Sooritada hästi eksamid — see on meie kohus Nõukogude kodumaa ees

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 1 (89) Laupäeval, 6. jaanuaril 1951. a. IV aastakäik

Kogu kollektiivi tõsine tuleproov

Eile algas talvine eksamisessioon, mis on tõsiseks tuleprooviks kõigile Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilastele. Iga üliõpilane peab teadma, et käesolevat eksamisessiooni tähistab suurenenud nõudlikkus üliõpilaste teadmiste hindamisel, sest on loomulik, et nõukogude kõrgema kooli õppe- ja kasvatustöö taseme pidev tõus peab eeskätt kajastuma just eksamitel. Ühtse kõrge nõudlikkuse kindlustamiseks eksamitel tuleb rektori käskkirja alusel igas teaduskonnas sisse seada kontroll eksamite käigu üle selleks määratud õppejõudude poolt.

Selleks, et kindlustada eksamite edukat kulgemist, on kõigis teaduskondades tehtud suurt ettevalmistustööd. Nii on eksamisessiooniga seotud küsimused läbi arutatud kateedrijuhatajate koosolekutel ning on korraldatud kursuste ja rühmade nõupidamisi. Neil nõupidamistel esiletoodud väärnähtused on enamasti kollektiivi pingutuste tulemusel õigeaegselt kõrvaldatud.

Suurt hoolt on kantud ka üliõpilaste õppimisvõimaluste eest. Kõigis teaduskondades on üliõpilastele avatud eriruumid iseseisvaks töötamiseks eksamiteks valmistumisel ning kateedrites on kättesaadavaks tehtud õppeprogrammid ning vastav õppekirjandus. Samuti on kateedrites välja pandud tabelid ja näitlikud õppevahendid. Selles osas väärib esiletõstmist metsandusteaduskond, kus kateedrid oma jõududega on valmistanud rohkesti mitmesuguseid õppevahendeid, mis eksamisessiooni ajaks on vastavas eriruumis üliõpilastele kasutamiseks välja pandud.

Eksamite plaani koostamine on teaduskondades toimunud kooskõlastatult üliõpilastega. On arvestatud vastava kursuse üliõpilaste soove eksamitähtpäevade kindlaksmääramisel. Samuti on koostatud üliõpilaste eksamitele ilmumise graafikud.

Eespoolöeldust järeldub, et eksamisessiooni ettevalmistamine toimus meil seekord suurema hoolikuse ja põhjalikkusega kui eelmistel aastatel. See asjaolu annab põhjust loota, et eksamisessiooni tulemused kujunevad headeks ja näitavad, et meie ülikool on õppetöö osas eduteed sammunud.

On selge, et head eksamitulemused ei tule iseenesest. Nende saavutamine nõuab pingelist tööd veel eelseisvail sessioonipäevil. Üliõpilased peavad suurima hoolega suhtuma eksamiainete kordamisse, teadmiste süvendamisse ja viimistlemisse. Kasutada igat tundi hästikorraldatud tööks teadmiste omandamisel — see peab olema iga üliõpilase loosungiks. Samuti on üliõpilased kohustatud rangelt täitma eksamidistsipliini, lubamata siin mingisuguseid korrarikkumisi.

Iga meie kollektiivi liige peab teadma, et eksamisessioon on tähtsaimaks ja tõsiseimaks tööperioodiks ülikooli elus. Kui iga üliõpilane ja õppejõud vastavalt sellele korraldab oma töö ja kogu jõuga taotleb eksamisessiooni täielikku kordaminekut, siis ei ole kahtlust, et me selle eesmärgi ka saavutame.

Eesseisvate ülesannete täitmine nõuab läbimõeldud tööd

Meie ülikooli kollektiiv astus eile uude vastutusrikkasse tööperioodi — algas eksamisessioon. Sessioon — see on kokkuvõte tehtud tööst, tuleproov igale kollektiivi liikmele ja kogu kollektiivile tervikuna. Suur ja vastutusrikas ülesanne lasub siin ka komsomoli-organisatsioonil, kes peab aitama kaasa eksamisessiooni eduka kulgemise kindlustamisel.

Kui möödunud õppeaastal komsomoli-organisatsioon omistas vähe tähelepanu õppetööga seoses olevaile küsimustele, siis on käesoleval semestril seda viga parandatud. Terve rida algorganisatsioone, eeskätt põllumajandusteaduskonna algorganisatsioon, on tõsiselt võidelnud üksikute üliõpilaste ülekoormamise vastu ühiskondlike ülesannetega, taganud kõigile üliõpilastele võimaluse kogu semestri vältel süstemaatiliselt õppida, kindlustanud õppedistsipliini jne. Kahtlematult näitab alanud sessioon seda, kus komsomoli-algorganisatsioon on õppetöö küsimustega tegelnud ja kus mitte.

Käesolev sessioon toimub kindlamalt organiseerituna kui eelmised, kusjuures aluseks on rektori käskkirjas nr. 35 — 22. XII 1950. a. püstitatud nõuded. Iga kommunistliku noore ja üliõpilase ülesandeks on neist nõudeist täpselt kinni pidada.

Suured ülesanded lasuvad grupiorganisaatoreil. Grupiorganisaator peab kindlustama kõigi kommunistlike noorte täpse ilmumise eksamile ja hoolika ettevalmistamise eksamiks, lubamata vähimatki kergemeelsust selles osas.

Kommunistliku noorsooühingu põhikirja kohaselt on iga kommunistlik noor kohustatud väsimatult omandama marksistlik-leninlikku teooriat. See kohustab igat ühingu liiget erilise hoolega valmistuma marksismi-leninismi aluste, poliitilise ökonoomia ning dialektilise ja ajaloolise materialismi eksamiteks ja arvestusteks. Algorganisatsioonide bürood ja grupiorganisaatorid omalt poolt on kohustatud jälgima noorte tööd ses osas ja operatiivselt ning rangelt reageerima ilmsikstulevatele väärnähtustele.

Meil esineb selliseid üliõpilasi, kes semestri kestel millegipärast õppetöös teistest maha on jäänud. Neile tuleb osutada suurimat tähelepanu tugevamate üliõpilaste — kommunistlike noorte poolt.

Nagu igal aastal, nii ka nüüd pannakse kõigis teaduskondades välja eksamitulemuste graafikud. See on väga tähtis üritus. Ent kahjuks seni tihtipeale andmete kandmine neile graafikuile hiilines tunduvalt, millega nad kaotasid oma efekti. Algorganisatsioonide büroode õppetöö sektorite juhatajad peavad kandma hoolt selle eest, et juba järgmisel päeval pärast eksami sooritamist selle tulemused graafikusse sisse kantaks.

Meie kommunistlikud noored on alati olnud õppetöös esiridades ja kahtlemata on see niisama ka käesoleval sessioonil. Iga kommunistlik noor peab silmas pidama, et tema järgi joonduvad teised üliõpilased. Seepärast on väga oluline, et kommunistlikud noored annaksid oma tööga eeskuju, kus vaja, osutaksid abi seltsimeestele, juhiksid tähelepanu ebatõsisele suhtumisele ja igasugustele sessiooni käigus ettetulevaile väärnähtustele, signaliseerides neist vajaduse korral algorganisatsiooni büroole, dekanaadile või ülikooli komsomolikomiteele.

Erinevalt eelmistest sessioonidest sedapuhku aktivistide süsteemi ei rakendata. Vastutus eksamite hea organiseerimise ja eeskujuliku kordamineku kindlustamise eest lasub suures osas komsomoli grupiorganisaatoritel, kõigil kommunistlikel noortel. Seepärast nõuab eesseisvate ülesannete täitmine neilt eriti pingelist ja läbimõeldud tööd.

A. Blumfeldt,
ELKNÜ TRÜ Komitee sekretäri asetäitja.

Parimad annavad eeskuju

Paljud põllumajandusteaduskonna üliõpilased on sooritanud eksameid juba enne sessiooni algust. Agronoomiaosakonna I kursuse üliõpilased Ojaver, Puusemp, Tiivas, Jaanvärk jt. näiteks sooritasid väga heale hindele botaanika eksami.

Ka geodeesias on paljudel üliõpilastel eksam juba sooritatud. Eriti tuleb siin esile tõsta üliõpilast Jõgistet, kes aine oli omandanud eriti sügavalt ja andis eksamil eeskujulikult põhjalikke vastuseid.

Kõigil üliõpilastel on sooritatud arvestused zooloogias, füüsikas, keemias ja paljudel ka marksismi-leninismi alustes.

I. Koppel

Hulgaliselt eksameid enne tähtaega

Eile algas talvine eksamisessioon. Ent terve rida veterinaarteaduskonna üliõpilasi, kes on töötanud pidevalt ja hoolikalt kogu semestri vältel, sooritasid juba eksameid ennetähtaegselt.

II ja III kursusel on selliseiks eesrindlikeks üliõpilasiks Klaasen ja Remmel. IV kursuse 36-st üliõpilasest on ennetähtaegselt eksami operatiivkirurgias õiendanud 29 ja röntgenoloogias 15 üliõpilast. Üliõpilased Gerz, Jalas, Koolmeister, Lepik, Liiv, Pavel, Reidla ja Valdman sooritasid mõlemad eksamid hindega „väga hea".

Ka V kursuse üliõpilastest on 4 seltsimeest õiendanud eksami karusloomade haigustes eranditult väga heade hinnetega.

V. Kärner

Seltsimeeste eeskuju innustagu!

Õigusteaduskonna II kursuse eesrindlikemad üliõpilased sm-d Küttik, Siigur, Rebase, Riisenberg jt. alustasid varakult ettevalmistusi eksamisessiooniks, mistõttu neil osutus võimalikuks enne sessiooni algust sooritada juba kaks eksamit, sessiooniks jääb neil aga ainult üks eksam. Raamatupidamise aluste eksami õiendasid sm-d Küttik, Riisenberg ja Rebase. Viimasel kahel on peale selle sooritatud ladina keele eksam, kuna sm. Küttik õiendas ennetähtaegselt kodanlike riikide riigiõiguse eksami. Kõik mainitud eksamid õiendati hindele „väga hea".

Samal kursusel on aga ka üliõpilasi, kes pole semestri jooksul korralikult loengutest osa võtnud. Selle tagajärjel on nende konspektid lünklikud ja eksamite sooritamine raskendatud. Selliste üliõpilaste hulka kuuluvad sm-d Kuiva, Raidla, Sahk jt. Neil tuleb eespoolmainitud eesrindlastest eeskuju võtta, oma väärast suhtumisest õppetöösse loobuda ja kõik jõud pühendada algavate eksamite sooritamiseks.

H. Reinola

Metsandusteaduskonnas

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna II kursusel on pühendatud suurt tähelepanu eksamisessiooni edukale ettevalmistamisele.

Eesrindlikumad üliõpilased sooritasid hulgaliselt eksameid ja arvestusi juba enne tähtaega. Nii on üliõpilane Lembit Haabjärv sooritanud eksamid füüsikas ja taimeanatoomias hindele „väga hea", üliõpilased K. Kallikorm, H. Sokk, Ü. Aruoja, E. Soans jt. on sooritanud eksami taimeanatoomias hindele „väga hea".

Hulgaliselt sooritati ennetähtaegselt ka arvestusi füüsikas, marksismi-leninismi alustes, taimeanatoomias jt. õppeainetes.

V. Luuse

Eesrindlik töös, eerindlik spordis

Kehakultuuriteaduskonna II kursuse eesrindlikud üliõpilased Elam Liit ja Kalju Pruuel sooritasid enne tähtaega pedagoogika eksami dot. A. Elango juures. Mõlemad valmistusid eksamiks põhjalikult, süvendasid oma teadmisi kirjanduse iseseisva läbitöötamisega ja selle tulemusena saavutasid ka mõlemad hinde „väga hea".

Kõik teaduskonna üliõpilased on aga sooritanud vastavad arvestused enne eksameid. Selle tõttu võisid üliõpilased asuda täie jõuga sooritama eksameid loosungi all: „Eesrindlik töös, eesrindlik sportimises!"

T. Loog

Plaanikindla tööga

Eksamisessiooniks valmistumine on metsakasvatuse kateedris teostatud kahes osas: semestri algusest kuni detsembri keskpaigani ja sealt kuni eksamisessioonini.

Semestri algul, esimestel loengutel ja kateedri õppejõudude poolt organiseeritud tootmisnõupidamistel selgitati üliõpilastele, et ühes semestri algusega on alanud ettevalmistus eksamisessiooniks ja sellest tulenevalt peab aine omandamine toimuma kogu semestri jooksul. Esimestel kateedri koosolekutel semestri algul arutati läbi ja võeti vastu otsused, kuidas organiseerida õppetööd ja kontrolli, et parandada aine omandamist üliõpilaste poolt. Kateedri poolt õpetatavas põhiaines, metsakasvatuses otsustati see läbi viia kolmes järgus ja nimelt: 1) suurendada nõudeid eriti metsakasvatuse praktikumis ettenähtud referaatide koostamisel, 2) teha kontrolltöid ja 3) kontrollida loengukonspekte.

Referaatide osas, mida üliõpilased koostavad kateedri poolt antud teemal eesrindliku vene ja nõukogude metsa- ja bioloogiaalase kirjanduse põhjal, seati nõudeks, et seoses küsimuse läbitöötamisega üliõpilasel tuleb teha konkreetsed järeldused ja näidata, kuidas teemas antud küsimust lahendada ning edasi arendada Eesti NSV tingimustes. Parimaid referaate esitasid kommunistlikud noored A. Paivel ja O. Peetso. Paivel oli oma referaadi: „Võõrpuuliikide kasvatamise võimalused Eesti NSV-s" koostamisel kasutanud rohkesti isiklikult kogutud andmeid. Kirjanduse läbitöötamise osas saavutas rekordilise näitaja O. Peetso, kelle metsakasvatuses uudset küsimust käsitleva referaadi „Bakterväetise kasutamisest ja selle tähtsusest metsakasvatuses" kirjanduse loetelus on 41 tööd. Täiesti hea oli ka L. Tõkke töö „Metsamulla viljakus ja selle tõstmise- võimalused". Kuid leidus ka üliõpilasi, kes oma ülesandeid ei võtnud täie tõsidusega, ning üliõpilased A. Ambros, H. Jüring, E. Vene ja A. Roosipuu said referaadid tagasi osaliseks ümbertöötamiseks. Samuti näitasid kontrolltööd ja loengukonspektide kontroll, et osa üliõpilasi suhtub õppetöösse ükskõikselt. Loengukonspektid olid puudulikud üliõpilastel, kes loengutelt korduvalt puudusid, nagu V. Koldre, T. Klimberg jt. Enamikul olid loengukonspektid rahuldavad. Kõige täielikumad olid Paiveli, Tõkke ja Kooli loengukonspektid.

Nõudmiste suurendamine referaatide koostamisel, kontrolltööde ja loengukonspektide kontrolli teostamine suurendasid üliõpilaste aktiivsust konsultatsioonidel, eriti individuaalkonsultatsioonide osas.

Intensiivsem järk eksamisessioonile ettevalmistamises algas detsembrikuu teisel poolel. Metsakasvatuse õppeaines anti igale üliõpilasele programm. Kateedri koosolekul ja üliõpilaste tootmisnõupidamistel arutati läbi eksamisessiooni läbiviimine õppeainete ja eksamitähtpäevade viisi. Iga eksamitähtpäeva eel otsustati korraldada konsultatsioone kähel-kolmel päeval, millest esimestel konsultatsioonidel toimub õppeprogrammi läbiarutamine vestluse vormis, kuna viimastel konsultatsioonidel on peamõhk asetatud üliõpilaste küsitlemisele, et selgitada võimalikke puudusi. Peale selle on ette nähtud individuaalkonsultatsioonide ajad igal õppejõul kolm korda nädalas, kabineti lahtioleku ajad jne.

Tootmisnõupidamistel võtsid üliõpilased kohustuse sooritada arvestused detsembris ja esitada projekt 4. jaanuariks, mis ongi põhiliselt tehtud. 30. detsembriks olid kõik üliõpilased sooritanud arvestuse metsafütopatoloogis, metsakasvatuses peale ühe ja ulukite bioloogias peale kahe üliõpilase.

Kuna vastavaid õpikuid on väga piiratult, siis on üliõpilastel õppimisel peamiseks materjaliks loengukonspekt. Seepärast osutub veel vajalikuks kontrollida ja abistada üliõpilasi, kelle loengukonspektid osutusid puudulikeks.

A. Karu,
metsakasvatuse kateedri juhataja.

Konsultatsioon

Materjali kordamisest eksami eel

Avaldame allpool eestikeelses tõlkes peatüki „Valmistumine eksameiks" N. D. Kuškovi brošüürist „Üliõpilase iseseisva töö organiseerimine", mis ilmus Leningradi Lenini ordenit omava A. A. Ždanovi nimelise Riikliku Ülikooli väljaandel 1950. a.

Kui üliõpilane ei ole semestri kestel aine kallal süstemaatiliselt töötanud ja katsub nüüd kolmenelja päeva jooksul seda selgeks õppida, siis ei saa juttugi olla teaduse põhjalikust omandamisest. Nende päevade pingutav töö üksi osutub seega kasutuks.

Kui aga üliõpilane on ainet õppinud süstemaatiliselt, on eksamieelne kordamine talle suureks kasuks. See aitab taastada ununenut ja ühtlasi süvendada ning täiustada teadmisi.

Kordamisprotsessi jooksul on võimalik üksikuid küsimusi vaadelda seoses teiste küsimustega terve programmi ulatuses. Üliõpilane saab nähtuste seoseid ja suhteid jälgida sügavamalt kui esialgse õppimise juures.

Kordamise juures on peamiseks tingimuseks ratsionaalne metoodika ja õige organisatsioon.

Kordamise metoodika

Võtnud kordamise aluseks programmi, tuleb läbi mõelda, analüüsida kogu kursuse õppimise jooksul kogunenud materjal — loengute ja läbiloetud raamatute konspektid jms.

Mitmekordsest läbilugemisest on vähe kasu.

Kordamise juures tuleb koostada skeeme, tabeleid, ülevaateid, lahendada ülesandeid, rakendada teooriat praktiliste küsimuste lahendamisel.

Konkreetsemaid juhendeid kordamise metoodikas peab üliõpilane saama vastava aine õppejõult.

Kordamise organisatsioon

Täpne režiim omab eksamiteks valmistumise päevadel veel suuremat tähtsust kui harilikul õppeajal.

Eeskujuks võib üliõpilastele soovitada järgmist tööpäeva graafikut: kella 8—12 — iseseisev individuaalne töö, kella 12—16 — vestlus seltsimeestega, konsultatsioon õppejõu juures, vajalik puhkus; kella 16—20 — iseseisev individuaalne töö.

Tööpäeva pikkus on seega 8—9 tundi. Rohkem töötada küllaldase intensiivsusega üliõpilane ei suuda.

Eksamipäeva eelõhtu on soovitav pühendada kas aine üldisele ülevaatele või — mis veelgi otstarbekam — puhkusele. Niihästi ettevalmistuse päevadel kui ka eksami eelõhtul ei tohi mingil juhul uneaega lühendada.

Mõnikord valmistuvad üliõpilased eksamiks 2—3 inimesest koosnevates rühmades. Seda ei saa aga pidada ratsionaalseks, kuna siin on raske tagada kõigi grupist osavõtjate ühtlast aktiivsust. Tavaliselt kujuneb nii, et üks rühmas on juhtivas osas, teised aga harjuvad omandama valmis materjali, ilma omapoolsete vaimsete pingutusteta raskuste võitmiseks. Kui ühine kordamine on vajalik mahajäänu abistamiseks, siis sündigu see seoses mahajäänud üliõpilase iseseisva tööga.

Iga üliõpilane peab eksamiks valmistuma põhiliselt individuaalselt. Konsultatsioone õppejõudude juures, vestlusi seltsimeestega jms. tuleb kasutada ainult arusaamatute küsimuste selgitamiseks. Küll aga võib 2—3-liikmelistes rühmades edukalt teostada ettevalmistatuse vastastikust kontrolli.

Oleks ebaõige võitlust töökultuuri eest redutseerida üksiku üliõpilase individuaalsele tööle. Siin on tingimata tarvilik kollektiivne töö õppejõudude juhtimisel ja ühiskondlike organisatsioonide aktiivsel osavõtul. Sissejuhatavad loengud, koosolekud üliõpilaste ettekannetega oma töökogemustest, nende küsimuste laialdane valgustamine seinalehtedes — need oleksid mõned selle töö vormid.

Väga tähtis on luua soodus ühiskondlik arvamus, veendes üliõpilasi selles, et võitlus töökultuuri eest on sügavalt haritud nõukogude spetsialisti ettevalmistamise vältimatuks eelduseks.

Leppimatult ja täie otsustavusega arendada võitlust ideoloogilisel rindel

Üheksa kuud tagasi toimunud Eestimaa K(b)P Keskkomitee VIII pleenumi ajaloolised otsused kujunesid suundamääravaks teguriks ka meie ülikooli töös, kutsusid esile murrangu töös ja suunasid ülikooli ühiskondlike organisatsioonide keskse tähelepanu võitlusele kodanlike natsionalistide ja nende kaasajooksikute vastu, vaenuliku kodanliku ideoloogia retsidiivide vastu.

Küsimus sellest, milliseid tulemusi on saavutatud nende otsuste täitmisel ja milliseid on ses osas ilmnenud puudused, oli arutusel möödunud nädala lõpul ülikooli parteiorganisatsiooni üldkoosolekul. Koosolekul kuulati ära parteiorganisatsiooni sekretäri sm. Köörna aruanne EK(b)P Tartu Linnakomitee otsusest TRÜ parteiorganisatsiooni töö kohta EK(b)P KK VIII pleenumi otsuste täitmisel. Ettekande läbiarutamisest võtsid osa sm-d Koort, Martinson, Feldman, Sardin, Tiido, Levitskaja, Rõbkin, Tšalõi jt. Läbirääkimiste lõpul võttis sõna EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. Leede.

Tunduvat edu on saavutatud ülikooli õppejõudude kaadri tugevdamisel ja tervendamisel. Rida aktiivseid kodanlikke natsionaliste kõrvaldati ülikoolist või juhtivalt töölt. Nad on asendatud kas vennasvabariikidest saadetud õppejõududega või alles äsja meie ülikooli lõpetanud noortega, kes oma kohustusi täidavad kõigest hingest ja paremini kui need „asendamatud" kodanlikud spetsialistid, kellest me nüüd oleme vabanenud.

Ent saavutuste kõrval esineb veel ka üsna suuri puudusi. Kuni käesoleva ajani on jäetud vastutusrikkale tööle mõningad kodanliku ideoloogia kütkes viibivad inimesed, kellelt ei saa lootagi noorte kasvatamist kommunismi vaimus. Eriti suur on selline risustatus arstiteaduskonnas, kus parteigrupp (sm. Jannus) tegeleb suhteliselt väiksemat tähtsust omavate asjadega ja läheb mööda kõige olulisemast. Mitmes teaduskonnas on täitmata mõned õppejõudude kohad, kuna KHM ei ole täitnud oma kohustusi meie ülikooli abistamise osas kaadriga. Teiselt poolt on selles mõningas osas (vene keele kateeder) süüdi ka ülikool ise, kes pole kasutanud kõiki võimalusi õppejõudude muretsemiseks, mistõttu vene keele õppejõude hulgas on ikka veel inimesi, kes ei vääri poliitilist usaldust. Juhtivate kaadrite nõrkuse tagajärjel esineb suuri puudusi õppeosakonna, raamatupidamise, pearaamatukogu jt. ülikooli asutiste töös.

Niisuguses olukorras muutub kõige olulisemaks küsimuseks meie ülikoolis uute õppejõudude kaadrite kasvatamise probleem. Tuleb tunnistada, et sellele töölõigule on meil pööratud vähe tähelepanu, liiga palju on loodetud vennasvabariikide abile. Selle tagajärjel on äärmiselt halvasti korraldatud aspirantuuri tegevus, vaid murdosa aspirantidest on tähtajaliselt aspirantuuri lõpetanud. Need vead pole kõrvaldatud ka viimasel ajal. Nii puudub sügisel aspirantuuri vastuvõetud sm-tel Laasikul ja Aulingul praeguseni juhendaja, mis suuresti takistab nende plaanipärast tööd. Vajalikku hoolt ei osutata ka aspirantide olustikuliste tingimuste suhtes — rida aspirante ei saanud kuude kaupa stipendiumi. Aspirantuuri töö edasiseks parandamiseks on tingimata tarvis, et juba aegsasti enne õppeaasta lõppu selgitataks välja kandidaadid aspirantuuri suunamiseks, et neid õigeagselt ette valmistada tulevaseks tööks.

Teiseks tähtsaks ülesandeks on meil olemasoleva kaadri kasvatamine, tema marksistlik-leninliku teadlikkuse tõstmine. Selgi alal pole meil kaugeltki kõik korras. Kuigi mitusada õppejõudu õpib Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis või kõrgemat tüüpi filosoofia-alases seminaris, pole sellest kaugeltki küllalt. Pealegi on vähe huvi tuntud selle vastu, kuidas meie õppejõud õpivad õhtuülikoolis, iseõppijate tööd aga pole üldse kontrollitud. Viga on ka see, et seni pole väljapaistvaid vennasvabariikide teadlasi kutsutud esinema loengutega meie ülikoolis.

Mõnede õppejõudude teadlikkuse madala taseme tagajärjel esineb meil selliseid talumatuid väärnähtusi, nagu puudumine väljapaistvatele vene teadlastele pühendatud teaduslikelt konverentsidelt, poliitinformatsiooni madalatasemeline läbiviimine mõnede õppejõudude (Oll — metsandusteaduskonnast, Valdmaa mat.-loodusteaduskonnast jt.) poolt jne.

Ideelis-poliitilises töös esinevate puuduste peegeldajaks on ka loengute ideeline kvaliteet. Siingi esineb hulk väärnähtusi, nagu programmist kõrvalekaldumine (prof. Poska-Teiss jne. Üldajaloo kateedri dots. Konks käsitles India ajalugu objektivistlikult. Mõnedes kehakultuuriteaduskonna kateedrites ei tutvustata küllaldaselt nõukogude sportlaste tehnikat, kunsti ja meisterlikkust. Loengulise töö parandamiseks on vaja tugevdada õppetöö kontrolli ja ulatuslikumalt viljelda loengute üleskirjutamist, selleks aga tuleb otsustavalt parandada õppeosakonna tööd. Õppe-metoodilise töö viimiseks kõrgemale tasemele on hädavajalik ülikooli teaduslik-metoodilise nõukogu süsteemis ellu kutsuda teaduslik-metoodilised bürood iga teaduskonna juures.

Tunduvalt hoogsamaks tuleb muuta selgitustööd religiooni ebateadusliku ja reaktsioonilise iseloomu kohta. Seda tingib asjaolu, et isegi abi-õppepersonali hulgas on aktiivseid religiooni propagandiste (Pütsepp) ja et vanemategi kursuste üliõpilaste hulgast mitmed (Jõesaar, Kelder õigusteaduskonnast jt.) harrastavad usukombeid.

Mis puutub teaduslikku töösse, siis EK(b)P KK VIII pleenumi otsuste tagajärjel võib siin märgata mõningat elavnemist, ent sellega ei või rahule jääda. Teadusliku töö juhtimine on viimase ajani olnud lubamatult nõrk. Mõnel pool (näit. arstiteaduskonnas) esineb teadusliku uurimistöö plaanides veel objektivismi elemente. Teaduslike kraadide määramise uuesti läbivaatamisele ei ole tegelikult veel üldse asutud.

Organisatsioonilise ja ideelise töö väsimatu parandamine — see on ülikooli parteiorganisatsiooni keskne ülesanne, mille lahendamine tagab EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsuste täitmise.

J. Kask

Kaugõppe tööle tuleb osutada ääretilist tähelepanu

Eile algas meie ülikoolis järjekordne talvine õppeja eksamisessioon mittestatsionaarsetele üliõpilastele. Juba aegsasti jõudsid kohale kaugõppijaid Tallinnast, Pärnust, Viljandist jt. linnadest ning rajoonidest.

Kuidas võtab ülikool vastu oma mittestatsionaarseid üliõpilasi?

Ei saa salata, et kaugõppeosakond on püüdnud siduda üliõpilasi tihedamalt ülikooliga. Meil on olulisi edusamme. Lõppenud semestril korraldati konsultatsioone Tartus ja Tallinna konsultatsioonipunktis suuremas ulatuses kui kunagi varem. Kaugõppeosakonnal õnnestus kindlustada peaaegu kõik plaanis ettenähtud õppeained õppejõududega. On töötatud välja ja kinnitatud loengute temaatilised plaanid, samuti sessiooni tunniplaanid. Lõpuks suurte raskustega on õnnestunud muretseda ühiselamus elamispinda neile mittestatsionaarsetele üliõpilastele, kel puuduvad Tartus eraviisilised elamisvõimalused.

Milliste saavutustega tulevad üliõpilased sessioonile, seda on praegu veel vara ennustada. Aga massiline akadeemiline võlgnevus eelmistest ja varematest sessioonidest ning suur võlgnevus kontrolltööde osas näitab, et meie seisame veel kaugel normaalsest õppetöö kulgemisest, et ülikooli kollektiivil tuleb pöörata tõsist tähelepanu sellele töösektorile.

Kaugõppimine ei ole kerge, kuid väga vastutav ja tänuväärt ülesanne. Meie oleme õigustatud pidama igaüht, kes suudab eduka põhitöö kõrval omandada kõrgema hariduse, raudse tahtejõuga inimeseks. Kaugõpe — see on üks neist võimsaist vahendeist, märgitakse „Literaturnaja Gazeta" ühes viimases numbris, mille abil bolševike partei kaotab vahe vaimse ja füüsilise töö vahel. Kaugõppijad kehastavad teaduse ja tootmise elavat ning katkestamatut sidet. Iga õiendatud eksam või arvestus annab end sotsialismi ülesehitamisel viljastavalt tunda juba järgmisel päeval pärast eksami sooritamist, olgu siis põllumajanduslikul alal, koolis või asutises, kus töötab kaugõppija.

Peab kahjuks tunnistama, et TRÜ Kaugõppeosakond, rektoraat ja kateedrid ei ole tänapäevaks kõike ära teinud mittestatsionaarse õppetöö taseme tõstmiseks. Esineb külma, bürokraatlikku ükskõiksust suhtumises nendesse õppejõududesse, kellele on kohustuseks tehtud teostada õppetööd mittestatsionaarses osakonnas. Teiselt poolt jälle õppetöö mittestatsionaarses osakonnas usaldatakse meil tihti puuduliku kvalifikatsiooniga õppejõududele, nagu oleks see mõni teisejärguline, ebameeldiv kohustus, millest püütakse formaalse „määramisega" mööda hiilida.

Ei tohi märkimata jätta ka ühe osa kateedrite nõrka õppe-meetoodilist tööd. Suurem osa kateedreid hilines juhendite koostamisega või koostas nad lohakalt, pealiskaudselt. Peetakse liiga kaua kinni kontrolltööde retsensioone ega esitata neid õigeaegselt kaugõppesse. On tarvis valjude administratiivvahenditega korrale kutsuda need kateedrijuhatajad ja õppejõud, kes sihikindlalt ignoreerivad mittestatsionaarset õppetööd.

Meie kaugõppijail seisab ees raske, pingeline periood paljude loengute, konsultatsioonitundidega, lõpuks eksamite ning arvestustega 10 päeva jooksul.

On tingimata tarvilik, et sessioon kõigi üliõpilaste poolt algusest lõpuni korralikult kaasa tehtaks. On vaja, et kaugõppijad selle aja jooksul hoolega kasutaksid ülikoolis saadavat õppekirjandust, mis kohtadel puudub. Seltsimehed, kasutage õhtuti ülikooli raamatukogude lugemissaale, looge töösidemed statsionaarsete üliõpilastega! Statsionaarsed üliõpilased! Andke lahkelt kasutada oma loengukonspekte, õpikuid ja muid materjale mittestatsionaarsetele üliõpilastele! On vajalik, et meie looksime mitte üksnes sessiooni ajaks, vaid pidevamaks perioodiks igakülgse ja asjaliku töökontakti ülikooli ning kaugõppijate vahel.

E. Ertis,
kaugõppeprorektor.

Kriitika ja enesekriitika aukohale!

Ülikooli seinalehtede töö novembri- ja detsembrikuus toimus peamiselt mitmesuguste suurte ühiskondlik-poliitiliste ürituste ettevalmistamise ja läbiviimise tähe all. Milliste tulemustega nad neid ülesandeid täitsid?

Arvestades seinalehtede lühikest ajalugu ja neile omistatud vähest tähelepanu ajakirjandust suumavate organite poolt on lehtede kujunduslik ja sisuline külg ebaühtlane, kuid siiski paranenud. Seinalehed kajastavad ülikooli elus toimunud sündmusi ja annavad ülevaate õppe- ja kasvatustööst. Stalinliku Konstitutsiooni aastapäeva tähistamine ja kohalike töörahva saadikute nõukogude valimised leidsid käsitlust kõikides seinalehtedes. Silmapaistvalt hästi tuli konstitutsiooni asatapäeva artikliga toime Kastani tänava ühiselamu seinaleht „Noor Mõte", kus konkreetse materjali põhjal näidati, millised eelised hariduse omandamisel on loonud Stalinlik Konstitutsioon.

Järeletegemist vääriv on ka seinalehe „Noor Mõte" algatus anda eestikeelsete artiklitega vaheldumisi välja venekeelsed, mis soodustab üliõpilaste praktilise keeleoskuse omandamist.

Kohusetundega suhtus enamik seinalehti ka kirjanduse ja ajakirjanduse levitamise hoogtöökuu läbiviimisse, tuues ülevaateid selle käigust. Erilist tähelepanu väärib ses osas Lauristini tänava ühiselamu seinaleht „Meie Elu", kus anti sisukas ülevaade kirjanduslikust arutluskoosolekust, mis agiteerib kahtlemata paremini kui kuiv statistika kirjanduse muretsemisest.

Lubamatu loidusega suhtuvad aga seinalehed kriitika ja enesekriitika arendamisse, kuigi need omavad suurt tähtsust üliõpilaselus esinevate puuduste likvideerimisel. Printsipiaalset kriitikat viljeleb Tiigi tän. ühiselamu seinaleht „Loov Noorus", kus pidevalt ilmub karikatuure ja artikleid ühiselamus esinevaist väärnähtustest. Tagasihoidlikumalt juhivad puudustele tähelepanu kehakultuuriteaduskonna seinaleht „Sõnarivi" ja matemaatika-füüsikaosakonna häälekandja „Koonduvad Read". Paljudes seinalehtedes aga puudub kriitika hoopis.

Häirivalt mõjub seinalehtede liialt ametlik toon. Eriti protokollivat stiili harrastavad õigusteaduskonna „Jurist" ja Jaama tän. ühiselamu „Ühiselamu Teataja".

Tõsist tähelepanu tuleb pöörata seinalehtede tehnilisele toimetamisele, et leht omaks väliskujunduselt meeldiva ilme. Valdavas osas seinalehtedest on artiklid paigutatud standardmõõtelistele paberilehtedele, paigutus on samuti šabloonne. Siin tuleb leida võimalusi paremaks kujundamiseks: paigutada artikleid ka kahel veerul, moodustada joonealuseid jne. Seejuures tuleb temaatiliselt ühtekuuluv materjal kokku koondada ja tähtsamad materjalid paigutada seinalehes silmapaistvamale kohale.

E. Kivimäe
J. Peegel

Kiri toimetusele

Kas kohus otsustas õigesti?

Tiigi tänava ühiselamu 114. toas elasid pikemat aega koos „oma mehed". Nad arvasid, et nad on osutanud meie ühiskonnale suure heateo, asudes elama ülikooli ühiselamusse. Seepärast pahandusid nad tõsiselt, kui nende rahu häiriti ja samasse tuppa määrati elama ka metsandusteaduskonna II kursuse üliõpilane Johannes Parbo.

„Kuidas, m e i e tuppa?" kuuldus nurinat, kui sellest teada saadi.

„Noh, pole viga, küll me ta siit varsti minema pukseerime," laususid agaramad. „Meie siin kõik „oma mehed" — Pärnu linna esindajad, ja nüüd peame koos elama mõni teab millise mühakaga. Kuulmatu!"

Möödusid mõned nädalad. Parbo püüdis olla oma toakaaslaste vastu sõbralik, kuid imestusega nägi ta, et temasse suhtuti siin vaenulikult. Kui Parbo juhtus laual lebavast „oma meeste" tikutoosist võtma tikku või palus mõnelt toakaaslaselt laenuks mõnd tarbeeset, sattus ta otsekohe vaenulike pilgete ristitule alla.

Nii möödusid päevad vaenulikus õhkkonnas. Johannesel oli kaks keskkonda: kogu kursusele oli ta heaks seltsimeheks, kodus aga ei saanud kellegagi läbi. Näis, et toakaaslastele oli „solvav", et Parbole, kui „vaesele", kellel ei jätkunud raha (kui ka tahtmist oleks jätkunud!) nendega koos „Volgasse" minna, olid antud samasugused võimalused elamiseks ühiselamus kui neile, kelle taskus krabisesid kodust saadud sajarublased.

Ühel päeval otsustati Johannesele anda „otsustav põnts".

„Vaadake, poisid! Nüüd teeme sellise eksperimendi, et asetame Parbo ja Ismiti voodi vahele 5-rublase raha ja vaatame, kui pikad ta näpud õieti on!" Nii tehtigi. Parbo, kes õhtul magama läks, nägi, et tema voodi all on raha. Arvates, et see raha on tal lamades taskust välja kukkunud, tõstis ta selle üles ja hakkas tasku pistma, kaaludes kas see tõepoolest on tema raha. Samal hetkel hüppasid toakaaslased talle kallale, karjudes: „Varas käes! Varas käes!"

Ühiselamu seltsimehelikus kohtus mõisteti Parbo süüdi rahavarguses, sest kõik tema toakaaslased tunnistasid seda. Kohtu publik oli aga teisel arvamusel. Eriti hämmastama paneb see, et toanaabritest kolm on Parbo teaduskonnakaaslased ja et üks neist — üliõpilane Kase kannab kommunistliku noore märki.

E. Pae, I. Rauts, A. Neemre,
E. Laprik

Unustatud töölõik

Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside tööst võtab Nõukogudemaal osa miljoneid inimesi, kes innukalt töötavad sanitaarse kultuuri tõstmisel, meditsiinilise teenindamise parandamisel, meditsiiniliste teadmiste kandmisel rahvahulkadesse jne.

Eriti südamelähedane peaks Punase Risti töö olema meditsiinitöötajatele, nende hulgas ka meie ülikooli arstiteaduskonna õppejõududele ja üliõpilastele, kuivõrd selles teaduskonnas on olemas suur armee kvalifitseeritud arstiteadlasi ja tulevasi arste, kellest peavad saama meie sanitaarse kultuuri peamised edasiviijad.

Kuidas aga on lood Punase Risti tööga arstiteaduskonnas? Tuleb otsekohe öelda, et halvasti ja halvasti nimelt seepärast, et sellele töölõigule ei osutata küllaldast tähelepanu ei dekanaadi ega ka partei-, komsomoli- ja ametiühingu-organisatsiooni poolt. Kõigest 20% kollektiivist on astunud Punase Risti liikmeks, ent ka nendega ei töötata.

Punase Risti töö parandamiseks arstiteaduskonnas on vaja siin organiseerida tugev algorganisatsioon 5—7-liikmelise presiidiumiga eesotsas. Samuti on vaja osakondades, kursustel, rühmades, kateedrites jm. nimetada (hiljem valida) volinikud Punase Risti töö juhtimiseks.

Tugeva organisatsiooni loomine on eelduseks eelseisvate ülesannete edukale täitmisele. Need esmajärgulised ülesanded seisnevad järgmises:

1) Arendada selgitustööd Punase Risti seltsi tähtsusest ja ülesannetest.

2) Organiseerida seltsi vanade liikmete arvestus ja arendada tööd uute liikmete värbamiseks, taotelles kogu kollektiivi kaasatõmbamist seltsi tööle.

3) Organiseerida sanitaarpostid üliõpilaste ühiselamutes võitluseks sanitaarkultuuri eest.

4) Organiseerida teenindava personali ja nende perekonnaliikmete hulgas esmaabi ringid.

5) Luua algorganisatsiooni juures šefluskomisjon šefiluse organiseerimiseks invaliidide kodude, lastekodude jt. üle.

V. Rõbkin

Toimetuse märkus: Avaldades sm. Rõbkini artikli, soovitab toimetus siin avaldatud mõtteid organisatsioonilise struktuuri ja põhiliste tööülesannete kohta arvesse võtta Punase Risti töö korraldamisel ka teistes teaduskondades.

Сегодня в номере

Первая страница газеты посвящена вопросам учебной работы в связи с началом экзаминационной сессии. Кроме информаций здесь опубликованы статьи о задачах комсомола во время сессии, о работе кафедры лесоводства накануне сессии и др. В качестве консультации опубликован отрывок из брошюры «Организация самостоятельной работы студента» Н. Д. Кушкова.

В одной статье на 2-ой стр. мы рассматриваем вопрос о ходе выполнения решений VIII-го пленума ЦК КП(б) Эстонии в ТГУ в свете обсуждения этой проблемы на общеуниверситетском партийном собрании.

Статья т. Рыбкина «Забытый участок работы» посвящена методам организации и улучшения работы Красного Креста.

Проректор т. Эртис в своей статье требует обратить больше внимания на работу заочного отделения.

Кроме указанных статей в газете опубликован обзор стенной печати и письмо в редакцию (о нетоварищеском отношении некоторых студентов, проживающих в общежитии на ул. Тийги).

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 00056 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 13

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 2 (90) Laupäeval, 13. jaanuaril 1951. a. IV aastakäik

Eksamisessioon on ülikooli viljakoristushooaeg. Töötagem seepärast täie vastutustunde, püsivuse ja tahtekindlusega!

* * *

Väärikalt vastu võtta Eesti NSV Ülemnõukogu valimised

Nõukogude Eesti töötav rahvas elab praegu üle tööröömsaid päevi: on käimas ettevalmistused suurima poliitilise tähtsusega sündmuseks vabariigi elus — Eesti NSV Ülemnõukogu valimisteks. Nõukogude inimesed hindavad vääriliselt valimiste tähtsust. Nad on tulvil rõõmu seeüle, et võivad vabalt võtta osa riigielu juhtimisest ja saata oma esindajaid vabariigi kõrgeimasse riigivõimuorganisse. Meie inimesed lähevad valimistele uue suure poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõusu tähe all, uute võitude ja saavutustega kutsetöös ning poliitilise selgitustöö otsustava hoogustamisega.

Samasugust tavalisest veel hoogsamat elurütmi on valimiseelsel perioodil tunda ka Tartu Riiklikus Ülikoolis. Meie tootmiskingituseks kodumaale peab kujunema kõrgel organisatsioonilisel ja erialaseideelisel tasemel läbiviidud eksamisessioon. Sessiooni ettevalmistamise ja läbiviimise senine käik kõneleb veenvat keelt sellest, et meie õppejõudude ja üliõpilaste kollektiiv rakendab kõik jõud selleks, et sessioon kujuneks vääriliseks neile päevadele, mil töötav rahvas tootmiskingitustega tervitab valimisi.

Ent sessioon ei ole veel lõppenud. Ees seisab veel kümme päeva eksameid. Eksamisessiooni teine pool kujuneb isegi veel pingelisemaks ja raskemaks kui möödunud pool, sest suurem osa eksameid seisab veel ees, üliõpilastel aga hakkab võib-olla sessiooni lõpupäevil tunda andma teatav väsimus.

Sellepärast ei tohi sessiooni senised tulemused kollektiivi ega ühtki tema liiget viia eksiarvamusele, et pinget võib lõdvendada, et head lõppresultaadid on põhiliselt juba kätte võidetud. Otse vastupidi: üliõpilased peavad tööama veel hoolikamalt. Olgu neile eeskujuks need paljud eesrindlikud üliõpilased, kes sooritavad eksameid ainult headele ja väga headele hinnetele, või kes nagu näiteks sm-d Küttik, Riisenberg jt. õigusteaduskonnast on kas juba lõpetanud või lõpetamas oma eksamisessiooni. Tõsta nõudlikkust enda vastu, mitte lubada kergemeelsust ega pinnalisust eksamiks valmistumisel — see on iga üliõpilase ülesanne. Oppejõud omalt poolt koos ühiskondlike organisatsioonidega peavad kindlustama eksamite häireteta käigu ja rangeima nõudlikkuse ning objektiivsuse üliõpilaste teadmiste hindamisel, osutama abi üliõpilastele eksamiteks valmistumisel.

Töötagem ka eksamisessiooni teisel poolel ühtse, energilise kollektiivina, kes kogu jõust võitleb selle eest, et teha õnnestunud eksamisessiooni näol tubli kink sotsialistlikule kodumaale valimiste puhul!

Teiselt poolt aga ei tohi silmapaari vahele jätta ka praeguse momendi teist tähtsat ülesannet — valimiseelse selgitustöö arendamist ja hoogustamist. Ka selles osas on meil mõningaid saavutusi. Šeflusaluse agitpunkti nr. 8 juures on moodustatud uus agitaatorite kollektiiv, mille koosseisu kuuluvad sedapuhku põhiliselt ainult õppejõud ja teenistujad, sealhulgas ka rida professoreid ja dotsente, nagu prof. Piiper, prof. Ariste jt. Agitaatorite töö juhtimine on tehtud ülesandeks sm-tele Haldrele ja Naimarkile, kelle organiseerimisel ongi juba läbi viidud mõned agitaatorite nõupidamised, teostatud agitbrigaadide moodustamine, koostatud tööplaan jne. Agitaatorid on alustanud tööd valijate kodudes.

Algus on tehtud. Nüüd seisab ülesanne selles, et järjest suurendada valimiseelse selgitustöö hoogu, viia bolševistlik tõesõna iga üksiku valijani, organiseerida tõeliselt ideeline, süstemaatiline selgitustöö valijate kodudes.

Rööbiti šeflusaluses agitatsioonipunktis tehtava tööga ei tohi unustada selgitustööd ka ülikooli kollektiivis endas. Eelmiste valimiskampaaniate kogemused näitavad, et see töösektor kipub meil ikka kõige nõrgemaks jääma. Seda viga nüüd enam korrata ei tohi. Ka eksamisessiooni ajal tuleb ühiselamutes teostada valimiseelset selgitustööd, aga ühtlasi on tarvis ühiskondlikel organisatsioonidel juba nüüd ka läbi mõelda ja välja töötada konkreetsed plaanid täishoolise selgitustöö teostamiseks teaduskondades uue semestri esimesest päevast peale.

Eraldi tuleb peatuda näitliku agitatsiooni korraldamise küsimusel. Juba mitu kuud tagasi märkis parteibüroo, et olukord ses osas on meie ülikoolis lubamatult halb ja määratles konkreetsed ülesanded näitliku agitatsiooni tõhustamiseks. Seda otsust pole seni täielikult ellu rakendatud. Nüüd, valimiste eel, me enam sellise suhtumisega agitatsioonitöö ühesse tähtsasse vormisse leppida ei või. Vastavad asutised, eeskätt aga haldusaparaat ja ametiühingu komitee, peavad kohe realiseerima parteibüroo kõnesoleva otsuse, viima näitliku agitatsiooni ülikoolis nõutavale tasemele ja rakendama selle kommunistliku kasvatuse ülesannete teenistusse, valimiseelse selgitustöö ülesannete teenistusse.

Eesti NSV Ülemnõukogu valimisteni on jäänud ainult poolteist kuud. Kasutada see aeg maksimaalselt ära valimiste eeskujulikuks ettevalmistamiseks — selles seisab ülesanne. Töötagem nii, et meiegi ülikooli kollektiiv võiks vastu minna valimistele kui oma suurele pidupäevale teadmisega, et ta on andnud oma panuse valimiste heaks kordaminekuks.

Sessiooni teisel poolel töötatakse veel paremini

Õigusteaduskonna III kursuse üliõpilastele on käesolev eksamisessioon võrdlemisi pingutav — sooritada tuleb neli eksamit. Siiski on enamik üliõpilasi hoolsa töö tulemusel oma ülesannetega seni hästi toime tulnud.

Kursuse eesrindlikematel üliõpilastel Prostil, Tammel, Lauril, Martinil, Pilistel ja teistel on juba sooritatud 2—3 eksamit, seejuures kõik hindele „väga hea". Finantsõiguse eksamil näitasid aine eriti põhjalikku tundmist sm-d Blumfeldt ja Otsmaa, kes teenitult said väga hea hinde.

Eksamisessiooni teisel poolel jätkab kursuse kollektiiv oma parimatest liikmetest eeskuju võttes tööd veelgi innukamalt ja visamini.

L. Podekrat

Distsiplineeritult ja edukalt

Eksamisessiooni esimestel päevadel ilmusid plaanikohaselt eksameile kõik veterinaarteaduskonna üliõpilased. Nii sooritasid III kursuse üliõpilased Albre, Aluoja, Kübar, Lillipuu ja Tedremaa loomakasvatuse eksami hindega „väga hea", 7 üliõpilast hindega „hea" ja 1 üliõpilane hindega „rahuldav."

Enamik IV kursuse üliõpilastest on ennetähtaegselt ja sessiooni esimestel päevadel õiendanud eksamid operatiivkirurgias ja röntgenoloogias, kusjuures saadi 28 väga head, 26 head ja 4 rahuldavat hinnet.

Nagu näitavad esimesed kokkuvõtted, on üliõpilased oma ülesandeid võtnud tõsiselt. Veterinaarteaduskonna kollektiiv peab tegema kõik, et eksamitulemuste tase ei langeks ka sessiooni edaspidises käigus.

H. Sooman

Kuidas nad saavutavad edu

Matemaatika-loodusteaduskonna IV kursuse matemaatikutel on käesoleva sessiooni jooksul sooritada kokku 5 eksamit. Nendest on praeguseks ajaks enamikul üliõpilastel valdav osa juba sooritatud. Õiendatud eksamite tulemused on enamasti väga head.

Kuidas on siis saavutatud need head tulemused? Suurem osa üliõpilasi elab ühiselamutes. Siin praktiseeritakse väga laialdaselt aine omandamise vastastikust kontrolli. Olles semestri jooksul ja ka eksamieelseil päevil pidevalt tutvunud ainega, kogunevad üliõpilased väikeste gruppidena ja esitavad vastastikku korduskü-simusi. Alati on eksamite ettevalmistamisel niisugust meetodit kasutanud teaduskonna eesrindlikumad üliõpilased K. Rebane, E. Kask, E. Leinemann, M. Nikolajev, I. Peterson, O. Prinits jt. Nad kõik tõendavad, et selline kollektiivne kontroll on heaks täienduseks iseseisvale tööle aine omandamisel.

A. Karavin

Saavutatud tööhoog ei tohi raugeda

Praegu toimub Tartu Riikliku Ülikooli kõigis teaduskondades talvine eksamisessioon. Iga päev ilmuvad eksamilaua ette noored, et proovile panna oma teadmised, et näidata, mida on suudetud möödunud semestri jooksul omandada.

Eksamisessiooni esimesed päevad on näidanud, et üliõpilased suhtuvad eksamitesse täie tõsidusega ja eksamitele mitteilmumisi esineb ainult üksikjuhtudel. Eeskujulik on distsipliin olnud veterinaarteaduskonnas, kus kuni 10. jaanuarini ei olnud ühtki eksamitelt puudumist. Väga hea on distsipliin olnud ka metsandusteaduskonnas, kus 5 eksamipäeva jooksul on eksamitelt puudumisi esinenud ainult 3 korral, samuti ka matemaatika-loodusteaduskonnas, kus seni on esinenud ainult üksikuid puudumisi. Sama on üldiselt kehtiv ka kõigi teiste teaduskondade suhtes.

Mis puutub senistesse eksamitulemustesse, siis pole praegu veel üldkokkuvõtet tehtud, kuid teaduskondade poolt seni esitatud päevaaruannetest selgub, et eksamitulemustega võib põhiliselt rahule jääda. Mitterahuldavaid hindeid esineb ainult üksikuid.

Samuti kajastub nendes aruannetes asjaolu, et käesolev eksamisessioon toimub suuremas osas teaduskondades range nõudlikkuse tähe all. Nii toimusid näiteks põllumajandusteaduskonnas 8. jaanuaril eksamid 7 aines ja kokku saadi väga häid hindeid 34, häid 50, rahuldavaid 29, mitterahuldavaid 3. Veterinaarteaduskonnas toimusid samal päeval eksamid 5 aines ja kokku saadi väga häid 25, häid 21 ja rahuldavaid 16 juhul.

Ülaltoodud andmed näitavad, et õppejõud suhtuvad täie tõsidusega rektori käskkirjas püstitatud nõudesse viia eksamisessioon läbi kõrgel nõudlikkuse tasemel, et väga häid hindeid ei panda enam kergel käel ja et on välja töötatud hinnete kriteerium, mille järgi väga hea hinde saamiseks peab peale loengumaterjali tundma ka vastavat erialast kirjandust, vastava distsipliini ajalugu ning mõistma rakendada teoreetilisi teadmisi praktiliste ülesannete lahendamisel.

Praegu on eksamisessioon täies hoos. Eelseisvate eksamipäevade jooksul peab kogu meie ülikooli kollektiiv pühendama kõik oma jõud ja tähelepanu eksamisessiooni edukaks läbiviimiseks. Tuleb säilitada senine kõrge distsipliin. Üliõpilased peavad maksimaalselt kasutama eksamieelseid konsultatsioone, samuti kõiki õppimisvõimalusi raamatukogudes, et omandada põhjalikke teadmisi ja saavutada kõrged õppeedukuse näitajad.

U. Kurvits,
õppeosakonna ülema kt.

VAHETAME TÖÖKOGEMUSI

Töö planeerimine on heade tulemuste tagatis

Eksamisessioon on aeg, kus üliõpilane hakkab aega arvestama juba mitte päevadega, vaid tundide ja minutitega. Ja seetõttu on just sel perioodil tähtis asuda isiklike päeva tööplaanide koostamisele ja rakendamisele. Mingit kindlat retsepti nende koostamisel muidugi anda ei saa, väga palju sõltub üliõpilase teaduskonnast, ta enda omadustest jne. Siin tuleks rõhutada ainult mõningaid põhimõtteid. Päevatööplaanide koostamisel ei tohi kunagi unustada kaht momenti, millel peatuksingi allpool.

Oleks täiesti väär koostada päeva tööplaan selliselt, et seal 8 või 10 töötundi on külg-külje kõrval täis õppetööd, üks aine või üks teema on teise küljes kinni ilma mingi vaheajata. Selline plaan on puhas formaalsus ja seda ei täideta kunagi. Tuleb ette näha, et üliõpilasel peab päeva jooksul olema õppetööst puhkehetki või täpsemalt kergema töö hetki. Üks väga suurte võimete ja kogemustega nõukogude kunstitegelane Grabar ütles kord, et tema puhkab ühelt töölt teisele siirdumisel. Seda põhimõtet tuleb paratamatult rakendada pingelisel eksamisessioonil ka paljudel üliõpilastel. Kahtlematult on üheks puhkehetkeks lõunastamine, planeerige see aga sellisele ajale, mil teie kogemuste järgi kõige vähem sööklat külastatakse ja seal kõige vähem aega läheb. On üldtuntud tõde, et pärast söömist pole inimene võimeline töötama täie koormusega. Seepärast tuleks päevakavva planeerida pärast söömist väiksemat koormust nõudvad tööd.

Eriti ühiselamuis elavail üliõpilastel, kuid ka teistel tuleb rangelt arvestada igasuguste tööruumide (raamatukogude, kabinettide) lahtioleku aegu, kuna seal on kahtlemata olemas kõige ideaalsemad töötingimused. Planeerige oma tööpäev selliselt, et teil sellest ajast võimalikult vähe kaotsi läheks. Puhkeajad õhtul, mil kogu toakollektiiv on kodus, tuleb aga rangelt kogu kollektiiviga kooskõlastada ja ühtlustada. Ja lõpuks kogu töö planeerimine osutub nulliks, kui eksamile minnakse väsinuna, korralikult puhkamata.

Selline töö planeerimine ei tarvitse aga muidugi tähendada mingit paberi peale kirjutatud plaanide koostamist, aitab sellest, kui ta on teil peas, kui ta tekib alles kas või tööpäeva hommikul. Tähtis on ainult plaani olemasolu ja selle järgimine. Kes aga selliste konkreetsete tööplaanide mobiliseerivat toimet ei ole veel mõistnud, selle kohta võib öelda, et ta pole veel õppinud tõeliselt nõukogulikult töötama.

J. Kahk,
ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Kindlustame menetluspraktika hea kordamineku

Eksamisessioonile järgneb veterinaarteaduskonna V kursuse üliõpilastel talvine menetluspraktika. Praktikandid peavad menetluspraktikal täie kohusetundega täitma oma ülesandeid, juhindudes seejuures Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt kinnitatud menetluspraktika programmist. Praktikal viibides tuleb üliõpilastel pidada korralikult ja täpselt päevikut, mida juhendaja süstemaatiliselt kontrollib ja oma allkirjaga tõestab. Peale selle peab üliõpilane praktika iga järgu kohta kirjutama täpse aruande, mis hiljem teaduskonnas läbi arutatakse ja hinnatakse.

Menetluspraktikal viibides peab üliõpilane täielikult alluma vastava zoovetjaoskonna sisekorra eeskirjadele ja aktiivselt osa võtma selle ühiskondlik-poliitilise elu avaldustest — tootmisnõupidamistest, loengute pidamisest, taudide tõrjest, veterinaarravi-profülaktilistest töödest jne. Kahe päeva jooksul, arvates menetluspraktika lõpptähtpäevast, tuleb üliõpilastel päevikud, aruanded ja zoovetjaoskonna juhataja poolt allakirjutatud iseloomustused esitada praktikat juhendanud kateedrile. Juhul, kui üliõpilane ei ole sooritanud menetluspraktikat täies ulatuses või ei ole aruanded rahuldavad, tuleb tal praktikat korrata.

Märgitud põhimõtete täitmine eeldab pingsat tööd kogu menetluspraktika vältel. Menetluspraktika kvaliteedi tõstmiseks on veterinaarteaduskond omalt poolt kõik vajalikud sammud astunud. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Sovhooside Ministeeriumi ning Tartu Riikliku Ülikooli Veterinaarteaduskonna vahel on sõlmitud vastav leping menetluspraktika baaside suhtes. Mainitud ministeeriumide veterinaar-osakondade juhatajatega on läbi arutatud ja kooskõlastatud üliõpilaste suunamise küsimus, mille kohaselt üliõpilased komandeeritakse laiali ENSV parimatesse zoovetjaoskondadesse ja sovhoosidesse, kus neid juhendavad kogenud veterinaararstid. Möödunud aasta detsembrikuu keskpaiku Tartus toimunud III ülevabariiklikul veterinaararstide päeval arutati ka üliõpilaste menetluspraktika küsimust ja võeti vastu rida otsuseid selle heaks kordaminekuks.

Teaduskonna kateedrite poolt on püstitatud 36 aktuaalset teemat loengute pidamiseks ja vestluste läbiviimiseks üliõpilaste poolt kolhoosides, sovhoosides, külanõukogudes, hobulaenutuspunktides, rahvamajades jm. Teemad — „Loomade eluruumide korrashoid", „Hobuste ettevalmistamine kevadtöödeks", „Profülaktilised abinõud koduloomade parasitaarhaiguste vältimiseks", „Sigade influentsa ja selle tõrje", „Veiste tuberkuloos", „Brutselloos", „Ahtruse põhjused ja nende vältimine", „Mittenakkavate sisehaiguste profülaktika", „Hobuste tiirud ja nende tekkimise põhjused", „Sigade otstarbekohane pidamine ja söötmine sigade haiguste vältimisel", „Põllumajandusloomade mineraalainete tarve ja osatähtsus mineraal-puudushaigustе ärahoidmisel ja ravil", „Veiste kiinimuhktõbi, tema poolt põhjustatud majanduslik kahju ja selle tõve tõrje abinõud", „Tapaloomade liha hävitamise sagedamaid põhjusi liha veterinaarsel järelevaatusel" jne. — käsitlevad veterinaarala väga mitmekülgseid aktuaalseid küsimusi. Ettekannete tekstid on vastavate juhendajate-õppejõudude poolt juba läbi vaadatud.

Prof. A. Laas

Meie esindajad valimiste ringkonnakomisjonidesse

Hiljuti avaldati Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus, millega kinnitati valimiste ringkonnakomisjonide koosseisud Eesti NSV Ülemnõukogu valimistel.

Nimetatud seadlusega kinnitati Tartu linna valimisringkondade komisjonide koosseisu ka rida TR Ülikooli õppejõude ja üliõpilasi, kelle kandidatuur esitati teaduskondade või ühiskondlike organisatsioonide koosolekutel. Nii hakkavad töötama ringkonnakomisjonide esimeestena, aseesimeestena, sekretäridena või liikmetena õppeprorektor R. Antons, ülikooli parteibüroo sekretär A. Köörna, ajaloo-keeleteaduskonna dekaan V. Reiman, ülikooli komsomolikomitee sekretär H. Tiido, metsandusteaduskonna veomasinate kateedri juhataja V. Meerits, matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilane M. Ruubel jt.

PARTEI ELU

JUHTIMISE JA KONTROLLI PUUDUMISE TAGAJÄRJED

Parteilise haridustöö süsteemis omab tähtsat kohta marksismi-leninismi teooria iseõppijate töö. Praktika näitab, et vajaliku suunamise, abi ja regulaarse kontrolli olemasolu puhul saavutavad iseõppijad täiesti häid tulemusi marksistlik-leninliku teaduse omandamisel.

Poliitiliste teaduste iseõppimise vormi kasutatakse ka meil Tartu Riiklikus Ülikoolis. Käesoleva õppeaasta sügissemestril alustasid tööd filosoofia, partei ajaloo, poliitilise ökonoomia ning NSVL välispoliitika ja rahvusvaheliste suhete sektorid, milliste töö vastu TRÜ õppejõud ja teenistujad tunnevad suurt huvi. Iseõppijate töö abistamiseks korraldab EK(b)P Tartu Linnakomitee agitatsiooni- ja propagandaosakond regulaarselt loenguid, konsultatsioone ja teoreetilisi vestlusi. Hästi töötab filosoofiasektor, kus õppetöö toimub korrapäraselt ning sellest osavõtt on aktiivne. Et filosoofia alal iseõppijad on kodus materjali hoolega läbi töötanud, nähtub konsultatsioonidest ja teoreetilistest vestlustest, kus esitatakse õppejõule arvukalt küsimusi ning areneb elav diskussioon. Hästi võtavad õpinguist osa ning omandavad õpitava materjali dots. Lang (mat.-loodusteaduskond), ass. Miidla (põllumajandusteaduskond) ja rida teisi seltsimehi.

Kuid sellegipoolest on meie iseõppijate töös rida suuri puudusi, mis ei luba rahulduda saavutatuga. Kui TRÜ Ametiühingu Komitee andmeil peaks iseõppijate tööst osa võtma 147 seltsimeest, siis tegelikkuses on pilt hoopis teine. Kaugeltki mitte kõik nimekirjas olevad õppejõud ja teenistujad ei võta korrapäraselt õppetööst osa. On ka selliseid seltsimehi, kes pole veel ühelegi loengule ja konsultatsioonile ilmunud, neist filosoofiasektoris Emmerich (arstit.), Soots (mat.-loodust.) jt. Samuti on fiktiivselt nimekirjades rida selliseid õppejõude, kes iseõppijate tööst osa ei võta sel põhjusel, et nad juba õpivad Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis. Seetõttu on õpingutest puudujate protsent kohati kaunis suur. Viimasel rahvusvaheliste suhete loengul (läbiviija sm. Auling) oli 90 nimekirjas figureerivast iseõppijast kohal 60, seega puudujaid 30 inimest. Paljud iseõppijad pole ka veel asunud marksismi-leninismi klassikute teoste konspekteerimisele, mistõttu kannatab töö plaanipärasus.

Millest on siis tingitud mainitud puudused TRÜ poliitharidustöö kõneall olevas sektoris? Need puudused on tingitud eelkõige sellest, et iseõppijate töö läheb n. ö. iseenesevoolu teed. Asjata otsiksime ülikoolis inimest, kellel oleks vähegi selge ülevaade selle töö käigust. Puudub juhtiv keskus, kes piisavalt suunaks ja kontrolliks iseõppijate tööd. TRÜ Ametiühingu Komitee ja tema liige sm. Unt, kes peaks olema iseõppijate tööd juhtivaks ja organiseerivaks keskuseks, seisab aga tööst täiesti kõrval. Peale iganenud nimekirjade ei leidu ametiühingus selles osas mingeid andmeid. Ka parteibüroo vastav liige (sm. Arhangelski) ei oma küllaldast ülevaadet iseõppijate tööst.

Kui praegusel kommunismile ülemineku perioodil bolševike partei paneb erilist rõhku töötajate poliitilisele kasvatusele ja rakendab selleks kõik poliitharidustöö vormid, siis ka Tartu Riiklikus Ülikoolis tuleb senisest suuremat tähelepanu pöörata töötajate poliitõppuse süsteemikindlale juhtimisele. Eeskätt aga peab TRÜ Ametiühingu Komitee loobuma oma senisest muretust suhtumisest ning kõige kiiremas korras likvideerima senise korralageduse iseõppijate töö organiseerimises. Samuti tuleb teostada kontrolli, kuidas iseõppijad täidavad endale võetud kohustusi, regulaarselt kuulates ametiühingukomiteel iseõppijate ja neid juhendavate õppejõudude aruandeid töö kohta.

Ainult plaanikindla ja keskendatud juhtimise korral võib poliitiliste teaduste alal iseõppijate töö kujuneda efektiivseks marksistliku maailmavaate kujundamise vormiks.

A. Künnap

SELMA LAANES — meditsiiniliste teaduste kandidaat

Tartu Riikliku Ülikooli Õpetatud Nõukogu avalikul koosolekul 5. jaanuaril 1951. a. aulas kaitses väitekirja „Imikute ja väikelaste soolemikrofloora nakkusliku kõhulahtisuse puhul" vanemõpetaja Selma Laanes. Ametlike oponentidena esinesid prof. veterinaarteaduste doktor F. Laja ja dots. meditsiiniliste teaduste kandidaat K. Kõrge.

S. Laanese bakterioloogilis-eksperimentaalne uurimus, mis on tihedas seoses kliinikuga, valmis mikrobioloogia kateedri juhataja prof. F. Lepa juhendamisel. Töö ulatus on 384 masinakirja lehekülge, peale selle sisaldab töö veel 57 tabelit ja erilehtedel 4 vastavat joonist. Autor selgitab, et imikute ja väikelaste nakkusliku kõhulahtisuse tekitajateks võivad olla mitut liiki aeroobsed gramnegatiivsed bakterid nagu Genus Shigella, Genus Salmonella, Genus Proteus jt. Ta käsitleb põhjalikult imikute ja väikelaste nakkusliku kõhulahtisuse teket soodustavaid tegureid, nagu puudulikku imikute hooldamist, kunstlikku toitmist, vaegtoitumust ühes rahiidiga jm. Töö tulemused võimaldavad saada terviklikku ülevaate rea bakteriliikide füsioloogiliste, biokeemiliste ja seroloogiliste omaduste kohta. Nimetatud väitekirjas käsitatud probleem on väga aktuaalne. Töö tulemuste rakendamine praktikas võimaldab aidata kaasa imikute ja väikelaste hooldamise parandamiseks ja nakkuse edukamaks vältimiseks.

Väitekirja eduka kaitsmise järgi TRÜ Õpetatud Nõukogu andis vanemõpetaja Selma Laanesele meditsiiniliste teaduste kandidaadi teadusliku kraadi.

Irene Maaroos,
TRÜ teaduslik sekretär.

Poliitinformatsioonid huvitavamaiks ja sisukamaiks!

Et saada ülevaadet poliitinformatsioonide läbiviimise olukorrast ajaloo-keeleteaduskonnas, korraldas teaduskonna parteigrupp koos kommunistlike noorte aktiiviga vastava kontrolli, mille käigus tutvuti poliitinformatsioonide läbiviimise plaanipärasusega, osavõtjate arvuga neist jne.

Kontrollimisel selgus, et enamvähem korrapäraselt viiakse poliitinformatsioonitunde läbi I, II, III ja IV kursusel. Hoopis kurvem on aga olukord V kursusel. Hoolimata kursuse kommunistlike noorte korduvatest nõudmistest toimuvad seal poliitinformatsioonid väga korrapäratult, ajaloolaste rühmas aga, kus poliitinformatsiooni läbiviijaks peab olema sm. Taev, pole toimunud ainustki poliitinformatsiooni.

Suuri puudusi on ka poliitinformatsioonitundidest osavõtu osas. Puudujate protsent on liiga kõrge, eriti I kursusel. Näiteks on I kursuse ajaloolaste rühmas poliitinformatsioonist puudunud ühel korral 14 üliõpilast, kahel korral 8 üliõpilast ja kolmel korral 2 üliõpilast. Tuleb märkida, et rühmakolmik võttis siin tarvitusele energilisi abinõusid olukorra parandamiseks. Nimelt seati sisse kord, kus iga poliitinformatsioonilt puuduja järgmise poliitinformatsioonitunni algul annab aru oma puudumise motiivide kohta. See korraldus andis positiivseid tulemusi: kahel viimasel poliitinformatsioonitunnil puudujaid enam ei esinenud. Samalaadset initsiatiivi peaks osutama ka III kursuse lääne filoloogide rühmakolmik, sest selles rühmas on puudujaid samuti väga palju.

Mis puutub üliõpilaste aktiivsusse poliitinformatsioonitundides, siis on see õpperühmades erinev. Üldiselt peab aga märkima, et praegune poliitinformatsiooni läbiviimise kord, kus õppejõud esineb pika ettekandega, ei aktiviseeri üliõpilasi, vaid kutsub nende hulgas esile passiivse suhtumise üritusse. Tunnis istutakse nagu harilikul loengul, esitatakse vähe küsimusi, ei arene diskussioone.

Kui esitada nii õppejõududele kui ka üliõpilastele küsimus selle kohta, mis aitaks nende arvates poliitinformatsioonitunde muuta aktiivsemaks ja huvitavamaks, saame enamvähem alati ühesuguse vastuse: vaja on, et ka üliõpilased esineksid lühikeste ülevaadetega eelmise nädala sündmustest ja et õppejõu ettekanne oleks lühem.

Teiselt poolt on vaja muuta efektiivsemaks ka poliitinformatsiooni läbiviimise kontrolli. Eriline osa on siin parteigrupil, kes peaks rohkem korraldama üksikute poliitinformatsioonitundide sisulist kontrolli.

A. Käärik

Meie materjalide jälgedes

Tugevdada kollektiivsustunnet

Meie lehe eelmises numbris ilmus kiri toimetusele „Kas kohus otsustas õigesti?", milles tõsteti üles seltsimehelikkuse ja kollektiivsustunde tugevdamise küsimusi.

Artiklis esiletoodud küsimusi selgitas ja arutas ELKNÜ TRÜ Komitee, kes asus seisukohale, et Tiigi tän. ühiselamu seltsimeheliku kohtu otsus oli õige.

On selge, et sm. Parbo talitas vääralt, pärimata kohe pärast raha leidmist toakaaslastelt, kellele raha võiks kuuluda, ning varjas seda kuni läbiotsimiseni.

Mis puutub aga toakaaslastesse, siis pole ka nemad päris õigesti talitanud. Toa nr. 114 ülejäänud elanike süü seisneb selles, et nad ilma aluseta, lähtudes isiklikest motiividest, kahtlustasid sm. Parbot toiduainete varguses ning ei võtnud omalt poolt midagi ette selleks, et kõrvaldada arusaamatusi juba eos. Selle asemel loodi toas kunstlikult umbusalduse õhkkond sm. Parbo vastu. Üliõpilastel Kasel, Ismitil jt. toa nr. 114 kollektiivi liikmetel tuleb artiklist teha õiged järeldused: edaspidi rangelt kinni pidada toakollektiivi tugevdamise, seltsimehelikkuse ja sõpruse kasvatamise printsiipidest.

MEILE KIRJUTATAKSE

Säästkem elektrienergiat!

Igaühele on selge, millist suurt tähtsust omab rahvamajanduses elektrienergia. Seepärast on voolu säästmine iga kodaniku kohus ning selle tarbetu raiskamine kuritegu.

TRÜ hoonetes võib aga praegu mitmel pool näha tulesid asjatult põlemas nii hilistel hommikutundidel, kui on juba küllalt valge, või isegi päeval, samuti hilisõhtul, kui elavam liikumine hoonetes on juba lõppenud ja ei ole mingit vajadust suure valgustuse järele.

Nii võib näiteks peahoones, keemiahoone trepikodades ja mitmel pool mujal täheldada sellist asjatut tulede põlemist. Ometi möödub katkestajatest sadu inimesi, aga keegi ei märka tulesid kustutada.

Administratiiv-majandusosakonnal tuleks need väärnähtused kiiremas korras likvideerida; üles panna iga katkestaja juurde sedelikesed sõnadega „Säästke voolu!" ning kohustada majandus-tehnilist ja kateedrite õppepersonali hoolitsema tulede õigeaegse kustutamise eest. Samuti tuleks välja töötada muidki abinõusid voolu säästmiseks. See on aga üldiselt iga üliõpilase ja ülikooli teenistuja kohus. Seega aitame kaasa meie rahvamajanduse arendamisele ning ülikoolil on võimalik administratiivmajanduse eelarvet otstarbekohasemalt kasutada õppe- ja teadusliku töö huvides.

G. Loogna,
patoloogilise füsioloogia kateedri assistent.

Сегодня в номере

Передовая статья «Достойно встретить выборы в Верховный Совет Эстонской ССР» призывает коллектив нашего университета в честь выборов успешно провести экзаменационную сессию и развернуть обширную раз'яснительную работу среди нашего коллектива и населения г. Тарту.

На 1-ой странице также помещены заметки и статьи, посвященные вопросам учебной работы, в том числе статьи и. о. начальника учебной части т. Курвитса — об итогах первых экзаменов, студента Кахка — об опыте планирования работы во время сессии и проф. Лааза — о подготовке к зимней практике студентов на ветеринарном факультете.

В разделе «Партийная жизнь» (2 стр.) мы поднимаем вопрос о том, что в университете крайне слабо руководят работой товарищей, самостоятельно изучающих теорию марксизма-ленинизма. Тов. А. Кяарик в своей статье рассказывает об итогах проверки проведения политинформации на историко-филологическом факультете.

В газете опубликованы также статьи о необходимости всем преподавателям ТГУ оказывать кафедре русского языка помощь в деле улучшения преподавания и изучения русского языка и о защите кандидатской диссертации ст. преподавателем С. Лаанес.

Ühiselt võitlusse vene keele valdamise eest!

TR Ülikooli Õpetatud Nõukogu viimasel koosolekul tuli arutusele aruanne vene keele õpetamise kohta meie ülikoolis.

Nagu selgus vene keele kateedri juhataja sm. J. Feldbachi aruandest, on vene keele õpetamisel kateedril teatavaid saavutusi. Vene keele õpetamine ülikoolis on ümberkorraldamisel seltsimees Stalini geniaalsete keeleteadusealaste teoste valguses: vene keele eriainete õpetamine vene keele ja kirjanduse osakonnas toimub Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt kinnitatud uute õppekavade järgi, tunduvalt on tõusnud üliõpilaste huvi vene keele vastu kõigis ülikooli teaduskondades, on saavutatud olukord, kus enamik üliõpilastest valdab vene keelt sel määral, et võib lugeda ja tarvitada teaduslikku erialast kirjandust. Tõusnud on ka vene keele kateedri õppejõudude töö kvaliteet, enamik õppejõude seob aine õpetamise kommunistliku kasvatuse ülesannetega. Elavnenud on õppejõudude töökogemuste vahetamine tundide vastastikuse külastamise näol, aktiivsemaks on muutunud vene keele ringide töö (8 teaduskonnas töötab kokku 17 ringi) jne.

Ent samal ajal peab märkima tervet rida puudusi, mille kõrvaldamine on hädavajalik selleks, et edukalt edasi minna vene keele täieliku valdamise suunas ülikoolis.

Eelkõige jätab soovida paljude vene keele kateedri õppejõudude töö. Ülikooli on viimastel aastatel saabunud noori, äsja ülikooli lõpetanud vene keele õppejõude, kateedris on aga vähe tehtud metoodilist tööd, vähe on arutatud metoodilisi küsimusi, pole ellu kutsutud metoodilist seminari. Puudujääke on ka vilunumate õppejõudude töös, kelle tunnid on igavad või kes ei suuda oma töös tõusta ülikoolis nõutava töö tasemele (õppejõud Andronov, Tiitso, Ramul, Puusepp jt.). Vene keele kateedris on seni koostamata vene keele õpik ja metoodilised juhtnöörid.

Liiga vähe aitavad vene keele õpetamisele kaasa ülikooli teised kateedrid ja eriainete õppejõud. 1947. a. võttis Õpetatud Nõukogu vastu otsuse, millega kohustati kõiki aineõpetajaid soovitama üliõpilastele venekeelset kirjandust ning kontrollima selle lugemist arvestustel ja eksamitel. Selle otsuse on paljude kateedrite õppejõud unustanud. Vene keele õpetamisele on tõhusat abi osutanud ainult filosoofia kateeder (juhataja dots. Šardin) ja biokeemia kateeder (juhataja prof. Martinson). Ka dekanaadid on vähe valvanud selle järele, kuidas üliõpilased tutvuvad eesrindliku vene ja nõukogude teaduse saavutustega erialase venekeelse kirjanduse kaudu.

Ükskõikselt suhtutakse teaduskondades üliõpilaste puudumistesse vene keele loenguilt, distsipliinirikkujaid ei kutsuta korrale, vene keele kateedri õppejõudude ja dekaanide vahel puudub tihe kontakt.

Aruandes märgiti ka vene keele kateedri puudulikku komplekteerimist, kateedri liikmete liiga suurt koormatust, kahe kateedri (vene filoloogia ja vene keele kateeder) eduka töö seisukohalt kahjulikku ühteliitmist jms. Aruandele järgnesid elavad sõnavõtud, milles täiendavalt toodi esile puudusi vene keele õpetamise olukorras meie ülikoolis.

Sm. Tšalõi märkis olulise puudusena, et vene keele kateeder ei ole kasvanud vene keele õpetamisega seoses olevate küsimuste lahendamise keskuseks Nõukogude Eestis. Kateeder pole senini välja lasknud vene keele õpikut, ometi aga ootavad ka vabariigi keskkoolid temalt abi õpikute ja metoodiliste juhiste näol. On tarvis põhjalikult parandada metoodilist tööd kateedris. Dekaanid aga peavad senisest enam tundma huvi vene keele õpetamise vastu, ära kuulama teaduskonna vene keele õpetajate aruandeid.

Sm. Vill pööras tähelepanu vajadusele rohkem soovitada üliõpilastele venekeelset erialast kirjandust. Paljud nooremad õppejõud aga ei valda vene keelt ja ise ei tunne värskemat kirjandust. Tarvis on eelkõige likvideerida see puudujääk õppejõudude juures. Ülikooli võetakse vastu üliõpilasi liiga madalate teadmistega, mis pidurdab vene keele õpetamist ülikoolis.

Sm. Sahharova pööras tähelepanu keskkoolilõpetajate madalatele teadmistele vene keele osas, millise lünga täitmisele keskkoolid peaksid suurt tähelepanu pöörama. Sm. Feldman toonitas, et üliõpilased tulevad küllalt hästi toime venekeelse kirjanduse lugemisega, tarvis on vaid seda julgemini soovitada. Ka kunstilise isetegevuse ala tuleks rohkem siduda praktilise vene keele õpetamisega. Vene keele kateeder peab tähelepanu pöörama näitlike avalike tundide läbiviimisele.

Sõna võtsid veel sm-d Rauman, Rogova, Malõševskaja, Bachman, prof. Veiderpass, prof. Rägo jt.

Rektor prof. A. Koort ja õppeprorektor sm. R. Antons rõhutasid küsimuse arutlemise käigust kokkuvõtteid tehes vajadust paremini planeerida tööd ning kõigilt kateedritelt nõuda erialase kirjanduse soovitamist üliõpilastele. Vaja on, et õppeprogrammides soovitatava kirjanduse läbitöötamist kontrolliksid kõik õppejõud. Prof. Koort pani vene keele kateedri õppejõududele südamele parandada oma tööd ning tõsta oma erialast kvalifikatsiooni. Kateedri täielikuks komplekteerimiseks tuleb välja kuulutada konkurss vakantsete kohtade täitmiseks.

Õpetatud Nõukogu võttis vastu üksikasjaliku resolutsiooni vene keele õpetamise parandamiseks ning rõhutas eriti vajadust, et kogu kollektiiv moodustaks ühise rinde võitluses selle eest, et iga üliõpilane täielikult õpiks tundma vene keelt.

K. Padrik

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tellige veel enne eksamisessiooni lõppu endale ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool" kevadsemestriks!

MB-00062 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 50

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Raamatupalat

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 3 (91) Laupäeval, 20. jaanuaril 1951. a. IV aastakäik

Lenini lipu all, seltsimees Stalini juhtimisel sammub nõukogude rahvas veendunult kommunismi võidu poole

Suur Stalin on Lenini töö jätkaja

1924. aasta 21. jaanuaril kell 18.50 suri Gorkis Moskva lähedal rahvusvahelise proletariaadi geniaalne juht, maailma esimese sotsialistliku riigi looja Vladimir Iljitš Lenin. Lakkas tuksumast proletaarse revolutsiooni geniaalse lipukandja õilis süda. Sõnum Lenini surmast vapustas sügavalt kogu maailma töölisklassi. Sügavaimas leinas kogu maailma töörahvas saatis hauda Leninit — oma isa ja õpetajat, oma parimat sõpra ja kaitsjat.

Võimatu on anda ammendavat pilti Lenini tööst, tema määratutest teenetest töölisklassi ees, revolutsioonilise liikumise arendamises. Lenin oli Marxi ja Engelsi õpetuse suur edasiarendaja. Ta arendas edasi marksismi suurt teooriat vastavalt muutunud olukorrale — imperialismi tingimustele. Tabavalt iseloomustab leninismi seltsimees Stalin, märkides, et leninism — see on imperialismi ja proletaarsete revolutsioonide ajastu marksism. Lenini õpetused on asendamatuks relvaks töölisklassile tema võitluses kurnajate vastu, vabaduse ja sotsialismi eest.

Lenin on bolševike partei rajaja. Tema juhtimisel sündis ja kasvas töölisklassi eesrindlik väesalk, tema karastatud juht, kogu töölisklassi au ja südametunnistus — Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei. Lenini-Stalini kuulsusrikas partei kasvas raskustes ja võitluses igat masti oportunistide ja kahekeelsete vastu, võitluses partei ridade puhtuse, partei revolutsiooniliste traditsioonide puhtuse ja rikkumatuse eest. Lenini juhtimisel, bolševike partei juhtimisel organiseerus ja karastus Venemaa proletariaat Lenini juhtimisel, bolševike partei juhtimisel tõusis ta otsustavale võitlusele pehkinud kurnamisrežiimi vastu ja püstitas Venemaa kohale revolutsiooni võiduka lipu.

Lenini juhtimisel ja näpunäidetel rajati ja ehitati üles Nõukogude riik, esimene sotsialistlik riik maailmas, mis kogu maailma töötavaile massidele kujunes lootuseks ja eeskujuks.

Lenin suri. Kuid tema üritus, tema ideed ja põhimõtted leidsid väärikat jätkamist surematu Lenini suure õpilase seltsimees Stalini poolt. Lenini töö on kindlais kätes.

Leinapäevadel Lenini surma puhul andis seltsimees Stalin II üleliidulisel nõukogude kongressil partei nimel suure tõotusvande. Töölisklassi suure juhi põrmu juures tõotas ta kanda kõrgel ja hoida puhtana parteiliikme suurt nimetust, hoida meie partei ühtsust kui silmatera, hoida ja kindlustada proletariaadi diktatuuri, kogu jõuga kindlustada töölisklassi ja talurahva liitu, kindlustada ja laiendada nõukogude vabariikide liitu, tugevdada meie sangarlikku armeed... Kogu Nõukogude riigi edasine ajalugu ongi nende tõotuste täitmise ajalugu, Lenini suurte näpunäidete ja eesmärkide ellurakendamise ajalugu.

Kakskümmend seitse aastat sammub nõukogude rahvas ilma Lenita seltsimees Stalini juhtimisel leninlikul teel. Nende aastate jooksul on Nõukogude Liit kogu maailmale tõestanud oma elujõudu ja võitmatust. Lenini ideede võitmatust. Meie elu on puhkenud õitsele. See, mis veel eile oli kaugeks unistuseks, muutub meie tänases ja homses töös kauniks tegelikkuseks. Igal sammul võime juba näha uue, kommunistliku ühiskonna võrseid, tema esimesi tunnuseid. Ja selles seisnebki Lenini õpetuse. tema ideede surematus ja jõud — nad innustavad ja suunavad kogu meie loovat tööd helgema homse nimel, kommunismi nimel.

Meie rahva ees seisab veel palju raskusi ja tööd kommunismi ehitamisel. Ent õppides Leninilt, silmas pidades tema tarku juhiseid, seltsimees Stalini juhtimisel pole ükski raskus meile ületamatu. Veendunult ja võidukindlalt sammub nõukogude rahvas edasi oma leninlikul teel suure Stalini juhtimisel Lenini ideede täieliku teostumise poole — kommunismi poole.

Lenin on surematu

Keegi, kes viibib Moskvas, ei jäta külastamata Lenini mausoleumi. Minugi esimene käik Moskva saabudes oli Punasele väljakule. Kremli müüri ja seda palistavate hõbedaste kuuskede ette on rajatud suurejooneline puhkepaik Nõukogude riigi rajajale. Lenini mausoleum — õilis, rangejooneline tumepunasest ja mustast marmorist ehitis sisendab selle külastajaisse vaikuse ja pühalikkuse tunde. See süveneb veelgi, kui möödud sissekäigu juures seisvast liikumatust auvalvest.

Ruumis, kus puhkab Lenin, tundub, nagu Lenin polekski surnud, vaid magab. Valvurid sarkofaagi juures nagu hoolitseksid selle eest, et keegi Vladimir Iljitši und segada ei saaks...

Viibides vaid lühikest aega selles mahedalt valgustatud ruumis, kus puhkab Lenin, tahaks alatiseks mäl'u suruda igat joont surematu juhi näost, tema kujust. Igaüks, kes on külastanud Lenini mausoleumi, tunneb, et mitte üksnes Lenini õpetus ja ideed on surematud, vaid ka Lenin ise on surematu, ta püsib meie südameis ja kujutlustes elavana, hoolitsevana marksismi-leninismi suurte ideede võidukäigu eest.

Viibides mausoleumis annab igaüks endale tõotuse veelgi põhjalikuma't uurida, õppida Leninit, tema õpetust, olla vääramatuks võitlejaks tema ideede ja põhimõtete eest.

Vanemõpetaja **V. Roonurm**

Pidulik leinakoosolek V. I. Lenini surma 27. aastapäeva puhul

Seoses 27 aasta möödumisega bolševike partei ja Nõukogude riiri rajaja Vladimir Iljitš Lenini surmast korraldavad TR Ülikooli rektoraat ja ühiskondlikud organisatsioonid täna õhtul kell 17 aulas piduliku leinakoosoleku. Pikema ettekandega teemal „27 aastat ilma Leninita seltsimees Stalini juhtimisel leninlikul teel" esineb koosolekul ülikooli parteibüroo liige sm Feldman.

Pingutavale eksamisessioonile järgnegu kosutav ja sisukalt veedetud puhkeaeg!

* * *

Õppetöö vaheaja kultuurseks sisustamiseks

Neil päevil kooskõlastati ja kinnitati ülikooli komsomoli- ja ametiühingu komiteede poolt talvisel õppetöö vaheajal korraldatavate ürituste plaan, mis näeb ette rea abinõusid noorte puhkeaja kultuurseks sisustamiseks.

ELKNÜ Tartu Linnakomitee algatusel korraldatakse vaheajal kinofestival parimaist nõukogude filmidest. Tartu tuleb nõukogude plakati ja karikatuuride näitus, mille ühiskülastamisi organiseerivad sm-d Blumfeldt ja Nõmm. Sm-te Mäepalu ja Soo ülesandeks on avada suusabaas ja liuväli, luua võimalused suusamatkade korraldamiseks. Õppetöö vaheajal on TRÜ klubi avatud iga päev kella 12—23-ni; seal on kättesaadaval ajalehed, ajakirjad, malendid, kabe jne. 2. veebruaril korraldatakse klubis loeng ja isetegevusõhtu, mis on mõeldud eeskätt teenistujaile.

Rida parimaid üliõpilasi saadetakse vaheajaks puhkekodudesse.

Kõigil üliõpilastel soovitatakse vaheaja jooksul läbi lugeda Toominga romaan „Roheline kuld" ja Trifonovi teos „Üliõpilased". Viimane on avaldatud ajakirja „Novõi Mir" möödunud aasta 10. ja 11. numbris. Järgmise semestri algul korraldatakse rühmades koosolekud nende teoste arutlemiseks.

Need üliõpilased, kes sõidavad maale, on kohustatud kaasa aitama ettevalmistumisel kevadisteks põllutöödeks ja pidama kolhoosides loenguid ja vestlusi kommunismi suurehitustest ja rahvusvahelisest olukorrast. Tehtud töö kohta tuleb kaasa tuua külanõukogu või kolhoosi iseloomustus. Põllumajandus- ja veterinaarteaduskonna üliõpilastel tuleb peale märgitu veel kaasa aidata agrozootehnilise õppuse korraldamisel kolhoosides.

J. Leppik

Kehakultuur on aktiivse puhkuse lahutamatu osa

Arvesse võttes seda, et aktiivse puhkuse lahutamatuks osaks on ka kehakultuur ja sport, hoolitseb Ülikooli Spordiklubi koos kehakultuuri ja spordi kateedriga igakülgselt selle eest, et luua üliõpilastele õppetöö vaheajal parimaid võimalusi spordi harrastamiseks ja seega kosutavaks, kasulikuks puhkuseks.

Suusatamise harrastamise võimaldamiseks laenutatakse kehalise kasvatuse ja spordi kateedris üliõpilastele iga päev kella 10—16-ni kasutamiseks suusavarustust. Et veeta ühiselt ilusaid talvepäevi suuskadel, korraldab kehalise kasvatuse ja spordi kateeder 28. jaanuaril suusamatka Elvas. 25. veebruaril toimuvate Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste tähistamiseks viiakse 3. ja 4. veebruaril ELKNÜ TRÜ Komitee ja ÜSK ühisel organiseerimisel läbi suuskurite agitatsiooniretk Tartu rajooni.

Uisuspordi harrastajaile on võimaldatud kasutada peatselt valmivat uisuväljakut Toomeorus. Laiatennise populariseerimiseks on õppevaheaga planeeritud ka lahtised võistlused lauatennises, mis toimuvad 29. jaanuaril. Sportmängude alal on 1. veebruaril ette nähtud korv- ja võrkpalli välkturniir üliõpilaste, õppejõudude ja teenistujate võistkondadele.

Õppevaheajal jätkuvad ka kõik tavalised ÜSK erialased treeningtunnid endistel aegadel.

H. Huimerind

Loenguline töö noorte kommunistliku kasvatuse teenistuses

Üliõpilaskonna hulgas tehtava loengulise töö parandamiseks, populaarteaduslike loengute ideelis-teoreetilise taseme tõstmiseks ja lektorite-üliõpilaste esinemisoskuse arendamiseks organiseeriti möödunud aasta novembrikuus ELKNÜ TRÜ Komitee ja ÜTÜ nõukogu ühine lektorite grupp. Vaatamata oma lühikesele tegevusaja'e ja organiseerimisperioodil loomulikele raskustele on grupi töös saavutatud mõndagi märkimisväärset. Eelkõige tuleb esile tõsta lektooriumide organiseerimist kõigis TRÜ ühise'amutes, kus regulaarselt — 2—4 korda kuus toimuvad populaarteaduslikud loengud. Nii on viimasel ajal toimunud religiooni ebateaduslikku ja reaktsioonilist olemust selgitavad loengud („Ristiusu tekkimisest ja aja'oost" — lektor sm. Kullaste) ning rida loenguid, mis populariseerivad eesrindlike üliõpilaste kogemusi eksamite ettevalmistamisel („Eksamite psühholoogiast"). Aktiivselt lülitus grupp ka valimiseelsesse selgitustöösse.

Märkimist väärib veel populaarteaduslike loengute korraldamine Tartu keskkoolides ja tehnikumides. Eriti tihe side on loodud I keskkooli, Meditsiinilise Keskkooli ja Kergetööstuse Tehnikumiga, kus loengud on toimunud enamvähem regulaarselt. Üldist huvi äratasid ÜTÜ nõukogu abiga detsembrikuu lõpul I ja VI keskkoolis läbiviidud teoreeti'ised konverentsid.

Tunduvalt nõrgemini on töötanud lektorite grupi sektsioonid üldteaduskondlike loengute korraldamise a'al ning käitistes ja kolhoosides teostatava loengulise töö alal. Teiseks oluliseks puuduseks aga on see, et grupp pole veel kujunenud keskuseks, mis juhiks ja kontrolliks kogu ülikoolis toimuvat populaarteaduslikku tööd. Ent ka nende puuduste kõrvaldamisele asub grupp uuel semestril täie energia ja tõsidusega.

H. Palamets

Vastutusrikkale tööle Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisel

Tartu Linna Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitee otsusega kinnitati Eesti NSV Ülemnõukogu va'imiste jaoskonnakomisjonide koosseisud Tartu linna osas. Jaoskonnakomisjonidesse kuulub ka terve rida meie ülikooli õppejõude ja teenistujaid. Jaoskonnakomisjonide aseesimeesteks kinnitati sm-d Karl Taev, Vladimir Kilk, Sinaida Kuženkina ja Arnold Seppo, sekretäriks Dina Gabovitš, liikmeteks Elsa Külaots, Maja Privoi, Aleksander Koval, Naum Itskovitš ja Valve Volmer. Kõigi mainitud seltsimeeste kandidatuur on esitatud TRÜ ametiühinguorganisatsiooni poolt.

Viigem eksamisessioon lõpule organiseeritult ja edukalt!

Kasutagem ka viimaseid päevi ratsionaalselt!

Talvine eksamisessioon Tartu Riiklikus Ülikoolis läheneb lõpule. Eksamisessiooni senist kulgemist jälgides tuleb eriti välja tõsta asjaolu, et eksamisessiooni esimestel päevadel ilmnenud kõrge distsipliin on säilinud kogu senise sessiooni vältel. Kõrget tunnustust väärib selles osas endiselt veterinaarteaduskond, kus kuni 17. jaanuarini pole esinenud veel ainustki puudumist eksamitelt. Ka teistes teaduskondades on distsipliin seni olnud väga hea ja põhjuseta puudumisi on esinenud vaid harukordadel. Erandi moodustab ainult kehakultuuriteaduskond, kus 77-st eksamikohuslasest on kuni 17. jaanuarini jäänud eksamitele ilmumata 17 üliõpilast.

Korralik eksamileilmumine on tunnistajaks sellest, et eksamite ettevalmistamisel on teaduskondades ära tehtud suur töö. Teaduskondades läbiviidud nõupidamised sessiooniks valmistumisel on kandnud head vilja ja eksamite planeerimine on toimunud õigesti. Ka pole seni esinenud suuremaid häireid eksamite läbiviimisel.

Mis puutub senisetesse eksamitulemustesse, siis on üleülikoolilised kokkuvõtted kuni 17. jaanuarini järgmised: väga häid hindeid on saadud 54,2%, häid 35,8%, rahuldavaid 9,5% ja mitterahuldavaid 0,5%. Need väga kõrged õppeedukuse näitajad annavad tunnistust üliõpilaste põhjalikust ja süstemaatilisest tööst. Muidugi pole need andmed veel lõplikud ning arvesse võttes asjaolu, et esimestel tähtpäevadel ilmuvad eksamitele tavaliselt tugevamad üliõpilased, võib üldpildis tulla veel muutusi, kuid juba praegu võib käesolevat sessiooni lugeda hästi kordaläinuks.

Kasutagem sessiooni viimaseid päevi sama ratsionaalselt kui seniseid ja säilitagem senine väga kõrge distsipliin eksamitele ilmumisel!

Ü. Kurvits,
õppeosakonna ülema kt.

Tublide tulemustega

Eksamisessioon läheneb lõpule. Ka matemaatika haru III kursuse üliõpilastel on juba enamus eksameist seljataga.

Välja arvatud üksikud erandid, on kõik üliõpilased eksamile ilmunud määratud tähtpäevadel ja sooritanud eksamid hästi. Nii sai füüsika eksamil 8. jaanuaril eksamile ilmunud kuuest üliõpilasest kolm hinde „väga hea" ja kolm hinde „hea". 12. jaanuaril toimus eksam arvuteoorias, kus üheksast üliõpilasest neli said hinde „väga hea", kuna ülejänud viie teadmised hinnati heaks.

Eriti võib esile tõsta kursuse kommunistlikke noori Kaasikut, Kulli ja Mihkelsood, kes on sooritanud kõik eksamid kõrgeimale hindele.

E. Kõrtsini

Mitte ainustki mitteilmumist

Eksamisessioon veterinaarteaduskonnas kulgeb rangelt plaanikohaselt. Eksamitele pidi ilmuma nädala jooksul 207 üliõpilast, tegelikult ilmus eksamitele 207.

Neist sooritasid eksami hindega „väga hea" 86 üliõpilast, hindega „hea" 83 ja 37 hindega „rahuldav". Kogu eksamisessiooni kestel on saadud üks mitterahuldav hinne loomaanatoomias.

Kõik III kursuse üliõpilased on juba sooritanud eksami loomatervishoius, kus saadi hindeid järgmiselt: väga häid 45%, häid 47% ja rahuldavaid 8%.

E. Roots

Konsultatsioonid olid suureks abiks

Hiljuti sooritasid ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse eesti filoloogid eksami eesti keele ajaloos. Üliõpilased olid korralikult valmistunud eksamiks ja enamik neist, eesotsas õppe- ja ühiskondliku töö eesrindlastega, nagu J. Lepik, V. Kimmel, H. Niit, A. Valmet, J. Anepaju jt., sooritas eksami hindele „väga hea". Tuleb märkida, et lektor dots. A. Kask kogu semestri jooksul korraldas pidevalt kontrolltöid ja kontsultatsioone, mis aitasid üliõpilasi aine omandamisel ja kindlustasid püsivad teadmised.

V. Pall

Eksamisessiooni kogemused aitavad parandada tööd

Talvine eksamisessioon on jõudmas lõpule. Õigusteaduskonna IV ja V kursus on oma eksamisessiooni juba lõpetanud ja viibivad menetluspraktikal, kolm esimest kursust aga pingutavad hoogsalt oma jõude eksamisessiooni edukaks lõpetamiseks.

Üldiselt võib märkida, et õigusteaduskonna üliõpilased oma vaidavas enamuses on täie tõsidusega suhtunud teadmiste omandamisse ja sooritavad edukalt oma tuleproovi. Nii on V kursusel 99 eksamist sooritatud hindele „väga hea" 81, hindele „hea" 16 ja hindele „rahuldav" 2 eksamit. 18 üliõpilast on sealjuures sooritanud kõik eksamid hindele „väga hea". IV kursusel on 313 eksamist sooritatud hindele „väga hea" 168, hindele „hea" 113 ja hindele „rahuldav" 32 eksamit, kusjuures 16 üliõpilasel on eksamihinneteks kõigis ainetes vaid „väga hea".

Ka kolme esimese kursuse eksamihinded näitavad üliõpilaste püüdlikkust ja hoolsust. Nii on senini I kursuse 13, II kursuse 24 ja III kursuse 20 üliõpilast sooritanud eksamid vaid hindele „väga hea" (I kursuse kommunistlikud noored E. Lang, U. Lasman, K. Nigula, Ü. Voltri, H. Värvimann; II kursuse üliõpilased H. Kalme, Ü. Koppel, H. Küttik, H. Mõttus, L. Riisenberg, H. Siigur; III kursuse üliõpilased A. Blumfeldt, H. Jaanimäe, V. Liblik, H. Otsmaa, E. Silk, V. Samardin, V. Teplenkov, O. Utt jt.).

Rida üliõpilasi on andnud eriti silmapaistvalt häid vastuseid eksameil, nagu H. Jaanimäe nõukogude haldusõiguses, I. Martin — poliitiliste õpetuste ajaloos, O. Utt — nõukogude finantsõiguses, H. Siigur raamatupidamise alustes jne.

Nende eesrindlike üliõpilaste kõrval leidub aga kahjuks ka üliõpilasi, kes pealiskaudselt suhtuvad oma põhitöösse ja tulevad eksamitele või arvestustele mitteküllaldase ettevalmistusega. Nii näiteks ei suutnud I kursuse üliõpilased B. Maiste, E. Adamson, H. Pärtel, H. Lood ja P. Mitt vajaliku täpsuse ja printsipiaalsusega vastuseid anda riigi ja õiguse teooria arvestusel. Arvestusel marksismi-leninismi alustes andsid puudulikke vastuseid üliõpilased K. Mällo, K. Kägi, A. Võikar ja veel mõningad teised, kusjuures marksismi-leninismi aluste arvestuseks ettevalmistamise tase osutus I ja II kursuse osas ka üldiselt madalaks. Vene keele arvestust ei sooritanud I kursuse üliõpilased E. Rätsep ja H. Saar, III kursuse üliõpilane H. Murik määtas lünklikke teadmisi nõukogude finantsõiguses ega teadnud nõukogude haldusõiguse eksamil peale mõne üldsõnalise märke midagi öelda kommunismi suurehitustest. II kursuse üliõpilased E. Saaron ja H. Heiter eksamil kodanlike riikide riigiõiguses näitasid tunduvat mahajäävust oma kursusekaaslastest selle aine omandamisel. Need üliõpilased seisavad seega veel kõrval nõukogude inimesi haaranud töövaimustusest ja nad peavad oma töömeetodeid otsustavalt muutma, et õigustada seda igakülgset hoolitsust, mida neile osutab nõukogude võim.

Analüüsides eksamisessiooni käiku ja tulemusi paistab silma, et veel ei ole jõudnud küllaldase selgusega iga üksiku üliõpilase teadvuseni pideva ja plaanipärase töö vajalikkus kogu semestri vältel. Millega muidu seletada seda, et eksamisessiooni algul sooritatakse eksameid paremini kui eksamisessiooni teisel poolel ja eksamisessiooni ajal toimuvail eksamieelseil konsultatsioonidel esitatakse küsimusi palju rohkem ja sisukamaid kui semestri jooksul toimuvail konsultatsioonidel. Rohkem semisest tuleb tähelepanu pöörata ka kollektiivse töö vormidele, ametiühingu rühmade tööle nõrkade ja mahajäänud üliõpilastega ning edukamate üliõpilaste poolt oma töökogemuste edasiandmisele kursusekaaslastele.

Kõiki neid õpiseid käesolevast eksamisessioonist tuleb kasutada oma edaspidise töö paremustamiseks. Siis võime olla kindlad, et meie töö semestrist semestrisse muutub ikka edukamaks ja me suudame sammu pidada eesrindliku nõukogude teaduse arenguga ja nõudlikkuse taseme pideva tõusuga.

K. Püss,
õigusteaduskonna dekaani aj. kt.

Head ja halba eksamite käigust

Matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilaste kõik jõupingutused on suunatud eksamite edukaks õiendamiseks. Tunustusväärselt kõrge on eksamidistsipliin — põhjuseta mitteilmumine eksamile on haruldaseks nähtuseks. Eksameil saadud hinded aga näitavad, et eksameiks on valmistatud üldiselt hästi.

Nii saadi bioloogiaosakonna VI kursusel dialektilise ja ajaloolise materialismi eksamil seitse väga head hinnet, üheksa „head" ja üks „rahuldav". Eriti võib esile tõsta kursuse kommunistlikke noori Lingi, Trassi ja Parmastot, kellel ka teised eksamid on sooritatud kõrgeimale hindele. Dialektilise ja ajaloolise materialismi õppimisel kasutati suhteliselt järjekindlalt konsultatsioonide abi ja ühist kordamist, mis paremate tulemuste saavutamiseks tublisti kaasa aitas. Sama osakonna III kursusel on rida seltsimehi eksamid juba lõpetanud ainult väga heade hinnetega (A. Kalda, I. Veldre jt.).

Esineb siiski ka üksikuid puudujääke. Geograafiaosakonna I kursuse üldise keemia eksamil saadi ebanormalselt palju mitterahuldavaid hindeid (Kitsing, Semjonova, Sirk, Vainula), mis kõneleb nõrgast ettevalmistusest eksamiks nende seltsimeeste poolt.

V. Hallap

Puudused tuleb kiiresti kõrvaldada

Eksamisessioon arstiteaduskonnas algas 12. jaanuaril. Esimestest eksamitulemustest nähtub, et teaduskonna kollektiiv on oma ülesannetesse suhtunud täie tõsidusega. Arvestused ja osa eksamitest on sooritatud juba enne sessiooni algust. On eesrindlikke üliõpilasi, kes on väga heade tulemustega sooritanud juba kõik eksamid (Sibul) ja neid, kes siiamaani on eksamitel saavutanud ainult väga häid hindeid. Nende hulgas on rida kommunistlikke noori ja ühiskondliku töö eesrindlasi (Kase, Grassmann, Ö. Sepp, V. Sepp, Gross, Umal, Loode, Paltre, Salo, Pauklin, Pilliste, Kalda jt.).

Kuid see ei tähenda, et arstiteaduskonnas eksamisessiooni läbiviimisel üldse puudusi ei oleks. Kõigepealt selgub olukorraga lähemalt tutvudes, et mõned kursused ei ole suutnud likvideerida oma kollektiivis esinevaid eksamidistsipliini rikkumise fakte. Näiteks üliõpilane Tiiu Hiie ei ilmunud ettenähtud tähtpäeval eksamile ja sai seetõttu mitterahuldava hinde. Kommunistlik noor Helgi Sannamees (ravi II kursus) pole veel sooritanud ühtki arvestust (!) ning füüsikalise ja kolloidkeemia eksamil sai ta mitterahuldava hinde.

Eksamisessiooni käigus tulevad eriti selgelt esile semestri jooksul õppetöösse hooletu suhtumise tagajärjed. Nii näiteks stomatoloogiaosakonna II kursuse üliõpilane Ilse Vars ei suutnud õiendada vene keele arvestust, kuna puudus süstemaatiline töö eelnenud õppesemestri jooksul.

Eksamisessiooni käik annab pildi ka õppejõudude poolt tehtud tööst. Kuna arvestusi sooritati paralleelselt õppetööga, siis tervitatava asjaoluna tuleb märkida mõnede õppejõudude (v.-õp. Rooks, prof. Aunap) head töö planeerimist, mis lõi soodsad eeldused arvestuste edukaks sooritamiseks. Samal ajal dots. N. Rägo ei suutnud oma loenguid õpetada plaanis ettenähtud ajal ja oli seetõttu sunnitud pidama lisaloenguid viimastel eksamieelsetel nädalatel. Kas see polnud mitte tingitud ka asjaolust, et dots. Rägo sageli hilineb loengutele 20—30 minutit?

Ligi pooled eksamitest on juba sooritatud. See aga ei peegeldu ülespandud hinnetetabelites nende ebaoperatiivsuse tõttu.

Suur osa tööst seisab arstiteaduskonnas veel ees. Seepärast tuleb kõik sessiooni käigus ilmnevad puudused kiiresti kõrvaldada.

F. Tõnisson,
arstiteaduskonna ELKNÜ algorganisatsiooni sekretär.

Miks talle pole kohta meie hulgas

Hiljuti heideti välja ÜLKNÜ ridadest põllumajandusteaduskonna üliõpilane Uno Esula. Tekib küsimus — miks otsustas komsomoliorganisatsioon nii?

Uno Esula lõpetas 1946. a. keskkooli ning tahtis asuda õpinguid jätkama TR Ülikoolis. Kuna ta polnud lahti saanud väärvaadetest, mis sisendati talle teenides SS väeosades, otsustati teda mitte vastu võtta õpingutele, sest temast poleks saanud väärtuslikku nõukogude spetsialisti, kes andunult teenib rahvast, kes on suuteline suunama nõukogude inimesi kommunismi ülesehitustöös, kes on suuteline neid kasvatama kommunismi vaimus.

Asjade edasine käik ise jutustab sellest, et tookordne otsus oli õige.

Esula, nähes et niiviisi tal ei õnnestunud pugeda nõukogude ülikooli, otsustas talitada „kavalamalt" — asus varjamise teele ega mõelnud põrmugi oma vigade väljajuurimisele, kahjulikest igandeist vabanemisele.

Esula otsustas teha karjääri. Ta asus õppima Olustvere Põllumajandustehnikumi, astus kähku ÜLKNÜ liikmeks ning hakkas teesklema ausat ja tublit nõukogude noort. Tegelikult mõtles ta hoopis teist, kuid seda kuulsid ainult ta joomaja sõjakaaslased SS väeosadest.

Esulal läks korda petta komsomoliorganisatsiooni ning pugeda tehnikumi komsomol organisatsiooni sekretäri kohale.

Nii lõpetas Esula õpingud tehnikumis ning astus 1948. a. septembris uuesti ülikooli vastuvõtukomisjoni ette. Sedapuhku aga ei rääkinud ta sõnagi sellest, et ta kuulus SS-väeosadesse. Nii asuski Esula õppima TRÜ Põllumajandusteaduskonda kõrvuti ausate nõukogude noortega. Ka ülikoolis jätkas Esula oma kahepalgelist mängu — joomakaaslaste hulgas näitas oma tõelist rahvavaenlase nägu, mujal aga esines aktiivse kommunistliku noorena.

Tal õnnestus veelkordselt petta komsomoliorganisatsiooni, ning ta valiti 1949. a. põllumajandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretäriks.

Pole midagi imestada, et komsomoliorganisatsioon sellise SS-lase „juhtimise" tagajärjel laostus. Esula aga — veendunud, et ta on oma karjääriga jõudnud väljapoole kahtlust, andus oma tavalistele lõbudele — joomisele ja tütarlaste petmisele.

Kuid nüüd hakati Esula tegevusele juba piiri panema. Ülikooli komsomolikomitee võttis Esula maha sekretäri töökohalt, ning ka organisatsiooni kommunistlikud noored nägid, et Esula pole kellegi tõsine töömees.

Edasi ilmnes asjaolu, et Esula toakaaslased internaadis, kommunistlikud noored tarvitavad ülemäära viina ja käituvad donžuaanlikult tütarlaste suhtes. Nende initsiaatoriks sel alal oli jällegi Esula, kes püüdis oma SS-is omandatud traditsioone ka toakaaslastele nakatada. Esula enda kõhblus aga langes ikka madalamale ja madalamale.

Enne biokeemia eksamit oli Esulal jällegi vaja veidi lõbutseda, mistõttu eksam jäi ettevalmistamata. Esula tuli aga lagedale teooriaga, et seda ainet polevatki üldse võimalik selgeks õppida, püüdes selles veenda toakaaslasi. Ise aga otsustas ta võtsida eksamipiletit. Komsomoliorganisatsioon arutas seda juhtumit täie rangusega. Esula sai valju noomituse, kuid jäi veel ÜLKNÜ liikmeks sest kommunistlikud noored uskusid tema libekeelseid kahetsussõnu ja lubadusi. Pealegi ei teadnud nad, kellega neil Esula mäol õieti tegemist on.

Esula aga tallas vana rada...

Metsandusteaduskonna olümpiaadil näitas ta üles oma „vaprust" veterinaarteaduskonna üliõpilase Kõivapuu kallal, kellega provotseeris näotu kakluse.

Järjekordselt arutati Esula personaalküsimust ning sedapuhku selgus ka vigade juur — selgus ta truu teenistus SS-väeosades, selgus kõigi nende traditsioonide ja käitumiste algpõhjus, selgus Esula hundimoraali päritolu.

Esula otsustati välja heita ÜLKNÜ ridadest, sest sellisel kõlvatul ja vaenulikult tegutseval inimesel pole kohta komsomoliorganisatsioonis.

Sellisel inimesel nagu Esula ei ole kohta ka ülikoolis, sest sellised „spetsialistid" kihutatakse tööliste poolt otsemaid minema.

Veel enam — sellised tegelased kahjustavad ka kogu ülikoolis viibimise ajal meie üliõpilaste kasvatamist ja kujundamist kommunismi vaimus, laostades ja rikkudes neid moraalselt.

Iga nõukogude üliõpilane peab olema sügavalt ustav oma sotsialistlikule kodumaale, kogu hingest teenima meie töötavat rahvast ja range printsipiaalsusega võitlema klassivaenlaste vastu, kes tahavad häirida meie loovat tööd.

V. Kaarna,
ELKNÜ TRÜ Komitee liige.

MEILE KIRJUTATAKSE

Kuhu jäi abonementkaartide teine pool?

Sügisel, teatrihooaja algul levitati ka TR Ülikoolis nagu teisteski asutistes teatri abonementkaarte, mille vastu paljud õppejõud ja teenistujad tundsid elavat huvi. Kaardi esimese osa said tellijad kätte, kuigi mõnes teaduskonnas (näit. põllumajandusteaduskonnas) see toimus hilinemisega.

Mis aga puutub teise osasse, siis need on jäljetult kadunud. Neist ei tea midagi ei ametiühingu komitee ega ka ülikooli teatrivolinik sm. Raidla. Kes peaks neist küll teadma? — see küsimus huvitab kõiki abonementkaardite tellijaid.

A. Nurmeste

Ebaotstarbekohane töö planeerimine

Ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse ajaloolastel on kevadel 10 eksamit, käesolevale eksamisessioonile aga ei ole planeeritud ainustki eksamit. Kas tõesti dekanaat ei saanud eksameid paremini planeerida?

K. Viidik

Сегодня в номере

В связи с 27 годовщиной со дня смерти великого основателя большевистской партии и Советского государства Владимира Ильича Ленина в сегодняшнем номере нашей газеты опубликована передовая статья «Великий Сталин — продолжатель дела Ленина». Ст. преподаватель В. Роонурм передает свои воспоминания о посещении мавзолея Ленина в Москве.

Кроме того на первой странице помещены статьи, в которых дается обзор планов проведения зимних каникул. Следует отметить, что каждый студент обязан прочитать романы «Зеленое золото» О. Тооминга и «Студенты» Трифонова. В начале весеннего семестра в группах будут организованы собрания для обсуждения этих произведений.

Большинство материалов на 2-ой странице посвящено проведению экзаменационной сессии. Здесь найдете прежде всего статью вр. и. о. декана юридического факультета тов. Пюсса о достижениях и недостатках в ходе проведения сессии на юридическом факультете. И. о. начальника учебной части тов. Курвитс рассказывает об итогах экзаменов, и секретарь первичной комсомольской организации медицинского факультета тов. Тыниссон обращает внимание на некоторые недостатки в проведении сессии на медицинском факультете.

Кроме вышеуказанных статей и информаций в газете опубликованы еще статьи о негодном поведении одного студента сельскохозяйственного факультета и о работе лекторской группы.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB-00070 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 182

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Raamatupalat

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 4 (92) Laupäeval, 10. veebruaril 1951. a. IV aastakäik

Lahendagem võitlevalt uuel semestril eesseisvaid ülesandeid!

Pärast pingutavat eksamisessiooni ja sellele järgnenud kahenädalast puhkeaega algas meie ülikoolis kolmapäeval jälle õppetöö. Kevadsemester algas neil pidulikel päevil, mil kogu Nõukogude kodumaal töötavate masside määratu poliitilise ja tööalase aktiivsuse õhkkonnas valmistutakse liiduvabariikide ülemnõukogude valimisteks. Ka meie ülikooli kollektiiv tahab valimistele vastu minna parimate töönäitajatega.

Et seda saavutada, et viia ülikoolis tehtavat õppe- ja kasvatuslikku tööd järjest suuremale tõusule, tuleb meil semestri esimestest päevadest peale teha tõsiseid ja plaanipäraseid pingutusi. Töös esinevate kitsaskohtade leidmise ja nende likvideerimise tähtsaks eelduseks on õppimine kogemustest, senise töö kokkuvõtteist. Seepärast on tarvis, et kõigis õpperühmades, samuti ka kateedrites tähelepanelikult läbi arutatakse sügissemestril tehtud töö tulemused, eriti aga ettetulnud puudused, et luua võimalusi vigade parandamiseks edasises töös. Tehtud töö kriitilise analüüsi alusel tuleb kavandada konkreetsed abinõud ja teed õpetamise ideelis-teoreetilise kvaliteedi tõstmiseks, üliõpilaskonna kommunistliku kasvatuse tõhustamiseks, kõrgeväärtuslike kaadrite ettevalmistamise kindlustamiseks. Tähtsaks sündmuseks selliste abinõude kindlaksmääramisel peab kujunema ülikooli õppejõudude nõupidamine, mis leiab aset tuleva nädala lõpul. On tingimata tarvis, et kõikjal juba nüüd algaksid ettevalmistused selleks nõupidamiseks, et nõupidamisel võidaks materjalide ja andmete hoolika läbitöötamise alusel esitada juba küpsi, kaalutletud seisukohti ja ettepanekuid.

Leppimatu võitlus esinevate puuduste vastu, kogemustest õppimine ja kogu tegevuse kavakindel suunamine on praegu seda olulisem, et ees seisab väga pingeline ja töörohke semester.

Õppetöö alal seisab ülikooli kollektiivi ees ülesanne tõsiselt tõsta õpetamise ideelis-teoreetilist kvaliteeti. Halastamatult on tarvis pidada võitlust formalismi ja kosmopolitismi elementide vastu õppetöös. Senisest veel tihedamalt on tarvis seostada õppe- ja kasvatustööd, ulatuslikumalt tutvustada vene ja nõukogude teaduse eesrindlikku osa teaduse arengus. Tingimata on tarvis laiaulatuslikumalt praktiseerida loengute üleskirjutamist nende järgneva kritiseeriva arutlemisega. Üliõpilastele tuleb veel enam selgitada pideva ja plaanipärase töö tähtsust, kindlustada nende süstemaatiline töö kogu semestri vältel. Kogu tööd peab läbima punase joonena range nõudlikkus iseenda ja teiste vastu.

Mahajäävuse likvideerimisele teadusliku töö alal peab kindla aluse panema just alanud semester. On tarvis tõmmata kõik õppejõud kaasa tõsisele ja pingelisele teaduslikule tööle, järsult parandada olukorda aspirantuuris ja valminud teaduslike tööde kirjastamise osas. Käesoleva aasta teadusliku uurimistöö plaan peab tingimata täidetama. Semestri lõpul toimuv ülikooli teaduslik sessioon, mis peab andma ülevaate ses osas tehtud edusammudest, tuleb ette valmistada suurima hoolikuse ja põhjalikkusega.

Suuri üritusi seisab ees ka üliõpilaste ühiskondlikel organisatsioonidel. Üliõpilaste Teaduslik Ühing korraldab märtsikuus oma neljanda teadusliku konverentsi, mis peab eelmistega võrreldes tähistama järjekordset suurt sammu üliõpilaste teadusliku töö ideelise ja teoreetilise kvaliteedi tõusu teel. Isetegevuslastel seisab juba veebruaris ees esinemine Tallinnas üleliidulise ametiühingute kunstilise isetegevuse olümpiaadi vabariiklikul ülevaatusel. Ulatuslikud töökavatsused on ka Ülikooli Spordiklubil ja teistel ühiskondlikel organisatsioonidel.

Igaüks neist üritustest vajab hoolikat ettevalmistust. Seejuures on väga oluline mitte kaotada perspektiivi, takerdudes pisiasjakeldusse rägastikku. Tuleb alati silmas pidada seda, et iga üritus, mis meie ülikoolis läbi viiakse, peab teenima noorte kvalifitseeritud kaadrite ettevalmistamise üritust, noorsoo kommunistliku kasvatuse üritust, esinema aktiivse võitlejana kõige mahajäänu, iganenu, vaenuliku vastu. Ideelagedust, nokitsevat tegevust me sallida ei või.

Me võime edu oma töös eelseisvate ülesannete lahendamisel saavutada ainult siis, kui me ei unusta põhimist edu eeldust: väsimatult tundma õppida marksismi-leninismi suurt ja kõikevõitvat õpetust, loovalt rakendada bolševistliku kriitika ja enesekriitika relva. Iga õppejõud ja üliõpilane peab andma oma parima marksismi-leninismi teooria õppimisel, mõistma selle määratut tähtsust oma töö seisukohalt. Kriitika ja enesekriitika peavad kõikjal meie kollektiivis tõusma aukohale.

Töötades plaanipäraselt, süstemaatiliselt, innukalt, kogu südamega tuleb ülikooli kollektiiv rektoraadi ja parteiorganisatsiooni juhtimisel kahtlemata edukalt toime uuel semestril tema ees seisvate ülesannetega.

Komsomoli ja ametiühingu aktiivi nõupidamine

Eesti NSV Ülemnõukogu valimisteni on jäänud ainult kaks nädalat. Et selle aja jooksul veelgi hoogustada valimiseelset selgitustööd ja kindlustada valimiste eeskujulik ettevalmistamine, selleks korraldasid ELKNÜ TRÜ Komitee ja TRÜ Ametiühingu Komitee eile õhtul aulas komsomoli ja ametiühingu aktiivi nõupidamise. Nõupidamisel kuulati ära ettekanne meie kollektiivi ülesandeist seoses Eesti NSV Ülemnõukogu valimistega ja arutati läbi selle töö intensiivsemaks muutmise võimalused.

Сегодня в номере

Передовая статья номера озаглавлена: «По-боевому решать предстоящие в новом семестре задачи». Задачам университетского коллектива в весеннем семестре посвящен и раздел на 2-ой странице. Здесь помещены статьи секретаря комитета комсомола ТГУ т. Тийдо «За улучшение коммунистического воспитания молодежи», члена партбюро т. Архангельского «Устранить недостатки в работе политшкол», и. о. начальника учебной части т. Курвитса «Учтем итоги экзаменационной сессии» и председателя профкома т. Раудсеппа «Центр профсоюзной работы — в группу!»

Кроме указанных статей в газете опубликованы статьи о кандидатах в депутаты в Верховный Совет ЭССР, об итогах сессии на заочном отделении и рецензия альманаха литкружка.

Töörahva parimad pojad ja tütred ENSV Ülemnõukogu saadikukandidaatideks

Määratu vaimustuse ja üksmeele tähe all toimus meie vabariigis Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaatide esitamine ja registreerimine. Vabariigi kõrgeima riigivõimuorgani saadikukandidaatideks esitas töötav rahvas parimaid endi hulgast, Nõukogude kodumaa ustavaid poegi ja tütreid, kes oma senises töös on osutunud rahva usalduse väärilisteks, bolševike partei poliitika järjekindlaiks elluviijaiks.

Suurima rõõmuga võttis vabariigi töörahvas vastu teate, et eesti rahva parim sõber ja õpetaja seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalin andis nõusoleku kandideerimiseks Eesti NSV Ülemnõukogusse Tallinna valimisringkonnas nr. 3. Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaatideks on ka seltsimees Stalini lähimad võitluskaaslased sm-d Vjatšeslav Mihhailovitš Molotov, Georgi Maksimilianovitš Malenkov ja Panteleimon Kondratjevitš Ponomarenko.

Meie vabariigi juhtivatest töötajatest on Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees sm. A. Jakobson saadikukandidaadiks Tallinna valimisringkonnas nr. 14, Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees sm. A. Veimer Rakvere linnavalimisringkonnas nr. 86 ja EK(b)P Keskkomitee sekretär sm. I. Käbin Tallinna valimisringkonnas nr. 15.

Tartu linn jaguneb teatavasti kuude valimisringkonda. Ülejõe valimisringkonnas nr. 96 kandideerib Eesti NSV Ülemnõukogusse Tartu linna täitevkomitee esimees, karastatud bolševik Ivan Ivani p. Rosental, Kesklinna valimisringkonnas nr. 97 aga on saadikukandidaadiks meie ülikooli ajaloo-keeleteaduskonna vanemõpetaja sm. Lidia Karli t. Roots, kes kogu oma elu on pühendanud noorte nõukogulike kaadrite kasvatamisele. Emajõe valimisringkonna nr. 98 valimiseelsetel koosolekutel esitati üksmeelselt saadikukandidaadiks üks tublimaid meie linna töölisi-stahhaanovlasi, Tartu Kammivabriku vahetusmeister Endel Jaani p. Mets. Eesti NSV Teaduste Akadeemia president Stalini preemia laureaat Johan Hansu p. Eichfeld kandideerib Ülemnõukogusse Ropka valimisringkonnas nr. 99. Raudtee valimisringkonnas nr. 100 registreeriti Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaadiks Eesti NSV Vabariikliku Ametiühingute Nõukogu esimees sm. Leonhard-Friedrich Ado p. Illisson ja Tähtvere valimisringkonnas nr. 101 on saadikukandidaadiks vabariigi ühe parima kooli Tartu linna IV 7-klassilise kooli direktor Juta Karli t. Kotsar.

Ülesseatud saadikukandidaadid väärivad valijate usaldust. Sellepärast ei ole kahtlust, et ka Tartu Riikliku Ülikooli õppejõud, üliõpilased, teenistujad ja töölised valimiste päeval — 25. veebruaril üksmeelselt hääletavad nende seltsimeeste — kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt.

Luua vajalikud eeldused kaugõppe edukaks tööks

On õigusega tähendatud, et kaugõpe on üks neist võimsatest vahenditest, mille abil bolševike partei kaotab füüsilise ja vaimse töö piirjooned. Tartu Riiklikus Ülikoolis aga esineb seni kahjuks veel väga vähe juhtumeid, mil peamiselt füüsiliste tööprotsessidega tegelevad seltsimehed omandaksid kõrgemat haridust. Meil õpivad peamiselt kooliõpetajad, juristid, nooremad agronoomid, kirjastuste ja toimetuste töötajad. Kuid ka nende õpingud ja kvalifikatsiooni tõstmine on väga tähtsaks riiklikuks ülesandeks.

Kaugõppe edukaks tööks peale üliõpilaste distsipliini ja kohusetunde, sessioonide ja konsultatsioonide hea organiseerimise jms. peavad olema veel vähemalt kaks tähtsat elementi: esiteks õppetöö juhtimine kõrgelt kvalifitseeritud õppejõudude poolt ja teiseks üliõpilaste varustamine täisväärtusliku õppekirjandusega. Kui võtta nende kahe otsustava tähtsusega teguri seisukohast, siis seisab kaugõppe töö TR Ülikoolis õige mitme õppeaine osas allpool igasugust kriitikat. Õppetöö koormus on meil arvestatud nii „täpselt", et kaugõpe on ühel osal koosseisulistest õppejõududest koormusest väljas jäänud (nende ülekoormatuse tõttu statsionaarses osas). Loenguid pidasid NSVL kirjanduse ajaloos, Lääne-Euroopa kirjanduse ajaloos, vene keeles jt. õppeaineis tunnitasu alusel juhuslikud õppeülesannete täitjad väljastpoolt, isikud, kes ei seisa oma teadusliku ja pedagoogilise taseme poolest nõutaval kõrgusel, mis on tekitanud ka kaugõppijate seas õigustatud nurinat. Seepärast on õppetöö taseme huvides tarvis TRÜ rektoraadil edaspidi kindlustada kaugõppetöö võtmist kogu ulatuses koosseisuliste õppejõudude põhikoormusse.

Möödunud õppe- ja eksamisessioon näitas, et paremaid tulemusi eksamite ja arvestuste osas saavutasid need rühmad, kus õppetööd teostas koosseisuline õppejõud, kes tunneb täit vastutust oma töö eest.

Üldiselt on õppetöö edukus ja distsipliin võrreldes eelmiste aastatega tunduvalt paranenud. Järjest tõuseb meil loengutest osavõtu protsent. Kui see varem küündis harukorral üle 50, siis möödunud sessioonil võttis loengutest osa üksikute teaduskondade järgi:

ajaloo-keeleteaduskond — 88%,
põllumajandusteaduskond — 77%,
õigusteaduskond — 73%,
matemaatika-loodusteadusk. — 68%.

Sedasama peab ütlema ka kontrolltööde laekumise kohta. Kui kunagi varem ei küündinud tähtaegselt laekunud kontrolltööde arv üle 50%, siis möödunud sessioonil oli see % keskmiselt 52, kusjuures põllumajandusteaduskonnas tõusis ta 77-le ja ajaloo-keeleteaduskonnas 63-le. Muidugi ei anna see kaugeltki põhjust rahulolekuks, meie peame siin veel suure töö ära tegema õppedistsipliini kõvendamiseks.

Möödunud sessioon tähistas tunduvat tõusu kaugõppe töös. Kuid see oleks olnud märksa suurem, kui TR Ülikooli rektoraat, dekaanid ja kateedrijuhatajad oleksid suhtunud täie tõsidusega oma ülesannetesse mittestatsionaarse õppetöö alal.

Rektoraadil, dekaanidel ja kateedrijuhatajail on tarvis lahti saada väärast vaatest kaugõppele kui mingile kõrvalisele alale. Uuel semestril peab see tähtis õppetöö vorm saama oma väärika koha ka meie ülikoolis.

E. Ertis,
kaugõppeprorektor.

UNUSTATUD ÜRITUS

Peagu aasta tagasi, 1950. a. aprillis ilmus TR Ülikooli ÜTÜ kirjandusringi laualehe esimene number. Nagu lühikesest saatest võisime lugeda, kavatses laualeht regulaarselt ilmuda. Selle hea soovi teostamiseks oli kirjandusringil energiat ja tahet aga ainult kolmeks numbriks, kusjuures teine oli kaksiknumber (dateeritud maijuuni 1950) ja kolmas (ametlikult nr. 4) ning seni viimane ilmus neli kuud tagasi, oktoobris 1950. Loomulik, et siit otsekohe tekib ettehaitev küsimus — miks lakkas laualeht ilmumast? Kas ei olnud enam kaastööd või lakkas funktsioneerimast kirjandusring? Teatavasti kirjandusring töötab, aga küllap on selle juhatus unustanud, et ring omab häälekandjat ja et selle häälekandja toimetus (vastutav toimetaja Jaan Toomla) on suikunud talveunne.

„Laualeht seab oma ülesandeks tutvustada ülikooli laiematele hulkadele kirjandusringi tegevust sisuliselt, sealhulgas ka noorte autorite-üliõpilaste kirjanduslikku loomingut," loeme edasi laualehe saatest. Hea ja üllas ülesanne. Kahju aga, et seda ei täideta.

Lehe 4. number, mis — nagu märgitud — ilmus käesoleva õppeaasta algul, toob ära kirjandusringi esimehe A. Nagelmaa artikli „Eilsest, tänasest ja homsest", milles on antud ülevaade ringi tööst ja kriitiliselt analüüsitud ringi tööplaani uueks õppeaastaks. Selgub, et kirjandusringi liikmete arv on küllalt suur, ta tööplaanis on küllaltki huvitavaid referaate, plaan nägi ette ringi töö mitmekesistamist. Kirjandusringi laualehel oli niisiis küllalt palju ainet kirjutamiseks. Ja siit järeldus — tema mitteilmumine on halva organiseerimistöö tagajärg.

Lehitsedes laualehe ilmunud numbreid, leiame siit õige mitmekesist materjali. Esimesed numbrid (1, 2—3) on pühendatud peamiselt kirjandusliku omaloomingu võistlustööde tutvustamisele, viimane number aga pakub teoseid üliõpilaste suvisest loomingust ja tööst. Domineerivaks žanriks on luule (ilmunud numbrite 16 palast 8 on luulevormis), arvuliselt teine koht kuulub artiklitele — neid on 5. Peale selle leiame veel 2 jutustust ja 1 näidendikatkendi.

Luulet on laualehes viielt autorilt (V. Villandi, O. Kruus, A. Tolk, E. Treier, A. Tamm). Ei saa öelda, et üliõpilased-luuleharrastajad oleksid elukauged, — nende looming püüab kajastada pulbitsevat nõukogude elu. Esimeses numbris esinevad autorid kõnelevad ülikoolilinna noortest. A. Tolk luuletuses „Kevadises linnas" jäädvustab noorte taastajate tööd ning õigesti rõhutab, et „siin pole neid, kes raskuste ees kohkub, siin laul ei lakka lustakate suus". O. Kruus ja E. Treier oma satiirilistes värssides aga piitsutavad individualiste (E. Treieri „Individualist") ja kergekaalulisi, elust maha jääma kippuvaid noori (O. Kruusi „Agan"), keda autor hoiatab: „Küll varem-hiljem kollektiivi sari/kui agana te tuulab teradest". Vaatamata mõningaile puudustele (nagu seda on õigesti märgitud ka E. Lepiku artiklis „Kriitilisi märkmeid kirjandusliku omaloomingu võistluse auhinnatud tööde kohta"), millest olulisim on löögijõu vähenemine tööde laialivalguvuse tõttu, annavad mõlemad luuletused hoope elu väärnähetele.

Esimese numbri temaatikast (võitlus terve kollektiivi eest) kinni pidades on toimetus siia paigutanud ka Erlend Teemäe jutustuse „Kollektiivi võit". Jutustus püüab veenda, et kollektiivi huvid tuleb seada isiklikest huvidest kõrgemale, ja mõnes suhtes see eesmärk saavutataksegi. Ent teoses leidub rumalaid ideoloogilisi vigu, mis kõnelevad autori maailmavaate lünklikkusest. Jutustuse positiivne kangelane Valk püüab selgitada individualistlike igandite kammitsas siplevale Antsule kollektiivi ja isiksuse suhteid ja räägib: „Teha endale heameelega ebameeldivat — just selline peab olema distsiplineeritud kollektiiviliige" (vt. lk. 10). Milleks oli tarvis autoril nõukogude kollektiivi laimata? Tuleb ju nii välja (autori mõtet jälgides), et isiksuse ja kollektiivi vahel on ikka ja alati vastuolud ja ainult ebameeldiva eneseohverdamise tulemusena kehtib nõukogude ühiskonnas distsipliin. On väga kurb, kui autor arvab, et nõukogude inimesed (distsiplineeritud kollektiiviliikmed) elavad neile ebameeldivat elu.

Ka järgnevate numbrite sisu püüab jätkata võitlust kasvava noorsoo õige ellusuhtumise eest. L. Küti näidend „Tuleme maale" paljastab neid, kes nõukogude külasse halvustavalt suhtuvad. Katkendi alusel on teosele muidugi raske hinnangut anda, kuid teema aktuaalsuse poolest võib näidendit aina tervitada. Valeeria Villandi luuletused ning O. Piigi pikem artikkel „10 aastat eesti nõukogude kirjandust" püüavad anda kaksiknumbrile (2—3) ENSV 10. aastapäeva juubelinumbri ilmet, mis on õnnestunudki.

Viiamses numbris väärivad tähelepanu O. Kruusi luuletus „Ehitavas Tartus" ja V. Villandi „Kangelane". Viimases kõneleb autor Eesti NSV esimesest naiskombainerist Elmiine Otsmannist, kes äsja esitati ka Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaadiks. Tänuväärt teema, mille kallal tuleks edasi töötada.

Artiklite hulgas peale mainitute on rõõmustavaks mähteks Helgi Lepiku retsensioon RT „Vanemuise" balletilavastusele „Kalevipoeg" (nr. 2—3). Ja veelgi enam teeb heameelt, et samas numbris ruumi on lubatud ka vennasvabariikide elule (N. Degtjarjova jutustus „Noorus") ning demokraatliku Hiina eest võitlejaile (A. Tamme „Ballaad „Valge tiigri" roodust") — mõlemad venekeelsed teosed. Kahju ainult, et seda traditsiooni järgmine number (nr. 4) edasi ei arenda — N. Degtjarjova jutustus jääb isegi lõpetamata ning lugeja ootab tänini järge.

Ruumipuudusel ei saa peatuda igal üksikul teosel. Nad on enamikus tublisti sõelutud kirjandusvõistluse žüriis ja ilmutatud juba parandatud kujul. Üht aga peame nõudma kategooriliselt — kirjandusringi laualeht peab jätkama ilmumist, ilmuma plaanipäraselt ja muutuma ülikooli rohke kirjandushuvilistepere lemmikajakirjaks. Tuleb soovida ka seda, et laualehele leitaks nimetus.

J. Nurmvee

Uuel semestril uutele saavutustele kõigis töölõikudes!

* * * * * *

Noorsoo kommunistliku kasvatuse parandamise eest

Oppe- ja kasvatustöö TR Ülikoolis paranes sügissemestril märksa. Abistades rektoraati ja parteiorganisatsiooni selles töös, saavutas ka ülikooli komsomoliorganisatsioon mõnesugust edu. Parteiorganisatsiooni juhtimisel parandas komsomoliorganisatsioon oma tööd noorte kommunistlikul kasvatamisel. Komsomoli kasvatusliku mõju tagajärjel hakkasid üliõpilased tõsisemalt suhtuma oma põhitöösse — õppetöösse — ja saavutasid talvisel eksamisessioonil hinnatavaid tulemusi.

Analüüsides sügissemestri tööd tuleb aga rööbiti hinnatavate saavutustega märkida ka tõsiseid puudusi. Mõned algorganisatsioonid tegelesid vähe ja formaalselt õppetöö ja distsipliini parandamise küsimustega. Tõsi küll, neid küsimusi on korduvalt käsitletud komsomoli koosolekutel ja ka tootmisnõupidamistel, kuid pole alati tungitud asja sisusse ja pole arutatud iga üliõpilast personaalselt. Seetõttu leidub meil veel üliõpilasi, kes ei suuda aru saada, miks tuleb põhjalikult tundma õppida marksismi-leninismi teooriat, miks on vaja õppida vene keelt, miks peab ülikoolis olema kindel distsipliin. Sellise mahajäänud mõtteviisi olemasolu on tingitud sellest, et komsomoligrupid õpperühmades ei ole suutnud lahendada grupi tähtsamat ülesannet — õppida tundma, suunata ja kasvatada õpperühma igat üliõpilast.

Selles osas oli grupi töö eriti nõrk agronoomia- ja aianduseosakonna I kursusel, kus 3 üliõpilast mõrkade teadmiste tõttu ei suutnud õiendada marksismi-leninismi aluste arvestust. Analoogiline oli olukord ka geograafia II kursusel, melioratsiooniosakonna II kursusel jm.

Juba esimestel komsomoli koosolekutel tuleb seda küsimust põhjalikult arutada, et alanud kevadsemestril enam ei esineks sellist lubamatut suhtumist marksismi-leninismi õppimisse.

Üliõpilaste teadlikkuse tõstmisel peavad tõhusat abi osutama veebruari- ja märtsikuus korraldatavad teoreetilised konverentsid marksismi-leninismi teooria küsimustes.

Kevadsemestril peavad komsomoli-algorganisatsioonid enam huvi tundma ÜTÜ ringide töö vastu, suunama üliõpilasi teaduslikesse ringidesse, mis peavad kujunema olulisteks kommunistliku kasvatuse keskusteks. ÜTÜ töö parandamise eesmärgil korraldatakse kõigis teaduskondades märtsikuus komsomoli lahtised koosolekud, kus arutatakse kommunistliku kasvatuse teostamist teaduslikes ringides ja ÜTÜ teadusliku konverentsi ettevalmistamise käiku. Bürood peavad kindlustama nende koosolekute eeskujuliku ettevalmistamise ja kõrge ideelis-poliitilise taseme.

Parteiorganisatsiooni juhtimisel on komsomoliorganisatsioon parandanud oma tööd ka teistes lõikudes. Võib nimetada terve rea tähtsaid ja kordaläinud kasvatuslikke üritusi, mis korraldati sügissemestril. Kõigepealt tuleb siin märkida teaduskondades läbiviidud lahtisi koosolekuid, kus arutati küsimust, milline peab olema nõukogude üliõpilane. Need koosolekud aitasid paljudel mahajäänud üliõpilastel vabaneda vanast, inetust, vaenulikust, mida meile on pärandanud kodanlik ühiskond. Nende küsimuste arutamist tuleb jätkata ka kevadsemestril.

Möödunud semestril elavnes ka loenguline propaganda. Komsomolikomitee initsiatiivil moodustati ÜTÜ juurde lektorite grupp, mis hakkas ette valmistama huvitavaid poliitilisi ja populaarteaduslikke loenguid. Paljud neist kanti juba ette kursustel, ringides ja ühiselamutes ja väljaspool ülikooli — koolides, käitistes, kolhoosides. Üliõpilased kommunistlikud noored Kahk, Gross, Leinemann jt. on ülikoolis ja väljaspoolgi tuntud heade lektoritena. Saavutuseks loengulise propaganda osas on ka ülikooli kino-lektooriumi töölerakendamine, mille tööd aga uuel semestril tuleb veel tublisti parandada. Tõsiseks puuduseks on see, et mõnel pool, nagu arsti- ja veterinaarteaduskonnas, ei tegeldud üldse loengulise töö organiseerimisega ja mujalgi esines ses osas tihtipeale plaanipäratust. See puudus tuleb kevadsemestril otsustavalt likvideerida.

Mõnevõrra paranes olukord mäitliku agitatsiooni osas, kuigi see edu ei ole küllaldane.

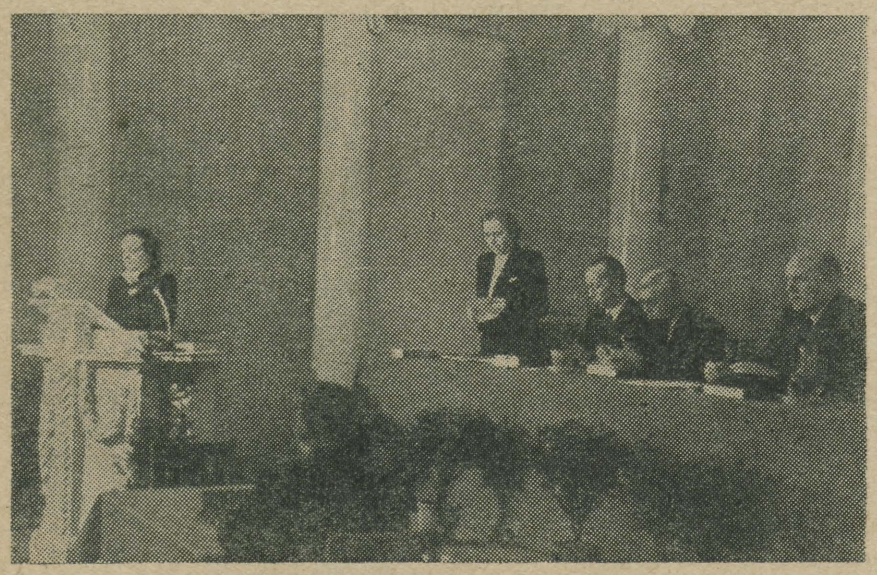
Mis puutub kehakultuuritöösse, siis sellel alal tuleb meil kevadsemestril suurt rõhku panna mahajäävuse likvideerimisele üliõpilassportlaste ideelis-poliitilise kasvatamise osas.

Algorganisatsioonide bürood ja komsomoligrupid on seni väga loiult suunanud ja kontrollinud kino- ja teatrivolinikke, mistõttu kollektiivne kino- ja teatrikülastamine on olnud väga juhuslik. Arutlused teatrietenduste ja kinofilmide kohta on viimasel ajal hoopis ära jäänud, jaanuaris korraldatud kinofestival koguni nurjus. Juba uue semestri esimestest päevadest peale tuleb alustada hoolikat tööd selleks, et nende puuduste kordumist vältida.

Uuel semestril seisavad meie komsomoliorganisatsiooni ees väga ulatuslikud ja tõsised ülesanded. Peale mainitute on üheks meie esimeseks ülesandeks osutada kaasabi Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Kui kohalike nõukogude valimiste eel TRÜ komsomoliorganisatsioon andis agitatsioonitöösse tõhusa panuse, rakendades tööle 400 üliõpilast, siis nüüdki tuleb teha kõik selleks, et kindlustada kommunistide ja parteitute stalinliku bloki uus hiilgav võit eelseisvail valimistel.

Meie ees seisvate suurte ülesannete eduka lahendamise tagatiseks on komsomoliorganisatsiooni ja tema autoriteedi kiire kasv, mille kirkaks väljenduseks on 120 tubli noore astumine ÜLKNÜ ridadesse sügissemestri jooksul. Parteiorganisatsiooni juhtimisel, tõelise bolševistliku hooga töötades arendab ülikooli komsomoliorganisatsioon oma tööd, leppimatult võideldes puuduste likvideerimise eest oma töös, igati kindlustades kommunistlike noorte eesrindlikku osa ja viies edasi noorte kommunistliku kasvatuse üritust meie ülikoolis.

H. Tiido,
ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär.

Möödunud semestri lõpul lisandus senistele veel üks meditsiiniliste teaduste kandidaat — sm. Laanes kaitses edukalt oma väitekirja.
Pildil: moment sm. Laanese dissertatsiooni kaitsmiselt. Foto V. Levitski

Õppigem eksamisessiooni tulemustest!

Talvine eksamisessioon — meie ülikoolis tehtud õppe- ja kasvatustöö range hindaja — lõppes üldiselt tunnustusväärsete tulemustega ja andis tunnistust ülikooli kollektiivi üksmeelsest tahtest hoolsa tööga aidata kaasa Nõukogude kodumaa õitsenguks.

Seda näitavad kujukalt eksamisessiooni tulemuste statistilised kokkuvõtted. 2886-st eksamikohuslikust üliõpilasest ilmus eksamitele 2806 üliõpilast, kelle hulgast 2763 sooritas kõik ettenähtud eksamid ja arvestused. Kui vaadelda olukorda eksameile ilmunute arvu ja kõik eksamid sooritanud üliõpilaste arvu osas teaduskonniti, siis on vastavad näitajad (protsentides) järgmised:

	Ilmus eksameile	Sooritas kõik eksamid
Oigusteaduskond	100,0	99,56
Arstiteaduskond	97,46	94,30
Ajaloo-keeleteaduskond	94,20	100,0
Matemaatika-loodusteaduskond	93,42	98,11
Veterinaarteaduskond	98,95	99,46
Põllumajandusteaduskond	99,40	100,0
Kehakultuuriteaduskond	95,45	100,0
Metsandusteaduskond	99,74	100,0

Suur hulk üliõpilasi näitas eksamitel väljapaistvalt häid teadmisi ja sooritas eeskujuliku ettevalmistuse tulemusel kõik eksamid väga headele ja headele hinnetele. 926 üliõpilast sai kõigis eksamiaineis hinde „väga hea". Tunnustustväärivaid tulemusi saavutasid ka need 1282 üliõpilast, kes õiendasid eksamid eranditult väga headele ja headele või ainult headele hinnetele.

Nagu nähtub juba ülaltoodud andmeistki, polnud olukord eksamidistsipliini osas meil siiski mitte rahuldav. Eriti suur oli eksamitele mitteilmumise juhtumite arv matemaatika-loodus- ja ajaloo-keeleteaduskonnas. Kõigis teaduskondades kokku jäi mõjuvate põhjusteta eksameile ilmumata 74 üliõpilast. See on küllaltki suur arv ja kohustab meid rohkem tähelepanu pöörama teadliku distsipliini süvendamisele üliõpilaskonnas.

Ka õppeedukus pole meil ühtlaselt kõrge. Talvisel eksamisessioonil sai 43 üliõpilast ühes või mitmes ained mitterahuldava hinde. Nende üliõpilaste abistamisse ja kontrollimisse tuleb uuel semestril suhtuda erilise hoolega, et kevadisel sessioonil kindlustada veel kõrgemad õppeedukuse näitajad.

Eksamisessiooni tulemuste kokkuvõtted peavad kõigis teaduskondades, kateedrites ja õpperühmades olema tähelepaneliku ja kriitilise analüüsi objektiks. Õppides eksamisessiooni tulemustest selgitame välja puudusi oma töös ja võime suunata kõik jõud nende likvideerimisele.

Ü. Kurvits,
õppeosakonna ülema kt.

Välja juurida puudused poliitkoolide tööst

Möödunud sügisel organiseeriti ülikoolis parteiorganisatsiooni kaasabil 19 poliitkooli ja -ringi meie ülikooli teenindava personali ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmiseks.

Töö algusest möödunud melja kuu jooksul on töö enamikus ringides ja koolides kulgenud rahuldavalt, kuid mõnedes neist esines siiski suuri ja sügavaid puudusi. Nii tekkis pealiskaudse komplekteerimise tagajärjel vajadus arstiteaduskonna poliitkooli laialisaatmiseks, sest selle ringi kuulajatele tekitas materjali omandamisel suuri raskusi vähene ettevalmistus. Administratiiv-majandusosakonna poliitring tuli jaotada kaheks, sest endine kuulajate arv oli liiga suur. Rida puudusi oli ka distsipliini osas — paljud varustustranspordiosakonna töötajad ei külastanud õppusi regulaarselt. Lubamatuks tuleb lugeda õppuste ärajäämist propagandisti süü läbi, nagu see juhtus propagandistide sm-te Seppo ja Loopmaniga.

Nende puuduste eksisteerimise oluliseks põhjuseks oli nimelt see, et parteibüroo ei suutnud möödunud kuude jooksul osutada mõjuvat toetust ning abi propagandistide tööle. Suur osa sellest süüst langeb ka allakirjutanule. Kevadsemestril võtab parteibüroo tarvitusele abinõud nende puuduste kordumise vältimiseks. Veebruarikuus hakkab töötama parteikabinet (peahoone II korrusel), kus propagandistid ja ka kuulajad saavad emesele vajalikke materjale. Kavatsetakse korraldada konsultatsioone, regulaarselt viiakse läbi propagandistide nõupidamisi parteikabinetis.

Suured ülesanded poliitharidustöö parandamises on ka ametiühinguorganisatsioonidel teaduskondades. Nad peavad pidevalt jälgima oma liikmete tööd poliitringides ning -koolides, kindlustama distsipliini jne.

Õppetöö poliitkoolides ja -ringides peab plaanikohaselt lõppema maikuus. Siit järeldub, et me ei tohi lubada ühegi õppuse ärajäämist, kui aga see toimub, siis on tarvis korraldada lisaõppus. See küsimus on seda teravam, et mõned poliitringid ei suutnud seni läbi võtta ettenähtud programmi (propagandistide sm-de Lättemäe, Loopmani jt. poliitringid). Programmi kavakindel läbitöötamine on aga täiesti võimalik, nagu seda näitasid propagandistide sm-te Aulingu, Feldmani, Pauli, Vigla jt. töökogemused. On iseloomustav, et neis ringides ka õppeedukus on palju kõrgem. Meie ülesandeks alanud semestril jääb tõsta kõikide poliitringide ja -koolide töö parimate ringide ja koolide tasemeni.

V. Arhangelski,
TRÜ parteibüroo liige.

Ametiühingulise töö raskuspunkt rühma!

Ametiühingu ülesanded meie ülikoolis on väga suured. Ideoloogiline kasvatustöö, kapitalistlike igandite väljajuurimine, uue sotsialistliku töössesuhtumise kasvatamine, võitlus õppe- ja töödistsipliini tugevdamise eest — need on ametiühingu olulisemad ülesanded. Põhiline tähtsus siinjuures on a/ü rühmade tööl.

Kui vaadelda lähemalt, kuidas töötavad praegu a/ü rühmad oma organisaatorite juhtimisel, siis tuleb ütelda, et a/ü töös rühmades on suuri puudusi, kuigi viimasel ajal olukord mõnevõrra paranes.

Kuni käesoleva ajani on paljud rühmaorganisaatorid piirdunud peamiselt ainult liikmemaksude vastuvõtmisega ja markide kleepimisega ametiühingu liikmeraamatusse ja arvestuskaardile. Vähe on tehtud üliõpilaste hulgas selgitustööd ametiühingu ülesannetest, õigustest ja kohustest. Nõrk on olnud rühmaorganisaatorite initsiatiiv ja juhtiv osa poliitilise kasvatustöö teostamisel kollektiivis, massilise kultuuritöö, õppe- ja teadusliku töö ning kehakultuuritöö organiseerimisel. Näiteks paljud ametiühingu rühmad ajaloo-keeleteaduskonnas ei tegele mitte millegi muuga kui ainult teaduskonna büroolt saadud igakordsete üksikülesannete täitmisega. Et ka büroo ise tegutseb äärmiselt loiult (büroo esimees sm. Kusina) ja plaanitult, siis ka tööd rühmades pole peaaegu olemaski. Esinevad juhtumid, kus (eriti ajaloo-keeleteaduskonnas) teaduskondade bürood ei täida nõutud ajaks ülaltpoolt saadud tähtajalisi ülesandeid, pidurdades seega kogu ametiühinguorganisatsiooni tööd. Saadud ülesannete täitmise on raskeks teinud asjaolu, et teaduskondade büroodel puudub kontakt rühmaorganisaatoritega, neid ei juhendata ega kontrollita.

Et parandada a/ü rühmade tööd, on tingimata vajalik suunata lähemalt rühmaorganisaatorite tööd, abistades neid reaalsete tööplaanide koostamisel ning kontrollides koostatud tööplaani täitmist. Ametiühingu töö paremaks muutmiseks on tingimata vajalik, et rühmaorganisaatorid seaksid endale ülesandeks viia töö rühmades iga üksikliikmeni ja muuta see töö kasvatuslikuks ja sisukaks.

R. Raudsepp,
TRÜ Ametiühingu Komitee esimees.

„Teise rinde taga" etendub veel kord

Teisipäeval, 13. veebruaril algusega kell 20 toimub RT „Vanemuises" TRÜ näitekunstiringi ettekandel V. Sobko näidendi „Teise rinde taga" kordusetendus. Seekordne etendus on kollektiivile viimaseks tuleprooviks enne esinemist Tallinnas vabariiklikul ülevaatusel, kus ringil tuleb konkureerida meie vabariigi parimate isetegevuslike draamakollektiividega, nagu J. Tombi nim. Keskkultuurihoone draamaring jt. Seekordsele etendusele järgneb lavastuse arutelu. Kogu ülikooli kollektiivi, eriti aga ühiskondlike organisatsioonide südameasjaks peaks olema anda sellel arutelul printsipiaalse ja seltsimeheliikult range kriitikaga viimaseid juhtnööre ja innustust väärikaks esinemiseks Tallinnas.

G. Arro

Mida lugeda Trifonovi jutustuse „Üliõpilased" kohta

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" eelmises numbris avaldasime sõnumi üritustest õppetöö vaheajal. Nagu seal märgitud, soovitati kõigil üliõpilastel talvisel puhkeajal läbi lugeda J. Trifonovi jutustus „Üliõpilased", mis ilmus ajakirja „Novõi Mir" 1950. aasta 10. ja 11. numbris.

Paremaks orienteerumiseks selle teose ideestikus ja õige hinnangu andmiseks jutustusele soovitame lisaks teosele endale läbi lugeda veel järgmised analüüsivad ja arvustavad artiklid antud jutustuse kohta:

1) Л. Якименко «Повесть о студентах» — „Pravda" nr. 8 — 8. jaan. 1951. a.

2) Б. Рюриков «Черты новой морали» — „Literaturnaja Gazeta" nr. 127, 31. dets. 1950. a.

3) А. Ложечко «Повесть о студентах» — ajakiri „Oktjabr" nr. 1. 1951. a.

4) Б. Голанов «Начало пути» — ajakiri „Znamja" nr. 1, 1951. a.

Tähelepanuks lugejaile

Selleks, et saada ülevaadet ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" kättetoimetamisest lugejaile ja selgitada sel alal asetleidvaid puudusi nende edasiseks kõrvaldamiseks, palub toimetus lugejaid ses osas märgatud puudustest ja samuti oma ettepanekuist olukorra parandamiseks toimetusele teatada. Vastavad teated palutakse ära anda kas otseselt toimetusse või ülikooli ametiühingu komiteesse juba võimalikult lähemail päevil.

Iga TRÜ kollektiivi liige ülikooli ajalehe tellijaks!

Sügissemestri lõpuga lõppes paljudel TR Ülikooli õppejõududel, üliõpilastel ja teenistujatel ka ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" tellimus. Tuletame neile seltsimeestele meelde, et nad juba täna-homme uuendaksid oma tellimuse, sest see kindlustab ülikooli ajalehe pideva saamise.

Kokkuvõtted näitavad, et ülikoolis on siiski veel terve hulk ka selliseid õppejõude, teenistujaid ja üliõpilasi, kes pole endale tellinud ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool". Kuna ülikooli ajalehe lugemine peaks olema igale ülikooli kollektiivi liikmele endastmõistetavaks asjaks ja et üksikmüügiks trükitavate eksemplaride arv pole kuigi suur, tuleks ka neil seltsimeestel, kes seda seni pole teinud, nüüd endale tellida ülikooli ajaleht.

Suured ülesanded ülikooli ajalehe levitamises on ühiskondlikel ajakirjanduse levitajail, kes täie energiaga peavad taotlema seda, et realiseeritaks ülesanne — iga ülikooli kollektiivi liige olgu ülikooli ajalehe tellija!

Mis puutub lehe tellimise korrasse, siis jääb see endiseks. Ühiskondlikud ajakirjanduse levitajad või ka üksiktellijad tasuvad tellimisraha (arvestusega, et 1 eksemplari tellimine 1 kuuks maksab 1 rubla) ülikooli kassasse (peahoone II korrusel) ja toimetavad kassast saadud kviitungi, märkinud sellele tellijate arvu ja tellimisaja, kas ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" toimetusse või TRÜ Ametiühingu Komiteesse. Tellimuse algust arvestatakse kviitungi kättesaamise ajast. Tellijad saavad lehe kätte teaduskonna dekanaadist.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 00091 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 379

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Raamatupalat

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 5 (93) Reedel, 16. veebruaril 1951. a. IV aastakäik

Vastutusrikkaim etapp valimiseelses selgitustöös

Läheneb 25. veebruar — suur pidupäev, mil Eesti NSV töötav rahvas järjekordselt kasutab Stalinlikus Konstitutsioonis kindlustatud õigust valida ja olla valitud Nõukogude riigi kõrgematesse võimuorganitesse. Kogu valimiseelne periood, mööndes poliitilise ja tööalase aktiivsuse suure tõusu olukorras, on veelkordseks ilmekaks näiteks nõukogude rahvaste vankumatust moraalsest ja poliitilisest ühtsusest. Eesti NSV töötav rahvas läheb vastu ENSV Ülemnõukogu valimistele uute töövõitudega kõigil rahvamajanduse aladel. Töötajate poliitilise aktiivsuse näitajaks on tuhandete tööliste, talupoegade ja intelligentsi esindajate lülitumine valimiseelsesse selgitustöösse. Nende inimeste kaudu jõuab bolševistliku agitatsiooni tõepärane, veenev ja hoogne sõna iga üksiku töötajani, innustades veel paremini töötama sotsialistliku kodumaa võimsuse tõstmiseks, kasvatades meie inimestes sügavat nõukogude patriotismi, arusaamist Lenini-Stalini partei poliitikast ja tema poolt esiletõstetud ülesannetest.

Ka Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv on teinud ettevalmistusi, et väärikalt vastu minna valimispäevale. Suure poliitilise aktiivsuse ja vaimustusega esitasid TRÜ üliõpilased, õppejõud ja teenistujad ENSV Ülemnõukogu saadikukandidaatideks armastatud seltsimees Stalini, tema lähema võitluskaaslase G. M. Malenkovi ja TRÜ õppejõu L. Rootsi.

Seega on valimiseelne selgitustöö jõudnud oma haripunkti, kus toimub kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide tutvustamine valijaile. See on otsustav ja vastutusrikas töö, mis nõuab agitaatoritelt kõige tõsisemat suhtumist oma ülesannetesse.

TRÜ kollektiiv lülitus valimiseelsesse agitatsioonitöösse kohe pärast ENSV Ülemnõukogu valimiste väljakuulutamist. Põhitöö toimub TRÜ šeflusaluses agitpunktis nr. 8., kuid ülikool andis agitaatoreid ka 18., 6. jt. agitpunktidele. Agitpunktis nr. 8 töötab 140 agitaatorit — üliõpilast, õppejõudu ja koduperenaist, neist 10 kommunisti ja 20 kommunistlikku noort. Agitpunkt kui agitatsioonitöö keskus töötab kindla tööplaani alusel, korraldades pidevalt agitaatorite seminare ja mitmesuguseid üritusi valijaile. TRÜ Ametiühingu komitee oma hiljutisel koosolekul, kuulanud ära agitpunkti nr. 8 juhataja asetäitja tööaruande, tunnistas agitpunkti töö rahuldavaks.

TRÜ kollektiiv on oma ridadest andnud rea häid agitaatoreid ja agitkollektiivide juhte, nagu sm-d J. Uibo, dots. A. Ruubel, Riis, Malene, Kullaste, Sulg, Danilovitš jt. kelle töökogemused võiksid eeskujuks olla ka teistele agitaatoritele. Need agitaatorid oma veenva bolševistliku agitatsiooniga on leidnud tee valijate südamesse ja on nende juures oodatud külalisteks.

Esiletõstmist väärib ka ülikooli naiskomisjoni töö. Naiskomisjon on suutnud valimiseelse selgitustöö teostamisele agitaatoritena kaasa tõmmata ka koduperenaisi.

Hoolimata saavutustest on meie valimiseelses töös veel rida suuri puudusi. Komsomoli ja ametiühingu aktiivi hiljutine nõupidamine juhtis õigustatult ametiühingu- ja komsomolikomitee tähelepanu sellele, et nende töö valimiseelse agitatsiooni juhtimisel ei ole veel nõutaval kõrgusel. TRÜ ametiühinega komsomoliorganisatsioon ei tundnud kuni viimase ajani huvi selle vastu, kuidas nende liikmed suhtuvad oma valimiseelsetesse ülesannetesse. Mõnede teaduskondade ametiühingubüroode esimehed ja komsomoli-algorganisatsioonide sekretärid pärast agitaatorite formaalset töölerakendamist ei kontrollinud viimaste tööd (metsandusteaduskond), millest tingituna rida agitaatoreid ja brigaadivanemaid on nõrgalt täitnud oma kohustusi (Otsman, Lepik).

Halvasti viiakse agitatsioonitööd läbi ka ühiselamuis, kuhu vormiliselt on kinnitatud küll 20 agitaatorit, kellest enamus aga faktiliselt ei tööta. Samuti jäi ülikooli klubi töö pikemat aega maha valimiseelse agitatsiooni nõuetest.

Kuna ENSV Ülemnõukogu valimisteni on jäänud veel ainult nädalapäevad, siis ei tohi kõigi valimiseelses töös esinevate puuduste kõrvaldamisega viivitada päevagi. Valimiseelne agitatsioon peab haarama veel laiemaid töötajate masse, veel sügavamalt valgustama kõiki Nõukogudemaa elu probleeme ja Lenini-Stalini suuri ideid. Valimiseelses organisatsioonilises töös ei tohi lubada varem esinenud puuduste kordamist ning need tuleb kõrvaldada kõige lühema aja jooksul. Ainult selliselt vastu minnes valimistele kindlustame kõigi valijate 100%-lise osavõtu valimistest, kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide üksmeelse valimise.

Kuid sellega ei piirdu TRÜ kollektiivi ülesanded ENSV Ülemnõukogu valimiste eel. Kui kogu Nõukogudemaa tähistab valimisi määratu tööentusiasmiga, siis ülikooli kollektiivil tuleb kindlustada oma õppe- ja teadusliku töö kvaliteedi ning töödistsipliini pidevat tõstmist, et võrdselt teiste vabariigi töötajatega minna vastu meie töötava rahva pidupäevale.

Kokkuvõtete tegemine möödunud semestri tööst

Täna kell 18 toimub aulas Õpetatud Nõukogu istung kateedrijuhatajate osavõtul. Istungil kuulatakse ära õppeprorektori, teadusala prorektori ja kaugõppeprorektori aruanded vastavate alade töötulemustest sügissemestril. Järgnevad läbirääkimised, mille ülesandeks on selgitada välja olemasolevaid puudusi ja nende kõrvaldamise võimalusi.

Premeeriti parimaid

Seoses paljude ametiühingu aktivistide hea tööga ja liikmemaksude plaani ületamisega otsustas TRÜ Ametiühingu Komitee premeerida paremaid ja aktiivsemaid üliõpilasi, teenistujaid ja õppejõude, kes eriti kohusetruult täidavad oma ülesandeid ametiühingu liinis ja võtavad osa valimiseelsest selgitustööst.

Ametiühingu büroode esimeestest määrati rahalised preemiad sm-tele Roonurmele (metsandusteaduskond), Plaksile (adm. -majandusosak.) ja Tanile (mat. -loodust.). Büroode laekuritest premeeriti seltsimehi Uusi (mat-loodust.), Lepikut (põllumajandust.), Unterat (metsandust.), Simret (arstit.) ja Paimi (veterinaart.). Peale selle määrati rahalisi preemiaid veel järgmistele a/ü rühmaorganisaatoritele ja aktivistidele: Harri Piho ja A. Eerits (põllumajandust.), V. Sauter (metsandust.), O. Saks ja A. Madisson (mat. -loodust.). S. Leet (KKT), A. Lääne, H. Raaga ja A. Sillam (arstit.) jt.

A. Käärik,
TRÜ Ametiühingu Komitee aseesimees.

Järjest hoogustada valimiseelset selgitustööd

* * *

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI KOMSOMOLI JA AMETIÜHINGU AKTIIVI ÜLESKUTSE

Läheneb 25. veebruar — Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu valimiste päev. Üksmeelse osavõtuga valimistest demonstreerib meie töötav rahvas sel päeval oma poliitilis-moraalset ühtsust ja nõukogude patriotismi.

Meile, nõukogude inimestele on avatud kõik võimalused töötamiseks ja õppimiseks, oma võimete igakülgseks arendamiseks. Suur on hoolitsus, mida osutatakse Nõukogudemaal töötavale ja õppivale noorsoole ning tema kasvatamisele kommunismi vaimus.

Meie, TRÜ komsomoli ja ametiühingu aktivistid, oleme tulvil tänutunnet bolševike parteile, Nõukogude valitsusele ja isiklikult seltsimees Stalinile, kes on loonud meile õnneliku ja jõuka elu. Meie kollektiiv on veendunud, et eeskujuliku õppe- ja teadusliku tööga ning aktiivse osavõtuga ühiskondlikust tööst anname omapoolse panuse kogu nõukogude rahva ja maailma demokraatlike jõudude võitlusse püsiva rahu ja rahvaste õnneliku tuleviku eest.

Oma ustavust nõukogude võimule, bolševike parteile ja seltsimees Stalinile meie demonstreerime sellega, et 25. veebruaril — üldrahvalikul pidupäeval — anname esimeste valijate hulgas oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt.

Kutsume üles kõiki TR Ülikooli õppejõude, üliõpilasi ja teenistujaid 25. veebruaril hääletama juba varajastel hommikutundidel ja andma oma hääled Eesti NSV Ülemnõukogu valimisteks ülesseatud kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide poolt.

Seltsimehed! Astugem kõik 25. veebruaril juba varajastel hommikutundidel valimiskastide juurde täitma iga Nõukogude kodaniku aukohust!

Käesolev üleskutse on vastu võetud TRÜ komsomoli ja ametiühingu aktiivi nõupidamisel 9. veebruaril 1951. a.

ABIKS AGITAATORILE

ARVE JA FAKTE

Kujukaks näiteks nõukogude võimu tingimustes toimuvast kultuurielu õitselepuhkemisest on ka meie ülikooli areng. Olgu selle illustreerimiseks toodud mõned andmed.

* * *

Järjest suureneb üliõpilaste arv meie ülikoolis. Kui veel 1947. aastal, Eesti NSV Ülemnõukogu eelmise koosseisu valimiste ajal oli TR Ülikoolis 2377 üliõpilast, siis käesolevaks ajaks on TRÜ-s õppivate noorte arv tõusnud juba 2983-ni. Siia lisandub veel umbes nelisada seltsimeest, kes taotlevad kõrgema hariduse omandamist mittetatsionaarselt õppides.

* * *

Nõukogude valitsus hoolitseb kõigiti õppimisvõimaluste avardamise eest. Uute kaadrite ettevalmistamine toimub 21 mitmesuguses osakonnas, õppetöö korraldamiseks on loodud 92 kateedrit.

* * *

Väsimatut hoolt kantakse meil üliõpilaste elukondlike tingimuste parandamise eest. Praegu on meie ülikoolil 10 ühiselamut, kus elab 1238 üliõpilast. On juba alustatud uue suure internaadi ehitustöid Aia ja Pälsoni tänava nurgal.

* * *

Nõukogude üliõpilane on mitmekülgsete vaimsete huvidega inimene. Ka meie üliõpilased võtavad õppetöö kõrval agaralt osa kunstilisest isetegevusest. Praegu töötab ülikooli klubi juures 14 isetegevusringi 543 osavõtjaga. III kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadil esines 1643 üliõpilast — seega enam kui pool üliõpilaskonnast.

* * *

Ka üliõpilaste teaduslik töö elab üle hoogsat tõusu. Viimase kahe aasta jooksul on Üliõpilaste Teadusliku Ühingu liikmete arv kasvanud 190-lt 364-ni, ringide liikmete arv 850-lt 1420-ni ja teaduslike ringide arv 42-lt 56-ni.

Valimisteni jäänud päevi tuleb kasutada agitatsioonitöö tõhustamiseks

Eesmärgiga tõhustada ja paremdada valimiseelset selgitustööd meie ülikoolis, toimus hiljuti ülikooli komsomoli ja ametiühingu aktiivi nõupidamine. Sõnavõtuga „Meie ülesanded seoses ENSV Ülemnõukogu valimistega" esines nõupidamisel parteibüroo sekretär sm. Köörna. Sm. Köörna märkis, et liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogude valimiste auks on nõukogude töötajad võtnud endale täiendavaid sotsialistlikke kohustusi oma tööalal, tuhanded töötajad võtavad osa valimiseelsest agitatsioonitööst.

Ka ülikooli kollektiiv on lülitunud sellesse töösse ning saavutamud tublisid tulemusi. 44 ülikooli kollektiivi liiget-kommunisti on rakendunud lektoritena, paljud meie hulgast on valimiste ringkonna- ja jaoskonnakomisjonide liikmeiks ning küllalt suur arv meie inimesi töötab agitaatoritena, kes enamuses tulevad oma tööga hästi toime.

Kuid meie töös on siiani esinenud ka küllalt tõsiseid puudusi. Ülikooli komsomoli- ja ametiühingukomitee pole tundnud vajalikku huvi valimiseelse töö vastu. Väga vähe kommunistlikke noori võtab osa valimiseelsest selgitustööst agitaatoritena. Liiga vähe on kasutatud näitlikku agitatsiooni valimiseelses töös nii ühiselamutes kui ka teistes ülikooli hoonetes.

Agitaatoreil tuleb rääkida valijaile nõukogude rahvamajanduse, teaduse, kunsti ja kirjanduse arengust. Agitatsioonitööd on vaja teha lihtsate sõnadega ja valijatele arusaadavalt, nagu seda alati on rõhutanud Lenin ja Stalin.

Sm. Köörna kriipsutas alla, et praegu tuleb panna peamõhk agitatsioonile kandidaatide poolt, tutvustada nende elu ja tööd. Samuti on tarvis jäkata nimekirjade täpsustamist, mis tagab valimistepäeval korrapärase töö.

Sõnavõtjatest sm. Prost puudutas valimiseelset tööd õigusteaduskonnas, märkides sm. Kuusmaa brigaadi head tööd.

Ülikooli šeflusaluse agitpunkti nr. 8 juhataja asetäitja sm. Naimark analüüsis ülikooli agitaatorite tööd. Paremini on oma ülesannetega tulnud toime sm-te Uibo, Ruubeli ja Soe brigaadid, kellede agitaatorid teevad järjekindlat selgitustööd valijate hulgas, mille tulemusena lõpetati valijate nimekirjade kontroll enamikus juba jaanuaris.

Sm. Metsa oma sõnavõtus puudutas isetegevuskollektiivide tööd. Eelmisel valimistel tuli oma ülesannetega paremini toime põllumajandusteaduskonna isetegevuskollektiiv, kuna aga matemaatika-loodusteaduskonna ja veterinaarteaduskonna isetegevuslased suutsid pakkuda valijaile ainult mõned üksikud numbrid. Need esinenud vead tuleb nüüd kõrvaldada.

Sõna võtsid veel veel sm-d Soe, Tamm, Eiber jt. ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. Tiido tunnistas õigeks tehtud kriitika ja lubas edaspidises töös juhinduda esitatud ettepanekuist. Ülikooli aktiivi distsiplineerimatust esile tõstes märkis sm. Tiido, et nõupidamist ei saadud täpselt alustada osa seltsimeeste hilinemise tõttu ja et sõnavõttude lõpuks oli juba lahkunud üks osa inimesi. Ka valijate nimekirjade kontrollimisse on üliõpilased suhtunud väga loiult. Nii näiteks polnud 9. veebruarini kontrollinud oma nimede õigsust valijate nimekirjas. Tiigi tän. ühiselamu tubade 53, 51 ja 59 elanikud, nende hulgas ka kommunistlik noor Noormägi.

Nõupidamisel võeti vasu konkreetse otsus puuduste kõrvaldamiseks valimiseelses agitatsioon- ja propagandatöös, samuti ka üleskutse kogu ülikooli kollektiivile.

V. Krinal

Meie saadikukandidaate

Bolševike partei ustav tütar

... Auditooriumis on ajalooloeng. Kümned üliõpilased kummarduvad konspektide kohale, tehes märkmeid vihikuisse. Õppejõu ettekanne on loogiline, veenev, haarav käsitluse sügava teaduslikkusega. Need ei ole tühjad, õõnsalt kumisevad sõnad, mis tulevad kateedrilt. Ei — need jutustavad ajaloolisest tõest, töötava rahva igipõlisest võitlusest oma õiguste eest, võitlusest, mis peab lõppema rõhutute võiduga...

Nii võib oma ainet üliõpilastele edasi anda vaid õppejõud, kes on ise veendunud ajaloolises tões, kes on ise kaasa võidelnud töötavate hulkade võimu kindlustamisel. Lektor-saadikukandidaat Lidia Roots ongi niisugune õppejõud — tulihingeline bolševik, kelle veendumusi on karastanud läbikäidud töö- ja võitlusrohked aastad.

Aastakümneid tagasi sundis balti parunite väljakannatamatu ike eesti talumehi otsima uut kodumaad. Nad leidsid selle sõbraliku vene rahva juures. Paljud eestlased asusid elama Krimmi. Ühes sellises väljarännanute perekonnas, Simferoopoli maakonnas, Tarhanõ külas sündis ka Lidia Roots.

Oktoobrirevolutsioon ja kodusõja võidukas lõpp nühkisid eest pehastunud tsaarirežiimi ning sadadele tuhandetele töötavatele noortele oli lahti tee haridusele. Kodumaa vajas noort, sotsialistliku ülesehituse võidus veendunud kaadrit. Nende sadade tuhandete noorte hulgas, kes neil aastail asusid õppima, oli ka Lidia Roots. Ta hakkas valmistuma õpetajakutseks. 1926. aastal lõpetab ta Eesti Pedagoogilise Tehnikumi Leningradis ja siirdub tööle ajalooõpetajana.

Paar aastat hiljem kohtame teda väsimatult edasi õppimas Herzeni-nimelises Pedagoogilises Instituudis. Siin astub ta 1929. aastal ka Lenini-Stalini partei ridadesse. Pärast instituudi lõpetamist järgnevad töörohked aastad ajalooõpetajana Leningradi Riikliku Ülikooli Töölisfakulteedis ja Tšuvaši Pedagoogilises Instituudis.

1940. aastal kukutab eesti töötav rahvas kodanluse võimu ja asub üles ehitama sotsialistlikku korda. Noor Nõukogude Eesti vajab kaadrit, vennasvabariikide igakülgset abi. Lidia Roots asub tööle Tartu Riiklikus Ülikoolis, pühendades kogu oma jõu nõukogude ülikooli ülesehitamiseks.

Selle töö katkestab Suur Isamaasõda. Koos tuhandete teiste patrioodidega jätkab Lidia Roots väsimatut tööd nõukogude tagalas teades, et sõja võidab nõukogude rahvas.

Sajad nõukogude töötajad mäletavad Lidia Rootsi neilt päevilt õppejõuna Mõškinos ja Jegorjevskis, kus valmistati ette kaadrit taasvabaneva Eesti jaoks. Tulihingeline, elav, alati täis optimismi tõmbas ta noori kaasa õppetöösse, sisendas neisse vääramatut usku võidusse. Kümned noored, kes suunati siia õppima väheteadlike inimestena, kasvasid ka tema loenguid kuulates veendunud kommunistlikeks noorteks ja kommunistideks.

Pärast Nõukogude Eesti vabastamist jätkab sm. Roots oma tööd vanemõpetajana Tartu Riikliku Ülikooli ajaloo-keeleteaduskonnas. Üliõpilased tunnevad teda inimesena, kes oma kauaaegsed pedagoogilised kogemused jäägitult rakendab üliõpilaste kasvatamiseks tublideks kommunismi ülesehitajaiks. Seepärast pole midagi imestada, kui ülikooli kollektiivi üldkoosolekul, kus sm. Roots esitati Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaadiks, kõlasid siirad poolehoiuavaldused tema kandidatuurile. Sõna võtnud üliõpilased ja õppejõud iseloomustasid sel koosolekul Lidia Rootsi tema kõige karaketeersemast küljest — iseloomustasid teda kui kommunisti, kellele võib usaldada ülemnõukogu saadiku vastutusrikaste kohustuste täitmise. Selles veendumuses läheme ka 25. veebruaril s. a. valimiskastide juurde ja anname oma hääle sm. Lidia Rootsi kandidatuuri poolt, nõukogude rahva tubli tütre poolt.

F. Saar

Kommunistlike noorte elu

Õppetöö küsimustega tuleb tegelda päev-päevalt

Üheks meie saavutuste näitajaks osutus talvine eksamisessioon. Tema tulemuste analüüsile tuleb osutada tõsist tähelepanu, meist on tingimata tarvis teha järeldusi järgnevaks tööperioodiks.

Eksamissessiooni tulemused näitavad, et õigusteaduskonna üliõpilaskollektiiv saavutas sessioonil märkimisväärset edu. 72 üliõpilast sooritas kõik eksamid hindele „väga hea", neist enmus kommunistlikud noored (Eerus, Salumaa, Blumfeldt, Tamm, Kaaramaa, Lasman, Nigula jt.). Teaduskonna keskmiseks hindeks oli 4,4, kommunistlike noorte osas 4,48. Parimaks osutusid IV kursuse kommunistlikud noored, kuna kõige halvemini esinesid sessioonil I kursuse kommunistlikud noored.

Kuid esines siiski üliõpilasi, nende hulgas ka kommunistlikke noori, kes kõik eksamid või suurema osa neist sooritasid hindele „rahuldav", nagu Liives ja Murik (III kursus), Saaron ja Heiter (II k.), Adamson, Rätsep, Mitt (I k.); Kartau, Reig, Poolamets (IV k.) jt. Üliõpilane Kuiva II kursuselt pidi kahel eksamil leppima mitterahuldava hindega, III kursuse kommunistlik noor Väikene aga ühel eksamil.

Need faktid näitavad, et meil tuleb osutada tõsist tähelepanu õppetöö küsimustele, kuna käesolevale semestrile järgnev sessioon kujuneb tunduvalt tõsisemaks ja pingutavamaks. Erilist tähelepanu tuleb pühendada ühiskonnateaduste omandamisele.

Eksamisessioon näitas veenvalt, et edu saavutab see, kes tõsiselt suhtub õppetöösse ja õppedistsipliinisse. Üliõpilaste Adamsoni, Rätsepa, Väikese, Kartau jt. ebaõnnestumiste põhjuseks oli eeskätt just kergemeelne suhtumine õppetöösse, üliõpilasel Kuival aga polnud isegi arusaamist õppedistsipliinist.

Veaks oli ka see, et mõned rühmakolmikud ei pühendanud küllalt tähelepanu õppetöö küsimustele ja sessioonieelsetest konsultatsioonidest osavõtu organiseerimisele.

Eksamisessiooni tulemuste analüüsimiseks ja järelduste tegemiseks toimuvad komsomoligruppides ja kursustel vastavad koosolekud. Neil koosolekutel tuleb kõnelda ka miisugustest faktidest, nagu Raidla, Sahki jt. distsipliinirikkumistest juba esimestel uue semestri päevadel. Selliste üliõpilaste suhtes tuleb kollektiivil võtta range seisukoht.

Eksamisessiooni kogemused õpetavad meid, et tarvis on järjest enam tähelepanu koondada õppetöö küsimustele, et kogu aktiivi, kogu üliõpilaskonna jõud tuleb koondada võitluseks paremate saavutuste eest üliõpilaste põhiõõs. Seda oma peamist ülesannet asub õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsioon lahendama kogu jõuga.

B. Hiire,
õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär.

Miks ei tööta kino-lektoorium?

Möödunud aastal alustas ülikooli juures tegevust kino-lektoorium üliõpilaste kultuurilise teenindamise ja kommunistiku kasvatuse tõhustamise otstarbel. Lektoorium alustas küll tööd, aga kahjuks ei saa sellega rahule jääda. Esialgse plaani kohaselt pidid loengud koos filmide demonstratsiooniga toimuma igal kolmapäeval. Kõik see aga jäi ainult plaaniks. Kuigi üliõpilased olid loengutest huvitatud, ei toimunud need kavakindlalt. Koosolekutel ja ülikooli ajalehes avaldatud kriitika samuti ei kandnud vilja. Selle tagajärjeks oli, et tegelikult kino-lektoorium möödunud semestri teisel poolel peaaegu üldse ei töötanud.

Kuna kino-lektoorium on igati vajalik ja tervitatav üritus üliõpilaste kommunistlikus kasvatuses, siis on tarvis, et selle ürituse eest vastutajad (sm-d Rand ja Küttik) ärkaksid nüüd kevadsemestril oma „talveuinakust" ja rakendaksid kino-lektooriumi tööle. On vaja, et ülikooli komsomoli- ja ametiühingukomitee suunaksid rohkem tähelepanu selle ürituse läbiviimisele ja ka tõhustaksid teaduskondades propagandat sellest üritusest osavõtuks.

U. Kaljurand,
metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo liige.

Сегодня в номере

Первая страница полностью посвящена подготовке к выборам в Верховный Совет ЭССР. Здесь помещены: передовая статья «Важнейший этап в предвыборной раз'яснительной работе», воззвание комсомольского и профсоюзного актива ТГУ, цифры и факты о развитии ТГУ за время советской власти и очерк о кандидате в депутаты тов. Л. К. Роотс.

В разделе «Комсомольская жизнь» (2 стр.) опубликованы статьи секретаря первичной комсомольской организации юридического факультета тов. Хийре «Вопросами учебы надо заниматься повседневно» и секретаря первичной организации лесотехнического факультета т. Мэллера «Больше внимания работе научных кружков».

На 2-ой странице помещена еще консультация «Слушание и запись лекций», критика о работе кино-лектория, статьи о художественном обслуживании избирателей кружками художественной самодеятельности ТГУ и о привлечении всех работников университета в члены профсоюза.

TEADAANNE

On avatud täiendav tellimiste vastuvõtt Kõrgema Hariduse Ministeeriumi täälekandjale kuukirjale
„Vestnik võšhei školõ".
Tellimusi võtavad vastu kõik sideasutised.
Tellimishind: aataks — 72 rbl., poolaastaks — 36 rubla.

Valijate kunstiline teenindamine on tähtis ülesanne

Kunstiline isetegevus Tartu Riiklikus Ülikoolis on teinud märkimisväärseid edusamme, seda eriti just esitatava ideoloogilise ja kunstilise taseme tõstmise osas.

Samuti on kunstilise isetegevusega haaratud ka varemast suurem protsent üliõpilasi — 54,71% üliõpilaste koguarvust.

Praegu on kogu see arvukas üliõpilaspere innukalt tegevuses meie rahva suurürituse — ENSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisega.

Töö on seda pingelisem, et seoses õppetöö vaheajaga jäi valimiste ettevalmistamiseks võrdlemisi lühike aeg. Seda on arvestanud ka klubi juhatus ja planeerinud valimiseelsele perioodile rea üritusi klubis, ülikoolis, agitpunktides ja šeflusalustes kolhoosides. Nii esinesid TRÜ klubi parimad isetegevuslased 11. veebruaril edukalt Teaduste Akadeemias, valijaile käitistest ja koolidest.

Kolmapäeval, 14. veebruaril toimus TRÜ aulas noorte valijate õhtu. Koosolekul esinesid huvitavate valimistele pühendatud sõnavõttudega sm-d Bassel, Toom, Kahk jt. anti edasi ekskursioonimuljeid Moskvast. Kunstilise isetegevuse osa sisustasid TRÜ Meeskoor ja solistid. Pühapäevaks, 18. veebruariks on klubi poolt organiseeritud viis isetegevuskollektiivi, kes esinevad šeflusalustes agitpunktides Tartus ja ka väljaspool, nagu Mäksa ja Ulila rahvamajades.

17. ja 18. veebruaril esinevad TRÜ klubi paremad isetegevuslased — meeskoor, näitekunstiring, rahvatantsurühmad, instrumentaal- ja vokaalsolistid üleliidulisel ametiühingute olümpiaadi vabariiklikul ülevaatusel Tallinnas.

23. veebruaril aitavad klubi isetegevuslased kaasa Nõukogude armee ja Sõjalaevastiku 33. aastapäeva tähistamisele. Valimiste päeval, 25. veebruaril esinevad valimisjaoskondades TRÜ 8 isetegevuskollektiivi.

Ajal, kui kogu ülikooli kollektiiv tahab anda oma parima valimiste ettevalmistamiseks, esineb aga veel üliõpilasi ja isegi meie isetegevuse organisaatoreid, kes suhtuvad oma ülesandesse vastutustundetult. Nii näiteks põllumajandusteaduskonna isetegevuskomisjoni esimees Ants Roosalu andis oma nõusoleku, et põllumajandusteaduskonna isetegevuskollektiivid esinevad 11. veebr. TRÜ šeflusaluses agitpunktis nr. 8. Ka esitatud repertuaari ja hilisema korduva kontrolli järele oli põllumajandusteaduskonna isetegevuslastega kõik kõige paremas korras. Kuid esinemise ajal aga selgus, et põllumajandusteaduskond saab esitada ainult paar deklamatsiooni ja kunstilise võimlemise ettekannet. Selline suhtumine oma ülesannetesse on lubamatu ja võõras igale üliõpilasele, pealegi veel kommunistlikule noorele.

Et miisugused vead ei korduks, on vajalik, et kõikide teaduskondade, eriti põllumajandusteaduskonna isetegevuskomisjon, ametiühingu- ja komsomoli-organisatsioonid võtaksid tõsiselt kõiki valimiseelseid üritusi kunstilise isetegevuse osas.

H. Rand,
TRÜ klubi juhataja

Rohkem tähelepanu teaduslikele ringidele

Kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamisel omab üliõpilaste teaduslik töö suurt tähtsust.

Seda arvestades on metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsioon käesoleval õppeaastal senisest rohkem tähelepanu osutanud teaduslikele ringidele. Selle tulemusena on paranenud kommunistlik kasvatus ja mitmed aktiivsed teadusliku töö viljelejad (Paivel, Väljaots) on astunud komsomoli ridadesse.

Komsomoli-algorganisatsiooni büroo arutas novembrikuus oma koosolekul ÜTÜ metsandusteaduste osakonna nõukogu esimehe sm. Soplepmani aruannet üliõpilaste teadusliku töö olukorrast teaduskonnas. Büroo märkis ära terve rea puudusi teaduslike ringide töös ja võttis vastu konkreetse otsuse puuduste likvideerimiseks.

Eeskätt märgiti algorganisatsiooni büroo teadusliku töö eest vastutava liikme sm. Miti ja ÜTÜ osakonnanõukogu nõrka tööd kommunistliku kasvatuse teostamisel ringides. Samuti võis tähele panna teaduslike ringide teatavat eemalejäämist rahvamajanduse tarvidustest. Näiteks peetakse järjest kirjeldavaid ettekandeid vanade parkide kohta, samal ajal kui meie linnad ja kolhoosikeskused vajavad abi uute haljasalade planeerimises.

Büroo otsuse täitmiseks viidi peatselt läbi ÜTÜ aktiivi koosolek, kus põhiküsimusena arutati kommunistliku kasvatuse parandamist teaduslikes ringides. Teravalt toodi esile ka printsipiaalse kriitika ja enesekriitika puudumine osakonnanõukogu ja teaduslike ringide töös.

Pärast neid koosolekuid on märksa paranenud teaduslike ringide juhtimine osakonnanõukogu poolt, on tõusnud töökoosolekute tase, nõukogude teaduse saavutuste tutvustamiseks on korraldatud populaarteaduslikke loenguid jne. Stalinliku Konstitutsiooni aastapäeval organiseerisid teaduslikud ringid koos komsomoli- ja ametiühinguorganisatsiooniga näituse teemal „Mida andis Stalinlik Konstitutsioon üliõpilastele". Huvitav näitus leidis elavat külastamist ka teiste teaduskondade üliõpilaste poolt. Vastavalt büroo ja aktiivi otsusele organiseeritakse lähemal ajal loeng „Nõukogude teadlase moraal ja eetika".

ÜTÜ IV teadusliku konverentsi ettevalmistamise perioodil tahab algorganisatsioon teaduslike ringide töö suunamisele ja kontrollile osutada veel suuremat tähelepanu kui seni.

H. Möller,
metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär.

Kui individuaalelamu valmib ...

Möödunud semestri lõpul toimus ametiühingu matemaatika-loodusteaduskonna füüsika rühmas aruandluskoosolek. Rühmaorganisaatori sm. Reineti aruandest selgus muuseas, et füüsika kateedri juurde kuuluva õpetöökoja tisler sm. Malin, kes töötab sel kohal juba rida aastaid, pole senini ametiühingu liikmeks astunud.

Sellest polekski midagi — on ju ametiühingusse kuulumine vabatahtlik asi. Imelik aga on sm. Malini seletus tema ametiühingust eemalejäämise põhjuste kohta. Sm. Malin nimelt ehitab individuaalelamut ja leiab, et tal pole kuidagi võimalik tasuda liikmemaksu 7 rubla kuus. Kõige imelikum on siin veel rühmaorganisaatori ja teaduskonna büroo esimehe sm. Miti seisukoht. Selle asemel et sm. Malinile veenvalt selgitada ametiühingusse kuulumise eeliseid, asusid nad „arusaajate" seisukohale ja sm. Mitt võttis Malinilt lubaduse, et viimane pärast maja valmimist astub ametiühingusse.

Kas seltsimehed Mitt ja Reinet ei tunne ametiühingu põhikirja ja tema poolt töötajaile antavaid õigusi?

Sm. Malin „säästab" ametiühingu liikmemaksu arvel aastas 84 rubla, mis polegi nii suur summa. Ja pealegi, kuhu lähevad liikmemaksust laekuvad summad? Nad lähevad kultuurilisteks ja paljudeks teisteks töötajate teenindamise otstarveteks, rääkimata tagastamisele mittekuuluvate toetuste ja haigusabirahade maksmisest töötajaile. Kas sm. Malin ei taha toetada neid üritusi? Ametiühingu liikmena võiks ka sm. Malin ise saada vajaduse korral toetust, mis ületaks tema poolt „kokkuhoitud" liikmemaksude summa. Suurima tähtsusega oleks ametiühingu abi juhtumil, kui sm. Malinit ootamatult tabaks haigus. Sm. Malin kaotab praegu väärtusikku ametiühingu staaži, ta ei teagi, et staažiga suurenevad ka liikme õigused.

Sm. Malini ebateadlikkuses on kõigepealt süüdi rühmaorganisaatori sm. Reineti puudulik selgitustöö. Näiteks polnud sm. Reinetil üldse aimu vastastikuse abistamise kassa tegevusest ja struktuurist.

Sm. Reinet peab võtma tarvitusele abinõud, et kollektiivi mõningate liikmete seast kaoks väärarvamine ametiühinguorganisatsioonist kui rahanõudjast, mis töötajaile midagi ei paku.

V. Kark

Konsultatsioon

Loengu kuulamine ja konspekteerimine

Loengute kasvatuslik ja haariduslik ülesanne on suur. Loengud mõjutavad üliõpilaste maailmavaate kujunemist, rikastavad nende teadmisi tehnika ja teaduse uusimate saavutuste kohta. Nad arendavad kuulajates loogilise mõtlemise võimet, õpetavad kasutama fakte, tegema järeldusi ja üldistusi. Loengud aitavad kaasa teaduse meetodite omandamisel.

Tuntud vene teadlane Žukovski märgib, et „loengud on oma mulje tugevuselt kõrgemal teistest õpetamise võtetest ja sel'es mõttes asendamatud; peale selle on see meetod ka aja suhtes kõige ökonoomsem."

Kogemused näitavad, et paljudele üliõpilastele teeb loengute kuulamine ja üleskirjutamine raskusi. Nad ei oska tähelepanu keskendada, konspekteerida.

Et olla täisväärtuslik eriteadlane, et omandada loenguis sisalduvaid väärtusi, selleks tuleb üliõpilasel töötada enne loengut, loengul ja pärast seda.

Loenguks valmistumine

Mõnedelt üliõpilastelt kuuleme tihti hädaldamist: „raske on loengut jälgida", „võimatu keskendada tähelepanu", „ei oska eraldada peaasja teisejärgulisest", „ei oska konspekteerida" jne.

Kõigi nende raskuste kiireks ja valuta kõrvaldamiseks on vaid üks vahend — järjekindel, süstemaatiline töö aine kallal. Loenguks valmistudes tuleb igal üliõpilasel:

1) Põhjalikult läbi töötada eelmise loengu sisu, hoolikalt läbi lugedes oma üleskirjutused ja õpiku vastavad peatükid.

Hästi teades eelmise loengu materjali on üliõpilasel loengul palju kergem kuulata ja hõlpsam eraldada peamist vähem tähtsast. Kui aga üliõpilane piirdub lihtsa „kohalviibimisega", „üleskirjutamisega", on raskused vältimatud.

2) Tunda aine programmi, läbi lugeda see osa programmist, millele on pühendatud eelseisev loeng.

Sellise valmistumise positiivsed tulemused ilmnevad peagi.

Keegi naisüliõpilane jutustas: „Niipea, kui hakkasin järjekindlalt tööle, muutus minu osa loengul — ma ei oodanud enam, mida ütleb lektor, vaid mõttes esitasin temale juba enne küsimusi ja mõttes mõnikord vaidlesingi temaga." Need sõnad näitavad üliõpilase mõttetegevuse aktiivsust loengu kuulamisel.

Töö loengu ajal

Loengute kuulamise kestel üliõpilane tutvub faktidega ja neil põhjenevate seaduspärasustega. Asjatu on katsuda püüda lektori üksikuid mõtteid. Neid tuleb võtta nende omavahelises seoses ja sõltuvuses.

Loengute teema ja plaani selge mõistmine, olulise teisejärgulisest eraldamise oskus, arusaamine sellest, millist tähtsust omavad faktid, näited, illustratsioonid — selline on üliõpilase vaimse töö sisu.

Tema oluliseks tingimuseks on tähelepanelik kuulamine ja ratsionaalne konspekteerimine. Viimane aitab keskendada tähelepanu.

Oskuslik konspekteerimine ei ole sugugi kerge. On üliõpilasi, kes kardavad raskusi. Nad piirduvad loengu kuulamisega, hiljem aga kasutavad seltsimeeste konspekte. Selle tagajärjeks on, et loengute aega ei kasutata küllalt produktiivselt, pärast loengut aga tuleb raisata aega selliseks tööks, mis tulnuks ära teha juba loengu ajal. Selline üliõpilane, ka siis, kui ta õppeedukus on hea, peab piirduma ainult rangelt kohustusliku tööga — ta ei uuri erialast teaduslikku kirjandust, ei tõsta oma kultuurilist taset, võtab vähe osa ühiskondlikust elust. Tal „pole aega".

Teine viga seisneb püüdes konspekteerida sõna-sõnalt. Selline konspekteerimisviis takistab materjali läbimõtlemist, muudab üliõpilase töö mehhaaniliseks. Sõna-sõnalt tuleb üles kirjutada ainult seadused, määrangud. Kõik muu aga tuleb paberile panna kuulaja enda sõnastuses. Algul see tavaliselt ei õnnestu, kuid tingimata tuleb seada enda ette see ülesanne ja arendada tema lahendamise oskust.

Et märkmete tegemine kuulamise protsessis ei häiriks, vaid soodustaks vaimset tööd, tuleb kasutada mitmesuguseid tehnilisi abivõtteid, mis võimaldavad vähem kirjutada, aga rohkem mõtelda. Näiteks:

1) Jätta vihikus ääred ja tekstis tühje kohti. Nii on tekst kergemini loetav. Teiselt poolt võivad vabad kohad osutuda tarvilikeks loengu läbitöötamisel.

2) Kasutada taandrida, mis õigesti tarvitatuna väljendab teksti mõistmist.

3) On otstarbekohane jaotada üleskirjutus osadeks, tähistades osad järjekorranumbritega ja kriipsutades alla olulisemad kohad.

4) Kogemused on tõendanud lühendite, tingmärkide, noolte, sulgude jms. kasutamise otstarbekohasust.

Mõned üliõpilased peavad vajalikuks konspekteerida ainult peamisi, põhilisi seisukohti lektori loengust, jättes faktid ja näited konspektist täiesti välja. Seda ei saa lugeda soovitavaks. Üldised seisukohad muutuvad hiljem arusaamatuks, kuna neid illustreerivad faktid ununevad. Faktid ja näited tuleb siiski üles tähendada, kuigi lühidalt.

Ei ole otstarbekas mitme aine loenguid kirjutada ühisesse kaustikusse — iga aine jaoks olgu oma vihik. Konspekteerida tuleb tindiga.

Konspekti läbitöötamine pärast loengut

Samal või hiljemalt järgmisel päeval pärast loengut tuleb loengul tehtud märkmed tähelepanelikult läbi lugeda, täiendada, parandada, tehniliselt paremini vormistada, tähtsaim alla kriipsutada, ära märkida alljaotused jne. Eriti loengute puhul, mida täiendatakse näidete ja harjutustega, on lausa hädavajalik uuesti läbi töötada need näited, püüdes ühtlasi iseseisvalt lahendada analoogilisi ülesandeid. Seda tööd ei saa edasi lükata, sest loengu sisu ununeb, kui tema kallal õigeaegselt tööle ei asuta.

Loengumärkmete uuesti ümberkirjutamiseks pole vajadust.

Oma konspekti läbitöötamise kõrval tuleb üliõpilasel muidugi läbi lugeda vastavad peatükid õpikust või teaduslikust teosest.

(N. G. Kuškovi brošüüri „Üliõpilase iseseisva töö organiseerimine" järgi)

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 00099 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 415

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Rutakem juba 25. veebruari varahommikul täitma oma kodanikukohust! Hääletagem kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 6 (94) Reedel, 23. veebruaril 1951. a. IV aastakäik

Hääletame oma õnneliku, töörõõmsa elu eest!

Elame taas üle pidulikke päevi — lähenevad valimised Eesti NSV Ülemnõukogusse. Ülehomme juba varajastest hommikutundidest peale algab rõõmus elevus valimisjaoskondades, kõigis meie vabariigi linnades ja külades — töötav rahvas ruttab üksmeelse hääletamisega osutama oma poolehoidu ja vankumatut ustavust bolševike partei poliitikale...

See üksmeel ja kindel otsustavus, millega meie ülikooli üliõpilased, õppejõud ja teenistujad kogu valimiseelsel perioodil, eriti aga EK(b)P Keskkomitee läkituse läbiarutamise käigus väljendasid oma tahet olla esimeste valijate hulgas, annab tunnistust sellest, et meie kollektiivi poliitiline teadlikkus ja aktiivsus on märksa kasvanud, et meie kollektiiv tervikuna läheb hääletama juba valimistepäeva varahommikul ja annab oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. Nii talitades avaldame oma tänu Nõukogude valitsusele ja kommunistlikule parteile avarate töö- ja õppimisvõimaluste eest, avarate tulevikuperspektiivide eest, kogu meie elu õitselepuhkemise eest.

Saadikukandidaadid, kelle poolt me ülehomme hääletame, on meile tuntud, lähedased inimesed. Sellised seltsimehed, nagu ajaloo-keeleteaduskonna õppejõud Lidia Roots, Eesti NSV Teaduste Akadeemia president Johan Eichfeld, Tartu Kammivabriku vahetusmeister Endel Mets jt. on inimesed, keda me tegelikus töös oleme õppinud tundma kui partei ja rahva ustavaid poegi ja tütreid, kes kogu oma elu pühendavad kommunismi ehitamise üritusele ja kellele me veendunult võime usaldada rahvasaadiku vastutusrikaste ülesannete täitmise.

„Valijad, rahvas peab nõudma oma saadikuilt," räägib seltsimees Stalin, „et nad püsiksid oma ülesannete kõrgusel; et nad ei laskuks oma töös poliitiliste väikekodanlaste tasemele; et nad püsiksid leninlikku tüüpi poliitikategelaste vahipostidel; et nad oleksid niisama selged ja kindlad tegelased, nagu oli Lenin; et nad oleksid niisama julged lahingus ja halastamatud rahvavaenlastele, nagu oli Lenin; et nad oleksid vabad igasugusest paanikast, igast paanika varjustki, nagu sellest oli vaba Lenin; et nad oleksid niisama targad ja kaalujad keerukate küsimuste lahendamisel, kus on tarvis igakülgset orientatsiooni ja kõigi plusside ja miinuste igakülgset arvestamist, nagu seda oli Lenin; et nad oleksid niisama õiglased ja ausad, nagu seda oli Lenin; et nad samuti armastaksid oma rahvast, nagu teda armastas Lenin."

Meil ei tarvitse kahelda, et meie poolt esitatud saadikukandidaadid on just sellised leninlik-stalinlikku tüüpi riigitegelased, et nad püsivad oma ülesannete kõrgusel ja auga õigustavad neile osutatud usaldust. Niisiis hääletagem kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt kui leninlik-stalinlikku tüüpi poliitikategelaste poolt, Nõukogude kodumaa tuliste patrioodite poolt!

Hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt hääletame meie Nõukogude kodumaa rahvamajanduse ja kultuuri uue võimsa tõusu eest, uute edusammude eest kommunismi ehitamisel.

Hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt hääletame meie kodumaa majandusliku ja sõjalise võimsuse järjekindla kasvu eest, kindla ja kestva rahu poolt kogu maailmas.

Hääletades kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide poolt hääletame ühtlasi koos Tallinna linna 3. valimisringkonna valijatega meie võitude juhi, kõigi nõukogude inimeste targa õpetaja, kommunismi geniaalse ehitaja suure Stalini poolt.

Seepärast olgem ülehomme esimeste hulgas, kes tulevad valimisjaoskonda täitma oma kodanikukohust! Hääletagem veendunult ja üksmeelselt kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide — töötava rahva parimate poegade ja tütarde poolt!

Pioneeri tän. ühiselamu üliõpilaste

ÜLESKUTSE

kõigile TRÜ ühiselamutes elunevatele üliõpilastele

Läheneb meie rahva suur pidupäev — Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste päev. Nagu kogu Nõukogude Eesti töötav rahvas, nii ka meie ülikooli kollektiiv valmistub armastuse ja hoolega valimisteks. Meie, Pioneeri tänava ühiselamu üliõpilased, oleme kindlalt otsustanud demonstreerida oma nõukogude patriotismi, armastust ja ustavust Nõukogude kodumaale ja bolševike parteile, kes hoolitsevad meie noorsoo hariduse eest, meie nõukogude intelligentsi uute kaadrite kasvatamise eest, sellega, et 25. veebruaril üksmeelselt hääletame kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaadi — meie ülikooli õppejõu Lidia Rootsi kandidatuuri poolt.

Kutsume üles kõiki TRÜ ühiselamuis elunevaid üliõpilasi meie rahva suurel pidupäeval 25. veebruaril teadlikult ja organiseeritult juba kella kuueks hommikul minema valima ja andma oma hääled kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt Eesti NSV Ülemnõukogu valimistel.

Käesolev üleskutse on läbi arutatud ja vastu võetud Pioneeri tän. ühiselamu üliõpilaste poolt 15. veebr. 1951. a.

Valmistudes suureks pidupäevaks

Varakult algasid ettevalmistused valimisteks Tiigi tänava ühiselamus. Kogu üliõpilaspere lülitus aktiivselt töösse, et kindlustada valimiste eeskujulik ettevalmistamine ja läbiviimine ühiselamu osas.

Esimeseks suuremaks tööks oli valijate nimekirjade kontrolli organiseerimine, millesse rõhuv enamus üliõpilastest suhtus täie teadlikkusega. Tehtud tööd iseloomustab fakt, et mõne päeva jooksul pärast uue semestri algust olid peagu kõik üliõpilased kontrollinud oma nimede õigsust valijate nimekirjades.

Ühiselamus on läbi viidud karida loenguid ja vestlusi valimiseelse selgitustöö raames, millised üritused leidsid üliõpilaskonnas sooja vastuvõtu.

Praegu tehakse ühiselamus viimaseid ettevalmistusi valimisteks. Kõikjal valitseb pidulik elevus. Omavahelistes vestlustes väljendavad üliõpilased oma otsust minna hääletama juba valimistepäeva varahommikul ja anda oma hääled kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaadi sm. Leonhard Illissoni poolt

L. Laks

Au meie esimesele saadikukandidaadile suurele STALINILE!

Tema poolt võime kõhklematult anda oma hääle

Kahtlemata on meie hulgas väga vähe neid, kes ei tunneks meie saadikukandidaati Eesti NSV Ülemnõukogusse ajaloo-keeleteaduskonna vanemõpetajat sm. Lidia Rootsi.

Tunneme kõik teda kui väsimatut töötajat, tublit pedagoogi, kelle loenguil on suur kasvatuslik mõju kuulajaisse. Hindame sm. Rootsi ka tema hoolikuse ja järjekindluse eest oma teadmiste rikastamisel, oma teadusalase kvalifikatsiooni tõstmisel. Sm. Roots pole kunagi jäänud peatuma saavutatule. Alles hiljuti lõpetas ta oma kandidaadi-väitekirja koostamise, mis peatselt kaitsmisele tuleb.

Sm. Rootsi väärtuslikemaks omaduseks aga on tema bolševistlik printsipiaalsus, sügav andumus kommunismi ehitamise üritusele, leppimatus igasuguste puuduste ja väärnähtuste vastu meie töös, kodanliku ideoloogia igasuguste avaldusvormide vastu.

Need tõelise bolševiku kaunid omadused teevad Lidia Rootsist meie väärilise saadikukandidaadi, kelle poolt võime kõhklematult ja veendunult anda oma hääle.

V. Arhangelski,
usaldusmees.

Akadeemik J. EICHFELD on meie väärilise saadikukandidaat

Nõukogude teadlased ja kogu maailma progressiivse intelligentsi esindajad austavad seltsimees Stalinit kui meie ajastu suurimat inimest, kelle geenius valgustab teed ja avab uusi sihte teaduse mitmesugustel aladel. Seltsimees Stalini isikliku juhendamise ja hoolitsemise tagajärjel on Nõukogudemaal võrsunud uus teadlaste põlvkond, kes, olles omandanud eesrindliku teooria, teostab uurimisi, millede ulatus ja sügavus on väärilised stalinlikule ajastule ja mis on tihedalt seotud meie maa ja kogu inimkonna edasiliikumisega kommunismi suunas.

Üks niisugune stalinliku ajastu teadlane on akadeemik Johan Hansu p. Eichfeld, kelle Tartu töötav rahvas esitas Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaadiks.

Sm. Eichfeld on silmapaistvamaid teadlasi-mitšuurinlasi Nõukogude Liidus ja akadeemik T. D. Lõssenko lähemaid kaastöölisi mitšuurinliku bioloogiateaduse arendamisel ning võiduleviimisel. Tema poolt teostatud uurimistöö tulemusena on põldtaimede kasvatamise piir nihutatud kaugele Põhja ning saavutatud olukord, kus põhjarajoonid suudavad end ise varustada teraviljaga. Peale selle on ta ulatuslikult kaasa aidanud põhjarajoonide mitmesuguste loodusvarade, eriti apatiitide kasutamisele võtmisel.

1935. a. valis Lenini-nimeline Üleliiduline Põllumajandusteaduste Akadeemia J. Eichfeldi oma tegevliikmeks ja 1940. a. määrati ta Üleliidulise Taimekasvatuse Instituudi direktoriks. Partei ja valitsus on akadeemik J. Eichfeldi tööd hinnanud talle Lenini ja Tööpunalipu ordeni, Stalini preemia ja korduvate preemiate ning aukirjade andmisega.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia asutamisel valiti sm. J. Eichfeld selle tegevliikmeks ja ühtlasi Bioloogia ja Põllumajandusteaduste Osakonna akadeemik-sekretäriks. Ta organiseerib bioloogia- ja põllumajandusteaduslikke uurimistöid meie vabariigis vastavalt neile nõuetele, mida meile esitab noor, kuid arenev sotsialistlik põllumajandus. Asudes 1950. aastal Eesti NSV Teaduste Akadeemia presidendi vastutusrikkale kohale, kõrvaldab sm. J. Eichfeld printspiaalselt ja osavalt Teaduste Akadeemiast need puudused, mis olid tekkinud eelmise, kodanlik-natsionalistliku juhtkonna tõttu. Sm. J. Eichfeldi juhtimisel on Eesti NSV Teaduste Akadeemia muutumas tugevaks nõukogude teadusasutiseks.

Pole kahtlust, et kõik 99. valimisringkonna valijad hääletavad akadeemik J. Eichfeldi — väljapaistva teadlase ja organisaatori, nõukogude rahva ustava poja poolt, kes kogu oma jõu pühendab kommunismi ülesehitamisele.

Prof. A. Kipper

Üksmeelse häältamisega väljendame oma armastust ja ustavust nõukogude võimule ja bolševike parteile

KOMMUNISMI VÕIDU EEST

25. veebruaril astub meie vabariigi töötav rahvas taas valimiskastide juurde, et valida oma parimaid poegi ja tütreid Eesti NSV Ülemnõukogusse.

Suur ind ja vaimustus on haaranud ka Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi. Teab ju iga meie pere liige, et andes oma hääle rahva poolt esitatud kandidaatidele tugevdame Nõukogude riigi majanduse edasist arengut, kindlustame nõukogude kultuuri ning teaduse õitsengut ja kiirendame meie rahva liikumist õnnele — kommunismile.

Alles nõukogude võimu tingimusis sai eesti rahvas täieliku võimaluse rakendada kõik loovad jõud, mis peituvad rahvas, vaba ja õnneliku elu ülesehitamiseks. Ja seepärast peab iga töötaja andma oma parima, näitama, et tegemist on tõelise nõukogude inimesega, kes on südameasjaks võtnud tõsta rahva elu järjest kõrgemale tasemele. Nüüd, valimiste eel, peab iga inimene endalt küsima, kas ta on töötanud nii, nagu see on omane nõukogude töötajaile — eesrindlikult. Ja kui ei, siis tuleb endale anda kindel lubadus oma töö parandamiseks. Meie, nõukogude õppejõud, peame erilist rõhku panema üliõpilaste ideoloogilis-poliitilisele kasvatusele, sest neist peavad kasvama inimesed, kes pühendavad kogu oma elu kommunismi ülesehitamisele. Seepärast peame jälgima, et meie loengud oleksid varustatud marksismi-leninismi relvaga, et nendes oleks järjekindlalt rakendatud materialistlikku teooriat ja dialektilist meetodit, et oleks esile tõstetud nõukogude teaduse eesrindlikke saavutusi jne. Kuid mitte üksnes selles ei seisne meie töö. Nõukogude teadlastena me peame tõstma teaduse arengut, peame tutvustama teaduse saavutusi rahvamassides, rakendama teadust vahetult hulkade teenistusse.

Seltsimehed, kutsun teid üles hääletama kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, mis tagab sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise lõpuleviimist ja järkjärgulist üleminekut kommunismi.

Prof. F. Lepp

Nõukogude noortele on avatud kõik teed

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon avas uue ajastu inimkonna ajaloos — sotsialismi ajastu.

Kukutanud mõisnike ja kapitalistide võimu, said meie kodumaa töötajad meie maa kõigi rikkuste peremeesteks ja ühtlasi oma saatuse peremeesteks. Töötavad inimesed kogu maailmas on alati unistanud ja unistavad õnnest ja vabadusest, sellest, millal kord tuleb aeg, kus nad ei tarvitse enam hirmu tunda homse päeva ees ega karta, et peremees nad võib jätta jälle ilma töö ja leivata. Kui paljud kapitalistlike maade noored mõtlevad, kuidas saaks õppida, et saaks omandada mõni eriala!

Kuid see millest nemad alles unistavad, on meil tõelikkus. Meie elu on hoopis nagu teine maailm — särav, rõõmus ja õnnelik. Ka minule avas nõukogude kord võimaluse selgeks õppida mind huvitavat eriala. Nüüd aga lähetatakse mind kvalifikatsiooni tõstmise kursustele.

NSV Liit on ainus riik, kus on kõigile noortele antud ja igakülgselt tagatud õigus haridusele. NSV Liidu Konstitutsioon tagab üldise kohustusliku alghariduse, edasiõppimise võimaluse kõrgemates õppeasutistes stipendiumi maksmisega ning palju muid võimalusi.

25. veebruaril 1951. a. toimuvad meil Eesti NSV Ülemnõukogu valimised, millega näitame maailma kõige eesrindlikuma nõukogude sotsialistliku demokratismi suurt jõudu.

Läheme teadlikena Eesti NSV Ülemnõukogu valimistele ja hääletame üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, sest koos sellega hääletame õnneliku elu ja tuleviku eest.

A. Siilbek,
TRÜ autojuht, kommunistlik noor.

Partei ja valitsuse hoolitsuse uus avaldus

Senini kasutati ja kasutatakse üliõpilaste ühiselamuiks mitmeid enam või vähem ühiselamuiks kohastatud elumaju ning pooltöötuslikke hooneid. Seejuures esineb muidugi rida puudusi, nagu läbikäidavad toad meie suuremas ühiselamus Tiigi 78 jne.

Esimene spetsiaalselt ühiselamuks mõeldud hoone tuleb taastamisele endise haiglahoone varemeist Aia tän. 36.

Kooskõlas Tartu linna generaalplaaniga ehitatakse endise hoone varemetele uus ühiselamu 4-korruselisena.

Hoone projektimisel on aluseks võetud sanitaareeskirjad üliõpilaste ühiselamute ehitamiseks ja sisustamiseks.

Hoones on ette nähtud toad 250 üliõpilasele ning isolaatorid 4 haigele. Toad on projekteeritud enamikus 2—3 üliõpilasele. Minimaalne põrandapind seejuures on 5,5 ruutmeetrit üliõpilasele, kuid keskmiselt tuleb üliõpilase kohta 6—6,5 ruutmeetrit põrandapinda.

Uues ühiselamus tulevad spetsiaalsed ruumid üliõpilaste isiklike asjade hoidmiseks, eraldi laoruumid riiete ja pesu jaoks, pesuköök, riiete ja jalatsite kuivatus. Igal korrusel on eraldi õppetoad, sööklaruumid, köögid, pesemisruumid, valveruumid ning ruumid personalile. Samuti on ette nähtud ruumid raamatukogu ja punanurga jaoks.

Majas on ette nähtud keskküte, ventilatsioon, elekter, soe ja külm vesi ning köökides gaas.

Hoone ehitustöödega alustati k. a. jaanuarikuus ning hoone antakse plaani kohaselt ekspluatatsiooni 1952. a. sügisel 1952./53. õppeaasta alguseks.

Uue ühiselamu ehitamine on uueks kujukaks näiteks meie valitsuse ja partei hoolitsusest töötava rahva eest, meie kasvava noorsoo hariduse eest, üliõpilaste elutingimuste parandamise eest.

V. Lepvalts

Meie tänutunde väljendus

Tänu bolševike partei ja Nõukogude valitsuse pidevale hoolitsusele on meie vabariigis kultuurielu aladel saavutatud silmapaistvaid edusamme. ENSV kõrgemates õppeasutistes, sealhulgas ka meie ülikoolis, on kasvanud üliõpilaste arv mitmekordseks.

Kapitalistide ja kulakuvõsukeste asemel täidavad meie ülikooli auditooriume ja laboratooriume tööliste, kolhoosnikute ja töötava intelligentsi hulgast võrsunud teotahtelised noored, meie tulevane nõukogude intelligents, kommunistliku ühiskonna ülesehitajad.

Meile on loodud kõik võimalused edukaks tööks — on olemas head õpperuumid, oleme varustatud teadusliku kirjandusega, järjekindlalt paraneb loengute ideoloogiline ning kasvatuslik tase, õppetöös edukalt edasijõudvaile üliõpilastele makstakse stipendiumi. Seejuures ei või unustada ka üliõpilaste elutingimuste paranemist. Alles mõni kuu tagasi anti meie üliõpilaste kasutusse Nõukogude väljakul uus internaadihoone ning tuleval aastal valmib järjekordselt uus internaat R. Pälsoni ja Aia tänava nurgal. Meie internaatides on leidnud korteri enam kui 1200 üliõpilast.

Alahinnata ei või ka hoolitsust üliõpilaste kultuurilise teenindamise eest, selle eest, et meie üliõpilaspere veedaks oma vaba aega kasulikult. Kõigi ühiselamute juures on punanurgad, mis on varustatud ajalehtede ning ajakirjadega, seal antakse välja seinalehti. Üleülikoolilises ulatuses töötavad näitering, kirjandusring, rahvatantsuring, laulukoorid jne., mis oma eduka esinemisega on tuntud kaugel väljaspool ülikooli.

Meie põhiülesandeks on õppida tundma nõukogude eesrindlikku teadust, osata seda siduda praktikaga ning pärast kõrgema hariduse omandamist anda oma panus kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks. See olgu tänutäheks valitsuse ja bolševike partei hoolitsusele nõukogude noorsoo eest.

L. Kaaramaa,
õigusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Meie rahuliku töö kaitsja

23. veebruaril 1918 purustas Punaarmee Narva ja Pihkva all Petrogradi ähvardava Saksa imperialistliku sõjaväe. Selle väljapaistva sündmuse tähistamiseks peetakse 23. veebruari Nõukogude Armee sünnipäevaks ja seda pühitsetakse iga aasta.

Lenini ja Stalini poolt loodud ning bolševike partei poolt karastatud Nõukogude Armee on uut tüüpi armee, ekspluateerimisest vabastatud tööliste ja talupoegade armee, meie maa rahvaste sõpruse ja vendluse armee. Ta seisab meie Nõukogude kodumaa riiklike huvide, nõukogude inimeste loova töö ja rahu kaitsel.

Nõukogude Armee on ära käinud suure ja hiilgava arenemistee. Kodusõjas purustas ta interventide ja valgekaartlaste kontrrevolutsioonilise armee. 1938. ja 1939. aastal andis meie vapper armee purustava löögi Nõukogude piiridele kallalekippuvaile jaapani agressoreile. 1939. a. päästis Nõukogude Armee Valgevene ja Ukraina läänepoolsete rahvad fašistlikust ikkest. Auga kaitses meie armee kodumaa huvisid sõjas valgesoomlastega. Kustumatu kuulsusega kattis meie sangarlik armee oma lipud Suures Isamaasõjas, lüües puruks fašistliku Saksamaa ja tema liitlased ning päästes nõukogude rahvad ja kogu inimkonna fašistliku orjastamine ohust.

Vankumatult ja kindlalt seisab Nõukogude Armee tänapäeval meie kodumaa piiride kaitsel. Ümbritsetuna rahva armastuse ja hoolitsusega, täiustub ta järjest ja muutub üha võimsamaks, olles valmis tagasi lööma igasugused ründed meie sotsialistliku isamaa au ja vabaduse, meie inimeste rahuliku loova töö vastu.

Väljapaistev marksismi-leninismi teoreetik

26. veebruaril täitub 55 aastat ühe silmapaistvama marksismi-leninismi teoreetiku, Lenini-Stalini suurte ideede propageerija Andrei Aleksandrovitš Ždanovi sünnist.

A. A. Ždanovi elu ja tegevus on partei ja töötava rahva ennastsalgava teenimise eeskujuks. Ta oskas ühendada suurt ja pingerikast praktilist partei- ja riiklikku tööd marksismi-leninismi tähtsamate küsimuste sügava läbitöötamisega.

Eriliselt silmapaistvad on Andrei Aleksandrovitš Ždanovi teened meie parteikaadri ideelis-poliitilise taseme tõstmise ja marksismi-leninliku kasvatamise alal. Oma ettekandes ÜK(b)P XVIII kongressil esitas ta inimeste kasvatamise, neile bolševistliku stalinliku lähenemise alused, rõhutades seda erakordselt suurt tähtsust, mida omab võitlus kapitalismi igandite kaotamise eest inimeste teadvusest. Ta kasvatas väsimatult nõukogude inimestes kõrgeid moraalseid omadusi, avades nõukogude ühiskonna töötajate ees nende tegude suuruse, innustades neid muutma kangelastegudeks kommunismi võidu nimel.

A. A. Ždanov häbimärgistas halastamatult roiskunud kodanliku kultuuri ees lömitamise avaldusi, paljastas kodutu kosmopolitismi reaktsioonilist olemust, kasvatas rahvas kõrgeid nõukogude patriotismi tundeid. „Kas sobiks meile, eesrindliku nõukogude kultuuri esindajaile, nõukogude patrioodile," ütles A. A. Ždanov oma ettekandes ajakirjade „Zvezda" ja „Leningrad" kohta, „kodanliku kultuuri ees kummardamise osa või õpilaste osa?!" ... „Kust teie leiate sellist rahvast ja sellist maad nagu meil? Kust teie leiate inimeste selliseid suurepäraseid omadusi, mida meie rahvas on üles näidanud Suures Isamaasõjas ja mida ta iga päev üles näitab töös, üle minnes majanduse ja kultuuri rahulikule arendamisele ja taastamisele. Iga päev tõuseb meie rahvas järjest kõrgemale ja kõrgemale. Meie ei ole täna need, kes olime eile, ja homme pole me need, kes oleme täna."

Oma kõnes diskussioonil filosoofiaküsimuste kohta nõudis A. A. Ždanov leppimatust võitluses kodanliku ideoloogia vastu, marksismi-leninismi vaenlaste vastu. „Kes, kui mitte meie — võitnud marksismi maa ja selle filosoofid," ütles ta, „peavad seisma võitluse eesotsas kõlvatu ja ilge kodanliku ideoloogia vastu; kes, kui mitte meie, peavad andma sellele purustavaid hoope!"

A. A. Ždanov oli üks rahvusvahelise töölisliikumise juhtivaid tegelasi. Oma ettekandes mõnede kommunistlike parteide esindajate nõupidamisel 1947. aasta septembris andis ta sõjajärgseil aastail toimuva rahvaste vabadusvõitluse sügava analüüsi ja näitas selle võitluse arengutee.

Suurepärastes võitudes, mida nõukogude rahvas on saavutanud kommunistliku ühiskonna ülesehitamisel ja sotsialismi leeri jõudude kasvus me näeme Lenini-Stalini suurte ideede teostumist, mille võidu eest võitlemisele kogu oma elu pühendas Andrei Aleksandrovitš Ždanov. Miljonid töötajad võtavad endale eeskujuks tõelise bolševiku, suure Stalini ustava õpilase ja võitluskaaslase A. A. Ždanovi hulge kuju.

E. Külaots

Tähtis etapp Punase Risti töös

NSV Liidu Punase Risti Seltsi Keskkomitee otsusest lähtudes viiakse kõigis Tartu linna PRS algorganisatsioonides veebruarikuu jooksul läbi aruande-valimiskoosolekud, kuna märtsi algul korraldatakse Punase Risti Seltsi Tartu linna konverents.

Algorganisatsioonide aruande-valimiskoosolekute põhilised ülesanded seisnevad järgmises:

1) Laialdasemalt arendada PRS tööd.

2) Luua Punase Risti algorganisatsioonid seal, kus nad seni puuduvad.

3) Tõmmata kaasa Punase Risti tööle maksimaalne hulk uusi liikmeid.

4) Ulatuslikult arendada selgitustööd PRS eesmärkide ja ülesannete kohta.

5) Intensiivistada Punase Risti organisatsioonide šeflustööd Tartu linna tööstuskäitiste ja asutiste üle.

Ülikooli ajalehe 6. jaanuari s. a. numbris avaldatud artiklis „Unustatud töölõik" on konkreetselt ära näidatud PRS töö organisatsioonilised printsiibid. Täites neid põhimõtteid on võimalik viia Punase Risti tööd meie ülikoolis õigesse hoogu. Arstiteaduskonnas ongi nende printsiipide kohaselt loodud algorganisatsiooni komitee, komitee liikmetele on antud konkreetsed ülesanded. Osakondades, kursustel ja gruppides on tööle rakendatud volinikud Punase Risti töö alal. Kogu tööst võtavad aktiivselt osa dekanaat, parteigrupp ja ametiühinguorganisatsioon, kes pöördusid ka kateedrijuhatajate poole ringkirjaga Punase Risti töö organiseerimise kohta kateedreis. Samasuguselt on vaja töötada ka teistes teaduskondades.

Aruande-valimiskoosolekud meie ülikooli Punase Risti algorganisatsioonides peavad toimuma kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel, kogu õppejõudude ja üliõpilaste kollektiivi aktiivsel osavõtul. See suur ja vastutusrikas töö tuleb läbi viia ülikooli parteiorganisatsiooni üldisel juhtimisel ja komsomoli- ning ametiühinguorganisatsioonide laialdasel kaasabil.

V. Rõbkin

Tähtpäev läheneb

Läheneb kirjandusringi poolt väljakuulutatud kirjandusliku omaloomingu võistlusele tööde esitamise viimane tähtpäev — 1. märts. Seltsimehed, kes kavatsevad võistlusest osa võtta, peavad nüüd ruttama oma tööde lõpliku viimistlemisega. Võistlustööd märksõnaga varustatult koos autoriümbrikuga tuleb lasta vastavasse kasti klubi ruumes.

Õppedistsipliin peab kiiresti paranema

Neil päevil viisid ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse kommunistlikud noored läbi rühmapäevikute ühiskondliku kontrolli oma kursuse ulatuses. Selle tulemused näitasid, et õppedistsipliini tase on siin äärmiselt madal. Silmatorkav on hilinemiste ja ühetunniliste puudumiste suur arv.

Kursuse suurim hilineja on Tõnu Karma, kes näiteks eelmisel nädalal hilines loengule meljal hommikul. Ometi elab ta ülikooli peahoonest ainult saja meetri kaugusel. Teise suurema hilinejana tuleb nimetada D. Šmuljanit.

Kursuse suurim puuduja on A. Mark. Kahe nädala jooksul, mis on möödunud semestri algusest, on ta ainult kahel päeval olnud korralikult loenguil. Millal kutsub dekanaat korrale A. Margi, kes ka varem on silma paistnud ühiskondlike ülesannete lohaka täitmise poolest? Teisteks suuremateks puudujateks on A. Hameri, L. Lipstuhl, A. Kikerist jt.

Rühmapäevikute kontrollimisel selgus, et selliseid rohkearvulisi õppedistsipliini rikkumisi soodustab kõigiti puudujate lohakas sissemärkimine rühmavanemate poolt. Nad on täiesti loobunud ühetunniliste puudumiste sissekandmisest, mistõttu sedalaadi puudumiste arv aina suureneb. Esineb ka andmete järjekindla võltsimise fakte.

Konkreetse näitena sellest võib tuua germaani filoloogide rühma. Selle rühma vanem H. Tõevere jättis pidevalt puudujad sisse märkimata. Tema andmete järgi polnud selles rühmas kahe nädala jooksul ühtki puudumist. Tegelikult aga oli puudumisi 35%! On selge, et selline „päevikupidamine" on üheks põhjuseks, miks selles rühmas puudujate tegelik protsent on kõige kõrgem.

Selline lubamatu olukord peab kiiresti likvideeritama. Rühmavanemad peavad aru saama, et nemad kannavad vastutust õppedistsipliini madala taseme eest kursusel. Üliõpilased aga peavad hakkama rohkem lugu pidama õppedistsipliinist.

H. Rätsep
E. Sõel

Vene keele päev ühiselamus

Et tutvuda eesrindliku vene kultuuri ja teadusega, selleks on vaja korrektselt vallata vene keelt. Nagu kogemused on näidanud, jätab just üliõpilaste praktiline keeleoskus palju soovida. Selle lünga likvideerimisel kaasaaitamiseks otsustati Kastani tän. ühiselamus hakata korraldama vene keele päevi. Asja algatajaks ja üheks aktiivsemaks organiseerijaks korteris nr. 5 oli ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane M. Hirv.

Lepiti kokku ühe päeva suhtes, millal lubati rääkida ainult vene keelt. Eelmisel õhtul teatas korterivanem sellest kõigis tubades. Järgmise päeva varahommikul kinnitas sm. Hirv seinale suure plakati pealkirjaga „Сегодня — день русского языка". Selle all oli leht vestluseks kõige hädavajalikumate venekeelsete sõnade ja väljenditega. Köögis, koridoris ja tubades oli kuulda varajastel hommikutundidel loenguile ruttavate üliõpilaste keskel ainult venekeelset vestlust.

Ühiselamu nõukogu toetas seda algatust ja otsustas vene keele päevi korraldada ka teistes korterites. Sel puhul anti välja ka venekeelne seinaleht.

Soovitame ka teistel TRÜ ühiselamutel korraldada vene keele päevi. Kasu on sellest kindlasti. Püüdkem omandada põhjalikult seda keelt, mida tarvitas Lenin.

A. Kuus,
Kastani tän. ühiselamu nõukogu esimees.

Сегодня в номере

Первая и часть второй страницы посвящены дню выборов в Верховный Совет Эстонской ССР. Опубликованы передовая статья «Голосуем за счастливую жизнь», письма проф. Киппера, проф. Леппа, т. Архангельского и других членов нашего коллектива, которые призывают избирателей ТГУ явиться на избирательный участок уже рано утром 25 февраля и единодушно голосовать за кандидатов блока коммунистов и беспартийных. В статье «Новое проявление заботы партии и правительства» мы рассказываем о строительстве нового общежития для студентов ТГУ.

Кроме того в газете помещены статьи, посвященные Дню Советской Армии и 55 годовщине со дня рождения А. А. Жданова.

В остальных заметках говорится о задачах первичных организаций Красного Креста в связи с отчетно-выборными собраниями, о недостатках в дисциплине на ист.-филологическом факультете и об опыте проведения дней русского языка в общежитии на ул. Кастани.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 02256 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 502

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 7 (95) Reedel, 2. märtsil 1951. a. IV aastakäik

Loengute ideelis-teoreetilise taseme tõstmine on meie tähtsaim ülesanne

Nõukogude kõrgema kooli tähtsamaks iseärasuseks ja tema määratu suureks eeliseks on asjaolu, et kõikide distsipliinide õpetamine toimub bolševistliku printsipiaalsuse ja nõukogude eesrindliku teaduse seisukohalt. Just see asjaolu, et kogu õpetus nõukogude koolis teostub marksistlik-leninliku metodoloogia alusel, ning üliõpilaste maailmavaade kujundatakse Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini revolutsiooniliste ideede alusel, teeb nõukogude kõrgema kooli kõige eesrindlikumaks maailmas.

Nõukogude kõrgema kooli ülesandeks on ette valmistada spetsialiste, kes rahuldaks mitte ainult kõiki kaasaegse teaduse nõudeid, vaid kes oleks ka suutelised kindlustama teaduse ja kultuuri säärase arengu, mis vastaks kommunismi ajastu nõuetele. Seepärast pole õppetöö ideelis-metoodilise taseme tõstmine, programmide parandamine ja õppevahendite täiendamine ning kõrgete nõudmiste esitamine õppejõududele ainult kampaaniaks, vaid kõik see on alatiseks ja kohustuslikuks nõudeks, seaduseks, mis on nõukogude kõrgema kooli arengu ja edasise täiustamise aluseks.

Nõukogude kõrgema kooli kogu töö ja eriti üliõpilaste ideelis-poliitilise kasvatuse parandamisel etendavad suurt osa ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolised otsused ideoloogilistes küsimustes ning diskussioonid nõukogude teaduse tähtsamate probleemide alal.

Seltsimees J. V. Stalini geniaalne töö „Marksismist keeleteaduses" näitab kõrgemate koolide professoritele ja õppejõududele kätte tee nende teaduslik-pedagoogilises tegevuses. Seltsimees Stalin näitas äärmise veenvusega, kuidas tuleb marksismi juurutada teaduses, kuidas kasutada dialektilise materialismi meetodit mitmesugustes teadusharudes, ning järelikult ka õppetöös.

Nõukogude kõrgemas koolis on loengutel teiste õppetöö vormide hulgas juhtiv koht. Õppeplaanides on nendele määratud pool kogu õppetöö ajast. Loeng õppeprotsessi põhilise lülina peab olema niihästi õpetlik kui ka teaduslik.

Kõigis distsipliinides peavad loengud olema üles ehitatud bolševistliku parteilisuse põhimõttel, peavad üliõpilasi suunama konkreetse teadusala omandamisele, peavad avama selle aine marksistlik-leninliku metodoloogia ning olema mõtlemise kooliks. Me peame oma loengutega õpetama üliõpilast iseseisvalt mõtlema, mitte aga ainult mehhaaniliselt, dikteerimise järgi üles kirjutama lektori formuleeringuid ja definitsioone.

Lenin oma loengus „Riigist", mille ta pidas Sverdlovi ülikoolis 11. juulil 1919. a., õpetas: „Peaasi aga on, et teie lugemiste ja riigi üle kuuldud vestluste ning loengute tulemuseks oleks oskus läheneda sellele küsimusele iseseisvalt, sest selle küsimusega te puutute kokku kõige mitmesugusemail põhjustel, igas väikeses küsimuses, kõige ootamatumais kombinatsioonides, vestlustes ja vaidlustes vastastega. Ainult siis, kui te õpite selles küsimuses iseseisvalt orienteeruma, — ainult siis te võite endid pidada küllalt kindlaks oma veendumustes ja küllalt edukalt kaitsta neid ükskõik kelle ees ja ükskõik millal."

Loeng peab üliõpilasi tutvustama peamiste suundadega teaduse arengus ning põhimiste kaasaegsete teaduslike probleemide lahendustega ning ühtlasi siduma teaduse teoreetilisi seisukohti sotsialistliku ülesehitustöö praktikaga. Loeng peab olema mõjuvaks vahendiks üliõpilaste kasvatamisel nõukogude patriotismi vaimus, ustavateks nõukogude rahvale. Loeng peab suunama üliõpilasi võitlusele kodanliku natsionalismi vastu, välismaise teaduse ja kultuuri ees lömitamise vastu. Rida ülikooli professoreid ja õppejõude valmistavadki oma loenguid ette nende nõuete kohaselt, kõrgel ideelis-teoreetilisel tasemel ning näitavad meisterlikkust loengute pidamisel (prof. Koort, dots. Antons, prof. Martinson, dots. Reiman, dots. Mitt, van.-õp. Roots jt.). Meie parimate õppejõudude kogemused loengute ülesehitamise ja ettekandmise osas väärivad sügavat tundmaõppimist ülikooli kõigis kateedrites.

Kuid kõrvuti sellega loenguliste kursuste pidamisel ülikoolis esineb ka küllalt tõsiseid puudusi. Mõnede professorite ja õppejõudude loengud pole küllaldasel teoreetilisel ja ideelis-poliitilisel tasemel. Puudulik on seos loengute ja teiste õppevormide vahel. Loengutes ei leia alati kajastust teaduse ja tehnika uusimad saavutused. Paljude õppejõudude loengutes ei kritiseerita küllaldaselt kodanlike õpetlaste vaenulikke, reaktsioonilisi vaateid.

Osa ülikooli õppejõudude juures on ilmnenud kõrvalekaldumisi õppeprogrammist ning aine objektivistlikku ja formalistlikku käsitlust (dots. J. Konks, van.-õp. H. Aasamaa, dots. K. Kõrge, prof. Veiderpass jt.).

See näitab, et mitte kõik õppejõud ei tööta pidevalt marksistlik-leninliku teooria ja oma aine metodoloogia omandamise alal, ei jälgi süstemaatiliselt nõukogude eesrindliku teaduse arengut ja ei omista vajalikul määral tähelepanu õppe-metoodilistele küsimustele.

Kõik need puudused tulenevad sellest, et mitte kõik kateedrid pole veel kujunenud õppe-metoodilise töö tõelisteks keskusteks. Puudub loengukonspektide plaanikindel läbiarutamine ja metoodiliste küsimuste käsitlemine (hospitaal-sisehaiguste kateeder, hospitaal-kirurgia kateeder, taimesüstemaatika ja geobotaanika kateeder, põllumajanduse mehhaniseerimise kateeder jt.).

Paljud kateedrid elavad omaette elu. Nad on nõrgalt seotud isegi naaberkateedritega. Paljud kateedrijuhatajad lähtuvad õppetöö organiseerimisel ainult isoleeritult oma aine õpetamise seisukohalt, tundmata huvi oma aine õpetamise seostamise vastu naaberdistsipliinidega. Liiga vähe praktiseeritakse veel kateedrite ühiseid koosolekuid programmide, loengute stenogrammide ja metoodiliste küsimuste läbiarutamiseks ja kooskõlastamiseks ning kogemuste vahetamiseks.

Esinenud puuduste kõrvaldamiseks, kogu õppetöö ja eriti loengute taseme edasiseks pidevaks tõstmiseks on vajalik, et kõik meie ülikooli kateedrid muutuksid tõelisteks õppe-metoodilise töö keskusteks. Kõigil kateedrijuhatajatel ja õppejõududel tuleb süstemaatiliselt tõsta oma teaduslikku kvalifikatsiooni ja ideelis-poliitilist taset ning tegelda õppe-metoodiliste küsimustega kõigis selle erivormides. Dekaanidel ja teaduskondade õppe-metoodilistel büroodel tuleb laiemas ulatuses kui seni korraldada õppetöö kogemuste vahetamist kateedrite vahel, organiseerides vastastikuseid loengute külastamisi ning naaberkateedrite ühiseid nõupidamisi.

Ainult kogu õppejõudude kollektiivi aktiivsel ja energilisel osavõtul võitlusest meie ülikooli õppe- ja kasvatusliku töö kvaliteedi tõstmise eest oleme suutelised täitma neid suuri ja vastutusrikkaid ülesandeid, • mida bolševike partei ja Nõukogude valitsus seavad nõukogude kõrgemale koolile kvalifitseeritud kaadrite ettevalmistamise alal.

Valimistepäeval näitasime oma ustavust Nõukogude kodumaale

Nõukogudemaa õitsengu eest

Näituse tänaval asuva valimisjaoskonna juurde kogunes valimistepäeva hommikul valijaid juba ammu enne kella kuut. Pidulike tunnetega südames astusid esimesed valijad siis, kui Nõukogude Liidu hümni ülevad helid kuulutasid suure pidupäeva algust, valimisjaoskonna ruumi ja asusid täitma oma kodanikukohust.

Esimeste hääletajate hulgas oli ka rida meie ülikooli õppejõude: professor Alma Toomingas, õigusteaduskonna dotsent J. Mäll, füüsikakateedri juhataja dots. A. Mitt, kehakultuuriteaduskonna õppejõud E. Uibo ja rida teisi. „Hääletame avarate töötamisvõimaluste eest, armastatud Nõukogude kodumaa õitsengu eest, rahu eest rahvaste vahel" — niisugune oli nende ühine [illegible]sus.

Juba kella kuueks tulid samasse valimisjaoskonda hääletama ka Näituse tänava ühiselamus elunevad üliõpilased. E. Sammal

Suure Stalini nimega

Jaama tänava ühiselamus algas valimistepäeva hommikul juba vara elu. Äratatuna rõõmsaist akordionihelidest, ruttasid üliõpilased kohe valimisjaoskonda.

Hääletamine toimus suure üksmeele ja vaimustuse tähe all. Juba esimeste hääletajate hulgas langetasid bülletäänid valimiskasti põllumajandusteaduskonna üliõpilased kommunistlikud noored Lembit Palm ja Jaak Veevo, ühiselamu vanem kommunistlik noor Kumm jt.

„Koos Tallinna linna 3. valimisringkonna valijatega hääletame meiegi nõukogude rahva armastatud juhi suure Stalini poolt, kommunismi võidu eest" — niisuguse loosungi all täitis valdav osa Jaama tän. ühiselamu üliõpilastest oma kodanikukohuse juba varajastel hommikutundidel.

R. Peterson

Isetegevuslased üldrahvalikul pidupäeval

Väärtusliku panuse valimiste läbiviimisel andsid ka ülikooli isetegevuslased. Ülikooli klubi poolt moodustatud isetegevusbrigaadid teenindasid paljusid agitatsioonipunkte Tartu linnas. Eriti ulatuslikult oli korraldatud valijate kunstiline teenindamine ülikooli šeflusaluses agitatsioonipunktis nr. 8, kus kella 8-st hommikul kuni kella 9-ni õhtul järgimööda esinesid teaduskondade ja klubi isetegevuskollektiivid.

Valijad tänasid soojalt isetegevuslasi nende ettekannete eest, mis aitasid kujundada valimistepäeva kõigile meeldejäävaks pidupäevaks.

P. Kallas

Kõik jõud parimate tulemuste saavutamiseks õppetöös!

Juhtimine jääb maha

Kokkuvõtete tegemine tehtud tööst ja saavutuste ning puuduste põhjalik analüüs on tähtsaks eelduseks uute ülesannete edukaks lahendamiseks. Seepärast ootasid ülikooli õppejõud põnevusega Õpetatud Nõukogu laiendatud koosolekut, kus päevakorras seisid aruanded sügissemestri õppe-metoodilise töö tulemustest, 1950. aasta teaduslikust uurimistööst ning eraldi veel kaugõppeosakonna aruanne. Päevakorra tähtsuse tõttu võtsid Õpetatud Nõukogu koosolekust rohkearvuliselt osa ka kateedrijuhatajad.

Suur oli koosolekust osavõtjate pettumus, kui nad põhjalike ning bolševistlikult kriitikaliste aruannete asemel pidid ära kuulama terve hulga arvusid ilma igasuguse põhjalikuma analüüsita. Ainult aruanne I semestri töö kohta kaugõppeosakonnas (aruandja prorektor sm. E. Ertis) rahuldas enam-vähem, aruanne õppe-metoodilise töö tulemustest (kandis ette õppeosakonna ülema kt. sm. Ü. Kurvits) ning aruanne 1950. a. teadusliku uurimistöö kohta (kandis ette sm. A. Maaroos) kõnelevad aga sellest, et rektoraadi liikmed polnud küllalt tõsiselt võtnud aruandlust, kui tähtsat momenti kogu ülikooli töö parandamises.

Õpetatud Nõukogu otsuse kohaselt toimub täna uus koosolek kokkuvõtete tegemiseks sügissemestri tööst, mis ei tohi korrata eelmise koosoleku vigu. Selle koosoleku nurjumine on ilmekaks signaaliks, et TRÜ rektoraat 1950/51. õppeaasta kevadsemestri töö õigeaegse juhendamisega hilineb. J. Nurmvee

Diplomitööde õigeaegse valmimise eest

Diplomitöö annab tunnistust üliõpilase ettevalmistusest ja küpsusest ülikooli lõpetamiseks. Diplomitöö näitab, kuidas üliõpilane oskab ja suudab talle antud ülesannet lahendada: koguda materjali antud teema kohta, seda läbi töötada ja ideoloogiliselt õigeid hinnanguid anda.

On tõsi, et diplomitööde ettevalmistamise praegune olukord ajaloo-keeleteaduskonnas on ebanormaalne. Diplomitööde esitamise tähtpäev — 25. aprill pole enam kaugel, aga mahajäämus tööde valmimise osas on veel suur. Nagu selgus kateedrijuhatajate koosolekul tehtud üksikasjalikust analüüsist, on hulk üliõpilasi tõsist kahtlust äratavas olukorras, ja ainult tõhus abi võib siin olukorda parandada. Praegu peaks olema lõpule viidud materjali kogumine ja valminud töö esialgne variant, vähemalt prospekt, ja ülejäänud nädalad kulukse viimistlemisele ja lünkade täitmisele ning täiendamisele ja konsulteerimisele. Kuigi mahajäämuse õigustamiseks on olemas ka objektiivseid aluseid, ei tohi hetkekski unustada, et töö õige organiseerimine, küllaldane kontakt juhendajaga ja ükskõiksusest ning muretusest vaba suhtumine töösse aitavad ka raskes olukorras jõuda kõrgete töösaavutusteni. Paljud lõpetajad on leidnudki siin õige tee ning nende töö kulgeb, kuidas vaja: nad võivad tähtajaks lauale panna oma valmis töösaavutuse. On aga teisi, kelle töö kvaliteedi pärast tunnevad muret juhendajad ja teaduskond, ja on ka neid üksikuid, kelle töö valmimine kipub kujunema probleemiks. Üliõpilane Kaldjärv näiteks ei anna korduvalt nõudmistest hoolimata juhendajale ikka selget ülevaadet oma töö tulemustest. Selle asemel et ootava juhendaja poole pöörduda nõuküsimisega, peab juhendaja minema töö tegija juurde „väljapressijana", milline olukord muidugi on hukkamõistetav.

Tõsiseks takistuseks tööde valmimisele on suur loengukoormus tööde kirjutamise ajal (kuni 18 t. nädalas).

Enamik üliõpilasi on siiski hoolega olnud oma ülesannete juures. Enamik ajaloolasi, kirjandusloolasi ja folkloriste on kasutanud iga vaba minutit töötamiseks TA Riiklikus Kirjandusmuuseumis, mis moodustab üldse ajaloo-keeleteaduskonnale põhilise tööbaasi. Ja need, kes nii hoolega juba pikemat aega on püsinud töö juures, ongi oma ülesannetega kõige kaugemale jõudnud. Aga need, kes liiga hilja asusid töö juurde, peavad nüüd seda rohkem pingutama. Ajaloo-keeleteaduskonna kateedrijuhatajate koosolek tegi rea otsuseid praeguse keeruka olukorra parandamiseks ja üliõpilastele abi andmiseks, et garanteerida tööde õigeaegset lõpetamist.

Praeguses olukorras saab olla ainult üks tee: kõik jõud koondada peamise eesmärgi saavutamiseks, töö lõpetamiseks ja edukaks eksamite õiendamiseks.

Dots. E. Laugaste,
ajaloo-keeleteaduskonna prodekaan.

Mitšuurinliku bioloogiateaduse positsioonidel

Meie sotsialistliku kodumaa teaduses ja kultuurielus on viimastel aastatel toimunud suurt ajaloolist tähtsust omavad sündmused, milliste kaudu oleme avastanud ja põhiliselt purustanud viimased igandid idealistlikkude õpetuste ning pseudoteaduslikkude ja reaktsiooniliste kontseptsioonide näol, asendades need nõukoguliku eesrindliku teadusega. Eriti suur murrang on toimunud bioloogiateaduste valdkonnas.

Tuleb väita, et veterinaarteaduskonna õppejõud on asunud uue nõukoguliku bioloogiateaduse juurutamisele oma teadvuses ja õppeprotsessis täie huvi ja andumusega ning on saavutanud nii ühes kui teises suunas märkimisväärseid tulemusi. Kuid saavutatud edu võib vaadelda üksnes esialgsena. Kahtlematult seisab ulatuslikum töö meil ees.

Teaduskonna õppejõud on eesrindliku nõukoguliku bioloogiaga tutvumiseks kasutanud peamiselt erialase jooksva ajakirjanduse ja vastavate uurimistööde abi. Teaduskonna liikmetest on dekaan E. Peebsen, professor J. Kaarde jt. sagedamateks TRÜ Pearaamatukogu külastajateks ja mõnel puhul ka Moskva ja Leningradi raamatukogude kasutajateks. Selline nõukogude kirjanduse jälgimine on võimaldanud allakirjutanul mitmeid bioloogiateaduse saavutusi ka omapoolselt trükis edasi anda (mõeldud on siin möödunud aastal ilmunud raamatut „Põllumajanduslik loomade sigimine"). Teise olulisema teena nõukogude bioloogia aluste rakendamisega tutvumiseks kasutavad teaduskonna õppejõud osavõttu üleliidulistest erialastest konverentsidest (peaaegu kõik vanemad õppejõud) ja isikliku kontakti loomist teiste liiduvabariikide spetsialistidega. Sellistel konverentsidel on ettekannetega esinenud ka meie õppejõud (prof. J. Kaarde, prof. A. Laas jt.).

Teaduskonna õppejõudude suurt huvi Pavlovi õpetuse rakendamise vastu näitab ka see, et sügisel kõik kateedrijuhatajad avaldasid soovi võtta osa seminarist, mis TRÜ vastava nõupidamise resolutsiooni väitel toimuma pidi semestri vaheajal Leningradis. Tegelikult korraldatigi selline seminar, kuid Leningradi asemel Moskvas ja Tartus saadi sellest teada alles pärast seminari toimumist, milline nähtus muidugi on ebanormaalne.

Igal juhul on veterinaarteaduskonna õppejõud tutvunud mitšuurinliku bioloogiaga, Lepešinskaja, Bošjani, akad. Pavlovi jt. õpetusega sel määral, et nad õppetegevust uute programmide kohaselt sisustuda suudavad. Peale selle on nad (professorid Laas, Laja, V. Ridala, E. Ridala jt.) soovi avaldanud tutvustada teaduskonna õppepersonalile ja vanemate kursuste üliõpilastele käesoleva semestri jooksul akad. Pavlovi õpetust oma eriala spetsiifikast väljudes.

Ometi on senini tehtud vaid algus ja seejuures ikkagi veel suhteliselt nõrk algus. Meie oleme omandanud küll teatava oskuse orienteerumiseks mitšuurinliku bioloogia valdkonnas, kuid üsna sageli toimub see veel komistades ja ulatuslikuma baasita, kõnelemata sellest, et me veel peaaegu midagi teinud pole selle õpetuse omapoolseks rikastamiseks vastavate uurimistööde näol.

On selge, et meie peame veelgi intensiivistama oma õppeprotsessi paramdamist. Tuleb kiiresti likvideerida mõnede õppejõudude nõrk tase vene keele oskuses, mis takistab neid ulatuslikumalt kasutada venekeelset kirjandust ja luua kontakti teiste spetsialistidega oma erialalt. Õppejõududel tuleb arvestada seda, et mitšuurinliku bioloogiaga ja Pavlovi õpetusega tutvumiseks ei piisa tutvumisest vaid oma kitsast eriala puudutava kirjandusega, vaid tarvis on semisest suuremal määral jälgida ka üldbioloogilisi probleeme käsitlevat kirjandust. Ja lõpuks tuleb märkida ka seda, et kateedrite materiaalne baas, mis on küll tugevasti paranenud, pole siiski veel küllaldane. Tulemusrikkaks õppetööks on vaja luua ka kõik majanduslikud eeldused. Sotsialistlik ühisloomakasvatus nõuab ju tema kaadrite põhjalikku ettevalmistamist igas suunas.

Prof. J. Tehver

PARTEI ELU

Tartu linna parteikonverentsi eel

Homme algab EK(b)P Tartu linna organisatsiooni VI konverents, kus linna bolševikud teevad kokkuvõtteid möödunud perioodil tehtud tööst, et saavutada veelgi paremaid tulemusi käesoleval 1951. aastal. Ajajärk viiendast parteikonverentsist kuuendani on täis suuri sündmusi kogu meie Nõukogude kodumaa ja ühtlasi Eesti NSV parteiorganisatsiooni elus. Märtsikuus 1950. a. toimunud EK(b)P KK VIII pleenum ja selle ajaloolised otsused olid murrangulise tähtsusega vabariigi parteiorganisatsiooni töös, pannes aluse partei-poliitilise ja partei-organisatsioonilise töö edasisele tõusule.

EK(b)P KK VIII pleenumi otsused olid murrangulise tähtsusega ka TRÜ partei-algorganisatsiooni töös. Tänu EK(b)P KK VIII pleenumi otsusele tõusis parteiorganisatsiooni liikmete aktiivsus, kasvas kriitika ja enesekriitika osatähtsus. Paljastati kodanlike natsionalistide ja nende käsilaste kahjurlik tegevus, kes saavutasid seda, et noorte kaadrite kasvatamine ülikoolis ei olnud vastaval tasemel.

Pärast EK(b)P KK VIII pleenumi otsuseid asus parteiorganisatsioon energiliselt esinenud vigu ja puudusi kõrvaldama. EK(b)P Tartu linnakomitee otsus ses küsimuses seadis parteiorganisatsiooni ette konkreetsed ülesanded kodanliku natsionalismi igasuguste väljendusvormide vastu võitlemises, noorte nõukogude spetsialistide kasvatamises nõukogude patriotismi vaimus.

Parteiorganisatsioon on teinud rea edusamme nende otsuste täitmisel. Peamiseks, millest sõltub parteiorganisatsiooni töötase, on siseparteiline töö. Küsimuste aktiivne ja põhjalik arutamine kommunistide poolt, vastuvõetud otsuste elluviimine, nende täitmise kontroll tõstavad parteiorganisatsiooni osa veelgi kõrgemale. Parteiorganisatsioon pööras möödunud aastal tõsist tähelepanu teadusliku töö, vene keele õpetamise jt. küsimustele. On vajalik, et parteigrupid kontrolliksid nende vastuvõetud otsuste täitmist ja nõuaksid nende täielikku elluviimist. Inimeste valik ja täitmise kontroll on peamine organiseerimistöös. Siseparteilise töö elavnemise tõttu on tõusnud parteigruppide osatähtsus teaduskondades, parteigrupid oma koosolekutel arutavad tähtsamaid küsimusi, koondades enda ümber laialdase parteitu aktiivi. Siin etendavad tähtsat osa lahtised parteikoosolekud, mis liidavad parteigruppi veelgi tihedamalt parteitutega, mobiliseerivad kõiki teaduskonna töötajaid teaduskonna ees seisvate ülesannete lahendamisele.

On vajalik koos töö aktiviseerimisega tugevdada tööd partei kasvu baasiga. Kohalike nõukogude ja ENSV Ülemnõukogu valimiskampaania käigus ilmnes terve rida häid aktiviste, kes eeskujulikult täitsid oma ülesandeid, näitasid oma tööga ustavust Lenini-Stalini parteile. On vaja, et parteigrupid tutvustaksid neid põhjalikult meie partei põhikirjaga ja eesmärkidega, valmistades paremat parimaid vastuvõtmiseks ÜK(b) Partei ridadesse.

Samaaegselt tuleb intensiivistada tööd noorte kommunistidega, kehtestada süstemaatiline kontroll marksismi-leninismi teooria iseõppijate töö üle, kuulates nende aruandeid parteigruppide koosolekuil.

Tunduvat tähelepanu osutas parteiorganisatsioon partei-poliitilise õppuse organiseerimisele. Parteibüroo juures on avatud parteikabinet, mis peab muutuma ülikooli parteilise õppuse keskuseks, kus propagandistid ja konsultandid võivad leida vastavat kirjandust, vahetada töökogemusi, saada juhiseid.

Parteiorganisatsiooni töös EK(b)P KK VIII pleenumi otsuste täitmisel on veel suuri puudusi. Et neid puudusi kõrvaldada, tuleb igal kommunistil — parteiorganisatsiooni liikmel, parteigruppidel saavutada siseparteilise töö taseme edasist tõusu. Siseparteilise töö parandamisega paneme aluse kõigi nende ülesannete edukale lahendamisele, mida meie parteiorganisatsiooni ette püstitab Nõukogude valitsus ja Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee.

A. Köörna,
EK(b)P TRÜ algorganisatsiooni sekretär.

Komsomoli töö küsimused parteigrupi koosolekul

Ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupi ja komsomoli-organisatsiooni hiljutisel ühisel koosolekul arutati komsomoli töö küsimusi teaduskonnas.

Tunnustavalt märgiti koosolekul, et komsomoli kasvatava mõju tulemusel on õppeedukus ja -distsipliin teaduskonnas tugevasti paranenud. Kuid kahjuks leidub siiski kollektiivis üliõpilasi ja isegi kommunistlikke noori, nagu näiteks A. Piiper, kes ei osuta vajalikku tähelepanu ühiskonnateaduste õppimisele ega mõista kindla distsipliini tähtsust. Niisugused nähtused tulenevad olulises osas sellest, et paljud komsomoligrupid ei ole lähenenud igale üliõpilasele individuaalselt ega saanud kogu kollektiivi töö suunajaks. Eriti nõrk on ses osas olnud komsomoligrupi töö IV kursuse ajaloolastega, mis ilmnes ka faktis, et ca 50% üliõpilastest ei ilmunud õigeaegselt eesti ajaloo eksamile. On esinenud juhtumeid, kus mõnede gruppide tööd on halvanud passiivne ja initsiatiivitu grupporg (näit. M. Hirv).

Tõhusaks vahendiks üliõpilaste kasvatamisel ja nende teadlikkuse tõstmisel peab olema ÜTÜ. Kommunistlikud noored peaksid eriti aktiivselt osa võtma tööst ringides ja kaasa aitama puuduste kõrvaldamiseks eesti keele, kirjanduse jt. ringide töös.

Õigusega märgiti, et ka poliitinformatsioonid pole seni täiesti täitnud oma vastutavat osa noorte kasvatamisel. Praeguse poliitinformatsiooni läbiviimise korra juures jäävad üliõpilased enamasti passiivseks, kuna õppejõu ammendav ettekanne ei kutsu esile mõtetevahetust. Seepärast oleks otstarbekohasem kasutada vestlusmeetodit, mis üliõpilasi enam aktiviseerib.

Komsomoli töö parandamiseks ajaloo-keeleteaduskonnas on eeskätt vaja viia komsomoli töö raskuspunkt rühmadesse ja töö seada kindlalt plaani alusele. Kogu jõuga peab komsomoli-organisatsioon taotlema seda, et töö üliõpilasnoorsoo kommunistliku kasvatuse osas järjekindlalt paraneks.

L. Raudsep

Eeskujulikult ette valmistada ÜTÜ IV teaduslik konverents

Üliõpilaste Teaduslik Ühing teeb praegu viimaseid ettevalmistusi ühingu neljandaks teaduslikuks konverentsiks, mis toimub 18.—25. märtsini k. a. Neljandale konverentsile läheb ÜTÜ vastu märkimisväärsete edusammudega.

Sellest räägib eelseisva IV konverentsi temaatika, mis võrreldes seni peetud konverentsidega on tunduvalt ulatuslikum. Üldse tuleb plenaaristungitel ja sektsioonides ettekandmisele 103 referaati, millele lisanduvad veel külalisesinejate ettekanded. Mitte üksi oma ulatuslikkuse poolest, vaid ka temaatika aktuaalsuse poolest ületab eelseisev IV konverents eelmisi, sest käesoleva konverentsi teemasid iseloomustab nende elulähedus, nende seos meie sotsialistliku ülesehitustööga. Keskset kohta omab siin Eesti NSV looduse ümberkujundamise stalinlik plaan, mis leiab käsitlemist paljudes erinevates teemades.

Teiselt poolt tuleb märkida, et temaatika osas on pühendatud olulist tähelepanu ideoloogilistele küsimustele. Eriti tuleb seda märkida ajaloo-keeleteaduskonna, matemaatika-loodusteaduskonna jt. teaduskondade temaatika kohta, kus rida ettekandeid on pühendatud kodanlike pseudoteooriate purustamisele. Siin olgu märgitud kõigepealt ajaloo-keeleteaduskonna ajaloo-osakonna poolt esitatavaid referaate „Kodanlike natsionalistide poolt püstitatud Eesti iseseisvuse teooria tõeline olemus", „Eesti kodanlik-rahvusliku liikumise mandumine seltsimees Stalini rahvusõpetuse valgusel" jt.

Pöördelist tähtsust nõukogude keeleteaduses omavad seltsimees Stalini tööd keeleteaduse küsimustes. Neid teoseid käsitletakse eesti keele ja kirjanduse alal, kus vaadeldakse kirjakeele ja üldrahvaliku keele suhteid ning näidatakse Eesti NSV keeleteadlaste ees seisvaid ülesandeid seoses seltsimees Stalini geniaalsete töödega.

Kui ÜTÜ eelmise konverentsi kohta märgiti olulise puudusena asjaolu, et liiga vähe oli kasutatud kollektiivset uurimistööd, siis käesoleva konverentsi osas on sel alal saavutatud tunduvat edu: ettekandmisele tuleb terve rida kollektiivitöid. Nii on põllumajandusteaduskonna poolt esitamisele tulevast 9 referaadist 6 kollektiivitööd.

Käesolevale teaduslikule konverentsile on kutsutud kõigi teaduskondade nõukogude poolt külalisi, kes esinevad ettekannetega. Seega peab teaduslik konverents aitama kaasa sõprussidemete tugevdamisele vennasvabariikide ülikoolidega. Siinjuures olgu märgitud, et seni on olnud side teiste ülikoolidega nõrk. Süüdi on siin kõigepealt teaduskondade nõukogud ning ka ÜTÜ nõukogu, kes pole kontrollinud nende tööd.

ÜTÜ nõukogul tuleks konverentsi ajaks meie vennasvabariikide kõrgemate õppeasutiste eeskujul organiseerida parimate ringides ettekantud tööde näitus, mis tutvustaks laiemaid üliõpilashulki ja külalisi teadusliku tööga ringides.

Eelmisel konverentsil esines olulise veana asjaolu, et paljud istungid olid halvasti organiseeritud, langedes kokku muude üritustega. Nüüd tuleb selliseid vigu vältida.

Olulist osa konverentsi igakülgse õnnestumise kindlustamisel peavad etendama märtsi esimesel dekaadil korraldatavad komsomoliorganisatsioonide lahtised koosolekud teaduskondades, kus igakülgselt tuleb arutada ÜTÜ ringide tööd teaduskondades ning valmisolekut konverentsiks. Ainult siis suudab eelseisev ÜTÜ IV teaduslik konverents täita oma ülesande kommunistliku kasvatuse süvendamisel meie üliõpilaskonnas ning kindla ja püsiva rahu kaitsmisel kogu maailmas, milliseid eesmärke ta teenib.

L. Kaaramaa

Pavlovi jälgedes

27. veebruaril möödus poolteist aastakümmet suure nõukogude füsioloogi akadeemik I. P. Pavlovi surmast. Pavlovi õpetuse põhjalik tundmine on vajalik mitte üksnes füsioloogidele, vaid see õpetus on aluseks kogu kaasaegsele meditsiinile, nagu paljudele teistelegi teaduseharudele.

Seda arvesse võttes on ka ÜTÜ füsioloogiaring eesotsas juhendavate õppejõududega kogu oma tegutsemisaja vältel järjekindlalt töötanud I. P. Pavlovi tööde tundmaõppimisel, Pavlovi õpetuse populariseerimisel ja pavlovliku metoodika omandamisel.

Seoses I. P. Pavlovi sünni 100. aastapäevaga esinesid paljud ringi liikmed koolides, käitistes, kolhoosides jm. populaarteaduslike loengutega Pavlovi õpetuse kohta. Ringis töötavail üliõpilastel on valminud mitmed eksperimentaalsed tööd tingitud reflekside alalt mitmesugustel eri-loomaliikidel.

Ka käesoleval õppeaastal töötab ring täie pingega, mida soodustab ka füsioloogia kateedri õppejõudude sõbralik abi ja katseloomade baasi suurenemine.

Uurimistöö teemaks nooremate kursuste üliõpilastele on tingitud kaitserefleksid merisigadel. Eksperimentaalse töö tulemused esitatakse eelseisval ÜTÜ teaduslikul konverentsil.

Vanemate kursuste üliõpilaste töödest tuleb eriti esile tõsta VI kursuse üliõpilase R. Looga oma, mis käsitleb assotsiatiivseid seoseid.

Füsioloogia kateeder ja selle juhataja prof. E. Käer-Kingisepp on loonud ringile kõik võimalused edukaks tööks. Jääb vaid soovida, et üliõpilased neid võimalusi järjest paremini kasutaksid ja võtaksid innukalt osa suure Pavlovi töö tundmaõppimisest ja rakendamisest.

E. Veinpalu,
ÜTÜ füsioloogiaringi vanem.

Algab olümpiaadi teine etapp

Veebruarikuu keskpaigu Tallinnas toimunud ametiühingute kunstilise isetegevuse vabariikliku ülevaatusega lõppes meie ülikooli olümpiaadi esimene osa. Töö kunstilise isetegevuse alal kandis vilja. Meie ülikooli meeskoor, rahvatantsurühmad, näitering, instrumentaalsolistid, vokaalsolistid ja deklamaatorid võivad end uhkusega nimetada vabariigi parimate hulka kuuluvaiks. Ülevaatuse žürii otsuse kohaselt on Moskvas esinemise kandidaatideks üles seatud teiste hulgas meie meeskoor, viiulisolist Eno Raud ja vokaalsolist Eha Erik.

Ees seisab TRÜ olümpiaadi teine etapp, kus peavad esile kerkima noored andekad heliloojad, kunstnikud, kirjanikud, luuletajad, oraatorid ja oskuslikud fotokunsti viljelejad.

Olümpiaadi orgkomitee oma viimasel koosolekul otsustas:

1) Selleks, et võimaldada laiemat osavõttu olümpiaadi teisest etapist, pikendada muusikalise ja kirjandusliku omaloomingu, kujutava kunsti ja fotode esitamise tähtpäeva 20. märtsini s. a.

2) Kõnevõistlusest osavõtjail esitada kõne tekst ametiühingusse olümpiaadi orgkomitee nimele hiljemalt 10. märtsil s. a.

Olümpiaadi teise etapi raames toimub märtsikuu teisel poolel ka ülevaatusõhtu kehakultuuriettekannete osas neile teaduskondade rühmadele, kes esimesel etapil ei esinenud.

O. Prinits,
olümpiaadi orgkomitee liige.

Aruande-valimiskoosolekud peavad panema aluse AAVÜ töö otsustavale tõusule

AAVÜ juhtivate organite volituste tähtaeg lõpeb ja märtsikuu jooksul viiakse kõigis algorganisatsioonides läbi aruande-valimiskoosolekud. TRÜ AAVÜ organisatsioonis toimuvad need kahes etapis: kuni 9. märtsini korraldatakse koosolekud teaduskondades, kus valitud delegaadid kogunevad kuu keskpaigu üleülikoolilisele aruande-valimiskoosolekule.

Aruande-valimiskoosolekud AAVÜ algorganisatsioonides tuleb läbi viia organiseeritult ja kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel.

Ülikooli ja teaduskondade komiteede praeguste koosseisude töö pole olnud küllaldane. Nad ei ole suutnud organisatsiooni kaasa tõmmata kuigi suurel hulgal õppejõude, teenistujaid ja üliõpilasi. Töö juhtimises esineb suuri puudusi, mis tulenevad peaasjalikult sellest, et komiteed pole kasvatanud endi ümber tugevat aktiivi.

Eriti halb on olukord veterinaar-, kehakultuuri- ja ajaloo-keeleteaduskonnas. Laostumise tendentsi ilmneb arstiteaduskonna algorganisatsioonis, mille liikmete arv pidevalt langeb.

Eelseisvatel aruande-valimiskoosolekutel tuleb arendada asjalikku kriitikat ja enesekriitikat, et paljastada töös esinevad vead ja panna alus nende parandamisele.

Tähelepanu keskpunktis koosolekutel peavad seisma ideelis-kasvatusliku töö küsimused. Mida kõrgem on ühingu liikmete ideeline tase, seda aktiivsem on nende osavõtt AAVÜ tööst. Aga just see aktiivsus meil seni tihtipeale puudub.

Teaduskondade algorganisatsioonide komiteedel ja aktiivil tuleb teha selgitustööd ja tagada kõigi ühingu liikmete ja delegaatide osavõtt aruande-valimiskoosolekuist. Ainult siis võivad koosolekud kujuneda edukaiks ja saavutada oma eesmärgi.

S. Piliste,
AAVÜ TRÜ komitee sekretäri aj. kt.

Vahetasime töökogemusi

Ülikooli ajalehe toimetuse algatusel otsustas Nõukogude väljaku ühiselamu nõukogu teostada külaskäigu Kastani tän. ühiselamusse, et tutvuda sealse eluga ja vahetada ühiselamu nõukoguga töökogemusi.

Peab kiitvalt märkima Kastani tän. internaadi üliõpilaste suhtumist elamiskultuurisse. Toad jätsid kõikjal väga hea mulje; eriti aga toad 11, 12, 31 ja 32. Oma korralikkuse ja mugavuse poolest paistis eriti silma tuba nr. 45 (Erits, Kõrtsini jt.). Ainsana ühiselamus on selle toa seinad maitsekalt kaunistatud loosungite ja piltidega.

Ühiselamu toidukappides ja köökides valitseb puhtus ja kord. Siin on suure töö ära teinud sanitaarkomisjon, kes vähemalt kord mädalas kontrollib toidukappide puhtust.

Ent ühiselamus esineb ka vigu. Märkimist väärib loosungite vähesus: toa nr. 45 eeskuju pole küllaldaselt järgitud. Ühiselamu klubis puuduvad värsked ajalehed ja ajaviitemängud. Viimased pidavat küll olemas olema, aga kuski luku taga, sest mängijaid „ei leiduvat". Samuti kui meie ühiselamus annab ka Kastani internaadis tunda laualampide ja reproduktorite puudus.

Käies Kastani tän. ühiselamus veendusime, et meie ühiselamu jääb nii mõneski suhtes temast maha. Nii esineb meie ühiselamus veel korratuid tubasid, räpaseid toidukappe jne. Paljud puudused meie ühiselamus tulenevad ka sellest, et majandusosakonna juhtivad seltsimehed pole täitnud meile antud lubadusi. Nii lubati meil 25 inimese tuppa ehitada vaheseinad, ehitada korralik köök (ventilatsiooni ja veevärgiga), valvetuba jne. Need lubadused on jäänudki vaid lubadusteks.

Vahetades töökogemusi otsustas meie ühiselamu nõukogu rakendada kõik jõud selleks, et tõsta elamiskultuur meie ühiselamus niisama kõrgele, nagu see on Kastani tän. ühiselamus.

Nõukogude väljaku ühiselamu nõukogu liikmed:
A. Pihelgas, E. Mändmaa, M. Metsatalu, K. Siimon.

Vastuseks meie kriitikale

Ajalehes „TRÜ" nr. 5 — 16. veebruaril 1951. a. ilmunud artiklis „Kui individuaalelamu valmib ..." esitatud kriitika on õige. Mat.-loodusteaduskonna a/ü. büroo esimees A. Mitt, ega senised rühmaorganisaatorid ei ole tõepoolest teinud küllaldast selgitustööd a/ü. tegevuse eesmärkidest ja selle ideelis-kasvatuslikust tähtsusest.

Artikli kriitika abistav mõju avaldus omakorda veel selles, et sm. H. Malin on astunud a/ü. liikmeks.

A. Mitt,
mat.-loodusteaduskonna a/ü. büroo esimees.
J. Reinet,
F-rühma organisaator.

* * *

Nagu kirjandusringi juhatus meie lehe toimetusele teatab, arutati ringi juhatuse koosolekul ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool" nr. 4 avaldatud artiklit „Unustatud üritus". Juhatus leidis, et kirjandusringi laualehe aadressil artiklis avaldatud kriitika vastab tõele, ning võttis vastu otsuse olukorra parandamiseks. Järgmine laualehe number ilmub märtsikuu esimesel poolel.

Сегодня в номере

Передовая — «Повышение идейно-теоретического уровня лекций — важнейшая задача».

А. Кээрна — «Накануне Тартуской городской партийной конференции» (2 стр.).

И. Нурмвеэ — «Руководство отстает» (1 стр.).

Э. Лаугасте — «За своевременное завершение дипломных работ» (1 стр.).

И. Техвер — «На позициях мичуринской биологии» (1 стр.).

Л. Раудсеп — «Вопросы комсомольской работы на собрании партгруппы» (2 стр.).

Л. Каарамаа — «Отлично подготовить IV-ую научную конференцию СНО» (2 стр.).

Э. Вейнпалу — «По следам Павлова» (2 стр.).

О. Принитс — «Начинается второй этап олимпиады» (2 стр.).

С. Пилисте — «Отчетно-выборные собрания должны помочь коренному улучшению работы Досарма» (2 стр.).

А. Пихельгас и др. — «Обменялись опытом» (2 стр.).

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 02263 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 614

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 8 (96) Reedel, 9. märtsil 1951. a. IV aastakäik

NÕUKOGUDE ÜHISKONNA VÕRDÕIGUSLIK LIIGE

Rahvusvaheline naistepäev — 8. märts — on rahu, demokraatia ja sotsialismi eest võitlevate naiste jõudude ülevaatuse päevaks. Tänavust rahvusvahelist naistepäeva pühitsesime rahvahulkade poliitilise ja tööalase aktiivsuse võimsa tõusu olukorras.

Nõukogude kord võimaldas esimest korda maailma ajaloos naistele vabaduse ja võrdõiguslikkuse, avarad võimalused osa võtta poliitilisest, kultuurilisest ja ühiskondlikust elust. Nõukogude naised on väärikalt kasutanud neile antud õigusi. Nad tõestasid seda revolutsiooni keerises, kodusõja päevil. Nad võtsid kuulsusrikkalt osa Suurest Isamaasõjast, võideldes Punaarmee ridades ja asendades mehi tehastes, töökodades ja põllumajanduses. Väljapaistvate kangelastegude eest Suures Isamaasõjas autasustati üle 120 000 naise ordenite ja medalitega. 69 naisele anti NSV Liidu kangelase nimetus.

Miljonid nõukogude naised kõigil tegevusaladel on saanud kommunistliku ühiskonna aktiivseiks ülesehitajaiks. NSV Liidus töötab ministritena ja ministrite asetäitjatena naisi, kes on tööliste seast kasvanud väljapaistvaiks riigitegelasiks. NSV Liidu Ülemnõukogu saadikuiks on 280 eesrindlikku naist; Eesti NSV-st valiti NSV Liidu Ülemnõukogusse 6 naist. Eesti NSV Ülemnõukogusse valitud saadikute seas on 36 naist, kohalikesse nõukogudesse valiti 3646 naist. Eesti NSV-s töötab 25 naist rahvakohtunikena, 1373 naist on rahvakohtu kaasistujaiks. Ühiskondlikule tööle naiskomisjonides on valitud rohkem kui 30.000 naist. Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste eel töötas rohkem kui 18.500 naist agitaatoritena.

Võrdselt meestega kasutab nõukogude naine õigust haridusele. NSV Liidu kõrgema haridusega eriteadlastest on 44% naised. Tööstuses töötab 380.000 naisinseneri ja -tehnikut, teaduslikes uurimisinstituutides ja ülikoolides töötab ligi 60.000 naist, kes oma loova tööga rikastavad nõukogude teadust. Väljapaistvate tööde eest teaduse, leiutamise, kirjanduse ja kunsti alal on määratud 399 naisele Stalini preemiad.

Tartu Riikliku Ülikooli töötajaist moodustavad naised ligi 50%, nende seas on 5 professorit, 5 dotsenti, 42 assistenti, 44 vanemõpetajat ja 42 õpetajat. Eesrindliku töössesuhtumisega, õppe- ja kasvatustöö eesrindlastena ning teadusliku uurimistöö alal on meie ülikooli naisõppejõudude hulgas tunnustust leidnud ENSV Ülemnõukogu saadik Liidia Roots, akadeemik prof. Alma Tomingas, prof. A. Raatma, prof. Elise Käer-Kingisepp ja paljud teised. Aspirantuuris õpivad mitmesugustel aladel 9 naist, kes on kujunemas tõsisteks nõukogude teadlasteks. TRÜ üliõpilastest on 51% naised. Naisüliõpilaste seas on esile kerkinud rohkearvuliselt õppetöö eesrindlasi, kes paistavad silma oma ühiskondliku aktiivsuse poolest ja kellest kasvavad väärikad kommunismi ülesehitajad.

TRÜ-s on usaldatud administratiivaladel mitmete osakondade juhatajate vastutusrikkad ülesanded naistele. Näiteks töötab kaadrite osakonna ülemana Suurest Isamaasõjast osavõtnud Elena Kurg ja raamatukogu direktori kohal Kaja Noodla, kes oma tööga on pälvinud üldise lugupidamise.

Meie ülikooli töö edukaks kulgemiseks aitavad tõhusalt kaasa sajad naistöötajad mitmesugustel erialadel ja lihttöölistena, kes oma ülesannetesse suhtuvad teadlikult ja suure kohusetundega.

Nõukogude naiste saavutused, nende aktiivne loov töö annavad tunnistust nõukogude riikliku ja ühiskondliku korra suurest jõust. Sotsialism Nõukogude Liidus võitis seetõttu, et ka miljonid naised ei olnud rahul tsaristliku Venemaa orjastava režiimiga, nad olid sisemiselt vabad sajandite eelarvamustest, nad olid valmis võitluseks oma tõekspidamiste eest. Stalinlik Konstitutsioon kinnitas neile need õigused ja päästis valla kõik naiste loomingulised jõud, avades neile tee kõigile elualadele.

Kapitalistlikes maades kasvab töötavate naiste võitlus ebavõrdsuse vastu, orjastamise vastu. Nõukogude naise vaprus, tema tublidus sotsialistlikus ülesehitustöös, tema võidud töörinnetel teevad kuulsaks nõukogude naise kapitalistlikes maades. Võrdõiguslikkus ja vabadus, mida kasutavad nõukogude naised, on kapitalistlike maade naistele üllaks eesmärgiks.

Teise Maailmasõja järel, rahvusvaheliste demokraatlike jõudude ühinemisel võitluseks kestva ja püsiva rahu eest loodi Rahvusvaheline Demokraatlik Naiste Föderatsioon, millele pandi alus 1945. a. Pariisis toimunud rahvusvahelisel naiste konverentsil ja mis ühendab 90 miljonit naist. Need naised on tõotanud võidelda püsiva rahu kindlustamise eest kogu maailmas, inimkonna päästmiseks barbaarsest hävitamisest, mida valmistavad ette imperialistlikud agressorid. Juhtivat osa selle hiiglasliku organisatsiooni loomisel ja juhtimisel etendavad nõukogude naised, kelle töösaavutused ja kangelaslikkus on eeskujuks kogu maailma naistele. Nõukogude naiste kõrval sammuvad rahvademokraatia maade naised, kes on omandanud võrdsed õigused meestega ja võitlevad nende ellurakendamise eest.

Rahvusvaheline naistepäev on võimsaks demonstratsiooniks, mis näitab maailma eesrindlike naiste kindlat otsustavust kaitsta rahu üritust ja tugevdada oma ridu võitluseks rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Olgu tervitatud rahvusvaheline naistepäev!

Rahvusvahelise naistepäeva tähistamise koosolek

Eile pärastlõunal toimus aulas pidulik koosolek, mis oli pühendatud rahvusvahelisele naistepäevale. Suure tähelepanuga jälgis arvukas kuulajaskond marksismi-leninismi kateedri õppejõu sm. E. Külaotsa ettekannet, milles anti ülevaade naistepäeva tähtsusest, naiste osast kommunismi ehitamisel ja võitluses rahu eest.

Seejärel loeti ette rektori käskkiri, milles avaldatakse kiitust suurele rühmale TRÜ eesrindlikematele maisõppejõududele, -teenistujatele ja -üliõpilastele.

Nõukogudemaa võimsuse uus tõendus

Nõukogudemaa töötavad hulgad võtsid suure rõõmuga vastu NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määruse hindade järjekordse alandamise kohta. Määruse kohaselt alandati tähtsamate toidu- ja tööstuskaupade hindu 10—20% ulatuses, millega järjekordselt tõusis nõukogude inimeste materiaalse heaolu tase. Teiselt poolt näitas järjekordne — juba neljas hindade alandamine taas kord Nõukogude riigi elujõudu ja võitmatust, tema määratuid eeliseid kapitalistliku maailma ees.

Meie ülikooli kollektiiv tervitas palavalt hindade uut alandamist. Arvukail miitingutel väljendasid meie õppejõud, üliõpilased ja teenistujad oma palavat tänutunnet nõukogude võimule ja tahet hea tööga tasuda meile osutatava isaliku hoolitsuse eest.

Au nõukogude naisele — aktiivsele kommunismiehitajale!

** ** **

Naistöötajate aktiviseerimise eest

Nagu kogu Nõukogudemaa töötavad naised, nii ka TR Ülikooli maisõppejõud, -üliõpilased ja -teenistujad võtavad aktiivselt osa nende ülesannete lahendamisest, mida meie rahva ette seab bolševike partei. Ülikooli töötavaid naisi juhib nende töös üleülikooliline naiskomisjon, mis valiti 21-liikmelises koosseisus (sealhulgas 2 professorit, 1 dotsent, 3 koduperenaist jne.).

Esimeseks suuremaks ürituseks, millest uuesti valitud naiskomisjon osa võttis, oli kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel kaasaaitamine. Lähtudes TRÜ šeflusaluse agitpunkti nr. 8 tööplaanist võeti naiskomisjoni töökavva lastetoa korraldamine, ruumide dekoreerimine, üldise pideva selgitustöö korraldamine naistöötajate ja koduperenaiste hulgas jne. Samuti viidi agitpunktis läbi üleülikooliline koduperenaiste koosolek teemal „Valimissüsteem Nõukogude Liidus ja kapitalistlikes maades", kus esinesid sm. Amanjeva ja prof. Tomingas. Valimiste päeval aitas agitpunkti töös kaasa kokku 71 naist. Erilist aktiivsust kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamisel näitasid sm-d Djubko-Brandt, Ruubel, Toomari, Ajaste jt., koduperenaistest sm-d Feldmam, Ariste, Raudam jt.

Tõhusat abi andsid naiskomisjonide liikmed-aktivistid ka Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Paljud eelmises valimiskampaanias silmapaistnud naised töötasid siin nüüd juba agitaatoritena ja agitgrupivanematena, nagu sm-d Djubko-Brandt, Uibo, Ruubel, Vapra jt. Nende tööd hindas agitpunkti juhatus kõrgelt ja nad püsisid kogu aja eesrindlike agitaatorite nimekirjas.

Töötavate naiste ühiskondlikule tööle kaasatõmbamise kõrval osutati suurt tähelepanu ka nende poliitilise teadlikkuse tõstmisele. Naiskomisjonid taotlesid seejuures seda, et kõik meie naistöötajad 100%-liselt võtaksid osa poliitõppusest ja näitaksid end ses osas eesrindlastena. Ometi aga pole ses suhtes saavutatud edu kaugeltki küllaldane. Arstiteaduskonnas näiteks ei võta poliitilisest õppusest osa sm-d Mukk, Piiper ja Rängel. Hoopis parem on olukord kehakultuuriteaduskonnas, kus kõik naistöötajad organiseeritult täiendavad oma poliitilisi teadmisi.

Üheks valusaks küsimuseks meie töös on TRÜ lasteaia organiseerimine, mida on kaua taotletud, kuid mis siiski veel paigast ei nihku. Miks ei suuda ülikooli juhtkond võimaldada lasteaiale ruume? — see on küsimus, mida loodetavasti järgmisel naistepäeval enam korrata ei tule.

Meie naiskomisjonil seisab ees veel väga suur ja ulatuslik töö. Senisest energilisemalt peavad hakkama tegelema naistöötajatega teaduskondade naiskomisjonid, tõmmates liikmeid kaasa aktiivsele osavõtule ühiskondlikust elust. Töö naistöötajate hulgas peab muutuma süsteemikindlaks ja huvitavaks. Naiskomisjon peab taotlema, et tema aktivistide arv kasvaks päevpäevalt ja et iga naistöötaja võitleks oma asutise töö paramdamise ja poliitilise kasvatustöö kõrge kvaliteedi eest.

E. Paul,
TRÜ naiskomisjoni esimees.

Naine ja kehakultuur

Nagu kõigil teistel aladel, nii seisab nõukogude naine ka kehakultuuri ja spordi alal esikohal maailmas. Naissportlaste arvu ja nende saavutuste poolest ei saa meie kodumaaga võistelda ükski teine maa.

Seoses suurte edusammudega sotsialismi ülesehitamisel on ka Nõukogude Eesti kehakultuuriliikumine levinud laiadesse massidesse ja tõusnud kvalitatiivselt uuele tasemele, võrreldes kodanliku aja kehakultuuriliikumisega. Kümmekonna naissportlase asemele on astunud kümneid tuhandeid naisi.

Hoolimata edusammudest ei saa veel kaugeltki rahulduda meie vabariigi ja TRÜ naiste kehakultuuriliikumise ulatusega ja seniste saavutuste tasemega, mis on suhteliselt palju madalam meessportlaste saavutuste tasemest. Põhjuseks ei ole mitte meie naissportlaste mitteküllaldased sportlikud eeldused või võimed, vaid ei ole veel täielikult aru saadud süsteemi- ja järjekindla treeningu tähtsusest. Kodanlikud igandid („spordi ebasobivus naistele", „sport kui ajaviitevahend" jne.) mõjuvad kahjustavalt kehakultuuriliikumisele.

Ei ole kahtlust, et kogu meie kehakultuuriliikumine, sealhulgas ka meie kasvav ja arenev naiskehakultuurlaste pere, semiseid puudusi ületades sammub senisest hoogsamini sotsialistliku ühiskonna üldisel tõusuteel ja suurendab nende inimeste hulka, kes on tõeliselt valmis loovaks tööks ja meie sotsialistliku kodumaa kaitseks. Meie eesmärgiks olgu — eesrindlik õpinguis, töös ja spordis!

V. Tamberk

Samm edasi

28. veebruaril toimus aulas teaduslik konverents, mis oli pühendatud akad. I. P. Pavlovi surma 15. aastapäevale. Osavõtt konverentsist oli elav — aulasse kogunes üle 700 õppejõu ja üliõpilase.

Esimesena esines ettekandega külaline Leningradist — Herzeni nimelise Pedagoogilise Instituudi kateedrijuhataja, Pavlovi õpilane prof. S. I. Galperin. Ettekandes „I. P. Pavlovi õpetus teisest signalisatsioonisüsteemist" andis prof. Galperin huvitavalt ja kokkuvõtlikult ülevaate sellest kõrgema ergulise tegevuse osast, mis on omane ainult inimesele.

Järgmisena esines pikema ettekandega prof. Vadi. Kõneleja tegi kokkuvõtte I. P. Pavlovi õpetusest kõrgemast ergulisest tegevusest ja püstitas teesid, millistest pavlovlikest seisukohtadest peab kliinik lähtuma haige inimese ravimisel. Ühtlasi tõi ettekandja näiteid oma kliinilisest praktikast, kuidas Pavlovi õpetust rakendades on saadud väga häid tulemusi.

Suurt huvi Pavlovi õpetuse rakendamise seisukohalt pakkus ka prof. E. Karu ettekanne „Kroonilise alkoholismi ravimine tingitud reflektoorsete mõjutuste meetodiga".

Aspirant A. Säärits kandis ette oma eksperimentaalse töö kokkuvõtte „Uneravi mõjust neerude funktsioonile hüpertoonia tõve puhul". Eksperimentidel põhines ka meditsiiniliste teaduste doktori I. Sibula ettekanne, mis oma originaalse idee ja huvitavate tulemustega näitab võimaluse organismi vegetatiivsete funktsioonide uurimiseks seoses kesknärvisüsteemiga.

Lõpuks esines põhjaliku kirjandusel põhineva referaadiga „Pavlovi õpetuse tähtsusest immuunsuses" prof. F. Lepp.

Hinnates möödunud konverentsi võime öelda, et arstiteaduskond on astunud sammu edasi. Kui me seekordsel konverentsil kuulsime juba rea oma katsetel põhinevaid ettekandeid, siis on see tõendiks sellest, et arstiteaduskonnas on Pavlovi õpetusega tutvumiselt edasi mindud selle rakendamisele ja arendamisele.

Pavlovi õpetus on aluseks kõigile kaasaegsetele bioloogilistele teadustele ja samuti paljudele humanitaarteaduste harudele. Seepärast ei ole õige, et sellise tähtsa konverentsi puhul pärinevad kõik ettekanded kui ka kuulajaskonna rõhuv enamik arstiteaduskonnast. Tulevikus loodame kuulda oma töödele põhinevaid referaate ka teiste teaduskondade õppejõududelt.

O. Imelik,
füsioloogia kateedri assistent.

Õppe-metoodiline töö tähelepanu tulipunkti!

Möödunud nädalal toimunud Õpetatud Nõukogu koosolekul tehti kokkuvõtteid 1950/51. a. sügissemestri õppemetoodilise töö tulemustest, analüüsiti esinenud puudusi ning vigu ja osutati abinõudele nende vigade parandamiseks tulevikus.

Peatudes õppeplaani täitmisel toonitas sm. Antons, kes esines aruandega, et üldiselt on õppetöö toimunud õppeplaanide kohaselt, välja arvatud üksikud kateedrid ajaloo-keele- ja õigusteaduskonnas. Näiteks vene keele kateedris hilineti sügissemestril rea ainete lugemisega, kuna õppejõud saabus alles 1. detsembriks. Mis puutub õppeprogrammidesse, siis toimub õppetöö peamiselt uute õppeprogrammide alusel. Kuid paljude õppeainete jaoks, milles puuduvad üleliidulised programmid, on vaja kohapeal koostada oma programmid. Siin pole kõik korras. Nii puuduvad arstiteaduskonnas ja matemaatika-loodusteaduskonnas üksikute ainete programmid, mis on lubamatu nähtus. Ka pole dekanaadid kõike ära teinud selleks, et varustada üliõpilasi programmidega vajalikul määral. Tarvis on jõuda selleni, et üliõpilased võiksid jälgida loenguid ning ette valmistada järgnevaiks loenguiks kasutades õppeprogrammi.

Paljudes ainetes puuduvad õpikud. On lubamatu nähe, et üliõpilased ainult loengukonspektide kaudu ainet omandavad. Pearaamatukogu peab kandma hoolt selle eest, et kõik kõrgemate koolide jaoks ilmunud õpikud oleksid küllaldasel kulgal saadaval pea- ning teaduskondade raamatukogudes.

Suuri puudujääke on teaduskondades tunniplaanide koostamise osas. Kõrgema Hariduse Ministeeriumi korraldus, et loengud lõpetataks hiljemalt kella 16-ks, pole paljudes teaduskondades täidetud. Tuuakse esile objektiivseid põhjusi ja ei taheta midagi teha olukorra parandamiseks. Esineb puudujääke ka tunniplaanides endis. Seni pole võetud kehtivaid tunniplaane uurimise alla. Ülikooli pedagoogika kateeder peaks nende küsimustega senisest tõsisemalt tegelema.

Õppe-metoodilise töö edukus sõltub suurel määral kateedrite tööst, mille tähtsust meil aga küllaldaselt ei hinnata. Formaalselt näib kõik korras olevat: kateedrid töötavad, peavad koosolekuid, täidavad plaani. Mõned kateedrid on sügissemestril pidanud kuni 20 koosolekut. Ent sisuliselt jätab kateedrite töö väga palju soovida. Ainult formaalse suhtumisega töösse saab seletada arstiteaduskonna pediaatria kateedri otsust läbi arutada ühel ja samal kateedrikoosolekul kolm aruannet: seltsimees Stalini töödest keeleteaduse alal ning Bošjani ja Lepešinskaja töödest. Mis andis selline koosolek kateedri liikmetele? Mitte midagi. Kateedri töö tähtsuse lubamatust alahindamisest kõneleb farmakoloogia kateedri töötempo, kus seitse väga tähtsat, põhjapanevat küsimust läbi arutati 1 (loe: ühe!) tunni jooksul. Samuti geograafia kateedri otsus, et seoses stalinlike suurehitustega tuleb teha vastavad parandused õppeprogrammides. Kateeder ei võtnud vaevaks seda küsimust sisuliselt arutada, vaid veeretas töö õppejõu õlgadele.

Sm. Antons, tehes kokkuvõtteid puudustest kateedrite töös märkis, et ülikoolis on välja kujunenud selline olukord, et meil töötavad üksikud õppejõud, kateedrid kui õppe-metoodilise töö organiseerijad, suunajad ja juhtijad töötavad aga lubamatult halvasti või ei tööta üldse. Kateedri koosolekuil ei arutleta õppe-metoodilisi küsimusi, ei analüüsita loengute konspekte, ei arutleta üliõpilaste iseseisva töö küsimusi, et käsitleta ideelis-poliitilise kasvatuse küsimusi, ei arutata peetud loengute voorusi ja puudusi. Paljud kateedrid piirduvad jooksvate pisiasjade arutamisega. Millega seletada, et matemaatika-loodusteaduskond pole seni arutanud seltsimees Stalini töid keeleteaduse alal, paljud arstiteaduskonna kateedrid pole huvi tundnud Pavlovi õpetuse läbiarutamise vastu, üksikud matemaatika-loodusteaduskonna kateedrid pole päevakorda võtnud ettekandeid stalinlike suurehituste kohta. Kurioosumina tundub, et paljudes kateedrites pole arutatud eksamisessiooni küsimusigi. Kõik need puudujäägid viitavad ühele: kateedrijuhatajad pole seni põhjalikult läbi mõelnud kateedri osatähtsust kogu õppe-metoodilise töö parandamises. Siit tulevad kateedrite nigelad tööplaanid, juhuslikkus töös, ettevalmistamata koosolekud, elust maha ja mõnikord elule jalgu jäämine. Ainult üksikutes kateedrites kuulatakse semestri lõpul kateedri töö aruandeid ja needki on pahatihti üldsõnalised. Kateedrites ei arendata kriitikat ja enesekriitikat.

Kõik need puudujäägid on tingitud ka sellest, et dekaanid on osutanud liiga vähe tähelepanu kateedrite tööle ja ka rektoraat (eriti õppeprorektor) kateedritega vähe on tegelnud.

On tarvis, et kateedrid järsult parandaksid oma tööd, asetades selle keskpunkti õppe-metoodilised küsimused.

Objektivismi ja formalismi vastu üldise ajaloo õpetamises

Ajaloo õpetamisel Tartu Riiklikus Ülikoolis on kommunismiehitajate kaadrite kasvatamisel erakordne tähtsus. Meie ülikooli ajaloo-osakond annab ettevalmistuse eelkõige tulevastele ajalooõpetajaile, kelle ülesandeks on oma õpilastele selgitada inimühiskonna arengu seadusepärasusi, näidata teed, mis viib kommunismile, kasvatada veendunud võitlejaid kommunismi eest.

Kuivõrd põhjaliku ettevalmistuse saavad meie praegused üliõpilased, see oleneb suures osas ajaloo õpetamise tasemest meie ülikoolis, oleneb meie õppejõudude tööst, eelkõige nende loengute ideelisest tasemest. Käesoleva artikli ülesandeks on analüüsida, kuivõrd TRÜ üldise ajaloo kateedri õppejõudude töö vastab neile nõuetele.

Üldise ajaloo kateedri koosseisus töötab praegu kolm õppejõudu: kateedri juhataja dots. Madisson, dots. Konks ja van.-õp. Roots.

Sm. Rootsi on meie ülikooli kollektiiv õppinud tundma kui printsipiaalset inimest, tulihingelist kasvatajat ja kogenud lektorit. Oma loenguil uusaja kursuse kohta näitab sm. Roots rikkaliku faktilise materjali najal kapitalistliku ühiskonnakorra hukkumise paratamatust, ent ka võitluse vajadust selle hukkumise kiirendamiseks. Käsitledes rahvusvahelisi suhteid ja võitlust maailma jagamise pärast XIX sajandi lõpul avas sm. Roots kujuneva imperialistliku süsteemi seesmiste vastuolude põhjused. Sm. Rootsi ainekäsitlus näitab, et tõeliselt teaduslikus esituses imperialistlike riikide välispoliitika kursus saab olla vaid osaks süüdistusaktist ja kohtuotsusest kodanluse üle.

Kateedri teiste õppejõudude töös tuleb aga märkida olulisi puudujääke. Dots. Konksu loenguis on konstateeritud objektivismi, võitlevuse puudumist. Sm. Konks on nüüd asunud järelduste tegemisele kriitikast ja tõstnud oma loengute ideelist taset.

See ei tähenda aga, nagu oleks sm. Konks juba vabanenud kõigist puudustest töös. Oma loenguis sm. Konks ei oska veel täie reljeefsusega näidata ajalooliste arenguprotsesside mitmekülgsust ja näiliselt vastuoluliste arengujoonte seesmist ühtsust. Näiteks käsitles sm. Konks üsna ilmekalt poolkoloniaalse Türgi ekspluateerimist imperialistlike suurriikide poolt, ei näidanud aga küllaldase sügavusega Türgi riigi enda poolt teostatud metsikut rõhumist. Türgi 1908. a. revolutsiooni põhjuste käsitlemisel osutas sm. Konks liiga suurt tähelepanu selle välispoliitilistele põhjustele, mis viis koguni klassivõitluse nähtuste teatavale tumestamisele.

Veelgi suuremaid puudusi tuleb märkida üldise ajaloo kateedri juhataja dots. Madissoni töös. On ilmne, et sm. Madisson ei suuda olla eeskujuks ega ideeliseks abistajaks oma kateedri õppejõududele. Tema sissekanded kateedri õppejõudude töö kontrolli päevikus ei kõnele ideoloogiliste vigade avastamisest ega parandamisest kateedri juhataja poolt külastatud loenguil, samal ajal kui väljastpoolt on korduvalt juhitud tähelepanu vigadele dots. Konksu loenguis.

Dots. Madissoni enda loenguis ilmneb kaldumine pisiasjadesse ideoloogiliselt tähtsate põhiprobleemide selgitamise asemel. Dots. Madisson ei pööra küllaldast tähelepanu marksismi-leninismi klassikute suunavate seisukohtade esiletoomisele. Esineb ka kõrvalekaldumisi õppeprogrammist ja ajajaotusplaanist.

Kalvinismi väljakujunemise eelduste käsitlemine dots. Madissoni poolt oli mitmeti puudulik. Šveitsi sotsiaal-majandusliku korra analüüsi asemel keskendus sm. Madisson ainult palgasõdurluse probleemile, kusjuures ta ei suutnud ka sellele anda õiget lahendust — ei näidanud näiteks palgasõdurite ekspluateerimist Šveitsi kodanluse poolt. Engelsi poolt antud hinnanguid on sm. Madisson kasutanud vaid osaliselt.

Münsteri kommuuni käsitlemisel ei näidanud sm. Madisson küllaldase selgusega selles toimunud klassivõitlust, ka ei andnud ta teravat kriitikat vulgaarse võrdsustamise kujutamisele kommunismina.

Dots. Madissoni loengute positiivse küljena tuleb mainida, et neis ilmneb faktilise materjali väga hea tundmine lektori poolt. Sellest faktilisest materjalist ei tee ta aga küllaldasi järeldusi. Kuid ainult faktiderea esitamisega piirdumine tähendab objektivismi.

Ülaltoodud puudused on osutunud võimalikuks dots. Madissoni ja dots. Konksu mitteküllaldase ideelispoliitilise taseme tõttu. Vahendiks nende puuduste kõrvaldamisel on väsimatu ja senisest hoopis pingelisem enesetäiendamine.

Puuduste kõrvaldamiseks on kindlasti vajalik printsipiaalse kriitika ja enesekriitika õhkkonna loomine üldise ajaloo kateedris, mis seal seni on puudunud. Ka NSV Liidu ajaloo kateedri õppejõudude poolt on vaja senisest ulatuslikumat üldise ajaloo kateedri abistamist kriitika kaudu. Samuti tuleks dekanaadil osutada suuremat tähelepanu üldise ajaloo kateedri tööle.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" brigaad:
A. Rauman,
ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupi organisaator.
Dots. A. Vassar,
Van.-õp. K. Laigna,
NSV Liidu ajaloo kateedri õppejõud.

Pearaamatukogu lugejate konverents

Täna toimub arstiteaduskonna ja ülikooli pearaamatukogu korraldusel lugejate konverents, mis kujuneb esimeseks sellelaadseks ulatuslikumaks ürituseks. Konverentsi kavas on raamatukogu direktori sm. Noodla ettekanne raamatukogunduse ja bibliograafia küsimuste kohta, teine sõnavõtt käsitleb meditsiinilist kirjandust ja bibliograafiat, edasi antakse ülevaade meie pearaamatukogu struktuurist ja tegevusest ning lõpuks järgnevad sõnavõtud.

Kokkuvõtted näitavad, et arstiteaduskonna 800-st üliõpilasest seni on raamatukogu abonentideks ainult 200. Juba see arv näitab, et paljud üliõpilased ja õppejõudki ei oska hinnata seda määratut abi, mida raamatukogu neile nende töös osutada võib ja ei kasuta kõiki võimalusi oma eriala sügavaks omandamiseks. Selle väärnähte likvideerimisel, kontakti tihendamisel õppejõudude ja üliõpilaste vahel ühelt poolt ning raamatukogu vahel teiselt poolt on eelseisval konverentsil täita suur ülesanne.

G. Loogna,
patoloogilise füsioloogia kateedri assistent.

Lühisignaale

Miks on õigusteaduskonna dekanaat auditooriumide kasutamise planeerinud selliselt, et II, III ja IV kursuse üliõpilastel tuleb mõtetult omavahel auditooriume vahetada? Selline korraldus tekitab ainult segadust, kasu pole sellest aga küünevõrdki.

P. Saretok

* * *

Seoses õppetöö koondamisega ennelõunasele ajale tuleb üliõpilastel viibida loenguil tihtipeale 8 tundi vaheajata. Seoses sellega on üliõpilaste hulgas esile kerkinud soov, et peahoones korraldataks einelaud, kus oleks võimalik saada sooja teed, võileibu jms. Mõte väärib, et ametiühing ja haldusaparaat selle realiseerimise võimalusi uuriksid.

A. Kalle

* * *

Kuhu on kadunud õigusteaduskonna välkleht, mis möödunud semestril mõni kuu hingitses, nüüd aga pikemat aega endast elumärki pole andnud? Noorsoo kasvatamise vastutusrikas töö ootab, et ka välkleht siin oma osa annaks.

R. Palak

* * *

Peahoone sissekäigu juurde ehitati hiljuti eriruum, mis ilmselt on mõeldud ajalehekioski jaoks. Seni seisab see ruum aga tühjana. Tahaksime loota, et ajakirjanduse müügikiosk peatselt tegevust alustab.

K. Nurm

Bolševistlik trükisõna peab leidma tee iga üliõpilaseni

Hiljuti karistas seltsimehelik kohus ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilast Eermat valju ühiskondliku noomitusega. Üliõpilane Eerma, olles ajakirjanduse levitajaks, kasutas ära nõrka kontrolli ja võltsis kuuaruandeid oma halva töö varjamiseks.

Möödunud nädalal toimus ajaloo-keeleteaduskonna ajakirjanduslevitajate koosolek, kus analüüsiti seda juhtumit ja otsustati sisse seada pidev kontroll. Arvestades seda, et kuu jooksul ilmuv ajakirjandus on tellitud mitmel eri kuul ja seega on kontroll Ajakirjandusliidu kaudu tülikas ja aeganõudev, otsustati sisse seada arvestustabelid. Kontrolli teostamiseks kutsutakse ka kokku koosolekud rühmades. Selline koosolek võimaldab ühtlasi selgitada ka levitamistöö puudusi rühmades ning kuulata vahetult ära tellijate soove ja ettepanekuid. Sellel on küllaltki oluline tähtsus, sest praktika on näidanud, et mida süstemaatilisem ja vahetum on tellimiste organiseerimise kontroll, seda paremad on näitajad vastavates rühmades. Seega pole neil koosolekuil üksinda kontrolli, vaid ka edasise tellimiste kasvu stimuleerimise ülesanne.

Ajaloo-keeleteaduskond täitis veebruari plaani 460-protsendiliselt. See on väliselt. Sisuliselt jätab siin aga nii mõnigi asi soovida. „Noorte Hääle" tellimise plaaniga on kõik korras. Märtsist alates võib seda öelda ka ajalehe „Stalinskaja Molodjož" kohta. Selle ajalehe tellimise plaani 4,5-kordne ületamine märtsis on seletatav sellega, et vene keele kateeder võttis selle ajalehe tundides loetava materjali hulka.

Halvem on aga lugu meie endi häälekandjaga: ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool" tellitakse mitterahuldavalt. Siin kerkib üles slaavi filoloogide küsimus, kes tellivad vähe ülikooli ajalehte. Kuna eesti keele õppimine on slaavi filoloogidele obligatoorne, siis võiks „Tartu Riikliku Ülikooli" võtta samuti lugemismaterjali hulka, nagu seda tehti ajalehega „Stalinskaja Molodjož".

Kõige kurvem on aga lugu „Stalinliku Nooruse" plaaniga. Vaatamata senisele selgitustööle on sellest plaanist täidetud vaid kolmandik.

Nüüd veel headest ja halbadest levitajatest. Ainukese täiesti mitterahuldava ja töösse ükskõikselt suhtuva levitajana olgu mainitud sm. Korzjukov, kelle senine keskmine on 0,5 ajalehte-ajakirja üliõpilase kohta. Natuke üle ühe ajalehe langeb üliõpilasele sm. Trammi rühmas.

Kohusetundliku töö, eeskujuliku aruandlusdistsipliini ja plaani pideva ületamise eest olgu eriti esile tõstetud seltsimehed A. Aava (IV k.), E. Valdre (III k.) ja T. Fomina (III k.), samuti ka sm-d Šmuljan (V k.), Telliskivi (IV k.) ja Veskisaar (I k.). Loodame, et levitajad viimasel koosolekul sissetoodud uuendusi tarvitusele võttes ja ülalmainitud eesrindlaste eeskuju jälgides aktiviseerivad oma tegevust, nii et meie teaduskond täidaks ning ületaks ka uue, suurendatud plaani nii üldiselt kui üksiknäitajate osas eraldi ja aitaks sellega kaasa bolševistliku trükisõna veelgi ulatuslikumale levikule.

E. Lepik,
ajaloo-keeleteaduskonna ajakirjanduse levitaja.

Isetegevus teaduskondades õigesse hoogu!

Juba kolmandat aastat toimuvad meie ülikoolis kunstilise isetegevuse ülevaatused, kuid samuti juba kolmandat aastat katkeb meil enamikus teaduskondades isetegevusringide töö pärast ülevaatust. See näitab, et isetegevus TRÜ-s on sageli veel kampaanialiku iseloomuga — seda tehakse ainult olümpiaadidel, punktide saavutamiseks. Kui olümpiaadil esinejate arv käesoleval õppeaastal ulatus üle 1500, siis on see ainult arv, mille teaduskonnad ajasid suureks punktide jahil. Tegelikult võtab pidevast isetegevustööst osa ainult umbes 600 üliõpilast, kes enamikus on koondunud klubi ringide ümber. Teaduskondade suured isetegevuskollektiivid, nagu näiteks koorid, on praegu kõik, peale põllumajandusteaduskonna segakoori suikunud sügavasse talveunne.

ÜLKNÜ KK IV ja ELKNÜ KK IX pleenum tõstis täie teravusega üles küsimuse isetegevuse osatähtsusest kommunistliku kasvatuse teostamisel.

Isetegevus saab vastata aga talle esitatavaile nõuetele ainult siis, kui seda tehakse pidevalt, kui isetegevusringides töö on huvitav ja mitmekesine, kui töö aluseks võetakse ÜK(b)P KK otsused ideoloogiliste küsimuste kohta. Komsomoli algorganisatsioonid ja isetegevuskollektiivide esimehed peavad viivitamatult antud küsimuse päevakorda võtma ja elustama isetegevuskollektiivide töö.

Et kindlustada teaduskondade isetegevuskollektiivide tööd, hakkavad käesoleval semestril TRÜ klubis laupäeviti toimuma üliõpilaste puhkeõhtud, mis koosnevad loengulisest osast, kunstilisest isetegevusest, massilauludest ja ballitantsude õppimisest, ühismängudest jms. Isetegevuslikus osas annavad kava teaduskondade isetegevuskollektiivid, kusjuures esinemine kuulub ka hindamisele. Seega on semestri lõpul meil ka võimalik kokkuvõtteid teha.

Isetegevuse aktivistid! Äratage üles oma teaduskondades talveunne uinunud isetegevuskollektiivid ja suunake nad edaspidisele tööle, et tunduvalt tõsta kunstilise isetegevuse taset meie ülikoolis.

A. Metsa,
ELKNÜ TRÜ Komitee liige massilise kultuuritöö alal.

Sidemed teatriga tihedamaks

Neil päevil toimus teaduskondade ja kursuste teatrivolinike nõupidamine, millest võtsid osa ka RT „Vanemuise" esindajad. Nõupidamisel leiti, et üliõpilaskond külastab siiski veel vähe teatrit. Eriti vähe armastavad teatris käia metsandus-, kehakultuuri- ja arstiteaduskonna üliõpilased, kuna aga näiteks õigus- ja ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilased samal ajal ei jäta vaatamata ühtki uuslavastust. Kahtlemata peitub viga eeskätt mõnede teaduskondade teatrivolinike halvas töös. Nad peavad eeskuju võtma eesrindlikest teatrivolinikest sm-test Timmost ja Munast. Rahule ei saanud jääda ka ülikooli teatrivoliniku sm. Raidla tööga, mistõttu ta tuli asendada sm. Otsmanniga metsandusteaduskonnast.

Käesoleval kuul on ette nähtud TR Ülikoolile kaks etendust. 14. märtsil toimub nimelt kinnine üliõpilasetendus „Bahtšisarai purskkaev" (piletid tunduvalt alandatud hindadega müügil ainult teatrivolinike kaudu), kuna 18. märtsil avaneb üliõpilastel võimalus näha balletti „Kalevipoeg", kusjuures Sortsi osas külalisena esineb B. Blinoff.

Loodame, et need üliõpilasetendused leiavad meie kollektiivis juba elavamat vastukaja. **I. Unt**

LUGEGE SEDA RAAMATUT!

Jutustus uue inimese kasvatamisest

Bolševistliku partei ideede suur jõud iseloomustab tänapäeva nõukogude ilukirjanduse parimaid teoseid. Nende teoste lehekülgedel avaneb lugeja ees meie aja tõelise kangelase õilis kuju. Üheks sellistest raamatutest on ka noore nõukogude kirjaniku Juri Trifonovi jutustus „Üliõpilased", mis avaldati ajakirja „Novõi Mir" 1950. a. 10. ja 11. novembris.

Jutustuse aluse moodustab võitlus kommunistliku moraali eest, nõukogude inimese kasvatamise teema. Jutustuse peategelase Vadim Belovi kujus püüab autor avada nõukogude üliõpilase kaunist palet. Selles kujus on hästi edasi antud nõukogude üliõpilase põhilised iseloomujooned: tööarmastus, printsipiaalsus, ausus, bolševistlik suhtumine seltsimeestesse, vanematesse ja armastatud tütarlapsesse. Positiivne on see kuju ka sellepärast, et ta õigesti vastab küsimustele, mis on õnn, armastus, sõprus. Vadimi armastus Leena vastu puruneb nimelt seepärast, et tema taotleb suurt üldist õnne kollektiivis, Leena aga mingit kitsast isiklikku väikekodanlikku õnne.

Printsipiaalne ja nõudlik on Vadim ka sõpruse küsimustes. Seda on näidatud tema suhtumises lapsepõlvesõbrasse Sergei Palavinisse. Palavin on jutustuses iseloomustatud individualistina, inimesena väikeste, egoistlike huvikestega. Veendunud Sergei eitavates omadustes, Vadim tõstatab tema küsimuse kursuse komsomoli-organisatsiooni bürool. Kuid see ei takista Vadimi südamliku osavõtuga toetamast Sergeid, kui ta, tunnustanud oma vigu, pöördub tagasi kollektiivi.

Eesrindlike nõukogude inimeste parimate omaduste kandjaiks on ka paljud teised jutustuse tegelased: Spartak Galustjan, Pjotr Lagodenko, Andrei Sõrõh ja teised. Kahju on vaid sellest, et nendest inimestest on autor rääkinud vähe.

Autor kajastab oma jutustuses ka üliõpilaste võitlust formalismi vastu, lääne kodanliku kultuuri ees lömitamise vastu. Selles suhtes on karakteerne prof. Kozelski kuju. Formalism ja kosmopolitism tema juures avalduvad iroonilises suhtumises nõukogude kirjandusse. Kozelskile on vastandatud õigete nõukogude õpetlastena professorid Krõlov ja Kretšetov, kuid ka neile pole teoses osutatud küllaldast tähelepanu.

Puudusena tuleb mainida ka seda, et jutustuses ei peegeldu pedagoogilise instituudi spetsiifika. V. I. Lenin iseloomustas õpetaja kutset Nõukogudemaal austavana ja vastutavana. Ka Vadim ei valinud endale juhuslikult just õpetaja kutset. Kuid selle kutse paatost pole edasi antud ei Vadimi ega ka teiste kujudes.

Hoolimata üksikuist puudustest keele ja kompositsiooni osas jätab jutustus väga hea mulje ja on väärtuslikuks ning kasvatavaks lugemisvaraks eriti Nõukogude Eesti üliõpilastele. Tuleb vaid rõõmustada, et „Noorte Hääl" hakkas teost avaldama eestikeelses tõlkes.

Eriti poeetilised on jutustuses Moskva kirjeldused. Hästi ja õigesti on antud ka üliõpilaste eluolu pildid: ÜTÜ istungid, komsomoli koosolekud, üliõpilaste side tehase kollektiiviga, valmistumine eksameiks. Tähelepaneliku kunstniku veendunud käega on joonistatud jutustuse lõppstseen. Kevadiselt rõõmsa maastiku taustal toimub 1. mai paraad Moskvas. Samasugune kevadine, terve, elujulge meeleolu iseloomustab kogu seda andekat teost.

I. Romašova

Сегодня в номере

Передовая «Равноправный член советского общества» и статьи о работе женской комиссии университета и об участии женщин в физкультурной работе посвящены международному женскому дню.

На 1-ой странице помещена и заметка о научной конференции, посвященной 15 годовщине со дня смерти великого русского ученого И. П. Павлова.

Вопросы учебы освещены в двух статьях: статья «Учебно-методическая работа в центр внимания!» дает анализ работы наших кафедр в свете обсуждения этого вопроса на Ученом Совете ТГУ, а в статье «Против объективизма и формализма в преподавании всеобщей истории» рассматривается вопрос об идейно-теоретическом уровне лекций преподавателей кафедры всеобщей истории.

Кроме того в газете опубликованы рецензия о повести Трифонова «Студенты», и статьи о распространении газет и журналов на ист.-филологическом факультете, о задачах оживления художественной самодеятельности на факультетах и др.

Iga ülikooli kollektiivi liige olgu ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" tellija!

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 02270 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 689

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 9 (97) Reedel, 16. märtsil 1951. a. IV aastakäik

Kujunegu ÜTÜ IV teaduslik konverents ühingu töö ideelis-teoreetilise taseme tõusu järjekordseks näitajaks ja hoogustajaks!

Nõukogude teaduse uus sugupõlv

Prof. E. Martinson,
TR Ülikooli teadusala prorektor.

Stalinliku ajastu teadus, mis tugineb Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini suurele õpetusele, on novaatorlik teadus, mis järjekindlalt liigub edasi, materiaalse maailma järjest täielikuma tunnetamise ja ümberkujundamise suunas.

Innustajana järjest uutele ja uutele võitudele teaduses kõlavad seltsimees Stalini sõnad sellest, et maailmas ei ole tunnetatamatuid asju, on vaid seni tunnetamata asju, mis avastatakse ja tunnetatakse teaduse ja praktika ühiste jõududega.

Teaduse ja praktika loova koostöö leninlik-stalinlik printsiip on nõukogude teaduse rahvaliku iseloomu väljenduseks.

Üliõpilaste teaduslikud ühingud peavad olema üliõpilaskonna laiade hulkade teadusalase loomingu ja initsiatiivi kasvatamise kooliks. Iseseisvuse kasvatamine teaduslike teadmiste süvendamisel ja praktilises teaduslikus töös peab algama juba esimesest kursusest peale.

Üliõpilased — teadusliku töö tegijad peavad alati meeles pidama geniaalse teadlase I. P. Pavlovi suurepäraseid sõnu, mis ta lausus oma pöördumises nõukogude noorsoo poole ja milles ta kutsub noori üles juba esimestest teadusliku töö katsetustest peale harjutama ennast rangeima järjekindlusega, mida suur Pavlov nimetab eduka töö tähtsaimaks eelduseks.

Üliõpilaste Teaduslik Ühing peab olema ka nõukogude patriotismi kooliks. Nõukogude patriotism ei ole passiivne tunne, see on jõud, mis juhib nõukogude inimeste tegusid, määrab nende käitumise.

Kodumaise teaduse ajaloo ja tema suurimate esindajate tööde uurimine avab meie ees nõukogude teaduse arenemisteed ja prioriteedi tähtsaimais teaduslikes avastustes, sotsialistliku kultuuri üleoleku kapitalistlikust kultuurist. Üks väljapaistvaimaid tänapäeva õpetlasi ja rahukaitsjaid Frederic Joliot-Curie räägib oma läkituses nõukogude teadlastele: „Maailma kõigi maade progressiivsed teadlased mõistavad, et teie teadusliku uurimistöö õitseng, millel ei ole pretsedenti ajaloos, võis teostuda ainult tänu sellele, et teie talendid, teie võimed arenevad soodsas keskkonnas — sotsialismi maailmas, mis on loodud suurte teadlaste-revolutsionääride Lenini ja Stalini poolt."

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu ees seisvate ülesannete täitmise vajalikuks eelduseks on professorite ja õppejõudude aktiivne osavõtt ühingu tööst teaduslike juhendajatena. Elav, loominguline side üliõpilaste ja õppejõudude vahel on kogemuste ja teadmiste edasiandmise loomulikuks vormiks teadlaste vanalt põlvkonnalt nõukogude noorsoo andekaile esindajaile, kellest saavad aktiivsed osavõtjad meie maa suurest ümberkujundamisest, kommunismi ehitamisest.

Teaduslike ringide töö juhtimine ja organiseerimine peab olema meie ülikooli professorite ja õppejõudude südameasjaks. Ei tule unustada seltsimees Stalini juhendeid selle kohta, et õitsengu võib saavutada üksnes see teadus, mis mõistab vanade ja noorte teaduse alal töötajate liidu mõtet ja tähtsust, mis vabatahtlikult ja innukalt avab teaduse uksed meie maa noortele jõududele ja annab neile võimalused teaduse kõrgustike vallutamiseks.

Üliõpilaste teaduslike ringide teaduslik juhendamine peab toimuma kõrge nõudlikkuse alusel, töö tulemustesse kriitilise suhtumise alusel, kusjuures ei tohi lubada mingit põhjendamatut enesega rahulolu. Seltsimees Stalin õpetab, et „mingi teadus ei saa areneda... ilma arvamuste võitluseta, ilma kriitikavabaduseta". Järelikult on täiesti selge, et kriitika ja enesekriitika, mis on nõukogude ühiskonna liikumapanevaks jõuks, on otsustavaks teguriks ka nõukogude teaduse arengus.

Nõukogude teaduse suure organisaatori ja juhi J. V. Stalini selle juhise vaimus peab toimuma ka Üliõpilaste Teadusliku Ühingu IV konverents, mis algab ülehomme ja on pühendatud võitlusele rahu eest.

Seltsimees Stalini geniaalsed tööd keeleteaduse alal ja tema vastused „Pravda" korrespondendi küsimustele relvastavad meie teadust uute relvadega sõjaõhutajate paljastamiseks, näitavad nende plaanide paratamatut läbikukkumist, lisavad meile veendumust suure rahuürituse võidus.

Soovime TRÜ Üliõpilaste Teadusliku Ühingu IV teaduslikule konverentsile parimat kordaminekut. Möödugu ta kõrgel ideelis-teoreetilisel tasemel, bolševistliku kriitika ning enesekriitika tähe all ja kujunegu ta kujukaks näiteks meie üliõpilaste tahtest aktiivse osavõtuga teaduslike probleemide lahendamisest anda oma panus rahukaitse üritusse.

Nõukogude rahva vääramatu tahe

Neil päevil lõppes Moskvas NSV Liidu Ülemnõukogu II istungjärk. Istungjärk võttis vastu NSV Liidu 1951. a. riigieelarve ja rahukaitseseaduse.

Kogu nõukogude rahvas toetab ja tervitab palavalt neid meie kõrgeima riigivõimuorgani otsuseid. Ka TRÜ kollektiiv kogunes üleeile õhtul aulasse miitingule, et väljendada oma mõtteid ülemnõukogu istungjärgu puhul.

Meie õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate pere tervitab vaimustusega riigieelarve ja rahukaitseseaduse vastuvõtmist. Need seadused on järjekordseks tõendiks meie maa järjekindlast stalinlikust rahupoliitikast, nõukogude rahva vääramatust tahtest kaitsta rahu üritust.

Программа мероприятий устраиваемых для гостей научной конференции

Воскресенье, 18 III 51 г. в 21 ч.

Театральное представление: балет «Калевипоэг» в гостеатре «Ванемуйне».

Понедельник, 19. III 51 г. в 11 час.

экскурсия и знакомство с гор. Тарту (университет, обсерватория, университетская библиотека).

Собираться в главном здании университета. Руководитель экскурсии т. Стручкова.

Вторник, 20. III 51. г. в 11 часов

экскурсии в музеи. (Эстонский национальный музей, Литературный музей, Зоологический музей, Геологический музей).

Собираться: ул. Айа 46. Руководители экскурсии: В. Мазинг, Э. Лэоке, А. Рыымусокс.

Среда, 21 III 51 г. в 21 ч.

Вечер художественной самодеятельности в клубе университета.

СОВЕТ НСО ТГУ

Rohkem tähelepanu kursuse- ja diplomitöödele!

* * *

Kursusetöid tuleb korraldada otstarbekamalt

Kursusetöödel on täita oluline osa üliõpilaste iseseisvale teaduslikule tööle õpetamisel. Kui erialased praktikumid laboratooriumides ja looduses õpetavad üliõpilastele uurimismeetodeid, siis kursusetööd õpetavad üliõpilasi oma uurimisi selgesti sõnastatuna ja kavakindlalt edasi andma, õpetavad teadlikult ja kriitiliselt kasutama kirjandust ja teisi materjalide allikaid, mis antud teemat käsitlevad.

Geoloogiaosakonnas on alates 1948/49. õppeaastast samuti tehtud kursusetöid. Saadud kogemused kursusetööde teostamise kohta on küll veel väga väikesed, kuid neist on võimalik siiski teha mõningaid järeldusi.

Kursusetööd täidavad oma ülesande parimini, kui nad on jaotatud ühtlaselt kogu õppeajale.

Geoloogiaosakonna õppeplaanides ei ole kursusetööde ajaline jaotus kõige otstarbekohasem. 1949/50. õppeaastaks saadud ja praegu kehtivates õppeplaanides olid kursusetööd ette nähtud 5-ndal, 6-ndal, 7-ndal, 8-ndal ja 9-ndal semestril. Käesoleva õppeaasta algul Kõrgema Hariduse Ministeeriumist saadi teade, et 7-ndal semestril ei ole ette nähtud kursusetööd, küll aga teisel semestril.

Kuna geoloogiaosakonnas uus õppeplaan on tulnud rakendada vanematel kursustel, siis ei ole senini võimalik olnud kursusetöid plaanikohaselt läbi viia: ükski üliõpilaskursus ei ole saanud 2-sel semestril ette nähtud kursusetööd teha 2-sel semestril, kuna nad olid jõudnud juba oma õpingutes kaugemale.

Kogemused on näidanud, et kursusetöö 9-ndal semestril (12 nädalat), millal üliõpilased on asunud juba diplomitöö koostamisele, ei ole otstarbekohane: üliõpilase peatähelepanu peab olema koondatud juba täielikult diplomitöö tegemisele.

Ka on selgunud, et kursusetöö tegemiseks ühest semestrist, mis pealegi on enamail juhtudel ainult 12 nädalat pikk, on vähe. Selle lühikese ajaga üliõpilased ei jõua teemat vajalikult läbi töötada ja tööd õigeaegselt esitada. Kursusetööde tegemiseks peaks olema üliõpilastel kasutada tingimata kaks semestrit.

Kursusetööd geoloogia õppeplaanides on seotud kindlate õppeainetega. See on ka mitmeti põhjendatud.

Kuid lähtudes sellest, et iga kursusetöö peab olema eelmisest kursusetööst oma tasemelt kõrgem, kuid eelmisega tihedalt seotud, et iga kursusetööga üliõpilane hakkab ikka rohkem ja rohkem kasutama oma isiklikke uurimisandmeid, siis selgub, et kursusetööde sidumine kindlate distsiplIinidega ei ole küllalt painduv kursusetöö temaatika valimisel. See annab ennast tunda eriti neil juhtudel, kui üliõpilases juba varakult tekib huvi teatud teadusliku küsimuse vastu ja on otstarbekohane ka kursusetööde kaudu üliõpilase seda huvi toetada ja süvendada.

Kõigiti otstarbekohane oleks kursusetööde arvu piirata geoloogia eriainetes kolmega, mis oleksid kõik kahesemestrilised — esimene kursusetöö oleks teisel õppeaastal, järgmine kolmandal ja viimane neljandal. Sellisel juhul viiendal õppeaastal üliõpilased saaksid koondada kogu oma tähelepanu diplomitöö tegemisele. Kursusetööta oleks ka esimene õppeaasta, millal üliõpilastel tuleb peamiselt õppida abiaineid.

Esimene kursusetöö teostuks teisel õppeaastal ja see baseeruks kirjandusel. Temaatika oleks seotud eelmisel õppeaastal kuulatud kursusega „Sissejuhatus geoloogiasse". See kursusetöö oleks ühtlasi heaks eelkooliks teise õppeaasta lõpul toimuva suure välis-õppepraktika aruandlusele.

Teine kursusetöö kolmandal õppeaastal baseerüks samal ajal loetavail dünaamilise geoloogia ja ajaloolise geoloogia kursustel ja ka välis-õppepraktikal. Selle kursusetöö juures teemade valikul võib juba suuremal määral arvesse tulla iga üliõpilase erihuvi.

Kolmas kursusetöö neljandal õppeaastal aga võiks olla oma temaatikalt juba tihedalt seotud üliõpilaste endi teaduslike materjalidega, mida nad kogunud eelnenud suvel menetluspraktikal.

Prof. K. Orviku

Plaanikindla tööga

Mõistes diplomitöö eduka teostamise suurt tähtsust, asusid bioloogiaosakonna zooloogiaharu V kursuse üliõpilased juba varakult tööde koostamisele. Materjalid diplomitöödeks koguti suvistel välistöödel menetluspraktikal, kuid enamik üliõpilasi ei ole piirdunud sellega, vaid on kogunud neid pidevalt kahe või rohkem aasta jooksul.

Kogutud materjalide läbitöötamisele asuti juba varakult sügisel ja töö kulgeb koostatud plaani kohaselt. Kontakt juhendajaga (prof. Riikoja) on pidev, aegajalt toimuvad ühised nõupidamised.

Häirivalt mõjub aga diplomitöö valmimise käigule asjaolu, et viimasele semestrile on jäänud veel kuulata loenguid ja sooritada eksam ning arvestus. Kõik see vähendab loomulikult diplomitööle määratud aega, mõjustades samuti riigieksamitele valmistumist.

Neid raskusi aitab ületada töö range planeerimine, millega loome eeldused tööde tähtajaliseks lõpetamiseks.

V. Maavara

Puudused tuleb kõrvaldada

Metsandusteaduskonna metsamajanduse- ja melioratsiooniosakonnale loetakse marksismi-leninismi aluseid koos põllumajandusteaduskonna I kursusega marksismi-leninismi kateedri suures auditooriumis. Loengu korralikku jälgimist segab siin aga rida asjaolusid.

Nii näiteks puuduvad auditooriumis nagid üliriiete jaoks ja üliõpilased on sunnitud oma mantlid asetama laudadele. Peale selle on loeng ette nähtud korraga liiga suurele arvule üliõpilastele, mistõttu tekib terav ruumipuudus. On esinenud juhtumeid, kus mõnel üliõpilasel on tulnud loengut jälgida koguni seistes. Sageli istub ühes kahe inimese jaoks ettenähtud pingis kuni neli üliõpilast, mistõttu (kui veel arvestada seda, et pinkidel asuvad ka mantlid) konspekteerimine on tõsiselt raskendatud.

On tingimata tarvis mende puuduste kiiret kõrvaldamist, et luua võimalusi marksismi-leninismi aluste loengute korralikuks jälgimiseks ja konspekteerimiseks.

I. Etverk

Pariisi kommunaaride võitlus on surematu

„Tööliste Pariisi ühes tema kommuuniga austatakse alati kui uue ühiskonna ennustajat. Tema märtrid on jäädvustatud igaveseks töölisklassi avaras südames" — nii iseloomustas Karl Marx Pariisi Kommuuni tähtsust.

Kogu maailma progressiivne inimkond tähistab iga aasta Pariisi Kommuuni aastapäeva — päeva, millal esmakordselt ajaloos ülestõusnud töölisklass kehtestas proletariaadi diktatuuri.

Kõik teise impeeriumi võimutsemise aastad rajasid teed kommuuni tekkimisele. Võimutsev suurkodanlus kurnas igati töölisi, kelle olukord oli niigi väga raske. Sedamööda, kuidas kasvas proletariaadi arvuline hulk, suurenes ka tema teadlikkus — hoogustus töölisliikumine, sagenesid streigid ja demonstratsioonid. Ajaloo areenile astus uus klass — proletariaat.

Tõukeks Pariisi proletariaadi väljaastumisele oli Napoleon III avantüristlik sõda Preisimaaga, mis lõppes häbistava kaotusega — Napoleon koos oma vägedega võeti vangi. See suurendas veelgi rahutust töölisklassi hulgas, kes nõudis vabariigi väljakuulutamist. Suurkodanlus moodustabki uue valitsuse eesotsas Gambettaga, et seega halvata proletariaadi revolutsioonilist indu. Kuid proletariaat ei lasknud end petta, vaid jätkas relvastumist. Valitsus, kes kartis oma revolutsioonilisi töölisi rohkem kui välisvaenlast, oli valmis reetma rahvast ning alla kirjutama kokkulepet preislastega, et lämmatada töölisliikumist. Kodanlus teostaski oma reetur'iku plaani, sõlmides 1. märtsil 1871 preislastega rahu.

Kuid revolutsiooniline Pariis ei anna alla. Relvastatud rahvas jätkab oma linna kaitsmist. Thiers, kes seisis reaktsioonilise valitsuse eesotsas, tegi kõik selleks, et revolutsioonilist liikumist maha suruda. 18. märtsil saatis ta oma väed Pariisi, et ära võtta revolutsioonilselt kaardiväelt relvad. Pariisi elanikkond astus aktiivselt võitlusse. Valitsusvägede sõdureid läks hulgana üle revolutsiooni poolele.

Nõnda haaras Pariisi proletariaat 80 aastat tagasi 18. märtsil võimu enda kätte ning pani aluse kommuunile — töörahva valitsusele. Oma olemasolu 72 päeva jooksul näitas kommuun eredalt, et ta on rahva oma võim ning võitleb töötajate huvide eest. Kommuun purustas vana riigiaparaadi ja asendas selle uuega, parandas tööliste töötingimusi, rekvireeris ärajoosnud kodanluse ettevõtted. Esmakordselt ajaloos anti naisele võrdsed õigused meestega, kool lahutati kirikust.

Pariisi Kommuun oli tõeline rahvavõim, kuid ta tegi ka suuri vigu. Nii lubas kommuun liigset pehmust käitumises oma vaenlastega. Tõsiseks veaks oli ka see, et ei natsionaliseeritud panka, mille kaudu Thiers sai raha reaktsiooni jõudude koondamiseks. Revolutsioonilisele liikumisele ei tõmmatud kaasa talupoegi, kommuunil puudus ühtne juhtiv partei. Kõige selle tagajärjeks oli, et Pariisi Kommuun Thiersi vägede ägedal pealetungil pärast sangarlikku vastupanu langes ja uputati verre. Töölised kaitsesid kaua kangelaslikult ja ennastsalgavalt oma võimu.

Pariisi Kommuun langes, kuid tal on määratu tähtsus töölisliikumise ajaloos. Marx märkis, et tulevane töörahva riik peab olema just nimelt Pariisi Kommuuni tüüpi riik. See Marxi ennustus on täitunud. Pariisi tööliste punane lipp, mis langes 80 aastat tagasi, lehvib nüüd uhkelt meie maa kohal — võitnud sotsialismi maa kohal, nõukogude rahva kohal, kes on koondunud Lenini-Stalini partei ümber, selle partei ümber, kes viib meie kodumaad võidult võidule teel kommunismile.

M. Lõhmus

Tähistagem EK(b)P VI kongressi uute saavutustega parteilises ja massilises poliitilises töös!

* *

PARTEI ELU

Abi ulatuslikumaks

Linna parteiorganisatsiooni äsjatoimunud konverents paljastas muuhu'gas ka suuri puudusi TRÜ ühiskonnateaduste kateedrite töös, kes on kutsutud etendama juhtivat osa ülikoolis tehtavas ideelis-poliitilises kasvatustöös. Neist asjaoludest lähtudes toimus möödunud reedel ühiskonnateaduste kateedrite parteigrupi koosolek, kus arutati küsimust ühiskonnateaduste kateedrite abist teiste kateedrite töö ideelis-poliitilise taseme tõstmisel. Sõnavõttudes märgiti tunnustava't selliste ürituste suurt abistavat osa, nagu ajaloo-keeleteaduskonna õppejõududele peetud seminarid stalinliku keeleõpetuse alustest ja kateedrijuhatajatele korraldatavad seminarid filosoofia alal.

Olu'ist tähtsust omas ka keelte ja kirjanduse kateedrite abistav kontroll, mille tu'emusena saadi kõrvaldada mitmeid olulisi puudusi õppe- ja kasvatustöös. Koosolek märkis aga suure puudusena asjaolu, et nimetatud üritust ei viidud alustatud hoo ja järjekindlusega lõpuni: senini on selle aktsiooni tulemused läbi arutamata ühiskonnateaduste kateedrite oma ko'lektiivis.

Koosolekul rõhutati ka tihedama õppetöö-alase sideme vajadust nii ühiskonnateaduste kateedreil omavahel kui ka nende ja teiste kateedrite vahel. Esineb ju õppetöös selliseid probleeme, mis vajavad lahendamist mitmete kateedrite ühiste jõududega.

Õppe-metoodiliste küsimuste osas peeti soovitavaks edaspidi korral'dada ühiskonnateaduste kateedrite ühiseid istungeid. Mõningais küsimustes peeti soovitavaks ka ühiste seminaride korraldamist ühiskonnateaduste ja füüsika, keemia jt. kateedrite poolt.

Parteigrupi koosolek täitis oma olulise ülesande — ta määratles teed ja ülesanded kaasaaitamiseks ideelis-poliitilise töö parandamiseks teistes kateedrites.

F. Lõpp

Iga kommunist lülitugu aktiivselt töösse!

Ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupp alustas sel õppeaastal oma tööd oktoobrikuus. Sellest ajast peale on töö grupis toimunud plaanikindla't, koosolekuid korraldatakse iga kuu.

Parteigrupi üheks suurimaks ürituseks oli tutvumine teadusliku töö olukorraga teaduskonnas. Viidi läbi lahtine koosolek õppejõudude ja kateedrijuhatajate osavõtul, kus kuulati ära eesti keele ja kirjanduse ning vene keele ja kirjanduse kateedrite juhatajate aruanded. Se'les küsimuses vastuvõetud otsused on suures osas ellu viidud, kuid siiski pole teadusliku töö osas olukord veel rahuldav.

Seejärel tegeles parteigrupp teaduskonna töötajate, eeskätt kommunistide poliitilise enesetäiendamise käigu uurimisega. Tutvunud poliitkoolide tööga, samuti iseõppijate tööp'aanide ja nende täitmisega, võttis parteigrupp vastu konkreetse otsuse, milles märgiti, et eriti töö iseseisvalt õppijate suunamise ja juhtimise alal pole kaugeltki rahuldav.

Suure töö tegi grupp ära ka poliitinformatsioonide läbiviimise kontrolli osas. Parteigrupi liikmeist moodustatud komisjon külastas poliitinformatsioonitunde ja selgitas välja puudused, mille alusel parteigrupp töötas välja abinõud poliitinformatsioonide taseme tõstmiseks ja nende aktiivsemaks muutmiseks.

Praegu on grupi töös põhiküsimuseks loengute ideelis-teoreetilise taseme tõstmine, millist küsimust arutatakse grupi järgmisel koosolekul.

Aktiivselt võttis parteigrupp osa ka möödunud kahest va'imiskampaaniast, mille edukaks läbiviimiseks kaasa töötasid sm-d Reiman, Kuzina, Taev, Künnap, Kilk, Lehari, Lõhmus jt.

Parteigrupi töös on veel rida puudusi: siseparteiline töö ei seisa nõuete tasemel, pole olnud organisatsiooni ridade kasvu, mittekülla'dane on töö kaadritega, eriti noorte õppejõududega. Al'akirjutanul on veel vähe kogemusi tööks parteigrupi organisaatorina — tarvis oleks rohkem ja konkreetsemat abi parteibüroo ja kogenenumate seltsimeeste poolt. Puuduseks meie töös on ka see, et ametiühingu ja ÜTÜ töös ei ole küllaldaselt tunda parteigrupi juhtivat kätt.

Meie parteigruppi kuu'ub kakskümmend seltsimeest. Kõigi kommunistide aktiivse osavõtu eeldusel suudame me teha senisest palju rohkem võitluses õppetöö kõrge kvaliteedi eest, kaadrite kommunistliku kasvatuse eest, siseparteilise töö parandamise eest, õppeaasta eduka lõpuleviimise eest.

A. Rauman,
ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupi organisaator

Lubamatu huvipuudus tähtsa ürituse vastu

Poliitinformatsioonid moodustavad lahutamatu osa õppe-kasvatuslikust tööst. Mis puutub matemaatika-loodusteaduskonda, siis toimuvad siin poliitinformatsioonid juhuslikult, nõrgalt ettevalmistatuna.

Nii näiteks pole senini füüsika V ja IV kursusel käesoleval semestril toimunud ühtki poliitinformatsiooni. Kursuse hooldajateks õppejõududeks on vanemõpetaja Kard ja vanemõpetaja Lumberg. On väga imelik, miks sm. Lumberg pole suutnud senini käesoleval semestril läbi viia ühtki poliitinformatsiooni, kuna möödunud semestril tema po'iitinformatsioonid olid ühed parimad matemaatika-loodusteaduskonnas.

Halvasti ettevalmistatult viiakse läbi poliitinformatsiooni keemia I kursusel (kursuse hooldaja õppejõud sm. Haldma). Tähelepanu ei pöörata suurele puudujate arvu'e (sageli puudub üle poole üliõpilastest). Sagedasteks puudujateks osutuvad üliõpilased Lapp, Maasik jt. Poliitinformatsioonis kerkivatele küsimustele jäetakse vastused võlgu. Samuti nõrgalt viiakse po iitinformatsioone läbi geograafia osakonnas. Õppejõud vabandavad end siin suure töökoormusega, kuid üliõpilaste kasvatamine ei tohi selle all kannatada. Keemia III kursusel puudub aga pikemat aega kursuse hooldaja õppejõud ja ei peeta ka poliitinformatsioone.

Paremini toimuvad poliitinformatsioonid füüsika II kursusel, mille hoo'dajaks õppejõuks on sm. Prüller. Puudumisi poliitinformatsioonitundidest esineb väga harva. Arutelud on elavad, mida soodustavad sm-te Sooviku, Hurda jt. sõnavõtud.

Tuleb märkida, et poliitinformatsiooni läbiviimist matemaatika-loodusteaduskonnas tuleb tugevasti parandada. Kui seni on sel'ele küsimusele osutatud õigustamatult vähe tähelepanu, siis edaspidi peavad õppejõud ja ühiskondlikud organisatsioonid võtma poliitinformatsioonide läbiviimise parandamise ja kontrolli oma südameasjaks.

E. Kask

Loenguline töö ühiselamuis ei rahulda

ÜTÜ populaarteaduslikke loenguid korraldatakse järjekindlalt ka ühiselamuis. Möödunud semestril korraldati loenguid kaks korda kuus; sel semestril, arvestades kinolektooriumi tööd ja teaduskonniti toimuvaid loenguid, on ette nähtud igas ühise'amus üks loeng kuus.

Kuidas seda seni on suudetud läbi viia? Kavas olid valimiseelsed loengud kõigis 9 ühiselamus. Tegelikult jäid need loengud ära neljas ühiselamus. Eelkõige on siin süüdi al'akirjutanu, kes osutas vähest initsiatiivi lektoritega kontakti loomisel ja halvasti kontrollis, kas on kindlustatud lektorite kohaleilmumine ning loengu organiseerimine ühiselamus endas. Seetõttu ei i munud lektorit kokkulepitud ajal Kastani ja Pioneeri tän. ühiselamuisse. Tiigi tän. ühiselamus oli aga kohal ainult murdosa elanikke — paarkümmend üliõpilast. Vääralt talitas ka lektor sm. To'k, kes keeldus nii väikesele kuulajaskonnale loengut pidamast. Näituse tän. ühiselamu kultuuriorganisaatorit (sm. Selge) ei õnnestunud leida kogu veebruarikuu jooksul. Parimini õnnestus valimiseelne loeng Vallikraavi tn. ühiselamus (vanem sm. Niine, kult.-org. sm. Vilbaste), kus osavõtt oli ligi 100%; hästi organiseeritakse loenguid ka Nõukogude väljaku ühiselamus (kult.-org. sm. Mändmaa).

Semestri edasine tööp'aan on koostatud arvestusega, et vältida seni tehtud vigade kordumist.

Et loengute läbiviimine ei kujuneks vaid formaa'seks, tuleb lektoritel senisest palju rohkem tähelepanu pöörata loengute kvaliteedile ja esitusviisi elavusele.

H. Välipõllu,
ühiselamute loengute organisaator.

Iga ülikooli kollektiivi liige peab olema teatrisõber

Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilaskond on olnud RT „Vanemuisega" juba pikemat aega tihedas kontaktis. On kujunenud juba traditsiooniks, et üliõpilaspere korraldab iga uuslavastuse vaatamiseks erietendusi ja arutab nähtud etendused ühiselt läbi, elavalt süvendades õppetöös saadud teadmisi teatrietenduste muljetega.

Kahjuks aga on teatrikülastamise osas valdav enamik õppejõude passiivsed. Ometi just õppejõud saaksid edukalt kasutada teatrietendusi üliõpilaskonna kommunistlikus kasvatustöös, esile tõstes nõukogude silmapaistvate autorite ja klassikute paremaid teoseid, ühtlasi paljastades kodanliku teaduse ja kunsti rahvavaenulikku olemust, võideldes nõukogude eesrindliku teaduse ja kunsti alahindamise vastu, kasvatades üliõpilastes uhkustunnet nõukogude kultuuri saavutuste üle.

RT „Vanemuine" on eriti käesoleval aastal repertuaari valikul rangelt juhindunud ÜK(b)P KK ajaloolistest otsustest ja püüdnud samaaegselt luua TRÜ ringkondadest alalist külastajaskonda. Ühe abinõuna sellel alal laskis teater juba möödunud hooajal müügile abonementkaardid.

Käesoleval hooajal parandati abonementkaartide süsteemi ja muudeti see kasutajatele vastuvõe.avamaks. Ühtlasi iasti välja esietenduste abonementkaardid. Ometi telliti ülikoolis käesoleval hooajal poole vähem abonementkaarte — 167 möödunud hooaja 366 asemel.

Kui aga vaadata nende kasutamist, siis on olukord veelgi imelikum. 37 abonementkaardi omanikku polnud kuni 1. veebruarini 1951. a. oma kaarte kordagi kasutanud, 20 isikut o'id seda teinud ainult üks kord. Sellevastu 26 tellijat ülikoolist on samal ajal abonementkaartidega teatrit külastanud 5 kuni 7 korda. On ju teada, et ülikooli õppejõududel on vähe aega. Aga kuidas leidsid teatri külastamiseks aega sellised seltsimehed nagu A. Kask ja K. Kann ajaloo-keeleteaduskonnast, E. Peebsen, V. Ridala, O. Tomberg, A. Laas veterinaarteaduskonnast, V. Veermaa ja D. Jürimaa — metsandusteaduskonnast, Vassiljev ja Jegorov põllumajandusteaduskonnast, A. Ruubel, Prüller, J. Piiper, H. Riikoja, L. Aru mat.-loodusteaduskonnast jne.? Kas neil on palju enam aega kui seltsimeestel V. Vagal, Freymanil, Pravdinil, Konksul, P. Koppelil, V. Savil, L. Nurmandil, V. Parisel, A. Rünkil, V. Tennusel ja paljudel teistel, kes polnud kordagi oma kaarte kasutanud?

Kas selline passiivsus teatri vastu, mis valitseb TRÜ õppejõudude tunduva osa hulgas on endassesulgumise ja apoliitilisuse nähtus, või on tõesti tingitud objektiivsetest põhjustest, see on küsimus, mille peaksid kiirelt lahendama TRÜ a/ü komitee ja partei-algorganisatsioon. Iga ülikooli kollektiivi liige peab olema teatrisõber.

K. Paas

Kodumaa ootab meilt Pavlovi õpetuse edasiarendamist

Akad. I. P. Pavlovi õpetus on nõukogude eesrindliku meditsiini aluseks. Pav'ovi ideed organismist kui ühtsest tervikust, närvisüsteemi juhtivast osast, organismi ja väliskeskkonna vastastikusest sõltuvusest rajavad kõigepealt aluse uuele sünteetilisele füsioloogiale, kuid ühes sellega kujundavad põhilise't ümber kõik teadusalad, mis tegelevad inimesega.

Kuivõrd on arstiteaduskond rakendanud Pavlovi õpetust oma tegelikus õppe- ja teaduslikus töös?

Kahtlemata on tehtud edusamme Pavlovi õpetuse tundmaõppimisel. Kui veel mõni aasta tagasi valitses üldine arvamus, et Pavlovi tähtsus piirdub ajufüsioloogiaga, siis eriti pärast 1950. a. suve' toimunud suurt üleliidulist sessiooni on kõikidele kateedritele selgunud vajadus rakendada Pavlovi õpetuse põhialuseid igas erialas.

Muidugi ei tule arvata, et arstiteaduskonnas oleks juba kõik tehtud Pavlovi õpetuse tundmaõppimiseks. I. P. Pav'ovi ja tema järglaste teaduslik tegevus haarab nii laia probleemistikku ja on materjalilt nii ulatuslik, et sellega tutvumine nõuab pidevat ja süstemaatilist tööd. Selles osas on kind'asti veel palju ära teha.

Veelgi rohkem tööd on ees Pavlovi õpetuse elluviimisel, rakendamisel tegelikku töösse, pavlovliku suuna omandamisel. Mistahes distsipliini ei tee pavlovlikuks mitte täiendav Pav'ovi õpetusele pühendatud peatükk, ei ka mitte Pavlovi nimi ja tsitaadid. Tõelise pavlovliku suuna omandamiseks on vaja teostada põhilised ümberhinnangud oma erialal, rajada uued alused ning kriitiliselt läbi vaadata kogu seniste teadmiste süsteem.

Arstiteaduskonna kateedrid on asunud ümber korraldama oma tööd Pavlovi õpetuse põhimõtetest lähtudes. On läbi vaadatud kateedrite teadusliku töö p'aanid, missugust tööd koordineerib vastav komisjon eesotsas patoloogilise füsioloogia kateedri juhataja dr. I. Sibulaga. Tööde temaatikas on esikohale kerkinud Pavlovi õpetuse rakendamisele rajatud suund. Kahjuks ilmneb veel mõneski töös juba ainuüksi teema põhjal kindlakstehtav formalistlik tendents Pavlovi õpetuse mõistmisel.

Tuleb esile tõsta TRÜ rektoraadi abi, kes kutsus kokku arstiteaduskonna nõupidamise Pavlovi õpetuse rakendamise küsimuste arutamiseks. Nõupidamisel tõsteti TRÜ teadusala prorektori prof. E. Martinsoni poolt üles küsimus erilise seminari organiseerimiseks, kus tu'eksid läbitöötamisele Setšenovi, Pavlovi, Vvedenski ja Uhtomski tööd. Eriliselt rõhutati vajadust seminaris läbi töötada seltsimees Stalini teosed keeleteaduse alal. Arstiteaduskond peab oma ülesandeks võtma selle seminari mõtte el'uviimise, võimalikult kaasa tõmmates kateedreid ka teistest teaduskondadest, kus tegeldakse Pavlovi õpetusega — pedagoogika, psühholoogia, üldbioloogia jt.

Akad. Pavlovi õpetuse põhimõtete elluviimise konkreetsete ülesannete lahendamisel oleksid kahtlemata vajalikud sõnavõtud kateedrite eneste poolt. Esitaksin järgnevalt lühikese ülevaate arstiteaduskonna füsioloogia kateedri tööst akad. I. P. Pavlovi õpetuse elluviimisel.

Füsioloogia kateedris on toimunud süstemaatiline töö I. P. Pav'ovi ja tema järglaste tööde tundmaõppimiseks. Läbitöötatud teoseid refereeritakse kateedrikoosolekuil. Õppides järjest ulatuslikumalt tundma Pavlovi õpetust, suudetakse ka paremini teostada Pavlovi õpetuse põhialuste rakendamist tegelikku töösse.

Pavlovliku suuna omandamise seisukohalt on füsioloogia kateedri'e olnud suureks abiks bioloogiateaduste alal toimunud diskussioon. Alates sellest sessioonist on füsioloogia kateedris pandud erilist rõhku Pavlovi õpetuse elluviimisele, teooria ja praktika seostamisele. 1947.—48. õppeaastal teostatakse TRÜ aja'oos esmakordselt fistulioperatsioonid Pavlovi meetodite järgi ning asutakse tingitud reflekside kujundamisele. Vajaliku aparatuuri ja katseseadeldiste valmistamine ning koerte arvu suurendamine annavad võimaluse juba järgnevail aastail esitada üliõpilastele Pav'ovi klassilisi katseid nii loenguil kui praktikumides.

Omades juba kogemusi tingitud reflekside kujundamisel koertel, asutakse olemasoleva aparatuuri kohandamisele ja uute seadeldiste konstrueerimisele inimese tingitud reflekside uurimiseks, missuguse't alalt planeeritakse ka kandidaaditööd kateedri noorematele õppejõududele. Üks töödest, mis käsitleb teise signaalsüsteemi küsimusi („Tingitud seoste kujundamisest okulo-kardiaalrefleksi alusel") on lõpetamisel.

Füsioloogia kateeder on aktiivselt rakendunud Pavlovi õpetuse populariseerimisele, organiseerides külastusi kateedrisse („lahtiste uste" päevad, loengud ja katsete demonstratsioonid koo'idele), samuti pidades loenguid väljaspool kateedrit.

Kateedri õppejõud on kõik tutvunud tööga Pavlovi õpetuse edasiarenduse osas Moskva ja Leningradi uurimisasutistes. Teadusliku töö küsimustes on loodud kontakt Leningradi Eksperimentaalse Meditsiini Instituudiga (juh. prof. Birjukov).

Kui füsioloogia kateeder on oma töös põhiliselt suutnud asuda Pavlovi õpetuse positsioonidele, pole kateeder siiski vee' täitnud kõiki neid ülesandeid, mis vajavad lahendust teaduskonna ulatuses. Kateedri kontakt teiste kateedritega on üldiselt nõrk. Kahtlemata saab ka füsioloogia kateeder omalt poolt kaasa aidata selleks, et tugevdada koostööd ning selle vara' suunata kogu teaduskonna püüdeid pavlovlikkude põhialuste omandamisel. Seejuures ei pea kateeder teistele kateedritele küsimuste lahendamisel pakkuma mingeid valmis retsepte, vaid võimalusi tundma õppida Pavlovi õpetuse teoreetilisi ja eksperimentaalseid aluseid, peab pakkuma abi Pavlovi õpetuse alal esilekerkivate probleemide lahendamisel. Kõige tähtsamaks koostöö vormiks on aga kaheldamatult kateedrite teadusliku töö suunamine ühiste küsimuste lahendamiseks. Füsioloogia kateeder saab oma abi pakkuda kliinikutele kõigepealt sel teel, et ta asub lahendama kliinilises töös esilekerkinud probleeme eksperimentaalsete uurimuste najal.

Füsioloogia kateeder ongi juba asunud arendama niisugust koostööd, nime't neuroloogia kateedriga. Uneravi kasutamisel närvikliinikus on tekkinud küsimusi uinutite toime kohta. Füsioloogia kateedri juhataja prof. E. Käer-Kingisepa poolt teostatud uurimus uinutite võrdleva toime kohta on andnud tähtsaid andmeid uneraviks kasutatavate ainete toime kohta. On osutunud vajalikuks küsimuse valgustamine veel uutelt seisukohtadelt, missuguses osas alustatakse eksperimentaalseid uurimusi juba lähema' ajal.

Niisugune koostöö ei peaks piirduma muidugi mitte ainult füsioloogia kateedriga. Koostöö paljude kateedrite vahel aitaks kiiremini üle saada teadusliku uurimistöö killustatusest, tagades ühtlasi suurema edu töös.

Suurimad ülesanded Pavlovi õpetuse el'uviimisel lasuvad kaheldamatult füsioloogia kateedril. Kateeder jätkab oma õppe- ja teadusliku töö küsimuste läbitöötamist Pavlovi õpetuse seisukohtadelt, seades oma lähimaks ülesandeks seejuures ka koostöö arendamise teiste kateedritega.

Lõpuks ei tohi unustada, et Pavlovi ideede edasiarendus vajab õieti ühiseid pingutusi kõigilt neilt teadusa'adelt, mis tegelevad inimesega: meditsiin, bioloogia, psühholoogia, pedagoogika, ka kehakultuur. Eriti pedagoogikale tuleb rohkem tähelepanu osutada. Nõukogude pedagoog ja nõukogude arst on eelkõige need, kelle kätesse on usaldatud kommunistliku ühiskonna liikmete areng ja hüveo'u. Pavlovi õpetusega on antud meile üks vahendeist tuleviku ühiskonna kujundamiseks.

M. Reeben

ÜTÜ IV teaduslik konverents on meie panus suurde rahuüritusse

Üliõpilaste loominguliste jõudude ülevaatus

TR Ülikoolis on Üliõpilaste Teaduslik Ühing muutunud aasta-aastalt elujõulisemaks organisatsiooniks, hõlmates ringide liikmeskonnaga poo'e kogu üliõpilaskonnast. Töö ühingus on muutunud elavaks ja üliõpilasi huvitavaks. See on saavutatud järjest süveneva kasvatustööga üliõpilaskonnas ja juhendamise parandamisega kateedrite poolt. Kui esialgsel organiseerimisperioodil tingis raskusi asjaolu, et osa õppejõude ja ühiskondlike organisatsioonide töötajaid ei osanud anda ühingu tööle tarvilikku hinnangut, siis praegu on see tõke järjekindla organisatoorse töö tulemusena põhiliselt murtud.

Vaidlematuks saavutuseks on ka see, et nüüd on ringide tööle temaatika osas antud hoopis kindlam suund ja alus. Palju suuremal määral kui varem esineb kompleksseid probleeme, mis lubab teostada uurimusi suurema haardega, eriti kollektiivse töömeetodi kasutamise korral.

Kõige selle tulemusena võib rahuldusega konstateerida üliõpilaste teadusliku töö produktiivsuse märgatavat tõusu. Kui II teaduslikul konverentsil 1949. a. tu'i ettekandmisele 65 tööd, III konverentsil 1950. a. 72 tööd, siis algaval IV konverentsil esitatakse juba 100 tööd. Selle kvantitatiivse tõusu kõrval ei saa märkimata jätta ka sisulist progressi. Eelseisev konverents pole mitte ainult nimeliselt pühendatud võitluse e rahu eest, vaid peaaegu iga siin esitatav töö demonstreerib kujukalt teaduse aktiivset osa meie rahva rahulikus ülesehitustöös. See on üliõpilaste parimaks panuseks ülemaailmsesse rahuüritusse.

IV teadusliku konverentsi ettevalmistamisele asudes võttis ÜTÜ nõukogu arvesse eelmiste aastate kogemusi. Püüti vältida kõiki seni esinenud vigu. Iga osakonnanõukogu juures moodustati konverentsi ettevalmistamise komisjon, kes kandis hoolt tööde plaanipärase valmimise eest.

Tänavu on esmakordselt korraldatud konverentsi töödega eelneva laiema tutvumise võimalus TRÜ Pearaamatukogus. See asjaolu lubab eeldada senisest aktiivsemat sõnavõttude ja loominguliste diskussioonide osa konverentsi istungeil.

Sõprussidemete tihendamiseks vennasvabariikide üli'koolidega on kutsutud konverentsile üliõpilasi Moskva, Leningradi, Riia ja paljude teiste meie kodumaa linnade kõrgemaist õppeasutistest.

Teadusliku konverentsi ettevalmistamisel pole ÜTÜ üksi — teda abistab kõige tihedamas koostöös ülikooli komsomoliorganisatsioon.

ÜTÜ nõukogu sooviks on, et IV teaduslik konverents kujuneks üliõpilaste loomingu'iste jõudude tõeliseks ülevaatuseks ja mööduks range ja seltsimeheliku printsipiaalse kriitika ja enesekriitika tähe all. Ükski konverntsil esinev puudus ei või jääda silmapaari vahele, sest peetagu mee'es, et praegu pole vara alustada ettevalmistusi viiendaks konverentsiks. Iga väärtuslik kogemus saagu aluseks uuele tõusule meie töös!

V. Koslov,
ÜTÜ Nõukogu esimees.

Teaduslikud ringid — kommunistliku kasvatuse tähtis keskus

Üliõpilaste Teaduslik Ühing peab etendama olulist osa noorte kommunistlikus kasvatuses. Seepärast peab ideelis-poliitiline kasvatustöö o'ema lahutamatu ÜTÜ üldisest tööst.

Ent käesoleva õppeaasta algul ÜTÜ üldkoosolekul konstateeriti, et ÜTÜ töös esineb veel tugevaid apoliitilisuse elemente. Ka oli valdav osa kommunist'ikest noortest jäänud eemale ÜTÜ tööst: ainult 6% ÜTÜ liikmeist olid kommunistlikud noored.

Sügissemestri jooksul paranes olukord tunduvalt tänu sidemete tihenemisele komsomoliorganisatsiooni ja ÜTÜ vahel. Semestri lõpul oli juba ligi üks kolmndik ÜTÜ liikmeist kommunistlikud noored. ÜLKNÜ liikmeiks astusid paljud parimad ÜTÜ liikmed, nagu sm-d Reidla, Hallap, Hein, Kurm, Liimets jt. Kommunistlikud noored aga lülitusid senisest aktiivsemalt ÜTÜ töösse. ÜTÜ nõukogus töötavad enamikus kommunistlikud noored eesotsas sm-te Koslovi ja Kahkiga.

Komsomoliorganisatsiooni abiga kõrvaldati ÜTÜ põhikirja rikkumise juhtumid, süvendati võitlust kosmopolitismi, objektivismi ja muude lubamatute tendentside vastu ÜTÜ ringides. Komsomoliorganisatsiooni initsiatiivil korraldati ringide vanemate seminar, kus arutati ideelis-poliitilise kasvatustöö parandamist teadus'ikes ringides. Tehti väga tervitatav otsus viia iga töökoosoleku kavva sisse teaduslik lühiinformatsioon tähtsamate nõukogude teadlaste saavutuste tutvustamiseks ja ühiskondlik-poliitiliste sündmuste läbiarutamiseks.

Meil leidub siiski veel komsomolialgorganisatsioone, kes ei ole süvenenud teaduslike ringide töö küsimustesse ega näidanud küllaldast initsiatiivi selle juhtimises. Selle tagajärje! pole näiteks veterinaarteaduskonna teaduslikes ringides käsitlemist leidnud küsimus, milliseid nõudeid esitab ühiskond nõukogude vetarstile, ringi liikmeid pole pidevalt tutvustatud nõukogude teaduse uute saavutustega antud erialal jne. Se'les suhtes võib veterinaarteaduskond eeskuju võtta metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsioonilt, kes teaduslike ringide töö suunamise osas on saavutanud märkimisväärseid tulemusi.

Neil päevil toimuvad kõigis teaduskondades komsomoliorganisatsioonide lahtised koosolekud, kus arutatakse kommunistliku kasvatuse teostamise o ukorda ÜTÜ ringides ja nõukogudes. Neil koosolekuil tuleb senisest palju enam kasutada kriitika ja enesekriitika vahedat relva, mis aitab kaasa teadlaste-patriootide kasvatamisele, kes pühendavad kogu oma jõu Nõukogudemaa õitsengu teenistusse, võitlusele rahu eest, millele on pühendatud ka meie ÜTÜ IV teadus.ik konverents.

L. Tohver,
ELKNÜ TRÜ Komitee liige.

Pingelise ettevalmistustöö vili

Üliõpilaste teaduslik konverents on peegliks, milles kajastub ÜTÜ töö, on „eksamisessiooniks", kus tehakse kokkuvõtted möödunud aastast, esitatakse uurimistöö resultaadina parimad teaduslikud tööd, vahetatakse töökogemusi teiste vennasvabariikide kõrgemate õppeasutiste üliõpilastega.

Metsandusteaduskonna teaduslikud ringid alustasid juba õppeaasta esimestel päevadel konverentsi ettevalmistustööd. Nüüd on selle õigeaegse ja pingsa ettevalmistustöö viljana valminud 11 uurimistööd. Eelmistel aastatel pole teaduskond suutnud pakkuda neid üle seitsme.

Ettekanded haaravad rahvamajanduse aktuaalseid probleeme. Nende küsimuste lahendamisega teaduslikud ringid annavad oma panuse meie kodumaa edasise õitsengu ja võimsuse veel kiiremaks kasvuks, aidates sellega tugevdada rahurinnet. Nii käsitleb rida töid looduse ümberkujundamise stalinliku plaaniga ettenähtud puistute rekonstrueerimise küsimusi. Meie metsade liigilise koosseisu rikastamise võimalusi uute puuliikide aretamise ja introduktsiooniga käsitleb oma töös sm. Paivel. Fašistliku okupatsiooni ajal hävitatud metsade taastamise võimalusi selgitab sm. Rätsep. Eriline osa konverentsil on määratud meie noorte kolhooside abistamisele metsamajanduslikes küsimustes. Tartu Metsatransportbaasi nr. 3 madalat tööviljakust põhjustavaid tegureid ja nende kõrvaldamist hõlmab üks kompleksne uurimistöö. Uurimistöödes on eriti rõhutatud vene ja nõukogude teaduse prioriteeti ja saavutusi.

Sõprussidemete tugevdamiseks ja töökogemuste vahetamiseks on konverentsile palutud rea teiste vennasvabariikide kõrgemate õppeasutiste ÜTÜ-de esindajaid. Nii on oodata külalisi meie kodumaa vanimast ja nimekamast metsanduslikust õppeasutisest Leningradi Metsatehnilisest Akadeemiast, Läti ja Leedu Põllumajandusakadeemiatest, Lvovi ja Kišinjovi Metsainstituutidest.

Seoses konverentsiga organiseeritakse näitus üliõpilaste teadusliku töö tutvustamiseks ja populariseerimiseks. Teaduskonna isetegevuskollektiivid koos teiste teaduskondade isetegevuskollektiividega korraldavad isetegevusõhtu vennasvabariikide külalistele.

L. Ruus

Konverents toimugu kriitika ja enesekriitika tähe all

18. märtsil algab ÜTÜ neljas teaduslik konverents, millega TRÜ õppiv noorsugu annab omapoolse panuse võitluseks rahu eest.

Konverentsi läbiviimisel on käesoleval aastal esmakordselt kehtestatud kord, mille kohaselt ettekantavad tööd pidid valmima oma lõplikus vormis juba varakult enne konverentsi algust. See tõstab ilmselt ettekannete kvaliteeti ja võima'dab laiemal avalikkusel töödega tutvuda juba enne nende ettekandmist sektsiooni istungil. Senini valminud tööd on õppejõududele ja üliõpilastele tutvumiseks välja pandud TRÜ Pearaamatukogu lugemissaalis.

Teise uuendusena on püstitatud konverentsi läbiviimisel nõue, et iga sektsiooni töö alguses esineks sektsiooni teaduslik juhendaja avaettekandega, mi'les ära näidatakse nõukogude teaduse osa kogu progressiivse inimkonna võitluses kindla ja püsiva rahu eest ning nõukogude teaduse üleolekut manduva imperialistliku maailma teadusest.

Et tõsta konverentsi istungite sõnavõttude ja arutluste taset, on sisse seatud oponentide süsteem. Igale ettekantavale tööle on määratud kaks oponenti, kes juba varakult pidid tutvuma vastavate töödega.

Eelo'ev konverents peab olema tõeliseks töökonverentsiks. Ta peab näitama üliõpilaste teaduslikus töös saavutatud edu, ühtlasi aga peab selgitama selles töös leiduvaid vigu ja puudusi. ÜTÜ IV teaduslik konverents toimugu bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähe a'l!

Ü. Arend,
konverentsi ettevalmistuskomisjoni esimees.

Sisukas koosolek

Põ'umajandusteaduskonna juures kaks semestrit töötavas ÜTÜ mehhaniseerimisringis toimus töökoosolek. Koosoleku lühiinformatsiooni osas tutvustati rida lühifilme, kus peaitvaatajatel avanes võimalus jälgida kombaini tööd, viljapeksumasinat „MK-1100", kompleksset elektrifitseerimist, mehhaniseeritud umbrohutõrjet jne. Järgnevalt ringi juhendav õppejõud mehhaniseerimiskateedri juhataja dots. E. Nurk tutvustas kooso'ekut eelseisvate ülesannetega, mis muutuvad eriti vastutusrikkaks seoses uute perspektiividega šeflusaluses Jüriöö kolhoosis. Uuteks ülesanneteks oleks küsimused, mille vastamine võimaldaks sisetranspordi korraldamist loomafarmides, rühvelkultuuride vaheltharimist, ko'hoosi elektrifitseerimist, söötade mehhaniseeritud ettevalmistamist.

Koosolek lõppes ringi vanema II kursuse üliõpilase Ü. Remmeri sõnavõtuga käesoleva semestri tööplaanist.

R. Laas

Студенческое Научное Общество на подъёме

В последние годы в работе НСО Тартуского госуниверситета заметен значительный подъём как в организационной, так и в научной работе. Число членов сейчас 364. В состав НСО входят 9 отделений (историко-филологическое, юридическое, медицинское, лесоводческое, сельскохозяйственное, биолого-географическое, ветеринарное, физико-математическое, физкультурное), которые охватывают 56 научных кружков.

Совет НСО достиг в настоящем учебном году в организации и в руководстве научной работой студентов целого ряда успехов. Совет приступил к руководству работой НСО по содержанию. Чтобы не раздроблять тематику научной работы кружков и вести тематику в соответствие с задачами народного хозяйства и идеологического фронта, а также для лучшего согласования тематики с кафедрами ТГУ, при планировании научно-исследозательской работы были составлены на более продолжительный срок тематические перспективные планы.

В текущем году проведено 4 конференции НСО, из которых две посвящены вопросам сталинского языкознания и две памяти великих русских учёных: Павлова и Пирогова.

Своевременно началась подготовка к IV Студенческой научной конференции, причём особенное внимание было обращено на актуальность и идеологическую сторону тематики.

Совершенно реорганизована работа по распространению научных знаний. Организована лекторская группа НСО. В течение всего семестра проводились в университете, в школах, в предприятиях и в колхозах научно-популярные лекции.

С целью повышения уровня организационной работы проведён ряд семинаров для старост кружков.

НСО имеет тесную связь со многими НСО университетов братских республик. Научные кружки НСО наладили связь с соответствующими институтами и учебными заведениями Академии наук Эстонской ССР.

Перед конференцией были проведены на всех факультетах открытые собрания первичных организаций ЛКСМ Эстонии для обсуждения работы НСО. Эти собрания везде прошли в духе большевистской критики и самокритики.

На своем заседании 5 января 1951 г. Учёный Совет ТГУ обсудил работу НСО и принял обстоятельную резолюцию для устранения недостатков, встречающихся в научной работе студентов, и указал пути дальнейшего улучшения работы НСО.

Работе НСО оказал серьезную поддержку ректорат ТГУ во главе с ректором проф. А. Ксортом и проректором по научной работе проф. Э. Мартинсоном. В тесном сотрудничестве работало НСО также с комитетом ЛКСМЭ ТГУ.

В работе НСО всё же имеют место ещё серьёзные недостатки. В научных кружках НСО до сих пор не уделялось достаточного внимания коммунистическому воспитанию студентов. Связь преподавателей кафедр с членами НСО в области научной работы ещё не достаточно тесна, вследствии чего качество самостоятельной научной работы студентов и активность студентов ещё далеко не на должном уровне. Совет НСО должен все свое внимание в дальнейшем уделить устранению этих недостатков.

Предстоящая IV научная конференция НСО, посвящённая борьбе за мир, должна быть настоящей рабочей конференцией, смотром как научной работы, так и работы по коммунистическому воспитанию студентов. Конференция должна стать мощной демонстрацией воли нашего студенчества к миру, прогрессу и приоритету советской науки и проводимого в нашем университете коммунистического воспитания. Конференция должна в духе большевистской критики и самокритики выявить недостатки в работе НСО и указать пути дальнейшего подъёма работы НСО.

У. Сийман,
зам. председателя Совета НСО.

Rahvamajanduse teenistuses

Valitsuse ja partei viimaste aastate määrused on korduvalt rõhutanud meie põllumajanduse edasiarendamise vajadust. Vastutusrikkad ülesanded meie sotsialistlikus põllumajanduses kohustavad ÜTÜ põllumajandusteaduste osakonna teaduslikke ringe oma teaduslikes uurimistöödes käsitlema neid küsimusi ja probleeme, mis on nende ülesannetega tihedas seoses.

Praegu töötab ÜTÜ põllumajandusteaduste osakonna juures 8 teaduslikku ringi.

Loomakasvatusringis on viimasel aastal olnud tihedas seoses praktikaga 2 pikemat kollektiivset uurimistööd, mille esialgsed tulemused tulevad ettekandmisele ü'iõpilaste IV teadushkul konverentsil. Esimene neist käsitleb karjakoplite toodangu määramist ENSV paremais karjamajandeis. Teine kollektiivne töö käsitleb lambavil'a kasvu sesoonsust, seda põhjustavaid tegureid ja nende anaüüsi. Lambavilla proovid võeti ringi liikmete poolt Tartu rajooni kolhoosides.

Mullateaduse ja agrokeemia ringis on töö eriti tihedalt seotud meie sovhooside ja kolhooside vajadustega. Mulla viljakus põ'umajanduse tähtsama aluseena seab kolhooside ette nõudmise põhjalikult tundma õppida oma maade mullaolusid. Siin on tublisti abiks olnud üliõpi'ased, kes teaduslike tööde taustal on paljudele meie vabariigi kolhoosidele koostanud mullastikukaardid, praktiliselt teostades kõik selleks vaja'ikud tööd.

Teadusliku töö sideme kõvendamine praktikaga on iga teaduse alal tegutseva üliõpilase esmaseks ülesandeks — see on põllumajandusteaduskonna teaduslike ringide töö lähtepunktiks.

A. Kuusik,
ÜTÜ põllumajandusteaduste osakonna nõukogu esimees.

Rahvaste sõpruse eest, rahu eest maailmas

Neljandale üliõpilaste teadusliku'e konverentsile, mis on pühendatud võitlusele rahu eest, lähevad kõik ÜTÜ ajaloo-keeleteaduse osakonna ringid vastu palju põhjalikuma ettevalmistusega kui eelmistel aastatel.

Võrreldes eelmiste konverentsidega on tänavune konverents märksa laiaulatuslikum. Kui 1949. a. toimunud konverentsil peeti ajaloo-keeleteaduse osakonna raames 17 ettekannet ja 1950. a. 21 ettekannet, siis tänavusel konverentsil esineb juba 29 üliõpilast oma töödega.

Kogu töö ÜTÜ ajaloo-keeleteaduse osakonnas on sammunud tõusuteed. Va'dav osa üliõpilastest kuulub teaduslike ringide liikmeskonda, ÜTÜ liikmete arv teaduskonnas aga on kasvanud 71-ni. Ainuüksi möödunud semestril valmis ringides 79 teaduslikku tööd. Väga häid töötulemusi liikmeskonna aktiviseerimisel ning teadusliku uurimistöö tihedal sidumisel igapäevase praktilise eluga on saavutanud loogika-psühholoogia-pedagoogika ring (esimees U. Siiman, teaduslik juhendaja dots. A. Pärl), samuti ka lääne-euroopa keelte ja kirjanduse ring (esimees L. Varres, juhendaja dots. V. Alttoa). Ajalooring on eriti silmas pidanud teaduse saavutuste ja kaasaegsete poliitiliste sündmuste tutvustamist väljaspool ü'ikooli — koolides, käitistes, asutistes, kolhoosides jm. Viimase aasta jooksul on ajalooringi liikmed esinenud üle 170 populaarteadusliku loenguga.

Sügissemestril korra'dati teaduskonnas seltsimees Stalini keeleteadusealastele teostele pühendatud teaduslik konverents, kus kuulati ära ettekanded 5 üliõpilaselt. Samuti viidi läbi kaks teoreeti'ist konverentsi Tartu keskkoolides.

Kõik need ringide poolt tehtud jõupingutused olid ühtlasi suunatud eelseisva teadusliku konverentsi heaks kordaminekuks. Tubli tööga annavad meie üliõpilased omapoolse panuse suurele üritusele — võit'usele rahvaste sõpruse ja rahvusvahelise rahu eest.

A. Liim,
ÜTÜ ajaloo-keeleteaduse osakonna nõukogu esimees.

Kehakultuur ja sport

Juurutada nõukogude spordieetikat

Meie spordieetika sisuks on kommunistliku moraali kasvatamine, nõukogude sportlasele omase käitumise sisendamine nii suhtlemises kaaskodanikega igapäevaste tööülesannete täitmisel kui ka sportlikel kohtumistel. Nõukogude sportlastele on kollektiivi huvid alati esikohal.

„Staaritsemine", labased „poosid" ja „žestid" on sobimatud nõukogude spordieetikale. Nõukogude sportlane ei tunnusta ebaausaid võite ja kõigil võistlustel on meie sportlaste silmapaistvamaks jooneks olnud korrektne ja aus käitumine. Nõukogude spordieetika ülesannetesse kuulub samuti rahvuslike ja rassiliste eelarvamuste täielik likvideerimine ja rahvaste vahelise sõpruse süvendamine. Nõukogude sportlaste kõrge spordieetika kohta on võimalik tuua tuhandeid näiteid nii siseriigis kui ka väljaspool meie maa piire peetud võistlustelt. Kuid kõigi edusammude kõrval ei tohi vaikida puudustest, mis veel esinevad. Saavutatud edu tagapõhjal kerkivad esile need, kes pole suutnud üle saada kodanlikest igandeist ja kodanliku spordi pahedest. See on takistuseks meie kehakultuuriliikumisele püstitatud ülesannete edukal täitmisel.

Et juurutada nõukogude spordieetikat, tuleb senisest enam süvendada ülikooli sportlaskonnas tehtavat ideelis-poliitilist kasvatustööd, tõsta veelgi meie kehakultuuriliikumise ideelist taset. Selleks tuleb ka iga sportlane lülitada tööle poliitharidustöö süsteemis, sest kehakultuurlaste ideelis-poliitiline kasvatamine on kehakultuuriliikumise arendamise lahutamatu osa. Spordikollektiividel ja nõukogudel tuleb jälgida oma sportlaste moraalset käitumist. Iga esinenud väärnähte puhul tuleb see kogu kollektiivi ees printsipiaalselt esile tõsta ja selgitada nõukogude sportlase moraalset palet. Samuti peab bolševistlik kriitika ja enesekriitika saama põhimeetodiks meie ülikooli sportlaste kõigis eluavaldustes. Kriitika ja enesekriitika on meie arenemise tõukejõuks, mis aitab parandada ja vältida vigu ka kehakultuurilises töös.

A. Tiik

Rakenduskunsti kursused

18. ja 25. märtsil algusega kell 11 hommikul toimuvad TRÜ klubis rakenduskunsti kursused, kus leiab käsitlemist ehte- ja plakatkiri, autahvlite, seina- ja fotolehtede kujundamine ja loosungite valmistamine. Kursusi juhatab kunstnik Nigul Espe. Osavõtt kursustest on tasuta ja kõigile asjasthuvitatuile soovitatav.

Kõrge käitumiskultuuri eest

Meie eesti üliõpilaskond on 10 nõukogude aasta jooksul läbi teinud suure arengu. Üliõpilane ei olda enam moe pärast, nagu see oli tihti tavaks kodanlikul ajal, sest kardinaalselt on muutunud üliõpilaste koosseis: „koorekihi" laste asemel on nüüd ülikoolis töötava rahva ridadest võrsunud noored. Võib rahuldustundega märkida, et meie kommunistlikkude noorte kui ka eesrindlikkude organiseerimata üliõpilaste seas hakkab välja kujunema tõelise nõukogude üliõpilase tüüp.

Kuid selle eesrindliku paremiku kõrval võime veel tähele panna üksikuid selliseid, kes arvavad, et viisakus on kodanlik eelarvamus, esinevad lohakalt ja pole seega õiged nõukogude üliõpilased.

Milliseid eksimusi korralikuse, viisakuse vastu olen võinud tähele panna oma kokkupuudetes üliõpilastega? Tõstaksin esile olulisemad.

Paljud üliõpilased peavad ülearuseks teretada õppejõude, kellega neil on vähem tegemist ja tihtipeale ka teisi oma seltsimehi, tuttavaid. Nendel on kergem piinliku ilmega õhku või kõrvale vaadata, kui müts maha võtta või pead noogutada. Neil noortel on nagu häbi viisakas ja lahke olla. See on pahe, mis ei sobi meie ühiskonda. Näotult ebaseltsimehelik on ka nende noormeeste teguviis, kes teretavad tänaval tuttavaid peakatet tõstmata.

On ka veel teisi ebaviisakuse väljendusi. Näiteks istub naisüliõpilane loengute vaheajal aknalaual kiigutades jalgu, pabeross suus (see on juba inetu iseendast), õppejõud läheb mööda, üliõpilane tervitab teda noogutades peaga, ilma et ta suvatseks aknalaualt maha tulla.

Ehk jälle, vaheajal läheb õppejõud auditooriumis istuvale üliõpilasele mingisugust teadet edasi andma, õppejõud räägib seistes, kuid üliõpilane ei leia vajalikuks üles tõusta.

Halba pilti pakub kolme, nelja üliõpilase reas käimine kõnniteedel või keset kõnniteed rühmiti vestlemine; on omaette kunst mööda pääseda nendest gruppidest.

Mõttetuks luksuseks näivad olevat meil ülikoolis ka sellised pealkirjad: „Palutakse sulgeda uks" — uksed on pärani alati. Ja kui keegi ukse suleb, siis sünnib see sageli sellise energiaga, et terve maja rapub.

Ebameeldiv, vastuvõtmatu on paljude üliõpilaste toores kõnestiil. Vaheaegadel jalutusruumides, samuti ka tänaval kuulates üliõpilaste juttu, oleme rabatud selle labasusest. „Paharetid" aina lendavad õhus. Veel halvemaks teeb seda rääkimisviisi inetu hääleandmine. Mõnedel noortel on tavaks rääkida kõigest kõrist. See mõjub ebakultuurselt. Üliõpilastel tuleb mõelda selle le, et nad homme, ülehomme astuvad õpetajatena õpilaste ette. Mida pakute lastele? Kauni keele asemel mingit žargooni.

Olles viisakas, lahke, valitsedes ennast seesmiselt ja väliselt, säästame enda ja teiste jõude, loome rõõmsad töötingimused, anname üksteisele jõudu meie suures, pingelises ülesehitavas töös, oleme tõelised kommunismiehitajad.

Dots. K. Kann

Veste

Nõiaring

Üliõpilane Ants Murelik tahab X tänava ühiselamust helistada oma sõbrale Juku Rahulikule, kes elab N tänava ühiselamus. Neil on vaja vahetada paar asjalikku sõna seoses õhtul toimuva teadusliku ringi koosolekuga. Ants Murelik läheb valvetoas asuvasse telefoniputkasse, valib numbri ja helistab.

„Kuuleb N tänava internaat."

„Palun kutsuge üliõpilane Rahulik telefoni juurde."

„Vastavalt uuele korraldusele me kedagi telefoni juurde ei kutsu."

„Aga..." Ants on tõsiselt üllatatud. „Aga kuidas ma siis temaga rääkida saan?"

„Andke oma number ja nimi. Ma teatan sellest Rahulikule ja ta helistab varsti."

Ants teebki nii ja läheb tuppa sõbra helistamist ootama.

Samal ajal saab Juku Rahulik Antsu numbri ja nime. Ta jookseb kohe valvetuppa telefoni juurde ja helistab.

„X tänava internaat kuuleb."

„Palun kutsuge sm. Murelik."

„Vastavalt uuele korraldusele kedagi telefoni juurde ei kutsuta. Andke oma number ja nimi, ma teatan sm. Murelikule ja ta helistab teile."

Juku kehitab õlgu, teeb nii ja pikemalt mõtlemata läheb tuppa, et oodata sõbra helistamist.

Samal ajal viib X ühiselamu valveametnik sedeli Juku nime ja telefoninumbriga Antsule. Ants on kui puuga pähe löödud:

„Aga ma juba korra helistasin sinna!"

„Mis see minusse puutub," lausub ametnik muretult. „Minge ja helistage veel kord."

Ants, mitte midagi taibates, helistab uuesti N tänava ühiselamusse ja avaldab soovi Rahulikuga rääkimiseks.

„Andke number ja nimi. Me ei kutsu kedagi telefoni juurde," vastatakse talle taas.

„Kaheksas maailmaime! Korra ma juba andsin. Kas te ei saa teda siis tõesti kutsuda?"

„Milleks teile teda vaja on? Ons teil ametikõne?"

„Ametikõne?" Ants mõtleb süvenenult. „Nojah, teatud mõttes täiesti ametlik ... seoses teadusliku ringi tööga..."

„Aga mitte internaadi suhtes ametlik?" segab ametniku häälvahele. „He-ei, kallis sõber, siis ei saa. See telefon on seltsimees Võrse korraldusel ainult ametikõnedeks..."

Ants annabki veel korra oma numbri ja nime ja jääb sinnasamasse ootama, millal Juku helistab. Juku helistabki, kuid Antsule valveametnik toru üle ei anna — tal pole ju ametikõne... Helistagu aga kõnepunktist!

„Kõnepunktist..." kostab Ants. „Aga sinna ei helista ju mulle keegi."

„Loomulikult mitte. Valve on ju siin."

„Aga mismoodi ma siis inimesega kokku saan?"

„See on väga lihtne," ruttab ametnik armulikult seletama. „Utleme, et teile helistab sõber. Me kirjutame nime ja numbri üles ja toome teile... Teie nüüd..."

„Ma tean, ma tean," karjus Ants. „Mina nüüd helistan kõnepunktist temale ja sealpool kirjutatakse jälle number üles..."

„Kuidas," imestas ametnik. „Miks sealpool? Oletame, et helistate erakorterisse. Siis saate vabalt kõne võtta..."

„Aga kui ma helistan kuhugi internaati?" päris Ants vihaselt.

„Internaati?" Ametnik mõtleb, mõtleb, mõtleb. Ants ootab. Valveametnik mõtleb ikka veel ja Ants ootab vastust...

Hüva. Jätame nad siis pealegi mõtlema ja ootama. Praegu ootavad ka ühiselamute üliõpilased, et mõned juhtivad seltsimehed mõtlema hakkaksid. Tõsi, säärane kord, kus kirjutatakse nimed ja numbrid üles, on praegu ainult veel Tiigi tänava ühiselamus. Aga kui juhtivatele seltsimeestele tuleb mõte seda kõigisse ühiselamutesse, kus telefon on, sisse seada? Kuidas siis saab? Või kui inimene tahab avalikust kõnepunktist helistada? Olgu ametlike kõnede ja tähtsate korraldustega, kuidas on, aga tarbetuid keerulisusi poleks vaja ka hoolimata vanadest hädaldamistest, et ühiselamusse ei saa kuidagi helistada — alati on number kinni. Noh, nüüd on siis lahti ja juhtivad seltsimehed saavad rääkida kas või päev otsa. Kuid kas poleks lihtsam erakõnede aega piirata ja panna valveametnikule kohustus kõne teatud aja möödumisel katkestada? Ülaltoodud lugu jutustab ühest kurvast juhtumist, mis on tulevikus võib-olla vägagi iseloomulik ja tõenäoline ning millesse peaksid mõningad seltsimehed suhtuma nii kriitiliselt kui ka enesekriitiliselt.

Ares

Meile kirjutatakse

Kas komitee liige talitas õigesti?

8. märtsil ilmus ajalehes „TRÜ" artikkel „Sidemed teatriga tihedamaks", milles muuhulgas mainiti ka metsandusteaduskonna endise teatrivoliniku sm. Altosaare halba tööd. Tema asendajaks kinnitas ametiühingu büroo oma viimasel koosolekul sm. H. Otsmanni. Edasi avaldati kiitust sm. V. Timmole jt. eesrindlastele, kelle järgi teistelgi teatrivolinikel tuleks joonduda. Imelik oli aga artikli edasine osa, nimelt ülikooli teatrivoliniku sm. Raidla asendamine seni halvasti töötanud metsandusteaduskonna vastvalitud teatrivolinikuga.

Kahtlemata oleks olnud õigem edutada eesrindlikke teatrivolinikke (näit. sm. Timmo), kellel on kogemusi sellel alal, kuna üleülikoolilises ulatuses organiseerimine vajab ju kogemusi. Siinkohal aga a/ü komitee liige sm. Unt tegi minu arvates ka teises suhtes vea, nimelt halvas selega ka metsandusteaduskonna tööd sidemete tihendamisel teatriga. Oleks õigem olnud lasta sm. Otsmannil siiski tutvuda vastava tööga enne ühe teaduskonna piires. Üleülikoolilises ulatuses oleks aga kindlasti otstarbekam suunata sellele tööle mõni seniseist eesrindlikest teatrivolinikest, kellel on suuremad töökogemused.

V. Roonurm,
metsandusteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Сегодня в номере

1 страница:

Проф. Э. Мартинсон — «Новое поколение советской науки».

«Больше внимания курсовым и дипломным работам» — заметки проф. Орвику, тов. Маавара и Этверк.

М. Лыхмус — «Борьба парижских коммунаров бессмертна».

2 страница:

Партийная жизнь: Ф. Лыпп — «Помощь улучшается», А. Рауман — «Каждый коммунист должен активно участвовать в работе».

Э. Каск — «Недопустимо равнодушное отношение к организации политинформации».

Х. Вялипыллу — «Лекторская работа в общежитиях не удовлетворяет».

К. Паас — «Каждый член университетского коллектива должен быть другом театра».

М. Реэбен — «Родина ждет от нас развития учения Павлова».

3 страница:

«IV студенческая научная конференция — наш вклад в великое дело мира» — статьи тов. Козлова, Сиймама, Тохвер и др.

4 страница:

Доц. К. Канн — «За высокую культуру поведения».

Консультация — «Работа над книгой».

KONSULTATSIOON

Töö raamatuga

Loengute kursus, kogu oma tähtsusest hoolimata, ei saa üliõpilasele olla teaduse omandamise küllaldaseks vahendiks Loengud kujutavad endast ainult konspekti, mis paratamatult kokkusurutult esitab teaduse sisu.

Teooria sügava omandamise tähtsaimaks eelduseks on oskus töötada raamatuga. Kogemus on näidanud, et paljud üliõpilased seda oskust ei oma, et nad ei oska valida vajalikku kirjandust ja asendavad tõsise lugemise üksikute põhimõtete väljahaaramisega tekstist.

Mitmekord arvatakse, et on tarvis lugeda palju, selleks et õppida lugema hästi. See pole õige. „Lugeda halvastivalitud raamatuid," rääkis Belinski, „on mii halvem kui ka kahjulikum kui mitte midagi lugeda."

Võib lugeda palju ja kinnistada seejuures ainult halbu lugemisvõtteid, kui lugeda juhendamiseta, mitte tundes raamatuga töötamise metoodika teese.

Juhendamise seisukohalt suurimat tähtsust omavad kaks küsimust:

1) Mida lugeda? 2) Kuidas lugeda?

Mida lugeda?

Üliõpilase tähtsaimaks kohustuseks on marksismi-leninismi klassikute teoste sügav uurimine, samuti aga peamiste erialaste ja maaberteadusalaste tööde tundmaõppimine. Esialgu on paratamatult tarvilik kasutada õppejõudude juhtnööre. Ei tule lugeda kõike, mis kätte satub. On vaja kordkorralt omandada oskus valida tarvilikku raamatut, mis peegeldab eesrindliku teaduse arengut.

Selleks on vaja olla bibliograafiliselt kirjaoskaja. Loengutel ja praktilistel töödel üliõpilased kuulevad autorite nimesid, teoste pealkirju. Mõned üliõpilased ei märgi bibliograafilisi andmeid üldse üles, teised kirjutavad meed loengu ülestähenduste hulka. Ei üht ega teist saa pidada õigeks.

Bibliograafilised märkmed eriala ja maaberteadusharude alalt tuleb kirjutada eraldi. Tehnika võib seejuures olla mitmesugune: märkmed erivihikus, märkmikus, erilistel kaartidel. Märkmete kaart dele tegemise eelis seisneb selles, et kaarte võib mitmeti kombineerida, sõltuvalt muutuvatest ülesannetest ja olukordadest.

Loengutel ja praktilistel töödel saab õppejõud teatada ainult tähtsamate raamatute ja nende autorite bibliograafilised andmed. Üliõpilase ülesandeks on edaspidine iseseisev raamatute uurimine viidete järgi õpikus, teaduslikus kirjanduses, ajakirjade ja ajalehtede artiklite ning raamatukogude kataloogide järgi.

Kuidas lugeda?

Raamatu kallal töötamise protsess jaguneb mitmeks etapiks. Vaatleme neid allpool üksikult.

1. Esialgne orienteeriv lugemine

Esimest korda tuleb antud paragrahv, peatükk, artikkel või brošüür läbi lugeda tervikuna, algusest lõpuni. Selline lugemine ei kindlusta ei loetu sügavat mõistmist ega ka püsivat omandamist. Kuid siin on ka eesmärk teine — haarata materjal tervikuna, äratada tähelepanu ja huvi selle vastu.

Võtame raskema juhu — tarvis on läbi lugeda brošüür või raamat tervikuna. Lugemisele peab eelnema esialgne tutvumine, mis seisneb selles, et lugeja teeb endale selgeks autori, toimetaja, väljaandmise aasta; tähelepanelikult loeb eessõna ja sisukorda. Vilumuse omandamisel võib lugeja niiviisi kujundada endale õige üldmulje raamatust.

2. Tähelepanelik süvendatud lugemine pliiatsiga käes lõpetatud tekstiosa ulatuses

Nagu kuulamise, nii ka lugemise protsessis märkmed aitavad koondada tähelepanu. Lugedes isiklikku raamatut võib üksikud kohad alla kriipsutada või teha märkmeid äärtele. Lugedes aga raamatukogu raamatut on ülestähendused-märkmed tarvis teha paberil.

Lugemiskultuuri seisukohalt on tähtis määrata kindlaks, kui palju tuleb lugeda, et oleks võimalik suuliselt või kirjalikult formuleerida omandatut. Algkooli õpilane loeb lõigete kaupa. Spetsialist, kes hästi tunneb ainet, võib raamatu läbi lugeda tervikuna ja märkmeid teha alles pärast seda. Üliõpilasele ei saa soovitada üht ega teist.

On tarvis õppida lugema peatükkide kaupa, aga kui see veel on raske, siis kas või paragrahvide kaupa, ja alles pärast seda teha märkmeid.

Kui tekstis leidub tabeleid, graafikuid, siis meis on vaja orienteeruda. Siis saavad autori järeldused mõistetavaiks, sest lugeja ise läbib selle tee, mida mööda autor tuli järeldusele.

3. Loetu plaani koostamine

Lõpetamud peatüki (artikli, brošüüri) lugemise, ei saa kohe teha järeldust, et „kõik on arusaadav" ja sellega rahulduda. On vaja end kontrollida. Kontrollimise vahendiks on loetu plaani koostamine. Plaan kujutab endast oluliste küsimuste loetelu ja järelikult, hea plaan annab tunnistust oskusest eraldada olulist teisejärgulisest, s. t. materjali tundmisest.

Kui üliõpilane oskab töötada raamatuga, võib ka plaani mitte kirjutada. Sellele aga, kel ei ole veel välja töötatud ratsionaalsed töövõtted, on kasulikum plaan kirjutada.

Kuid plaaniga üksi ei saa veel piirduda, sest plaan ei võimalda olulisimat — autori mõtete taastamist mälus oma märkmete järgi.

4. Teeside või loetu konspekti koostamine

Erinevalt plaanist tees kujutab endast kokkusurutult formuleeritud kategooriliselt väljendatud juhtlauset.

Toome näite V. I. Lenini kõnest komsomoli III kongressil. „Noorsoo ülesanded" — see on üks plaani punktidest. „Noorsoo ülesanded on selles, et õppida kommunismi" — see on tees. Ja kui sisse tuua fakte, näiteid ja esitada seostatult, mitte üksikute punktide kaupa, siis saadakse konspekt.

Nagu teesid, nii ka konspekt tuleb sõnastada iseseisvalt. Teksti mahakirjutamise kahjulikust praktikast on vaja otsustavalt loobuda, sest see viib autori teeside dogmaatilisele omandamisele, ilma et neid oleks mõistetud.

„Meil tuleb taotella seda," rääkis M. I. Kalinin, „et meie üliõpilased ise oskaksid formuleerida oma mõtteid, et nad opereeriksid iseseisvalt oma vaimse pagasiga, ei tsiteeriks ainult raamatu järgi ja ühelgi juhul ei oleks, nagu väljendas Plehhanov, „segiaetud raamatukogudeks"."

(N. G. Kuškovi brošüüri „Üliõpilase iseseisva töö organiseerimise" järgi)

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 02277 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop Tellimine nr. 722

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Raamatupalat

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 10 (98) Reedel, 23. märtsil 1951. a. IV aastakäik

Siseparteilise töö taseme otsustava tõusu eest

A. KÖÖRNA

TR Ülikooli partei-algorganisatsiooni sekretär.

Tartu linna parteiorganisatsiooni VI konverentsi otsused püstitavad linna kõrgemate õppeasutiste, sealhulgas ka Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni ees suured ja vastutusrikkad ülesanded partei-poliitilise ja parteiorganisatsioonilise töö edasisel tõstmisel veel kõrgemale tasemele, kõrgemate koolide töö parandamisel nii õppekui teadusliku töö osas, üliõpilaste kasvatamisel nõukogude patriotismi vaimus kommunistliku ühiskonna aktiivseiks ülesehitajaiks.

Nende ülesannete eduka täitmise pandiks on hästikorraldatud siseparteiline töö. Sellest, kuidas on korraldatud organisatsioonis parteisisene töö, kuidas täidavad kommunistid põhilisi põhikirjanõudeid, kui aktiivselt töötavad parteigrupid, kuidas nad organiseerivad teaduskonna kollektiivi õppetöö ideelis-poliitilise taseme tõstmisele, teadusliku töö plaani täitmisele jne., sõltub meie töö edu. Seda on aga võimalik saavutada kõigi kommunistide kaasatõmbamisega aktiivsele osavõtmisele organisatsiooni tööst. Parteiorganisatsiooni jõud seisnebki organiseerituses, selles, et kommunistid ei tegutse isoleeritult, vaid on ühendatud range distsipliiniga ja liidetud ühtsest tahtest. Selleks, mis liidab veelgi kindlamini kommunistide read, suurendab nende vastutust oma organisatsiooni ees, on parteikoosolek, kus iga kommunist tunneb, et ta on osa ühtsest kollektiivist. Küsimuste vaba ja asjalik läbiarutamine parteikoosolekul tõstab parteiliikmete teadlikkust, tugevdab distsipliini ja suurendab kommunistide aktiivsust. Kui üldiselt meil parteigruppides koosolekud toimuvad regulaarselt, siis mõningais parteigruppides (ühiskonnateaduste kateedrite parteigrupp — organisaator sm. Matin ja Raadi õppe-katsemajandi parteigrupp — organisaator sm. Brakin) ei peeta kinni nõudest viia läbi grupikoosolekuid vähemalt kord kuus.

Koosolekute läbiviimise tase oleneb nende ettevalmistamisest, sellest, missuguseid küsimusi püstitatakse päevakorda jne. On selge, et kui parteigrupp tunneb põhjalikult teaduskonna elu, suudab ta alati koosolekule arutamiseks üles tõsta huvitavaid ja tähtsaid küsimusi. Põllumajandus- ja kehakultuuriteaduskonna parteigrupis näiteks ongi parteigrupi tähelepanu keskuses alati tähtsamad küsimused, mida tuleb lahendada teaduskonnal. Vastavalt sellele, missugused küsimused on võetud arutusele, kujuneb ka parteiliikmete aktiivsus neil koosolekuil. Koosolekul vastuvõetud otsus peab olema edaspidise töö aluseks. Kuigi parteigrupid enamikul juhtudel võtavad vastu häid otsuseid, ei kontrollita tihti nende täitmist. Nii pole ükski parteigrupp arutanud oma koosolekul vastuvõetud otsuste täitmise küsimusi. Peamine organiseerimistöös on aga just inimeste valik ja täitmise kontroll.

Et ellu rakendada parteikoosolekute otsuseid, tuleb anda igale kommunistile konkreetne parteiline ülesanne, arvestades tema isiklikke omadusi ja võimeid, mitte lubades seejuures ühtede ülekoormamist samal ajal, kui teistel pole mingit parteilist ülesannet. Selles osas on vigu arstiteaduskonna parteigrupi töös. Parteiliste ülesannete andmisega kasvatame noori kommuniste, mis on seda olulisem, et enamus meie organisatsiooni liikmeid on sõja- ja sõjajärgsel perioodil astunud parteisse.

ÜK(b)P põhikiri kohustab kõiki parteiliikmeid väsimatult töötama oma teadlikkuse tõstmiseks ja marksismi-leninismi aluste omandamiseks. Rida kommuniste õpib meil iseseisvalt, kuid kontroll nende töö üle on nõrk. Ainult mõned parteigrupid on arutanud iseseisvalt õppijate töö küsimust ja kinnitanud nende tööplaanid (ajaloo-keeleteaduskond, adm.-majandusosakond jt.), kuna arstiteaduskonna ja ühiskonnateaduste kateedrite parteigrupid pole sellega tegelnud. See puudus tuleb lähemal ajal kõrvaldada, et tõsta kogu parteiorganisatsiooni elu ideelist taset ja kasvatada kommunistides teadlikkust ning distsipliini.

Parteiorganisatsiooni tähtsamaks ülesandeks on töö partei kasvubaasiga ja uute liikmete vastuvõtmine ÜK(b)P ridadesse. See on ka iga kommunisti tähtsamaks parteiliseks ülesandeks. Ent see töölüli lonkab enamikus parteigruppides. Nii pole partei read käesoleval õppeaastal üldse kasvanud ajaloo-keele-, põllumajandus- ja kehakultuuriteaduskonnas, samuti Raadi õppe-katsemajandis. Ometi töötab seal tublisid aktiviste, keda pärast seda, kui parteiorganisatsioon on veendunud tema ustavuses bolševike parteile, võib vastu võtta ÜK(b) Parteisse.

See nõuab omakorda, et parteiorganisatsioon tunneks inimesi nende ühiskondlike ülesannete täitmise põhjal, tunneks neid komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonide kaudu. Samal ajal, kui rida parteigruppe (kehakultuuri- ja ajaloo-keeleteaduskonnas jm.) juhivad konkreetselt ja igapäevaselt neid parteituid massiorganisatsioone ning kuulavad nende aruandeid parteigrupi koosolekuil, ei juhi mõnede teaduskondade parteigrupid vajalikult nende tööd, mistõttu näiteks arstiteaduskonnas on komsomoliorganisatsiooni töös rida tõsiseid puudusi. Seda näitas ka komsomoliorganisatsiooni töö aruande arutamine hiljutisel parteibüroo istungil.

Parteiridade täiendamine eesrindlike professorite, õppejõudude, üliõpilaste ja töölistega tugevdab parteiorganisatsiooni sidemeid massidega. Meie parteigruppidel on vaja saavutada kogu siseparteilise töö taseme tõstmist, sest sellega kasvab ka parteiorganisatsiooni võitlusvõime, tema autoriteet, tema juhtiv ja suunav osa, mis on meie edusammude aluseks.

Konverents jõuab lõpule

Pärast ÜTÜ IV teadusliku konverentsi avamist algas konverentsi töö sektsioonides, kus kuulati ja kuulatakse ära kokku umbes 100 ettekannet.

Istungid sektsioonides viiakse lõpule pühapäevaks, mil algusega kell 17 toimub aulas lõpp-plenaaristung. Siin esineb ettekandega kommunismi suurehituste osast NSV Liidu looduse ümberkujundamise stalinlikus plaanis matemaatika-loodusteaduskonna IV kursuse üliõpilane T. Rea. Järgnevalt teevad ÜTÜ nõukogu teaduslik juhendaja dots. A. Rulli ja ÜTÜ nõukogu vastutav sekretär sm. J. Kahk kokkuvõtteid konverentsi tööst. Lõppsõna ütleb teadusala prorektor prof. E. Martinson. Plenaaristung ja koos sellega ka konverents lõpeb kontserdiga.

E. Kald

PARTEI ELU

Edu oleneb heast parteilisest juhtimisest

Et kindlustada tublide noorte teadlaste ettevalmistamist, on vajalik teostada pidevat parteilist juhtimist ja kontrollimist. See parteiline juhtimine ja vastutus lasub TR Ülikooli partei-algorganisatsioonil teaduskondade parteigruppide kaudu.

Arstiteaduskonna ideelis-poliitiliseks juhiks peab seega olema teaduskonna parteigrupp.

Et arstiteaduskond on suurim teaduskond Tartu Riiklikus Ülikoolis, siis on selles teaduskonnas ka kõige rohkem õppejõude. Et aga domineeriv hulk meie ülikooli õppejõududest pärineb kapitalistlikust ühiskonnast ja et ümberkasvamise protsess paljude nende õppejõudude seas kulgeb erineva kiirusega, siis on sellest tingituna kannatanud tunduvalt ka noorte kaadrite regulaarne ettevalmistamine. Ka parteiline hoolitsus pole noorte kaadrite osas olnud küllaldaselt järjekindel. Nii lasti ülikool lõpetada ja rahulikult lahkuda sellistel andekatel kommunistidel nagu Säärits ja Toomingas.

Kuus aastat on möödunud sõjajärgse ülesehitustöö algusest, kuid noorte teadusalaste kaadrite järelkasvu küsimuses on arstiteaduskond teinud üksnes vähemärgatavaid edusamme.

Kahtlemata tekib küsimus: kus on viga ja kes on selles süüdi, et arstiteaduskonnas on siiani vähe ette valmistatud noori kaadreid? Vastust pole vaja mõistatada. Huvi selle küsimuse vastu on tundnud vähe rektoraat, kaadriteosakond ja ka ülikooli parteiorganisatsioon.

Kuid see ei tähenda veel, et viga poleks parandatav. Ja viimasel ajal ongi noorte kaadrite kasvatamisele hakatud panema juba tunduvalt rohkem rõhku. Ka üksikud õppejõud (dots. Rulli) on ise hakanud ette valmistama noori kaadreid. Nii on üldkirurgia kateedri juures üliõpilasel-lõpetajal Virkojal juba auhinnatud teaduslik töö traumatoloogia alal ja omandatud dots. Rulli isiklikul juhendamisel lisakogemusi kirurgilises praktikas.

Seevastu ei ole aga prof. Hiiel veel siiani õnnestunud oma aspirandist sm. Rängelist kasvatada endale väärikat järglast, kuigi aspirantuuri lõpetamise tähtpäev on ammugi möödunud.

Sellised juhtumid, kus õppejõud on valinud tulevaseks kaadriks niisugused üliõpilased, kes ühel või teisel põhjusel ei tule oma ülesannetega toime või kes ei sobi muudel põhjustel, näitavad üldist hooletut suhtumist kaadrite küsimusse.

Olemasolevate vigade kõrvaldamiseks on arstiteaduskonna parteigrupp võtnud endale üheks põhiülesandeks noorte teadlaste kaadrite kasvu eest hoolitsemise. See hool olgu sihikindel ja tugevdatud heast parteilisest juhtimisest.

A. Jannus,
arstiteaduskonna parteigrupi organisaator

Õppe- ja kasvatustöö parandamiseks

Läinud nädalal kuulati õigusteaduskonna parteigrupi lahtisel koosolekul teaduskonna dekaani sm. Püssi aruannet õppe- ja kasvatustööst teaduskonnas.

Üksikute töölõikude juures peatudes näitas aruandja, et 1950/51. õppeaasta talvise eksamisessiooni tulemused osutusid senisest märksa paremaiks, milles peegeldub ka õppe- ja kasvatustöö kvaliteedi tõus. Samas aga nähtub, et leidub veel üliõpilasi, kes suhtuvad oma põhitöösse pealiskaudselt. Sellest järeldub, et teaduskond on kohustatud analüüsima oma tööd ja avastama nõrgad kohad ning leidma vahendid paremate töötulemuste saavutamiseks.

Järgnevalt peatus aruandja loengute, praktikumide ja seminaride ideelis-teoreetilise taseme ja selle kontrollimise juures, millisel alal samuti esineb veel väga suuri puudusi.

Lubamatult nõrk on olnud õppejõudude seos praktikaga, väljaarvatud sm. Ananjeva.

Sisemist õppetöö kontrolli on teostatud 15 juhul, mis on andnud ka mõningaid tulemusi. Kuid siiski esineb veel loenguid, milles ei pöörata küllaldast tähelepanu ÜK(b)P juhtiva osa esiletoomisele või mis kannatavad tõsiste metoodiliste puuduste all (sm. Rink).

Ka õppeosakonna poolt teostati 3 juhul loengute kontrolli, kuid kontrolli tulemused on jäänud läbi arutamata, puudustele pole tähelepanu juhitud.

Väga palju on puudusi veel õppejõudude töös üliõpilaste kasvatajatena. Sellest tingituna lonkab ka üliõpilaste distsipliin, puudub kollektiivsuse vaim, ei konspekteerita loenguid, ei töötata läbi vajalikku materjali, puudub iseseisva töötamise oskus.

Õppejõud pole midagi ette võtnud selleks, et läheneda üliõpilastele individuaalselt, ei tea seda, kuidas veedavad üliõpilased oma vaba aega. Nõrgalt on oma ülesandeid kasvatajatena täitnud ka kursuste šefid. Lubamatult vähe osutavad nad tähelepanu võitlusele kõrge õppedistsipliini eest, kuigi teaduskonnas on süsttemaatilisi puudujaid, nagu Mällo I kursuselt, Raidla ja Laks II kursuselt, Lauri III kursuselt, Kütt IV kursuselt jt. Vähe on muret tundnud teaduskonnas töö suhtes rektoraat.

Aruandeile järgnenud läbirääkimiste käigus võtsid sõna sm-d Mäll, Uustal, Salumaa, Brandt, Utt, Auling jt. Sõnavõtjad tõstsid üles veel terve rea olulisi küsimusi. Nii märgiti vajadust rohkem kooskõlastada üksikute õppejõudude tööd, tõmmata õppejõude rohkem kaasa noorte kasvatamisele, tõsta üksikute loengute taset, rangelt taotella õppedistsipliini kõvendamist, tugevdada õppebaasi jne.

Koosolek oma asjaliku arutlusega andis tõhusa tõuke õppe- ja kasvatustöö parandamiseks õigusteaduskonnas.

E. Paul

TARTU ÜLIKOOLI JUUBELIAASTAPÄEV KOHUSTAB

1952. a. täitub 150 aastat Tartu Ülikooli asutamisest. Seega on Tartu Ülikool üks vanimaid ülikoole NSV Liidus.

Et väärikalt tähistada eelolevat tähtpäeva, moodustati 1950. aasta algul TRÜ ajaloo koostamiseks komisjon, mille esimeheks on teadusala prorektor prof. E. Martinson, liikmeteks rektor prof. A. Koort, dots. R. Antons, prof. A. Marland, prof. H. Riikoja, prof. A. Vaga, dots. A. Vassar jt. Komisjoni koosseisu kuulub ka Riikliku Ajaloo Keskarhiivi töötajaid eesotsas arhiivi ülema sm. Javkinaga.

TRÜ ajalugu on osa NSV Liidu kultuuri ja teaduse ajaloost. Selle uurimine on meie ülikooli õppejõudude aukohuseks. Kuna ülikooli ajaloo koostamine on aga pikemat aega nõudev töö, siis on käesoleva aasta töökavas igas teadusharus koostada ülevaade vene ja nõukogude teaduse saavutustest Tartu Ülikoolis ning need avaldada koguteosena. Üksikasjalikud kavad töö teostamiseks töötati välja möödunud aastal. Sellest tööst võtab osa rohkearvuliselt meie ülikooli õppejõude (prof. A. Vaga, prof. H. Riikoja, prof. E. Käer-Kingisepp, dots. N. Rägo jt.) eesotsas teadusala prorektori sm. E. Martinsoniga.

Koguteose õigeaegseks ilmumiseks on tarvilik, et vastavad käsikirjad valmiksid hiljemalt käesoleva aasta sügiseks. See aeg ei ole enam kaugel, seepärast tuleb rakendada kõik jõud selle austava ülesande tähtajaliseks täitmiseks.

Tartu Riikliku Ülikooli ajaloo uurimine ja tundmaõppimine olgu innustavaks ja tiivustavaks teguriks ülikooli kollektiivile teadusliku uurimistöö ülesannete täitmisel ning õppe- ja kasvatustöös.

Juubelipäeva tähistamiseks 1952. a. mais on loodud juubelikomisjon, mille esimeheks on rektor prof. A. Koort ja liikmeteks dots. R. Antons, teadusala prorektor prof. E. Martinson, õppeprorektor sm. V. Reiman, kaugõppeprorektor sm. E. Ertis, EK(b)P TRÜ algorganisatsiooni sekretär sm. A. Köörna, prof. A. Tomingas, prof. H. Riikoja, prof. E. Aunap, kirurgia kateedri juhataja sm. A. Seppo, prof. F. Lepp, ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. H. Tiido, TRÜ Ametiühingu esimees sm. R. Raudsepp. Väljastpoolt on juubelikomisjoni liikmeteks palutud EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. V. Leede ja Tartu linna Täitevkomitee esimees sm. I. Rosental.

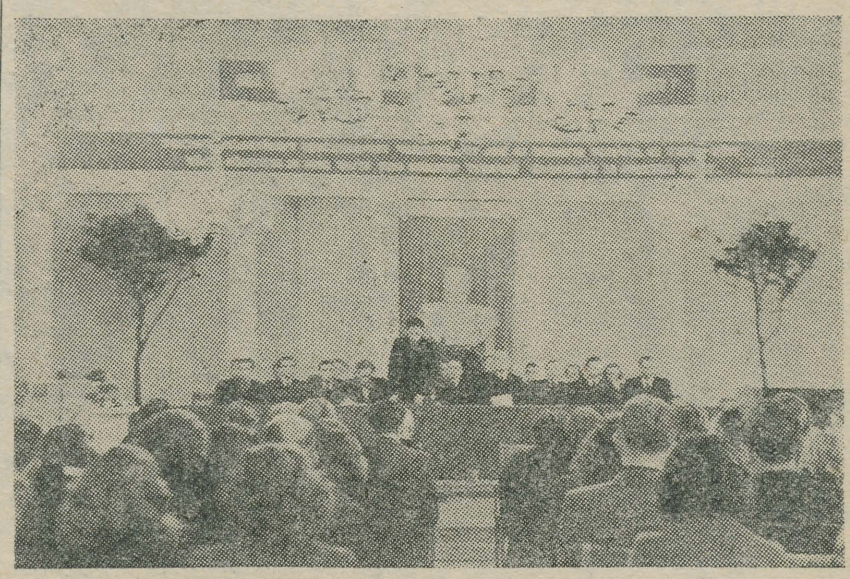
Juubelikomisjonil seisab ees vastutusrikas ja kiireloomuline töö, et selle NSV Liidu kultuuri ja teaduse ajaloo ühe tähtpäeva tähistamist väärikalt ette valmistada. Selle ettevalmistamiseks on vajalik kaasa haarata kogu meie ülikooli kollektiiv.

Teadusliku konverentsi pidulik algus

Piduliku ava-plenaaristungiga algas möödunud pühapäeval Üliõpilaste Teadusliku Ühingu IV teaduslik konverents, mis on pühendatud võitlusele rahu eest. Teadusliku tööga tegelevate üliõpilaste pidupäevast oli tulnud osa võtma palju meie ülikooli õppejõude ja üliõpilasi.

Aula on pidulikus ehtes... Presiidiumilaua taha ilmuvad rektor prof. Koort, parteibüroo sekretär sm. Köörna, prorektorid sm-d Martinson ja Reiman jt. Üliõpilaste Teadusliku Ühingu nõukogu esimees sm. V. Koslov pöördub koosolijate poole lühikese sõnavõtuga. Jutustanud üliõpilaste pingsast tööst konverentsi ettevalmistamisel ja nendest suurtest eesmärkidest, mille teenimisele konverents on suunatud, kuulutab ta ÜTÜ IV teadusliku konverentsi avatuks.

Tervituseks võtab sõna rektor sm. Koort. Rektor avaldab Õpetatud Nõukogu nimel tunnustust ÜTÜ aktivistidele suure töö eest, mis nad on teinud üliõpilaste teadusliku töö arendamisel ja käesoleva konverentsi ettevalmistamisel, ning soovib, et algav konverents kriitika ja enesekriitika rakendamisega looks eeldused selle töö veelgi hoogsamaks arenemiseks, noorte teadlaste ja teaduslike tööde väljakasvamiseks, mis on väärilised meie stalinlikule ajastule.

Edasi tervitavad veel ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. H. Tiido ja külalised — sm. Zamkovoi Leningradist ja sm. Vilkončius Kaunasest.

A. Lill

Pildil: Moment konverentsi esimeselt plenaaristungilt — sm. Koslov kuulutab konverentsi avatuks.
Foto V. Levitski

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Komsomoligrupp — kasvatustöö keskus

Õigusteaduskonna II kursuse c-rühma komsomoligrupp on pidevalt suunanud kommunistlikke noori bolševistliku kriitika ja enesekriitika arendamisele, järjekindlale võitlusele kodanlike igandite vastu mõnede üliõpilaste teadvuses. Tänu sellele on töö grupis toimunud hoogsalt ja grupp on muutunud kogu õpperühma töö tõeliseks juhiks, kelle poolt korraldatavate ürituste vastu tuntakse elavat huvi.

Näitena grupi töö positiivsetest tulemustest võib tuua kas või ühe viimastest grupi lahtistest koosolekutest, mille päevakorras olid õppetöö küsimused. Arutelu koosolekul võttis väga elava ja teravalt printsipiaalse ilme. Eriti tugevasti kritiseeriti üliõpilasi Saaronit ja Heiterit, kes suhtuvad lohakalt õppetöösse, jätsid eksamisessioonil sooritamata ühe eksami ja ülejäänud eksameil saavutasid enamasti ainult rahuldava hinde. Võõrastust tekitas Saaroni vastus tema aadressil tehtud kriitikale. Nimelt püüdis ta end kõigiti õigustada ja väita, nagu oleks tema edasijõudmine õppetöös üksnes tema enda isiklik asi. Sellised ebanõukogulikud, mahajäänud vaated said koosolekul terava vastulöögi osaliseks. Rühma teised liikmed näitasid õppimise ühiskondlikku tähtsust ja nõudsid, et need seltsimehed sellesse hoopis tõsisemalt suhtuksid.

Nõnda etendab hästi töötava grupi koosolek suurt osa kodanlike igandite paljastamisel üliõpilaste teadvuses ja uue töössesuhtumise kasvatamisel.

K. Kohk

Ta ei väärinud usaldust

Möödunud nädalal oli veterinaarteaduskonna komsomoli-algorganisatsioonis arutusel organisatsiooni sekretäri Vello Johansoni personaalküsimus, mille oli algatanud ülikooli komsomolikomitee. Süüdistused, mis Johansonile esitati, olid võrdlemisi tõsise iseloomuga: algorganisatsiooni töö laostamine ja kommunistliku noore nime häbistamine käitumisega isiklikus elus. Milles seisnesid need eksimused konkreetsemalt?

Sm. Johanson valiti möödunud sügisel teist korda veterinaarteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretäriks. Juba 1949. a. oli ta täitnud neid ülesandeid, kuid juba mõne kuu möödudes maha võetud kui tööga mitte toimetulnu. Kui kommunistlikud noored nüüd jälle usaldasid V. Johansonile selle vastutusrikka ülesande, siis tegid nad seda eeldusel, et Vello on vahepeal tublisti kasvanud, teinud kriitikast tõsiseid järeldusi ja tõsiselt püüab õigustada talle osutatavat usaldust. Ent komsomoli-organisatsioonil tuli taas kord pettuda.

Märtsis, seega kuus kuud pärast V. Johansoni asumist algorganisatsiooni „juhtimisele", oli olukord kujunenud üldjoontes järgnevaks. Algorganisatsioon tegelikult oli lakanud tegutsemast. Üldkoosolekuid peeti lubamatult harva — ainult siis, kui ülikoolikomitee seda kategooriliselt nõudis. Komsomoligrupid kursustel eksisteerivad vaid formaalselt; grupiorganisaatorid Nummert, Tuuksam jt. pole õppeaasta jooksul oma grupis läbi viinud õieti mingisugust tööd. Büroo läks koguni mõnel juhul organisatsioonilise demokraatia jämeda rikkumise teele, määrates ametisse grupiorganisaatoreid.

Niisuguses olukorras sai võimalikuks, et rida kommunistlikke noori, nagu Kumm, Vilson, Frorip jt. loobusid komsomoli märgi kandmisest ja oma kohustuste täitmisest; Toomjõe, Pilt ja mitmed teised kommunistlikud noored eksisid rängalt organisatsioonilise distsipliini vastu; kommunistlikud noored Tamtik, Tuuksam jt. kaotasid poliitilise valvsuse sedavõrd, et laskusid aktiivselt nõukogude võimu vastu võidelnud üliõpilase Kõivupuu kaitsmisele ja õigustamisele. Mis siis veel rääkida aktiivsest võitlusest kulakuvõsude ja rahvavaenulike elementide vastu teaduskonnas — sellest seisis komsomoliorganisatsioon täiesti eemal.

Kes oli süüdi niisuguse olukorra tekkimises? Eeskätt algorganisatsiooni sekretär Vello Johanson, kes ei osutanud mingit nõudlikkust alluvate töö suhtes. Otse vastupidi, ta soodustas kõigiti minnalaskmise meeleolusid, surus maha kriitikat ja enesekriitikat büroo töös ja lõi miiviisi endalegi võimalused oma ülesannete karistamatuks täitmatajätmiseks pikema aja jooksul.

Vähe sellest, et Vello Johanson poole aasta jooksul ei osutanud mingit tahet seista talle usaldatud ülesannete tasemel. Lisaks sellele ta näitas oma käitumisega, et ta ei seisa isegi komsomoli realiikmele esitatavate nõuete kõrgusel. Tihtipeale nähti teda restoranides või tänavail ebakainel olukorras ringi liikumas, tema käitumine sellistel puhkudel oli kõike muud kui väärikas. Püüdes võita endale „südamevallutaja" kuulsust, oskas Johanson luua lähemaid suhteid kahe oma teaduskonna naisüliõpilasega, kelledest üks hiljem Johansoni süü läbi õppimise katkestama pidi.

Niisugused on faktid, mis esitati arutamiseks teaduskonna kommunistlike noorte koosolekule. Ja seesama koosolek osutus taas üheks tõendiks Johansoni kahjulikust tegevusest: kommunistlikud noored ei osanud võtta printsipiaalset seisukohta Johansoni tegevuse suhtes, vaid hakkasid talle isegi õigustusi otsima. Algorganisatsioon piirdus vaid tema eemaldamisega sekretäri ametikohalt ja noomituse tegemisega koosoleku ees. Selline otsus räägib ilmsest liberaalitsemisest. Ülikooli komsomolikomiteel tuleks seda kahtlemata revideerida. On päris selge, et Johanson ei kõlba sekretäriks, kuid samal ajal tuleb tõsiselt kaaluda, kas ta üldse väärib kommunistliku noore nime. Igal juhul pole algorganisatsiooni poolt talle antud karistus kaugeltki vastavuses tema käitumise iseloomuga.

E. Kaart

Pinnalise suhtumise tagajärjed

ÜTÜ IV teadusliku konverentsi lävel viidi kõigis teaduskondades läbi komsomoliorganisatsioonide lahtised koosolekud, kus arutati kommunistliku kasvatuse olukorda üliõpilaste teaduslikes ringides. Pikemalagi on selge, kuivõrd suurt tähtsust need koosolekud võisid omada meie üliõpilasnoorsoo kasvatuse ja erialase ettevalmistuse parandamise seisukohalt. Niisugust osa etendasidki nad enamikus teaduskondades.

Kahju aga on sellest, et mitmes teaduskonnas seda tähtsat relva õigesti kasutada ei osatud, koosolekud valmistati halvasti ette ja ei pööratud tähelepanu kriitika ja enesekriitika laialdasele rakendamisele, mistõttu koosolekust osavõtjad lahkusid rahuldamatuse ja pettumuse tundega.

Üheks selliseks oli komsomoli-organisatsiooni koosolek veterinaarteaduskonnas. Koosoleku põhiliseks puuduseks oli kriitika vähene kasutamine. Juba aruanne sm. Lindilt ei olnud selles suhtes eeskujuks. Mis puutub sõnavõttudesse, siis enamik neist sisaldas küll üldsõnalist enesekriitikat, mitte aga tõsist, konkreetset bolševistlikku kriitikat. Veterinaarkirurgia ringi esimees sm. Laasik näiteks tõi esile, et ta ise töötab veel lubamatult halvasti, ringi teaduslik juhendaja dots. Säre aga vastupidi on ringi juhtimises ära teinud väga suure töö. Seejärel võttis sõna dots. Säre ja kõneles, et nimelt tema töös on väga suuri puudujääke, kuna sm. Laasik täidab oma ülesandeid eeskujulikult. Ja koosolijad ei saanudki objektiivset pilti olukorrast veterinaarkirurgia ringis, vaid pidid leppima vastastikuste viisakusavalduste ärakuulamisega. Teised sõnavõtjad peatusid tihtipeale kas teisejärgulistel või hoopis ebaolulistel küsimustel, nagu näiteks protokolli kirjutamise kord jms. Koosolek võttis vastu küll põhjaliku otsuse kasvatustöö parandamiseks ÜTÜ ringides, kuid see otsus polnud läbirääkimiste sisuga ette valmistatud ega põhjendatud.

Veel ebaõnnestunumaks kujunes koosolek õigusteaduskonnas. Siin ei täitnud üritus kaugeltki oma ülesannet — kas või seepärast, et lahtisel koosolekul viibis ainult kaks-kolm organiseerimata noort ja ei ühtegi õppejõudu. Sm. Lokke aruandele, mis oli äärmiselt üldsõnaline ja ebakriitiline, järgnes kõigest kaks sõnavõttu. Ka vastuvõetud otsusest oleks ülearune otsida vigade ning nende põhjuste sügavat analüüsi ja töö parandamise teede äranäitamist.

Lahtised koosolekud — see on võimas relv noorsoo hulkade kasvatuse parandamiseks. Kui ülalkirjeldatud koosolekud ei täitnud seda oma suurt ülesannet, siis on see ainult tõendiks veterinaar- ja õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo pinnalisest ja vastutustundetust suhtumisest ürituse ettevalmistamisse ja läbiviimisse.

J. Kask

„Vene valgus"

75 aastat tagasi, 23. märtsil 1876. a. Venemaa kuulus elektrotehnik Pavel Nikolajevitš Jablotškov (1847—1894) sai oma esimese patendi tema poolt leiutatud elektervalguse allikale, nn. „Jablotškovi küünlale". Oma küünlas Jablotškov lahendas väga teravmeelselt kaarlambi süte reguleerimise probleemi, mis sel ajal oli seotud suurte raskustega.

Jablotškov oli samuti esimene, kes võttis kasutusele oma valgusallika toitmiseks vahelduvvoolu. Ta ehitas ka ajaloos esimese transformaatori prototüübi.

„Jablotškovi küünal" rajas aluse elektervalgustusele. Lühikese ajaga ta vallutas kogu maailma Euroopa pealinnadest kuni kauge Indiani. Pariislased nimetasid „Jablotškovi küünla" valgust põhjendatult vene valguseks. Ja alles teise vene leiduri-pioneeri Ladõgini hõõglamp tõrjus „Jablotškovi küünla" tahaplaanile.

V. Kark

Rohkem vastutustunnet!

Ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse mõningates rühmades valitseb lubamatult pealiskaudne suhtumine marksismi-leninismi aluste õppimisse. Nii pidi juhendaja 6. märtsil edasi lükkama seminari, mis pidi ühiselt toimuma eesti keele ja loogika-psühholoogiaosakonna üliõpilastele, sest suurem osa üliõpilasi polnud konspekteerinud seminariks ettenähtud kohustuslikku kirjandust. Lisaks sellele oli puudujate arv suur. Rahuldav polnud olukord ka järgmisel seminaril, kust samuti puudus hulk üliõpilasi ja selgus, et paljud üliõpilased polnud omandanud seminariks vajalikke teadmisi.

On selge, et niisugune suhtumine marksismi-leninismi aluste omandamisse on väär ja lubamatu. Nimetatud õpperühmades peavad üliõpilased asuma süstemaatilisele tööle marksismi-leninismi aluste omandamisel. Nende õpperühmade komsomoligrupid (organisaatorid sm-d Aabrams ja Kukk) peavad tegema konkreetsed järeldused antud olukorrast ja rakendama abinõud olukorra parandamiseks.

T. Roose

Takistused tuleb kõrvaldada

Ajaloo-keeleteaduskonna vene keele ja kirjanduse osakonna I kursuse üliõpilastel tuleb kirjutada kursusetöö vene keele alal. Suuri raskusi tekitab siinjuures aga see, et kursusel ei loeta keeleteaduse kursust, ilma milleta on võimatu kirjutada kursusetööd stalinliku keeleõpetuse valguses. Üliõpilased kuulavad kogu aasta keeleteadusekursuse mõne nädala jooksul maikuus, misjärel tuleb sooritada juba eksam. Nii lühikese ajavahemiku vältel on muidugi raske omandada püsivaid teadmisi.

Peale selle koormatakse tunniplaani täiendavate loengutega ladina keele ja üldise kirjanduse alal. Üliõpilastel ei jää vaba aega süstemaatiliseks õppimiseks, teaduslike ringide külastamiseks ja muudeks üritusteks.

Teaduskonna parteigrupp, komsomoliorganisatsioon ja dekanaat peaksid pöörama tähelepanu sellele lubamatule nähtusele, mis kahtlemata kahjustab ka õppetöö kvaliteeti.

V. Boikov

Märkmeid Näituse tän. ühiselamust

Et tutvuda ideelis-poliitilise kasvatustööga ja elamiskultuuriga Näituse tänava ühiselamus, selleks korraldasid Kastani tän. internaadi nõukogu liikmed Näituse tänava internaati tutvumiskäigu.

Tuleb märkida, et ühiselamu on hästi varustatud mööbliga, leidub palju riidekappe, laualampe, peagu igas toas on valjuhääldaja.

Tunnustavalt peab mainima ühiselamu nõukogu tööd näitliku agitatsiooni korraldamise osas. Peagu igas toas on pilte, loosungeid, plakateid. Kahju ainult, et nende valmistamisel on isiklikku initsiatiivi osutatud ainult mõnes toas. Ühtki pilti ei olnud tubades nr. 33 ja 11. Toas nr. 11 ei hakanud vaatlejale silma ka ühtki ilukirjanduslikku teost!

Enamikus tubades viiakse hästi läbi mitmesuguseid vestlusi, ainult mõnes toas (näit. tuba 33) jätab see soovida.

Seinalehe vastutav toimetaja Liblik peaks rohkem rõhku panema lehe sisule ja välisele kujundusele. Seinaleht peab senisest enam abistama ühiselamu nõukogu kommunistliku kasvatuse teostamisel.

Toad olid üldiselt korras. Ainult mõnes üksikus toas jättis kord soovida. Näit. toas nr. 10 olid riided pillutud laiali mööda tuba toolidele, vooditele, laudadele ja öökappidele. Ka toas nr. 9 valitses segadus, kuigi vähemal määral. Eeskujuks korra suhtes võib tuua tuba nr. 5.

Mitmes korteris jättis soovida toidukappide korrashoid.

A. Kuus, L. Kristjanson, L. Tähnas. V. Tammeste, L. Kõrran

MEIE KRIITIKA JÄLGEDES

OLUKORD PARANEB

Arstiteaduskonna teatrivolinikud, läbi arutanud oma üldkoosolekul kriitilise artikli, mis ilmus ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool" 9. III 51. a. pealkirja all „Sidemed teatriga tihedamaks", tunnistasid mainitud kriitika ka enda suhtes kehtivaks. Olukorra parandamiseks otsustati:

1) Endine teaduskonna teatrivolinik Tults asendada A. Haaveliga.

2) Raviosakonna III kursusele otsustati teha ettepanek seni eriti loiult töötanud teatrivolinik Kuurmann asendada uue ja aktiivsema teatrivolinikuga.

3) Et saada piltlikku ülevaadet teatrietenduste külastamise kohta üksikute kursuste kaupa, selleks otsustati sisse seada graafikud.

4) Otsustati suurendada selgitustööd teatrietenduste külastamise tähtsusest. Selleks otstarbeks otsustati kontakti astuda komsomoli-organisatsiooniga.

KONSULTATSIOON

Vaimse töö organiseerimine

Üliõpilane võib tunda otstarbekaid töövõtteid loenguil, raamatu kallal, aga kui ta ei oska oma tööd organiseerida, eriti, kui ta ei oska kasutada aega, ei ole tema töö edukas.

Reeglipäraselt lõpeb õppetöö kell kolm või neli päeval. Mõned üliõpilased loevad oma kohuseks asuda kohe pärast lõunat iseseisvale tööle. Nad ei puhka, töötavad ebatootlikult, raiskavad liiga palju aega. Selleks, et töö muutuks intensiivseks ja produktiivseks, tuleb kinni pidada allpooltoodud reegleist:

1. Pärast õppetööd puhake. On hädavajalik viibida 1,5—2 tundi päevas värskes õhus, regulaarselt einestada ühel ja samal kellaajal, tegelda kehakultuuriga, magada vähemalt 8 tundi ööpäevas.

2. Harjutage end töötama rangelt kindlaksmääratud kellaajal. Nii töötas V. I. Lenin, nii töötas I. P. Pavlov. Harjunud aja saabumine kutsub esile soovi töötada, üliõpilasel ei tule mõtiskella — „alata või mitte". Kui sellist harjumust ei ole, kulutatakse palju aega kõhklemiseks, kohanemiseks, üleminekuks ühelt töölt teisele.

3. Töötage sihikindlalt, plaani alusel. Iseseisvat tööd tuleb teha mitte ainult praktikumideks, kollokviumideks või kontrolltöödeks valmistumiseks. On vajalik töötada iga päev ja mitte piirduda järgmisel päeval käsitlemisele tulevate küsimustega.

Selleks, et saada haritud spetsialistiks, üliõpilane ei või piirduda õpiku ja loengumärkmete omandamisega. On hädavajalik jälgida teaduslikku perioodikat, lugeda spetsiaalalaseid ajakirjandusartikleid, et olla tuttav teaduse viimaste saavutustega. Üliõpilane peab tutvuma kõigi tähtsamate teostega oma erialal, aga samuti ka naaber-teadusaladelt.

Arvestades kõiki tingimusi, millistes tuleb elada ja töötada (korter, õppetöö aeg, ühiskondlikud kohustused jne.) koostab üliõpilane oma tööplaani nädala kaupa.

Kogemused on näidanud, et üliõpilasel tuleb planeerida iseseisvat tööd neli tundi päevas — umbes kella kuuest kümneni õhtul kümneminutiliste vaheaegadega iga tunni järel või 15—20-minutiliste vaheaegadega iga kahe tunni järel, sõltuvalt sellest, kas kiiresti või aeglaselt õnnestub ümber lülituda uude töhe. Tihedamad vaheajad on kasulikud sellele, kes on võimeline kiiremini asuma uuele tööle.

Ei ole õige vihjata meeleolule kui plaanipärase töö takistusele. Tõsi, meeleolul on suur tähtsus. Hea meeleolu, erk enesetunne on üks eduka vaimse töö tingimusi. Kuid meeleolu pole põhjus, vaid hea või halva töö tagajärg. Halisemine meeleolu pärast on madala töökultuuri tunnus. Inimesed, kes oskavad töötada, on õppinud juhtima oma meeleolu töö täpse organiseerimise abil.

Ei ole õige vihjata ka ajapuudusele kui plaanipärase töö takistusele. Aega on igaühel meist võrratult rohkem, kui me seda otstarbekalt kasutame. Iga üliõpilane võib selles kergesti veenduda. Olles teostanud nädala jooksul aja arvestust, üliõpilane näeb, et tema ööpäevas ei ole mitte 24 tundi, vaid palju vähem. Häda on selles, et ülejäänud aeg on kadunud teadmata kuidas, inimene ei töötanud, ei puhanud, ei tõstnud oma kultuurilist taset, aga aeg kulus ära.

Plaanipärasus annab võimaluse hoolikalt suhtuda aja faktorisse.

4. Tõmmake terav piir töö ja puhkuse vahele. See piir iseloomustab kõrge kultuuriga inimesi. Kui nad töötavad, siis nad täielikult anduvad tööle, töötavad jõudude maksimaalse pingega; kui nad puhkavad, siis täielikult anduvad puhkusele, unustades töö.

Vastupidi, inimesi, kes ei oska töötada, iseloomustab piiride kustutamine töö ja mittetöö vahel. Töötades nad kalduvad tööst kõrvale; puhates rikuvad puhkust mõtete ja vestlusega tööst.

Üliõpilasel tuleb organiseerida tööd nii, et pühapäeval ei oleks tarvis töötada. Osa puhkepäevast tuleb pühendada tutvumiseks linna kultuuriväärtustega, muuseumidega, ajalooliste mälestusmärkidega. Kultuurne puhkus sisaldab endas ka teatri- ja kinokülastamise, ilukirjanduse lugemise. See, kes töötab plaanipäraselt, leiab kõigeks selleks aega. Kellel ei ole täpset plaani, sellel ka ajast ei piisa.

5. Kandke hoolt töökoha eest — valgustuse, värske õhu ja rahuliku olukorra eest. Enne tööle asumist valmistage ette kõik, mis antud tööks on tarvilik. Muidu tuleb kõrvale kalduda, kulutada aega ja häirida töömeeleolu.

Сегодня в номере

Передовая статья озаглавлена „За решительное улучшение внутрипартийной работы". В разделе „Партийная жизнь" мы опубликовываем статьи о работе партгруппы медфака по воспитанию молодых научных кадров и об обсуждении вопросов учебно-воспитательной работы на собрании партгруппы юридического факультета.

В статье, помещенной на 1-ой странице, мы поднимаем еще вопрос о необходимости заблаговременно готовиться к юбилею Тартуского университета.

В разделе „Комсомольская жизнь" помещены статьи о работе одной комсомольской группы, о недопустимом положении в комсомольской организации ветеринарного факультета и о некоторых недостатках в проведении открытых комсомольских собраний на факультетах.

Кроме того в газете найдете консультацию „Организация умственного труда", информацию о научной конференции НСО и другие материалы.

Vastutav toimetaja J. Feldbach.

MB-02284 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 783

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 11 (99) Reedel, 30. märtsil 1951. a. IV aastakäik

Marksismi-leninismi teooria sügav omandamine on iga õppejõu ja üliõpilase tähtsam ülesanne

* * *

Parteiorganisatsiooni ustav abiline ja reserv

ÜLKNÜ põhikirjas öeldakse: „ÜLKNÜ kuulub ÜK(b)P juurde, on tema reserviks ja abiliseks. Bolševike partei juhtimisel kasvatab ÜLKNÜ noorsugu kommunismi vaimus ja koondab teda nõukogude võimu ümber... Komsomol, järgides bolševismi võitlustraditsioone, on tugev oma ideeliselt veendumuselt ja ustavuselt Lenini-Stalini parteile.“

TR Ülikooli komsomoliorganisatsioon on oma tööga näidanud, et ta suudab täita seda põhikirjas märgitud tähtsat ja vastutusrikast ülesannet. Võitluses kõrge õppeedukuse ja -distsipliini eest, üliõpilaskonna kasvatamise eest kommunismi vaimus on ta parteiorganisatsiooni juhiseid ellu rakendades saavutanud hinnatavat edu. Paljud algorganisatsioonid ja komsomoligrupid on oma plaanikindla tööga nende otsustavate ülesannete lahendamisel väärinud tõsist tunnustust. Esile võib siin tõsta näit. metsandusteaduskonna algorganisatsiooni (senine sekretär sm. Möller), põllumajandusteaduskonna I ja II kursuse algorganisatsioone (sekretärid sm-d Vija ja Reino) jt.

Kommunistliku kasvatuse süvendamine üliõpilaskonnas on saanud meil komsomoli töö põhiprobleemiks, millele algorganisatsioonid on pidevalt osutanud suurt tähelepanu, kindlustades seda tööd rea uute huvitavate üritustega (massilaulude õppimine, puhkeõhtute korraldamine jne.). EK(b)P KK ja ja ELKNÜ KK VIII pleenumi otsuseid täites on kommunistlikud noored pidevalt jätkanud võitlust kodanlik-natsionalistlike elementide vastu üliõpilaskonnas ning puhastanud oma ridu sinna juhuslikult sattunud inimestest (Kaunsar, Nukk, Esula jt.). Kõige selle tulemusena on komsomoliorganisatsiooni autoriteet järjest kasvanud, mis väljendub ka asjaolus, et iga kuu astub ülikoolis ÜLKNÜ ridadesse 20—30 tublimat noort, kellest pärast ideelis-poliitilise karastuse saamist komsomoli ridades kasvab kuulsusrikkale bolševike parteile uus täiendus. Parimad kommunistlikud noored, nagu sm-d K. Siilivask, A. Künnap, F. Tõnisson jt., kes oma igapäevase tööga õigustavad neile osutatud usaldust, on komsomoliorganisatsiooni soovitusel astunud ÜK(b)P ridadesse.

Minnes uute saavutustega vastu ELKNÜ Tartu linna organisatsiooni V konverentsile, ei saa tulemuste kõrval vaikides mööduda senises töös esinenud puudustest. Nagu märkis ülikooli parteiorganisatsiooni büroo oma hiljutises otsuses komsomolikomitee töö kohta, abistab komsomoliorganisatsioon veel vähe rektoraati ja parteiorganisatsiooni tublide nõukogude eriteadlaste ettevalmistamisel, võitleb nõrgalt partei Keskkomitee VIII pleenumi ajalooliste otsuste täitmise eest. Ülikoolikomitee juhib puudulikult algorganisatsioone, mistõttu mõned neist töötavad veel halvasti. Eriti mitterahuldav oli komsomoli töö arstiteaduskonnas, kus noorsoo kommunistliku kasvatamise alal töötatakse vähe. See on saanud võimalikuks tänu sellele, et mõned kommunistlikud noored ise, nagu Karp, Sapert, Sannamees jt. ei ole eeskujuks teistele üliõpilastele, veelgi enam — mõned neist koguni kaotavad ka ise poliitilise valvsuse. Komsomoliorganisatsioon suunab nõrgalt üliõpilasi osa võtma ühiskondlikust elust, mistõttu selles teaduskonnas on veel palju olesklejaid, kes seisavad eemal ühiskondlikust tööst. Samad vead ja puudused ilmnevad ka veterinaarteaduskonna algorganisatsioonis, kus sekretäriks oli V. Johanson, kes tegelikult laostas komsomoli tööd. Mitmetes õpperühmades ei võitle kommunistlikud noored küllaldase aktiivsusega õppeedukuse ja -distsipliini tõstmise eest. Veelgi halvem on olukord neis õpperühmades, kus kommunistlikke noori üldse pole (ajaloo-osakonna III kursus, geograafiaosakonna IV kursus, farmaatsiaosakonna IV kursus jm.).

Suurt tähtsust ülikooli komsomoliorganisatsiooni töö parandamises omab parteibüroo otsus, mille täitmisest peab aktiivselt osa võtma iga kommunistlik noor. Eelseisvad koosolekud, mis toimuvad büroo otsuse arutamiseks kõigis teaduskondades kuni 15. aprillini, tuleb hästi ette valmistada, et nad kujuneksid kriitika- ja enesekriitikarohkeiks ning aitaksid kaasa kommunistlike noorte ideelisele kasvule.

Kommunistlike noorte eesrindliku osa edasine kindlustamine kõigis töösektoreis on ülikooli komsomoliorganisatsiooni üheks peamiseks ülesandeks. Erilise jõuga tuleb võidelda selle eest, et iga kommunistlik noor oleks eesrindlane õppetöös ja teaduslike ringide tegevuses, oleks ideelis-poliitiliselt küps inimene, kes väärib kuulumist bolševike partei reservi ridadesse. Seepärast tuleb veel enam tähelepanu pöörata kommunistlike noorte osavõtule ühiskonnateaduslike distsipliinide õppimisest ja poliitilisest enesetäiendamisest. Sel alal esinevate puuduste kiire kõrvaldamine tuleb lugeda üheks olulisemaks päevaülesandeks.

Iga algorganisatsiooni ja komsomoligrupi kohus on lähenevat linna komsomolikonverentsi vastu võtta uute saavutustega kommunistliku kasvatuse, õppeedukuse ja -distsipliini parandamisel, otsustavalt likvideerides esinevaid puudusi. Selle ülesande lahendamiseks tuleb mobiliseerida kõik jõud.

Poliitkoolide töö peab paranema

Enamik meie kollektiivi õppejõude, töötajaid ja teenistujaid võtab aktiivselt osa poliitõppusest ja poliitilisest enesetäiendamisest.

Kui töö Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis toimub eriliste häireteta, siis sama ei saa öelda poliitringide, -koolide ja iseseisvalt õppijate kohta. Sageli õppused toimuvad siin ebaregulaarselt. Esineb kalenderplaanist kõrvalekaldumist ja selletõttu ürituste kokkulangemisi. Nii näiteks pole ajaloo-keeleteaduskonna lääne filoloogia kateedrite õppejõud saanud alati osa võtta kõrgema astme filosoofilise seminari tööst, kuna samal ajal toimusid ka nimetatud kateedrite koosolekud. Ürituste kokkulangemisest on tingitud ka arstiteaduskonna töötajate suur puudumiste protsent iseõppijate välispoliitikarühma loengutest. Ametiühingubüroode ja alakomiteede vastavad liikmed peavad tarvitusele võtma kõik omapoolsed abinõud, et vältida sellist olukorda.

On juhtumeid, kus õppused jäävad ära õppuse läbiviija mitteilmumise tõttu. Seda esineb eriti administratiiv-majandusosakonna poliitkoolis, mida juhatab sm. Loopmann: töötajad on kohal, aga puudub sm. Loopmann. Sellest on siis ka tingitud olukord, et monikord on kohal sm. Loopmann ja puuduvad töötajad. Korrapäratu oli ka töö veebruari lõpus arstiteaduskonna poliitringis nr. 1, mida juhatab sm. Hion.

Sageli viiakse õppusi läbi liiga aeglases tempos. Seda võiks öelda just ajaloo-keeleteaduskonnas töötava ÜK(b)P ajaloo kõrgema astme õpperingi nr. 2 kohta, mida juhatab sm. Sanõgin. Osavõtt selle ringi tööst on väike. Suur osa inimesi on välja langenud just selletõttu, et materjali läbivõtt sm. Sanõgini poolt on liiga aeglane (ÜK(b)P ajaloo lühikursuse 1. peatükk terve semestri jooksul!). Selle ringi töö parandamiseks on juba samme astutud.

Suureks puuduseks on kuulajate passiivsus seminarides. Kuid ka see puudus on likvideeritav. Nii on sm. Sardini poolt läbiviidavates filosoofia-alastes seminarides diskussioon alati elav. Korralikult töötavad ka sm. Ertise ja sm. Marlandi poolt juhitavad ÜK(b)P ajaloo õpperingid, kohusetundlikult suhtuvad oma töösse sm-d Vigla, Võrse, Reinaru jt. Nende poolt läbiviidavatest õppustest osavõtt on alati elav.

Täiesti lubamatu olukord on aga tekkinud administratiiv-majandusosakonnas, kus hulk töölisi ja teenistujaid on kõrvale jäänud poliitõppustest lektorite puuduse tõttu. Selline viga, mis on tingitud osalt ka TRÜ Ametiühingu Komitee tööst, tuleb kiiresti parandada.

I. Unt,
ametiühingu komitee liige

Teooria rakendamine õppe- ja kasvatustöös aitab parandada puudusi

Suur ja vastutusrikas ülesanne, mille on usaldanud meile Nõukogude valitsus aktiivsete kommunistliku ühiskonna ehitajate ettevalmistamisel, nõuab meie õppejõududelt oma teadmiste pidevat täiendamist marksismi-leninismi teooria alal. Otsustav võitlus kodanliku natsionalismi vastu, bolševistliku parteilisuse eest teaduses, materialismi põhimõtteile rajatud eesrindliku teaduse uute võitude eest on võimalik ainult marksismi-leninismi teooria põhjaliku tundmise alusel.

Õppeaasta kevadsemester on juba hoos ja võib teha mõningaid kokkuvõtteid sellest, kuidas töötavad marksismi-leninismi omandamise alal veterinaarteaduskonna õppejõud. Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis õpib 14 teaduskonna õppejõudu, need aga, kes õhtuülikooli on juba lõpetanud, täiendavad oma teadmisi filosoofilises seminaris või iseseisva õppimise teel. Enamik õhtuülikooli kuulajaist on sooritanud kõik nõutavad eksamid ja arvestused ning võtavad aktiivselt osa seminaridest.

Sellest hoolimata on marksismi-leninismi teooria omandamisel teaduskonna õppejõudude poolt veel suuri puudusi. Mõningad õhtuülikooli kuulajad, nagu sm-d Puusepp ja Tomberg, pole veel õiendanud kõiki nõutavaid eksameid, sm-d Velleste, Tilga ja Kärner pole korralikult pidanud distsipliini seminaridest osavõtu osas, puudub küllaldane aktiivsus seminaridel ja eksamid valmistatakse ette ainult rahuldavalt.

Kõige suuremaks puuduseks aga on see, et õppejõud küllaldaselt ei rakenda omandatud marksismi-leninismi põhimõtteid oma igapäevases töös üliõpilaste õpetamise ja kasvatamise alal. Kuidas teisiti võib seletada kas või seda asjaolu, et teaduskonna viimase kursuse üliõpilaste seas on usklikke, et esineb distsipliini ja moraali rikkumisi jne. See tähendab, et me oleme kasvatanud viis aastat, kuid pole andnud üliõpilastele kõige olulisemat — teaduslikku dialektilise materialismi maailmavaadet.

On aeg ka õppejõududel teha tõsiseid järeldusi praegusest olukorrast. On tarvis likvideerida kõik puudused marksismi-leninismi teooria omandamise alal, eeskätt loobuda formaalsest suhtumisest sellesse ja hakata rakendama marksistliku teooria põhimõtteid meie õppe- ja kasvatustöös.

E. Külaots,
veterinaarteaduskonna parteigrupi organisaator

Tähtsale töölõigule väärilist tähelepanu!

Tähtsat kohta komsomoli-algorganisatsiooni ja tema büroo töös peab omama ühiskonnateaduste õppimise eeskuju'ik organiseerimine, võitlus selle eest, et iga kommunistlik noor ja üliõpilane oleks eesrindlane marksistlik-leninliku teooria omandamises. Liiga vähe aga on sel'ele küsimusele seni tähelepanu osutanud matemaatika-loodusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo, mida omakorda tõendas ka büroo sekretäri sm. Ruubeli arunande ärakuulamine ELKNÜ TRÜ Komitee viimasel kooso'ekul.

Muidugi on büroo töös ühiskonnateaduste õppimise organiseerimisel terve rida tunnustusväärseid edusamme. Märksa on paranenud üliõpilaste õppeedukus neis ainetes, rõhuv enamus üliõpilasi on hakanud korralikult konspekteerima loenguid ja kohustuslikku kirjandust. Eriti häid konspekte omavad üliõpilased Tamm, Mikk, Ardvee jt.

Ent see on vaid olukorra üks pool. Teiselt poolt väärib märkimist aga fakt, et möödunud eksamisessioonil esines siiski veel 12 üliõpilast, kes pidid arvestust marksismi-'eninismi alustes ja poliitökonoomias sooritama kaks korda. Mitte küllalt tõsisest suhtumisest dialektilise ja ajaloolise materialismi õppimisse annab tunnistust kas või asjaolu, et kaks kommunistlikku noort — Koorits ja Kukk — sooritasid eksami se'les õppeainesainult rahuldavale hindele.

Väga sügavaid väärnähtusi esineb teaduskonnas veel ühiskonnateaduste loengutest ja seminaridest osavõtu alal. Üliõpilased Kriisa, Alvi, Pär', Loit, Sarapuu, Taškin, Poolak, Erik jt. puuduvad tihtipeale loengutelt ja seminaridelt ilma mõjuvate põhjusteta, ent neid küsimusi pole printsipiaalselt üles tõstetud. Aeg on arvesse võtta, et ühiskonnateaduste õppimise ignoreerimise'e tema igasugustes vormides tuleb teha järsk lõpp. Sellist vajadust kriipsutab eriti alla asjaolu, et kasutades vastutamatuse olukorda muutuvad distsipliinirikkujad eriti häbematuks. 15. märtsil näiteks puudus poliitökonoomia loengult 32 üliõpilast 65-st.

Mis puutub seminaride läbiviimisse, siis aktiivsus jätab siin tugevasti soovida. Samal ajal kui sm-d Kaasik, Mihkelsoo ja mõned teised esinevad sageli seminaridel sisukate sõnavõttudega, üliõpilased Vaganay, Sams, Semjonova, Krall, Taevas jt., kas esinevad halvasti või ei võta ü'dse sõna. Mõlemal juhul on põhjuseks kahtlemata a'gallikate läbitöötamatajätmine, mis võtab ära võimaluse aktiivseks ja edukaks osavõtuks seminari tööst. Suureks puuduseks on ka see, et seminaridel tihtipeale ei seostata käsitletavaid küsimusi kaasaegse tegeliku eluga.

Matemaatika-'oodusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo viga seisneb selles, et ta senini ei osutanud küllaldast tähelepanu võitlusele nende väärnähtuste vastu. Seda aga tuleb teha, sest võitlus meie noorte idee'ise kasvatuse eest on komsomoliorganisatsiooni keskne ülesanne. **P. Kalle**

Üliõpilaste teaduslik konverents lõppes

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu IV teaduslik konverents, mis oli pühendatud võitlusele rahu eest, lõppes pühapäeval, 25. märtsil plenaaristungiga aulas.

Istungi algul kuulasid koosolijad matemaatika-loodusteaduskonna IV kursuse üliõpilase T. Rea ettekannet „Kommunismi suurehitused NSV Liidu looduse ümberkujundamise stalin'ikus plaanis“, mis andis piltliku ülevaate neist suurtest muudatustest, mida kutsub esile kommunismi suurehituste teostamine meie kodumaa looduses.

Kokkuvõtteid konverentsi tööst tegi ÜTÜ nõukogu vastutav sekretär sm. J. Kahk. Toonud esile konverentsi olulisemad saavutused ja esinenud puudused, kutsus sm. Kahk üliõpilasi väsimatult kindlustama saavutatud edu ja hoogsalt edasi arendama teaduslikku tööd, sest tulevik teaduses kuulub seltsimees Stalini sõnade järgi noorusele.

Sisuka sõnavõtuga esines lõpplenaaristungil TRÜ teadusala prorektor prof. E. Martinson, kes konkreetselt määratles ÜTÜ ees seisvaid ülesandeid noorte kvalifitseeritud spetsialistide kasvatamisel.

ÜTÜ nõukogu esimees V. Koslov lausub veel mõned lõppsõnad ja meie üliõpilaskonna suurüritus — ÜTÜ IV teaduslik konverents on lõppenud.

E. Laid

Tõhus vahend noorte ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmiseks

ELKNÜ Tartu Linnakomitee oma otsusega 5. sept. 1950. a. näitas kätte põhilised teed üliõpilaste poliitilise teadlikkuse, nende ideelise karastuse tõstmiseks TR Ülikoolis. Ühe lüli sellest suurest tööst moodustab individuaalse enesetäiendamise teemade läbitöötamine III ja IV kursustel (arstiteaduskonnas ka V kursusel). Peagu kõik üliõpilased mõistsid nende ülesannete täitmise vajalikkust, valides endale ühe või teise probleemi marksismi-'eninismi teooriast läbitöötamiseks ja asudes referaatide koostamisele sellistel olulistel teemadel, nagu: „Lenin ja Stalin sõdadest“, „Lenin ja Sta'in sotsialismilt kommunismile üleminekuteedest“, „Lenin ja Stalin kommunistlikust moraalist“ jne.

Peab aga märkima, et mõnede teaduskondade komsomoli-algorganisatsioonid (veterinaar-, õigus- ja mat.-loodusteaduskonnas) suhtusid lubamatult loiult üliõpilaste enesetäiendamise küsimustesse, rahuldusid ainult teemade vä'jajagamisega, ei abistanud ega kontrollinud aga edasist tööd. Rahule ei või jääda ka ettevalmistustöödega teoreetilisteks konverentsideks teistes teaduskondades (eriti metsandus- ja põllumajandusteaduskonnas). Teiselt poolt aga on ilmnenud, et suurem osa va minud referaatidest on koostatud hooletult ja pinnaliselt (arstiteaduskond, ajaloo-keeleteaduskond). Referaadid pole küllaldaselt seotud praeguse rahvusvahelise o ukorraga, konkreetsete vigade ja puuduste paljastamisega meie üliõpilaskonna hulgas.

Kuni 7. april ini toimuvad teoreetilised konverentsid marksismi-leninismi klassikute teoste kohta rühmades. Teaduskondade komsomoli- ja ÜTÜ organisatsioonidel on vaja saavutada, et konverentside töö toimuks kõrgel ideelisel tasemel; on vaja veel täiendavalt läbi töötada ja parandada valminud referaate, siduda nad võimaluse korral meie elu ja tööga ülikoolis.

Sama teema valinud üliõpilaste' on vaja põhjalikult tutvuda käsitlemisele tuleva materjaliga, et olla võimeline e'avaks osavõtuks arutlusest. Rühmakonverentside paremaks õnnestumiseks on soovitav peale referaadi ette valmistada veel oponendid ning 2—3 kaasreferenti. Oponentidel peab olema võimalus enne konverentsi tutvuda referaadiga, et nad saaksid juhtida tähelepanu vigadele ja lünkadele referaadis. Etteva mistustööde käigus ei tohi jätta silmapaari vahele ka selliseid probleeme, nagu aja ja koha jaotusgraafiku koostamine, kõigi kursuste üliõpilaste hulgalise osavõtu kindlustamine konverentsidest ning hiljem teaduskonna plenaaristungist, mis peab kujunema suursündmuseks teaduskonna e us.

III ja IV kursuste komsomoligruppide koosolekutel tu eb läbi arutada küsimused, kuidas minna väärikalt vastu teoreetilisele konverentsile, kontrollida veelkordselt kommunist ike noorte, referentide ja oponentide valmisolekut, tagada kogu kursuse kollektiivi osavõttu konverentsi tööst. Alles siis võime olla kindlad, et rühmakonverentsid õnnestuvad igati hästi ning annavad tubli panuse meie üliõpi'aste kommunistliku kasvatuse üritusse.

V. Kaarna,
ELKNÜ TRÜ Komitee massilise poliitilise töö sektori juhataja

Otsustavalt parandada aspirantuuri tööd

Aspirantuur kõrgemate koolide ja teadusliku uurimise asutiste juures on kõrge kvalifikatsiooniga teaduslik-pedagoogiliste ja teaduslike kaadrite ettevalmistamise põhiliseks vormiks.

Tartu Riiklikus Ülikoolis võeti 1946. ja 1947. aastal aspirantuuri 20 isikut. Neist lõpetasid aspirantuuri kandidaadikraadiga 7, teistel jäi kandidaadi väitekiri kaitsmata. See asjaolu näitab, et aspirantide töö organiseerimisel esines suuri puudusi.

Senine ebaedukas töö aspirantuuris oli osalt põhjustatud mitte küllalt hoolikast isikute valikust aspirantuuri. Aspirantide isikuline koosseis on nüüd tunduvalt paranenud: käesoleval ajal õpib aspirantuuris 8 ÜK(b)P liiget. Esimesel kursusel õpivad 2 kommunistlikku noort, kuid 5 aspiranti ei kuulu veel ÜLKNÜ ridadesse. See näitab, et kommunistlike noorte organisatsioon ei ole aktiivselt suunanud oma liikmeid aspirantuuri ja teiselt poolt pole teinud vajalikku tööd aspirantide hulgas.

Edaspidi tuleb aspirantide valikul rangemalt silmas pidada kandideerijate teaduslikku tööd Üliõpilaste Teaduslikus Ühingus. Selles mõttes tuleb kateedritel suurt rõhku panna andekamate ja õppetöös edukamate üliõpilaste suunamisele iseseisvale teaduslikule tööle õpingute vältel ülikoolis. Aspirantuuri vastuvõtt 1951. aastal peab toimuma selles mõttes juba organiseeritult.

Tutvudes juhendajate ja hooldaja õppejõu kaudu 1948. a. aspirantuuri vastu võetud aspirantide individuaalse tööplaani täitmisega, selgus, et aspirandid, kes peavad lõpetama 1951. a. aspirantuuri, on oma plaani täitnud. Kuna neil on aga vähe aega jäänud dissertatsioonide lõplikuks viimistlemiseks, siis tuleb aspirantidel tugevasti pingutada, et väitekirjade kaitsmine toimuks õigeaegselt, sest väitekirja kaitsmine kuulub aspirantuuri aja sisse.

Aspirantide tööplaaniga tutvumisel selgus puudusena, et senise praktika kohaselt planeeriti kandidaadieksamid osalt isegi viimasele õppeaastale, mis on takistuseks väitekirja koostamisel (Säärits jt.). Uue määrustiku kehtestamisega, mis on juhendajatele ja aspirantidele teatavaks tehtud, nõutakse eksamite sooritamist hiljemalt kolmanda semestri lõpuks. Aspirantide tööplaanides ei ole konkreetselt märgitud eksamite tähtajad ja tööde üksikute etappide valmimise tähtajad (Oraspõld, Kelpman, Väärt).

Täiesti lubamatu on olukord ajaloo-keeleteaduskonnas eesti keele alal töötavatel aspirantidel (Kiindok, Villup), kellele on dekanaadi poolt planeeritud kolmanda õppeaasta teiseks semestriks täiendavalt arvestusi ja eksameid eriaine naaberaladelt. Määrustiku kohaselt see aeg peab kuuluma aspirantidel täielikult dissertatsiooni ettevalmistamiseks. Selline aspirantide suunamine teaduskonna poolt (dekaani kt. dots. E. Laugaste) ei soodusta dissertatsioonide õigeaegset valmimist, vaid takistab seda.

Aspirantide edukaks ettevalmistamiseks eriti neil aladel, mis nõuavad eksperimentaalsete uurimistööde teostamist ja mis on seotud suure ajakuluga, tuleb aspirante võimalikult vähemal määral rakendada mitmesuguste kõrvalülesannete täitmiseks (Jannus, Laasik, Auling jt.).

Nõukogude kord on loonud soodsad tingimused aspirantidele ettevalmistamiseks teaduslikuks tööks. Aspirantidest enestest sõltub antud töövõimaluste edukas kasutamine.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" brigaad:
prof. **E. Ridala, R. Auling, H. Kanter**

„Noorte Hääle" lugejate ja kirjasaatjate nõupidamine

Homme, s. o. 31. märtsil algusega kell 19 korraldavad ajalehe „Noorte Hääl" toimetus ja ELKNÜ TRÜ Komitee aulas „Noorte Hääle" kirjasaatjate ja lugejate nõupidamise, millest osavõtt on võimaldatud kõigi e. Nõupidamise mitmekesises kavas on peale ettekande ja sõnavõttude veel kirjanik J. Schmuuli esinemine ja kirjanduslik viktoriin.

Pole kahtlust, et kõnesolev nõupidamine äratab meie üliõpilaskonnas suurt huvi, sest on ju „Noorte Hääl" kujunenud ülikoolis üheks toetavamaks ajaleheks, mille tähtsust ka TR Ülikooli kollektiivi kommunistlikus kasvatuses kõik tunnustavad ja mille töö edasisest parandamisest kõik on huvitatud.

K. Kare

VASTUSEKS MEIE KRIITIKALE

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" 9. märtsi s. a. numbris lühisignaalide hulgas äratoodud fakt auditooriumide kasutamise ebaõige planeerimise kohta õigusteaduskonnas vastas tõele. Vastavad parandused nimetatud plaanis on tehtud ja üliõpilastel ei pruugi enam asjatult ümber kolida ühest auditooriumist teise.

K. Püss,
õigusteaduskonna dekaani aj. kt.

* * *

Meie lehe 9. märtsi numbris juhiti tähelepanu sellele, et õigusteaduskonna välkleht ilmub äärmiselt korrapäratult. Nüüd on see puudus kõrvaldatud: välkleht on alustanud regulaarset ilmumist.

Сегодня в номере

В передовой статье сегодняшнего номера «Верный помощник и резерв партийной организации» рассматриваются основные вопросы комсомольской организации нашего университета и определяются ее задачи в борьбе против пережитков буржуазной идеологии в деле воспитания студенчества.

Под общим заголовком «Глубокое усвоение марксистско-ленинской теории — важнейшая задача каждого преподавателя и студента» мы публикуем следующие статьи: партгруппорга ветеринарного факультета Э. Кюлаотс — о работе преподавателей факультета в Вечернем университете марксизма-ленинизма; члена профкома И. Унт — о недостатках в работе политшкол; члена комитета комсомола В. Каарна — о подготовке к теоретическим конференциям по вопросам теории марксизма-ленинизма и П. Калле — о неудовлетворительном изучении обществоведческих дисциплин в некоторых группах естественно-математического факультета.

На 2-ой странице помещена статья, требующая решающего улучшения работы аспирантуры; обзор факультетских стенных газет; подвал об итогах IV-ой студенческой научной конференции и заметка о фактах нарушения дисциплины на лесном факультете. В разделе профсоюзной работы опубликована заметка профорга В. Ситс, в которой требуют от университетского профкома лучшего руководства работой профоргов.

Seinalehed pidagu sammu elu nõuetega

Meie ülikooli teaduskondade seinalehtede toimetused on põhiliselt õigesti mõistnud nende ees seisvaid vastutusrikkaid ülesandeid, olles kontaktis meie ülikooli elu tähtsamate küsimustega. Nii on enamik seinalehtedest ilmunud ÜTÜ IV teaduslikule konverentsile pühendatud erinumbrina, mida mõnel puhul on järjest uuendatud värske materjaliga (õigusteaduskonna seinaleht „Jurist"). Kuid kahjuks leidub meil ka seinalehti-sabassõrkijaid, kes on maha jäänud ülikooli elust, eelades praegu veel naistepäeva tähistamise tähe all. Sellised seinalehed, nagu arstiteaduskonna „Meediku Rada" ja farmaatsiaosakonna „Progressiivne Farmaatsia" ei tee oma mahajäämisega au arstiteaduskonna ühiskondlikele organisatsioonidele. KKT seinalehes „Sõnarivi" on üks artikkel pühendatud küll ÜTÜ teaduslikule konverentsile, kuid praegu veel „puhkab" toimetus loosungi all „Elagu rahvusvaheline naistepäev!" Enamik teaduskondade seinalehtedest pöörab siiski kõnesolevas numbris peatähelepanu ÜTÜ IV teaduslikku konverentsiga seoses olevatele küsimustele. Sageli on aga seinalehed küsimusele lähenenud pealiskaudselt, andes puhtinformatsioonilist materjali, ilma omapoolse kriitilise suhtumiseta sellesse („Jurist").

Ainult üksikutes artiklites on püütud printsipiaalselt analüüsida teadusliku töö küsimusi. Selliste kirjutiste hulgas peab märkima komsomoli-algorganisatsiooni büroo liikme P. Juurika artiklit „Nõukogude Agronoomis", samuti L. Eiberi kirjutist ajaloo-keeleteaduskonna häälekandjas „Sõna ja Teoga". Need artiklid toovad printsipiaalselt esile puudusi, millest mõned ÜTÜ tegelased tihti vaikides mööda on läinud.

Sellest hoolimata, et artiklid püüavad enamasti positiivset esile tõsta, ei ole sageli osatud õigesti tabada uut ja edasiviivat ning sellest teha vastavaid üldistusi. G. Jänese artiklis „Kes esindavad meie osakonda teaduslikul konverentsil?" (ÜTÜ füüsikaringi seinaleht „FR" nr. 6) on püütud näiliselt humoreski vormis naeruvääristada eesrindlikke nõukogude üliõpilasi ja nende saavutusi.

Pühendades kogu tähelepanu parajasti päevakorras olevatele teadus iku töö küsimustele, on seinalehed aga unustanud rea teisi mitte vähem tähtsaid probleeme. Õppetöö küsimustele on ruumi leidnud ainult „Jurist" ja „Koonduvad Read", täiesti käsitlemata aga on isetegevusringide töö, ajakirjanduse levitamine, teoreetiliste konverentside ettevalmistamine jne. Praegustes seinalehtedes ei kajastu vähimalgi määral võitlus kodanlike igandite ja kodanliku natsionalismi retsidiivide vastu.

Pole kahtlust, et meie seinalehtede toimetused on võimelised töö teadliku ja plaanipärase organiseerimise eeldusel ning laia kaastööliste aktiivi loomisel saavutama senisest palju paremaid töötulemusi.

A. Künnap
J. Lepik

Distsipliinirikkujad häbiposti!

Häbiks kogu kollektiivile

Eduka õppetöö üheks tähtsamaks eelduseks on korralik osavõtt loengutest, seminaridest ning praktikumidest. Teisel arvamusel aga nähtavasti on metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna I kursuse üliõpilased Kangro ja Annok. Nad puuduvad süstemaatiliselt vene keele ja marksismi-leninismi aluste loengutelt ja seminaridelt, ja ka teistel loengutel on neid harva näha.

Ka metsatööstuse osakonna I kursusel, kus üldiselt distsipliiniga võib rahule jääda, esines jäme distsipliinirikkumise juhtum — 1. rühm ei läinud terves koosseisus vene keele loengule, kartes saada mitterahuldavaid hindeid.

Puudusi õppedistsipliini ja süstemaatilise töö osas esineb teistelgi kursustel. II kursusel tuli marksismi-leninismi aluste seminar kord edasi lükata, kuna üliõpilased polnud konspekteerinud kohustuslikku kirjandust. Metsamajandusosakonna II ja III kursuse rühmades esineb rohkesti puudumisi vene keele loenguilt. Eriti suureks puudujaks on III kursuse üliõpilane Kiisler ja seda mitte ainult vene keele, vaid ka teiste loengute osas. Selle tagajärjel jäi tal ka võlgnevusi eelmistest semestritest.

Siinkohal märgitud ja teistessegi puudustesse peavad kursusekolmikud suhtuma suurima tõsidusega, et tõsta distsipliin metsandusteaduskonnas vajalikule kõrgusele.

U. Kaljurand

Rühmaorganisaatorite tööd tuleb paremini suunata ja kooskõlastada

„Ametiühingud on kommunismi kool", ütles Lenin. Et edukalt täita seda suurt ja vastutusrikast ülesannet, peaks ametiühingu organisatsioon pidevalt võitlema kasvatus- ja õppetöö taseme tõusu eest.

Kuidas toimub ametiühingu töö TRÜ-s ja sellega ka põllumajandusteaduskonnas? Kui ametiühingu komitee koos ELKNÜ TRÜ Komiteega organiseerib kinolektooriumi tööd, abistab meid teatripiletitega varustamisel jne., siis hoopis vähe on ta seni tundnud huvi ametiühingu töö vastu õpperühmades. Sageli väidetakse, et ametiühingu rühmad ei tööta. Mis on selle põhjuseks? Ametiühingu töö eest õpperühmas vastutab rühmaorganisaator, kuid enamik rühmaorganisaatoreid töötab sellel alal alles esimest aastat ja ei oma oskusi ja kogemusi töö paremaks läbiviimiseks. Töö suunamine ja juhtimine nii TRÜ Ametiühingu Komitee kui ka teaduskonna büroo poolt pole seni olnud küllaldane. Nii jõudis ametiühingu komitee otsus „Kaugel Moskvast" arutelude korraldamise kohta õpperühmade organisaatoriteni alles siis, kui komsomolorganisatsioon oli selle juba läbi viinud. Ainsaks suuremaks õppetunniks oli meile, rühmaorganisaatoreile, õppeaasta algul toimunud kursusekolmikute seminar. Oleks vajalik ka edaspidi kord või paar semestris korraldada selliseid seminare, mis rikastaksid meie teadmisi ja võimaldaksid parandada tööd.

Ametiühingu tööd pidurdab ka asjaolu, et mõned meie kursuse üliõpilased alahindavad ametiühingu poolt korraldatavaid üritusi. Kui otsustati läbi viia tootmisnõupidamine ja eelmise eksamisessiooni tulemuste analüüs, siis jättis terve rida üliõpilasi sinna ilmumata (Pärtel, Seep, Ots, Tammeorg jt.).

Kui juhtivad organid paremini suunavad tööd, rühmaorganisaatorid senisest tõsisemalt suhtuvad oma ülesannetesse ja kõik üliõpilased aitavad kaasa ühiskondlikes üritustes, siis võib ametiühingu organisatsioon ka meie ülikoolis muutuda tõeliseks kommunismi kooliks.

V. Sits,
põllumajandusteaduskonna III kursuse ametiühingu organisaator

Saavutatud edu kohustab

ÜTÜ IV teaduslik konverents kujunes järjekordseks kokkuvõtteks ÜTÜ poolt tehtud tööst.

Lõppenud konverents näitas, et meie ÜTÜ töötab tihedas koostöös rektoraadi ja parteining komsomoliorganisatsiooniga ja täidab nende juhtnööride alusel oma ülesandeid meie noorte teaduslike kaadrite ettevalmistamisel, teostab ideelis-poliitilist kasvatustööd üliõpilaskonnas. Seda koostööd, mis selgelt ilmnes möödunud konverentsil, tuleb kahtlematult pidada saavutuseks.

IV teaduslikust konverentsist võttis osa üle 4000 inimese, nendehulgas ligi 200 inimest väljastpoolt ülikooli. Kõige elavam oli osavõtt veterinaarteaduste sektsiooni istungeist, kus istungeist võttis keskmiselt osa 100 üliõpilast (teaduslike ringide liikmete arv aga 70). Peaaegu kõik ringide liikmed võtsid osa ka põllumajandusteaduste sektsiooni tööst. Järgnevad osavõtu aktiivsuselt bioloogia-geograafiateaduste ja arstiteaduste sektsioon. Nõrgemalt esinesid osavõtjate hulga poolest ajaloo-keele-, metsandus- ja füüsika-matemaatikateaduste sektsioon.

Konverentsil kanti ette kokku 118 tööd, neist 15 olid külalisettekanded.

Pole õieti vajagi kasutada statistikat, selleks et näidata, milliseks suureks sammuks edasi oli käesolev konverents võrreldes eelmisega. Konverentsi edu tuleb eelkõige hinnata siiski selle järgi, millise aktiivsuse tõusu ta kutsus esile meie üliõpilaskonnas. Äratades üliõpilaskonnas sellise huvi, tuues ta lähedale maailma kõige eesrindlikumale, nõukogude teadusele; näidates talle, millised piiritud võimalused on meie sotsialistlikul kodumaal avatud noortele jõududele teaduse alal, täitis lõppenud konverents kahtlematult suure ülesande üliõpilaskonna ideelis-poliitilisel kasvatamisel.

Äsjalõppenud konverents paistis eriti silma meie üliõpilaste sõpruse tugevdamise poolest meie vennasvabariikide üliõpilastega. Meil pole kunagi olnud nii palju külalisi. Kokku võttis meie konverentsi istungeist osa 20 üliõpilast väljaspool meie vabariiki — Moskvast, Leningradist, Minskist, Riiast, Vilniusest ja Petrozavodskist, nendehulgas ka üks üliõpilane rahvademokraatlikust Rumeeniast, kes praegu õpib Leningradi ülikoolis. Kuigi me püüdsime külalisi hästi vastu võtta, on siiski see, mida nad meie juurest muljete näol kaasa võtsid, kahtlemata võrratult väiksem sellest, mida nad ise meile tõid. Külalisettekandjad sm-d Tarnovski, Haupt, Perova, Sorkin, Vilkončius jt. õpetasid meile oma tööga, kuidas ka meie peame töötama ja kaasa aitama stalinliku teaduse edasiarendamiseks.

Äsjalõppenud konverentsi sektsioonide istungite rõõmustavaks iseloomujooneks oli ka õppejõudude äärmiselt aktiivne osavõtt. Aga teisest küljest iseloomustab sektsioonide istungeid asjaolu, et me pole ikka veel saavutanud enamikus sektsioonides töö küllaldast aktiivsust üliõpilaste osas. Kahtlematult oli käesolev konverents võrreldes eelnevatega ka selles suhtes samm edasi, kuid täiuslikkusest on veel palju puudu.

Vaadeldes sektsioonide tööd üksikult, ei saa õigusteaduste sektsioonis rahule jääda üliõpilaste osavõtuga konverentsi tööst. Ringide liikmeid on teaduskonnas üle 70, sektsiooni töökoosolekutest võttis osa aga mitte üle 50 üliõpilase ühe istungi kohta. Selle eest saavutati aga mõnedel istungeil päris elav diskussioon.

Ajaloo-keleteaduskonna filoloogilistes sektsioonides oli osavõtt konverentsi tööst võrdlemisi elav, nõrgem ainult vene keele ja kirjanduse sektsioonis. Halvemini esinesid ses suhtes aga meie tulevased ajalooteadlased.

Konverentsi arstiteaduste sektsioonis saavutati arvatavasti kõige hinnatavamaid teaduslikke tulemusi. Puuduseks aga oli see, et arstiteaduste sektsioon ei mõelnudki sellele, et kutsuda osa võtma oma tööst praktilisi arste Tartust ja ümbruskonnast.

Väga head pilti pakkus bioloogia-geograafiateaduste sektsioon, kus sm-te Trassi, Rosenbuschi jt. ettekandeid läbis siiras tahe kaasa aidata rahvamajanduse aktuaalseimate ülesannete lahendamisel.

Tublisti esines konverentsil ka metsandusteaduskond. Esiletõstmist väärib ettekannete aktuaalsus ja tihe side praktikaga, näituse korraldamine teaduslike ringide töö tulemustest ja praktikute elav osavõtt konverentsist (sektsiooni istungeil viibis üle 100 metsandusala töötaja).

Konverentsil esitati terve hulk silmapaistvaid teaduslikke töid. Ajalooteaduste sektsioonis esitas H. Palamets väga hinnatava töö, kus ta rakendas seltsimees Stalini geniaalset õpetust rahvusküsimusest eesti kodanlik-rahvuslikku liikumise käsitlemisel. Lääne-Euroopa keelte ja kirjanduse sektsioonis ettekantud L. Varrese töö progressiivsete saksa kirjanike võitlusest rahu eest väärtuseks oli see, et ta elavalt kirjeldas progressiivsete kirjanike võitlust sõjaõhutajate vastu. A. Tamm esines plenaaristungil väga japaistva tööga eesti kirjanduse kohta.

Arstiteaduste sektsiooni õnnestunumaks tööks tuleb lugeda A. Lenzneri ettekannet „Tuberkuloosse meningiidi ravist streptomütsiiniga", mis oli koostatud suure iseseisva uurimistöö põhjal.

Metsandusteaduskonnas tegi L. Ruus hoolikalt kogutud praktilise materiali põhjal teoreetilise üldistuse töö parandamise teedest kolhoosimetsade arendamise alal. Väga hinnatav oli üliõpilaste Tootsi, Meoma, Lambi ja Sarapuu kollektiivne töö metsatranspordi uurimise alalt.

Põllumajandusteaduskonnas võib lugeda üheks parimaks tööks üliõpilaste E. Tõruvere ja E. Kitse tööd „Mineraalväetiste efektiivsuse tõstmise võimalusi".

Seda halvem on, et meie konverentsil esines ka selliseid nõrku töid, nagu E. Kase ettekanne, mis näitas, et autor polnud lähenenud küsimusele sisuliselt. I. Aamisepp põllumajandusteaduskonnas esitas nii nõrga töö, et seda ei saadud lubada ettekandmiseks konverentsil. Päris rahule ei saanud jääda ka Soplepmani tööga metsandusteaduskonnas ja Maiste ettekandega arstiteaduskonnas.

Meie üliõpilaste teaduslik konverents näitas, et meie ÜTÜ on suuteline lahendama küllaltki raskeid ülesandeid. Ja juba praegu tuleb hakata mõtlema uuele tõsisele ülesandele — ÜTÜ V teaduslikku konverentsi ettevalmistamisele. Nimetatud konverents tuleb pühendada meie ülikooli juubelile ja seetõttu peab ta õnnestuma veel paremini kui lõppenud konverents. Kõik praegu esinevad vead tuleb selleks ajaks likvideerida.

J. Kahk,
ÜTÜ nõukogu vastutav sekretär

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB-02291 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 871

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Raamatupalat

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 12 (100) Reedel, 6. aprillil 1951. a. IV aastakäik

Seina- ja välklehtede töö tõusu eest

„Ajakirjandus on kõige tugevam relv," ütleb seltsimees Stalin, „mille abil partei iga päev, iga tund räägib tööliskassiga temale omases ja vajalikus keeles." Nendes sõnades on antud bolševistliku ajakirjanduse suur ja vastutusrikas ülesanne — kasvatada töötavaid hulki, organiseerida nende töö.ulemuste ja ideelis-poliitilise taseme tõusu, innustada nende võitlust kommunismi võidu eest. Meie ajakirjandus on parteiline ajakirjandus. Parteilise bolševistliku printsipiaalsusega võitleb ta puuduste ja väärnähtuste vastu meie töös, toob neid esile ja aitab neid kõrvaldada. Võidelda kõige vana, võõra ja vaenuliku vastu ja julgelt näidata ning toetada kõike uut, arenevat, kommunistlikku — selles on bolševistliku ajakirjanduse ülesanne.

Meie ülikoolis on kutsutud neid vastutusrikkaid ülesandeid lahendama ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool" ja teaduskondade ning ühiselamute seina- ja välklehed. Nende töö peab keskenduma võitlusele EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi ajalooliste otsuste täitmise eest, võõra, kodanliku ideoloogia avalduste ja tema igandite vastu meie inimeste teadvuses.

Peab ütlema, et meie seina- ja välklehed on nende ülesannete täitmisel saavutanud tunduvaid edusamme. Päris tabavat ja löövat kriitikat, elavat reageerimist kollektiivi elus ilmnevaile väärnähtustele ja operatiivsust töö parandamise organiseerimisel on märgata Kastani tän. ühiselamu seinalehes „Noor Mõte", mille toimetuse töökogemustest me tänases lehes jutustame. Tihtipeale ilmub prin.sipiaalset kriitikat sisaldavaid artikleid, mis erksalt reageerivad puudustele ühiselamus ja üliõpilaste käitumiskultuuris, ka Tiigi tänava internaadi kollektiivi häälekandjas. Teaduskondade seinalehtedest väärib esiletõstmist „Nõukogude Agronoom" põllumajandusteaduskonnas, õigusteaduskonna „Juris." jt., milles on märgata toimetuse püüdu muuta seinalehte kollektiivseks agitaatoriks, propagandistiks ja organisaatoriks oma teaduskonna ulatuses.

Ent väga paljud ülikoolis ilmuvad seinalehed kaugeltki ei vasta neile esitatavaile nõuetele. Arstiteaduskonna seinalehtedes näiteks on vähe võitlevat vaimu, nad jäävad tihtipeale elust maha, ei tõsta üles uusi olulisi küsimusi, mis teaduskonna töös lahendamist vajaksid.

Väga olulist osa teaduskonna töö parandamises võivad ja peavad osutama välklehed. Selleski osas on meil mõningaid edusamme: kui aasta tagasi meil polnud ainustki regulaarselt ilmuvat välklehte, siis on nüüd neid juba terve rida. Ajaloo-keele- ja õigusteaduskonna välklehes võib tihtipeale lugeda löövaid, tabavalt kritiseerivaid artikleid ja lühisignaale, mis kiiresti vahelduvad ja juhivad tähelepanu antud momendil kõige olulisematele väärnähtustele.

Õigusteaduskonna välkleht (toimetaja sm. Mürk) ilmus näiteks paar päeva tagasi loosungi all: „Kursusekolmik! Distsipliini I kursusel tuleb parandada". Selle loosungi all toodi ära rida signaale õppedistsipliini rikkumistest I kursuse rühmades. Ja välklehe vahelesegamisest oli kasu: järgmistel päevadel langes puudumiste arv õigus.eaduskonna I kursusel märksa. See on vaid üks näide sellest, kuidas välkleht võib kaasa aidata töö parandamiseks. Tema oluline tähtsus kohustab neid teaduskondi, kus välklehed on olemas, väsimatult taotlema nende töö parandamist ja vältima seisakuid välklehe ilmumises; neid teaduskondi aga, kus välklehti veel pole, tarvitusele võ.ma abinõud nende kiireks organiseerimiseks ja regulaarse töö kindlustamiseks.

Bolševistliku ajakirjanduse jõud seisneb tema tihedas sidemes massidega. Meiegi ajaleht, seina- ja välklehed peavad seda sidet hulkadega tihendama, suurendama oma kirjasaatjate ja autorite võrku. Komsomolikomitee algatusel on juba loodud tugev kirjasaatjate kaader, kuid see pole veel küllaldaselt tööle rakendatud. Ülikooli ajaleht näiteks saab võrdlemisi vähe sellesse võrku kuuluvate kirjasaatjate kirju meie eesrindlike inimeste tööst, aga samuti ka meie töös esinevatest puudustest. Tuleb tunnistada, et kirjasaatjate töö suunamine ja juh.imine, nende töökogemuste vahetamise organiseerimine komsomoli- ja ametiühingukomitee poolt, aga eeskätt ülikooli ajalehe toimetuse poolt vajab veel otsustavat parandamist.

Teiselt poolt on sideme tihendamiseks hulkadega vaja suurendada ka lugejate arvu. Mis puutub ülikooli ajalehesse, siis tuleb märkida, et meie ülikoolis on siiski veel tunduv hulk neid, kes ei ole endale tellinud ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool". Komsomoli ja ametiühingu juhtivad organid peavad rohkem hoolt osutama ühiskondlike ajakirjanduslevitajate töö juhtimisele ning kindlustama, et iga TRÜ kollektiivi liige oleks ka ülikooli ajalehe lugeja.

TR Ülikooli ajalehe, aga samuti seinalehtede ja välklehtede ning korrespondentide võrgu töö edasise parandamise seisukohalt omab erilist tähtsust ajalehe „TRÜ" kirjasaatjate ja lugejate III konverents, mis tuleb kokku 17. aprillil. Konverentsil tuleb tõsise kriitika ja enesekriitikaga läbi arutada senise töö tulemused ja konkreetselt formuleerida edasise töö ülesanded. Konverents peab kaasa aitama selleks, et ajakirjandus meie ülikoolis kujuneks veel tugevamaks relvaks partei- ja komsomoliorganisatsiooni käes võitluses õppe- ja kasvatustöö taseme tõusu eest, järjest paremate tulemuste eest noorte spetsialistide kasvatamisel.

Sidemete tihendamiseks ajalehe ja lugejate vahel

Teisipäeval, 17. aprillil 1951. a. algusega kell 18 toimub TR Ülikooli aulas ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool"

kirjasaatjate ja lugejate III konverents.

Kuna konverentsi ülesandeks on kontakti tihendamine lugejate ja kirjasaatjatega ja neile võimaluse andmine soovide esitamiseks ajalehe töö edasiseks parandamiseks, loodab ajalehe toimetus õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste arvukat osavõttu konverentsist.

Pedagoogilis-metoodiline konverents

Üliõpilaste iseseisva töö ja õppetöö üldise taseme tõstmise huvides korraldab ülikooli komsomolikomitee pühapäeval, 8. aprillil algusega kell 11 aulas pedagoogilis-metoodilise konverentsi, mis on pühendatud A. S. Makarenkole.

Konverentsi kavas on üldist huvi pakkuvad ettekanded Makarenko õpetusest, kommunistlikust kasvatusest õppetöö raames ja üliõpilaste iseseisva töö korraldamisest.

Pole kahtlust, et kõnesolev üritus äratab suurt tähelepanu kogu meie ülikooli kollektiivis, eeskätt aga üliõpilast hulgas.

Meie ülikooli 150. aastapäeva eel

Tartu Ülikooli tõeline ajalugu

Juba X ja XI sajandil valitsesid Baltikumi rahvaste, sealhulgas ka eest.laste vahel ühelt poolt ja vene vürstiriikide vahel teiselt poolt tihedad kultuurilis-poliitilised sidemed, mis ei kandnud rahva orjastamise ja rõhumise iseloomu. Vastupidi, saksa anastajate Baltimaadesse sissetungi esimesest momendist alates ja se.lele järgneval saksa-taani-rootsi interventsiooni perioodil võitlesid venelased koos eestlastega oma sõltumatuse ja kultuuri säilitamise eest. 1224. aastal meie esivanemad kutsusid endale appi vene vürsti Vjatško, et koos kaitsta Tartu linna. Palju vene rahva poegi langes siis eestlaste maal ebavõrdses võitluses penirüütlitega.

Raske periood vene rahva elus — mongoli ike määras pikaks ajaks ka eesti rahva saatuse, kes rea sajandite jooksul vaevles veriste ristikäikude õhutaja Rooma paavsti agentide orjuses.

Alles vene rahvas hävitas pikas ja tal.e kallist hinda maksvas Liivi sõjas (1558—1583) selle eesti rahva orjastajate röövlipesa.

Rootsi koloniaalvallutajail õnnestus okupeerida Eesti. Rootsi kuningas Gustav II Adolf, kasutades Venemaa rasket sisepoliitilist olukorda, ta.upoegade sõda, poola interventsiooni ja teisi asjaolusid, sai XVII saj. algul agressiivse kursi jätkajaks Venemaa suhtes.

Kuid tänu vene rahva ennastsalgavale võitlusele oma sõltumatuse eest varisesid Gustav Ado.fi plaanid kokku. Ent siiski õnnestus tal isoleerida Venemaad Baltikumist ja ohustada eesti rahva olemasolu. Eestimaast sai põllumajanduslik koloonia, Rootsi kuningriigi agraarripats. Eesti talupoegade suurema majandusliku sõ.tuvuse ja ekspluateerimise kindlustamise eesmärgil asutas Gustav Adolf, kes samal ajal ise Prantsusmaa palgasulasena võttis osa 30-aastasest sõjast, 1632. aastal Tartus ülikooli, et ette valmistada rootsi orientatsiooniga i.malikke ja vaimulikke ametiisikuid.

See ladina-rootsi ülikool oli kunstlikult loodud asutis, millel polnud midagi ühist eesti rahvaga. Eesti ta.upojad, kes faktiliselt jäid edasi rootsi-saksa mõisnike täielikku majanduslikku orjusse, ei saanud muidugi omada õigust ülikooli astumiseks. Ülikooli uksed jäid tema lühikese 44-aastase olemasolu kestel avatuks ainult rootsi ja saksa rahvusest priviligeeritud seisuste liikmeile. Pärast rohkem kui kolmekümneaastast vaheaega (1654—1690) ülikool viidi 1699. a. üle Pärnu, kus ta lõpetaski oma halet-semisväärse olemasolu 1710. aastal. Ladina-rootsi ülikool ei jätnud endast mingit mä.estust teaduses ega mingeid materiaalseid jälgi ei Tartus ega Pärnus. Loomulikult ei saanud ta osutada mingit mõju eesti kultuuri arengule.

Kartes kultuuri.isi sidemeid Venemaaga ei võtnud balti aadel vastu Peeter I ettepanekut ülikooli säilitamise kohta, kuigi Peeter I garanteeris ülikooli igakülgse materiaalse kindlustamise. Tänu se.ele reaktsioonilisele poliitikale, Eesti ja Läti eraldamise püüetele teistest Venemaa osadest jäi Baltikum kogu XVIII sajandi välte! ilma kõrgema õppeasutiseta.

Baltikumis, nagu teisteski Venemaa osades, teravneb eriti XVIII sajandi lõpul klassivõitlus külas. See tähistas feodaalse süsteemi kriisi. Uute sotsiaalmajanduslike suhete — kodanlik-kapitalistlike suhete tekkimine nõudis suurt hulka kõrgema haridusega isikuid. Selle suure klassijõudude ümberpaigutuse tagajärjel Venemaal olid hädatarvilikud ümberkorraldused valitsuse poolt kõrgema hariduse süsteemis. Nii avatigi rida uusi ü.ikoole: Peterburis, Kaasanis, Harkovis, Riias ja esimesena nende hulgas Tartu ülikool 1802. aastal. Vastupidi balti aad.i püüetele oli Tartu ülikool eemale kistud tema vahetust juhtimisest ja al.utati nagu teisedki Venemaa ülikoolid otseselt haridusministeeriumile.

Nii on täiesti ilmne, et sellest ajast alates 150 aasta jooksul töötav Tartu Ülikool ei oma midagi ühist kunagi eksisteerinud ladina-rootsi ülikoo.iga. Kui viimane oli koloniaal-anastusliku poliitika tööriistaks, tekkis praegu olemasolev ülikool koos teiste vene ülikoo.idega ühtede ning samade sotsiaal-majanduslike muutuste baasil, mis toimusid seadusepäraselt Vene riigis. Tartu Ülikooli asutamine oli tihedate kultuurilis-majanduslike sidemete tunnistajaks, mis kujunesid sel ajal väl.a Baltikumi ja teiste Venemaa osade vahel.

Tartu Ülikooli teaduslikku ja ühiskondlik-poliitilist arengut ning olukorda, hoolimata teatavaist välistest iseärasustest, põhimisel.t mõjustasid samad faktorid, mille mõjustusel arenesid ka teised vene ülikoolid. Sellisteks faktoriteks oli vene revolutsioonilis-vabastuslik liikumine ja sellega seoses olev vene revolutsioonilis-materialistliku filosoofilise mõtte areng tema suurte esindajate A. I. Herzeni, V. G. Belinski, N. G. Tšernõševski näol. Kirjanik Sologub, kes õppis koos Pirogoviga XIX sajandi 30-ndail aastail Tartu Ülikoolis, iseloomustas revolutsioonilis-demokraatlike meeleolude kasvu ülikoolis 1859. a. järgmiselt: „Ülikool või pigem suund ülikoolis on täiesti muutunud. Küllaltki tähelepandav vene üliõpilaste ring tõi temasse nihilismi algeo." (Nihilismi all mõistis Sologub revo.utsioonilist meelsust). Tartu Ülikool muutub juba sel ajal järk-järgult progressiivse teaduslik-ühiskondliku elu keskuseks Ba.tikumis.

Tekib küsimus, miks siis eesti kodanlikud natsionalistid vastuolus ajalooga, silmanähtava.t ja jämedalt seda võltsides pühitsesid 1932. aastal väljamõeldult ülikooli 300 aasta juubelit, kinnitades seega tema sidet ladina-rootsi ülikoo.iga? Seda tehti nõukogudevastase propaganda eesmärgil, välismaiste peremeeste meeleheaks, kes valmistasid Eestis platsdarmi sõjaks Nõukogude Liidu vastu. Selle ettevalmistuse sümbolina püstitati ka ausammas agressorile ja intervendi.e Gustav Adolfile, vene ja eesti rahva vaenlasele.

Läheneb meie ülikoo.i, mis oma pooltesisesajandilise olemasolu kestel on olnud tihedalt seotud rohkearvu.iste vene kultuuri, teaduse ja kõrgema hariduse keskustega, tõelise asutamise 150. aastapäev. Organiseeritud ettevalmistus selleks ülikooli tähtsaks juubeliks peab kujunema uueks purustavaks löögiks eesti rahva ajaloo kodanlik-natsionalistlikele võltsijatele.

Prof. E. Martinson,
TR Ülikooli teadusala prorektor.

Ajakirjandus — aktiivne võitleja meie töö parandamise eest

Eesrindlik ajakirjanduse levitaja

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna IV kursus on ajalehtede ja ajakirjade tellimises eesrindlikumaks kursuseks teaduskonnas. Nii on mainitud kursusel ajalehtede ja ajakirjade tellimise plaan aprillikuuks täidetud järjekordselt 185%-liselt.

Suurt huvi tunnevad IV kursuse üliõpilased ajalehtede „Tartu Riiklik Ülikool" ja „Noorte Hääl" vastu. Palju loetakse ka rajoonilehti.

Möödunud semestril valiti IV kursuse ajalehtede ja ajakirjade levitajaks õppeeesrindlane I. Virk.

Ajakirjade ja ajalehtede plaani järjekindla ületamisega näitas sm. Virk, et ta on suuteline eesrindlikult täitma ka ühiskondlikke ülesandeid.

Sm. Virga eeskuju innustagu ka teiste kursuste ajalehtede ja ajakirjade levitajaid plaanide ületamisele!

P. Tälli

Kriitikarohke nõupidamine

Huvitavaks ürituseks kujunes möödunud laupäeval aulas toimunud „Noorte Hääle" lugejate ja kirjasaatjate nõupidamine, millest kogunes osa võtma arvukalt meie ülikooli ja teiste Tartu kõrgemate õppeasutiste õppejõude ning üliõpilasi.

Pikema ettekandega esines „Noorte Hääle" toimetuse õppiva noorsoo osakonna juhataja sm. Päts, kes enesekriitiliselt märkis olulisi puudusi kõrgemate õppeasutiste, eriti TRÜ elu valgustamises „Noorte Hääle" veergudel. Neist puudustest rääkisid ka sõnavõtjad sm-d Tiido, Feldbach, Roonurm, Utt, Reio, Kuusik jt., samuti „Noorte Hääle" vastutav toimetaja sm. Slutsk, kes tegi läbirääkimistest kokkuvõtte ja lubas tarvitusele võtta kõik abinõud lugejate soovide täitmiseks.

E. Saarman

Kuidas me toimetame seinalehte

Iga seina.ehe tähtsaimaks ülesandeks on kollektiivi ideelis-poliitiline kasvatustöö. Ka seinaleht on kollektiivne agitaator, propagandist ja organisaator. Neid põhimõtteid oleme püüdnud jälgida oma seinalehe „Noor Mõte" väljaandmisel.

Oleme paljastanud väärnähtusi kollektiivi liikmete hulgas, tuues neid seinalehe veergudele. Kriitikale on nõutud alati vastust, kuidas kritiseeritav mõtleb parandada esinevaid puudusi. Organisaatorinagi oleme oma seina.ehte edukalt kasutanud. Seinalehe organiseerimisel on toimunud vene keele päevade läbiviimine ühiselamus. Erinumbrina on seinalehte välja antud venekeelsena.

Meie seinaleht on 4-veeruline. Ta ilmub vähemalt kord kuus ja on pühendatud mõnele tähtpäevale või olulisemale küsimusele. Esimesele veerule on paigutatud juhtkiri, mis on rajatud konkreetsetele faktidele ja näidetele meie oma ühiselamust. Kaks järgmist veergu on määratud teiste aktuaalsete päevaküsimuste käsitlemiseks. Viimasele veeru.e paigutame signaale väiksemate puuduste kohta. Siin tuuakse päevavalgele kõik, kus midagi korrast on ära puhtuse, korra, distsipliini alal, samuti esitatakse vastused kriitikale.

Harrastatavamaid žanre, eriti viimasel veerul, on veste ja följeton. Teravaim relv kriitika käes on karikatuur. O.eme seda püüdnud kasutada võrdlemisi rohkearvuliselt. Seinalehe materjali elavamaks ja kättesaadavamaks muutmiseks on kasutamist leidnud fotod ja joonistused.

Asudes seinalehe uut numbrit välja andma, kutsume kokku toimetuse koosoleku, millest võtab osa a.ati ühiselamu vanem. Siin koostame uue seinalehe plaani ja määrame enam-vähem ära, kes vastavaid artikleid võiksid kirjutada. Seinalehele kaastöö tegemisele oleme haaranud rohkesti kollektiivi liikmeid, et küsimused leiaksid mitmepalgelisemat valgustamist. Edasi jääb materjalide kogumine ühe toimetuse liikme hooleks. Teine liige korrigeerib kogutud materjali keeleliselt, kolmas hoolitseb ümberkirjutamise eest ja neljas kujundab lehe kunstiliselt. Nii ilmub kollektiivse töö viljana meie seinalehe uus number eriliste raskusteta ja kellelegi koormavaks kujunemata.

Püüame teha kõik, et meie seinaleht täidaks oma vastutusrikast ülesannet ja et ta oleks idee.iselt kõrgetasemeline, sisukas ning hästi kujundatud.

I. Soop,
Kastani tän. ühiselamu seinalehe vastutav toimetaja.

Iga korrespondent täitku oma ülesandeid

Kui vaatleme ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" numbreid, siis näeme, et see kajastab suhteliselt võrdlemisi vähe metsandusteaduskonna elu. Selline olukord on tingitud sellest, et paljud kursusekorrespondendid ei ole veel saanud aru oma vastutusrikkast ülesandest, ei organiseeri oma kursustel pidevalt kaastööd ajalehele, ei tee midagi selleks, et muuta ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool" lähedasemaks metsandusteaduskonna üliõpilastele.

Korrespondentidel tuleb võtta oma kohustusi tähtsa ühiskondliku tööna, leida aineid kirjutamiseks ajalehele ja seinalehtedele ning oma lööva sõnaga astuda välja kõigi puuduste ja väärnähtuste vastu.

E. Kiisk,
metsandusteaduskonna peakorrespondent.

Võitlus kodanlike igandite ja nende kandjate vastu ei ole hooajatöö, vaid tõsine ja pidev tööülesanne

Süvendada saavutatud edu

Möödunud nädalal korraldas ülikooli komsomolikomitee üleliidulise kommunistliku noorte aktiivi nõupidamise, selleks et läbi arutada ülikooli parteibüroo otsust EK(b)P KK ja ELKNÜ KK VIII pleenumi otsuste täitmise käigu kohta TRÜ komsomoliorganisatsioonis.

Komsomolikomitee sekretär sm. Tiido, kes esines ettekandega, näitas, et VIII pleenumi ajaloolised otsused tõid kaasa murrangu ka ülikooli komsomoliorganisatsiooni töös.

Kuid ometi on nende otsuste täitmisel veel rida suuri ja tõsiseid puudusi, mistõttu ülikooli parteibüroo tunnistas TRÜ komsomoliorganisatsiooni töö ses osas mitterahuldavaks. Suurimaks puuduseks on asjaolu, et vähe toetutakse noortele, kes ei kuulu veel ÜLKNÜ-sse. Neist on eraldutud ja neid ei tõmmata kaasa kommunistlike noorte tööle. On kujunenud välja ebaloomulik olukord, et ühiskondliku töö koormus lasub peaasjalikult ainult kommunistlike noorte õlul, kuna teised üliõpilased on sellest hoopis eemale jäänud. Gruppides tehakse veel vähe selgitustööd juurdekasvu küsimuses. Arstiteaduskonna VI kursusel näiteks on komsomoli töö täiesti laostunud: kuue aasta jooksul on siin komsomoli ridadesse astunud ainult üks üliõpilane ja seegi okupatsiooniaegne SS-lane. Halb on ka see, et paljudel kursustel (stomatoloogia IV, keemia III, ajaloo IV jt.) ei ole ühtki kommunistlikku noort.

Väga vähe ja nõrgalt tegeldakse õppetöö ja distsipliini küsimustega, nõrgalt organiseeritakse ühiskonnateaduslike distsipliinide ja vene keele õppimist, siin esinevate puuduste kõrvaldamist. Häbiks komsomoliorganisatsioonile on, et möödunud sessioonil kukkusid marksismileninismi aluste arvestusel läbi ka mitmed kommunistlikud noored (Riis ja Aas põllumajandusteaduskonnast jt.). Mis puutub õppedistsipliinisse, siis siin esineb veel tihti kollektiivse puudumise juhtumeid. Õigus- ja metsandusteaduskonnas on tihti puudunud 25—50% rühma koosseisust.

Ettekandele järgnenud läbirääkimiste raames võtsid sõna sm-d Väljas, Roop, Feldbach, Metsa, Vaino, Kahk jt. Sõnavõtuga esines nõupidamisel ka ülikooli parteibüroo sekretär sm. Köörna.

Aktiivi koosolek andis igale ülikooli komsomolitöötajale väärtuslikke kogemusi ja näpunäiteid edasiseks tööks võitluses EK(b)P KK ja ELKNÜ KK VIII pleenumi otsuste täitmise eest.

R. Siimre

Neile ei või usaldada uue põlvkonna kasvatamist

Meie ülesandeks on otsustavalt võidelda kodanlike natsionalistide ja kodanliku natsionalismi avaldus te vastu meie ülikoolis, EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsuste võitleva elluviimise eest.

Selles võitluses oleme saavutanud teatavat edu, kuid palju on veel jäänud tegemata.

Nii hakati ajaloo-keeleteaduskonna praeguse V kursuse üliõpilaskonna sotsiaalse koosseisu vastu huvi tundma alles enne üliõpilaste kohtadele määramist. Sellest siis tuli, et riigi raha raiskas peaaegu 5 aastat terve rida nõukogude võimule vaenulikke inimesi, nagu fašistlike omakaitsetegelaste tütred E. Mill ja E. Kaldjärv, endine SS-lane R. Kull, kes ülikooli astudes varjas oma minevikku, kodanliku pangadirektori tütar L. Kask jne.

Näiteks nõukogude võimu poolt represseeritud hitlerliku omakaitselase perekonnast päritolev Elsa Mill on kursusel tuntud oma nõukogudevaenu'iku hoiaku poolest. Kogu ülikoolis viibimise aja jooksul pole ta täitnud ühtki ühiskondliku töö ülesannet. Mill arvab, et nõukogude korra vastu ei oleks tal midagi, saaks ta riigilt vaid kül'aldaselt raha. Kui tal aga stipendium on ära raisatud, siis on süüdi muidugi nõukogude võim. On selge, et sellise mentaliteediga inimesele ei saa usaldada nõukogude noorsoo kasvatamist.

Ilmseks nõukogudevaenulike meeleolude kandjaks samal kursusel on ka aktiivse fašistliku omakaitselase tütar Ellen Kaldjärv. Kogu ülikooliõpingute aja jooksul pole tema juures märgata o'nud mingisugust kasvu nõukogulikkuse suunas. Vastupidi — ta on olnud kodanlik-natsionalistlike igandite elustaja üliõpilaskonnas. See ilmnes taas kord mõni aeg tagasi toimunud loos ühiselamus, kus tema ja ta toakaaslane H. Kull (siis veel H. Valk) ilmselt rahvuslikust vaenust kantuna „pukseerisid" oma toast välja kaks vene rahvusest üliõpilast. Oma teguviisi püüdsid nad naiivselt õigustada juttudega iseloomude sobimatusest (Kaldjärve ja Kulli lõbusus ei sobivat teiste tõsiste töömeeleoludega). Huvitav on aga, et see lõbusus E. Kaldjärve juures ei ilmne üldse suhtlemisel nõukogulike üliõpilastega. Sellistel jutuajamistel E. Kaldjärv tavaliselt kas vaikib skeptilise naeratusega või laseb lendu mõne vaenuliku repliigi. Teda pole nähtud osa võtmas ühestki ülikoolilisest üritusest. Samuti po'e ta täitnud ühiskondlikke kohustusi. Ka tema õppetegevust iseloomustab äärmine loidus ja minnalaskmise meeleolu. Ta pole huvitatud olnud ühegi erialaringi tööst. Üldse jääb küsitavaks, miks tuli ta ülikooli, sest ka õpetajakutse ei näi teda veetlevat. Seda näitas ilmekalt hiljutine õppepraktika, mille jooksul ta täitis ülesandeid lohakalt ja kohusetundetu't.

Peale nende rahvavaenulike elementide leidub V kursusel veel praegugi üliõpilasi, kes on religioossete igandite kammitsas (A. Lillemäe, L. Pütsepp, M. Preege'). Kas neile pole tõesti mingit mõju avaldanud viie-aastane õppimine nõukogude ülikoolis? Tuleb küsida, kuidas suudavad need inimesed, saades nõukogude pedagoogideks, kasvatada meie noori nõukogude patriotismi vaimus, kasvatada neis materialistlikku maailmavaadet.

Sellistel religiooni uimas vaevlevail üliõpi'astel tuleb võtta oma tõekspidamised tõsisele revideerimisele, kui nad tahavad saada nõukogude noorsoo tõelisteks kasvatajateks.

Sellised elemendid, viibides meie ülikoolis, takistavad ka teiste üliõpilaste ideo'is-poliitilist kasvamist, mille kujukaks näiteks on fakt, et kuni käesoleva õppeaastani polnud filoloogide rühmas ühtki kommunistlikku noort. Ühtlasi näitab see kursuse kommunistlike noorte organisatsiooni nõrka tööd, kes juba varem ei suutnud avastada mittenõukogulikke elemente aja'oo-keeleteaduskonna V kursusel ning asuda nende suhtes otsustavale seisukohale.

H. Rätsep, O. Piik,
T. Strutškova, A. Künnap,
K. Siilivask, E. Sõel.

Naiskomisjoni edukas tegevus

TRÜ naiskomisjoni järjekordsel koosolekul kuulati ära aruanne matemaatika-loodusteaduskonna naiskomisjoni töö kohta.

Aruandega selles küsimuses esines teaduskonna naiskomisjoni esimees sm. Ruubel, kes märkis, et matemaatika-loodusteadukonna naiskomisjoni töö aruandeperioodil oli peamiselt keskendatud kolme tähtsama üldürituse — oktoobripidustuste, valimiste ja nääripidustuste ümber.

Naiskomisjoni saavutuseks on ka see, et kõik teaduskonna 70 naistöötajat on kaasa tõmmatud poliitilisele enesetäiendamisele.

Saavutuste kõrval tõi sm. Ruubel esile ka töös esinevaid puudusi. Nii on vähe töötatud kodu-perenaiste aktiviseerimiseks, naiskomisjon ise pole veel kujunenud häireteta töötavaks, orgaaniliseks tervikuks.

Pärast aruande ärakuulamist oli hulgaliselt sõnavõtte, milles märgiti, et matemaatika-loodusteaduskonna naiskomisjon on aruandeperioodil teinud tähelepanuväärivat tööd, mis võib olla eeskujuks teiste teaduskondade naiskomisjonidele, aga avaldati ühtlasi ka soove töö edasiseks parandamiseks.

Kasutades kriitika ja enesekriitika vahedat relva viime naiskomisjonide töö teaduskondades kõrgemale tasemele, tõmmates meie naisi kaasa aktiivsele ühiskondlikule tööle.

A. Sepp

Töökogemuste vahetamise korras

Töökogemuste vahetamise korras tutvusime olukorraga Nõukogude väljaku ühiselamus.

Näitlik agitatsioon on hästi läbi viidud. Hinnata tuleb eriti 38. ja 31. toa elanike initsiatiivi originaalsete loosungitekstide valikul. Kahju ainult, et neid kõikides tubades pole.

Korra parandamiseks aitab tõhusalt kaasa see, et sanitaarkomisjon suhtub oma ülesandeisse täie tõsidusega. Kontrolli teostatakse sageli 2 korda nädalas.

Ühiselamu nõukogu töös esineb ka puudusi. Nii ei tunne kultuurmassilise töö komisjoni esimees sm. Mändma vähimatki huvi tubades korraldatavate vestluste vastu. Ta ei teata isegi üliõpilastele ELKNÜ TRÜ Komitee poolt väljatöötatud vestluste teemasid. See puudus tuleb kiiresti likvideerida.

Ühiselamus puuduvad laualambid ja esmaabi kapp. Toas, kus elab 25 üliõpilast, on ainult poolhämar laevalgustus. Majandusosakond peaks leidma teid nende puuduste kõrvaldamiseks.

Kastani tän. ühiselamu brigaad:
A. Kuus, L. Kristjanson, A. Juske,
L. Tähnas

Сегодня в номере

Передовая статья и ряд заметок на 1-ой странице посвящены улучшению работы стенных газет и курсовых корреспондентов. Тут же редактор стенной газеты общежития ул. Кастани тов. Сооп передает опыт работы редакционной коллегии по изданию стенной газеты.

В связи с приближающимся юбилеем нашего университета нами опубликована статья проректора по научной работе проф. Э. Мартинсона «Действительная история Тартуского университета».

Под лозунгом «Борьба против пережитков буржуазной идеологии и их носителей является не кампанией, а серьезной рабочей задачей» помещены статьи о совещании комсомольского актива ТГУ и о некоторых буржуизно-националистических элементах среди студенчества историко-филологического факультета.

Проф. В. Вади в своей статье указывает на некоторые недостатки в организации научно-исследовательской работы в нашем университете.

Кроме того, в сегодняшнем номере опубликован ряд заметок, разоблачающих случаи нарушения учебной дисциплины.

Organiseerigem ühiskondlik arvamus otsustavalt võitlema kõrge õppedistsipliini eest!

* * *

Lõpp liberaalitsemisele!

Partei ja valitsus on pühendanud suurt tähelepanu õppivale noorsoole ja eriti üliõpilaskonnale. Seda hoolitsust tuleb tasuda järjekindla teadmiste omandamisega.

Kas on seda teinud metsatöösture I kursuse üliõpilased? Kahjuks peab ütlema, et siin leidub veel vastutustundetuid üliõpilasi, kes suhtuvad oma kohustustesse lubamatult halvasti. Nii on loengutest osavõtt äärmiselt ebarahuldav. Puudujate ja hilinejate arv näitab isegi tõusu. Millega seletavad oma puudumisi seltsimehed Värk, Link, Serg, Mikomägi, millega seletavad „sissemagamisi" Kari ja Rebane?

Selleks, et kõik üliõpilased käiksid korralikult loengutel, tuleb grupivanematel lõpetada liberaalitsemine puudujate sissekandmisel. Samuti on viimane aeg võtta kindel seisukoht hilinejate suhtes. Tarvis on ka kontrollida rühmavanemate tööd. Suur vastutus lasub siin kursusekolmikul ja komsomoligrupil, kes peavad kasvatama igas üliõpilases vastutustunnet oma kohustustesse suhtumisel.

M. Kiisler

Suhtumist tuleb muuta

Matemaatika-loodusteaduskonna IV ja V kursustele ja õigusteaduskonna V kursusele toimuvad ajaloolise materialismi loengud ühise.t. Grupis on kokku umbes 120 üliõpilast, kuid loengutest võtab osa ainult pool sellest arvust. Nii näiteks oli 30. märtsil esimesel loengutunnil kohal ainult 62 üliõpilast, kellele teise tunni alguseks lisandus veel 6 üliõpilast. Parem polnud lugu ka 28. märtsil, 26. märtsil aga oli kohal vaid umbes 40 üliõpilast.

Loengult puudumise põhjused on enamasti täiesti tühised; nii tühised, et küsimuse arutamisel füüsika IV kursusel puudujad ei julgenud neid nimetadagi.

Kui komsomoligrupis arutati, miks matemaatika IV kursuse üliõpilane E. Leinemann puudus kolmelt viimaselt ajaloolise materialismi loengult, siis ei olnud tal oma se.list käitumist millegagi vabandada. Komsomoligrupp mõistis sellise hooletu suhtumise õppetöösse hukka ja nõudis, et sm. Leinemann hakkaks korralikult loengutest osa võtma.

Matemaatika IV kursusel on veel teinegi sagedane puuduja — L. Võhandu, keda väga harva on näha ajaloolise materialismi loengutel. Kursusevanem sm. Prinits oleks pidanud juba ammu kursusel arutusele võtma sm. Võhandu distsipliini küsimuse.

Väga halvasti on loengutest osa võtnud ka geofüüsika IV kursuse üliõpilane Heinaste. Olgu talle meelde tuletatud, et tal pole mingit eeldust loota ilma loenguil käimata edukalt sooritada ajaloolise materialismi eksamit. On ju tal endalgi selle kohta kurbi kogemusi: just sm. Heinaste oli üks neist vähestest, kes dia.ektilises materialismis sooritas eksami hindele „rahuldav".

Need on vaid mõned üksikud eredamad näited puudujatest. Peale nende on aga veel terve rida selliseid üliõpilasi, kes kahe loengutunni jooksul tegelevad muude kõrvaliste asjadega. Loomulik, et neil seltsimeestel ei jää aega konspekteerimiseks.

Kõigile nendele väärnähtustele on vaja panna piir. Ajaloolise materialismi loenguist korraliku osavõtu ja nende süstemaatilise konspekteerimise kindlustamine on kursusekolmikute tähtis ülesanne.

K. Rebane

Ühiskondlik noomitus seminari häirijatele

Hiljuti arutas matemaatika-'oodusteaduskonna ametiühingu büroo bioloogiaosakonna I kursuse naisüliõpilaste Maie Kõdari, Linda Lambi, Ilme Muuga, Helgi Muraka, Milvi Maidla, Silvi Kuuskleri ja Koidu Sõgeli lubamatut suhtumist õppetöösse marksismi-.eninismi aluste seminaril.

Büroo otsustas nimetatud üliõpilastele marksismi-leninismi aluste seminari töö desorganiseerimise pärast ning hoolimatu suhtumise eest oma ideelis-poliitiliste teadmiste taseme tõstmisse teha ühiskondliku noomituse.

A. Mitt,
matemaatika-loodusteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Teadusliku uurimistöö plaani täitmise kindlustamiseks

Alles hiljuti arutas TRÜ Õpetatud Nõukogu koos juhtivate õppejõududega möödunud 1950. aasta teadusliku uurimistöö aruannet. Esmakordselt sõjajärgsel perioodil esines meie teadusala prorektor põhjalikuma aruandega, kus üksikasjalikumalt analüüsiti meie teadusliku uurimistöö tulemusi ja puudusi. Selgus, et TRÜ teaduslik kollektiiv ei ole suutnud ei möödunud aastal ega ka eelmistel aastatel täita oma uurimistöö aastaplaani ja et selles töös esineb selliseid suuri puudusi, mis panevad tõsiselt mõtlema igat ülikooli õppejõudu. Selle tõsise olukorra põhjusi ei tule otsida mitte ainult meie juhtivate organite puudulikust tööst ja kontrollist, vaid tõelised põhjused on hoopis sügavamad.

Analüüsides meie puuduliku ja mitterahuldava töö põhjuseid, selgub, et kõige tõsisemaks takistuseks ja pidurdajaks siin on olnud meie veel mitte küllalt kõrge ideelis-teoreetiliste teadmiste tase ja vanade kodanlike igandite küljes takerdumine. Ei ole veel kõigil küllalt selge, et ükski teadusharu ei saa edukalt areneda ilma marksistliku teoreetilise aluseta. Seltsimees Stalini keeleteaduse-alased ajaloolised tööd näitasid uuesti ja erilise jõuga kinnitasid teesi, et dialektiline materialism on ainus teaduslik meetod kõigile teadusharudele.

Kui püstitada küsimus, miks meie vana kuulsa minevikuga ülikool, mis alates möödunud sajandi esimesest poolest kuni käesoleva sajandi alguseni (kuni I Maailmasõja päevini) sammus teiste Venemaa ülikoolide keskel silmapaistvat tõusuteed, nüüd teaduslike saavutuste alal mahajäänute seas seisab, siis ei ole sellele raske vastust leida.

Seisak Tartu Ülikooli edasises arengus algas kodanliku võimu perioodiga, kus Tartu katkesid kõik sidemed edasiareneva vene ja progressiivse nõukogude teadusega. Tartu ülikool sattus täiel määral kodanlike idealistlike reaktsioonilis te pseudoteaduslike kontseptsioonide ja õpetuste mõju alla. Teaduslik uurimistöö, ilma milleta ei saa olla kõrgel tasemel seisvat õppetööd ülikoolis, kaotas oma juhtiva tähtsuse, kujunedes vaid üksikute õppejõudude nokitsemiseks pisiküsimuste kallal. See kodanliku perioodi igand on jätnud oma küllalt tunduvad jäljed meie õppejõudude teadvusse, kes tulid üle nõukogude ülikooli ilma õige teadusliku kooli ja traditsioonideta.

Iseloomulikuks nähtuseks meie teadusliku uurimistöö planeerimisel ja organiseerimisel on selle suur killustatus suure arvu probleemide püstitamisega. Nii näiteks käsitlevad arstiteaduskonnas 1950. aastal valminud ja kirjanduslikult vormistatud 25 mitmesugust teaduslikku ja õppemetoodilist tööd igaüks omaette iseseisvat probleemi ja teemat, mida peale paari erandi on uurinud ja läbi töötanud üksikud autorid. Tuleks aga rohkem rõhutada teaduslike probleemide kollektiivse läbitöötamise tähtsust, mis annab võimaluse teaduslikku uurimistööd teha tulemusrikkamalt ning loob eeltingimused asjaliku kriitika ja enesekriitika arendamiseks.

On õige, et meie vanemad õppejõud ei juhenda küllaldaselt nooremaid teaduslikke töötajaid ja aspirante. Kuid tuleb märkida ka seda, et meie nooremad õppejõud ja teaduslikud töötajad ise ei ole seni osutanud küllaldast aktiivsust ja iseseisvust teaduslikus töös.

Kõik meie senised teadusliku uurimistöö plaanid kannatavad probleemide ja teemade rohkuse all, mis alati ei käsitle meie teaduse ja rahvamajanduse kõige aktuaalsemaid küsimusi. Arstiteaduskonna mahajäävust demonstreerib seegi asjaolu, et teaduskond kuni kõige viimase ajani ei tulnud toime oma 1951. aasta teadusliku uurimistöö plaani ümberkujundamisega I. P. Pavlovi õpetuse alustele.

Meie ülikooli teadusliku uurimistöö normaalset arengut pidurdab asjaolu, et meie nooremad õppejõud ikka veel küllaldaselt ei vaida vene keelt, mis neid takistab intensiivselt jälgimast erialast kirjandust. Selle takistuse peaksid nad küll kõige lähemal ajal kõrvaldama.

Suureks puuduseks meie senises töös tuleb pidada ka seda asjaolu, et meie õppejõud on vähe oma töid avaldanud üleliidulistes teaduslikes keskajakirjades (möödunud aastal ainult 2 tööd), mis veelkordselt näitab meie mahajäävust.

Kõik eespoolmainitud tõsised puudused meie senises töös tuleb kiiresti kõrvaldada. Selleks peab oma tööga aktiivselt kaasa aitama kogu meie ülikooli õppejõudude kollektiiv rektoraadi ja parteiorganisatsiooni juhtimisel. Selle ülesande täitmist kindlustab meile marksistlik-leninlik teadus, mille alustele tuleb meil senisest tugevamalt toetuda; selleks innustab meid seltsimees Stalini õpetus, et inimesed kasvavad ja karastuvad tegelikus töös, võitluses raskustega, nende võitmisel.

Prof. V. Vadi

Meie lehe järgmine number ilmub kolmapäeval, 11. aprillil s. a.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB-02297 Trükikoja„ Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 945

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

ELAGU EESTIMAA KOMMUNISTLIK (BOLŠEVIKE) PARTEI — ÜK(b)P USTAV VÄESALK, EESTI TÖÖRAHVA KARASTATUD JUHT JA AVANGARD!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 13 (101) Kolmapäeval, 11. aprillil 1951. a. IV aastakäik

Eesti bolševike VI kongress

A. KÖÖRNA,
TR Ülikooli parteiorganisatsiooni sekretär

Seisame suure tähtsusega sündmuse lävel Nõukogude Eesti parteiorganisatsiooni ja kogu töötava rahva elus: täna astub kokku Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei VI kongress.

Ajavahemik viiendast kongressist kuuendani on täis suuri sündmusi Eesti NSV parteiorganisatsiooni elus. ÜK(b)P Keskkomitee ajalooline otsus „Vigadest ja puudustest EK(b)P KK töös" ja EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsused on murrangulise tähtsusega vabariigi parteiorganisatsiooni elus. Nende otsustega paljastati kodanlike natsionalistide juhtiv tuumik, mobiliseeriti laialdased hulgad võitlusele kodanlik-natsionalistliku ideoloogia, nõukogude rahvastele vaenuliku ideoloogia ja selle mitmekesiste väljendusvormide vastu, tõusis kõrgemale kriitika ja enesekriitika tähtsus parteiorganisatsioonides. Suured muudatused on toimunud ka Tartu Riikliku Ülikooli töös. Tänu EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsustele kõrvaldati Tartu Riiklikust Ülikoolist rida kodanlikke natsionaliste, kes mürgitasid meie noorsugu vaenulike ideedega. Alustati aktiivset võitlust kodanliku natsionalismi kõigi väljendusvormide vastu, kodanlike igandite esinemise vastu kollektiivi liikmete mahajäänud osa hulgas, kodanliku objektivismi ja apoliitilisuse vastu õppe- ja teaduslikus töös. Selle tulemusel on ülikooli töös mõningaid saavutusi. mõnevõrra on tõusnud õppetöö ideelis-teoreetiline tase. On märgata elavnemist teadulikus töös. Suurem enamus professoritest ja õppejõududest on asunud aktiivsesse võitlusse õppe- ja teadusliku töö taseme tõstmiseks, võtavad järjest innukamalt osa ühiskondlikust tööst.

Kahe kongressi vaheajal on TR Ülikooli partei-algorganisatsioon nii arvuliselt kui kvalitatiivselt tunduvalt kasvanud. Organisatsiooni read on täienenud paljude eesrindlike õppejõudude ja üliõpilastega. Silmapaistvalt on kasvanud parteiorganisatsiooni autoriteet, tema juhtiv, suunav ja mobiliseeriv osa.

Päev-päevalt kasvab meie komsomoliorganisatsioon, mis ühendab juba ühe viiendiku kogu üliõpilasperest. Hiljuti toimunud ÜTÜ teaduslik konverents tõendas meie noorte suurt huvi teadusliku töö vastu, näitas, et noorte näol on meil võimas teadusliku kaadri järelkasv, kes on valmis edasi viima eesrindlikku nõukogude teadust.

Kõige selle juures on aga meil veel rida tõsiseid puudusi nii õppe- kui teaduslikus töös, mis nõuab kõigi jõudude mobiliseerimist nende puuduste kõrvaldamiseks. Praegu valmistume Tartu Ülikooli 150 a. juubeli tähistamiseks. Selle tähtpäeva ettevalmistamine peab toimuma kõigi tööosade parandamise tähe all. Aastapäevaks valmistumise käigus tuleb tõsta õppetöö ideelis-teoreetilist taset, parandada olukorda teadusliku uurimistöö osas.

Selliselt läheb Tartu Riiklik Ülikool vastu EK(b)P VI kongressile, kus eesti bolševikud teevad kokkuvõtted möödunud perioodi tööst ja formuleerivad tegevuskava eelseisvaks ajajärguks. Ülikooli parteiorganisatsioon kui üks EK(b) Partei väesalku läheb kongressile tugevnenuna ja karastunult, valmina täitma kõiki vastutusrikkaid ülesandeid, mida talle asetavad bolševike partei ja seltsimees Stalin.

Meie delegaadid parteikongressile

Täna avatakse Tallinnas Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei VI kongress. Tartu linna parteikonverentsil valisid linna bolševikud ka oma esindajad vabariiklikule kongressile. Teiste hulgas esindavad Tartu parteiorganisatsiooni EK(b)P VI kongressil ka mitu meie ülikooli kollektiivi liiget — ülikooli parteibüroo sekretär sm. A. Köörna, teadusala prorektor prof. E. Martinson, õppeprorektor sm. V. Reiman ja Eesti Põllumajandusakadeemia rektori kohustetäitja sm. R. Antons.

A. Piilberg

Edasistele võitudele töös

Möödunud laupäeval toimus TRÜ aulas ülikooli parteiorganisatsiooni üldkoosolek, kus arutleti küsimust Tartu linna parteiorganisatsiooni VI konverentsi otsustest ja neist tulenevaist ülesandeist, mis ülikooli kommunistidel lahendada tuleb. Ettekandega selles küsimuses esines koosolekul EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. V. Leede. Läbirääkimiste käigus võtsid sõna kommunistid Kallas, Külaots, Raudsep, Tiido, Gross, Tõnisson, Martinson, Arhangelski, Matin, Sivenkov, Brandt, Kurg, Koort, Reiman, Köörna jt.

Koosolekul toodi esile rida suuri puudusi ülikooli töös ja selle juhtimises rektoraadi ja parteiorganisatsiooni poolt, kusjuures erilist tähelepanu pühendati EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsuste täitmise käigule TR Ülikoolis ja selles osas esinevaile väärnähtustele.

Ülikooli parteiorganisatsioon kiitis heaks linna parteikonverentsi otsused ja võttis nad kõrvalekaldumatuks täitmiseks. Edasise töö esmajärgulised ülesanded formuleeriti ulatuslikus resolutsioonis.

P. Saarik

Ilmub üliõpilaste teaduslike tööde kogumik

Seoses Tartu ülikooli 150-nda aastapäevaga antakse järgmisel õppeaastal välja teaduslike tööde kogumik, kuhu paigutatakse parimad üliõpilaste tööd nende hulgast, mis esitati äsjamöödunud IV teaduslikul konverentsil, aga samuti teostatakse valik teaduslike võistlustööde hulgast ja arvestatakse ka töid, mis võiksid käesoleva semestri lõpuks kogumiku jaoks valmida.

ÜTÜ osakonnanõukogud koos juhendajatega koostavad trükkimiseks esitatavate tööde loetelu. Et võimaldada kogumikus ilmuvate tööde tutvustamist ka väljaspool meie vabariigi piire, varustatakse nad venekeelsete resümeedega, võimaluse korral oleks aga soovitav autoreil terve töö vene keeles esitada. Tööd tuleb esitada ÜTÜ nõukogule trükiks ettevalmistatuna aprillikuu jooksul, misjärel alustab tegevust redaktsioonikomisjon.

V. Koos

Võitleme õppetöö taseme kiire tõusu eest — see on meie tõotus EK(b)P VI kongressi puhul

Käesoleval õppeaastal, eriti aga EK(b)P VI kongressi ettevalmistamise perioodil on põllumajandusteaduskonna parteigrupp erilise tähelepanu suunanud siseorganisatsioonilise töö parandamisele, keskendades kommunistide pingutused teaduskonnas esinevate puuduste kõrvaldamisele. Lähtudes seisukohast, et meie olulisimaks ülesandeks on õppe- ja kasvatustöö kõrge taseme kindlustamine, on parteigrupp erilist tähelepanu osutanud just õppe- ja kasvatustöö küsimustele.

Juba möödunud aasta detsembris oli parteigrupis arutusel küsimus eksamisessiooniks valmistumisest teaduskonnas, mille kohta aruande esitas dekaan sm. Eenlaid. Asjaliku arutelu käigus märkis parteigrupp terve rea sügavaid puudusi teaduskonnas tehtavas õppetöös. Eriti kriipsutati alla seda, et üliõpilased ei tööta veel süstemaatiliselt kogu semestri vältel, ei kasuta küllaldaselt õppekirjandust aine sügava omandamise kindlustamiseks. Tõsise puudusena toodi esile ka distsipliini nõrkust üliõpilaste hulgas.

Parteigrupp seadis õppejõudude keskseks ülesandeks eksamisessiooni ettevalmistamise ja läbiviimise kõrgel ideelis-teoreetilisel tasemel ning range nõudlikkuse tähe all. Ametiühingu- ja komsomoliorganisatsiooni kohustati erilist tähelepanu pöörama rühmakolmikute töö parandamisele, vastastikuse abistamise organiseerimisele, distsipliini kõvendamisele jne.

Nii mobiliseeriti kogu teaduskond parteigrupi juhtimisel eksamisessiooni põhjalikule ettevalmistamisele. Parteigrupi otsuse täitmise käigus kõrvaldati palju puudusi, kuid tehtud töö osutus siiski mitteküllaldaseks: eksamisessiooni tulemused ei osutunud küllalt headeks. Eksamisessioon näitas, et me saavutasime küll nõudlikkuse tunduva tõusu, kuid teiselt poolt ei suutnud veel kindlustada kõigi üliõpilaste süstemaatilist tööd ja põhjalikku süvenemist õppeainesse.

Kõik need küsimused leidsid arutlemist parteigrupi uuel koosolekul, mis toimus jaanuarikuu lõpul ja oli pühendatud kokkuvõtete tegemisele eksamisessioonist. Rõõbiti üliõpilaste iseseisva töö tõhustamise nõudega toodi siin esile ka seda, et kõik loengud pole veel vajalikul ideelis-poliitilisel tasemel, mistõttu üliõpilased ei rakenda aine käsitlemisel aktiivselt dialektilise materialismi printsiipe, ei mõista antud aine tähtsust meie rahvamajanduse arengu seisukohalt.

Tõsiseid puudusi toodi esile ka kabinettide ja laboratooriumide sisustamisel, mis halvab õppetöö taseme kiiret tõusu. Eriti silmatorkavad on puudused ses osas loomakasvatuse ja mehhaniseerimise kateedris. Nii pole mehhaniseerimise kateedri laboratooriumides peagu üldse uuemat nõukogude põllumajandustehnikat. Vähesed olemasolevad masinad aga asuvad kas külmas pimedas kuuris või isegi lageda taeva all. Ülikooli rektoraat ei ole selle ebanormaalse olukorra likvideerimiseks, ruumide soetamiseks ja vajalike masinate muretsemiseks midagi ette võtnud. Koosolekul märgiti õigusega ka seda, et Raadi õppemajandi praegune olukord üldse ei vasta tema ees seisvaile ülesandeile, kuid ka selles küsimuses pole rektoraat olukorra parandamiseks sammeastunud.

Läbi arutanud olemasolevad puudused, võttis parteigrupp ka seekord vastu põhjaliku otsuse, pannes dekanaadile, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonile ette läbi arutada sügissemestri töö tulemused, korraldades selleks koosolekuid ka kursustel ja õpperühmades. See otsus viidigi ellu. Nii suunas parteigrupp seekord juba kohe semestri algul kogu teaduskonna tähelepanu kesksetele küsimustele õppetöö valdkonnas.

Seda teinud, ei jäänud parteigrupp ise töö arengut kõrvalt vaatama, vaid juhib ja suunab pidevalt võitlust õppetöö taseme tõusu eest. Näiteks sellest võib olla parteigrupi märtsikuu koosolek, mille päevakorras oli teaduskonna komsomoliorganisatsiooni töö aruanne. Siingi juhiti kommunistlike noorte tähelepanu õppetöö küsimustele, kohustati neid veenva sõna ja isikliku eeskujuga võitlema õpperühmades distsipliini tugevdamise ja süstemaatilise töö eest õppeainete omandamisel.

Kõik teaduskonna kommunistid peavad energilist võitlust paremate tulemuste saavutamise eest õppetöös. Ja tänu parteigrupi poolt tarvituselevõetud abinõudele võime EK(b)P VI kongressi puhul raporteerida, et jätkates alustatud tööd kindlustame kahtlemata otsustava tõusu õppe- ja kasvatustöös põllumajandusteaduskonnas.

H. Tamm,
põllumajandusteaduskonna parteigrupi organisaator.

Raporteerime EK(b)P VI kongressile oma saavutustest ja otsustavusest eeskujulikult ette valmistada eksamisessioon

* *

Õpetamiseks ja kasvatamiseks tuleb õppida ja kasvada ise

Õppejõudude ideoloogilisele kasvatusele kui kogu oma töö alustoele on füüsika kateeder alati pööranud tõsist tähelepanu. Kateedri kõik õppejõud on täielikult haaratud ideelis-poliitilisele enesetäiendamisele. Seejuures 5 õppejõudu töötavad hea eduga Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis, kuna 4 ülejäänut on suundunud kõrgema astme filosoofilisse seminari.

Samal ajal on ka kateedris endas pidevalt kulgenud elav tegevus ideelis-poliitilise enesetäiendamise osas. Nii oli 1948/49. õppeaastal pearõhk suunatud võitlusele vene ja nõukogude teaduse prioriteedi esiletõstmise eest ja lääne ees kummardamise likvideerimisele. Seoses sellega peeti ja arutati läbi kateedris vastavaid ettekandeid: „Vene füüsikute saavutusi revolutsioonieelsel perioodil" ja „Nõukogude füüsikute saavutusi" (dots. A. Mitt), „Lömitamise likvideerimine lääne teadlaste tööde ees üliõpilaste ideelis-poliitilise kasvatuse olulise tegurina" (van. õp. A. Pae), „Puudusi füüsika kateedri liikmete ideelis-poliitiliste teadmiste taseme tõstmisel ja ettepanekuid olukorra parandamiseks" (ass. H. Marran), „Nõukogude füüsiku olemus" (van. õp. H. Mürk).

1949/50. õppeaastal, jättes päevakorda eelmise aasta probleemid, kanti raskuspunkt üle võitlusele kodanliku ideoloogia ja kodanliku natsionalismi jäänustega, juhindudes seejuures EK(b)P KK VIII pleenumi ajaloolistest otsustest. Selles osas peeti ning arutati läbi kateedri koosolekutel järgmised ettekanded: „Idealistlikud moonutused lääne füüsikute töödes kodanluse ideoloogilise relvana", „Üliõpilaste materialistliku maailmavaate kasvatamine füüsika õpetamise kaudu" jt.

1950/51. õppeaastal suunati tähelepanu nõukogude patriotismi tunde arendamisele kateedri kollektiivis ja selle kasvatamisele üliõpilaskonnas. Seoses sellega on ette kantud ja suure elavusega läbi arutatud sellised ettekanded, nagu „Nõukogude füüsika eesrindlikkus" (ass. L. Uibo) ja „Nõukogude patriotismi kasvatamine füüsika loengute kaudu" (dots. J. Lang). Ees seisab veel ass. L. Uibo ettekanne teemal: „Nõukogude patriotismi kasvatamine füüsika mitteloenguliste õppetöö vormide kaudu".

Et niisuguste ettekannete najal kogunenud teadmisi maksimaalse efektiivsusega ära kasutada, on käesoleval semestril kateedris kavandatud koosolekutel läbi arutada põhilise ideoloogilise tähtsusega sõlmloengute tekstid, nagu „Termodünaamilise surma idee ja selle reaktsiooniline olemus" (van. õp. J. Reinet), „Nõukogude Liidu elektrifitseerimine" (dots. J. Lang), „X-kiired ja nende kasutamine nõukogude meditsiinis" (van. õp. H. Mürk). Dots. A. Mitti sissejuhatav loeng füüsika kursusse on juba läbi arutatud ja kogu kateedri ulatuses kasutusele võetud.

Kriitika ja enesekriitika arendamiseks ja puuduste väljaselgitamiseks kateedri töös on igal semestril peetud tootmiskoosolekuid. Kuigi kriitika ja enesekriitika osas võib märgata mõningaid edusamme, siiski ei saa selles suhtes veel rahuldavat taset märkida, eriti kui asi puutub konkreetselt üksikute isikute töö ja tegevuse kritiseerimisse.

Nii on füüsika kateeder oma õppejõudude kasvatamise nii õppe- kui ka teadusliku tegevuse osas rajanud marksismi-leninismi teooria sügavale tundmaõppimisele kui ainuõigele teele, mis kindlustab nende õppejõudude edukat tööd nõukogude ülikoolis.

Dots. A. Mitt,
füüsika kateedri juhataja.

Organiseeritult eksamisessioonile

TRÜ komsomolikomitee, nagu märkis parteibüroo oma otsuses, ei ole veel küllalt tõsiselt võidelnud väärnähtuste vastu õppetöös, ei ole järjekindlalt võidelnud sügavalt ideelise õppe- ja kasvatustöö eest. Eriti tõsiseid puudusi märgiti ühiskonnateaduste ja vene keele omandamise osas. Esineb juhte, kus üle 50% üliõpilastest puudub põhjuseta poliitökonoomia ja marksismi-leninismi aluste loengutelt (matemaatika-loodusteaduskonna III kursus, veterinaarteaduskond jt.). Kõik üliõpilased ei konspekteeri korralikult loenguid ega kohustuslikku kirjandust, mistõttu vastused seminarides on pinnapealsed ning üliõpilased ei oska rakendada teooriat praktikasse.

Komsomolikomitee, arvesse võttes TRÜ parteibüroo otsust, on asunud tõsiselt tööle nende puuduste kiireks kõrvaldamiseks.

Komitees kuulati ära matemaatika-loodusteaduskonna komsomoliorganisatsiooni büroo aruanne ühiskonnateaduste omandamise kohta teaduskonnas ning võeti vastu konkreetne otsus töö parandamiseks. Erilist tähelepanu pöörati otsuses komsomoligruppide töö parndamisele. Grupid peavad reageerima kõigile väärnähtustele õppetöös, signaliseerima neist viivitamatult algorganisatsiooni büroole, kontrollima kohustusliku kirjanduse konspekteerimist, selgitama ühiskonnateaduste ja vene keele omandamise tähtsust, paljastama distsipliinirikkujaid ja leidma teid nende korralekutsumiseks.

See otsus arutatakse läbi kõigi algorganisatsioonide büroodes ning tema elluviimise üle teostab komsomolikomitee järjekindlat kontrolli.

Eelseisva eksamisessiooni ettevalmistamiseks viiakse kursustel läbi tootmisnõupidamised. Tootmisnõupidamised peavad kujunema kohaks, kus tuleb esile tuua kõik edukat õppetööd ja eksamite sooritamist takistavad tegurid, et leida võimalusi nende kõrvaldamiseks. Et tootmisnõupidamised täidaksid oma ülesande, tuleb nad hästi ette valmistada.

Edasi teostatakse komsomolikomitee juhtimisel üliõpilaste koormuse kontroll, et vältida suurest ühiskondliku töö koormusest tingitud ebaõnnestumisi eksamisessioonil.

Gruppide ja büroode tööst ülevaate saamiseks viiakse läbi kahes teaduskonnas vastava brigaadi poolt töö kontroll, kus erilist tähelepanu pööratakse just õppetöö küsimustele.

On tarvis, et kõik kommunistlikud noored aitaksid kaasa nende ürituste läbiviimisel ja niiviisi annaksid oma panuse selleks, et komsomol meie ülikoolis täidaks paremini oma ülesandeid õppetöö juhtimises.

H. Vipper,
ELKNÜ TRÜ Komitee õppetöö sektori juhataja.

Parandada vabatahtlike ühingute tööd

Vabatahtlike ühingute ülesandeks on kasvatada oma liikmeid ustavuse vaimus Nõukogude kodumaale, inimesteks, kes on valmis kaitsma oma sotsialistlikku kodumaad.

Millisel tasemel on nende ühingute töö Tartu Riiklikus Ülikoolis? Mõnevõrra edukam on meil töö AAVÜ algorganisatsioonis (esimees sm. Petuhhov). Ent organisatsiooni tegevus pole siiski veel rahuldav: liikmeid pole suudetud haarata aktiivselt osa võtma ühingu tööst, paljudes teaduskondades eksisteerivad algorganisatsioonid ainult paberil. Üleülikoolilistest ringidest töötavad praegu ainult laskespordi- ja auto-mootorispordiring ning nendegi tegevus ei rahulda. Nii on laskemoona puuduse tõttu raskendatud treeningu läbiviimine laskespordiringis, mille tagajärjel üliõpilaskonna laiemad hulgad ei saa harrastada laskesporti ja isegi ülikooli koondvõistkonnale ei suudeta kindlustada küllaldast treeningut. Mis puutub auto-mootorispordiringisse, siis toimuvad siin autokursused kolmes grupis ja mootorratturite kursus. Varem töötas ka raadioring, mis nüüd aga katkestas oma tegevuse.

AAVÜ kõrval töötab veel ka MAVÜ algorganisatsioon, millel aga on vähe liikmeid. Algorganisatsioonil tuleb leida vahendeid õppevahendite juurdemuretsemiseks, et kaasa tõmmata senisest rohkem üliõpilasi.

Mis puutub LAVÜ töösse, siis selles osas pole meie ülikoolis ära tehtud midagi nimetamisväärset.

Eeltoodust nähtub, et vabatahtlike ühingute töö parandamiseks on TRÜ-s teha veel palju. On tarvis laiendada selgitustööd nende organisatsioonide eesmärkide ja ülesannete kohta, luua teaduskondades tugevad algorganisatsioonid teovõimsa juhtkonnaga, leida vajalikud baasid ja võimalused korrapärase ja eduka õppetöö läbiviimiseks liikmeskonnale. Senisest rohkem peaksid vabatahtlikud ühingud kasutama vastavate kateedrite abi, kes edukalt võiksid abistada ja suunata ringide tööd.

E. Mäepalu,
ELKNÜ TRÜ Komitee liige.

Kirjandusõhtu vabadusLauliku loomingust

Kirjandusringi korraldusel toimus ungari suure vabaduspoeedi Sandor Petõfi õhtu, millest võttis osa arvukas hulk kirjandushuvilisi.

Õhtu avaosas tutvustasid üliõpilased E. Niit, A. Valmet, J. Laurand, E. Lepik jt. Sandor Petõfi luuletusi, esitades neid eesti ja ungari keeles.

Ülevaatliku ettekandega Sandor Petõfi elust ja loomingust esines IV kursuse üliõpilane V. Pall teemal „Sandor Petõfi luuletajana ja ühiskondliku võitlejana". Sm. Pall oma sõnavõtus märkis, et Sandor Petõfi elas ajajärgul, mil ungari rahva feodalismivastane võitlus muutus võitluseks Habsburgide vastu. Luuletaja elas kogu hingega kaasa 1848. a. revolutsioonile. Petõfi võitles siis rahva vabaduse eest mitte üksnes sõnarelvaga, vaid järjekindla revolutsionäärina juhtis ta lahinguis kogu Budapesti revolutsioonilist noorsugu. Tema kirglikud laulud ja revolutsioonilised artiklid õhutasid laiu rahvamasse võitlusele monarhia vastu.

Kuna Petõfi luuletusi on vähe tõlgitud eesti keelde, seisab meie luuletajate ees tänuväärne ülesanne teha seda, et tutvustada ungari vabaduspoeedi Sandor Petõfi luulet Eestis.

L. Märtman,
ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Lugejad kirjutavad väärnähtustest TRÜ klubis

Ülikooli koorid on viimasel ajal teinud väga pingelist tööd seoses vastutusrikaste esinemistega ja semestrikontsertide korraldamisega. Loomulikult on seetõttu eriti oluline, et kooridel oleksid korralikud võimalused harjutuste läbiviimiseks.

Kahjuks aga pole ses osas kõik korras. Nimelt ilmuvad pahatihti juba enne harjutuse lõppu klubi ruumidesse teised isetegevuskollektiivid, kes tahavad ruume oma harjutuste läbiviimiseks ja segavad kooride tööd. On tarvis, et klubi juhatus rohkem valvaks korra üle klubis, kehtestaks kindla graafiku harjutuste läbiviimise alal ja valvaks selle täpse täitmise üle.

A. Pahla,
TR Ülikooli Meeskoori esimees.

* * *

Klubi koristaja peab hoolitsema klubiruumide parema korra eest: hoolikalt pühkima tolmu ja koristama ämblikuvõrgud laest. Praegu jätavad klubiruumid lubamatult räpase mulje.

K. Kasak

Vajame häid töötingimusi

Metsandusteaduskonnale ning põllumajandusteaduskonnale toimuvad praktikumid mullateaduses mullateaduse ja agrokeemia kateedri laboratooriumis. Praktikumist võtab alati osa suur arv üliõpilasi, kuid tööd takistab tõsiselt laboratoorsete katseriistade vähesus. Nii on olemas vaid üks analüütiline kaal ja üks tehniline kaal. Selle tagajärjel on kaalude juures alati suur järjekord, mis takistab tööde kiiret sooritamist.

Ülikoolil on aga küllaldaselt analüütilisi kaalusid näiteks füüsika laboratooriumis, kus nad seisavad kasutamata või vähese koormusega. Seega tuleks reguleerida riistade paigutamist ülikoolis.

K. Siimon,
E. Pae,
metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilased.

Kuidas me valmistume õppepraktikaks

Metsandusteaduskonnas omab teoreetilise õppetöö kõrval suurt tähtsust suvine õppepraktika. Häid tulemusi praktikal saavutame nõuetekohase õppebaasi olemasolul ning hea ettevalmistamise korral praktikaks. Siinkohal peatun õppepraktika ettevalmistamise organiseerimisel metsandusteaduskonnas. Õppepraktikumi nõuetekohaseks läbiviimiseks tuleb teaduskonna dekanaadil ja praktikat juhendavail kateedritel alustada eeltöödega õigeaegselt (1,5—2 kuud enne praktika algust).

Kateedrid, lähtudes üliõpilaste arvust, teostavate tööde iseloomust ja mahust, määravad kindlaks tööde teostamise kohad, vajadused ja tingimused tööde läbiviimiseks.

Teiseks tähtsaks eeltööks on kõigi ainete õppepraktika ajajaotuse plaani koostamine teaduskonna dekanaadi poolt, mis kinnitatakse kateedrite juhatajate koosolekul. Selline ajajaotuse plaan on tarvilik õppepraktika läbiviimise koordineerimiseks, üliõpilaste transpordi korraldamiseks, ühiselamuga varustamiseks, toitlustamisküsimuste lahendamiseks jne.

Kõige tähtsama osa õppepraktika ettevalmistamise töödest moodustavad aga metoodilised detail-tööplaanid. Kateedrid peavad koostama õppepraktikumi läbiviimiseks detailsed plaanid tööde ja metoodika äranäitamisega ning ühtlasi ajalise planeerimisega. Need plaanid harilikult leiavad metsandusteaduskonna kateedreis mitmel korral läbiarutamist, enne kui kateedri koosolek nad kinnitab. On selge, et selliste üksikasjalike tööprogrammide koostamisel tuleb arvesse võtta õppepraktika korraldamisel varem saadud kogemusi.

Sellise detailse tööplaani kõrval tuleb veel lisandina vajaduse korral koostada õppeekskursioonide projektid, kus üksikasjalikult tuleb ära näidata marsruudid kõigi oluliste andmetega, mis on vajalikud õppeekskursioonidel üliõpilastele harjutuste tegemiseks ja ka nende teadmiste kontrollimiseks.

Individuaaltööde vormi juures etendab olulist osa töö korraldamine sääraselt, et iga üliõpilane saaks kätte tööülesanded, mis haaravad kõiki küsimusi, oleksid raskuselt võrdsed ja võimaldaksid tõhusa kontrolli teostamist.

Kõik kateedrite poolt väljatöötatud tööplaanid tulevad arutamisele kursuskoosolekutel enne praktikale sõitmist, nii et iga üliõpilane on teadlik töödest ja oma ülesannetest õppepraktikal. Samuti tõstetakse nendel koosolekutel üles terve rida teemasid üliõpilaste iseseisvateks teaduslikeks töödeks, et ära kasutada suvist praktikat teaduslikuks tööks materjali kogumiseks.

Õppepraktika läbiviimisel on teaduskonnale suurt abi osutanud Leningradi Kirovi-nimelise Metsatehnilise Akadeemia õppejõud.

Ühiskondlike organisatsioonide osaks on õppepraktikumi aja kestel hoolitseda massilise poliitilise ja kultuurilise töö eest üliõpilaste keskel, s. o. poliitinformatsioonitundide korraldamine, varustamine ajalehtedega, sportlike vahenditega ja sportlike mängude, kunstilise isetegevuse organiseerimine jne.

Õppepraktika eeskujulik ja hoolikas ettevalmistamine tagab selle läbiviimise tasemel, mida nõuab nõukogude teadus ja õppeprotsess.

T. Krigul,
metsandusteaduskonna dekaan.

Meie kriitika järgedes

«Ta ei väärinud usaldust»

Meie lehe 10. numbris, mis ilmus 23. märtsil s. a., avaldati artikkel „Ta ei väärinud usaldust", milles toodi esile tõsiseid väärnähtusi veterinaarteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni endise sekretäri V. Johansoni tegevuses ja käitumises.

Hiljuti oli see küsimus arutusel ELKNÜ TRÜ Komitees, kus otsustati muuta algorganisatsiooni otsust ja teha ELKNÜ Tartu Linnakomiteele ettepanek karistada V. Johansoni valju noomitusega.

Сегодня в номере

А. Кёёрна — «VI съезд большевиков Эстонии» (1 стр.).

Х. Тамм — «Бороться за повышение уровня учебной работы — наше обязательство VI съезду КП(б)Э» (1 стр.).

А. Митт — «Чтобы учить и воспитывать надо учиться и расти» (2 стр.).

Х. Виппер — «Организованно встретим экзаменационную сессию» (2 стр.).

Т. Кригуль — «Как мы готовимся к учебной практике» (2 стр.).

Э. Мяэпалу — «Улучшить работу добровольных обществ» (2 стр.).

Л. Мяртман — «Литературный вечер творчества великого певца свободы» (2 стр.).

А. Пахла и К. Касак — «О недостатках в клубе ТГУ» (2 стр.).

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 03002 Trükikoja„ Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1027

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 14 (102) Reedel, 20. aprillil 1951. a. IV aastakäik

Samm kommunismi poole

Neil päevil avaldati ajakirjanduses NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse teadaanne NSV Liidu neljanda (esimese sõjajärgse) viie aasta plaani täitmise tulemustest. Selles ajaloolises dokumendis on kokku võetud meie töötava rahva ennastsalgava töö tulemused Nõukogude Liidu rahvamajanduse taastamisel ja arendamisel möödunud viie aasta jooksul. Kõik nõukogude inimesed võtsid uhkustundega vastu teadaande selle kohta, et sõjajärgse viisaastaku plaan täideti edukalt ja plaani tähtsaimad ülesanded ületati tunduvalt.

Teadaanne viisaastaku ülesannete eduka lahendamise kohta on meie ülikooli kollektiivis elava arutlemise esemeks. Poliitinformatsioonides ja vestlustes tuuakse esile arve, mis iseloomustavad nõukogude rahva suuri võite rahuliku loova töö alal, võidukas edasiliikumises kommunismile. Ühtlasi avaldavad meie õppejõud, üliõpilased ja teenistujad kindlat otsustavust rakendada kogu jõud kommunismi ehitamise edasiste ülesannete realiseerimiseks.

Ametiühing ja õppetöö

Ametiühing on meie ülikoolis kõige suurem, kõige massilisem organisatsioon, mis hõlmab peaaegu kogu õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate kollektiivi. Juba sellest nähtub, et ametiühing on väga suur jõud, ja töö hea organiseerimise korral võib ta etendada tähtsat osa võitluses ülikooli töö järjekindla parandamise eest. Kuivõrd põhiküsimuseks ülikoolis loomulikult on õppetöö küsimused, peab ka ametiühingu töö keskenduma just nimelt nende küsimuste ümber.

Õppetöös esinevate puuduste olemasolus on suurel määral süüdi ülikooli ametiühingukomitee (esimees sm. Raudsepp, aseesimehed sm-d Käärik ja Reinaru), kelle otseseks ülesandeks on võidelda kõrgetasemelise õppetöö eest ülikoolis. Selle asemel on ametiühingukomitee ja tema juhtimisel ka organisatsiooni madalamad lülid keskendanud oma pingutused teisejärguliste probleemide, tihtipeale pisiküsimuste lahendamisele, mille tagajärjel õppetööle on osutatud kas väga vähe või pole üldse osutatud tähelepanu.

Niisugune olukord on talumatu ja sellele peab tehtama kiire lõpp. See ülesanne on seda pakilisem ja aktuaalsem, et kiiresti läheneb kevadine eksamisessioon. Tuleb otsekohe püstitada nõue, et ametiühing radikaalselt parandaks oma tööd õppetöö juhtimisel ja et juba saabuva sessiooni ettevalmistamises ja läbiviimises oleks tunda ametiühingu suunavat, organiseerivat ja abistavat kätt.

Keskset kohta selle ülesande lahendamisel omab muidugi rühmaorganisaatorite töö õige organiseerimine. Tuleb tunnistada, et käesoleval õppeaastal ametiühingukomitee on püüdnud parandada oma tööd rühmaorganisaatorite pideva juhendamise ja abistamise osas, suunanud — kuigi mitteküllaldaselt nende tähelepanu õppetöö küsimustele. Mõnedes teaduskondades, nagu näit. põllumajandus- ja õigusteaduskonnas on ka bürood pidevalt juhendanud rühmaorganisaatoreid ja kavakindlalt üks kord kuus büroo laiendatud koosolekuil kuulanud aruandeid rühmaorganisaatorite tööst. Ka üleülikooliline ametiühingukomitee kuulas hiljuti kahe rühmaorganisaatori aruannet, millest selgus taas kord, et kui kunstilise isetegevuse, ajakirjanduse levitamise jms. osas on saavutatud edusamme, siis rühmaorganisaatorite juhendamine ja selle tagajärjel ka nende töö ikka veel lonkab põhilises lülis — õppetöö suunamise ja kontrolli osas.

Ei tohi unustada, et õppetöö on ülikoolis peamine ja rühmade tööplaanides peab esikohal olema just õppealane juhendav osa. Üheski rühmas aga pole seni ära kuulatud üliõpilaste iseseisva töö plaane, pole läbi vaadatud üliõpilaste kordamisplaane. Ometi aga on kogemused näidanud, et veel paljud üliõpilased ei oska oma tööd vabal ajal planeerida ja aega ratsionaalselt kasutada. Nooremate kursuste üliõpilastel puuduvad sageli õiged õppimismeetodid jne. Just selles osas tuleks rühmaorganisaatoritel rühmakoosolekutel läbi viia vestlusi ja arutlusi.

Seisame praegu kevadise eksamisessiooni ees. On väga oluline organiseerida nüüd õiget kordamist ja vajalikul määral konsultatsioone. Rühmaorganisaatori ülesandeks on teravalt tõsta rühmas päevakorda eksamisessiooni ettevalmistamise küsimused. Suurima hoolega tuleb ette valmistada eksamieelseid tootmisnõupidamisi, mis peavad mööduma asjaliku ja viljastava kriitika ja enesekriitika tähe all. Eriti pidevat kontrolli tuleb teostada nõrgemate üliõpilaste töö üle. Vajaduse korral tuleb rühmas organiseerida ühiseid kordamisi jne.

Ametiühingu osatähtsus õppetöös on äärmiselt suur. See asjaolu kohustab ametiühingukomiteed, büroosid ja rühmaorganisaatoreid kriitilise pilguga läbi vaatama oma senist tööd ja otsustavalt suunama peatähelepanu keskselе probleemile meie elus — õppetööle.

Eestimaa K(b)P VI kongress

Tallinnas, „Estonia" kontserdisaalis avati 11. aprillil Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei VI kongress. Kongressil, mis vältas neli päeva, kuulati ära EK(b)P Keskkomitee aruanne, mille esitas sm. I. Käbin, ja revisjonikomisjoni aruanne. Läbirääkimistest aruannete kohta võtsid osa sm-d Müürisepp, Ansberg, Kuzmin, Leede jt., kokku 34 seltsimeest, kes asjalikult kritiseerisid vigu ja puudusi senises töös ja näitasid ära selle parandamise teed.

Kongress võttis vastu ulatusliku resolutsiooni kongressil arutatud küsimuste kohta. Üldise vaimustusega saatsid kongressi delegaadid tervituskirja bolševike partei ja nõukogude rahva suurele juhile Jossif Vissarionovitš Stalinile.

Kongressi viimasel istungil valiti veel EK(b) Partei juhtivate organite uued koosseisud. Partei Keskkomitee liikmete koosseisu valiti 69 seltsimeest, nende hulgas ka EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. V. Leede; Keskkomitee liikmekandidaatideks aga 19 seltsimeest, sealhulgas TR Ülikooli õppeprorektor sm. V. Reiman. Samuti valiti kongressil 11-liikmeline revisjonikomisjon.

14. aprillil toimus ka EK(b)P Keskkomitee esimene pleenum. Pleenum valis EK(b)P Keskkomitee esimeseks sekretäriks sm. I. Käbini, EK(b)P Keskkomitee teiseks sekretäriks sm. V. Kossovi, EK(b)P Keskkomitee sekretärideks sm-d D. Kuzmini, L. Lentsmani, S. Derjabini ja V. Kuusiku. EK(b)P Keskkomitee büroo liikmeteks valis pleenum sm-d I. Käbini, V. Kossovi, D. Kuzmini, L. Lentsmani, S. Derjabini, V. Kuusiku, A. Müürisepa, A. Jakobsoni, N. Harlamovi, V. Moskalenko, A. Jaanuse. EK(b)P Keskkomitee büroo liikmekandidaatideks valiti sm-d L. Illisson ja A. Kründel.

Hoogsalt arendada teaduslikku tööd, erksalt reageerida praktika vajadustele!

* * *

Tööstust teenindamas

Meie maa töötajad arendavad ikka laiemalt sotsialistlikku võistlust tootmisalaste plaanide täitmise ja ületamise eest. Suurt abi meie käitistele võivad ja peavad osutama kõrgemate õppeasutiste teaduslikud töötajad. Seda abi ootavad Tartu linna tööstused ka Tartu Riiklikult Ülikoolilt.

Mõned meie ülikooli kateedrid on innuga asunud selle ülesande teostamisele. Analüütilise keemia kateeder on sõlminud käesoleval õppeaastal 11 Tartu käitisega abistamislepingud (Tartu Naha- ja Jalatsite Kombinaat, Tartu Piimakombinaat, Tartu Puu- ja Aedvilja Tehas, Tartu Viina- ja Pärmivabrik, Veetranspordi Valitsus, keemiatööstus „Kemaks" jt.). Ta abistab neid ja ka väljaspool töölepinguid seisvaid tööstusi tööstuslikkude eeskirjade väljatöötamise, vajalikkude vahendite valmistamise, konsultatsioonide ja tööprotsessi kontrolliks vajalike analüüside ning üksikute analüütiliste määramiste läbi. Selliseid abistamisi on olnud käesoleval õppeaastal üle 370 korra.

Kuid kateedri abi ei ole piirdunud ainult tööstuste jooksva töö kontrollimisega, s. o. pisiküsimustega, vaid kateeder on töötanud ka suuremate tööstuslike probleemide lahendamisel. Nii töötab kateedri juhataja dots. H. Ottas põlevkivitööstuse jääkide — fenoolide ratsionaalsema ärakasutamise probleemide juures. Ta on saavutanud sel alal tulemusi, sünteseerides põlevkiviõli fenoolidest aine organoliidi, mis leiab kasutamist laboratooriumides analüütilistel määramistel. Selle organoliidi abil on välja töötatud kiire analüüsi meetod fosforhappe määramiseks.

Samal menetlusel on sünteseeritud veepehmendaja, mille rakendamist teostatakse praegu Tartu Puu- ja Aedvilja Tehases ja kavatsetakse rakendada mujalgi.

Vastavalt varasemale kokkuleppele Tallinna Värvitehasega teostas dots. Ottas ka uurimisi fenoolide kasutamise kohta toorainena värvainete valmistamisel, mille tagajärjel on nimetatud tehase jaoks valminud mõnede värvainete saamise menetlused. Ka nende juurutamine tööstusse on käimas.

Kateeder ei piirdu siiski saavutatuga ja tema lähemaks sihiks on veel rohkem tihendada sidemeid tööstustega nende abistamiseks ja olulisemate probleemide lahendamiseks.

K. Kalju

Võitlusse puuduste vastu

ÜTÜ IV teaduslik konverents kahtlemata tähistas teatavat tõusu ÜTÜ töös, kuid samal ajal tõi ta reljeefselt esile ka seni veel esinevad puudujäägid. Nüüd, mil on tehtud kokkuvõtted konverentsi tulemustest, poleks üleliigne meenutada neid kogemusi, mis me omandasime konverentsi käigus.

Kõigepealt organisatoorsel alal kogesime konverentsiks valmistumise varajase alguse tähtsust. Tänavu tuleb juhendajail ja osakonnanõukogudel anda veel enne käesoleva semestri lõppu täpsed temaatilised ülesanded V konverentsiks ja suunata tööde autoreid sihikindlale ettevalmistustööle.

Järgmise konverentsi temaatilises plaanis tuleb täielikult likvideerida killustatus ja juhuslikkus. Seepärast on eelkõige vaja arvestada kompleksseid teemasid, mis tuleksid kollektiivsele läbirääkimisele ja võimalikult tsüklitena esitamisele. Selle nõude vastu on tublisti patustatud arstiteaduskonnas, milline asjaolu nõuab seniste plaanide kriitilist läbivaatamist ja vajalike paranduste või täienduste tegemist.

Kuna üliõpilastel on raske koguda küllaldast hulka katse- või vaatlusmaterjale suuremate teaduslike üldistuste tegemiseks, siis tuleb seda enam toetuda kirjanduslikele allikatele ja õppida siiski ka vähesest materjalist tegema kindlaid ning põhjendatud järeldusi. Selles suhtes tuleb tunduvalt kõrgendada nõudeid üliõpilaste teaduslikele töödele, süvendades samal ajal metoodilist juhendamist. Siin oleks kasu ka metoodilise oponeerimise juurutamisest. Tuleb püstitada ja ellu rakendada loosung: igale tööle metoodiline oponent.

Siin on tee efektiivse võitluse alustamiseks küllalt hulgaliste metoodiliste puuduste vastu üliõpilaste töödes, mida konverents selgelt esile tõi, nagu oskamatus orgaaniliselt ühendada teoreetilisi seisukohti faktilise materjaliga (E. Kask), saamatus järelduste ja üldistuste tegemisel (H. Soplepman), teema ühekülgne ja kitsas käsitlemine (M. Lepik), sisu mittevastavus teemale (A. Maiste), teema laialivalguv ja pinnapealne käsitlemine (L. Koik) jne.

ÜTÜ töö edasise tõusu kindlustamiseks tuleb otsustavalt võidelda kõigi nende puudustega. Seejuures ei saa kasutamata jätta ka seinalehti ja muud ajakirjandust.

ÜTÜ osakonnanõukogude ja ringide juhatuste esimeseks ülesandeks on tugevdada kontakti juhendajatega. Samal ajal ei saa aga juhendajad jääda äraootavale seisukohale, vaid peavad olema innustajaiks ja organisaatoreiks, vastavalt suurtele ülesannetele, mis neile on pandud noore teadlaste põlvkonna kasvatamisel.

V. Koslov,
ÜTÜ nõukogu esimees.

Matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilane T. Rea esitamas oma huvitavat teaduslikku tööd kommunismi suurehitustest.

Foto V. Levitski

Aitame kaasa sotsialistliku põllumajanduse õitsenguks

Möödunud aastal ja aastavahetusel toimus suurim murrang meie kolhooside elus: senised väikesed, vähetootlikud kolhoosid ühinesid võimsateks suurmajanditeks, elujõulisteks kolhoosideks kõigi võimalustega tootmise ratsionaliseerimiseks, eesrindliku tehnika rakendamiseks põllumajanduses ja selle alusel põllumajandustoodangu järsuks tõstmiseks.

Kuid meie vabariigi kolhoosnikud on ju eilsed üksiktalunikud. Nende kasvatamine ühtseks kollektiiviks, nende teadlikkuse ja selle alusel kogu kolhoosi töödistsipliini tõstmine, nende teadmiste ja oskuste taseme tõstmine nõuab veelgi tõhusamat abi igale kolhoosile üksikult, kui seda suudavad pakkuda kohalikud partei- ja nõukogude organid. Seda arvestades võttis EK(b)P Keskkomitee käesoleva aasta veebruaris vastu otsuse šeflustöö edasiseks parandamiseks kolhoosides. Selle otsuse alusel hiljuti toimunud Tartu linna partei-majanduslikul aktiivil püstitati uued ülesanded šeflustöö alal ja jaotati asutiste vahel uued šeflusalused kolhoosid. Meie ülikooli šefluse alla määrati 7 ühinenud kolhoosi.

Milles seisnes meie senine šeflustöö kolhoosides, millised olid selle positiivsed ja negatiivsed jooned ja millised ülesanded seisavad nüüd meie ees šeflustöö alal?

Parteiaktiivil märgiti kiitvalt põllumajandusteaduskonna tööd šeflusaluses kolhoosis „Jüriöö". Võib esile tõsta ka matemaatika-loodusteaduskonna, veterinaarteaduskonna, metsandusteaduskonna jt. tööd. Kolhoosides on esitatud rida loenguid, tihti on seal esinenud meie isetegevuskollektiivid, kolhoosidele on kingitud raamatukogusid, neile on osutatud erialast, organisatsioonilist ja materiaalset abi, ulatuslikult on kolhoose abistatud tööjõuga. On abistatud kolhooside komsomoliorganisatsioone ja naiskomisjone. Abi on osutatud ka kolhoosikorra õõnestajate ja klassivaenlaste paljastamisel, kuid mitte nii ulatuslikult ja süstemaatiliselt, nagu oleks saanud ja vaja olnud. Kokku võttes on seni seega vähe tehtud tööd kolhooside tõelise organisatsioonilise ja poliitilise kindlustamise alal.

Šeflustöö peaülesanne on aidata ümber kasvatada endised üksiktalunikud teadlikeks distsiplineeritud kolhoosnikuteks, aidata ellu rakendada kolhoosides enestes leiduvad rikkalikud reservid. Need reservid on aga ammendamatud ja peituvad eeskätt töödistsipliini tõstmises (kõigi töövõimeliste kolhoosnikute kaasatõmbamine tööle ühismajandis), tehtavate tööde kvaliteedi ja tööviljakuse tõstmises eesrindlaste kogemuste ja eesrindliku nõukogude põllumajandusteaduse viimaste saavutuste igakülgse elluviimise abil. Suured on kaod põllumajanduslikus toodangus meie kolhoosides just tööde lohaka ja hiljaksjäänud teostamise tulemusel (külv, viljakoristamine, sügiskünd), loomade halva hooldamise tulemusel, söötade ebaratsionaalse kasutamise jm. tagajärjel. Palju tööaega raisatakse tööde halva organiseerimise tagajärjel ka edasi-tagasi käimistele, ootamistele, tühisõitudele jne.

Kõiki neid puudusi tuleb selgitada igas kolhoosis, tõsta üles kolhoosi üldkoosolekutel ja brigaadide ning farmide tootmisnõupidamistel, kinni naelutada kolhoosi seinalehes ja organiseerida tootmise edasiseks tõusuks sotsialistlikku võistlust. Seda kõike ei suuda šefid üksinda teha, vaid kolhoosi laialdase aktiivi kaasabil .Kolhoosi aktiivi eesotsas peavad aga asuma kolhoosi partei- ja komsomoliorganisatsioonid ja naiskomisjonid. Nende organisatsioonide loomine, seal kus neid ei ole, nende töö tugevdamine ja igakülgne abistamine peab olema iga šefleva teaduskonna ülesandeks. Kooskõlastamatusest tekkivate vigade vältimiseks tuleb tingimata pidada tihedat kontakti mitte ainult šeflusaluse kolhoosi juhatusega, vaid ka vastava rajooni partei- ja komsomoli komiteedega, masinatraktorijaama poliitosakonnaga ning külanõukoguga.

Tööplaani tuleb võtta poliitkasvatuslike loengute korraldamine kolhoosis vähemalt kord kuus, kasutades selleks kolhoosi üldkoosolekuid, kuid tingimata ka pidevam selgitustöö otse brigaadides ja farmides. Poliitkasvatuslikku tööd tuleb teha ka individuaalselt iga kolhoosnikuga, kasutades selleks igat kolhoosis viibimise tundi.

Lähtudes neist põhimõtteist tuleb kõigis teaduskondades koostada ja ellu viia šeflustöö plaanid koordineeritult parteigrupi, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonide vahel. Ainult nii suudame täita meile bolševike partei poolt püstitatud ülesande — muuta meie noored ühinenud kolhoosid eesrindlikeks sotsialistlikeks suurmajandeiks.

H. Sarv,
TRÜ šefluskomisjoni esimees.

Mõningatest Õpetatud Nõukogu töö küsimustest

Õpetatud Nõukogu on kutsutud etendama ülitähtsat osa meie ülikooli töös. Ta peab olema selleks juhtivaks tuumikuks, kes igakülgselt läbi arutab ülikooli õppekasvatus- ja teadusliku töö parandamise kesksed ülesanded ja mobiliseerib ülikooli kollektiivi nende võitlevale lahendamisele.

On loomulik, et tähtsaimaks eelduseks nende vastutusrikaste ülesannete edukale täitmisele on Õpetatud Nõukogu töö hea ja õige organiseerimine. Erilist tähtsust omab siin koosolekute põhjalik ettevalmistamine, küsimuste sügav läbitöötamine enne nende esitamist Õpetatud Nõukogule. Peab aga ütlema, et rektoraat ei ole seda tööd teinud vajaliku plaanipärasuse ja hoolikusega. Hoiatavaks signaaliks kujunes siin sügissemestri õppetöö tulemuste läbiarutamine, mis oli nõrgalt ette valmistatud ja seetõttu ebaõnnestus. Rektoraat peab seda kogemust arvestama ja edaspidi vältima selliseid väärnähtusi Õpetatud Nõukogu töös.

Mitte vähem põhilist tähtsust aga omab Õpetatud Nõukogu töö korraldamine selliselt, et küsimuste arutamine siin toimuks asjalikus vaimus, printsipiaalse abistava kriitika ja enesekriitika õhkkonnas. Selles osas aga on Õpetatud Nõukogu töö alles lubamatult madalal tasemel. Teadusliku töö osas rakendati bolševistlikku kriitikat õieti esmakordselt nõutava järjekindlusega alles 1951. a. teadusliku uurimistöö plaani läbiarutamisel, mille kohta printsipiaalse ettekandega esines teadusala prorektor prof. Martinson. Selle küsimuse arutamise käigus aga ilmnes kujukalt kaks sügavat väärnähtust mõningate õppejõudude suhtumises kriitikasse. Ühelt poolt esines sõnavõtuga prof. Riikoja, kes täiesti vääralt reageeris bolševistlikule kriitikale, tõlgendades seda diktaatorliku juhtimisena rektoraadi poolt. Selline esinemine näitab, et mõningad meie õppejõud ei ole mõistnud kriitika ja enesekriitika määratut tähtsust sotsialistlikus ühiskonnas, ei ole arvestanud seltsimees Stalini tarka juhist sellest, et ilma printsipiaalse kriitika ja enesekriitikata ei saa olla edasiliikumist. Tarvis on anda sellistele vaadetele kõige otsustavam ja mõjuvam vastulöök.

Teiselt poolt mõningad õppejõud, nagu dots. Hallik, dots. Sossi jt. astusid otsustavalt vastu rektoraadi poolt püstitatud nõudele, et on hädatarvilik lühendada mõningate teaduslike tööde teostamise tähtaegu. Küsimuse selline asetamine nende õppejõudude poolt osutus tegelikult kodanliku teadusliku uurimistöö meetodite, talle omase nokitsemise õigustamiseks. Ometi on selge, et ajajärgul, kus meie nõukogude elu areneb hiiglasliku kiirusega, ei saa sotsialistlik ühiskond oodata aastate kaupa teda huvitavate küsimuste lahendamist. Kas võivad meie noored kolhoosid oodata 1956. aastani, mil mehhaniseerimise kateedril on kavas lõpule viia kombineeritud külvimasina konstrueerimine? Kahtlemata ei või. Sellepärast oli täiesti õigustatud kriitika teadusliku tööga viivitavate õppejõudude aadressil, ja nende vastuväited kui sobimatud nõukogude teadlase eetika ja töömeetodite seisukohalt väärivad hukkamõistmist.

Niisugustest häirivatest nähtustest Opetatud Nõukogu töös on vaja teha tõsiseid järeldusi. Õpetatud Nõukogu liikmed peavad aktiivselt, asjalikult osa võtma küsimuste arutamisest. Teiselt poolt aga peavad kõik õppejõud mõistma, et meie töö edu huvides on tarvis järjest ulatuslikumalt ja sügavamalt rakendada kriitikat ja enesekriitikat, mõista seda õigesti kui meie edasiliikumise võimast tõukejõudu, ülitähtsat vahendit meie töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks. Ainult siis tõuseb Õpetatud Nõukogu talle esitatavate nõuete kõrgusele, alles siis muutub efektiivseks tema võitlus ülikooli töö parandamise eest.

A. Köörna,
EK(b)P TRÜ algorganisatsiooni büroo sekretär.

Õigeaegselt ja organiseeritult valmistuda eksamiteks

Kohusetunne ja visa töö kindlustavad edu

Veterinaarteaduskonna veistehaiguste ja hobusekasvatuse kateedri juhataja prof. J. Kaarde on üks vanemaid teaduskonna õppejõude. Kui vanemate õppejõudude tööd tihtipeale häirivad ja takistavad mitmesugused kodanlikud igandid, siis prof. Kaarde on neist edukalt vabanenud ja arenenud tubliks nõukogude teadusemeheks ja õppejõuks. Prof. J. Kaarde loengud on alati sisukad, ideelis-poliitiliselt kõrgel tasemel, nad annavad vastulöögi kodanliku teaduse väärkontseptsioonidele. Oma loengutes prof. J. Kaarde rakendab pidevalt nõukogude teaduse uusimaid saavutusi.

Kuidas on see prof. Kaardel korda läinud? Vastuse saame, kui vaatleme prof. J. Kaarde suhtumist oma tööülesannetesse.

Otsekohe pärast fašistlike okupantide minemakihutamist lõi prof. J. Kaarde sidemed vanemate vennasvabariikide vastavaalase kirjandusega, õppejõudude ja õppeabistega. Nii viibis ta juba 1947. a. kaks korda Leningradis ja üks kord Moskvas teaduslikel konverentsidel. Hiljem korduvalt mitmesugustel vennasvabariikide teaduslikel konverentsidel viibides on ta loonud personaalseid sõbralikke sidemeid vastavaalaste teaduslike uurimisasutiste kateedrite õppejõududega, nagu Üleliidulise Helmintoloogia Instituudi direktori akad. K. I. Skrjabiniga, Leningradi veterinaarinstituudi õppejõu I. A. Botšaroviga, Alma-Ata Zooveterinaarinstituudi õppejõu prof. J. I. Kleinbokiga, Leningradi Veterinaarinstituudi prof. Katsnelsoniga, Tbilisi Zooveterinaarinstituudi mittenakkavate sisehaiguste kateedri juhataja dots. Džanašiaga ja rea teiste väljapaistvate eriteadlastega.

Üheks sagedamaks tööd takistavaks põhjuseks tuuakse tavaliselt õppejõudude poolt ette suurt töökoormust ja ajapuudust. Prof. J. Kaarde juures aga näeme, et õige ajajaotus ja töö organiseerimine võimaldavad tal peale otsese õppetöö täita teisigi ülesandeid. Nii töötas ta mitu aastat ülikooli ametiühingukomitees, on praegu ÜTÜ veterinaarteaduste osakonna juhendav õppejõud, Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingu põllumajanduse sektsiooni esimees, täiendab ennast ideelis-poliitiliselt kõrgema astme filosoofilises seminaris jne. Tundes sügavat huvi nõukogude kunsti saavutuste vastu, külastab ta sageli teatrit ja kino. Ning lõpuks ka taastamistöödel on ta olnud parimate hulgas.

Tubli, oma tööd armastusega tegeva õppejõuna, eesrindliku teadlasena ja aktiivse osavõtjana ühiskondlikust tööst võib prof. Kaarde olla eeskujuks teistelegi õppejõududele.

J. Kikas,
veterinaarteaduskonna ametiühingu büroo esimees

Kasu on vaid hästi ettevalmistatud tootmisnõupidamisest

Möödunud nädalal toimus matemaatika-loodusteaduskonna keemiaosakonna II kursuse üliõpilaste tootmisnõupidamine.

Kursuse hooldaja sm. Tani oma sõnavõtus märkis, et kursusekolmik ei ole oma ülesandeid täitnud nõuetele vastavalt ja et ka tema kursuse hooldajana on suhtunud oma ülesannetesse liberaalselt. Sellepärast esineb kursusel terve rida väärnähtusi ja puudusi. Valusaks küsimuseks oli loengutelt ja seminaridelt põhjuseta puudumine, kus silma paistavad niisugused üliõpilased, nagu Einer, Tammeväli, Ääro jt.

Kursusevanem A. Liiva oma sõnavõtus tõi esile rea fakte töödistsipliini rikkumisest. Nii on üliõpilane Einer puudunud põhjuseta ligi 30 tundi, eriti marksismi-leninismi aluste seminaridelt. Käesoleva semestri jooksul on sm. Einer osa võtnud ainult ühest (!) füüsika harjutustunnist. Praktikumitundides rikub sm. Einer praktikumi korda ja segab teiste üliõpilaste tööd. Tihti hilineb ta praktikumile ja lahkub enne praktikumi lõppu.

Tootmisnõupidamisel tõsteti teistele eeskujuks seltsimehi Kübarat, Lumi jt., kes edukalt jõuavad edasi vene keeles ja teistes distsipliinides.

Seejärel võeti vastu otsus, et kursuse kollektiiv peab põhjalikult parandama oma tööd, tegema lõpu liberaalitsemisele ja otsustavamalt võitlema õppeedukuse ning töödistsipliini tõstmise eest.

See oli ka kõik. Tootmisnõupidamine jättis pealiskaudse mulje. Ei oleks tohtinud piirduda ainult faktide konstateerimisega, vaid oleks tarvis olnud näidata, millised tegurid põhjustavad ühtede edu ja teiste mahajäämuse. Kursusele oleks tulnud kasuks, kui mõni edukalt edasijõudev üliõpilane oleks jutustanud, kuidas ta on saavutanud häid tulemusi õppetöös, kuidas ta valmistub seminarideks ja praktikumideks. Tõsiseid puudusi esineb vene keele õppimisel, kuid keegi vene keeles hästi edasijõudvaist ei rääkinud, et ta tellib ja loeb regulaarselt venekeelset ajakirjandust, samuti ilukirjandust vene keeles, valmistab vene keele tunniks hoolikalt. Keegi ei küsinud seltsimeestelt Liivalt ja Kivimäelt, miks nad pole senini muretsenud isegi vene keele kodutööde ja harjutuste vihikut.

Eesrindliku nõukogude teaduse omandamisel ei saa piirduda ainult loengute külastamisega, vaid tuleb osa võtta ka teaduslike ringide tööst. Ka keemiaosakonna II kursuse üliõpilased kuuluvad enamikus kõik paari teaduslikku ringi, kuid nende tegelikust tööst võtavad osa väga vähesed. Üliõpilased Truus, Pung jt. on jätnud täitmata endale keemiaringi liinis võetud kohustused, üliõpilane J. Vene, kes on analüütika sektsiooni vanemaks, on suhtunud lubamatult loiult oma ülesannetesse ja pole midagi teinud sektsiooni töö parandamiseks.

Kommunistlik noor Einer oma sõnavõtus, mis pidi olema ka enesekriitiline, püüdis ennast igati puhtaks pesta ja tegi põhjendamatult ja sobimatult katseid teistele veeretada oma süüd. Sm. Eineri selline käitumine nõuab häbimärgistamist.

Tootmisnõupidamine oleks pidanud olema paremini ette valmistatud, siis olnuks sellest ka rohkem kasu.

R. Siimre

Dekanaadis tuleb luua kord

Matemaatika-loodusteaduskonna mitmetes osakondades, nende seas ka bioloogiaosakonnas, algab lähemal ajal eksamisessioon. Üliõpilased on eksamissesiooni algusest väga huvitatud, sest vaid korralikult planeeritud õppeainete kordamine enne eksameid annab tagajärjekaid tulemusi. Vastupidisel seisukohal on aga matemaatika-loodusteaduskonna dekanaat (dekaan sm. Kallas), kes pole üldse huvitatud eksamisessiooni saabumisest. Sellise passiivsuse tõttu ei saanud üliõpilased õigeaegselt teada, millal algab eksamisessioon ja missugused eksamid ning arvestused tuleb selle kestel sooritada.

Kui pöörduti dekanaati (sekretär sm. Miiret) andmete saamiseks eelseisvate eksamite kohta, kõlas vastus: „Ei tea. Homme (s. o. 5. aprillil) toimub Õpetatud Nõukogu koosolek, küll siis näeb. Ärge muretsege, küll me ütleme, kui teil eksam on!“ (Uskumatu, et õppeplaanis pole igal semestril sooritatavad eksamid ja arvestused märgitud!)

Kaks päeva hiljem leidis aset järgmine telefonikõne:

Üliõpilane: „Vabandage, kas te võiksite öelda, millal algab eksamisessioon?“ — „Oodake, ma küsin dekaanilt järgi. (Ja peale 10-minutilist vaheaega) Viimased loengud on üheteistkümnendal aprillil.“ — „Kuidas? Üheksateistkümnendal?“ — „Ei. Kindlasti üheteistkümnendal.“ (Eksamisessiooni varemteatatud alguspäevaks on 15., 18., 20. ja 24. aprill — samuti dekanaadi andmeil! Tegelikult lõppesid loengud alles 19. aprillil).

Järgmisel päeval dekanaadis. „Vabandage, kas me võiksime teada saada, missugused eksamid ja arvestused meil tuleb sellel eksamisessioonil sooritada?“ Pika otsimise ja selgitamise peale selgub, et arvestusi ei olegi, sest kõigis loetud õppeaineis tulevat eksamid!

Lubamatu on ka üliõpilaste kohtlemine dekanaadis. „Me teiega ei räägi, teeme seda vaid kursusevanemaga“, „Praegu pole aega. Tulge teine kord“, „Ühe inimese pärast ma ei hakka seda tegema“ — need on tavalisemad väljendid.

On viimane aeg lõpetada dekanaadi selline hoolimatu suhtumine õppetöö korraldamisse. Samuti peaks õppeosakond enam tähelepanu pöörama dekanaatide tööle eksamisessiooniks valmistumise osas, eelkõige aga kutsuma korrale matemaatika-loodusteaduskonna dekanaadi.

H. Ling,
A. Remm,
E. Parmasto,
J. Veldre,
bioloogiaosakonna üliõpilased.

Vene keele eeskujuliku omandamise eest

Meil on saavutatud olukord, kus enamik üliõpilasi valdab vene keelt sel määral, et võib lugeda ja tarvitada erialast kirjandust. Üliõpilased on aru saanud vajadusest hästi valitseda vene keelt ja töötavad seepärast hoolega, eriti viimasel õppeaastal, kuna meil, IV kursusel, on ju kevadel vene keele lõppeksam.

Esineb aga tõsiseid lünki ja nõrku kohti meie teadmistes vene keele alal. Lünkade ja nõrkade kohtade tekkimine on muidugi eelkõige tingitud üliõpilaste eneste mitteküllaldasest tööst.

On kaks peamist lünka meie vene keele oskuses: õigekirjutus ja aktiivne keel. Reeglipäraselt on kirjalikud tööd nõrgemad suulistest vastustest, millest järeldub, et õigekirjutuse parandamise alal tuleb veel tublisti tööd teha. Siin aitavad õppejõud. Tuleb võimalikult palju kirjutada vene keeles, igaks tunniks teha mõni kirjalik ülesanne. Osa üliõpilastest kirjutab iga päev päevikut vene keeles.

Teiseks nõrgaks kohaks on aktiivne keeletarvitamine, vestlus. Teooriaga on asi enam või vähem rahuldav, keelepraktikaga aga on lugu mitterahuldav. Sageli üliõpilased teavad grammatika reegleid, kuid praktikas neid kasutada ei oska, kõnelevad vene keelt vigadega, ei oska sõnavara aktiivselt kasutada, sõnavara on vaene, fraseoloogia piiratud. Lünga põhjus seisneb selles, et vene keele praktikat on üliõpilastel vähe, ainult vene keele tundides.

Lähtudes sellest otsustas meie kursus loogika-psühholoogia osakonna komsomoliorupi initsiatiivil läbi viia kursusel vene keele päevad, kus kogu kursus räägib ainult vene keeles. Üksikutes õpperühmades praktiseeritakse seda igal võimalikul juhul.

A. Pahplum
ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Lugejad ja kirjasaatjad avaldasid oma soove

Teisipäeva õhtul toimus aulas ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ kirjasaatjate ja lugejate III konverents, mis tegi kokkuvõtte ajalehe tööst möödunud aasta jooksul ja näitas ära puudused senises töös.

Pikemate ettekannetega esinesid konverentsil ajalehe „TRÜ“ vastutav toimetaja sm. J. Feldbach, kes andis ülevaate ajalehe toimetuse tööst, ja ELKNÜ TRÜ Komitee liige sm. N. Bassel, kes käsitles korrespondentide töö ülesandeid. Aruandeile järgnesid läbirääkimised, mille käigus võtsid sõna sm-d Koslov, Paul, Kaarna, Raid, Jürimäe, Kiisk jt., kokku 12 seltsimeest. Sõnavõtjad tegid rea ettepanekuid ülikooli ajalehe sisukamaks, elavamaks ja operatiivsemaks muutmiseks, eriti üksikasjalikult aga peatusid korrespondentide töös esinevail puudustel. **K. Laanepõld**

Kehakultuur ja sport

Ebaõnnestumine polnud juhuslik

Hiljuti toimusid ülikooli tõsteesivõistlused. Võistluste avasõnas märgiti puudustena väga vähest osavõttu (26 üliõpilast) ja huvipuudust selle ala vastu.

Mis puutub huvipuudusse tõstmise vastu, siis ei ole see ainuke põhjus, mille tagajärjel võistlused ei osutunud rahuldavaks. Teatav vastutus langeb siin siiski ka ülikooli spordiorgameile, kes ei ole tõstespordi arendamisel ja propageerimisel olnud vajalikult järjekindlad. Küllalt suur viga käesoleval juhul tehti kas või sellega, et võistlustest teatati vaid paar päeva varem. Nii tuli enamik võistlejaid võistlustele täielike võhikutena määruste suhtes, mistõttu ka palju tõsteid ebaõnnestus. Mõni katsus kangi pärast paariaastast eemalolekut alles võistluste hetkel. Sellest tulenes muidugi see, et ta ei saanud üles ühtki enda poolt ülesantud algraskust. **E. Lepik**

Meile kirjutatakse

Kas ametiühing ei saaks aidata?

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna IV kursuse üliõpilased siirduvad juba mõne nädala pärast õppepraktikale TRÜ õppe- ja katsemetskonda Järvseljale.

Järvselja on üldiselt tuntud oma niiske kliima ja rohkete rabade poolest. IV kursuse üliõpilased otsustasid seepärast end varustada kummisäärikutega vee vastu, ilma milleta, eriti varakevadel, on seal võimatu läbi saada. Muret teeb aga üliõpilastele asjaolu, et kummisäärikuid ei ole momendil kustki saada. IV kursuse üliõpilased pöörduvad TRÜ Ametiühingu Komitee poole, et see aitaks neid varustuse hankimisel.

P. Tälli,
metsamajandusosakonna IV kursuse korrespondent.

Vastuseks meie kriitikale

Füüsikaringi seinalehe toimetuselt saabus meie lehe toimetusele järgmine kiri:

„Vastuseks teie ajalehes nr. 11(99) 30. märtsil 1951. a. ilmunud artiklis „Seinalehed pidagu sammu elu nõuetega“ ilmunud kriitilisele märkusele ÜTÜ füüsikaringi seinalehes ilmunud G. Jänese artikli „Kes esindab meie osakonda teaduslikul konverentsil“ suhtes teatame, et seinalehe toimetus arutas koos artikli autoriga läbi G. Jänese nimetatud artikli ja leidis et kriitiline märkus selle kohta oli täiesti põhjendatud. Seinalehe toimetus on teinud vea, lubades avaldada sellist ebasobivat artiklit, mis näitab autori poliitilist lühinägelikkust. Seinalehe toimetus teostab edaspidi rangemat kontrolli avaldatavate artiklite suhtes ja organiseerib koos ÜTÜ osakonnanõukoguga osakonna seinalehtede toimetustele instrueerimiskoosoleku.“

Сегодня в номере

Передовая «Профсоюз и учебная работа» указывает на то, что профсоюзный комитет крайне слабо занимается организацией учебно-воспитательной работы, и выдвигает мероприятия по улучшению положения в этой области.

На 1-ой странице опубликованы еще статьи о помощи производству со стороны кафедры аналит. химии, о необходимости бороться с методическими ошибками в студенческих научных работах и о важнейших задачах по шефской работе над колхозами.

На 2-ой странице помещена статья секретаря партбюро тов. Кёёрна — о недостатках в работе Ученого Совета.

На той же странице опубликован ряд статей, посвященных подготовке к экзаменационной сессии. Здесь передается опыт преподавания проф. Каарде, рассказывается о работе студентов ист.-филологического факультета по изучению русского языка и указывается на недостатки в работе деканата и в проведении курсовых совещаний на естественно-математическом факультете.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 03011 Trükikoja „Tartu Kommunist“ trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1143

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Olgu tervitatud rahvusvaheline töörahvapüha — 1. mai!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 15 (103) Laupäeval, 28. aprillil 1951. a. IV aastakäik

Rahu ja loova töö lipu all

Läheneb 1. mai — rahvusvaheline töörahvapüha. Üldrahvaliku rõõmuga, uute võitudega oma loovas töös lähevad igal aastal nõukogude inimesed vastu oma suurele, oodatud pühale. Ent mitte üksnes Nõukogudemaal, vaid kogu maailmas lehvivad sel päeval värskes kevadtuules uhkelt ja võidukindlalt töörahva punased võitluslipud. Iga aasta 1. mail tulevad miljonid töölised kapitalistlikes maades tänavatele, vaatavad üle oma võitlusjõude ja demonstreerivad kindlalt ja otsustavalt oma tahet lõpuni võidelda leiva ja vabaduse, demokraatia ja sotsialismi eest.

Tänavusi maipühi võtame me vastu eriti pingelises rahvusvahelises olukorras. Anglo-ameerika imperialistid, kes näevad kapitalistliku süsteemi hukkumise paratamatust, püüavad edasi lükata end ähvardavat saatust uue sõja kaudu. Kuigi vastukaaluks imperialistide sepitsustele on arenenud võimas, sadu miljoneid inimesi haarav rahukaitseliikumine maailma kõigis maades, ripub inimkonna kohal ikka veel kolmanda maailmasõja oht. Sellepärast omab tänapäeval rohkem kui kunagi varem otsustavat tähtsust töötavate masside rahvusvaheline solidaarsus, nende ühtsus võitluses rahu ja demokraatia eest, imperialismi ja reaktsiooni vastu. Seltsimees Stalin oma jutuajamises „Pravda“ kirjasaatjaga märkis: „Rahu säilitatakse ja kindlustatakse, kui rahvad võtavad rahu säilitamise ürituse oma kätte ja kaitsevad seda lõpuni. ... Sellepärast on laialdasel kampaanial rahu säilitamiseks kui sõjaõhutajate kuritegelike mahhinatsioonide paljastamise vahendil nüüd esmajärguline tähtsus.“

Ja ei ole kahtlust, et miljonilised töötajate kolonnid tänavu 1. mail kinnitavadki oma vääramatut otsustavust lõpuni kaitsta rahu üritust.

Nõukogude rahvale on 1. mai rõõmsaks kokkuvõtete tegemise päevaks saavutatud töövõitudest, uute eesmärkide ja ülesannete püstitamise päevaks. Pühade ajal peetakse kõikjal meie piiritu kodumaa linnades ja külades miitinguid. Tuhandeilt tribüünidelt peetakse kõnesid kümnetes eri keeltes. Töölised ja kolhoositalupojad jutustavad siin, kuidas meie rahvas edukalt lahendas viisaastaku ülesanded, kuidas alustavad tööd uued tehased, kuidas järjest mehhaniseeritumaks, hõlpsamaks muutub meie inimeste töö, kuidas töötajate loov initsiatiiv purustab vanu norme, kuidas Nõukogudemaa põldudel võimsa tehnika abiga kogutakse enneolematult rikkalikke saake, kuidas nõukogude teadlased lahendavad ülesandeid, mis on ülejõukäivad kõigile kapitalistlike maade uurijatele... Kõnelejad jutustavad ka sellest, kuidas iga päevaga läheneb aeg, mil süttivad uute hiigelelektrijaamade tuled Volgal ja Dnepril, esimesed laevad läbivad uusi kanaleid ja elustav vesi voolab kõrbedesse, muutes nad haljendavateks viljaväljadeks...

Ka meie ülikooli kollektiivil on põhjust rõõmu ja rahuldustundega vastu minna 1. mai pühale. Meil on kõigis meie töö harudes saavutusi ja võite, millele võime olla uhked. Õppetöö ideelis-teoreetiline tase tõuseb järjest, intensiivsemaks muutub kasvatustöö, üha tihedamini seondub ülikooli tegevus praktika vajadustega, teaduslikus töös on alanud tõsine murrang paremusele. Meie kollektiiv on muutunud ühtsemaks, on kasvanud tema ideelis-poliitiline teadlikkus ja karastatus. Meie peres on palju eesrindlikke õppejõude nagu sm. Ananjeva õigusteaduskonnast, prof. Kaarde veterinaarteaduskonnast, prof. Vaga matemaatika-loodusteaduskonnast, dots. Reiman, dots. Antons ja palju teisi, kes kasvatavad noori ustavuse vaimus Nõukogude kodumaale ja teevad õppetöö kõrval pingelist ning ulatuslikku teaduslikku tööd. Üliõpilaste hulgas on kasvanud suur hulk õppetöö eesrindlasi, kes ühendavad eriala sügava tundmaõppimise aktiivse osavõtuga ülikoolis toimuvast ühiskondlikust elust. Mainitagu neist sm. Ruubelit matemaatika-loodusteaduskonnast, sm. Tohverit ja Kuusikut põllumajandusteaduskonnast, sm. Koslovi ja Kaarnat metsandusteaduskonnast, sm. Väljast ajaloo-keeleteaduskonnast, sm. Grossi kehakultuuriteaduskonnast ja paljusid teisi.

Innustagu nende seltsimeeste eeskuju kõiki meie õppejõude ja üliõpilasi oma kohustuste eeskujulikule täitmisele, Nõukogude kodumaa ennastsalgavale teenimisele!

Nõukogude inimestele on omane alaline püüe paremate töötulemustele. Nii ka meie, märkides 1. mai puhul oma saavutusi, peame seejuures püstitama uusi ülesandeid, märkima eesmärke edasiseks tööks. Me peame oma keskseks ülesandeks seadma õppe- ja kasvatustöö ideelis-teoreetilise taseme sellise tõstmise, et see veel paremini kindlustaks eesrindlike nõukogude spetsialistide ettevalmistamist meie ülikoolis.

Tuleval aastal langeb maipühadega kokku teine suur tähtpäev — meie ülikooli 150. aastapäev. On tarvis otsustavalt hoogustada ettevalmistustöid ülikooli juubeliks, kindlustada kõigi ettenähtud ürituste plaanipärane läbiviimine. Ettevalmistustöödest osa võtma tuleb tõmmata kõik meie ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid, õppejõud ja üliõpilased. Ulatuslikult tuleb arendada selgitustööd massides, hoolitseda selle eest, et ülikooli juubeli ettevalmistamine kujuneks uueks purustavaks löögiks kodanlikele natsionalistidele ja nende mürgisele ideoloogiale. Vähe sellest: kui nõukogude rahvas kõiki oma tähtpäevi võtab vastu uute saavutustega töös, siis ka meie kohus on mobiliseerida ülikooli kollektiiv töö põhjalikule parandamisele ülikooli juubeli auks.

1. mai pühale läheme me uute saavutustega töös, rahu ja kommunismi eest võitlemise lipu all. Kujunegu 1. mai pühitsemine järjekordseks demonstratsiooniks meie kollektiivi sügavast nõukogude patriotismist, tema piiritust ustavusest Nõukogude kodumaale, bolševike parteile ja suurele Stalinile!

Õpetatud Nõukogus

Möödunud reedel toimunud Õpetatud Nõukogu koosoleku päevakorras oli kandidaatide esitamine Eesti NSV Teaduste Akadeemia tegev- ja korrespondeerivate liikmete vakantsetele kohtadele.

Õpetatud Nõukogu otsustas esitada kandidaatideks akadeemia ühiskonnateaduste osakonna tegevliikme kohale filosoofiateaduste kandidaadi sm. Gustav Naani ja kirjavahetajaliikme kohale majandusteaduste kandidaadi sm. Richard Antomsi.

E. Salum

Uutele võitudele ideoloogilisel rindel!

(EK(b)P Keskkomitee sekretäri sm. I. Käbini aruandekõnest EK(b)P VI kongressil)

Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei VI kongress on kokku tulnud olukorras, kus meie maa suure Stalini juhtimisel sammub maailma vabadustarmastavate rahvaste avangardis, olles rahu säilitamise eest peetava võitluse eesotsas, paljastades sõjaõhutajaid.

Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei V ja VI kongressi vahelist ajajärku iseloomustab võitluse tugevnemine kodanliku natsionalismi ja tema ideoloogia vastu. Otsustavat osa selle võitluse tugevdamisel etendas ÜK(b)P Keskkomitee otsus „Puudustest ja vigadest Eestimaa K(b)P Keskkomitee töös“.

ÜK(b)P Keskkomitee ning EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumist osavõtjate poolt avastatud rohkearvulised vead ja puudused räägivad sellest, et Eestimaa K(b)P Keskkomitee juhtkond viis ellu väära poliitilist joont, mitte bolševistlikku joont, vaid niisugust joont, mis tegelikult soodustas kodanlike natsionalistide ja kulakute — eesti rahva õelaimate vaenlaste tegevust.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus „Puudustest ja vigadest Eestimaa K(b)P Keskkomitee töös“ oli Eestimaa K(b)P Keskkomitee ja vabariigi parteiorganisatsioonide kogu tegevuse aluseks ajavahemikul, mis on möödunud Eestimaa K(b)P Keskkomitee VIII pleenumist.

Kõige tõsisemaks puuduseks meie töös on vajaliku võitluse puudumine kodanliku natsionalismi vastu.

Teravnenud klassivõitluse tingimustes, seoses sotsialismi eduka pealetungiga purustatud kapitalistlike klasside viimastele jäänustele, kodanlikud natsionalistid aktiviseerisid oma tegevust. Neis tingimusis on võitlus eesti kodanliku natsionalismi vastu ja selle olemuse kui kulakluse ideoloogia paljastamine vabariigi parteiorganisatsiooni tähtsaimaks ülesandeks.

Kodanliku natsionalismi mõju tagajärjel võis näha meie partei- ja nõukogude töös rahvuslike iseärasuste tähtsuse ülehindamise väära praktikat, samal ajal, kui töötajate klassihuvid jäid varju. VK(b)P X kongressil näitas seltsimees Stalin, et töötajate huvide ärasegamine selle või teise rahvuse nn. „üldrahvuslike“ huvidega, oskamatus eraldada esimesi viimastest ja ehitada neile parteitöö, viivad kaldumisele kodanlikku natsionalismi.

Kõigile on arusaadav, et meie vabariigi arengu tingimustes esinevad rahvuslikud iseärasused ja ükski marksist ei saa neid eitada. Keegi ei saa eitada kas või säärast iseärasust kui rahvuskeele olemasolu. Oma partei- ja nõukogude töös oleme kohustatud seda iseärasust tingimata arvestama, arvestama, ütleme kaadri paigutamisel. Kohaliku rahvuse keele oskamine osutub väga oluliseks faktoriks juhtivate töötajate sidemete tugevdamisel töötajate hulkadega, kes olukorrast tingituna ei ole saanud omandada vene keelt. Seda me peame arvestama. Vene seltsimehed peavad õppima eesti keelt ja eesti seltsimehed peavad omakorda õppima vene keelt. Kuid kas see tähendab, et see põhimõte — valida kohaliku rahvuse keelt oskavaid inimesi — peab mängima domineerivat osa kaadri paigutamisel? Ei. Kohaliku rahvuse keele mitteoskamine osutub raskendavaks faktoriks töös, kuid ületatavaks ja mitte peamiseks.

Kogemused näitavad, et tõeline bolševik, kogenud nõukogude ja parteitööline leiab alati kontakti kohaliku elanikkonnaga. Ehkki ta ei oska keelt, ta omandab selle. Peamine on siin parteilise keele oskus, s. o. õige parteipoliitika elluviimine, mis vastab töötavate hulkade huvidele, kellega me peamegi sidemeid tugevdama.

Milles avaldub meil kodanlik natsionalism?

Kõigepealt vana kodanliku korra üleskiitmises, katsetes meie tegelikkusse sisse tuua kodanlikku ideoloogiat kirjanduse, kunsti ja teaduse kaudu ning sellega pidurdada tõelise, sotsialistliku rahvuskultuuri arenemist. Üheks säärase kateks oli „Noor-Eesti“ kirjandusliku voolu laialdane propageerimine ja katse seada seda reaktsioonilist dekadentlik-formalistlikku voolu meie nõukogude kirjanduse esivanemaks.

Teadusse ja kunsti püüavad kodanlikud natsionalistid igati istutada kummardamist lääne kodanliku kultuuri ja kunsti ees, püüdsid ja püüavad süvendada apoliitilisust, sisse tuua kodanlik-natsionalistlikke kontseptsioone teadusesse, eriti ajaloosse.

Kodanlikud natsionalistid pidurdasid igati eesti nõukogude teaduse arengut. Nad korraldasid Eesti NSV Teaduste Akadeemia töö niimoodi, et raisata ära küll suuri rahasummasid, aga et akadeemia „töödest“ mitte midagi ei läheks meie rahvamajanduse arendamiseks.

Kodanlik natsionalism avaldub samuti soovis mitte organiseerida vene keele õppimist. Seda tegid eeskätt meie koolidesse ja ülikoolidesse pugenud kodanlik-natsionalistlikud elemendid, leides selles otsest toetust andresenidelt, kruusidelt ja nendetaolistelt, kes toetusid Karotammele.

Kodanlik natsionalism ei avaldu meil mitte üksnes ideoloogilisel rindel. Majanduslikes küsimustes väljendub ta püüdlustes eraldada Nõukogude Eesti majanduse arengut kogu Nõukogude Liidu majanduse arengust.

Paljastades kodanlikke natsionaliste on meil vaja põhjalikult parandada tööd elanikkonna kasvatamisel rahvaste sõpruse vaimus, kodanlike natsionalistide kui meie rahva kõige kurjemate vaenlaste vihkamise vaimus. On vajalik tugevdada meie partei rahvuspoliitika propageerimist, tutvustada Lenini ja Stalini teoseid rahvusküsimuses, organiseerida nende õppimist meie kaadri poolt.

Meie ei pea kunagi unustama purustatud vaenulike klasside jäänuste olemasolu ja seda, et nad ka tulevikus püüavad meile kahju teha. Vaja on luua säärased tingimused, mis täielikult paralüseerikssid need katsed ja annaksid võimaluse õigeaegselt paljastada ja karistada rahva vaenlasi.

Oma eeskujuliku, ennastsalgava tööga tõstame armastatud sotsialistliku kodumaa võimsust, aitame kaasa püsiva rahu kindlustamiseks rahvaste vahel

* *

Valeeria Villandi

Maipühal

Jälle rullunud sädelema
meie võidulipud,
lapsega koos vanaema
tänavale kipub.

Talle näib, et täna on ta
aastakümneid noorem
ega ole enam kanda
möödund vaeva koorem.

Talle tuttavad need visad
mehed kindla moega.
Laps ta kõrval hüüab: „Isa!"
Vanamemm näeb poega,

kes sääl sammub, noor ja uhke,
kätes lipuvarras.
Memme südamesse puhkeb
rõõm nii suur ja harras.

Helendavad punatähed
kõrgeil hooneharjul,
rõõmsaid hulki läheb, läheb
loosungite varjul.

Vastseil müürel tänavatel
alles lubjapiisku.
Memm käib silmil säravatel
ja ta vaade niiskub.

Siin on käitis, sääl on maja,
küll veel tellingutes,
aga pole tuulekaja
enam põlend ustes.

Argipäeviti siin ise
ehitavad nemad,
just needsamad pidulised,
tütred, pojad, emad.

Vanamemme pihus väike
lapselapse käsi;
täna jõudu annab päike,
lapski nüüd ei väsi.

Ta saab kõik, mis noorel vaja,
õnne, hoolt ja valgust.
Tervitame t e m a aja,
m e i e aja algust.

Kogu hingega

Möödunud sajandivahetusel juhtus seda sageli: töötu maatamees vankrivahetäie varandusega ja paljude leibaihkavate lastesuudega läks linna õnne otsima; õnn aga ei elanud siis meie maal. Nii kolisid ka Anna Jakobsoni vanemad Meeri vallast Tartusse, et leida siin tööd ja toitu oma perekonnale. Kuid ehkki isa-ema varavälgest hilisööni orjasid võõraid tööperemehi, ei jätkunud leiba kaheksale lapsele. Ja Anna, kes oli perekonnas vanimaks lapseks, pidi varsti võtma endale perenaisekohustused ja lisaks veel aitama vanemaid vendade toitmisel. Õppimine, millest Anna oli unistanud juba lapsena, tuli vahetada lakkamatu töö ning kõhna leivakannika vastu.

Juba 16-aastaselt läks Anna võõraid teenima: algas raske võitlus oma leiva eest. Anna Jakobson töötas kord majateenijana, kord talutüdrukuna, siis lapsehoidjana. Vahel aga lõppes tööjärk täiesti ja jäi vaid üks tee — hädaabitöölisena turbarabasse. Ligunedes päevad läbi külmas rabas ja loopides tinaraskeid turbapätse kõrgele vallipukile ei teenitud ometi päevapalgaga täit kõhutäit ei endale ega pojale.

Nõukogude võimu taaskehtestamine Eestis avas Jakobsonidele, nagu kõigile eesti töölistele uksed uude ellu — nende töö leidis väärilist hindamist. Rahulikku tööd segas aga fašistide reetlik rünnak. Napp oli Punaarmeesse mineva poja lahkumistervitus emale: „On õnne, siis tulen tagasi, kui langen, langen uue elu eest!"

1944. a. vabastati taas meie sünnimaa. Kuid Anna Jakobsoni oodatu ei tulnud — poeg langes võitluses kodumaa eest Velikije-Luki all. Käsi rüppe lasta polnud aga nüüd aega, sest poja võitlust tuli jätkata rahuliku tööga. Anna Jakobson asus juba vabanemisaastal töö'e Tartu Riiklikku Ülikooli töölisena, kus ta oma kohustusi on täitnud kiiduväärse hoolega.

Rahvusvahelise töölispüha puhul tervitame sm. Anna Jakobsoni tema eduka ja hoolsa töö eest. Sm. Jakobson ise aga iseloomustab vaid mõne lühikese lausega oma murerohket minevikku ja tänast vaba tööd: „Kapitalistide teenimisest ei taha ma rääkida — see oli nii raske ja rõõmutu. Nüüd aga töötan nii, nagu vaja, töötan nii, et minuga oldaks rahul". Ja eks peitugi selles kogu sm. Jakobsoni töö ja elu mõte — panna tänasesse töösse kogu oma hing ning tunda, et meie maa, kogu sotsialistlik ühiskond on rahul sinu tööga.

L. Eiber

Ivo Nei tubli saavutus

Tallinnas lõppes neil päevil Nõukogude Eesti VIII maletšempionaad, mida iseloomustas erakordselt tihe konkurents ja pinev võitlus esikoha pärast. Seda enam tuleb hinnata TR Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna füüsikaosakonna II kursuse üliõpilase Ivo Nei toredat saavutust, kes kogus 15 punkti ja saavutas esikoha.

TR Ülikooli kollektiiv tervitab värsket Nõukogude Eesti maletšempioni Ivo Neid ja soovib talle uusi võite meie ülikooli spordiau kaitsmisel.

K. Pärnik

Eeskujuks kogu üliõpilaskonnale

Õppetöö on ülikoolis tähtsaim tööliõik ja just selle järgi hinnatakse meil inimesi. Nii nagu kõigil elualadel, nii ka õppetöös on avangardiks kommunistlikud noored, kes oma eeskujuga tõmbavad kaasa teisi üliõpilasi.

Kes meie üliõpilastest ei ole kuulnud sellistest eesrindlikest kommunistlikest noortest, nagu sm-d Koslov, Kaarna, Puusild, Viru, Tohver, Pruul, Väljas, Ruubel jt. Iga aus nõukogude üliõpilane tunneb uhkust selle üle, et meie kollektiivist on võrsunud sellised noored.

Kommunistlikud noored on esirinnas ka ühiskondlik-poliitilises töös. Eespooltoodud seltsimehed ja paljud teised seovad oskuslikult õppetööd ühiskondlik-poliitilise tööga. Nad mõistavad, et nõukogude spetsialist ei või olla elust eraldunud inimene, vaid ta peab olema ka aktiivne ühiskonnategelane.

Kogu TRÜ kollektiiv tunneb metsandusteaduskonna IV kursuse üliõpilast kommunistlikku noort V. Koslovi. Ta juhib edukalt ÜTÜ nõukogu tööd, mille järjekordseks tõendiks oli hästiõnnestunud IV üliõpilaste teaduslik konverents. Pidevalt on ta saavutanud õppetöös vaid hindeid „väga hea". Kuid sm. Koslovile on omane veel eriti väärtuslik joon — pidev ja süstemaatiline töö enesetäiendamise eesmärgil ühiskonnateaduste alal.

Eesrindlik õppe- ja ühiskondlikus töös ning esimene spordiväljakul — nii võib iseloomustada lühidalt sm. Tohverit, põllumajandusteaduskonna IV kursuse üliõpilast. Sm. Tohver täidab eeskujulikult oma ülesandeid ELKNÜ TRÜ Komitees, kus ta juhib teadusliku töö sektorit. Ühtki tundi pole ta käesoleval semestril puudunud õppetööst. See on ilmekaks näiteks, kuidas nõukoguliku töössesuhtumise korral ollakse eesrindlane nii õppe- kui ühiskondlikus töös.

Ainult tunnustavaid sõnu võib öelda ka matemaatika-loodusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo sekretäri, Tartu Linna Töörahva Saadikute Nõukogu saadiku sm. Mall Ruubeli kohta. Väsimatult ja energiliselt töötab ta nii õppe- kui ühiskondlikus töös.

Tubli tööga ühiskondlikul alal ja õppetöös paistavad silma veel paljud eesrindlikud kommunistlikud noored — sm. Gross, KKT komsomoli-algorganisatsiooni sekretär, sm. Väljas, ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär, kes lühikese ajaga viisid oma algorganisatsioonid parimate hulka ülikoolis; sm. Kontkar ajaloo-keeleteaduskonnast, kes tegi suure töö ära Makarenkole pühendatud teadusliku konverentsi läbiviimisel; grupporgid sm. Teemägi KKT-st ja sm. Raudsepp põllumajandusteaduskonnast ja teised.

Seoses läheneva eksamisessiooniga peab komsomoliorganisatsioon rakendama kõik oma jõud, et koondada kogu üliõpilaskond aktiivseks võitluseks paremate tulemuste saavutamise eest eksamisessioonil. Sellega avaldame oma tänu parteile ja valitsusele eeskujulike õppimistingimuste ja õnneliku nõukogude elu eest.

H. Vipper

Tulihingeline kasvataja — bolševik

Oma tööalase staaži poolest on tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri juhataja sm. J. Ananjeva kahtlemata moorimaid õigusteaduskonna õppejõude. Ent sellest hoolimata on ta oma töös saavutanud hinnatavaid tulemusi, mille tagajärjel ta omab üliõpilaskonnas suurt autoriteeti ja populaarsust.

III kursusele loeb sm. Ananjeva tsiviilprotsessi kursust. Kui varem mõned üliõpilastest arvasid, et see on igav, kuiv distsipliin, siis nüüd — kuulanud sm. Ananjeva loenguid ühe semestri vältel — on nad oma arvamust põhjalikult muutnud. Hoolimata sellest, et ülikooli parteibüroo liikmena sm. Ananjeva teeb suurt ühiskondlikku tööd, on tema loengud alati põhjalikult ette valmistatud, sisukad ja elavad. Kõigi küsimuste käsitlemisel illustreerib lektor materjali rohkete näidetega praktikast, mis aitavad ainet muuta huvitavamaks ja mõistetavamaks.

Niisama huvitavad ja üliõpilaste poolt oodatud on ka praktikumid samas õppeaines. Arutlemiseks ja lahendamiseks esitatavad kaasused on elulised ja aktuaalsed. Praktikumi juhtides oskab sm. Ananjeva suunata üliõpilaste initsiatiivi selliselt, et kõik esilekerkivad küsimused saavad asjaliku vaidluse käigus põhjaliku lahenduse. Praktikumi raames on sooritatud külaskäike kohtuisse jne.

Teistelgi õppejõududel oleks sm. Ananjevalt õppida, kuidas tihe, igapäevane side praktikute ja praktikaga viljastavalt mõjustab õppejõu tööd, aitab seda muuta sisukamaks ja huvitavamaks.

J. Kask

Uue inimese kaunid jooned

Ajaloo-keeleteaduskonnas on küllalt üliõpilasi, kelles on selgesti välja arenenud uue inimese iseloomujooned, ke'lelt võib palju õppida. Näiteks võib esimese kursuse üliõpilast Väino Väljast seada teistele eeskujuks nii õppeedukuse ja distsipliini kui ka ühiskondliku töö poolest.

Ainult kaheksa kuud on möödas päevast, kui see tagasihoidlik nooruk astus ü'e ülikooli läve kindla eesmärgiga õppida, süveneda teaduse kõigisse küsimustesse. Juba esimestest õppepäevadest peale hakkab ta süstemaatiliselt tööle, valmistub igaks loenguks, konspekteerib loenguid korralikult, võtab eeskujuliku distsip'ineeritusega osa õppetööst. Ja tulemused ei lase end kaua oodata. Juba esimesel marksismi-leninismi aluste seminaril andis sm. Väljas hästi läbimõeldud ja etteva'mistatud vastuseid kõigile sm. Reimani küsimustele. Ning sellest ajast peale ei möödu ühtki seminariõppust, ilma et Väljas siin sõna võtaks. Vene keele alal on ta samuti eesrindlaste seas, ja sedasama võib öelda teistegi distsipliinide kohta. Arvestused sooritas ta möödunud sessioonil tähtaegadel, eksamid aga ennetähtaegselt ja hindele „väga hea".

Kuid Väino Väljas tegeleb mitte üksnes õppetööga, vaid juba esimestest ülikoolipäevadest peale lülitus ta aktiivselt osa võtma ülikooli ühiskondlikust elust. Septembris usaldasid kommunistlikud noored talle teaduskonna komsomoliorganisatsiooni sekretäri vastutusrikaste ülesannete täitmise, sest nad olid teda tundma õppinud kui head ning nõudlikku seltsimeest ja sügavalt printsipiaalset inimest. Sm. Väljase juhtimisel toimub elav komsomoli töö, kasvavad hoogsalt kommunistlike noorte read.

Üheks agaramaks liikmeks on Väino Väljas ka teaduslikes ringides ja kehakultuurikollektiivis.

Hea üliõpilase ja aktivistina on Väino Väljas samal ajal tuntud ka tähelepaneliku ja tõsise seltsimehena, kes kunagi ei keeldu osutamast abi ja igati sisendab töötahet, võidukindlust ja optimismi oma seltsimeestesse.

N. Koškina

Kommunismi ehitava rahva geniaalne looming

Nõukogude rahvas töötab ennastsalgavalt kommunismi ülesehitamisel. Iga uus päev toob teateid uutest edusammudest sellel teel. Kõneldes kommunismi ülesehitamisest ei saa me tänapäeval kõnelemata jätta looduse ümberkujundamisest. Seltsimees Stalini targal juhtimisel on nõukogude rahvas juba saavutanud olukorra, kus ta ei oota almuseid looduselt, vaid võtab temalt seda, mida vajab. Seltsimees Stalini geniaalsete plaanide järgi hargneb suurejooneline pealetung loodusele. Sõjajärgsel perioodil oli esimeseks suureks ürituseks sel alal NSVL Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P KK määrus 1948. a. oktoobris, mis käsitleb kaitsemetsade istutamise stalinlikku plaani Nõukogudemaa stepi- ja metsastepivöötme looduse ümberkujundamiseks. Möödunud, 1950. a. sügisel täienes see plaan rea uute gigantsete suurehitustega Volgal, Amu-Darjal, Dnepril ja Donil, mida nõukogude rahvas üksmeelselt nimetab stalinliku ajastu suurehitusteks, kommunismi suurehitusteks.

Uued suurehitused on looduse ümberkujundamise stalinliku plaani lahutamatuks koostisosaks. Kui 1948. a. määruse põhjal võeti tarvitusele rida abinõusid suhhoveide ning põudade kahjustava mõju likvideerimiseks stepi- ja metsastepivöötmes, siis viib Kaspia-äärse madaliku ja Kara-Kumi kõrve ümberkujundamine Stalingradi energianiisutussüsteemi ja Turkmeenia peakanali baasil suhhoveide hävitamisele nende peamistes tekkimiskolletes.

Looduse ümberkujundamise stalinliku plaani elluviimine toob suuri muutusi meie kodumaa geograafiasse. Neid muutusi võib oma mõõtmeilt võrrelda üksnes maakoore välisilmet muutvate geoloogiliste protsessidega. Juba viiekuue aasta pärast hakkavad veetuis steppides haljendama moored metsad, liivakõrved kattuvad õitsvate puuvillaväljadega, suured jõed ühinevad laevatavate kanalite kaudu, maailma võimsaimad hüdroelektrijaamad saadavad odavat elektrienergiat tuhandeid kilomeetreid pikkade kõrgepingeliinide kaudu linnadele, tööstustele ja küladele. Alistatud loodusjõud hakkavad teenima inimest.

Stalinlik looduse ümberkujundamise plaan kutsub esile põhjalikud nihked meie maa looduslike vöötmete paigutuses. Luuakse uus eriline kunstliku niisutuse vööde, mis ulatub Tjan-Sani jalamilt Kaspia mereni, Dneprini ja Põhja-Krimmini. Selles vöötmes kujundatakse ümber kõik looduslikud elemendid: mullastik, taimestik, hüdrograafiline võrk, kohalik kliima jne.

Heinavälja-külvikordade juurutamine tõstab muldade viljakust, parandab nende veerežiimi, peatab mulla erosiooni. Praegu viljatud soolakulised mullad muudetakse hoopis uuteks viljakaiks kamarmuldadeks, millel teravili ja tehnilised kultuurid hakkavad andma kõrgeid saake. Uute niisutussüsteemide ehitamisega kaasnevad ulatuslikud tööd metsaistutamise alal. Piki kanaleid, veehoidlaid ja niisutatavate maade piire istutatakse kaitsemetsaribad, mis annavad meie maa lõunarajoonidele täiesti uue maastikulise ilme. Kara-Kumi kõrveliivadele rajatakse 500 000 ha ulatuses metsavööndeid. Kaspia-äärse madaliku niisutamine ja metsastamine avaldavad ümbritsevatele aladele samasugust mõju nagu Kaspia mere laiendamine 50—60 000 km² võrra.

Meie kodumaal luuakse uus hüdrograafiline võrk. Steppides ja kõrbedes, kus varem puudusid igasugused alalised vooluveed, tekivad kolossaalsed veehoidlad ja tuhanded kilomeetrid jaotuskanaleid. Muutused taimestikus ja veestikus viivad sügavate muudatusteni ka kohalikus kliimas. Volgast, Amu-Darjast, Dneprist ja Donist võetakse niisutamiseks 60—70 km³ vett aastas. See hiiglaslik veehulk, mis varem voolas kasutult merre, tõmmatakse taas ringkäiku. Ta niisutab põlde, läbib taimede organisme ning pöördub transpiratsiooni teel tagasi atmosfääri. Sellega intensiivistub kohalik veeringlus, suureneb pilvitus ja suviste sademete hulk.

Väga suuresti muutub uute suurehituste rajamisega meie maa majanduslik kaart. Uute niisutussüsteemide valmimisega ja varem alustatud niisutustööde lõpuleviimisega Kesk-Aasias ning Taga-Kaukaasias suureneb niisutatavate maade pindala Nõukogude Liidus üle 7 miljoni ha võrra, s. o. praegusega võrreldes kahekordseks. Peale selle varustatakse veega üle 22 miljoni ha veetuid maa-alasid, mis on kasutusel peamiselt karjamaana. Meie maa saab uue teraviljabaasi Volga-tagustes steppides ja Lõuna-Ukrainas; uue puuvillabaasi Amu-Darja alamjooksul, Edela-Turkmeenias, Lõuna-Ukrainas, Põhja-Krimmis ja Doni ääres. Tekib uus subtroopiliste kultuuride rajoon Atreki basseinis, Lääne-Turkmeenias. Kindlustatakse söödabaas lõunasteppide kõrgestiarenenud loomakasvatusele.

Meie maa põllumajanduses toimub otsustav nihe lõunasse. Saagid igalt niisutatava põllu hektaarilt lõunas on 4—5 korda suuremad kui keskvöötmes. Seega võrdub 7 milj. ha niisutamine lõunas 28—35 milj. ha-lisele külvipinna laiendamisele keskrajoonides. Lõunarajoonid muutuvad meie põllumajanduses otsustavaiks rajoonideks. Nad annavad meile põllumajandusliku produktsiooni massilise kasvu, mis on vajalik üleminekuks kommunismile.

Stalinlikud suurehitused viivad meie maa tootmise paigutuse edasisele ühtlustumisele, ning aitavad kaasa mahajäänud rajoonide tõstmisele eesrindlike tasemele. Keskrajooni tööstuse varustamine Volga hüdroelektrijaamade energiaga vähendab tunduvalt söevedusid Donbassist Moskvasse ja koormatust Moskvast lõunasse suunduvail raudteeliinidel. Puuvillakasvatuse raskuspunkt kandub Fergana orust enam läände — Amu-Darja basseini, seega lähemale keskrajooni tekstiilitööstustele.

Stalinlikud suurehitused kindlustavad sotsialistliku põllumajanduse ja tööstuse edasise õitsengu ning on põhialuseks kommunismi materaalse-tehnilise baasi rajamisel meie maal.

T. Rea,
geograafiaosakonna IV kursuse üliõpilane.

Tartu Ülikooli 150. aastapäeva ettevalmistamine peab kujunema purustavaks löögiks kodanlikule natsionalismile ja tooma kaasa ülikooli töö uue tõusu

* * *

Ajaloo-keeleteaduskonna ÜLESKUTSE kõigile TRÜ teaduskondadele

Aasta pärast tähistame tähelepanuväärset sündmust nõukogude kultuurielus — Tartu Ülikooli asutamise 150. aastapäeva.

Kogu nõukogude rahval on komme tähistada oma kalleid tähtpäevi uute võitude ja edusammudega töös oma erialal. Sellest lähtudes peab ajaloo-keeleteaduskonna kollektiiv vajalikuks organiseerida juubeli-aastapäeva eel selline õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö tõus teaduskonnas, et võiksime väärikalt tähistada ülikooli juubelit. Kutsume kõiki ülikooli teaduskondi üles arutama läbi ülikooli juubeli ettevalmistamise küsimused ja määratlema konkreetsed ülesanded selle väärilise tähistamiseks tööalaste saavutustega.

Omalt poolt võtab ajaloo-keeleteaduskond TRÜ juubeli puhul endale järgmised kohustused:

I. Dekanaadi liinis:

1. Teaduskonna parteiorganisatsioonil koos dekanaadiga taotleda pidevalt õppejõudude õppe- ja teadusliku töö kõrget taset.

2. Viia läbi ajaloo-keeleteaduskonna õppedistsipliinide alal vähemalt kolme üldtuntud nõukogude spetsialisti külalisloengud.

3. Komplekteerida kateedrid õppejõududega vastavalt koosseisude tabelile.

4. Taotleda rektoraadilt teaduskonna raamatukogule vajaliku koosseisu nimetamist ja tema ruumide taastamist.

II. Kateedrite liinis:

1. Koondada ja korrastada kateedrites õppejõudude teaduslikud tööd ja artiklid alates 1944. a.-st.

2. Esitada tähtaegselt TRÜ juubeli puhul ilmuva koguteose jaoks teaduskonna kohta vähemalt 5 artiklit.

3. Töötada kateedrites peetavate ettekannete teel läbi iga kateedri profiili'e vastavate teadusharude õpetamise ajalugu TRÜ-s 1802—1951. a.

III. Õppejõudude liinis:

1. Tõsta loengute ja praktiliste tööde ideelis-poliitilist ja teaduslikku taset.

2. Tõsta teadusliku töö taset ja valmistada ette trükiks igal õppejõul alates vanemõpetajast vähemalt 1 teaduslik töö, seejuures professoritel ja dotsentidel võimalikult NSV Liidu keskväljaannetes.

3. Kaitsta teaduskonna õppejõudude poolt vähemalt 1 doktori- ja 3 kandidaadiväitekirja.

IV. Üliõpilaste osas:

1. Tõsta üliõpilaste töödistsipliini ja likvideerida täiesti põhjuseta puudumised.

2. Viia läbi kõikide loengute korralik konspekteerimine kõikide üliõpilaste poolt.

3. Seada trükivalmis üliõpilaste teaduslike tööde kogumik.

4. Tutvustada ÜTÜ ringides TRÜ ajalugu, eriti ringi profiilile vastavate teadusalade õpetamise osas.

E. Laugaste,
dekaani eest.
A. Rauman,
Parteigrupi organisaator.
V. Väljas,
ELKNÜ algorganisatsiooni sekretär
L. Kuzina,
ametiühingu büroo esimees

Kui esitati üleskutse

25. aprillil kogunesid ajaloo-keeleteaduskonna õppejõud, üliõpilased ja teenistujad välkmiitingule, mis oli pühendatud ülikooli 150. aastapäeva tähistamise ettevalmistusele. Dekaani kt. sm. Laugaste oma avasõnas märkis, et ajaloo-keeleteaduskonna töötajad on otsustanud võtta endile rea kohustusi suure tähtpäeva auks ja kutsuda selleks üles ka teisi teaduskondi. Dots. Elango luges ette kohustuste projekti, mis võeti ühehäälselt vastu. Otsustati viia vastuvõetud kohustused iga teaduskonna töötajani, arutades neid kateedri koosolekutel ja õpperühmades.

K. Jalaste

Ülikooli kollektiivi tähtis poliitiline ülesanne

Prof. A. Koort,
TR Ülikooli rektor

Tartu Riiklik Ülikool pühitseb tuleval aastal ülitähtsat tähtpäeva — oma 150 aasta juubelit.

Ettevalmistustööd selle ajaloolise tähtpäeva pühitsemiseks on juba kauemat aega käimas ja võtavad järjest rohkem hoogu. Tartu Riiklik Ülikool tahab seda juubelit väärikalt tähistada.

Tartu Riiklik Ülikool on meie kodumaa vanemaid ja suuremaid kõrgemaid õppeasutisi. Ta etendas tähtsat osa vene teaduse ja kultuuri arendamisel. Kohe oma asutamisel 1802. aastal võetakse Tartu Ülikool ära balti aadli vahetust juhtimisest ja allutatakse otseselt Venemaa haridusministeeriumi juhtimisele. Tänu sellele oli Tartu Ülikool kohe oma asutamisest alates kõige tihedamates ühendustes teiste vene kõrgemate õppeasutiste ja teaduslike asutistega ja ta sai tunda vene progressiivse teadusliku mõtte viljastavat mõju teadusliku uurimistöö ja õppetöö korraldamise alal. Need tihedad sidemed vene progressiivse teadusega aitasid Tartu Ülikoolil, tema teadlastel edukalt võidelda balti aadli reaktsiooniliste mõjudega ja idealistlike tendentsidega teaduste alal.

Tartu Ülikooli ajalugu on tihedalt seotud paljude suurte vene eesrindlike teadlaste tegevusega, kes on rajanud uusi teid teaduses, kes on kuulsad oma avastustega teaduste alal.

Vene progressiivse teaduse eredaimaks esindajaks Tartu Ülikoolis on N. I. Pirogov, kes lõi katselise suuna kirurgias, rajas meditsiini materialistlikule alusele. Tartu Ülikoolis töötas nõukogude kirurgia suur esindaja N. N. Burdenko. Siin töötasid vene ja nõukogude eesrindliku teaduse esindajad Lunin, Severtsov, Tarle ja paljud teised. See on pikk ja auväärne teadlaste nimestik, mis kindlustas meie ülikooli ajaloolise kuulsuse.

Tartu Ülikoolis õppisid eesti rahvaeepose loojad F. Fählmann ja F. Kreutzwald ja paljud eesti rahva progressiivsed kirjanikud, teadlased ja ühiskonnategelased.

Tartu Ülikoolil olid tihedad suhted tsaari-Venemaa teiste rahvuste esindajatega. Siin õppis eelmise sajandi 30-ndail aastail armeenia suur demokraat ja valgustaja Abovjan. Sajandi lõpul õpib meie ülikoolis nii vene kui ka paljude teiste praegu Nõukogude Liidu koosseisu kuuluvate rahvaste revolutsioonilis-demokraatliku intelligentsi esindajaid.

Balti-saksa ajaloolased ja eesti kodanlikud natsionalistid moonutasid jämedalt Tartu Ülikooli ajalugu. Eesti kodanlik klikk oma välismaiste isandate palgasulastena instseneeris ülikooli kolmesaja aasta juubeli. Kuid eesti kodanlus ei saanud millegagi tõestada ladina-rootsi õppeasutise tähtsust eesti rahva arengus ja selle mõju eesti rahva kultuuri arenemisele. See instseneering oli mõeldud poliitiliseks demonstratsiooniks Nõukogude Liidu vastu, vihavaenu demonstratsiooniks vene ja nõukogude kultuuri vastu. Eesti kodanlus sihilikult salgas maha seda suurt tähtsust, mis meie ülikool etendas XIX sajandil, olles kõige tihedamalt seotud vene progressiivse teaduse ja kultuuriga. Eesti kodanlik diktatuur tegi kõik selleks, et täielikult isoleerida Tartu Ülikooli eesrindlikust nõukogude teadusest. Vägivaldse ja halastamatu sidemete katkestamisega vene ja nõukogude teaduse progressiivsete traditsioonidega oli ülikool kodanlikul ajal määratud mandumisele. See ajajärk kujuneb meie ülikooli ajaloos sügavaks langusajajärguks.

Alles nõukogude võimu taastamisega avanes Tartu Ülikoolil võimalus taastada oma ühendust kodumaise teaduse kuulsusrikaste progressiivsete traditsioonidega. Saanud nõukogude ülikooliks, käib meie ülikool pidevat tõusuteed kasvatustöö ja teadusliku uurimistöö alal.

Tartu Riikliku Ülikooli kogu kollektiivi esmajärgulise tähtsusega ülesandeks on väärikalt läbi viia meie ülikooli 150 aasta juubeli pühitsemine.

Meie ülesandeks on paljastada neid võltsimisi ja moonutusi, mida kodanlikud natsionalistid on teostanud meie ülikooli ajaloo alal.

TRÜ ajaloo komisjoni juhtimisel on paljud meie ülikooli professorid ja õppejõud asunud koostama ajaloolist ülevaadet tähtsamate teadusharude arenemisest ja saavutustest meie ülikoolis. Paljude uudsete algmaterjalide põhjal leiab veelgi selgemat valgustust see tähtis osa, mida meie ülikool mängis kodumaise teaduse arengus. Juubeli puhul ilmub koguteos meie ülikooli ajaloo ja teaduse eriharude ajaloo kohta.

TRÜ juubeli puhul on otsustatud välja anda ülikooli professorite ja õppejõudude teaduslike tööde koguteos ja mitmed teaduslikud monograafiad. Samuti antakse välja üliõpilaste parimate teaduslike tööde koguteos.

Juubeli pühitsemist on otsustatud siduda teadusliku konverentsi korraldamisega, mis peab kujunema senistest suurimaks teaduslikuks konverentsiks ja peegeldama meie ülikooli saavutusi teadusliku uurimistöö alal. Samuti korraldatakse ka ÜTÜ teaduslik konverents.

TRÜ juubelikomisjon on otsustanud koostada ka kinofilmi, mis näitab meie ülikooli elu ja arengut. ENSV Ajaloo Keskarhiivi ja TRÜ raamatukogu rikkalikest ja huvitavaist materjalidest korraldatakse ulatuslik näitus, mis peab andma ülevaate meie ülikooli kuulsusrikkast ajaloost.

Kõik need juubeli pühitsemisega ühenduses olevad üritused seavad vastutusrikkaid ülesandeid meie ülikooli kogu kollektiivi ette. Kogu meie kollektiiv peab saama teadlikuks eelseisva juubeli poliitilisest tähtsusest.

TRÜ partei-algorganisatsiooni büroo oma hiljutisel koosolekul juhtis tähelepanu sellele, et juubeli ettevalmistamine peab muutuma senisest hoopis hoogsamaks, et peab tõusma sellele kuulsale tähtpäevale ettevalmistustööde ideeline tase.

Ettevalmistustöödesse peavad aktiivselt lülituma kõik õppejõud ja üliõpilased. Sellesse töösse peavad lülituma kommunistlike noorte organisatsioon ja ülikooli ametiühing. Meie ülikooli ajalehel on ettevalmistustööde organiseerimisel täita tähtsad ülesanded.

Meie ülikooli õppetöö ja teaduslik uurimistöö peab toimuma selle kuulsa tähtpäeva pühitsemise tähe all. Eelseisev juubel kohustab kogu meie kollektiivi otsustavalt tõstma õppetöö ideelis-teoreetilist taset. Eelseisev juubel süvendagu õppejõudude ja üliõpilaste vastutustunnet loova teadusliku uurimistöö edasise tõusu vajadusest, et võiksime end näidata väärilistena nõukogude teaduse nõuetele ja meie ülikooli kuulsusrikastele progressiivsetele traditsioonidele.

Tartu Riikliku Ülikooli 150 aasta juubel on tähtsaks sündmuseks Nõukogude Eestile ja Nõukogude Liidu teaduslikule avalikkusele. See asjaolu kohustab meid süvendama organiseeritud ettevalmistust juubeli väärikale tähistamisele. Meie ülikooli juubeli pühitsemine peab paljastama kodanlike natsionalistide võltsinguid, peab saama järjekordseks hoobiks kodanliku natsionalismi igandeile.

Aeg on otsustavalt üle minna tegudele

1802. aastal toimus Tartu Ülikooli pidulik avamine. Seega on jäänud meie ülikooli 150. aastapäevani vaid aasta. Mitte ainult selle tähtpäeva vahenditu tähistamine, vaid ka selle ettevalmistav periood on suure ideelis-poliitilise, õppe- ja teaduslikku tööd süvendava tähtsusega.

Kahjuks aga ei ole see suure tähtsusega aktsioon saanud kogu ülikooli kollektiivi küsimuseks, vaid ettevalmistustööd on senini toimunud lubamatult isoleeritult ja aeglaselt. Ettevalmistustööde organiseeriv keskus — juubelikomisjon moodustati alles 6. jaanuaril k. a. ja nelja kuu jooksul ei ole ülikooli üldsus saanud peaaegu mingisugust informatsiooni komisjoni kavatsustest. Sellega on täiel määral ära langenud küsimuse aktiviseeriv mõju ülikooli töötajatesse, samuti laiema üldsuse ettepanekud, mis võiksid olla kasuks juubeli läbiviimisel.

Otse lubamatu venitamisega on senini tegutsenud ülikooli ajaloo koostamise komisjon, mis moodustati küll juba aasta tagasi (13. apr. 1950.), kuid jäi vaakuma ja omaette mokitsema. Teatavasti kavatses komisjon juubeliks välja anda ülevaate ülikooli ajaloost. Määrati kindlaks juhtivad autoridki, kes pidid moodustama töökollektiivid, tehti laiaulatuslikke kavu, et tõmmata ülikooli ajaloo kirjutamisele kaasa ka üliõpilasi. Kõik need kavad jäid aga mõnusateks mõttemõlgutusteks, millele ei järgnenud vähimatki organiseerimistööd. Aasta jooksul jõudis komisjon vaid niikaugele, et dots. A. Vassar koostas lühikese prospekti. Nüüd aga leiti, et aega on jäänud liialt kasinalt selleks, et koostada ajalugu. Et olukorda päästa, asuti uuele seisukohale, mille järgi tuleb anda rida ülevaateartikleid üksikute teadusharude arendamise ajaloost Tartu Ülikoolis. Kuid ka selles osas on senini töö kulgenud stiihiliselt ja organiseeriv töö selles osas on jäänud „salapäraseks", ajalookomisjoni kitsastesse raamidesse. Kateedreis on vaid kuuldusi, et midagi nagu tehtaks, kuid konkreetne ülevaade puudub. Näiteks on juubeli puhul küllaltki oluline anda ülevaated vene keele ja kirjanduse, samuti eesti keele õpetamise ja uurimise kohta. Senini ei ole aga vastavad kateedrid ses osas saanud mingeid juhendeid. Jääb mulje, et komisjon ei ole huvitatud vastavate distsipliinide õpetamise ajaloost meie ülikoolis. Kateedreil puudub igasugune ülevaade, milliste distsipliinide kohta kavatsetakse ülevaateid anda. Komisjon peaks arvestama, et vastavad artiklid koostatakse ühtsete printsiipide alusel, et siin on tegemist mahu küsimusega jne. See kõik ju vajab teadlikku organiseeritud juhendamist. Või arvab komisjon, et selleks tööks on aega küllalt, et siis mõne aja möödudes jällegi seista ajapuuduse ees, nagu see juhtus ülikooli ajaloo koostamise kavatsusega? On ju teada, et isegi lühikese artikli koostamine ülikooli ajaloo üksikute küsimuste kohta nõuab küllaltki pikaajalist arhiiviuurimuslikku tööd.

On tõsine kartus, et senist tööstiili jätkates meie ei suuda väärikalt tähistada oma ülikooli juubelit. Seesugused suured ülesanded, nagu filmi valmistamine, kasvõi stsenaariumi koostamisegi osas, on pikka aega nõudev töö. Ulatusliku teadusliku sessiooni eeltöödeks on samuti jäänud aega õige kasinalt. Mõeldagu, et väljaannete trükist ilmumise protseduur ei olene igakord meist, vaid paljudest kõrvaltegureist jne. Küsimust ei ole üldse veel arutanud ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid. Ülikooli juubelikomisjon oma neljakuulise eksisteerimise jooksul ja ajalookomisjon aasta jooksul on lasknud mööda liialt kallist aega. On viimane aeg deklaratsioonidelt üle minna tegudele ja tõsisele organiseerimistööle.

Eksamisessiooni eel

Rühma tootmisnõupidamisel

Silmas pidades kevadise eksamisessiooni lähenemist, otsustasid põllumajandusteaduskonna II kursuse I rühma üliõpilased viia rühmas läbi tootmisnõupidamise.

Õppedistsipliini kohta võttis sõna I rühma grupiorganisaator sm. H. Kruus, kes oma sõnavõtus märkis, et esineb veel palju loengutelt puudumisi (Haak jt.).

Eksamisessiooni paremaks korraldaminekuks otsustati likvideerida loengutelt puudumised ja aktiivselt osa võtta konsultatsioonidest.

Arutades teiste töölõikude küsimusi, võeti vastu otsus, et kõik I rühma üliõpilased peavad läbi lugema Tihhon Sjomuškini romaani „Alitet läheb mägedesse", mille kohta korraldatakse arutelu.

Samuti korraldatakse kõigile üliõpilastele kollektiivne teatrikülastamine, kus vaadatakse ooperit „Halka".

E. Kirt

Parandame tööd

Eesmärgiga arutada saavutatud töötulemusi ja kritiseerida õppetöös esinevaid puudusi, toimus füüsika I kursusel tootmisnõupidamine. Ettekandega esines kursuse hooldaja sm. Uibo, kes tõi esile iga üliõpilase kohta eraldi saavutused ja puudused õppetöös. Ilmnes, et mitme üliõpilase töötulemused on ebarahuldavad. Järgnevalt anti sõna viimastele, kes võtsid valju enesekriitika alla oma ebarahuldava edasijõudmise õppetöös. Kursus otsustas määrata abistajad nõrgemalt edasijõudvatele üliõpilastele. Erilist rõhku otsustati panna vene keele õppimisele ja marksismi-leninismi aluste omandamisele.

Seoses läheneva eksamiperioodiga võeti vastu otsus hoogustada ettevalmistusi eksamiteks, et saavutada kõigil eksameil head tulemused.

V. Punning,
füüsika I kursuse korrespondent.

Rohkem vastutustunnet!

Iga õppeaasta lõpul seisab meie kateedrite ja õppejõudude ees ülesanne koostada lõpetajate karakteristikad, mis peavad iseloomustama iga lõpetaja-spetsialisti võimeid, tema kujunemist nõukogude eriteadlaseks ülikooliaastate vältel, samuti tema ühiskondlik-poliitilist tegevust ja aktiivsust. See on väga tähtis ülesanne, selleks et suunata lõpetajad tööle vastavalt nende võimetele.

Üldise ajaloo (kateedri juhataja dots. Madisson) ja NSVL ajaloo (kateedri juhataja kt. dots. Vassar) kateedrid on aga lubamatult formaalselt suhtunud karakteristikate koostamisse. Siin tehti karakteristikate kirjutamine hoopiski laborandi (!) sm. Varrese ülesandeks, kes üliõpilasi väga vähe tundis ja selletõttu kirjutas karakteristikad nende andmete järele, mis ta sai üliõpilastelt enestelt! Seega andsid üliõpilased pooleldi ise endi kohta iseloomustused. Ja kuigi need koostati vastavalt dekanaadi poolt antud küsimustele, kujunesid nad täiesti objektivistlikeks. Nendes on küll äärmise täpsusega ära märgitud üliõpilase iga väiksemgi ühiskondlik kohustus, organisatsioonidesse kuuluvus, ajalehtede tellimine ja lugemine jne., ent ei ole antud hinnangut üliõpilase sisulise töö kohta, tema teaduslike tööde kvaliteedi kohta ja tema ühiskondlike tegevuse edukuse kohta. Hoopiski on tähelepanemata jäetud üliõpilase ideelis-poliitiline teadlikkus, sest mille muuga on seletatav see, et üliõpilase E. Milli kohta anti suhteliselt positiivne karakteristika, kuna samal ajal on teada, et Mill on meelestatud vaenulikult nõukogude korrale. Või mille muuga on seletatav, et üliõpilaste Lillemäe ja Pütsepa kohta on iseloomustuses öeldud, et nad ei ole usklikud, kuigi asi on hoopis vastupidine.

Selline olukord on täiesti lubamatu. Ajaloo-keeleteaduskonna dekanaadil ja kõigil kateedritel tuleb need vead tulevikus likvideerida. Õppejõududel, samuti kateedrite juhatajatel tuleb üliõpilasi hakata tegelikult tundma õppima, et kasvatada neid täisväärtuslikeks eriteadlasteks ning suunata nad tööle meie rahvamajandusse vastavalt nende võimetele ja omadustele.

K. Siilivask

Teadusliku töö hoogsa arenemise eest!

* * *

Teaduslik sessioon läheneb

Tartu Riikliku Ülikooli 1951. a. teaduslik sessioon toimub juunikuul.

Teadusliku sessiooni ülesandeks on anda ülevaade tähtsamatest teadusliku uurimistöö tulemustest. Ühtlasi on sessiooni ülesandeks luua ja süvendada kontakti tootmisalal töötajatega.

Teadusliku sessiooni temaatika on koostatud teaduskondade ja kateedrite poolt juba eelmisel semestril. 1. maiks valmivate ettekannete alusel koostatakse ja kinnitatakse rektoraadi ning Õpetatud Nõukogu poolt lõplik sessiooni kava.

Kiiresti arenev nõukogude teadus seab meie ülikooli töötajate ette tõsised ülesanded. Teadusliku sessiooni temaatikas peavad kajastuma seltsimees Stalini geniaalsete teoste „Marksismist keeleteaduses" ja „Mõningaist keeleteaduse küsimustest" tähtsus mitmesugustes teadusharudes. Kodanliku natsionalismi purustamine ja edasine selle rahvavaenuliku ideoloogia vastu võitlemine nõuab tõsise tähelepanu pööramist selle küsimusele ka teaduslikus uurimistöös. Tähtsat kohta peavad omama teaduslikul sessioonil ettekanded, mis õigesti valgustavad meie rahva ajalugu.

Milgi juhul ei saa teadusliku sessiooni temaatikas puududa ettekanded ka teistelt aladelt. Kahe aasta eest avaldatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määruses kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani kohta on kätte näidatud teadusliku uurimistöö suund loomakasvatuse alal. Vastavalt sellele leiame põllumajandus- ja veterinaarteaduskonna temaatikas ettekandeid väliskeskkonna tegurite toimest loomakasvatuses ja ebasoodsate pidamistingimuste osatähtsusest haiguste tekkes. Veterinaarteaduskonna ettekannete teemades leiame selliseid loomakasvatuse praktikaga seosesolevaid küsimusi nagu „Koobalti füsioloogiline tähtsus põllumajandusloomade ainevahetuses", „Pidamistingimuste ja väliskeskkonna tegurite osatähtsus myoglobinuria tekkes", „Andmeid sigade punataudi tekita- ja esinemisest väliskeskkonnas" jt.

TRÜ teaduslik sessioon peab kajastama akadeemik I. P. Pavlovi õpetuse edasiarendamist meie ülikoolis, peab kaasa aitama selle edasise'e tundmaõppimisele ja ellurakendamisele.

Teadusliku sessiooni kava ja kutsed TRÜ teaduslikule sessioonile on vaja kiiresti ja õigeaegselt välja töötada ja laiali saata, et kõigil teaduse ja tootmisala eriteadlastel oleks võimalik sessioonist osa võtta. See aitab tugevdada sidet teaduse ja praktika vahel, aitab kaasa teaduse saavutuste juurutamisele praktikasse ning teadusliku töö süvendamisele ja intensiivistamisele meie ülikoolis.

Стоять на уровне своих задач

Партия большевиков и Советское правительство ставят перед работниками высшей школы задачи подготовки высококвалифицированных кадров для всех отраслей нашего народного хозяйства, а также дальнейшее развитие передовой советской науки.

Подводя итоги проделанной научной работе, Учёный совет Тартуского государственного университета не мог похвастаться сколько-нибудь значительными успехами: план 1950 года был выполнен приблизительно на 30%. Основным недостатком является то, что научные работы не поспевают к сроку, не поступают к проректору по научной работе в литературно оформленном виде.

Недавно на Учёном совете стоял вопрос об утверждении плана научно-исследовательской работы на 1951 год. Причиной того, что этот вопрос так поздно поставлен на Учёном совете, является недостаточно серьёзное отношение к составлению плана на факультетах: кафедры зачастую вместо строго продуманного плана представляют перечень разрозненных тем, ничем не связанных между собой и с задачами хозяйственного и культурного строительства советской страны. Проректору по научной работе тов. Э. Мартинсону пришлось вместе с деканами и активом профессорско-преподавательского состава переделать все планы научно-исследовательской работы кафедр. В итоге, в плане научно-исследовательской работы университета на 1951 г. имеется 33 комплексных темы-проблемы, над выполнением которых работает большинство профессорско-преподавательского состава.

Так естественно-математический факультет работет над 11 проблемами, которые объединяют 47 тем. Основная проблема: „Преобразование природы Эстонской ССР". Над отдельными темами этой проблемы работают геологи, географы и др. учёные естественно-математического факультета. Казалось бы, что дело чести всех ученых этого факультета приложить все силы к тому, чтобы как можно продуктивнее работать — от результатов их работы зависит дальнейшее направление и развитие всей народнохозяйственной жизни республики. Итоги темы, над которой работает проф. Рийкоя „Внутренние воды ЭССР" должны оказать помощь развитию рыбной промышленности в ЭССР. Но беда в том, что тема запланирована на 6 лет (с 1947 по 1953 год) и реальной помощи народному хозяйству ранее 1954 года не предвидится. Проректор Э. Мартинсон справедливо поставил на Учёном совете вопрос об оформлении итогов четырёхлетней работы к концу 1951 года. Это не означает сокращения сроков окончания работы, подведение итогов части работы к концу года все же дало бы возможность использовать итоги проделанной работы уже теперь в народном хозяйстве республики.

На сельскохозяйственном факультете на 1951 г. запланировано 3 проблемы, связанные с задачами получения высоких и устойчивых урожаев в ЭССР. Эти три проблемы охватывают 15 тем, многие из них не только межкафедральные, но и межфакультетские, так как их разработкой будут заняты и ученые ветеринарного и лесотехнического факультетов. Многие темы вытекают из заказов наших колхозов. Но опять мы наталкиваемся на то же явление, что и на естественно-математическом факультете, т. е. выполнение тем запланировано к 1955 году. Следовательно, и помощь наши колхозы могут получить от университета не ранее 1956 года. Не слишком ли долго заставляют учёные университета ждать помощи? — спрашивает тов. Мартинсон. — Нельзя ли к концу этого года подвести некоторые итоги научной работы и оказать помощь колхозам?

План научной работы медицинского факультета был пересмотрен активом факультета, были сделаны существенные коррективы и теперь план приемлем. Единственным недостатком плана т. Мартинсона и здесь отмечает слишком долгие сроки и отсутствие в плане к концу года официальных итогов работы.

Ученые историко-филологического факультета имеют в своих планах много словарей. Наблюдается отход от разрешения актуальных проблем языкознания в связи с гениальными трудами товарища И. В. Сталина по вопросам языкознания. Тов. Мартинсон обратил внимание Учёного совета и на то курьёзное положение, что эстонские филологи не желают заниматься составлением грамматики эстонского языка. Стоило трудов включить такую работу в план и найти для него исполнителей. Историки предпочитают не затрагивать актуальных вопросов, за исключением т. т. Кузиной и Инталь, которые работают над проблемами рабочего революционного движения в ЭССР. Наблюдается несерьёзное отношение к составлению плана научной работы на кафедре истории СССР. Как иначе объяснить пометку в теме ст. преподавателя т. Лайгна „Эстонская историография", что она научного значения не имеет.

Прения по обсуждению плана научной работы университета на 1951 год показывают, что многие учёные университета не осознали ещё важности научной работы и, прячась за объективные причины и протестуя против представления к концу года литературно оформленных итогов проделанной работы, не освободились ещё от буржуазно-националистического отношения к социальному заказу трудящихся, ожидающих от учёных своей страны напряженной работы в помощь разрешению великих задач построения коммунистического общества в нашей стране.

И. Григорьев.

Займы Советского государства

Выпуск советских займов имеет большое значение в осуществлении планов хозяйственного и культурного строительства, в победоносной борьбе нашего народа за коммунизм. Наши займы принципиально отличны от займов при капитализме. В буржуазных государствах займы используются на непроизводительные цели, они выпускаются для покрытия бюджетного дефицита. Буржуазные правительства используют займы на лихорадочную гонку вооружений, на подготовку и ведение захватнических войн, на содержание полицейско-бюрократического аппарата в целях угнетения трудящихся и подавления их освободительной борьбы. Государственные займы в капиталистических странах носят эксплоататорский характер. Платежи по ним производятся только за счёт налоговых поступлений. Налоги же в буржуазных государствах основной своей тяжестью ложатся, как известно, на плечи трудящихся. Таким образом, выпуск государственных займов в условиях капитализма означает налоговое ограбление трудящихся в пользу буржуазии.

Государственные займы Советского Союза умножают народное богатство. Поэтому они не связаны с налогами и не требуют увеличения налогового обложения населения. В силу своего производительного характера наши займы создают в самом народном хозяйстве те накопления, за счёт которых через государственный бюджет производятся все платежи по займам — выигрыши и погашение облигаций.

Главным источником финансирования нашего хозяйственного и культурного строительства являются у нас доходы промышленности, транспорта, торговли, сельского хозяйства. Советские займы составляют важный дополнительный источник пополнения доходов государственного бюджета социалистической державы. Советские займы ускоряют темпы нашего экономического и культурного развития.

Наша Родина после войны прошла большой и славный путь. Послевоенный пятилетний план выполнен досрочно — в 4 года и 3 месяца. Довоенный уровень промышленной продукции превзойдён на 73%, национальный доход увеличился по сравнению с 1940 г. на 64%. Советское правительство проводит политику систематического снижения цен на товары массового потребления. Об улучшении материального положения советских людей ярко свидетельствует тот факт, что общая сумма доходов рабочих и служащих и доходов крестьян в 1950 году возросла по сравнению с 1940 годом, в сопоставимых ценах, на 62%. Наша страна осуществляет планы строительства грандиозных гидроэлектростанций и каналов на Волге и Днепре, на Аму-Дарье и Дону, создавая материально-техническую базу коммунизма.

Советские государственные займы в немалой мере способствовали успехам народного хозяйства, неуклонному улучшению материального благосостояния широких народных масс. И в этом — яркое доказательство прогрессивного характера наших займов.

Наши советские займы — подлинно народные займы. Повсеместно подписка на заём выливается в новую демонстрацию советского патриотизма, морально-политического единства советского общества, безграничной преданности советских людей большевистской партии, великому вождю трудящихся товарищу Сталину. Советские люди, выполняя патриотический долг, подписываясь на советские займы, укрепляют мощь нашего государства, приближают победу коммунизма.

М. Бронштейн.

Kehakultuur ja sport

Momendi pakilisim ülesanne

Kehakultuuriliikumine Tartu Riiklikus Ülikoolis tugevneb ja muutub massilisemaks aasta-aastalt. Kõik see kohustab Ülikooli Spordiklubi koos temale alluvate kollektiivide ja sektsioonidega õigeaegselt teostama ettevalmistustöid aasta kõige pingelisemaks tegevusperioodiks — kevadsuviseks spordihooajaks. Esimeseks ja kõige olulisemaks nõudeks on seejuures, et kõik vajalikud ettevalmistustööd toimuksid õigeaegselt, kindla tööplaani kohaselt, sest üksikasjalik, kaaluteldud tööplaan, mida on arutletud laia aktiiviga — komsomoli ja ametiühingu esindajate osavõtul, on eduka töö üheks tagatiseks. Suviseks hooajaks ettevalmistumise perioodi tuleb kasutada ka selleks, et korrastada olemasolevaid ja rajada uusi spordibaase. Ülikooli Spordiklubi korv- ja võrkpalliväljakud, tennisväljakud, paadijaam jne. tuleb korrastada õigeaegselt. Tuleb vältida eelnenud aasta viga, kus üks-kaks asjahuvilist nokitsesid väljakutel ja hooaja saabudes olid spordiväljakud korrastamata. Ainus õige lahendus on ühiskondliku tööjõu organiseerimine. Spordiklubi sektsioonide juhatused peavad siin näitama suurt omaalgatust ja initsiatiivi.

Kuna üliõpilaste-kehakultuurlaste ja sportlaste edusammud tulenevad nende igakülgsest füüsilisest ettevalmistusest, siis tuleb kehakultuurikollektiivides senisest enam tähelepanu osutada VTK normatiivide täitmisele. Teaduskondade dekaanid koos partei-, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonidega peavad kindlustama VTK-alase töö eeskujuliku läbiviimise. Et täita kollektiividele määratud VTK ja järgusportlaste ettevalmistamise aastaplaan, tuleb kollektiivides korraldada senisest enam võistlusi, mis haaraksid kõiki teaduskonna üliõpilasi, andes neile sellega võimalusi VTK normatiivide täitmiseks. Teiselt poolt tuleb aga kindlustada oma kollektiivi võistkondade osavõtt kõigist ÜSK poolt organiseeritavatest võistlustest ja üritustest. Igal kollektiivil tuleks kindlasti läbi viia esivõistlused kergejõustikus, ujumises ja võimaluse korral ka jalgrattasõidus. VTK mitmevõistlus on suurepärane vahend massiliseks normatiivide sooritamiseks.

Et võistlustel edukalt esineda, selleks tuleb igas kollektiivis luua tugev ühiskondlik aktiiv, kes teostaks ja juhiks sporditööd.

Tarvis on põhjalikult parandada ideoloogilist kasvatustööd kehakultuurlaste hulgas. Võistlustest eemalejäämine, ebasportliku käitumise juhud, hilinemised jne., mis esinesid veel möödunud hooajal, peavad kaduma. Komsomoli-algorganisatsioonid peavad senisest enam abistama oma kollektiivi nõukogu üldises kasvatustöös, kasutades sporditööd kui üht põhivahendit sidemete tugevdamiseks üliõpilaskonnaga.

Kiiresti läheneb suvine hooaeg. Ees seisavad suured üritused jooksukrossi, spordipäeva, kergejõustiku esivõistluste jne. näol.

Kevad-suvise sporditöö ettevalmistusele tuleb asuda täie hooga. Ainult siis võime olla kindlad, et meie üliõpilased suudavad igati ületada eelmiste hooaegade saavutusi.

A. Tiik

Сегодня в номере

Передовая статья «Под знаменем мира и дружбы народов» и 2-я страница посвящены празднику 1 мая. На примерах работы ст. преп. тов. Ананьевой, студентов т. т. Вяльяса, Козлова и др. и работницы Анны Якобсон мы показываем труд и достижения передовых людей нашего университета. Тут же помещена и статья о великих стройках коммунизма.

В газете опубликованы отрывки из отчетного доклада тов. И. Кэбина на VI-ом съезде КП(б) Эстонии и статья, посвященная годовщине со дня рождения В. И. Ленина.

Значительная часть 3-ей страницы посвящена подготовке к юбилею ТГУ. Здесь помещена статья ректора проф. Коорта. «Важная политическая задача университетского коллектива», обращение ист.-филологического факультета ко всем факультетам ТГУ и статья, критикующая работу комиссий подготовки юбилея.

Статья «Больше чувства ответственности», поднимает вопрос о недопустимом отношении к составлению характеристик студентов на кафедрах всеобщей истории и истории СССР.

На 4-ой странице опубликованы статьи о ходе подготовки к научной сессии и о подготовке к летнему спортивному сезону.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Lenini-Stalini ideed valgustavad meie teed

22. aprillil tähistasid NSV Liidu rahvad ja koos nendega kõigi maade töötajad Marxi-Engelsi surematu õpetuse jätkaja, bolševike partei ja Nõukogude riigi looja Vladimir Iljitš Lenini sünni 81. aastapäeva.

Lenin ja Stalin on oma elutööga andnud hindamatu panuse teadusliku kommunismi teooriasse, arendades marksismi edasi uute teoreetiliste järeldustega. Lenin ja Stalin lõid maailmas kõige revolutsioonilisema töölispartei — bolševike partei.

Tundes sügavalt ühiskonna arengu seaduspärasusi põhjendas Lenin sel alusel võimaluse imperialismi ahela läbimurdmiseks selle nõrgemas lülis ja suunas partei sotsialistliku revolutsiooni läbiviimisele Venemaal. Lenini-Stalini partei juhtimisel Venemaa töölisklass ja talurahvas teostas 1917. aastal Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni, mis tähendas üleminekut vanast kapitalistlikust ühiskonnast uuele, progressiivsele sotsialistlikule ühiskonnale.

Lenini ja Stalini juhtimisel loodi maailma esimene sotsialistlik riik. Lenini teoreetiline võimsus, murdumatu tahe, vaprus ja ettenägelikkus, mis ühines sügavalt rahva loominguliste jõudude tundmisega ja nende äratamise oskusega, tegid tööliste ja töötavate talupoegade revolutsioonilised saavutused võitmatuks. Lenin osutus esimeseks riigitegelaseks ajaloos, kes oli tihedalt seotud rahvaga ja palavalt armastas rahvast. Lenin rõhutas, et ainult see on võitmatu ja säilitab riigivõimu, kes usub rahvasse.

Lenini õpetus äratas rahvamasside loova initsiatiivi ja suunas selle sotsialismi ülesehitamise suurte eesmärkide teostamisele. Lenin näitas ära ka tee sotsialistliku ühiskonna ülesehitamiseks. Ta märkis, et selleks peab loodama võimas tööstus, mis toetub kaasaegsele tehnikale, et sel alusel viia ka põllumajandus üle sotsialistlikule arenguteele. Lenin töötas välja tuntud GOELRO plaani ja näitas, et maa elektrifitseerimine nõukogude korra tingimustes loob kommunismi alused. Nõukogude riigi edusammud sel alal tõestavad Lenini seisukohtade ainuõigsust. Kaasaegsel etapil loovad stalinliku ajastu suurehitused aluse kommunistlikule ühiskonnale.

Lenini kaasvõitleja seltsimees Stalin teostas ja viis ellu leninismi surematu õpetuse sotsialismi võidu võimalikkusest ühel eraldi võetud maal. Võites rahvavaenlased, seltsimees Stalin innustas parteid ja nõukogude rahvast sotsialistliku ühiskonna ülesehitamisele maa industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise poliitika kaudu.

Seltsimees Stalini juhtimisel meie nõukogude rahvas Suures Isamaasõjas kaitses edukalt ära meie kodumaa sõltumatuse, au ja kuulsuse. Ei ole maailmas elujõulisemat, kindlamat ja rahvamasside loovate jõudude äratamiseks paremat riiklikku ja ühiskondlikku korda kui Lenini ning Stalini poolt loodud NSV Liit.

Nõukogude riik hoiab kõrgel inimkonna kultuuri kaitsmise lippu. Ajal, kui anglo-ameerika imperialistid on üle läinud varjamatule agressioonile ja süüdanud laastava sõja, seisab Nõukogude Liit kindlalt rahu ja rahvaste julgeoleku kaitsel. Lenin ja Stalin on põhjendanud seisukohta, et kahe süsteemi — sotsialismi ja kapitalismi — pikemaaegne kooseksisteerimine ja rahulik koostöö on täiesti võimalik. Sellel seisukohal püsib kindlalt meie stalinlik välispoliitika ka tänapäeval.

Nõukogude rahvas koos kogu maailma töötajatega on asunud Lenini ja Stalini poolt kättenäidatud rahu ja koostöö teele. Leninism innustab kogu maailma töölisklassi ja kõiki töötajaid edukaks võitluseks kindla rahu eest maailmas, demokraatia ja sotsialismi eest. Leninism on inimkonna progressiivse mõtte tipp, vene ja maailma kultuuri kõrgeim saavutus. Sellepärast ta on võitmatu.

E. Raag

MB 03023 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1198

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Raamatupalat

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 16 (104) Laupäeval, 5. mail 1951. a. IV aastakäik

TR Ülikooli kollektiiv tellis patriootliku vaimustusega uut riigilaenu

Üldise rõõmu ja patriootliku vaimustusega võttis meie ülikooli õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate pere üleeile pärastlõunal vastu teate NSV Liidu rahvamajanduse arendamise uue riigilaenu väljakuulutamisest. Teaduskondade hoonetes ja ühiselamutes koguneti hulkadena raadiovastuvõtjate juurde, et kuulata NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrust uue riigilaenu väljalaskmisest.

Kohe pärast seda asuti üksmeelselt tellima uut riigilaenu. Paljud üliõpilased ja õppejõud väljendasid seejuures lühikestes sõnavõttudes oma rõõmu ja uhkust seeüle, et avanes võimalus riigilaenu tellimisega kaasa aidata Nõukogude kodumaa võimsuse tugevdamiseks. „Uue riigilaenu tellimisega aitame kaasa kommunismi suurehituste edukaks teostamiseks, kommunismi tehnilis-materiaalse baasi rajamiseks ja rahu kindlustamiseks rahvaste vahel" — selline oli meie kollektiivi üksmeelne otsus.

Suurte summade ulatuses tellisid uut riigilaenu ja andsid seega innustavat eeskuju kõigile meie kollektiivi liikmetele rektor sm. Koort, prorektorid sm-d Reiman ja Martinson, õppejõud sm-d F. Lepp, E. Ridala, P. Ariste jt., samuti üliõpilased Koslov, Vipper, Käärik, Väljas, Gross jt. Juba tunni ajal jooksul oli terve meie kollektiiv täitnud oma aukohustuse — riigilaenu tellimise. Parimaid tulemusi laenu tellimisel näitasid arsti-, matemaatika-loodus-, õigus- ja põllumajandusteaduskonna õppejõud ja üliõpilased.

Uue riigilaenu üksmeelse tellimisega näitas TRÜ pere taas kord oma patriotismi ja armastust Nõukogude kodumaa vastu.

Parandada kommunistlikku kasvatustööd ühiselamutes

Ligi pool kogu meie üliõpilaskonnast elab ühiselamutes. Sellepärast on noorte kommunistliku kasvatuse parandamise ürituses väga tähtis koht poliitilise selgitustöö läbiviimisel ühiselamutes. Ent just selles töölõigus on meil senini suuri puudusi, millele juhtis tähelepanu ka EK(b)P Keskkomitee sekretär sm. I. Käbin oma aruandekõnes EK(b)P VI kongressil.

Üheks tähtsamaks ürituseks kommunistliku kasvatuse raames ühiselamutes on tubades vestluste läbiviimine, mis võimaldaksid jutustada meie riigi võimsusest, nõukogude demokraatiast, meie teaduse ja tehnika prioriteedist. Peab ütlema, et käesoleval semestril meil viiakse neid vestlusi läbi juba võrdlemisi regulaarselt. Erandiks on siin vaid Näituse tän. ühiselamu, kus juhtkonna vastutustundetu suhtumise tagajärjel mitme nädala vältel pole korraldatud ühtki vestlust.

Teistes ühiselamutes (Jaama tän., Nõukogude väljak) on küll alustatud vestluste läbiviimist, kuid seejuures puudub pidev kontroll ühiselamu nõukogu liikmete poolt vestluste sisu ja läbiviimise üle. Suureks puuduseks neis ühiselamutes on ka see, et vestluste teemad tehakse teatavaks ainult kuulutustega. Oleks vaja, et massilise kultuuritöö sektorite juhatajad kutsuksid kokku toavanemad, selgitaksid neile antud teemas käsitlemist vajavaid probleeme ja näitaksid kätte materjalid.

Peale vestluste korraldatakse ühiselamutes veel loenguid lektorite grupi liikmete poolt nii poliitilistel kui ka populaarteaduslikel teemadel. Selles osas on suurimaks puuduseks asjaolu, et üliõpilased võtavad loengutest osa veel väga vähesel arvul. Ei saa jääda rahule organiseerimistööga Näituse ja Tiigi tän. ühiselamus, kus loenguist võtab osa ainult 20—40 üliõpilast. Näituse ühiselamus jäi koguni kaks loengut ära kuulajate puudumise tõttu.

Tähtsaks lõiguks kommunistlikus kasvatuses on ka tubade ja ühiselamute vaheline sotsialistlik võistlus, mis kasvatab üliõpilasi austama sotsialistliku ühiselu reegleid, tõstma elamiskultuuri ja hoidma sotsialistlikku omandit nagu oma silmatera. Sotsialistliku võistluse küsimusega on vähe tegeldud Näituse ja Jaama tän. ühiselamus, kus viimasel ajal puudub kontroll võistluse teostamise kohta, samuti ka ülevaatlik tabel, mis kajastaks sotsialistliku võistluse tulemusi. Omab ju sotsialistlik võistlus aga ainult siis mobiliseerivat tähtsust, kui tema tulemusi populariseeritakse. Selles mõttes on õpetlikud Tiigi tän. ühiselamu (vanem sm. Muller) kogemused.

Nõukogude väljaku, Tiigi ja Näituse tän. ühiselamus on saavutatud häid tulemusi ka võitluses sotsialistliku ühiselu reeglite rikkujatega, operatiivselt reageeritud ebaseltsimeheliku käitumise juhtumitele ja antud vastulöök teistelegi vaenuliku ideoloogia avaldustele. Nõukogude väljaku ühiselamu nõukogu näiteks arutas hiljuti printsipiaalselt üliõpilaste Saia, Rööpi ja Adussoni küsimust, mis seisnes selles, et nad pidevalt lugesid kodanlikku sopakirjandust.

Seevastu nõrgalt on taoliste küsimustega tegelnud Jaama tän. ühiselamu nõukogu (ühiselamu vanem sm. Kaubi). Nii pole üldse reageeritud juhtumitele, kus üliõpilased ühiselamus tarvitavad alkoholi.

Nõukogude raamatu suurt tähtsust kasvatustöös on vääriliselt hinnanud Tiigi ja Kastani tän. ühiselamud, kus on organiseeritud väikesed raamatukogud. Niisugusest üritusest tuleb võtta eeskuju teistelgi ühiselamutel.

Liiga vähe tähelepanu osutatakse meil veel näitlikule agitatsioonile, kuigi olukord ses osas on mõnevõrra paranenud.

Meie ühiselamute nõukogud on algatanud rea tänuväärt üritusi, nagu vene keele päevad Kastani tän. ühiselamus, ballitantsude õppimine ja kollektiivsed muuseumikülastused Tiigi tän. ühiselamus jne. Tarvis on kindlustada taoliste algatuste ulatuslik populariseerimine ja rakendamine teisteski ühiselamutes.

Nagu näeme, on kommunistliku kasvatuse teostamises meie ühiselamutes suuri puudusi. Üheks nende puuduste põhjuseks on kahtlemata see, et ühiselamute nõukogud ei kujuta endast veel võitlevat kollektiivset organit, vaid tegutsevad loiult. Nõukogude väljaku, Näituse ja Jaama tän. ühiselamutes ei toimu nõukogude koosolekuid mõnikord terve kuu jooksul. See viga tuleb veel käesoleval semestril parandada. Nõukogu koosolekud toimugu vähemalt kaks korda kuus, siin arutatagu kõiki keskseid kommunistliku kasvatuse, aga samuti ka õppetöö küsimusi. Praktiseerida tuleks ka toavanemate ja sektorite juhatajate aruannete ärakuulamist nõukogu koosolekuil. Otsustavalt tuleb parandada tööd otsuste täitmise kontrolli osas.

Ühiselamute nõukogudel tuleb oskuslikult rakendada kõiki kommunistliku kasvatustöö vorme ja meetodeid. Kogu poliitilise ja kultuurilise töö, igapäevase kasvatustöö sisu peab olema suunatud sellele, et arendada meie noortes neid iseloomujooni ja kõrget teadlikkust, mis on omased kommunismi ülesehitajatele.

Rohkem järjekindlust töös, konkreetset abi ja juhtimist!

Üheks kaadrite õpetamise, nende üld- ja erialaste teadmiste laiendamise mooduseks meie maal on mittestatsionaarne õppimine. TR Ülikoolis loodi sel eesmärgil 1945. aastal kaugõppeosakond kolmes teaduskonnas (õigus-, ajaloo-keele- ja matemaatika-loodusteaduskonna matemaatikaosakonnas). Möödunud aastal avati lisaks mittestatsionaarsed osakonnad põllumajandusteaduskonnas ja matemaatika-loodusteaduskonna geograafiaosakonnas.

Mittestatsionaarne õppimine on aasta-aastalt leidnud ikka rohkem ja rohkem poolehoidu töötajate hulgas. Seda näitab kujukalt õppijate arvu pidev suurenemine. Kui 1945. a. oli mittestatsionaarselt õppijaid 238, siis 1950. a. oli neid 315 ja 1951. a. juba 420. See kõik asetab TRÜ rektoraadile ja kaug õppeosakonnale suure vastutuse mittestatsionaarse õppetöö eduka organiseerimise eest.

Õpetatud Nõukogu on kuulanud kaugõppeprorektori sm. Ertise aruande ning võtnud vastu otsuse, milles peegeldus EK(b)P KK VIII pleenumi otsustes ülesseatud ideelis-poliitilise taseme tõstmise vajadus. Kuid otsuse vastuvõtmisega peamiselt juhtimine rektoraadi poolt ongi piirdunud, sest otsuse täitmise kontrolli pole tehtud. See on avaldanud mõju ka kaugõppeosakonna tööle, kus leidub veel suuri ja sisulisi vigu õppetöö organiseerimisel ja juhtimisel.

Ei saa pidada sugugi normaalseks seda, et kaugõppe teel õppijatest lõpetab ülikooli väga väike protsent, kuna õppeaja kestel langeb suur osa välja. Kui möödunud aastal kaugõppeosakonna kaudu lõpetas ülikooli 11 inimest, siis tänavu on lõpetajaid ette näha 20. Suure arvu üliõpilaste hulgast nii väike lõpetajate arv näitab, et kaugõppeosakond pole õigesti osanud tööd organiseerida. Seda kinnitab veel seegi, et mittestatsionaarsetel üliõpilastel on ebanormaalselt suur akadeemiline võlgnevus. Nii on ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilastel akadeemiline võlgnevus ligi 70%, õigusteaduskonna üliõpilastel aga kogumi ligi 90%.

Suuri puudusi esineb kaugõppeosakonnas õppe-metoodilise töö korraldamisel. Üliõpilastel on puudus erialasest kirjandusest, ei suudeta üliõpilastele isegi õigeaegselt välja saata juhendeid ja programme. Nii said üliõpilased juhendid nõukogude kirjanduse kohta kätte alles üks kuu enne eksamisessiooni algust. Ka on juhendid mõnedes ainetes väga napi- ja üldsõnalised ega haara tervet programmi (kodanlike maade riigiõigus, rahvademokraatia maade riigiõigus jt.). Mõnedes ainetes polegi programme (kriminaalõigus). Sagedasti muudetakse õppekavasid jne., mis kõik takistab üliõpilastel aine omandamist ja korrapärast tööd.

Tähtsaks ülesandeks kaugõppeosakonnale on õppe- ja eksamisessioonide organiseerimine, üliõpilaste abistamine eksamiteks valmistumisel. Loenguid küll korraldatakse, kuid siinjuures ei arvestata õppetöö erilist olukorda, ei selgitata raskemaid küsimusi, vaid suhtutakse isegi loiult ja šabloonselt loengutesse. Nii näiteks luges õppejõud Veskimäe möödunud eksamisessioonil NSV Liidu ajalugu täiesti raamatu järgi. Dots. Konksu loengud on liialt üldised. Üliõpilastele jäi selgusetuks korea rahva ajalugu IX—XVI sajandil. Loenguis käsitletakse tihti väheolulisi küsimusi (dots. Madisson jt.). Mõnedes ainetes (eesti kirjandus ja rahvaluule, riigi ja õiguse ajalugu jt.) ei suutnud kaugõppeosakond möödunud semestril isegi organiseerida õppeplaanis ettenähtud loenguid. Üliõpilastele pole korraldatud loenguid stalinlikust keeleõpetusest. Loengute madala kvaliteedi eest on täiel määral vastutavad ka kateedrijuhatajad, kes peavad kontrollima loenguid. Semi on seda teinud aga ainult üksikud kateedrijuhatajad (dots. Mitt, van.-õp. Feldbach). Kaugõppeosakond ja kateedrid polu suutnud kindlustada mittestatsionaarsetele üliõpilastele peetavate konsultatsioonide korrapärast kulgemist ja kõrget kvaliteeti. Nii esineb juhtumeid, kus õppejõud (Riikoja, Konks) on jäänud ettenähtud konsultatsioonidele ilmumata. Loengute ja konsultatsioonide tase kannatab veel seetõttu, et neid viivad läbi õppeülesannete täitjad, kuna enam kvalifitseeritud õppejõudude koormusplaani pole sisse võetud tööd mittestatsionaarsete üliõpilastega.

Kaugõppeosakonna edukat tööd takistab ka asjaolu, et ei viida täie printsipiaalsusega ellu EK(b)P KK VIII pleenumi otsuseid. Esineb juhtumeid, et mittestatsionaarse õppimise võimalust kasutavad isikud, kes on võidelnud nõukogude võimu vastu (V. Kuus) ja aktiivselt koos töötanud saksa okupantidega (O. Põder). Sellise olukorra tekkimist on soodustanud üliõpilaste isiklike toimikute puudulik vormistamine ja kaugõppeosakonna vastutavate töötajate huvipuudus üliõpilaste ankeediliste andmete vastu. Osas toimikutes puuduvad ankeedid ja töötõendid või on viimased vananenud, nii et puudub selgus vastava üliõpilase praeguse tegevuse suhtes. Kaugõppeosakonna muretust selles küsimuses näitab fakt, et toimikute vastu hakatakse huvi tundma alles seoses üliõpilaste lubamisega riigieksamitele.

Eeltoodust nähtub, et kaugõppeosakonna töös esineb veel terve rida tõsiseid puudusi, mis takistavad õppe- ja kasvatustöö edukat kulgemist. See näitab kaugõppeosakonna vähest järjekindlust oma töös ja rektoraadi mitteküllaldast tähelepanu ja abi kaugõppeosakonnale. Puudusi kaugõpppeosakonna töös on võimalik kõrvaldada aga ainult siis, kui rektoraat ja Õpetatud Nõukogu asuvad plaanipäraselt juhtima kaugõppeosakonna tööd.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" brigaad:
V. Matin, R. Auling, E. Kask, A. Künnap, L. Varres.

Tähistati 1. maid

Pidulikult koosolekult

1. mai eelõhtul kogunes meie kollektiiv aulasse, et osa võtta 1. maile pühendatud pidulikust koosolekust. Pärast parteibüroo sekretäri sm. Köörna avasõna esines päevakohase ettekandega õigusteaduskonna dekaan sm. K. Püss, kes andis ülevaate 1. mai püha tähtsusest töötavate masside võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Seejärel kuulutati välja üliõpilaste auhinnatööde tulemused ja tehti teatavaks rektori käskkiri, milles tõstetakse esile meie parimaid õppejõude, üliõpilasi, teenistujaid ja töölisi.

S. Bergman

Punalippude all

Päikesepaistelisena ja kevadiselt rõõmsana saabus 1. mai hommik... Pidupäevaselt riietatuna ja pidulikus meeleolus ruttasid õppejõud ja üliõpilased Aia tänavale, et koguneda osavõtmiseks tartlaste 1. mai rongkäigust.

...Kolonnid hakkavad liikuma. Kõige ees kantakse nõukogude rahva juhi ja õpetaja seltsimees Stalini hiilgasuurt portreed ja ülikooli puna-valgeid lippe, mis kergelt lehvivad soojas tuules. Orkestri poolt ettekantavate hoogsate marsside saatel sammuvad demonstratsioonist osavõtjad väljaku suunas, kus tribüünilt tervitavad demonstrante linna partei- ja nõukogude asutiste juhtivad töötajad. Esimesena jõuab väljakule õigusteaduskonna kolonn. Tribüünilt hüütakse tervitussõnu 1. mai auks, millele möödasammujad vastavad kestva ja müriseva hurraaga.

Rahu ja loova töö loosungite all mööduvad tribüünist teistegi teaduskondade kollektiivid.

K. Vesik

Kõigi pidupäevad

Maipühade ajal korraldati meie ülikoolis veel terve rida teisi üritusi.

Õppejõud korraldasid näiteks 30. aprilli õhtul aulas maikoosviibimise, samal õhtul toimus ka õigusteaduskonna puhkeõhtu. Ametiühingute Kultuurihoones organiseeriti pühade-eelseil päevil üliõpilaste maipidu, mis oli pühendatud rahvaste sõprusele.

K. Kaarep

Ühiselamud saagu kommunistliku kasvatuse tähtsateks keskusteks!

*

Hukkamõistetav ükskõiksus

Üheks viisiks, kuidas üliõpilased täiendavad oma ühiskondlik-poliitilisi teadmisi ja karastavad oma maailmavaadet, on ühiselamus elavaile üliõpilastele loengute korraldamine aktuaalsetel teemadel ning vestluste läbiviimine tubades.

Kastani tänava ühiselamu nõukoga on nendele küsimustele omistanud suurt tähelepanu. Loenguid korraldatakse regulaarselt, nad on temaatikalt mitmekesised ja huvitavad. Soovida jätab vaid asjaolu, et üliõpilased liiga vähesel arvul võtavad osa loenguist ja ilmuvad kohale alles siis, kui neid mitu korda tubades kutsumas on käidud. Mõned üliõpilased, nagu Mikfeldt, Lipstuhl, Toolse, Kull ja Põder ei ole aasta jooksul osa võtnud ühestki loengust. On selge, et sellise nähtuse põhjuseks on mitte ajapuudus, vaid nende üliõpilaste suhtumine käesolevasse üritusse. Häbiväärne on kommunistliku noore Lia Levini käitumine, kes kategooriliselt keeldub loenguile tulemast ja on aasta jooksul viibinud ainult ühel loengul.

Samal ajal aga suur hulk teisi üliõpilasi, nagu Lõoke, Pilt, Ernits, Kõrtsini, Laiakask jt. on peagu alati leidnud aega loengute kuulamiseks. Tuleks soovida, et ka teised nende eeskujule järgneksid ja saaksid aru korraldatavate loengute suurest tähtsusest kasvatustöös.

L. Kristjanson, L. Kõrran

Loiu suhtumise tagajärjed

Näituse tän. ühiselamu nõukogu massilise kultuuritöö sektor, mida juhatab sm. S. Selg, on käesoleval semestril oma tööd mõnevõrra parandanud: on korraldatud loenguid ja vestlusi, kõigis tubades leidub juba loosungeid ja pilte. Sellest hoolimata on sektori töö ikka veel mitterahuldav.

Põhipuuduseks on siin formaalne, pinnapealne suhtumine oma ülesannetesse. Nii näiteks oli viimast loengut „Kommunistlikust noorsooühingust" kuulamas vaid 10 inimest, kuna loengust üliõpilastele üldse ei teatatud. Ka vestluste läbiviimine korterites ja tubades on senini korrapäratu ja pealiskaudne. Hästi viiakse läbi vestlusi korterites, mille vanemateks on sm-d Väin ja Jakobson. Et olukorda parandada ka teistes korterites, peaks sm. Selg tugevdama kontrolli korteri- ja toavanemate tegevuse üle.

U. Nirk

Tähtis agitatsioonirelv on kasutamata

Külastades Pioneeri tänava ühiselamut jääb üsna lohutu mulje näitliku agitatsiooni kasutamisest ideelis-poliitilise kasvatustöö ja ruumide välise kaunistamise vahendina.

Eriti halb on olukord õppetoas. Siin ei ole peaaegu midagi, millele silm võiks rahuldatult peatuma jääda, mis tekitaks töömeeleolu, innustaks teadmisi täiendama ja maailmavaadet süvendama. Peale tähelepanematuks jääma kippuva loosungi ja kolme pildi on suure ruumi seinad ilmetult lagedad. Riigivapp on asetatud lohakalt riiulile. Miski ei meenuta ülemaailmset rahuliikumist, kommunismi majandusliku baasi rajamise või nõukogude teaduse edusamme.

Olgu muuhulgas mainitud, et mo-

mendi aktuaalseid sündmusi, nagu 1. mai pidustused, ei kajasta ei näitlik agitatsioon ega ka seinaleht, millel on targu märkimata väljaandmise kuupäev, ja et „värske informatsiooni riiulil" vedelevad hoolikalt kokkuköidetult kümmekond mumbrit ajalehti aastaist 1949 ning 1950.

Tubadesse on ametiühingu poolt hangitud maale ja mõningaid riigijuhtide portreesid, täiesti aga on kasutamata nõukogude plakatikunst kui ülitähtis agitatsioonivahend. Koridorides võib näha ainult paari ilmetut plakatit, mis on kunstilise kujunduseta ja ei köida mööduja tähelepanu. Üheski ühiselamu eluruumis ei ole seinal loosungit.

V. Hallap

Bolševistliku ajakirjanduse päevaks

Iga üliõpilane telligu ajakirjandust

Meie ülikoolis on olemas tihe ajakirjanduse levitajate võrk. See lihtsustab üliõpilastel tellimuse vormistamist ja teiselt poolt võimaldab kanda hoolt selle eest, et eranditult iga üliõpilane loeks ajalehti ja ajakirju.

Töötulemused ajakirjanduse levitamise alal ajaloo-keeleteaduskonnas osutavad nii levitajate hoolikale suhtumisele oma ülesannetesse kui ka üliõpilaste arenenud poliitilisele teadlikkusele. Iga üliõpilane on siin tellinud 4—5 ajalehte ja ajakirja. Edukalt on ajakirjanduse levitamise plaan täidetud ka õigus- jt. teaduskondades.

Veterinaar- ja kehakultuuriteaduskonnas aga jääb ajakirjanduse levitamise plaan pidevalt täitmata. Milles peitub põhjus?

Ajakirjanduse levitajad kursustel peavad otsustavalt parandama oma tööstiili ja tegelema tellimuste vormistamisega pidevalt, mitte aga ainult siis, kui tellimuste äraandmise viimane tähtpäev on juba ukse ees. Ajakirjanduse levitajate ülesannetesse peab kuuluma ka bolševistliku trükisõna tähtsuse selgitamine, tutvustamine kataloogidega ja abistamine sobiva ajalehe, ajakirja valikul. Mitte suhtuda oma töösse formaalselt — siis ei jää ka edu tulemata.

Ajakirjanduse lugemine peab kõigile üliõpilastele saama igapäevaseks meeldivaks harjumuseks ja vajaduseks.

I. Siil

Korrespondendi auväärne töö

Kursustel valitud korrespondentidel on austavad ja vastutusrikkad ülesanded. Nad peavad kohe ja operatiivselt valgustama meie töö puudusi, terava kriitikaga võitlema puuduste vastu, esile tõstma parimaid ja kritiseerima halvemaid üliõpilasi. Eriline rõhk tuleb panna ühiskonnateaduste omandamise küsimustele. Tuleb valgustada meie komsomoliorganisatsiooni, ÜTÜ jt. tööd.

Ülikoolis on korrespondente, kes väga aktiivselt täidavad oma kohustusi, nagu näiteks Lang, Elken, Taar (õigust.), Ruubel ja Täht (ajaloo-keelet.), Paulmann, Luulik (põllumajandust.). Nendel seltsimeestel on vastutustunne oma töö eest, nad võitlevad aktiivselt töö parandamise eest.

Aga leidub ka neid, kes väga passiivselt suhtuvad oma kohustustesse, kirjutades kas väga harva või mitte üldsegi, näiteks Lõhmus ja Kurvits (metsandust.), Mihhailovski ja Mei (ajaloo-keelet.) jt.

Hästi töötab korrespondentide võrk ajaloo-keele- ja põllumajandusteaduskonnas (peakorrespondendid Raid ja Jürimäe). Nende teaduskondade peakorrespondendid on jõudnud luua tihedad sidemed oma korrespondentidega ja asunud igakülgsele võitlusele esinenud puuduste ja väärnähete vastu.

Samal ajal aga arstiteaduskonnas pole korrespondentide töö korras. Nende juhendamine on puudulik, ka teaduskonna ametiühingu ja komsomoli bürood pole peaaegu mingit abi osutanud töö parandamiseks ja juhtimiseks. Korrespondentide võrk on puudulikult komplekteeritud.

Need vead on omased mitte üksnes arstiteaduskonnale, vaid ka matemaatika-loodusteaduskonnale, kehakultuuriteaduskonnale ja teistele.

Peab märkima, et korrespondendid on vähe distsiplineeritud. Peakorrespondendid ei ilmu juhendamiskoosolekutele ja nõupidamistele (Karu, Sarv).

Tuleb seada sisse kõikide korrespondentide aruandlus, selgitada halvad korrespondendid ja nad kustutada nimekirjast. Edaspidi on vaja tõsisemalt läbi vaadata korrespondentide võrgu ja peakorrespondentide määramise küsimus, pidevalt nõuda ülesannete täitmist ja korralikult käia instruktaažidel. Komsomoli büroodel tuleb palju rohkem huvi tunda ajakirjandustöö vastu. Tuleb pidevalt organiseerida töökogemuste vahetamist, mis kindlustab töö paranemise.

H. Karro

Meie kodumaa teaduse väljapaistev saavutus

7. mai on väljapaistev tähtpäev meie kodumaa kultuuri ajaloos. Sel päeval 1895. aastal meie suur kaasmaalane Aleksander Stepanovitš Popov (1859—1906) demonstreeris esmakordselt vene füüsika-keemia ühingu koosolekul oma „piksemärkijaks" nimetatud raadiovastuvõtjat.

Nüüd on 7. mai saanud meie üldrahvalikuks pidupäevaks — raadiopäevaks. Seda päeva tähistab kogu progressiivne maailm.

Elektromagneetiliste lainete avastamine 1888. aastal kutsus esile kogu õpetatud maailma laialdase tähelepanu. Erandina paljudest teistest õpetlastest Popov, kes oli Kronstadti ohvitseride Miiniklassi füüsika ja elektrotehnika lektoriks, huvitus elektromagneetiliste lainete rakendusest praktikas. Olles lähedalt seotud vene laevastikuga, mõistis ta, kuivõrd tähtis laevastikule on traadita side. Püüdes kasutada raadiolaineid sidepidamiseks lähenes Popov teadlikult samm-sammult oma leiutisele. Oma aparaadi tegevusraadiuse suurendamiseks võttis Popov kasutusele kõrgele tõstetud juhtme — tänapäeva antenni prototüübi.

24. märtsil 1896 võis Popov demonstreerida maailma esimese raadiogrammi edasiandmist 250 m kaugusele.

1900. aastal Soome lahel Suursaare juures, ühe ristleja päästeaktsiooni juures antakse Popovi poolt maailma esimene tegelik raadiogramm, mis oli määratud kalurite päästmiseks triivivalt jääpangalt, s. o. inimelude päästmiseks.

Lääne imperialistid, püüdes igati maha tallata meie kodumaa tähtsust, omistasid raadio leiutamise autaallasele Marconile, kes tegelikult kopeeris Popovi skeemi.

Kõigile on tuntud Lenini ja Stalini hoolitsus raadio arengu eest Nõukogude riigis. Tänu nõukogude teadlaste väljapaistvatele töödele on raadio Nõukogude Liidus saanud igakülgse arengu. Nõukogude raadiotehnikal on eesrindlik juhtiv koht maailma teaduses.

Meil, sotsialismimaal, raadio kannab eetrisse meie partei tuliseid ning õigeid sõnu, Lenini-Stalini ideid, kasvatab rahvast kommunismi vaimus. Moskva häält, võitnud sotsialismi maa häält, maailma rahukantsi häält kuuleb kogu maailm.

V. Kark,
füüsika kateedri assistent.

Enam tähelepanu vabatahtlikule kindlustusele

Analüüsides vabatahtliku kindlustuse alal tehtud tööd Tartu Riiklikus Ülikoolis, ei saa tulemustega sugugi rahul olla.

Käesolevani on vabatahtliku kindlustuse alal põhjalikult instrueeritud ja selgitusi antud ajaloo-keele-, kehakultuuri- ja põllumajandusteaduskonna, adm.-majandusosakonna, remontkontori, raamatukogu ning osaliselt ka matemaatika-loodusteaduskonna kateedrite töötajaile. On ilmnenud juhtumeid, kus väiksemapalgalised töötajad meeleldi ning ürituse tähtsust mõistes sõlmivad isikukindlustusi, samas aga vanemad õppejõud ei taha kindlustuse tähtsusest nii enese kui ka riigi huvides absoluutselt aru saada.

Teaduskondadest on isikukindlustuse sõlmimise alal esikohal kehakultuuriteaduskond — 38%, kellele järgnevad ajaloo-keeleteaduskond — 33%, põllumajandusteaduskond — 27% jne., kuid, nagu ülaltoodud andmeist näha, ei saa taoliste tulemustega rahulduda, sest Tartu Riikliku Ülikooli töötajaskond on suuteline palju enam elukindlustusi andma, et maksimaalsel määral kaasa aidata nii tähtsa riikliku ülesande täitmisel.

B. Annuk

Teaduse saavutusi populariseerimas

ÜTÜ lektoritegrupi töös on viimasel ajal, tänu eeskätt ülikooli komsomolikomitee pidevale abile, märgata hoogsat tõusu. Selle üheks eredamaks avalduseks on möödunud kuu lõpul toimunud teoreetiline konverents „Teadus võitluses religiooniga", mis korraldati Vabariiklikus Tartu Meditsiinilises Keskkoolis. Tänu põhjalikkudele ettevalmistustele, mis vältasid ligemale kuu aega, võib konverentsi lugeda kõigiti õnnestunud üritusteks. Konverentsi esimesel päeval võib lugeda parimaks ettekandeks metsandusteaduskonna üliõpilase Udo Ugaste referaati usundi ja usundlike pühade tekkest, mis tekitas palju küsimusi ja kutsus esile elavaid sõnavõtte. Teise päeva ettekannetest tuleb esile tõsta R. Kullaste referaati „Ristiusu tekkest ja ajaloost". Osavõtt konverentsist oli väga elav. Kokku kuulati konverentsi kahel päeval 500 osavõtja poolt ära 6 põhireferaati ja 18 lisareferaati ning sõnavõttu.

Siinkohal ei tohi aga vaikides mööda minna asjaolust, et samal ajal toimus II keskkoolis ÜTÜ ajalooringi korraldusel konverents „Eesti proletariaadi sangarlikust võitlusest vabaduse eest", mis vähese osavõtjate arvu tõttu (14 õpilast) sisuliselt nurjus. Siin langeb osa süüd II keskkooli direktsioonile ja õpilaskomiteele, osa süüd aga sm. A. Veiksarele, kes ajalooringi volinikuna ei suhtunud oma ülesannetesse küllalt kohusetundlikult.

H. Palamets

Huvitav loeng

Nõukogude kehakultuurlastele on kõrge ideelis-poliitiline ettevalmistus sama vajalik kui kõrge spordimeisterlikkus. Seda arvestades organiseeris matemaatika-loodusteaduskonna kehakultuurikollektiivi nõukogu hiljuti koosoleku, kus KKT üliõpilane sm. Gross esines ettekandega teemal „Kodanlikust ja nõukogude spordieetikast."

A. Saar

Teaduslik konverents KKT-s

Kehakultuuriteaduskonnas toimus hiljuti teaduslik-metoodiline konverents. Prof. Käer-Kingisepp esines ettekandega „I. P. Pavlovi õpetus kesknärvisüsteemist", millele järgnes kaasettekanne Pavlovi õpetuse tähtsusest kehakultuuris ja spordis. Kehakultuuri ajaloo ja teooria kateedri juhataja J. Laidvere esines teemal „P. F. Lesgafti progressiivse õpetuse mõju nõukogude kehakultuuriliikumisele", kuna õppejõud S. Kureniidu ettekanne oli pühendatud kommunistliku kasvatuse teostamisele praktilistes kehalise kasvatuse tundides.

Konverents õnnestus nii ettekannete ja sõnavõttude kui ka osavõtu poolest: teaduskonna üliõpilased ja õppejõud võtsid üritusest osa sajaprotsendiliselt, sisukaile ettekannetele aga järgnesid elavad mõttevahetused.

V. Laid

Kursused jahisportlastele

TRÜ jahihuvilistele on moodustatud ÜSK juurde jahisektsioon. Vaatamata oma lühikesele tegevusperioodile on nimetatud sektsioon saavutanud juba oma töös märkimisväärseid tulemusi.

Kuid selleks, et olla tubli jahisportlane on tarvis end pidevalt täiendada. Selleks otstarbeks peab iga jahisportlane sooritama tehmiinimumi kursused.

ÜSK jahindussektsioon palub kõiki jahisportlasi kiiresti sooritada eespoolmainitud kursused, et õppida tundma kõiki ettevaatusreegleid ja ulukite hoiu ning looduse kaitse seadusi. Tehmiinimumi kursuste sooritajad võtab vastu ÜSK ruumides sm. K. Ilmet igal neljapäeval kell 16—18. Samal ajal teostatakse ka uute liikmete vastuvõttu.

Vastuseks meie kriitikale

Toimetus sai kirja matemaatika-loodusteaduskonna dekaanilt sm. H. Kallaselt, milles ta vastuseks meie lehe 20. aprilli numbris ilmunud artiklile „Dekanaadis tuleb luua kord" teatab, et matemaatika-loodusteaduskonna dekanaadis on asutud korra loomisele, ja avaldab soovi, et teaduskonna kommunistlike noorte organisatsioon dekanaati selles töös rohkem abistaks.

Omandagem visalt marksismi-leninismi teooriat!

* * *

Miks nad vaikivad?

Erilist tähtsust marksismi-leninismi aluste õppimisel omavad seminarid.

Mis puutub arstiteaduskonna raviosakonna I kursuse üliõpilastesse, siis valmistuvad nad seminarideks enamasti rahuldavalt, kohustuslik kirjandus töötatakse läbi ja konspekteeritakse korralikult.

Puuduseks aga on üliõpilaste passiivsus seminaris. Kui õppejõud küsib, kas on sõna võtta soovijaid, valitseb enamasti vaikus, ükski käsi ei tõuse. Kui aga õppejõud küsib kedagi nimeliselt, siis ilmneb, et üliõpilased on enamasti võimelised vastama hästi või isegi väga hästi. Eriti teravalt ilmneb passiivsus tütarlaste hulgas. Mis on selle ebanormaalse nähtuse põhjuseks? Kas argus? Kindlasti mitte. Peapõhjuseks on siin kindlasti materjali mitteküllaldane tundmine, kindlusetus teadmistes.

Aktiivsemate üliõpilastena võiks märkida seltsimehi Humalat, Maranit, Meikast, Loori, Balodit, Kaset, Raudseppa jt. Neist seltsimeestest peavad võtma eeskuju sellised üliõpilased, nagu U. Lepik, Lehtmets, E. Lepik jt., kes on kas passiivsed või annavad ainult rahuldavaid vastuseid.

Tulevikus tahaks näha, et meie üliõpilased oleksid aktiivsemad, võtaksid julgesti sõna ja esitaksid rohkem küsimusi, et omandada ainet põhjalikult ja kindlustada head tulemused eelseisval eksamil. See on aga võimalik vaid veel süstemaatilisema iseseisva töö puhul.

A. Põllu

Iseseisev töö on peamine

Olen oma õpingutes omistanud suurt tähelepanu marksismi-leninismi aluste omandamisele.

Olles osa võtnud eranditult kõigist marksismi-leninismi aluste loengutest ning seminaridest, olen võimaliku põhjalikkusega läbi mõtelnud seal pakutava materjali, seda konspekteerides.

Põhilisema osa marksismi-leninismi aluste omandamises moodustab seminarideks ettevalmistumine. Algallikate konspekteerimisel loen enne orienteeruvalt läbi teatava tervikliku osa, näit. paragrahvi, ning seejärel algan konspekteerimist. Seda teen üksikute lõikude kaupa, pannes tähelepaneliku lugemise järel kirja tähtsamad mõtted. Konspekteerimisel jälgin ka ühtlasi seminarikava, et pöörata kõige suuremat tähelepanu just nõutavatele punktidele. Konspekteeritavat materjali püüan valida sellises järjekorras, mis langeb kokku loengus käsitletavate küsimustega. Kõige enne töötan läbi ÜK(b)P ajaloo lühikursuse vastava peatüki.

Marksismi-leninismi alustes omandatud teadmised ja nende sidumine kaasaegse eluga on mind viinud järjest enam veendumusele meie kommunistliku partei poliitika õigsuses ning sisendanud järjest enam kindlat usku tulevase kommunistliku ühiskonna avaratesse perspektiividesse.

H. Perv,
füüsika osakonna II kursuse üliõpilane.

Õppe- ja teadusliku töö koordineerimiseks

Marri režiimi kehtimise ajal sai eriti tugevasti kannatada soome-ugri keeleteadus. Nõukogude fennougristika looja Leningradi Riikliku Ülikooli professor ja Teaduste Akadeemia korrespondeeriv liige D. Bubrich sai korduvalt hurraamarristide kallaletungide osaliseks.

Et koordineerida soome-ugri filoloogia õppe- ja teaduslikku tööd nende ülikoolide vahel, kus fennougristika on õppedistsipliiniks ning anda aru sellest, kuidas on korraldatud ümber õppetöö stalinliku keeleõpetuse alusel, kutsus Leningradi Riiklik Ülikool kõrgema hariduse ministri korraldusel kokku vastava nõupidamise. Nõupidamisest võtsid osa Leningradi, Petrozavodski ja Tartu ülikooli esindajad, aga ka NSVL Teaduste Akadeemia esindajad.

Nõupidamise avas Leningradi Riikliku Ülikooli Põhjateaduskonna dekaan N. Kovjazin. Pärast Leningradi professori A. Popovi ettekannet „J. V. Stalini tööd keeleteaduse alalt" ning mõningaist soome-ugri keeleteaduse küsimustest" esinesid ülikoolide vastavate kateedrite esindajad aruannetega selle kohta, kuidas õppeplaanid ja -programmid on ümber korraldatud ja kuidas püütakse õigetel alustel nõukogude fennougristikat väärika't edasi arendada. Professor A. Popov esines nõupidamise jooksul veel kahe ettekandega: „Võrdlev ajalooline meetod ja soome-ugri keeleteadus" ja „D. V. Bubrichi mälestuseks".

Leningradist teisi esinejaid ei olnud. Petrozavodski esindajailt ei olnud ühtki ettekannet. Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude poolt peeti neli ettekannet. Dots. A. Kask esines ettekandega „Mõningaist eesti ja läänemere-soome grammatika küsimustest". Dots. E. Laugaste kõneles teemal „Eesti rahvalaulu keele uurimise probleeme". Oma ettekandes „Läänemere-soome keelte laensõnade küsimustest" käsitles vanemõpetaja P. Palmeos läänemere ja balti keelte vastastikuste laenude keerulist probleemi. Allakirjutanu esines teemal „Läänemere keeleteaduse ülesannetest stalinliku keeleõpetuse valgusel". Kõigile ettekannetele järgnesid õige elavad sõnavõtud, milledes püüti lähemalt selgitada üsna mitmeid soome-ugri keelte spetsiifika jooni ja soome-ugri keelte uurimise ning õpetamise ülesandeid.

Nõupidamise puhul tutvuti ühtlasi vastastikku eri ülikoolide õppeplaanide ja -programmidega ning püüti neid koordineerida sel määral, kui üldised kohalikud olud ja nõuded seda võimaldavad.

Vastuvõetud resolutsioonis konstateeritakse kvalifitseeritud soome-ugri alaste kaadrite suurt puudust, senise töö plaanide koordineerimatust, õppevahendite puudumist ja kateedrite teadusliku töö nõrka kajastamist trükis. Et parandada õppe- ja uurimistööd stalinliku keeleõpetuse alustel, näeb resolutsioon ette rea ulatuslike ürituste läbiviimist ja abinõude tarvituselevõtmist.

Ülalkirjeldatud nõupidamine andis Tartu Riikliku Ülikooli eesti filoloogia kateedritele ulatuslikke viljastavaid näpunäiteid edaspidiseks tööks. Lõpetades oma töö „Marksismist keeleteaduses" on seltsimees Stalin öelnud: „Arakтšejevliku režiimi likvideerimine keeleteaduses, loobumine N. J. Marri vigadest, marksismi juurutamine keeleteadusse — niisugune on minu arvates tee, mida mööda käies võiks tervendada nõukogude keeleteaduse". Seda teed mööda minna otsustasid kõik nõupidamisest osavõtjad õppe- ja teaduslikus töös.

Prof. P. Ariste

Сегодня в номере

Улучшить воспитательную работу в общежитиях — такова тема передовой статьи сегодняшнего номера. Тому же вопросу посвящен и ряд заметок на 1-ой странице.

В газете опубликована информация о ходе подписки на новый государственный заем. В связи с Днем радио помещена статья тов. Карка. «Выдающееся достижение русской науки».

На 1-ой странице опубликована еще статья, критикующая работу заочного отделения ТГУ.

В связи с Днем большевистской печати опубликованы статьи «Каждый студент должен быть подписчиком печати» и «Почётная работа корреспондента».

Под общим заголовком «Тщательно усвоить марксистско-ленинскую теорию» опубликована заметка о ходе семинаров на медфаке и письмо студента тов. Пэрва о самостоятельной работе над произведениями классиков марксизма-ленинизма.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 03039 Trükikoja„ Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1256

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Seltsimehed abituriendid! Tartu Riiklik Ülikool ootab teid

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 17 (105) Reedel, 11. mail 1951. a. IV aastakäik

Tere tulemast!

Tartu Riiklik Ülikool seisab järjekordse õppeaasta lõpu eel. Nagu igal aastal, nii ka tänavu saadab TRÜ välja suure hulga kvalifitseeritud ajaloolasi, filolooge, juriste, arste, õpetajaid, biolooge ja teisi spetsialiste, kes rakenduvad kommunismi ülesehituse teenistusse meie maal. Kahe õppeaasta vahelisel perioodil aga toimub ka uute üliõpilaste vastuvõtmine, milliseks tööks ülikool tänavu valmistub erilise hoolega.

Tänavune uute üliõpilaste vastuvõtt erineb eelmistest sellega, et eriala valiku võimalused on veelgi mitmekesistunud. Nõukogude valitsuse otsusel asutatakse TRÜ metsandus-, põllumajandus- ja veterinaarteaduskonna baasil Tartus uus kõrgem õppeasutis — Eesti Põllumajandusakadeemia 7 teaduskonnaga. See sündmus on suurima tähtsusega eesti kultuuri ja hariduse arenemise seisukohalt ja näitab veelkordselt bolševike partei, Nõukogude valitsuse ja seltsimees Stalini isalikku hoolitsust meie noorte eest.

Noortel, kes otsustavad astuda TR Ülikooli, on võimalik valida 5 teaduskonna vahel, mille raames töötab 14 osakonda. Need on: õigusteaduskond; arstiteaduskond (ravi-, stomatoloogia- ja farmaatsiaosakonnaga); ajaloo-keeleteaduskond (ajaloo-, keele- ja loogikapsühholoogiaosakonnaga); matemaatika-loodusteaduskond (matemaatika-mehhanika-, füüsika-, keemia- bioloogia-, geoloogia- ja geograafiaosakonnaga) ja kehakultuuriteaduskond. Nagu loetelust nähtub, on spetsialiseerumisvõimalused õige avarad ja võimaldavad igal abituriendil asuda teadmisi omandama oma armastatumal erialal.

Tänu Nõukogude valitsuse igakülgsele hoolitsusele sammub Tartu Riiklik Ülikool pidevat tõusuteed ja suudab pakkuda noortele häid võimalusi teadmiste omandamiseks ja arenemiseks tublideks kommunismiehitajateks. Õppetööd ülikoolis teostavad kvalifitseeritud eriteadlased kõigil aladel. Järjest paranevad õppe- ja töötingimused. Ülikooli laboratooriumid on varustatud kõigi vajalike aparaatide ja töövahenditega. Üliõpilaste käsutuses seisab suurim raamatuhoidla meie vabariigis, mille fondides on enam kui 1 miljon köidet. Peale loengute, praktikumide ja seminaride viiakse üliõpilastele läbi ka erialast praktikat Eesti NSV ja vennasvabariikide ettevõtteis ja teadusliku uurimise asutistes, aga ka ülikooli enda praktikabaasides.

Ülikooli eesmärgiks ja ülesandeks on kasvatada mitte üksnes oma eriala sügavalt tundvaid spetsialiste, vaid ta hoolitseb noorte igakülgse arenemise ja kasvu eest, püüab kindlustada seda, et iga üliõpilane omandaks järjekindlalt materialistliku maailmavaate, kasvaks Nõukogude kodumaa andunud patrioodiks ja igakülgselt arenenud kultuurseks inimeseks. Kasvatustööd väljaspool õppeprotsessi teostab eeskätt ülikooli komsomoliorganisatsioon, kelle ridadesse on koondunud juba neljandik kogu üliõpilaskonnast ja kes arendab huvitavat ja mitmekesist tegevust. Partei- ja komsomoliorganisatsiooni juhtimisel teeb viljakat tööd ka Üliõpilaste Teaduslik Ühing, kelle ülesandeks on tutvustada üliõpilasi teadusliku töö meetoditega ja kasvatada neis nõukogude teadlase kõrget eetikat.

TRÜ üliõpilased saavad kõik võimalused ka oma erihuvide rakendamiseks ja arendamiseks. Ülikoolil on oma klubi, mille juures töötab kümmekond mitmesugust isetegevuskollektiivi. Viiakse läbi kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaade, millega haaratakse isetegevusest osa võtma valdav osa üliõpilaskonnast. Samuti on ülikoolil oma spordiklubi, kelle võistkonnad on võitnud üleliidulise tunnustuse.

Kõigi nende avarate võimaluste ja intensiivse organiseerimistöö alusel on ka TR Ülikoolis välja kujunenud nõukogude üliõpilase tüüp, keda iseloomustab visa töö oma eriala tundmaõppimisel, põhjalik tutvumine marksistlik-leninistliku teooriaga ja aktiivne osavõtt ühiskondlikust elust. TR Ülikoolis kasvavad inimesed, kes suudavad täita ülesandeid, mida nende ette asetab meie sotsialistlik kodumaa kommunismi ülesehitamise rindel.

Niisugusteks inimesteks peate kasvama ka teie, seltsimehed abituriendid, kui siirdute edasi õppima TR Ülikooli. Nõukogude korra tingimustes on õppimine iga inimese ülesanne. Kodumaa vajab kvalifitseeritud eriteadlasi ja hoolitseb sellepärast igakülgselt nende õppimis- ja elutingimuste parandamise eest. Seda hoolitsust tunnevad iga päev ka TRÜ üliõpilased.

Abiturientidel seisab ees kiireloomuline ja vastutav ülesanne — otsustada lõplikult edasiõppimise tee küsimus. Seda tuleb teha väga hoolikalt kaaludes. Rangelt tuleb silmas pidada seda, millisel alal ühe või teise abituriendi võimed ja huvid lubavad tal tuua kõige enam kasu meie kommunismi ehitavale kodumaale. Mingid muud kaalutlused ja asjaolud ei saa siin omada otsustavat osa. Sest igale ülikoolilõpetajale ükskõik millisel erialal on kindlustatud avaraim ja tänuväärne tööpõld.

Seltsimehed abituriendid!

Tartu Riiklik Ülikool ootab uusi üliõpilasi, kes tahavad väsimatult omandada teadmisi ja pühendada kogu oma elu nõukogude rahva teenimisele. Kõigile neile noortele ütleb Tartu Riiklik Ülikool südamliku teretulemast ja teeb kõik selleks, et varustada neid sügavate teadmistega ja kindlustada nende hoogus arenemine.

Славная победа советского народа

Девятого мая исполнилось шесть лет со дня победы Советской Армии над фашистской Германией.

Война фашистской Германии против Советского Союза была задолго подготовлена американскими империалистами, которые после первой мировой войны вложили миллиарды долларов в германскую военную промышленность. Американские, английские и французские империалисты натравляли гитлеровских захватчиков на войну с Советским Союзом.

Вероломное нападение фашистской Германии на Советский Союз было радостно встречено американо-английскими империалистами, которые думали, что война совершенно ослабит Советский Союз и устранит Германию, как их конкурента на мировом рынке.

Нынешний президент США Трумен в июне 1941 года говорил: «Если мы увидим, что выигрывает Германия, то нам следует помогать России, а если выигрывать будет Россия, то нам следует помогать Германии и, таким образом, пусть они убивают, как можно больше».

Это указывает на то, что англо-американские империалистические хищники не хотели разгрома гитлеровской Германии и тем более не хотели победы Советского Союза в этой войне. Этим и об'ясняется такая длительная затяжка с открытием так называемого второго фронта со стороны империалистов Англии и США.

Советский Союз, вступив в войну в очень невыгодных условиях с таким сильным, хорошо подготовленным и вооруженным противником как фашистская Германия, один на один с честью и доблестью вышел из этой войны и полностью разгромил и уничтожил одну из сильнейших армий мира — гитлеровскую армию. Величайшая победа Советского Союза над гитлеровской Германией освободила народы Европы от фашистского ига и привела к образованию народно-демократических государств: Польши, Венгрии, Румынии, Албании, Чехословакии, Болгарии и дала все условия для превращения Германии в миролюбивую демократическую Германскую республику.

Разгром Советской Армией империалистической Японии создал все возможности для образования Корейской народно-демократической республики.

Великие победы Советского Союза над гитлеровской Германией и Японским империализмом дали также все необходимые условия для создания Китайской народной республики.

Это говорит за то, что победа Советского Союза над гитлеровской Германией и империалистической Японией имеет исключительно важное, всемирно-историческое значение.

Величайшая победа Советского Союза в Великой Отечественной войне — это победа советского общественного строя, победа мудрой политики большевистской партии и великого гения товарища Сталина.

Советская Армия разгромила сильнейшие армии фашистской Германии и империалистической Японии благодаря всемерной поддержке всего советского народа, который своим героическим трудом давал армии все необходимое для победы.

Товарищ Сталин является творцом этой великой победы, которая спасла весь мир от фашистского ига.

Шесть лет, которые прошли после победы, народы Советского Союза были заняты созидательным трудом построения коммунизма в нашей стране и добились выдающихся успехов.

Народы Советского Союза осуществляют строительство величайших сталинских строек. Эти стройки говорят о мирной политике Советского Союза. Американские империалисты, наоборот, жаждут новой войны для получения прибылей и готовят всевозможные авантюры и провокации, чтобы развязать новую империалистическую войну. Но поджигатели новой войны должны знать, что трудящиеся всех стран не хотят войны. Все прогрессивное человечество развернуло широкую борьбу за мир.

Поджигатели новой войны — американо-английские империалисты должны помнить, что их кровавые планы потерпят такой же неминуемый крах, как и гитлеровская бредовая идея мирового господства.

Г. Исаков

Valmistugem nõukogude arsti õilsale kutsele!

* * *

Kvalifitseeritud meditsiinilise kaadri sepikoda

Nõukogude riik on ainuke riik maailmas, kus inimese tervise eest hoolitsemine on üks tähtsamaist riiklikest ülesannetest. Nõukogude võimu aastatel on tunduvalt kasvanud meditsiiniliste asutiste võrk nii linnas kui ka maal. Meditsiiniliste kaadrite ettevalmistamiseks töötab meil üle 70 meditsiinilise instituudi. Nõukogude arstiteadus on viimaste aastakümnete jooksul teinud suuri edusamme teaduse ja selle praktilise rakenduse alal. Nõukogude meditsiini põhiprintsiip — profülaktika on saanud meie tervishoiutööliste töö lahutamatuks osaks. Nõukogude arstiteadlasi tiivustavad progressiivsete vene ja nõukogude teadlaste — Setšenovi, Pavlovi, Botkini, Pirogovi, Burdenko, Ivanovski jt. surematud tööd. Nõukogude tervishoiuorganisatsiooni rajajad Semaško, Solovjev jt. on eesrindlikema meditsiinilise teaduse ja praktika ühendajad, mis osutus võimalikuks vaid meie Nõukogude riigi tingimusis.

Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskond omab tihedaid sidemeid suure vene rahva kultuuriga, selle hulgas ka arstiteadusega. Tartus on õppinud ja töötanud füsioloogia rajaja tuntud vene teadlane Filomafitski, kirurgid Inozemtsev, Pirogov, neurokirurg Burdenko, vitamiinide avastaja Lunin ja paljud teised.

Tartu Riiklik Ülikool oma üliõpilaste koosseisult erineb järsult kodanlikust ülikoolist. Kui kodanlikul ajal oli ülikoolis võimalik õppida vaid kodanluse ja kulakluse võsudel, siis nõukogude Tartu ülikoolis õpivad töötava rahva — tööliste, kolhoosnikute ja nõukogude intelligentsi lapsed, keda kindlustatakse riiklike stipendiumitega ja elamispinnaga ühiselamutes.

Nõukogude võimu ajal on arstiteaduskond saanud tunduvalt avaramad võimalused õppe- ja teadusliku töö teostamiseks. Õppetöö teaduskonnas kestab kuus aastat. Arstiteaduskonna lõpetajaid suunatakse pedagoogilisele, teaduslikule ja praktilisele tööle. Õpingute vältel on üliõpilastel võimaldatud juba alates esimesest kursusest tegelda teaduslikes ringides, kus nad tutvuvad lähemalt erialase kirjanduse ja teadusliku töö metoodikaga. Õpingute vältel seostatakse teoreetilist osa praktiliste töödega erilaboratooriumis ning kolmandast kursusest alates kliinikutes.

Raviosakonna kõrval on arstiteaduskonnas veel farmaatsia- ja stomatoloogiaosakonnad, kus valmistatakse ette kõrgema haridusega rohuteadlasi ja arste-stomatolooge.

Seltsimehed abituriendid! Valides tulevast elukutset peate eelnevalt põhjalikult kaaluma küsimust, kas valitud ala saab teid täiel määral rahuldama. Kutset ei saa valida „puhta arvestuse" järele ainult kõrgema hariduse saamise eesmärgil. Kutset tuleb armastada. Nõukogude arst erineb põhjalikult kapitalistliku ühiskonna arstist. Arst nõukogude ühiskonnas on ühtlasi kasvataja — pedagoog, organisaator, aktiivne ühiskondlikust elust osavõtja, Nõukogude kodumaa tuline patrioot, kommunistliku ühiskonna ülesehitaja.

Nõukogude arst ei seisa väljaspool poliitikat — ta on aktiivne rahu eest võitleja.

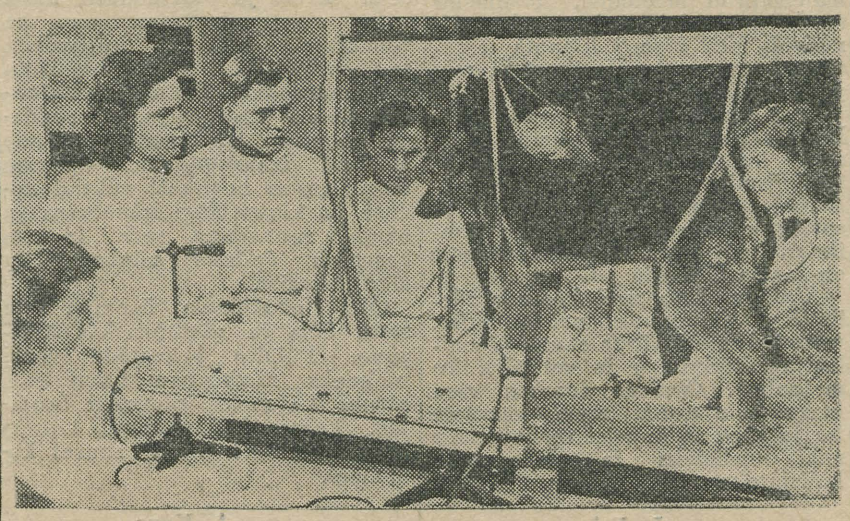
Kallid abituriendid, valinud nõukogude arsti kutse, tuleb teil viibimatult asuda pingsale ettevalmistusele esimesteks ülikoolieksamiteks — sisseastumiseksamiteks. Selleks teile jõudu!

A. Räni,
arstiteaduskonna prodekaan.

Sisukas ja tööröömus elu

Hoolimata arstiteaduskonnas toimuva õppetöö intensiivsusest võtavad teaduskonna üliõpilased aktiivselt osa ka ühiskondlikust elust, eeskätt teaduslike ringide ja isetegevus- ning spordikollektiivide tööst.

Eriti suurt tähtsust tubli nõukogude arsti kujundamisel omavad teaduslikud ringid. Siin on antud noortele võimalus oma huvialade kohaselt iseseisvalt töötada ja lahendada teaduslikke probleeme. Õnnestunumad tööd esitatakse üliõpilaste teaduslikel konverentsidel ja auhinnatakse. Nii on terve rida käesoleva õppeaasta jooksul tehtud üliõpilaste teaduslikke töid osutunud esimese auhinna väärilisteks, nagu näiteks V kursuse üliõpilase V. Kulli huvitav töö „Uneravist Tartu Närvikliinikus

Arstiteaduskonna II kursuse üliõpilased Kark ja Joaste, kes võtavad osa füsioloogiaringi tööst, demonstreerivad tingitud refleksi kujunemist koeral.

I. P. Pavlovi õpetuse alusel" jt. Esimeste kursuste üliõpilased muidugi ei käsitle veel nii laiaulatuslikke probleeme, küll aga töötavad nad edukalt bioloogia-, histoloogia- ja füsioloogiaringis.

Suurt initsiatiivi ja järjekindlust näitavad arstiteaduskonna üliõpilased isetegevuskollektiivides. Peagu iga õhtu võib näha tulevasi arste ruttamas ülikooli klubi poole, kus õpitakse uusi tantse, laule või mõnda näidendit. Tänu niisugusele viljakale tegevusele on arstiteaduskond andnud üleülikoolilist tunnustust leidnud rahvatantsurühma, lauluansambleid ja soliste. Paljud teaduskonna üliõpilased kuuluvad ülikooli mees- ja naiskoori.

Suure populaarsuse on teaduskonnas omandanud ka sport. See on mitte lõbusaks ajaviiteks, vaid ka tõhusa vaimse töö eelduseks. Sport muudab inimese tugevaks ja terveks ning arendab tahtejõudu.

Nii on arstiteaduskonna üliõpilastele antud kõige avaramad võimalused tööks ja puhkuseks. Igapäevased jooksvad tööülesanded, töö teaduslikes ringides, isetegevus- ja spordikollektiivides — need kõik põimuvad üheks harmooniliseks tervikuks, muutes arstiteaduskonna üliõpilaste elu sisukaks ja tööröömsaks.

H. Kahn

Подготовка к юбилею ТГУ

В 1952 году Тартуский государственный университет отмечает свою 150-ую годовщину. Подготовительные работы к юбилею начались уже в начале настоящего учебного года. Среди других работают и члены студенческого научного общества над темами истории нашего университета. Например, члены исторического кружка проработают две темы: «Революционное движение студентов бывшего Юрьевского университета в период подъёма рабочего движения в годы 1912—1914» и «Связь Тартуского университета с русской революционной демократией в XIX веке». Члены кружка русской литературы работают над темами, трактующими связь ряда передовых русских мыслителей и писателей с Тартуским университетом. Например, армянский писатель Абовян, некоторые друзья Пушкина и другие были в начале прошлого века студентами нашего университета.

Коллективы других кружков изучают историю своей области науки в нашем университете.

А. Лийм

Tartu Riiklik Ülikool kasvatab tublisid nõukogude patrioote, kvalifitseeritud spetsialiste, väsimatuid kommunismiehitajaid

Ülikooli mitmekesiseim teaduskond

Ajaloo-keeleteaduskond valmistab ette keskkooliõpetajaid, teaduslikke töötajaid, töötajaid ajakirjanduse alal, kirjastuses ja mujal mitmesugustel erialadel. Üliõpilaste arvu poolest kuulub ta suuremate teaduskondade hulka, eriainete hulga ning mende valiku võimaluste poolest on ta kõige mitmekesisem teaduskond TR Ülikoolis.

Teaduskond koosneb kolmest osakonnast: ajaloo-, keeleteaduse- ja psühholoogia-loogikaosakonnast, kusjuures iga osakond pakub spetsialiseerumiseks mitu eriala (NSV Liidu ajalugu, üldajalugu; eesti keel, eesti kirjandus, eesti rahvaluule, soome-ugri keeled, inglise, prantsuse, saksa keel; loogika ja psühholoogia jne.).

Keeleteaduse osakonnas töötab vene keele ja vene kirjanduse eriharu, kus õppekeeleks on vene keel.

Peale üksikuis osakondades käsitlevate ainete õpivad kõik ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilased marksismi-leninismi aluseid, poliitilist ökonoomiat, dialektilist ja ajaloolist materialismi, filosoofia ajalugu, pedagoogikat, oma eriaine metoodikat, NSV Liidu rahvaste ajalugu, NSV Liidu rahvaste kirjanduse ajalugu, vene keelt, ladina keelt, üht lääne-euroopa keelt ja kehalist kasvatust.

Ajaloo-osakonnas alustatakse tööd kogu osakonnale tarvilike ainetega. Nii kuulavad üliõpilased vana- ja keskaja ajalugu, NSV Liidu ja Eesti ajaloo kursust, arheoloogia ja etnograafia algmeid. Kolmel viimasel kursusel süvenetakse juba oma erialasse, nii et kahel viimasel aastal üliõpilase töö raskuspunkt on juba täiesti oma eriala piirides. Selline tööjaotus kindlustab üliõpilastele laialdase silmaringi ajalooteaduste alal ning tutvustab neid nõukogude teaduste meetoditega ja saavutustega oma erialal.

Keeleteaduse-osakonna üliõpilased kuulavad algul kogu teaduskonnale ühiseid või osakonnale ühiseid aineid, nagu sissejuhatus keeleteadusse, sissejuhatus kirjandusteadusse, sissejuhatus rahvaluulesse, NSVL kirjandus. Tuumaineks on iga keele eriharu (eesti, vene, inglise jne.) vastava keele süvendatud kursus, mis kindlustab valitud keele täieliku praktilise valitsemise. Hilisemail semestritel lisandub sellele vastava keele ajaloo kursus. Kõrvuti keele ja selle ajalooga õpitakse valitud erialale vastava kirjanduse ajalugu. Kolmandast kursusest alates valib üliõpilane kas keele või kirjanduse oma erialaks. Eesti keele eriharus on võimalik spetsialiseeruda eesti keele, eesti kirjanduse, eesti rahvaluule või soome-ugri keelte erialale. Teoreetiliste kursuste kõrval võtavad ka keeleteaduse osakonna üliõpilased osa eriala seminaridest, kus nad tutvuvad teadusliku uurimistöö meetoditega oma alal. Mõnel alal on ette nähtud ka menetluspraktika, näit. eesti keele alal murdeainestiku kogumine, rahvaluule alal õppijail rahvaluuleainestiku kogumine ja originaalmaterjali töötlemine.

Loogika-psühholoogiaosakonnas toimub õppetöö eesti keele eriharu baasil, s. o. loogika-psühholoogiaosakonna üliõpilased õpivad ka kõiki eesti keele eriharule ettenähtud aineid, välja arvatud mõned teoreetilised ained. Seetõttu omandavad loogika-psühholoogiaosakonna lõpetajad ühtlasi eesti keele ja loogika- ning psühholoogiaõpetaja kutse. Osakonnale annavad ilme niisugused ained, nagu loogika põhikursus, loogika ajalugu, kesknärvisüsteemi ja kõrgema närvitegevuse füsioloogia, psühholoogia (süvendatud kursus), psühholoogia ajalugu, psühholoogia praktikum, pedagoogika (süvendatud kursus), pedagoogika ajalugu ning loogika ja psühholoogia õpetamise metoodika.

Растут преподаватели русского языка и литературы

На историко-филологическом факультете ТГУ имеется отделение русского языка и литературы, которое отличается тем, что здесь всё преподавание ведётся на русском языке.

Подготовка высококвалифицированных специалистов в области русского языка и литературы имеет огромное значение. Русский язык является могучим средством укрепления дружбы народов Советского Союза; это международный язык социалистической культуры, язык Ленина-Сталина. Русский язык изучают передовые люди всех стран мира. После опубликования гениальных работ товарища Сталина по языкознанию перед наукой о языке открылись новые, широкие горизонты. В связи с этим неизмеримо возрос интерес к изучению языков и, прежде всего, великого русского языка.

Русская литература уже в XIX веке занимала ведущее место среди других литератур мира. Но её международное значение ещё более увеличилось после Великой Октябрьской социалистической революции «Наша литература, — говорил А. А. Жданов на первом Всесоюзном съезде советских писателей, — является самой молодой из всех литератур всех народов и стран. Вместе с тем она является самой передовой и самой революционной литературой». Изучение и популяризация русской классической и советской литературы — крайне необходимое, интересное и благородное дело.

Учебный план для студентов, получающих специальную подготовку по русскому языку и литературе, очень широк. Он включает в себя общественно-политические науки, историю народов СССР, иностранный язык, зарубежную литературу и целый ряд специальных дисциплин: основы сталинского учения о языке, теорию литературы, историю русской литературы, современный русский язык, историю русского языка и его диалектологию, славянские языки и т. д. Полученная в университете филологическая подготовка позволит в дальнейшем успешно вести не только педагогическую, но и научную работу в той области, которая избрана была в качестве более узкой специальности, т. е. в области русского языка или литературы.

Тартуские студенты имеют все возможности удоолетворить свои научные запросы. В большой университетской библиотеке на Тооме, в библиотеке историко-филологического факультета, в кабинете марксизма-ленинизма, в кабинете русского языка и литературы, везде можно увидеть серьёзные лица, склонённые над страницами научной книги или художественного произведения.

Досуги студентов Тартуского государственного университета так же радостны и осмысленны, как и их труд. Каждый из них может найти себе занятие по душе в спортивном, драматическом, шахматном и других кружках.

Товарищи выпускники! Поступайте на русское отделение Тартуского государственного университета!

Б. Правдин,
Зав. кафедрой русской литературы ТГУ

Õppigem ajalugu!

Meie maal, kus on võitnud sotsialism ja toimub järk-järguline üleminek kommunismile, omavad väga suurt tähtsust ideoloogia-küsimused. Kommunistliku ideoloogia kasvatamise üheks võimsamaks relvaks on ajalugu.

Ajalugu õpetab tundma inimühiskonna arenemise seadusepärasusi, näitab meile, kust on alanud ja kuidas on toimunud arenemine.

Õppides ajalugu me näeme, et ajaloolise arengu olemus seisneb teravas klassivõitluses ekspluateerijate ja ekspluateeritavate vahel. On olnud palju traagilisi momente, millal võitsid tumedad reaktsiooni jõud. Kuid ajalugu näitab, et reaktsioon võidab ainult ajutiselt. Meie suure kodumaa, aga samuti rahvademokraatiamaade, suure hiina rahva ajalugu tõestab, et lõpliku võidu kandjaiks on jäänud ja jäävad alati eesrindlikud, demokraatlikud, revolutsioonilised jõud, olles toetatud laiade rahvamasside poolt.

Ajalugu annab meile väga palju õpetlikke näiteid silmapaistvate inimeste suurepärasest elust ja tegevusest, kelle mälestus on jäädvustunud nende tööde ja avastuste, annete ja talentide, kangelastegude ja õiglaste eesmärkide teenimise tõttu, selle tõttu et nad on ennastsalgavalt teeninud oma rahvast.

Ajalugu tutvustab meid rahvamasside revolutsioonilise võitlusega oma vabaduse ja iseseisvuse eest ja näitab, et kapitalistlik kord, mida kramplikult püüavad veel toetada uue maailmasõja õhutajad, on juba ammu kõdunenud ja paratamatult määratud hukkumisele, nagu varasemadki ekspluataatorlikud formatsioonid, et ainult sotsialistlik revolutsioon — ajaloolise arengu seadusepärane tulemus — toob vabastamise rõhutud rahvastele.

Inimkond on kaua aega püüdnud lahendada küsimust: kas võib ette näha ühiskonna arengut, et juhtida teda? Paljud teadlased ja poliitilised tegelased on korduvalt tahtnud tungida teadmatusse, avastada ühiskondliku arengu suunda, tulevikku, kuid olid sunnitud taanduma — tulevik hoidis kinni saladust. Kodanlik ajalooteadus, mille eesmärgiks on õigustada ja kaitsta ekspluataatorlikku korda, ei osanud ja ei saagi avastada õigeid ühiskonna arenemise seadusepärasusi.

Ainult nõukogude ajalooteadus, lähtudes ainuõigest teadusliku uurimise meetodist — dialektilise materialismi meetodist, põhinedes marksismi-leninismi õpetusele, võimaldab meil õigesti hinnata minevikku, aru saada olevikust ja mõjutada tuleviku arengut.

Eriti suurt tähtsust omab NSV Liidu ajaloo tundmaõppimine. Meie suure kodumaa ajalugu näitab, et sotsialismi võit ei ole mitte juhuslik, et ta on arengu seadusepärasus, et sotsialism võidab kogu maailmas, kuid tema saavutamise eest on tarvis võidelda.

Ajalugu aitab meil kasvada tõelisteks nõukogude patrioodideks, relvastab meid kõrge revolutsioonilise teadlikkusega ja sotsialistliku moraaliga. Õppides tundma oma kodumaa ajalugu, meie kasvame ise ja kasvatame teisi sotsialistliku riigi tõelisteks ja aktiivseteks kaitsjateks.

L. Eringson,
NSV Liidu ajaloo kateedri vanemõpetaja.

Kodumaa ootab meid

Tuntud nõukogude pedagoog Makarenko kirjutab: „Inimene ei saa elada maailmas, kui tal pole ees midagi rõõmustavat. Inimelu tõeliseks stiimuliks on homne rõõm. . . Kasvatada inimest — tähendab kasvatada temas perspektiivseid teid, mida mööda kulgeb tema homne rõõm.“

Juba varases koolipõlves unistasin õpetajakutsest. Nõukogude ühiskonnas, kus on olemas kõik võimalused inimese igakülgseks arenemiseks ja arendamiseks, otsustasingi hakata töötama sellel alal.

Tahan kasvatada, kujundada ja arendada noori, rahva tulevikku, kommunismi ehitajaid.

Ülikooli astudes valisin erialaks eesti keele ja kirjanduse, kuna seda ainet õpetades on ka võimalusi õpilasis kujundada ja arendada kommunistlikku maailmavaadet. Pakub ju kirjandus selleks väga palju, et arendada õpilasis nõukogude noortele omaseid iseloomujooni. Õpilaste tutvustamine hoolikalt valitud koduse ja klassivälise lektüüriga ja nende suunamine seda lugema kasvatab õpilasis nõukogulikku ellusuhtumist.

Olla nõukogude õpetaja, on suur, õilis ja vastutusrikas ülesanne. Püüdes kasvatada noori tublideks nõukogude inimesteks, aitame ka meie, tulevased õpetajad, kaasa kommunismi kiireks ülesehitamiseks meie suurel kodumaal.

A. Kuus,
ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Avarad õppimisvõimalused matemaatika-loodusteaduskonnas

Geoloogia üliõpilased Rõõmusoks, Sarv ja Aalve uurivad Kukruse lademe faunat.

Kodumaa kaardi ümberkujundajad

Matemaatika-loodusteaduskonna geograafiaosakond on nooremaid meie ülikoolis. Alles möödunud aastal lõpetasid Tartu Riikliku Ülikooli esimesed eriharidusega geograafid, asudes täitma tähtsaid ülesandeid meie majanduslikus ja kultuurilise ülesehitustöö rindel.

Nõukogude geograafide ülesanded ei piirdu ainult tänapäeva geograafiliste tingimuste kirjeldamise ning seletamisega, vaid geograafid võtavad aktiivselt osa NSV Liidu looduse stalinlikust ümberkujundamisest, mille üheks koostisosiseks on praegu teostatavad kommunismi suurehitused. Grandioosne NSVL looduse ümberkujundamine on võimalik ainult meie maa geograafiliste tingimuste põhjalikul ning kõigekülgsel tundmisel ning vastavate plaanide edukas teostamine on parimaks tõendiks nõukogude geograafiateaduse õitsengust.

Väga tähtsad ülesanded on täita geograafidel ka moorsoo ning laiemate rahvahulkade kasvatamisel. Tänapäeval, mil kogu maailmas hargneb ulatuslik võitlus kahe leeri vahel, on geograafilistel teadmistel — õigel kujutlusel maailmast ning selles toimuvaist sündmusist väga suur tähtsus. Kõige selle tõttu omistataksegi meie kodumaal geograafiale väga suurt tähelepanu.

Tartu Riikliku Ülikooli geograafiaosakond annab oma lõpetajaile täieliku geograafilise hariduse.

Osakonna lõpetajad saavad keskkooli geograafiaõpetaja kutse, mis annab neile õiguse asuda õpetajana tööle kesk- ja kutsekoolides ning tehnikumes. Ühtlasi aga omandavad geograafiaosakonna lõpetajad küllalt põhjaliku ettevalmistuse geodeesias, kartograafias, meteoroloogias, hüdroloogias jne., mistõttu osakonna lõpetajad leiavad rakendamist geodeetilistel ja kaardistamistöödel, hüdrometeoroloogia jaamades ning teaduslikes uurimisasutisis. Majandusgeograafia alal spetsialiseerunud lõpetajad võivad leida rakendamist mitmesugustes ametiasutistes rahvamajanduse planeerimise, statistika jne. aladel.

Geograafiaosakonna õppetöös on loengute ja laboratoorsete tööde kõrval tähtsal kohal suvine välispraktika. I ja II õppeaastal toimub õppepraktika nii geograafias kui ka geodeesias, geoloogias, meteoroloogias ja klimatoloogias, hüdroloogias, mullastiku kaardistamises ja botaanilises geograafias. Praktika toimub osalt õppebaasides, osalt aga pikemate või lühemate ekskursioonide teel. III ja IV kursusel toimub menetluspraktika mingil üliõpilase poolt valitud erialal. Menetluspraktika raames töötavad üliõpilased mitmesuguste uurimisülesannete täitmisel haldus-, tootmis- või teaduslike asutiste juures. Nii siirduvad käesoleval aastal üliõpilased menetluspraktikale järgnevatesse asutistesse: Geograafia Teaduslik Uurimisinstituut Moskva Ülikooli juures, Loode Aerofotograafia Valitsus, ENSV Teaduste Akadeemia, Sovhooside Ministeerium jne. Igal aastal on geograafid käinud ka kaugemais vennasvabariikides — Kaukaasias, Kesk-Aasias, Pamiiris jne.

Geograafia õppimine ülikoolis pakub rahuldust igale noorele, kes tunneb huvi geograafiliste küsimuste vastu, kes ei karda rännakuid ning matku ja kes omab tahet ja püsivust küllalt pingutust nõudvate õpingute lõpuleviimiseks. Eesmärgi saavutamisel aga avaneb noortel geograafidel avar tööpõld oma teadmiste ja oskuste rakendamiseks meie kodumaa edasise õitsengu kindlustamisel.

E. Varep,
geograafia kateedri juhataja.

TRÜ geograafiaüliõpilased ekspeditsioonilisel matkal Pamiiris.

Kasvavad treenerid, õpetajad, sportlased...

TRÜ kehakultuuriteaduskond kasvatab ainsana Eesti NSV-s kõrgema haridusega kehalise kasvatuse õpetajaid, treenereid ning kehakultuuri ja spordi alal töötajaid.

Õppetöö toimub üleliiduliselt kehakultuuri-instituutidele kehtestatud õppeplaani alusel ja kestab neli aastat. Õppeained jagunevad nelja rühma: 1) üldülikooliliselt õpetatavad distsipliinid — marksismi-leninismi alused, poliitiline ökonoomia, vene keel; 2) meditsiinilised õppeained — anatoomia, füsioloogia, spordifüsioloogia, hügieen, ravikehakultuur, arstlik kontroll; 3) pedagoogilised õppeained — pedagoogika, pedagoogika ajalugu, psühholoogia, spordipsühholoogia; 4) kehakultuurialased õppeained — kehakultuuri teooria, kehakultuuri ajalugu, võimlemine, kergejõustik, suusatamine, sport- ja liikumismängud, ujumine, poks, vehklemine, uisutamine. Neile lisanduvad fakultatiivsete ainetena ratasasport, purjesport, mootorsport jt.

Suurt tähelepanu pööratakse teaduskonnas üliõpilaste organisatsioonilisele ja pedagoogilisele praktikale. Organisatsiooniline praktika toimub IV kursuse üliõpilastele vabariigi rajoonide kehakultuuri- ja spordikomiteedes, pedagoogiline praktika aga III ja IV kursuse üliõpilastele Tartu keskkoolides ja TR Ülikoolis. Organisatsiooniliste kogemuste omandamiseks on I, II, ja III kursuse üliõpilased määratud 1951. a. kevadsemestrist alates Tartu asutiste ja käitiste kehakultuurikollektiivide šeffideks. Nii töötas 1951. a. kevadsemestril šeffidena 60 üliõpilast. Üliõpilased aktiviseerivad kehakultuurikollektiivide tegevust. Mitmed üliõpilased, nagu U. Aavola, E. Kolju jt. on töötanud innukalt. Nii loovad üliõpilased juba õppimisajal tihedaid sidemeid tootmistöölistega ja viivad ellu ÜK(b)P KK 27. dets. 1948. a. kehakultuurialast tähtsat otsust.

Kunstiline isetegevus ja omaloomine on teaduskonnas väga hästi korraldatud, nii et teaduskonna kollektiiv on võitnud kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri olümpiaadi teiste teaduskondade ees kolm aastat järjest. Teaduskonnas teostatakse tagajärjekalt mitmekülgset kommunistlikku kasvatust. Selle saavutamiseks aitab energiliselt kaasa teaduskonna tugev kommunistlike noorte organisatsioon ja parteigrupp.

Hea ettevalmistuse saavad üliõpilased ka spordialadel. Õppejõududeks on koondatud paremaid spetsialiste nii Eesti NSV-st kui ka Leningradist. Spordialade, nagu suusatamise, ujumise ja mängude paremaks omandamiseks korraldatakse I, II, ja III kursuse üliõpilastele talve- ja suvelaagrid teaduskonna õppebaasis Käärikul. Laagrid on heaks vahelduseks õpetöös. Õppetöö on üldse väga huvitav ja pingerikas. Töötada tuleb palju ja tõsiselt. Iga üliõpilane peab tõusma heaks sportlaseks oma valitud erialal ja võtma osa võistlustest võistluskogemuste omandamiseks. Parimad üliõpilased-sportlased võistlevad ka NSV Liidu teistes vennasvabariikides. Teaduskonnas on tõusnud terve rida tuntud sportlasi, nagu Heino Lipp, Lea Maremäe, A. Nurme jt.

Abituriendid, kes soovivad astuda kehakultuuriteaduskonda, peavad sooritama sisseastumiseksamite kõrval ka kehalised katsed kergejõustikus, ujumises, võimlemises ja sportmängudes. Sisseastujad peavad suve jooksul end nendes ainetes tõsiselt harjutama, eriti ujumises. Sisseastujad peavad olema loomulikult VTK I astme märgi omanikud.

Nõukogude võim on loonud head võimalused õppimiseks kehakultuuriteaduskonnas. Neid tuleb kasutada.

J. Laidvere,
KKT kehakultuuri ajaloo ja teooria kateedri juhataja.

Nõukogudemaa spordiau kaitsmas

Juba noorena huvitas mind sportlik tegevus. Kuid spetsiaalset treeningut korvpalli alal alustasin alles pärast Nõukogude Eesti vabastamist fašistlikust okupatsioonist.

Nõukogude võimu tingimustes toimus mu sportlik arenemine kiires tempos. Juba 1946. a. võtsin esmakordselt osa NSVL korvpalli II grupi esivõistlustest Tartu „Kalevi" meeskonna ridades, tulles III kohale. 1947. a. tulin sama meeskonna koosseisus NSVL II grupi korvpalliesivõistluste võitjaks. 1949. a. tulin NSVL korvpalli esivõistlustel Tartu ÜSK meeskonna koosseisus esikohale, omandades NSVL tšempioni austava nimetuse. 1950. a. saavutas Tartu linna meeskond, mille koosseisus ma mängisin, võidu NSVL 8-linna turniiril.

Kuidas sattusin kehakultuuriteaduskonda? Juba kooli lõpetades valmis mul selline otsus. Tahtsin saada tõeliseks nõukogude sportlaseks ja teades, et selleks vajalikke eeldusi saab kõige paremini anda kehakultuuriteaduskond, asusingi 1947. a. sügisel siinna õppima.

Tänavune õppeaasta on mul viimane kehakultuuriteaduskonnas. Pärast ülikooli lõpetamist ootab praktiline töö. Heites pilgu sellele, mida mulle on andnud õppimine kehakultuuriteaduskonnas, peam ütlema, et olen saanud hea ja mitmekülgse ettevalmistuse. Olen õppinud tundma marksismi-leninismi teooriat, tunnen ühiskonna arenemise seaduspärasusi. Oma erialal olen saanud põhjaliku teoreetilise ja füüsilise ettevalmistuse. Ja lõpuks olen õppinud tundma ühiskondliku töö tähtsust nõukogude inimese elus, saanud võimaluse tutvuda meie kauni Nõukogude kodumaa ja tema eri rahvastega, olen järjest enam õppinud armastama Nõukogudemaad ja kalliks pidama tema rahvaste stalinlikku sõprust.

G. Rekker,
kehakultuuriteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Nõukogude jurist — eesrindlik võitleja kommunismi võidu eest

Käesolev suur stalinlik ajastu oma ulatuslike ja laiahaardeliste ülesannetega nõuab meilt Nõukogude riigi ja õiguse kui kommunistliku ühiskonna ülesehitamise võimsate hoobade igakülgset ja oskuslikku ärakasutamist. See omakorda eeldab Nõukogude riigi ja õiguse olemuse, nende ülesannete, nende ühiskonda organiseeriva, mobiliseeriva ja ümberkujundava osa põhjalikku tundmist. Teadmised nõukogude õigusteaduse alalt on sellepärast vahedaks relvaks võitluses progressi eest, võitluses meie ees seisvate ülesannete eduka lahendamise eest.

TRÜ õigusteaduskond on Eesti NSV-s selleks põhikanaliks, mille kaudu toimub kõrgema juriidilise haridusega töötajate ettevalmistamine.

Õppeaeg õigusteaduskonnas vältab viis aastat, kusjuures selle aja jooksul üliõpilane peale avara ja põhjaliku üldettevalmistuse omandab ka teatud kitsama spetsialiteedi vastavalt oma huvialale omaenda valikul. Spetsialiseerumine toimub alates IV kursusest viies eritsüklis: 1) riigi ja õiguse teooria ning ajaloo, 2) nõukogude riigiõiguse ja halduse 3) rahvusvahelise õiguse, 4) kriminaalõiguse ja 5) tsiviilõiguse tsüklis. Tsüklite piires antakse üliõpilastele süvendatud teadmisi ja ettevalmistus tööks kitsamal erialal. Selline juristide spetsialiseerumise vajadus on tingitud nõukogude juristi väga laialdasest tööpõllust ja avaratest rakendamisvõimalustest.

Õppetöö õigusteaduskonnas toimub loengute, praktiliste tööde, eriseminaride, menetluspraktika ja üliõpilaste poolt koostavate kursusetööde ja diplomitöö vormis.

Menetluspraktika, mis toimub prokuratuuriorganeis 4 nädala, kohtuorganeis 4 nädala ja kitsamal erialal (vastavalt üliõpilase poolt valitud tsüklile) 8 nädala ulatuses sellekohastes praktikabaasides, annab õppejõudude ja kvalifitseeritud praktikute juhtimisel üliõpilasele vajaliku praktilise oskuse tööks oma tulevasel erialal.

See õppetöö vormide mitmekesisus loob kõik eeldused selleks, et üliõpilane oma stuudiumi kestel omandab sügavaid teadmisi oma erialal, saab praktiliseks tööks vajalike kogemuste miinimumi ja temast kujuneb kõrgesti kvalifitseeritud ja teadlik nõukogude jurist.

Meie noortel abiturientidel, kellel on huvi nõukogude õigusteaduse laiahaardeliste ning väärtuslike teadmiste vastu, kellel on eeldusi ja kalduvusi töötamiseks nii juriidilisel kui ka ühiskondlik-poliitilistel aladel, avaneb võimalus nende huvide, eelduste ja kalduvuste realiseerimiseks, suundudes edasi õppima TRÜ õigusteaduskonda. Samal ajal võivad nad kindlad olla selles, et, lõpetanud õigusteaduskonna, ootab neid avar ja tänuväärne tööpõld ning võimalus nõukogude kvalifitseeritud juristidena rakendada oma võimeid meie sotsialistliku kodumaa edasise võimsa arengu kindlustamiseks.

K. Püss,
õigusteaduskonna dekaani kt.

Mitmekülgne ja huvitav töö

Nõukogude juristi ettevalmistamine ei seisne kehtiva või kehtinud õiguse pinnapealse, formaalse käsitlemisoskuse õpetamises. Andes põhjalikke teadmisi sotsialistlikust õigusest, viib ta ühtlasi õppijad ühiskondlik-poliitilise elu ja selle arengu sügavale marksistlikule mõistmisele, riigi ja õiguse kui ühiskondlike nähtuste, kui klassivastuolude ja -võitluse tulemuste ja vahendite tunnetusele, ta annab mitte üksnes põhjalikke teadmisi nõukogude sotsialistlikust riigist ja õigusest, vaid näitab ühtlasi nende põhilisi erinevusi kodanlikust riigist ja õigusest.

Nendest põhiülesannetest lähtudes on koostatud kogu õigusteaduskonna õppeplaan, mis kindlustab tulevase juristi varustamise väga mitmekülgsete, ulatuslike ja sügavate teadmistega tema tulevaseks tööks vajalikel aladel.

Õppe- ja teadusliku töö kõrval omistatakse õigusteaduskonnas suurt tähelepanu ühiskondlikule tööle. Enam kui kolmandik teaduskonna üliõpilastest on kommunistlikud noored, paljud neist täidavad vastutusrikkaid ülesandeid ülikooli ühiskondlikes organisatsioonides. Hoogsalt areneb ka kunstiline isetegevus — teaduskonnal on oma orkester, laulukoor jne. On loodud kõik eeldused selleks, et teaduskonnast kasvaksid välja mitmekülgselt arenenud tublid nõukogude juristid.

Teadmine, et nõukogude ühiskond ootab uusi kvalifitseeritud juriste, et meie ees seisab avar tööpõld kohtu-, prokuratuuri- ja haldusaparaadis, aga samuti ka ühiskondlikes ja majanduslikes organisatsioonides, innustab meid põhjalikult valmistuma tulevaseks tööks.

L. Koik,
õigusteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Sügavate teadmiste eest

Nõukogude ülikoolis on loodud kõik võimalused selleks, et riigi kulul õppiv tulevane spetsialist võiks omandada põhjalikke teadmisi. Suur tähtsus teadmiste omandamisel on ka üliõpilaste iseseisval teaduslikul tööl.

TRÜ Üliõpilaste Teadusliku Ühingu õigusteaduse osakond koondab üle 90 teaduslikust tööst huvitatud noore, milline arv moodustab ca 40% teaduskonna üliõpilaste üldarvust. Osakonna raames tegutsevad riigiteaduste-, tsiviilõiguse ja -protsessi ja kriminaalõiguse ja -protsessi ringid.

Üliõpilaste iseseisev teaduslik töö toimub vilunud õppejõudude juhendamisel, kes abistavad üliõpilasi vastava kirjanduse leidmisel, annavad juhendeid praktilisteks töödeks ja konsulteerivad kõigis küsimustes.

Iseseisev uurimine, teaduslikud ettekanded, osavõtt diskussioonidest ringides — kõik see võimaldab meil tungida eesrindliku nõukogude teaduse valdkonda põhjalikumalt kui seda loenguprogrammi raamistik lubab.

Pidevalt tegelevad teadusliku ühingu liikmed ka nõukogude teaduse saavutuste populariseerimisega laiades rahvahulkades, pidades loenguid asutistes, ettevõtteis, kolhoosides, kultuurimajades jne.

M. Kipper,
ÜTÜ õigusteaduskonna nõukogu esimees.

Kriminalistika praktikumidel tutvuvad tulevased juristid van.-õp. O. Püssa juhtimisel tulevaseks tööks vajalike aparaatidega.

Rohkem tähelepanu tulevaste õpetajate ettevalmistamisele

Meie kasvatustöö peamiseks ülesandeks on noorsoo kommunistliku moraali kasvatamine. Seda saab teha ainult niisugune õpetaja, kes ise enda isikus kehastab selle moraali põhinõudeid. Õpetaja maailmavaade, tema käitumine, tema elu ja tema suhtumine millisesse tahes nähtesse mõjustavad nii või teisiti kasvandikke. Õpetaja isik on kõigi oma teadmiste ja eriti oma kõlbeliste omadustega valjuma kontrolli all kui ühegi teise inimese oma maailmas. Kümned laste silmapaarid vaatavad temale, ja keegi pole valvsam ning tähelepanelikum kui laps.

Niisugustele kõrgetele nõudmistele vastavaid inimesi ei sünni, vaid neid tuleb kasvatada. „Kasvatajat ennast on vaja kasvatada", ütleb K. Marx. Seda tuleb eriti teha õpetajaid ettevalmistavates asutistes, milliste hulka kuuluvad ka meie ülikooli 3 teaduskonda: ajaloo-keele-, matemaatika-loodus- ja kehakultuuriteaduskond. Kuigi mainitud teaduskondadel õpetajate ettevalmistamine pole ainukeseks ülesandeks, ei tohi nad jätta tegemata vajalikke järeldusi sellest asjaolust, et valdav enamik nende lõpetajaist läheb pedagoogilisele tööle.

Et kõnesolevate teaduskondade kehtivad õppeplaanid täiel määral ei vasta nendele nõuetele, mis keskkooliõpetajate ettevalmistamine meie ette seab, sellele on juba varem korduvalt tähelepanu juhitud. Käesolevas kirjutises tahaksin vaid näidata, mida ka nende õppeplaanide juures, peamiselt õppevälise töö protsessis, neis teaduskondades võimalik oleks ära teha tulevaste õpetajate kõlbelise palge kujundamiseks.

Sügav ideelisus, piiritu armastus Nõukogude kodumaa vastu ja täielik andumus Lenini-Stalini partei suurele üritusele — need on omadused, mis enne kõike on vajalikud igale töötajale nõukogude ühiskonnas, eriti aga nõukogude õpetajale. Sellepärast peaksid ühiskondlikud organisatsioonid ja kogu õppejõudude pere õpetajakutsele valmistuvate üliõpilaste ideelis-poliitilisele kasvatusele omistama erilist tähelepanu. Kommunistlike noorte protsent peaks nende hulgas olema eriti kõrge, nagu me seda näeme meie kodumaa teistes kõrgemates pedagoogilistes õppeasutistes. Võib heameelega konstateerida, et meiegi ülikoolis on selles suunas teatud arengut märgata, kuigi see areng on alles liiga aeglane.

Suur Lenin õpetab meid oma programmilises kõnes noorsooühingute ülesannetest, et inimese kõlbeline kasv toimub kõige kiiremini ja kõige kindlamini praktilise, ühiskondlikult kasuliku töö protsessis. Õpetajakutset taotlevatele üliõpilastele tuleks anda esmajoones selliseid tööülesandeid, mis neid mingil moel valmistaksid ette tulevasele pedagoogilisele tegevusele. Üliõpilasi-kommunistlikke noori näit. tuleks senisest julgemini suunata šefluse korras appi keskkoolide ja käitiste komsomoliorganisatsioonidele ning 7-klassiliste koolide pioneeriorganisatsioonidele.

ÜTÜ erialastel ringidel tuleks tihendada oma sidemeid samaalaste ringidega keskkoolides. Mõned ringid, nagu füüsikaring, ajalooring jt. on seda juba teinudki, ning nende eeskujule peaksid järgnema ka teised. Paljude meie kodumaa teiste ülikoolide ja kõrgemate pedagoogiliste õppeasutiste üliõpilased viivad keskkoolides läbi ulatuslikke erialaseid olümpiaade (matemaatika, füüsika, keemia, geograafia jne. alal), juhendavad keskkooliõpilaste teoreetilisi ja kirjanduslikke konverentse, aitavad korraldada ja sisustada temaatilisi õhtuid jne. Tagasihoidliku alguse tegid selles suunas meiegi ajaloo-osakonna üliõpilased käesoleval õppeaastal. Tahaks loota, et see hea algus tulevikus laieneb teistelegi erialadele ja hoogsasti edasi areneb. Ei ole kahtlust, et niisuguses tegevuses ärkab ja kasvab huvi ning armastus pedagoogilise töö vastu ning kujunevad ka selles töös vajalikud kõlbelised eeldused.

Tuleb silmas pidada, et sellised ülesanded on jõukohased peamiselt vanemate kursuste üliõpilastele, kelle teadmiste pagas on suurem ja kes on juba õppinud pedagoogilisi aineid. Nooremate kursuste üliõpilasi tuleks palju intensiivsemalt ja kavakindlamalt kui siiamaani suunata pedagoogilise enesetäiendamise teele. Vähemalt kord aastas tuleksid kursuste kaupa läbi viia üliõpilaste pedagoogilised konverentsid. I kursusel võiks sellise konverentsi teemaks olla töö raamatu ja muude kirjalike allikate põhjal. Praktilised oskused ja vilumused sel alal tulevad üliõpilastele kasuks niihästi nende endi õpinguis kui ka pärastises pedagoogilises töös koolides.

II kursusel oleks sobiv aeg üliõpilasi suunata nõukogude pedagoogika klassikute tundmaõppimisele (eriti silmas pidades asjaolu, et riiklikes ülikoolides ei ole ette nähtud pedagoogika ajaloo kursust, välja arvatud kehakultuuriteaduskond). Eriti väärtuslikku ja huvitavat materjali leidub A. S. Makarenko, N. K. Krupskaja ja M. I. Kalinini teostes. III kursusel, kus üliõpilased kehtivate õppeplaanide kohaselt õpivad pedagoogikat, võiks konverentsi teemaks olla mõni pedagoogika-alane eriküsimus, nagu: nõukogude patriotismi kasvatamine, sõpruse ja seltsimehelikkuse kasvatamine, kultuurse käitumise harjumuste kasvatamine koolis, armastuse kasvatamine kunsti vastu jne.

Need on ainult m õ n e d ülesanded, mida suhteliselt kergesti võiks teostada tulevaste õpetajate kõlbelise ja pedagoogilise palge kujundamiseks.

On selge, et nendegi tagasihoidlikkude ülesannete teostamine nõuab meie ülikooli õppejõududelt ja ühiskondlikelt organisatsioonidelt lähemale astumist keskkoolis toimuvale pedagoogilisele tööle.

Dots. A. Elango

Üliõpilane kasvab kultuurseks, igakülgselt arenenud inimeseks

*

Noori õpetavad kvalifitseeritud õppejõud

Eriti viimasel ajal on TRÜ õppejõudude kaader tunduvalt tugevnenud. Ülikoolis õpetab palju tuntud teadlasi, kes õpetamise tihedalt seovad kasvatustööga ja kes hoolitsevad selle eest, et üliõpilastest kujuneksid igakülgselt arenenud nõukogude spetsialistid-patrioodid.

Marksismi-leninismi aluste kateedri juhatajaks näiteks on ajalooteaduste kandidaat V. Reiman, poliitökonoomia kateedri juhatajaks majandusteaduste kandidaat, NSVL Ülemnõukogu saadik R. Antons, dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedrit juhatab filosoofiateaduste kandidaat D. Sardim. Kvalifitseeritud kaadrid kindlustavad ühiskonnateaduslike distsipliinide õpetamise kvaliteedi järjekindla tõusu.

Üliõpilastel on võimalus õppida veel paljude teistegi silmapaistvate teadlaste juhtimisel. Ülikooli rektor, filosoofiateaduste doktor, ENSV Teaduste Akadeemia tegevliige prof. A. Koort on loogika õppejõuks. Arstiteaduse üliõpilastele loeb biokeemiat paljude teaduslike tööde autor meditsiiniliste teaduste doktor prof. E. Martinson. Laialdaselt on tuntud veel sellised ülikooli õppejõud nagu NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia korrespondeeriv liige prof. V. Vadi, veterinaarteaduste doktorid professorid J. Kaarde, A. Laas, E. Ridala, V. Ridala, meditsiiniliste teaduste doktor prof. A. Tomingas ja paljud teised.

Kõrge kvalifikatsiooniga õppejõudadekaadri olemasolu ja selle pidev tugevdamine ja täiendamine kindlustab üliõpilaste varustamise sügavate teadmistega oma erialal.

K. Maasik

Kasvab uus teadlastepõlvkond

Teaduslikku tööd üliõpilaste hulgas organiseerib Üliõpilaste Teaduslik Ühing (ÜTÜ), mis tegutseb TRÜ-s alates 1948. a-st. Praegu kuulub ÜTÜ koosseisu üle 60 teadusliku ringi, kus üliõpilastel on võimalused töötada vastavalt oma eri- ja huvialadele. Ühiskonnateaduste ringide liikmeskonda kuulub kõigi teaduskondade üliõpilasi. Ringide tööd on püütud organiseerida võimalikult niisuguse põhimõtte järgi, et oleks võimaldatud ka nooremate kursuste üliõpilaste kaasatõmbamine. Näiteks ajalooringis ja loogika-psühholoogia-pedagoogikaringis saavutati selles mõttes häid tulemusi kollektiivse töö abil, kusjuures töögrupid moodustati niihästi nooremate kui ka vanemate kursuste üliõpilastest. Arstiteaduskonnas on nooremate kursuste üliõpilased kaasa tõmmatud peamiselt üldisema profiiliga ringide töösse. Siit kasvab väärikas järelpõlv nõukogude teadlastele. Arstiteaduskonna üliõpilane A. Lenzner näiteks saavutas suurepäraseid tulemusi oma teaduslikus töös tuberkuloosse meningiidi ravi alal streptomütsiiniga, mille eest ta sai NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumi preemia.

Teaduslikes ringides tehtava töö-ga võtavad üliõpilased otseselt osa ka teaduse saavutuste praktikasse juurutamisest. Näiteks matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased on andnud oma panuse meie vabariigi looduse stalinliku ümberkujundamise plaani teostamisse aga samuti kaasa aidanud põlevkivi- ja muude tööstusprobleemide lahendamisel.

Üliõpilaste Teaduslikul Ühingul on loodud tihe side kümnete vennasvabariikide kõrgemate õppeasutistega. Viimasest üliõpilaste teaduslikust konverentsist 1951. a. märtsis, mis oli pühendatud võitlusele rahu eest, võttis osa 25 üliõpilast väljaspoolt meie ülikooli. Meie üliõpilased omakorda sooritavad vastukülaskäike Moskva, Leningradi, Riia, Kaunase ja kaugematessegi meie maa kõrgemaisse õppeasutistesse, kust nad tulevad tagasi suurepäraste muljetega ja uute kogemustega.

Nii küpseb uus teadlaste põlvkond, kes on omaks võtnud leninlik-stalinliku põhimõtte kommunismi ülesehitamise kohta ja rakendab kõik oma jõud sellesse inimkonna suurimasse ja üllaimasse üritusse.

V. Koslov,
ÜTÜ nõukogu esimees.

Pingeliselt töötades ja kultuurselt puhates

On pärastlõuna. Loengud ja praktikumid ülikoolis on lõppenud, algab üliõpilaste iseseisva töö ja kultuurse puhkuse aeg. Kus puhkavad meie üliõpilased?

Enamik õhtupoolikuid kulub muidugi õppetööks. Ühiselamutes ja ülikooli arvukates lugemistubades võib kohata õhtupoolikuti arvukalt raamatute ja konspektide kohale kummardunud noori: ettevalmistus eksamiteks algab õieti ju juba semestri esimesest päevast peale.

Ent meie üliõpilastel on ka kõik võimalused tööst vaba aja kultuurseks ja kasulikuks möödasaatmiseks. Korraldatakse kollektiivseid kino- ja teatrikülastusi, kusjuures eriti viimased koos neile järgnevate arutluskoosolekutega on üliõpilaskonnas väga populaarsed. Paljudel üliõpilastel on saanud meeldivaks harjumuseks ka külastada iganädalasi kino-lektooriumi üritusi, sest siin on võimalik kuulata huvitavaid loenguid ja jälgida parimaid nõukogude filme.

Avarad võimalused puhkeaja veetmiseks avanevad ka kunstilise isetegevuse ringides. Laulusõbrad koonduvad ülikooli mees- ja maiskoori, mis teatavasti kuuluvad vabariigi parimate koorikollektiivide hulka, aga ka teaduskondade laulukooridesse. Ülikoolis on olemas tublisid soliste, kellel on kõik võimalused oma talendi arendamiseks. Neist matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased Eha Erik ja Olaf Prinits said hea hinnangu osaliseks hiljutisel ülevabariigilisel isetegevuse ülevaatusel.

Ülikooli klubi juures töötavaist ringidest mainitagu veel draamakunstiringi, mille ettekanded samuti on leidnud tunnustust kogu vabariigis, rahvatantsurühmi jt. Peale selle on arvukalt isetegevuskollektiive ka teaduskondades.

Üldist huvi äratavad üliõpilaskonnas klubi poolt korraldatavad iganädalased puhkeõhtud sisuka ja mitmekesise kavaga, kursused ballitantsude ja nõukogude massilaulude õppimiseks jne.

Paljud üliõpilased armastavad puhkeaega sisustada ka spordiga. Koondunud Ülikooli Spordiklubi arvukaisse sektsioonidesse, on nende käsutada võimlad, spordiväljakud, pallimänguplatsid jms., kus vilunud treenerite juhatusel on võimalik harrastada kõiki spordialasid. Üliõpilassportlaste saavutused on meie vabariigis üldiselt tuntud.

Üliõpilane peab oskama intensiivselt ja viljakalt töötada, aga ka kultuurselt ja kosutavalt puhata. Sellise olukorra saavutamiseks on TR Ülikoolis loodud kõik vajalikud eeldused.

E. Saarik

Nõukogude võimu hoolitsusel

... Aastaid seisid Aia ja R. Pälsoni tänava nurgal sõjapäevil purustatud hoone varemed. Nüüd aga on varemetesse tulnud elu: kogu päeva keeb platsil vilgas ehitustöö. — Siia kerkib uus ühiselamu TR Ülikooli üliõpilastele. 250 üliõpilast saab tuleval sügisel mugava eluaseme.

Vähe sellest. Juba praegu on ülikoolil üheksa internaati, kus elab enam kui 1000 üliõpilast. Ühiselamud on varustatud vajaliku mööbliga ja üliõpilastele püütakse luua järjest mugavamaid elu- ja õppimistingimusi. Paljudes ühiselamutes, nagu näiteks Näituse tänaval, on selles osas jõutud juba õige kaugele.

Ülikool kannab hoolt selle eest, et muuta elamist internaadis huvitavaks ja kultuurseks. Komsomoliorganisatsiooni initsiatiivil korraldatakse ühiselamutes iga nädal loenguid ja vestlusi üldist huvi pakkuvatel teemadel. Mõnedes ühiselamutes on muretsetud raamatukogud. Toad on radiofitseeritud. Punanurkades on võimalik lugeda ajalehti, mängida kabet või malet jne.

Ühiselamute organiseerimine üliõpilastele on järjekordseks näiteks nõukogude võimu hoolitsusest õppiva noorsoo eest.

R. Ahven

Tunnustus parimaile

Vastavalt Õpetatud Nõukogu koosoleku otsusele 27. aprillist 1951. a. kinnitas rektor üliõpilastele võistlustööde eest määratud auhinnad järgmiselt:

Õigusteaduskond:

1. „Nõukogude tsiviilprotsessi põhiprintsiibid" — autor IV k. üliõpilane Olev Klassen — II auhind.
2. „Kriminaalvastutus agressiivse sõja propaganda eest" — autor V k. üliõpilane Olga Pino — II auhind.

Arstiteaduskond:

3. „Võitlusest primaarse kopsuvähiga Eesti NSV-s" — autorid V k. üliõpilased Ülo Arend ja Ela Kogerman — I auhind.
4. „Uneravist Vabariiklikus Tartu Närvikliinikus akadeemik I. P. Pavlovi õpetuse alusel" — autor V k. üliõpilane Virve Kull — I auhind.
5. „Atüüpilistest keskkõrvanibujätke põletikkudest" — autor VI k. üliõpilane Arvid Luts — I auhind.
6. „Regeneratsiooni dünaamika haavandites ja kaua mitte kinnikasvavates haavades lokaalse kuderavi rakendamisel" — autor V k. üliõpilane Maret Ots — I auhind.
7. „Trichomonas vaginalis'e infektsioonist naistel" — autor VI k. üliõpilane Jüri Teras — I auhind.
8. „Kudeteraapia Vabariikliku Tartu I haavakliiniku materjali põhjal 1949/50. a." — autor V k. üliõpilane Ülo Valvere — I auhind.

Matemaatika-loodusteaduskond:

9. „Fenooli ja kresoolide termotiitrimine" — autor IV k. üliõpilane Tullio Ilomets — I auhind.
10. „Andmeid verdimevate kahetiivaliste kallaletungi aktiivsuse dünaamikast sõltuvuses miljööfaktoreist" — autor IV k. üliõpilane Hans Remm — II auhind.
11. „Eesti NSV sood, nende tüübid, levik ning rahvamajanduslik kasutuselevõtt" — autor V k. üliõpilane Kallio Kildemaa — I auhind.
12. „Lineaarse diferentsiaalvõrrandisüsteemi lahendamisest regulaarselt singulaarse punkti ümbruses" — autor V k. üliõpilane Liia Einasto — I auhind.
13. „Topoloogiliste ruumide laiemas mõttes metriseeruvusest" — autor V k. üliõpilane Harald Epler — I auhind.
14. „Materjale Jaagarahu lademe riff-moodustistest Eesti NSV mandril" — autor IV k. üliõpilane Ago Aaloe — I auhind.

Ajaloo-keeleteaduskond:

15. „Prantsuse rahva vastupanuliikumine 1940.—1945." — autor III k. üliõpilane Lennart Meri — II auhind.

Veterinaarteaduskond:

16. „Tibude koktsidioos ja selle tõrje Eesti NSV kolhoosides" — autor III k. üliõpilane Kaarel Kadarik — II auhind.
17. „Sünnitusaegade sageduse diurnaalne kõikumus põllumajanduslikkudel loomadel" — autor V k. üliõpilane August Männik — II auhind.
18. „Tähtsamaid kodumaisi anesteesia viise ja nende rakendamine veterinaarpraktikas" — autor IV k. üliõpilane Kaljo Reidla — I auhind.
19. „Ühe veise lootelise väärarendi anatoomiline uurimus" — autor IV k. üliõpilane Valentin Tõll — II auhind.
20. „Lüssa diagnoosimisest aglutinatsioon-reaktsiooni abil" — autor IV k. üliõpilane Liia Vatsa — II auhind.

Põllumajandusteaduskond:

21. „Suhkrupeedi kasvatamine Eesti NSV-s" — autor IV k. üliõpilane Arnold Paas — I auhind.

Kehakultuuriteaduskond:

22. „Spordivigastuste vältimine praktilistel sportlikel harjutustel" — autorid III k. üliõpilased Vello Truumaa ja Henn Sepp — II auhind.

Сегодня в номере

Номер посвящен ознакомлению выпускников средних школ с Тартуским госуниверситетом и содержит материал о всех факультетах и общественной жизни ТГУ.

Üliõpilaste võistlustööde teemad 1951/52. õppeaastaks

I. Marksismi-leninismi kateedrilt:

1. Lenin ja Stalin — kommunistliku noorsooühingu organiseerijad.
2. EK(b) Partei VI kongressi otsused ja nende tähtsus võitluses kommunismi stalinliku ülesehitusplaani eest ENSV-s.
3. ÜK(b) Partei ENSV töötava rahva innustajana ja organiseerijana võitluses kodanliku natsionalistliku ideoloogia vastu.

II. Õigusteaduskonnalt:

1. Tööliskassi võitlus nõukogude võimu taaskehtestamise eest Eestis.
2. Tööõiguslike suhete tekkimine nõukogude sotsialistlikus ühiskonnas.
3. Kohaliku nõukogu istungjärk.
4. Agressioon kui rahvusvaheline kuritegu.
5. Rahvademokraatia maade kohtukorralduse ja tsiviilprotsessi konstitutsioonilised printsiibid.
6. Süü kui vastutuse tingimus obligatsiooni mittetäitmisel ja kahju tekitamisel.
7. Kolhooside maakasutusõigus.
8. Võitlus transpordialaste kuritegudega nõukogude kriminaalõiguse järgi.
9. Kohtuotsuste põhjendatuse kontroll nõukogude kriminaalprotsessis.

(Järgneb)

Töötada järjest paremini

Arstiteaduskonna kõigil kursustel viidi läbi õpperühmade teatajate kontroll selleks moodustatud brigaadi poolt.

Kontrollimisel selgusid paljud olulised puudused õpperühmade teatajate väljaandmisel. Vastuvõetud otsuse kohaselt peavad õpperühmade teatajad raviosakonnas ilmuma üks kord nädalas, stomatoloogia- ja farmaatsiaosakonnas üks kord kahe nädala jooksul. Kontrollimisel aga selgus, et paljude kursuste õpperühmade teatajad ilmuvad väga harva. Raviosakonnas oli teatajate kolmanda numbri asemel välja antud alles esimene number (näit. IV kursusel) või teine number. (näit. VI, V, I kursusel), ning ainult II kursusel oli korrapäraselt ilmunud õpperühmade teataja kolmas number. Täiesti lubamatu väärnähtena selgus, et stomatoloogia- ja farmaatsiaosakondade II kursustel polnud veel ilmunud ühtki õpperühmade teatajat.

Kontrollides ilmunud õpperühmade teatajate sisulist külge, ilmnes, et kõikide kursuste õpperühmade teatajad ei täida veel kaugeltki neile pandud ülesandeid. Õpperühmade teatajates esines pikki, igavaid ja üldsõnalisi artikleid (näit. raviosakonna I, III k. ja stomatoloogiaosakonna III k.). Stomatoloogiaosakonna III kursuse õpperühmade teataja teises numbris oli ainult üks väga pikk ja üldsõnaline artikkel (toimetaja sm. Vainola).

Õpperühmade teatajates esines artikleid, mis sobiksid sisult ja pikkuselt enam seinalehte kui õpperühmade teatajaisse (raviosakonna III kursusel artikkel teoreetilistest konverentsidest). Täiesti üldsõnalised olid artiklid raviosakonna V, stomatoloogiaosakonna III ning IV ja farmaatsiaosakonna I kursuse õpperühmade teatajates. Neis artiklites räägitakse küll mitmesugustest väärnähtustest, kuid süüdlasi neis nimeliselt ette ei tooda.

Eespoolnimetatud kursuste kõrval aga paljude kursuste õpperühmade teatajates on juba kõigiti hinnatavat konkreetset kriitikat (raviosakonna II, IV, VI kursusel ning stomatoloogia I ja farmaatsia III kursustel). On kritiseeritud kriitikasse loiult suhtujaid ja poliitringidest puudujaid (raviosakonna IV kursus), marksismi leninismi aluste seminarilt puudujaid (stomatoloogia I kursus) jne. Parimaks kriitikarohkete artiklite poolest võib pidada raviosakonna VI kursuse õpperühmade teatajat (vastutav toimetaja sm. Rosenfeld).

Kontrollbrigaadi töö tulemuste põhjal koostatud aruanne arutati läbi arstiteaduskonna komsomolibüroo koosolekul. Büroo võttis vastu põhjaliku otsuse õpperühmade teatajate töö parandamiseks.

Büroo poolt vastuvõetud otsuste läbiarutamiseks toimus teaduskonna õpperühmade teatajate vastutavate toimetajate nõupidamine.

Õpperühmade teatajate toimetajad peavad järjekindla printsipiaalsusega üle saama esinevaist raskustest ja otsustavalt parandama oma tööd, et muuta õpperühmade teataja sõnarelvaks võitluses õppe-, teadusliku ja ühiskondliku töö ning distsipliini parandamise eest.

N. Vesik
H. Vaarik

Religiooni kammitsas

Hiljuti toimus matemaatika-loodusteaduskonna geograafiaosakonnas komsomoligruppide lahtine koosolek, mis oli pühendatud religiooni igandite vastu võitlemisele üliõpilaskonnas.

Sõnavõttudest selgus, et geograafia II kursusel leidub veel üliõpilasi, kes on usundlike eelarvamuste kammitsais. Silmapaistev selles osas on üliõpilane Ruth Janson. Tema osavõttu üliõpilaste ühiskondlikest üritustest võib vaevalt märgata, sageli võib aga Jansoni leida baptistide palvelast Tähe tänaval. Sealsed „vennad ja õed" on jõudnud juba mürgitada Jansoni hinge, tütarlaps on muutunud tõeliseks usufanaatikuks.

Janson on teise kursuse üliõpilane. Ta on peaaegu täielikult läbi kuulanud marksimi-leninismi aluste kursuse, sooritanud eksami ja arvestused, temale kui geograafile peaks selge olema maailma materiaalsus. Janson püüab saavutada n. ö. „kompromissi" jumalaidee ja mateeria vahel. Jansoni arvates kujutab jumal enesest mingit kehastamata olendit, mille kuju teadus ei ole veel senini jõudnud avastada(!) Et jumalaga tutvuda, soovitab Janson kõigil külastada palvemaju.

Nagu näeme, on Janson sattunud religioonioopiumi uima. Aga iga usukammitsais olev inimene on nagu paise ühiskonna kehas. Janson ongi jõudnud mõnevõrra mõjuda juba kursuse tervele nõukogulikule vaimule. Jansoni kursusekaaslased aga ei ole püüdnud kummutada tema ebateaduslikke tõekspidamisi. Esineb isegi olukord, et teatav osa kursuse kollektiivist püüab kuidagi olla solidaarne Jansoniga, õigustada isegi viimase usundlikke eelarvamusi. Palavat kaasatundmist leidis Janson ka geograafia kateedri laborandi Pütsepa poolt.

Omajagu süüd on siin ka komsomoliorganisatsioonil, kes ei ole küllalt järjekindlalt võidelnud üliõpilaste ideoloogilise teadlikkuse tõstmise eest ja religiooni mürgiste mõjude vastu. See viga aga tuleb otsekohe ja otsustavalt parandada.

E. Uri,
A. Saar,
geograafiaosakonna I kursuse üliõpilased.

Teaduskonnad võistlesid võimlemises

1. maile pühendatud ürituste sarjas toimusid TRÜ esivõistlused sportlikus võimlemises, millest võttis osa 50 võimlejat. Parimini olid esindatud põllumajandus-, ajalookeele- ja matemaatika-loodusteaduskond. Seevastu aga möödunudaastane võitja — arstiteaduskond oli esindatud ainult 4 (!) võistlejaga.

Teaduskondadest saavutas esikoha põllumajandusteaduskond ja teise koha ajaloo-keeleteaduskond, kuna kolmandale kohale tuli matemaatika-loodusteaduskond.

Individuaalselt saavutas naistest esikoha Einistu (arstiteaduskond), jättes teiseks Stepanova (ajalookeelet.).

Meestest saavutas esikoha II järgus Tikk (arstiteaduskond). III spordijärgus saavutas esikoha Marksoo (matemaatika-loodusteaduskond).

A. Tikk,
ÜSK võimlemissektsiooni esimees.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 03045 Trükikoja„ Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr 1296

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

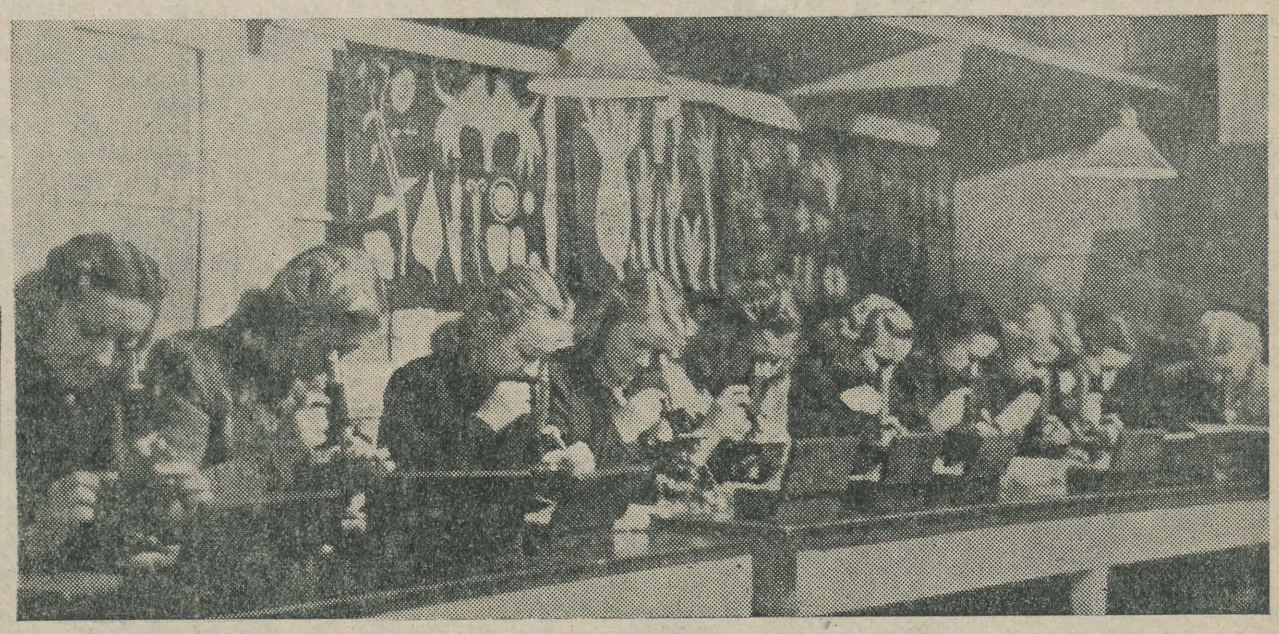
Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 18 (106) Reedel, 18. mail 1951. a. IV aastakäik

Iga päev, iga tund võidelda eksamisessiooni eeskujuliku ettevalmistamise eest!

* * *

Bioloogia üliõpilased teostamas pinnase uurimist mikroskoobi abil. *Foto V. Levitski*

Vastutusrikkaim ajajärk ülikooli elus

Ülikool seisab jälle oma tõsiseima tööperioodi — eksamisessiooni lävel. Metsandus-, veterinaar-, õigus- jt. teaduskondade üksikutel kursustel on sessioon koguni juba alanudki, sest neil kursustel seisab ees menetluspraktika. Eksamisessiooni läbiviimise kogemused neil kursustel näitavad, et semestri vältel on saavutatud õppetöö taseme järjekordne tõus ja kindlustatud üliõpilaste head, sügavad ja püsivad teadmised.

Meie ülesanne käesoleval momendil seisneb selles, et kindlustada eksamisessiooni edukas ja kõrgetasemeline läbiviimine kogu ülikooli ulatuses, võttes eeskuju kursustest, kus sessioon algas varem, ja õppides nende kogemustest. On selge, et ettevalmistus eksamisessiooniks algab õigupoolest juba semestri esimesest päevast peale, ja et paari nädalaga kõiki eelmiste kuude vigu ja puudujääke kõrvaldada on väga raske, kui mitte võimatu. Ometi on meil aga kõik võimalused veel sessioonieelsetel nädalatel hoogustada ettevalmistusi eksamiteks ja kindlustada kõigi teaduskondade valmisolek sessiooni plaanipäraseks läbiviimiseks. See kohustab teaduskondade dekanaate, ühiskondlikke organisatsioone ja kursusekolmikuid, aga samuti õppetöö juhtivat staapi — õppeosakonda eesotsas selle juhataja sm. Issakovaga seadma oma töö põhiküsimuseks eksamite ettevalmistamise ja keskendama kogu õppejõudude ja üliõpilaste kollektiivi tähelepanu ning pingutused sellele meie tähtsaimale ülesandele.

Eeskätt on vaja kindlustada kõigi sessioonieelsete ürituste eeskujulik läbiviimine selliselt, et nad aitaksid kindlustada eranditult iga üliõpilase põhjaliku ettevalmistumise sessiooniks. On vaja korraldada rohkem ja sisukamaid konsultatsioone, taotella hulgalist osavõttu neist ja aktiivsuse kõrget taset. Kus tarvis, peavad üliõpilased ulatama abistava käe seltsimeestele, kellel õppetöös on tõsisemaid raskusi. Teiselt poolt on vaja osutada suurt tähelepanu ka sellele, et sessiooni ettevalmistamise käigus kujuneks välja ja tiheneks seltsimehelik koostöö õhkkond õppejõudude ja üliõpilaste vahel, mis aitaks üliõpilastel lahendada keerulisemaid probleeme. Tähtsateks üritusteks sessiooni ettevalmistamisel ja kontakti tihendamisel üliõpilaste ning õppejõudude vahel on tootmisnõupidamised, mis tuleb ette valmistada suurima põhjalikkusega ja läbi viia range bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähe all.

Rohkearvulistest eksamisessiooni ettevalmistamise ülesannetest olgu tähelepanu juhitud veel sellele, et kindlustataks arvestuste õigeaegne ja korralik sooritamine enne sessiooni algust — mida varem, seda parem.

Mis puutub eksamisessiooni organisatsioonilisse läbiviimisse, siis selleski osas tuleb kõik varakult ja hoolikalt läbi mõelda. Tingimata on vaja hoolitseda selle eest, et määrataks kindlaks eksamile ilmumise ajad ja järjekord, mis hõlbustaks tööd ja väldiks asjatud ajakaod nii õppejõudude kui ka üliõpilaste poolel.

Kevadine eksamisessioon on eriti vastutusrikas veel selletõttu, et selle raames toimuvad ka riigieksamid ülikooli lõpetajatele. Meie lõpetajatel on küllalt suuri raskusi oma töös, kuna isegi veel viimasel semestril, mis pidi jääma diplomitöö kirjutamiseks, tuli kuulata veel võrdlemisi palju loenguid. Ajaloo-keele- ja õigusteaduskonnas on ilmnenud õppeplaani rikkumisi, mis raskendab üliõpilastel riigieksamiteks valmistumist. Selline ebasoodus olukord kohustab õppeosakonda ja dekanaate eriti pöörama tähelepanu lõpetajate abistamisele ja looma neile võimalikult parimad töötingimused.

Ülikooli kollektiivi ees seisvad kiireiseloomulised ja vastutavad ülesanded kohustavad igaüht meist pingeliseks tööks. Eriti suuri ülesandeid paneb sessiooni lähenemine dekanaatide ja õppejõudude kõrval meie ühiskondlikele organisatsioonidele, eeskätt kommunistlikele noortele ja ametiühinguaktiivile. Kommunistid, kommunistlikud noored ja ametiühinguaktivistid peavad olema eeskujuks teistele ja eesrindlikeks võitlejateks sessiooni parima kordamineku eest. On rõõmustav, et ametiühingukomitee selle semestri lõpul on hakanud tõsisemalt tegelema õppetöö juhtimisega. Tarvis on seda tööd veel pingelisemalt jätkata ja organiseerida samas suunas ka kõigi büroode tegevust.

Ka ülikooli haldusaparaat peab silmas pidama eksamisessiooni lähenemist. Üliõpilased, kes elavad ühiselamutes, nurisevad õigustatult seeüle, et ühiselamutes puuduvad õppetoad. See on õigustatud ja põhjendatud nurin. Haldusprorektoril sm. Võrsel ja ühiselamute juhatajal sm. Kaldveel tuleks veel kord läbi vaadata olemasolevad võimalused ja igati püüda parandada õppimistingimusi ühiselamutes.

Järjekordse sessiooni ettevalmistamine ja läbiviimine toimub ajal, mil meie ülikool läheb vastu oma 150. aastapäevale. Kohustagu selle kuulsa tähtpäeva lähenemine igaüht meie hulgast järjest paremale ja visamale tööle! Kohustagu selle tähtpäeva lähenemine meid taotlema eksamisessiooni parimat kordaminekut, veel kord demonstreerima oma tänu nõukogude võimule avarate töö- ja õppimisvõimaluste eest!

Ametiühingu aktiivi ootavad suured ülesanded

Ametiühingukomitee oma viimasel koosolekul arutas küsimust eksamisessiooni ettevalmistamise käigust meie ülikoolis. Kuulanud ära õppeosakonna juhataja sm. Issakova aruande, komitee märkis, et üldiselt kulgeb eksamisessiooni ettevalmistamine seekord edukamalt ja organiseeritumalt kui eelmistel aastatel. Õigeaegselt valmisid dekanaatides eksamisessiooni plaanid. Kateedrid on korraldanud rohkesti konsultatsioone, eraldanud ruume üliõpilastele õppimiseks jne. Ametiühingu organiseerimisel on paljudes rühmades läbi viidud viljakaid tootmisnõupidamisi.

Samal ajal leidis ametiühingukomitee, et sessiooni ettevalmistamises on siiski veel rida lünki ja puudusi. Mitteküllaldane on siiski kohtadel ametiühinguorganisatsiooni abi ja initsiatiiv selles tähtsas töös. Seetõttu on saanud võimalikuks, et mitmetel kursustel tootmisnõupidamised ei täitnud oma ülesannet. Ametiühingu bürood teaduskondades ei ole kuulanud rühmaorganisaatorite aruandeid sessiooni ettevalmistamise käigu kohta.

Arutanud küsimuse põhjalikult läbi, võttis komitee vastu üksikasjaliku otsuse sessiooni ettevalmistamistööde hoogustamiseks. Eeskätt juhiti kogu ametiühingu aktiivi tähelepanu vajadusele otsustavalt parandada tööd eksamiteks valmistumisel, mobiliseerida kogu kollektiiv selle tähtsaima ürituse eeskujulikule läbiviimisele. Ametiühingu bürood ja rühmaorganisaatorid peavad kontrollima sessiooniks valmistumist kõigis kateedrites ja iga üliõpilase juures, võttes tarvitusele abinõud väljaselgitatavate väärnähtuste likvideerimiseks. Kõikjal, kus seda seni pole tehtud, eeskujulikult läbi viia eksamieelsed tootmisnõupidamised, kindlustada kõigi üliõpilaste osavõtt konsultatsioonidest, organiseerida mahajäänud üliõpilaste abistamist, kindlaks määrata eksamitele ilmumise järjekorrad — niisugused on ametiühinguorganisatsiooni olulisemad ülesanded sessiooni ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

Komitee juhtis ka haldusprorektori tähelepanu vajadusele parandada õppimistingimusi ühiselamutes.

Ametiühingukomitee poolt vastuvõetud otsus peab olema tööprogrammiks kõigile büroodele ja rühmaorganisaatoritele. On tingimata vaja kindlustada selle otsuse täielik elluviimine, taotella seda, et ametiühing kõigis teaduskondades ja rühmades etendaks juhtivat ja organiseerivat osa eelseisval töörohkel perioodil.

E. Jaanus

Eksamisessioon on juba käimas

Sedapuhku algas eksamisessioon õigusteaduskonna III kursusel tavalisest varem. Juba pärast maipühi asuti eksamite sooritamisele, sest üliõpilastel seisab ees menetluspraktika.

Seni sooritatud eksamite tulemused näitavad üliõpilaste üldiselt head ettevalmistust eksamisessiooniks, nende teadmiste küllalt kõrget taset. Vene keele eksamil näiteks said väga hea hinde sm. Tamm, Kuusmaa, Lauri, Martin ja rida teisi kursuse parimaid üliõpilasi. Mitte vähem edukad on üliõpilased ka erialastes ainetes. Kommunistlikel noortel sm-tel Blumfeldtil, Prostil, Tammel jt., samuti üliõpilastel Otsmaal, Lauril ja teistel on seni sooritatud erialaste distsipliinide eksamite tulemuseks eranditult väga head hinded.

Teiselt poolt on aga ka üliõpilasi, kelle eksamitulemused mitteküllaldase ettevalmistuse tõttu ei püsi üldisel tasemel. Ühe või mitu eksamit on ainult rahuldava hindega õiendanud sellised üliõpilased, nagu Liives, Tammik, Soiss, Varbola, Kuldvere jt. Neil seltsimeestel tuleb tõsiselt pingutada, et sessiooni teisel poolel paremate kursusekaaslastega sammu pidada.

K. Teimut

Tulemused on rõõmustavad

3. mail alustas eksamisessiooni veterinaarteaduskonna IV kursus. Vaatamata sellele, et sessioon jätkub, on 12 selle kursuse üliõpilast sooritanud juba kõik arvestused ja eksamid ning siirdunud tootmispraktikale jaoskondadesse (Koolmeister, Mändmets, Ree jt.).

Teistel kursustel algab eksamisessioon hiljem, kuid siingi leidub eesrindlasi. Nii on hulk III kursuse üliõpilasi sooritanud ennetähtaegselt poliitökonoomia eksami.

Et soodustada riigieksamite ettevalmistamist, on isegi 50% V kursuse üliõpilastest sooritanud enne tähtaega eksami vetsaneksper tiisis ning paljudel on õiendatud ka mittenakkavate sisehaiguste patoloogia ja teraapia eksam.

E. Roots

Teeme kõik sessiooni õnnestumiseks

Eksamiteks valmistumine peab toimuma õieti kogu semestri jooksul rööbiti loengutega. Üliõpilane õpib ju mitte ainult eksamisessiooni ajal, vaid kogu aasta, töötades läbi oma loengukonspekte, tehes väljakirjutusi loetud õppekirjandusest ning valmistudes seminariistungitele või tehes seminari- ja kursusetöid. Üldse võiks eksameile ettevalmistumise osas ajaloo-keeleteaduskonnas märkida järgmist.

Teaduskond võtab käesoleval kevadel eksameid vastu Tartu Riikliku Ülikooli juubeli ettevalmistamise tähe all, mispuhul on nii üliõpilased kui ka õppejõud võtnud endale rea kohustusi, nende hulgas kohustused õppetöö ja õppedistsipliini parandamiseks. Loengute konspekteerimise olukord on üha paranenud, kuigi leidub veel üliõpilasi, kes konspekteerivad ebasüstemaatiliselt. Õppejõudude juhendav osa ja ka kontroll ei ole siin olnud küllaldane. Konspekteerimisoskuse andmiseks on teaduskonnal veel palju teha. Kontrolltöid on tehtud süsteemipäraselt ja enamasti on need oma ülesande ka täitnud. Nad on aidanud juba töö kestel välja selgitada üliõpilaste nõrgad kohad ja nõrgad üliõpilased üldse. Konsultatsioonidest osavõtu andmed pakuvad aga kirjut pilti. Paljudele konsultatsioonidele ilmuvad üliõpilased alles eksamite eel, kuna aga õppetöö kestel toimuvad konsultatsioonid leiavad vähest kasutamist, esijoones just tugevamate poolt. Siin tuleb veelgi palju teha, et konsultatsioonid täidaksid ka õppetööle järeleaitamise ülesande. Kateedrite poolt on hoolitsetud, et õppeprogrammid oleksid kõigile kättesaadavad. Samuti on õppeaasta jooksul koha peal koostatud programmid uuesti läbi vaadatud ning tarbe korral parandatud. Kateedrid on eksamite küsimusi arutanud oma koosolekuil. Kabinettide ja teaduskonna raamatukogud seisavad üliõpilaste teenistuses. Eksamisessiooni liginedes pikendatakse nende lahtiolekuaega. Ühtlasi antakse üliõpilaste kasutusse mõned ruumid õppimiseks.

Meie töös on veel terve rida sisulist ja organisatoorset laadi puudusi. Mõningate ainete alal on puudunud seni lektor (vana maailma ajalugu, sissejuhatus keeleteadusse russistidele), mis õttu aine õpetamine on kas tulnud lükata järgnevaile semestritele või koondada lühikese aja peale. Ka pidevad õppeplaanide muutused on kuhjanud mõnele semestrile liiga palju eksameid, mis töö normaalseile rööpaile minnes muidugi kaob.

Järgneb tõsine ja vastutusrikas järk jooksva õppeaasta töös — eksamisessioon. Kõik teha selleks, et see õnnestuks, on meie ülesanne.

Dots. E. Laugaste,
ajaloo-keeleteaduskonna
dekaani kt.

Selgusid kirjandusliku võistluse tulemused

Hiljuti lõppes kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadi raames korraldatud kirjandusliku omaloomingu võistlus. Kuigi võistlus tööde hulga poolest ei andnud oodatud tulemusi, premeeris žürii siiski tervet rida noori autoreid väljapaistvate tööde eest luule, proosa, draama ja tõlke alal.

Luuletuste ja tõlketööde osas said auhindu Ellen Niit, Erlend Teemägi ja Oskar Kruus, kuna proosa ja draama alal äratasid tähelepanu Erlend Teemäe ja Leelo Küti teosed. Väärib märkimist esiletõstetud tööde temaatiline aktuaalsus ja kunstilise teostuse enamasti hea tase.

Tuleb soovida, et toimunud võistlus innustaks meie noori autoreid veel innukamale tööle kirjandusliku omaloomingu alal.

K. Peterson

Taastamiskohustus on täidetud

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilased asusid otsekohe pärast taastamisülesande kättesaamist oma aukohustuse täitmisele.

Organiseeritud töö tulemusena lõpetas kursus oma taastamisobjektil töö juba möödunud laupäeval.

Eesrindlikumaks taastajaks kursusel oli kommunistlik noor A. Sinimäe, kes taastas 20 tundi, järgnevad paarematena kommunistlikud noored H. Paves 18,5 taastamistunniga, E. Lepp 17,5 taastamistunniga ja H. Mändsaar 16 taastamistunniga.

V. Luuse

Vajame soodsamaid tingimusi tööks

Metsandusteaduskonnas on eksamisessioon kas alanud või peatselt algamas. Kuna väga paljud üliõpilased elavad Nõukogude väljaku ühiselamus, omab sessiooni käigu seisukohalt olulist tähtsust see, kuidas siin on korraldatud õppimistingimused. Peab ütlema, et ses osas asjad pole kaugeltki korras.

Haldusaparaat ei ole suutnud eraldada ruumi ega vajalikku varustust õppetoa organiseerimiseks. Oodatakse kannatlikult, millal PÜK likvideerimiskomisjon lõpetab oma töö ja vabastab vastava ruumi. See aga võib juhtuda alles siis, kui sessioon on juba seljataga.

Ka ühiselamu nõukogu pole osutanud küllaldast operatiivsust selle terava küsimuse lahendamisel. Kui metsandusteaduskonna komsomoli algorganisatsioon otsustas, et praktikale sõitnud üliõpilaste arvel tuleb vabastada üks ruum õppetoaks, siis nüüd on paljud üliõpilased sõitnud küll praktikale, kuid õppetuba pole ikkagi.

Üliõpilased nõuavad õigusega, et pööratakse rohkem tähelepanu nende õppimisvõimaluste avardamisele.

H. Paves

KÕIK ÜLIKOOLI SPORDIPÄEVALE!

Kehakultuuriliikumise süvenemisest TR Ülikoolis annab tunnistust 27. mail korraldatav traditsiooniline spordipäev. Tänavune spordipäev on järjekorras kolmas, ja on pühendatud õppeaasta lõpetamisele. Spordipäeval demonstreerib ülikooli noorsugu oma kehalise kasvatuse mitmepalgelisust ja selle tagajärjel omandatud sportlikke võimeid.

Ülikooli spordipäev peab õnnestuma! Päeva kordaminekuks on suur osa täita teaduskondade dekaanidel ja ühiskondlikel organisatsioonidel.

Ülikooli 3. spordipäeva kava on järgmine:

Kell 14.00 — Üliõpilaste kogumine rongkäiguks TRÜ peahoone juurde.
„ 14.30 — Üliõpilaste rongkäik TRÜ peahoone eest Tamme staadionile.
„ 15.00 — Spordipäeva pidulik avamine.
„ 15.15 — Meesüliõpilaste kogunemine massvõimlemiseks.
„ 15.30 — Massvõimlemise kava (mehed). Naisvõimlejate kogunemine.
„ 15.45 — Massvõimlemise kava (naised).
„ 16.00 — 10 × 100 m teatejooks meestele.
„ 16.20 — 10 × 100 m teatejooks naistele.
„ 16.40 — Võimlemishüpped.
„ 17.00 — 4 × 400 m teatejooks meestele.
„ 17.15 — 4 × 200 m teatejooks naistele.
„ 17.45 — Kombineeritud teatevõistlus.
„ 18.00 — Köievedu.
„ 18.15 — Ratsutajate takistussõit.
„ 18.45 — Rahvatantse.
„ 19.00 — Vaheaeg.
„ 19.10 — Väravapallivõistluse esimene poolaeg (ÜSK I — ÜSK II).
„ 19.40 — Köieveo lõppvõistlus.
„ 19.50 — Väravapallivõistluse teine poolaeg.
„ 20.20 — Spordipäeva pidulik lõpetamine.

Märkus: Staadionil üritustest osavõtjaid palutakse olla kohal 15 minutit enne ürituse algust. Massvõimlemisest ja kombineeritud teatevõistlustest osavõtjail, samuti ratsutajail tuleb koguneda staadioni harjutusväljakule, kuna kõigi teatejooksjate kogunemiskoht on tribüüni parempoolse nurga juures. Kõigil ülejäänud esinejail koguneda tribüüni alla.

Sellega spordipäeva kava on koostatud huvitavalt ja mitmekülgselt. Rohkesti huvi pakuvad võimlemishüpped, kunstiline võimlemine ja kombineeritud teatevõistlus. Lõbusat meeleolu tõstab ka rahvapärane köievedu, millest võtavad osa kõigi teaduskondade meeskonnad.

Uue alana demonstreeritakse õpetaja E. Ehaveeru juhtimisel väravapalli, mida varem Eesti NSV-s pole mängitud.

Ülikooli spordipäev on tänavu kevadel esimene suurem kehakultuurialane üritus Tartus ja see huvitab kõiki Tartu spordisõpru. Selle hea kordaminek oleneb täielikult ülikooli pere organiseeritusest ja vastutustundest. Kõik üliõpilased ilmugu distsiplineeritult osa võtma rongkäigust, ja igaüks, kellel on ülesandeid esinemiste raames, täitku neid täie kohusetundega. Ning lõpuks loodame, et meie õppejõud ja üliõpilased tänavu märksa rohkearvulisemalt kui möödunud aastal võtavad osa sellest meie üliõpilasnoorsoo jõu ja osavuse rõõmsast pidupäevast.

J. Laidvere

Valmistume juba praegu suvevaheaja ülesannete täitmiseks

TRÜ komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonis arutati hiljuti läbi ja võeti vastu suvevaheaja veetmise plaan.

Eesmärgiga rakendada üliõpilasi aktiivsemale osavõtule poliitilisest selgitustööst hulkades, võeti otsuseks, et 1951. a. suve kestel iga maale siirdunud üliõpilane viib läbi kohtadel peale erialaste loengute veel loenguid järgmistel üldteemadel: „Rahvusvaheline olukord" või „Sotsialistliku põllumajanduse edusammud".

Iga üliõpilane, naasnud sügissemestri alguseks ülikooli, toob maalt kaasa vastavad teatised loengute läbiviimisest, millega koosolekute tehnilised korraldajad (rahvamaja juhataja jt.) annavad lühikese hinnangu peetud loengute kohta.

Eeloleva ürituse garanteerimiseks:

1) registreeruvad kõik suveks maale asuvad üliõpilased teaduskondades oma komsomoli grupiorganisaatorite kaudu kiireimas korras;

2) maale sõitvaid üliõpilasi instrueeritakse ülalantud teemade kohase loengu koostamiseks.

Instrueerimine viiakse läbi kahes astmes. Esiteks korraldatakse koosolek keemiahoone ringauditooriumis teisipäeval, 22. mail kell 19, millest võtavad osa: kõik kursuste poliitinformaatorid, komsomoligruppide organisaatorid, a/ü büroode kultuurikomisjoni esimehed, kursuste vanemad.

Teises astmes viiakse läbi maale sõitvate üliõpilaste juhendamine teaduskondades (kursustel) poliitinformaatori ja kursusevanema juhtimisel. Seda on otstarbekas teha koosoleku korras, millest üliõpilaste osavõtu kindlustab vastava kursuse vanem.

Ametiühingu-organisatsioon kutsub üles kõiki üliõpilasi, kes suvel elavad maal, viima kogu oma energiaga ellu käesolevat komitee otsust.

A. Tolk,
ametiühingukomitee kultuur-massise komisjoni esimees.

Üliõpilaste Vastastikuse Abistamiskassa konverentsi eel

Üheks suuremaks üliõpilaste organisatsiooniks on meil Üliõpilaste Vastastikune Abistamiskassa, mille ülesandeks on oma liikmete materiaalne abistamine laenude ja toetustega. Seda ülesannet on kassa täitnud võrdlemisi suures ulatuses.

Enamus kassa liikmeid tasub oma laenu õigeaegselt. Kuid leidub ka üksikuid ebanõukoguliku mentaliteediga üliõpilasi, kes laenu tagastamisega viivitavad isegi üle aasta. Vaatamata mitmekordsele hoiatamisele on kassa juhatus sunnitud rahvakohtusse andma rea võlglasi, näit. Hameri, Einas, Poots, Kuus, Lipstuhl, Sikk, Siibak, Maas, Kuum ajaloo-keeleteaduskonnast; Kumm, Ploomipuu, Valdmann, Kruusmäe, Haak veterinaarteaduskonnast; Leinemann, Reintam, Oper, Alevee, Kukk matemaatika-loodusteaduskonnast; Kull, Kuldvere, Hiir õigusteaduskonnast; Tšurenkov, Loige, Ranno, Kokk, Ennist, Laprik, Andrejev arstiteaduskonnast. Kassa juhatus pole siiani küllaldaselt kasutanud komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonide abi aegunud võlglaste korralekutsumisel.

Juhatus on nõrgalt töötanud ka liikmete värbamisel. Pole tehtud küllaldast selgitustööd just nooremate kursustel. Kassa 1132-st liikmest on 50% kahel viimasel kursusel. Arstiteaduskonnas on näiteks IV ja V kursusel kokku 185 kassa liiget; I ja II kursusel aga ainult 42. Antud olukorra tekkimist on soodustanud ka arstiteaduskonna ametiühingu büroo (esimees M. Kull) äärmine passiivsus. Ka ajaloo-keeleteaduskonna ametiühingu büroo on siiani suurima loidusega suhtunud kassa töösse. Büroo aseesimees sm. Siibak ainult lubab asja parandada. Teaduskondades, kus ametiühingu bürood aitavad kaasa kassa organisatsiooni tugevdamisele, on loodud ka esimestele kursustele arvukad kassa liikmete kollektiivid (metsandus-, veterinaar-, matemaatika-loodusteaduskond).

Enamus kassa juhatuse liikmeist on ülikooli lõpetanud või lõpetamas. 22. mail toimub abistamiskassa konverents, kus valitakse uus kassa juhatus ja revisjonikomisjon.

Uus kassa juhatus peab tihedas kontaktis komsomoli- ja ametiühinguorganisatsiooniga võimalikult kiiresti likvideerima endise juhatuse töö puudujäägid ja igati tugevdama kassa organisatsiooni.

J. Linnus

Vastuseks meie kriitikale

VEAD PARANDATAKSE

Ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool" 5. V 1951. a. toodud artiklis „Tähtis agitatsioonirelv on kasutamata" kritiseeriti Pioneeri tän. ühiselamut, kus näitlik agitatsioon on puudulikult läbi viidud. Ühiselamu nõukogu arutas artikli läbi ja tunnistas mainitud kriitika õigeks. Nõukogu otsustas asuda otsekohe puuduste kõrvaldamisele näitliku agitatsiooni alal.

Peatähelepanu õppetööle!

TRÜ komsomoli- ja ametiühingukomitee korraldasid ühiselt seina- ja välklehtede ülevaatus-konkursi. Ülevaatusel oli 17 seinalehte ja 4 välklehte (puudusid arstiteaduskonna, ravi -ja stomatoloogiaosakonna, Vallikraavi tänava ühiselamu ja teaduslike ringide seinalehed). Žürii tunnistas parimateks järgmised seinalehed: I — põllumajandusteaduskonna „Nõukogude Agronoom", II ja III — metsandusteaduskonna „Võitlev Sõna" ja ajaloo-keeleteaduskonna „Sõna ja Teoga"; I — Nõukogude Väljaku ühiselamu „Ühine Kodu", II — Kastani tänava ühiselamu „Noor Mõte". Esiletõstmist väärivad veel KKT häälekandja „Sõnarivi" ja Näituse tänava ühiselamu häälekandja „Meie Kodu". Välklehtedest sai I auhinna-ajaloo-keeleteaduskonna „Õpperühmade Teataja" ja II auhinna metsandusteaduskonna „Välkleht".

Parimaks tunnistatud seinalehed paistavad silma oma aktuaalse ja teaduskonna või ühiselamu elu kajastava sisu poolest, nendes on toodud esile saavutusi ja terava kriitikaga paljastatud puudusi. Siiski on enamikus seinalehtedes eriti juhtkirjad kirjutatud üldsõnaliselt. Esiletõstmist väärivad erandina võib mainida kehakultuuriteaduskonna seinalehe „Sõnarivi" juhtkirja, milles konkreetselt ning asjalikult on 1. mai pidustuste tähistamine seotud oma teaduskonna igapäevase tööga ja eesrindlaste saavutustega. Konkreetse materjali põhjal on kirjutatud ka artikkel riigilaenu tellimisest „Juristis".

Olulise puudusena tuleb märkida asjaolu, et suures osas seinalehtedes kõneldakse vähe õppetööst ega mainitagi eksamisessiooni lähenemist (kehakultuuriteaduskonna, matemaatika-füüsika osakonna ja suurema osa ühiselamute seinalehtedes). Hea artikkel sessiooniks valmistumisest on ajaloo-keeleteaduskonna seinalehes V. Boikovilt. Tahaks näha, et seinalehed tõstaksid rohkem esile eesrindlasi ning populariseeriksid nende töökogemusi, nagu seda näeme metsandusteaduskonna seinalehes „Võitlev Sõna" ja Näituse tänava ühiselamu seinalehes „Meie Kodu". Üldse on meie seinalehtedel veel vähe lokaalkoloriiti. Ei kõnelda küllaldaselt oma teaduskonna ja ühiselamu elust või tehakse seda liiga üldsõnaliselt. Ainus seinaleht, kus on kõneldud ÜTÜ tööst ja V eaduslikuks konverentsiks valmistumisest, on metsandusteaduskonna „Võitlev Sõna".

Praegu peavad kõik seinalehed oma peatähelepanu pöörama eksamisessiooni eeskujuliku ettevalmistamise ja läbiviimise organiseerimisele.

V. Hallap
J. Leppik

Tõsiselt tööle rakendada marksismi-leninismi aluste ring

Viimastel aastatel on teaduslike ringide töö teinud tõsiseid edusamme. Seda näitas eriti ÜTÜ IV konverents, kus esinesid huvitavate ja sisukate ettekannetega meie teaduslikud ringid. Kuid mitte ühtki ettekannet ei andnud marksismi-leninismi aluste ring.

Miks ei suudetud siin organiseerida ja ette valmistada ühtki ettekannet?

Analüüsides olukorda näeme, et ÜTÜ nõukogu ei ole pööranud vajalikku tähelepanu selle ringi tööle, pole osutanud talle konkreetset abi. Üldsegi pole selle küsimusega tegelnud ÜTÜ osakonnanõukogud, arvates, et see ring on üleülikooline ja ei puutu nendesse.

Sellise suhtumise tagajärjel on seni peetud ainult üks töökoosolek. Et asi üliõpilasi huvitab, näitab see, et sellest koosolekust oli osavõtjaid üle 30 ja arutelu kujunes väga aktiivseks.

Ringi juhatuse veaks on see, et ta pole loonud sidemeid üliõpilaskonna laiade hulkadega ega populariseerinud ringi tööd, mistõttu paljud ei teagi ringi olemasolust. Eriti oluline olnuks tööle kaasa tõmmata vanemate kursuste üliõpilasi. Juhatuse nõrka tööd põhjustab eeskätt juhatuse mõnede liikmete passiivsus. Näiteks üliõpilane Loone õigusteaduskonnast pole ennast näidanud peale esimest koosolekut.

Ringi juhendaja sm. Külaots marksismi-leninismi aluste kateedrist on tööga väga üle koormatud, seetõttu ta pole suutnud oma ülesandeid ringi suhtes korralikult täita. On hämmastav, et marksismi-leninismi aluste kateeder ei ole seni huvitunud ringi tööst, kuigi siin ringis üliõpilased tutvuksid põhjalikult marksismi klassikute teostega ja suudaksid nii paremini omandada seda tähtsat ainet.

Vastutustundetult on ringi töö hoogustamisse suhtunud komsomoli- ja ametiühingu komiteed.

K. Orgo

Сегодня в номере

Первая страница посвящена подготовке к экзаменационной сессии. Кроме передовой статьи здесь помещены заметки о задачах профсоюзного актива накануне сессии, о подготовке на ист.-филологическом факультете и о ходе первых экзаменов на юридическом и ветеринарном факультетах.

На второй странице опубликованы статьи о Дне спорта в университете, который состоится 27 мая на стадионе «Тамме», о неудовлетворительной работе кружка по основам марксизма-ленинизма, о работе кассы взаимопомощи и обзор стенной печати. Подвал посвящен вопросам истории нашего университета.

Meie ülikooli ajaloost

TARTU ÜLIKOOLI ASUTAMISAJAST

Lenin õpetab, et kodanlikud professorid-majandusteadlased ei ole midagi muud kui kapitalistide klassi õpetatud teenrid. Sama kehtib ka kodanlike ajaloo-professorite kohta. Ajaloo rafineeritud võltsimine, kõiges kodanluse huvide silmaspidamine — see iseloomustab ka eesti kodanlikke ajaloolasi.

Eesti kodanlikule ajalooteadusele olid üldiselt omased kolm põhilist võltsingut:

1) Püüti näidata, nagu oleks kogu eesti rahval, töölistel ja kapitalistidel, kurnajail ja kurnatavail ühised huvid. Sellele töölisklassi klassiteadlikkust nüristada püüdvale valele liitus eesti kodanluse ja saksa fašistide koostöö arenedes veel väide kõigi Eesti territooriumil elanud rahvaste ja rahvaklasside, seega ka balti parunite ja eesti talurahva huvide ühtsusest.

2) Ustavana vormiliselt iseseisva kodanliku Eesti tõelistele peremeestele Lääne-Euroopa ja Ameerika imperialistlike haikalade näol taotles eesti kodanlus levitada nn. „lääneorientatsiooni" — väidet, et läänest olevat eesti rahvale tulnud vaid kõike head, mis konkreetselt tähendas saksa röövvallutajate tegevuse õigustamist ning Rootsi riigi koloniaalpoliitika taevassekiitmist.

3) „Lääneorientatsiooniga" liitub vene- ja nõukogudevastase laimu levitamine, millega taotleti eesti töölisklassi ja talurahva võõrutamist nende põlistest liitlastest.

Kõigist neist põhilistest võltsingusuundadest lähtusid eesti kodanlikud ajaloolased ka siis, kui nad mõtlesid välja järjekordse vale 300-aastasest Tartu ülikoolist.

Kellele ja milleks oli seda vaja? Vastus selgub meile, kui vähegi analüüsime Tartu ülikooli asutamisaja võltsimise põhjusi.

Eesti kodanlikud natsionalistid püüdsid kujutada, nagu oleks eesti rahvuslik kultuur ühtne, nagu ei eralduks selles teravalt rahvamasside poolt kantud demokraatlik kultuurisuund ning valitsevate klasside rahvavastane, antidemokraatlik kultuur. Nn. „ühtset eesti kultuuri" püüti aga omakorda seostada balti-saksa ja rootsi rahvakurnajate omaga. Nii jõutigi mõttele siduda Rootsi võimu ajal XVII sajandil vegeteerinud „ülikooli" ajalugu Tartu ülikooli omaga.

Kodanlikud natsionalistid ei saanud kirjutada vähegi faktidele vastavat ajalugu, sest kõik põhilised faktid olid vastuolus nende rahvavaenulike ja ebateaduslike kontseptsioonidega. Seetõttu kujunes kodanlike ajaloovõltsijate juhtmõtteks: häda faktidele! Mis hoolisid eesti kodanlikud ajaloolased sellest, et Tartu ülikooli tegelikku asutamist lahutas nn. Academia Gustavo-Carolina hinguseleminekust ligikaudu 100 aastat, et viimane ei pärandanud Tartu ülikoolile ühtki teaduslikku institutsiooni ega raamatukogu! Mis hoolisid nad sellestki, et isegi kahe Rootsi võimu ajal tegutsenud „kõrgema" õppeasutise tegevust lahutas 34-aastane ajavahemik, mistõttu (nagu kogemata on tunnistanud isegi üks kodanlik ajaloolane) Academia Gustavo-Carolina side Gustav Adolfi akadeemiaga on enam nimeline kui tõeline!

Kodanlikud natsionalistid püüdsid faktide kiuste väita, nagu oleks Rootsi kuninga Gustav Adolfi valitsemisajal 1632. a. Tartusse asutatud õppeasutisel mingisugust sidet eesti rahva kultuuri arenguga. Selleks kasutati ära selle „ülikooli" esimese kantsleri Joh. Skytte silmakirjatsev kõne „ülikooli" avamisel, kus ta ütles, et kõrgema hariduse osaliseks pidavat sama ka talupojad. Seda kõnet, mille toimetuleku tegelikuks põhjuseks on Rootsi keskvõimu ja balti parunite teatavad omavahelised hõõrumised ja millest faktiliste järelduste tegemisele keegi kunagi tõsiselt ei mõelnud, on eesti kodanlike ajaloolaste poolt tüütuseni tsiteeritud ja ainult sellel kõnel põhjenebki õieti nende väide, nagu oleks tollest XVII sajandi „ülikoolist" mingisugust kasu olnud ka eesti talupoegadel. Et tegelikult ükski eesti ega läti talupoeg ülikooli ei pääsenud, seda on olnud sunnitud nentima isegi kodanlikud ajaloolased. Seevastu Tartu ülikool andis juba oma esimestel aastakümnetel enda kasvandike seast selliseid eesti progressiivse kultuuri esindajaid, nagu Kr. J. Peterson, Fr. R. Faehlmann, Fr. R. Kreutzwald jt.

On muidugi ka üldse põhjust kahelda, kuivõrd põhjendatud on Tartus XVII sajandil tegutsenud õppeasutiste nimetamine ülikoolideks. Teame, et nende õppetase oli äärmiselt madal, et paljude poolt eelistati Tartu „ülikoolile" Riia või Tallinna gümnaasiume. Pealegi polnud tol ajal gümnaasiumi ja ülikooli vahel mingisugust põhimõttelist vahet.

Kahtlusi äratab juba asjaolu, et 1632. a. asutatud „ülikooli" õppejõudude kaader moodustus täielikult endise Tartu gümnaasiumi õpetajaist. Sageli koondas üks „professor" enda kätte mitu täiesti erinevat õppeainet. Järeldus, et XVII sajandi Tartu „akadeemiad" erinesid gümnaasiumidest vaid neile antud nime poolest, näib olevat kõigiti põhjendatud.

Tartu ülikooli asutamisaja „ekslik" üleviimine Rootsi riigi võimu aega kodanlike natsionalistide poolt on kindlasti üheks „lääneorientatsiooni" väljendusvormiks ja seostub kogu nn. „Rootsi aja" idealiseerimisega.

Lõpuks püüdsid kodanlikud natsionalistid kõigiti varjata vene ja eesti rahva ajaloolist sõprust ning vene kultuuri viljastavat mõju eesti kultuurile. Ka selleks pidi kaasa aitama Tartu ülikooli asutamisaja ülekandmine XVII sajandisse.

Kodanlike natsionalistide võltsingute tagamõtete paljastamine saab ainult süvendada meie veendumust, et Tartu ülikooli tegelikuks asutamisajaks on 1802. aasta. See peab meid ka virgutama tegelema oma ülikooli tõelise ajalooga, ajalooga, mida kodanlikud natsionalistid püüdsid eesti rahva eest varjata.

Van.-õp. K. Laigna

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 03049 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1370

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Seltsimehed abituriendid! Tartu Riiklik Ülikool ootab teid

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 19 (107) Teisipäeval, 22. mail 1951. a. IV aastakäik

Tere tulemast!

Tartu Riiklik Ülikool seisab järjekordse õppeaasta lõpu eel. Nagu igal aastal, nii ka tänavu saadab TRÜ välja suure hulga kvalifitseeritud ajaloolasi, filoloogе, juriste, arste, õpetajaid, bioloogе ja teisi spetsialiste, kes rakenduvad kommunismi ülesehituse teenistusse meie maal. Kahe õppeaasta vahelisel perioodil aga toimub ka uute üliõpilaste vastuvõtmine, milliseks tööks ülikool tänavu valmistub erilise hoolega.

Tänavune uute üliõpilaste vastuvõtt erineb eelmistest sellega, et eriala valiku võimalused on veelgi mitmekesistunud. Nõukogude valitsuse otsusel asutatakse TRÜ metsandus-, põllumajandus- ja veterinaarteaduskonna baasil Tartus uus kõrgem õppeasutis — Eesti Põllumajandusakadeemia 7 teaduskonnaga. See sündmus on suurima tähtsusega eesti kultuuri ja hariduse arenemise seisukohalt ja näitab veelkordselt bolševike partei, Nõukogude valitsuse ja seltsimees Stalini isalikku hoolitsust meie noorte eest.

Noortel, kes otsustavad astuda TR Ülikooli, on võimalik valida 5 teaduskonna vahel, mille raames töötab 14 osakonda. Need on: õigusteaduskond; arstiteaduskond (ravi-, stomatoloogia- ja farmaatsiaosakonnaga); ajaloo-keeleteaduskond (ajaloo-, keele- ja loogika-psühholoogiaosakonnga); matemaatika-loodusteaduskond (matemaatika-mehhaanika-, füüsika-, keemia-, bioloogia-, geoloogia- ja geograafiaosakonnaga) ja kehakultuuriteaduskond. Nagu loetelust nähtub, on spetsialiseerumisvõimalused õige avarad ja võimaldavad igal abituriendil asuda teadmisi omandama oma armastatumal erialal.

Tänu Nõukogude valitsuse igakülgsele hoolitsusele sammub Tartu Riiklik Ülikool pidevat tõusuteed ja suudab pakkuda noortele häid võimalusi teadmiste omandamiseks ja arenemiseks tublideks kommunismiehitajateks. Õppetöö ülikoolis teostavad kvalifitseeritud eriteadlased kõigil aladel. Järjest paranevad õppe- ja töötingimused. Ülikooli laboratooriumid on varustatud kõigi vajalike aparaatide ja töövahenditega. Üliõpilaste käsutuses seisab suurim raamatuhoidla meie vabariigis, mille fondides on enam kui 1 miljon köidet. Peale loengute, praktikumide ja seminaride viiakse üliõpilastele läbi ka erialast praktikat Eesti NSV ja vennasvabariikide ettevõtteis ja teadusliku uurimise asutistes, aga ka ülikooli enda praktikabaasides.

Ülikooli eesmärgiks ja ülesandeks on kasvatada mitte üksnes oma eriala sügavalt tundvaid spetsialiste, vaid ta hoolitseb noorte igakülgse arenemise ja kasvu eest, püüab kindlustada seda, et iga üliõpilane omandaks järjekindlalt materialistliku maailmavaate, kasvaks Nõukogude kodumaa andunud patrioodiks ja igakülgselt arenenud kultuurseks inimeseks. Kasvatustööd väljaspool õppeprotsessi teostab eeskätt ülikooli komsomoliorganisatsioon, kelle ridadesse on koondunud juba neljandik kogu üliõpilaskonnast ja kes arendab huvitavat ja mitmekesist tegevust. Partei- ja komsomoliorganisatsiooni juhtimisel teeb viljakat tööd ka Üliõpilaste Teaduslik Ühing, kelle ülesandeks on tutvustada üliõpilasi teadusliku töö meetoditega ja kasvatada neis nõukogude teadlase kõrget eetikat.

TRÜ üliõpilased saavad kõik võimalused ka oma erihuvide rakendamiseks ja arendamiseks. Ülikoolil on oma klubi, mille juures töötab kümmekond mitmesugust isetegevuskollektiivi. Viiakse läbi kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaade, millega haaratakse isetegevusest osa võtma valdav osa üliõpilaskonnast. Samuti on ülikoolil oma spordiklubi, kelle võistkonnad on võitnud üleliidulise tunnustuse.

Kõigi nende avarate võimaluste ja intensiivse organiseerimistöö alusel on ka TR Ülikoolis välja kujunenud nõukogude üliõpilase tüüp, keda iseloomustab visa töö oma eriala tundmaõppimisel, põhjalik tutvumine marksistlik-leninliku teooriaga ja aktiivne osavõtt ühiskondlikust elust. TR Ülikoolis kasvavad inimesed, kes suudavad täita ülesandeid, mida nende ette asetab meie sotsialistlik kodumaa kommunismi ülesehitamise rindel.

Niisugusteks inimesteks peate kasvama ka teie, seltsimehed abituriendid, kui siirdute edasi õppima TR Ülikooli. Nõukogude korra tingimustes on õppimine iga inimese ülesanne. Kodumaa vajab kvalifitseeritud eriteadlasi ja hooli seb sellepärast igakülgselt nende õppimis- ja elutingimuste parandamise eest. Seda hoolitsust tunnevad iga päev ka TRÜ üliõpilased.

Abiturientidel seisab ees kiireloomuline ja vastutav ülesanne — otsustada lõplikult edasiõppimise tee küsimus. Seda tuleb teha väga hoolikalt kaaludes. Rangelt tuleb silmas pidada seda, millisel alal ühe või teise abituriendi võimed ja huvid lubavad tal tuua kõige enam kasu meie kommunismi ehitavale kodumaale. Mingid muud kaalutlused ja asjaolud ei saa siin omada otsustavat osa, sest igale ülikoolilõpetajale ükskõik millisel erialal on kindlustatud avaraim ja tänuväärne tööpõld.

Seltsimehed abituriendid!

Tartu Riiklik Ülikool ootab uusi üliõpilasi, kes tahavad väsimatult omandada teadmisi ja pühendada kogu oma elu nõukogude rahva teenimisele. Kõigile neile noortele ütleb Tartu Riiklik Ülikool südamliku teretulemast ja teeb kõik selleks, et varustada neid sügavate teadmistega ja kindlustada nende hoogus arenemine.

Подготовка к юбилею ТГУ

В 1952 году Тартуский государственный университет отмечает свою 150-ую годовщину. Подготовительные работы к юбилею начались уже в начале настоящего учебного года. Среди других работают и члены студенческого научного общества над темами истории нашего университета. Например, члены исторического кружка проработают две темы: «Революционное движение студентов бывшего Юрьевского университета в период подъёма рабочего движения в годы 1912—1914» и «Связь Тартуского университета с русской революционной демократией в XIX веке». Члены кружка русской литературы работают над темами, трактующими связь ряда передовых русских мыслителей и писателей с Тартуским университетом. Например, армянский писатель Абовян, некоторые друзья Пушкина и другие были в начале прошлого века студентами нашего университета.

Коллективы других кружков изучают историю своей области науки в нашем университете.

А. Лийм.

Valmistugem nõukogude õpetaja õilsale kutsele!

* * *

Ülikooli mitmekesiseim teaduskond

Ajaloo-keeleteaduskond valmistab ette keskkooliõpetajaid, teaduslikke töötajaid, töötajaid ajakirjanduse alal, kirjastuses ja mujal mitmesugustel erialadel. Üliõpilaste arvu poolest kuulub ta suuremate teaduskondade hulka, eriainete hulga ning nende valiku võimaluste poolest on aga kõige mitmekesisem teaduskond TR Ülikoolis.

Teaduskond koosneb kolmest osakonnast: ajaloo-, keeleteaduse- ja psühholoogia-loogikaosakonnast, kusjuures iga osakond pakub spetsialiseerumiseks mitu eriala (NSV Liidu ajalugu, üldajalugu; eesti keel, eesti kirjandus, eesti rahvaluule, soome-ugri keeled, inglise, prantsuse, saksa keel; loogika ja psühholoogia jne.).

Keeleteaduse osakonnas töötab vene keele ja vene kirjanduse eriharu, kus õppekeeleks on vene keel.

Peale üksikuis osakondades käsitlevate ainete õpivad kõik ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilased marksismi-leninismi aluseid, poliitilist ökonoomiat, dialektilist ja ajaloolist materialismi, filosoofia ajalugu, pedagoogikat, oma eriaine metoodikat, NSV Liidu rahvaste ajalugu, NSV Liidu rahvaste kirjanduse ajalugu, vene keelt, ladina keelt, üht lääne-euroopa keelt ja kehalist kasvatust.

Ajaloo-osakonnas alustatakse tööd kogu osakonnale tarvilike ainetega. Nii kuulavad üliõpilased vana- ja keskaja ajalugu, NSV Liidu ja Eesti ajaloo kursust, arheoloogia ja etnograafia algmeid. Kolmel viimasel kursusel süvenetakse juba oma erialasse, nii et kahel viimasel aastal üliõpilase töö raskuspunkt on juba täiesti oma eriala piirides. Selline tööjaotus kindlustab üliõpilastele laialdase silmaringi ajalooteaduste alal ning tutvustab neid nõukogude teaduste meetoditega ja saavutustega oma erialal.

Keeleteaduse-osakonna üliõpilased kuulavad algul kogu teaduskonnale ühiseid või osakonnale ühiseid aineid, nagu sissejuhatus keeleteadusse, sissejuhatus kirjandusteadusse, sissejuhatus rahvaluulesse, NSVL kirjandus. Tuumaineks on iga keele eriharu (eesti, vene, inglise jne.) vastava keele süvendatud kursus, mis kindlustab valitud keele täieliku praktilise valitsemise. Hilisemail semestritel lisandub sellele vastava keele ajaloo kursus. Kõrvuti keele ja selle ajalooga õpitakse valitud erialale vastava kirjanduse ajalugu. Kolmandast kursusest alates valib üliõpilane kas keele või kirjanduse oma erialaks. Eesti keele eriharus on võimalik spetsialiseeruda eesti keele, eesti kirjanduse, eesti rahvaluule või soome-ugri keelte erialale. Teoreetiliste kursuste kõrval võtavad ka keeleteaduse osakonna üliõpilased osa eriala seminaridest, kus nad tutvuvad teadusliku uurimistöö meetoditega oma alal. Mõnel alal on ette nähtud ka menetluspraktika, näit. eesti keele alal murdeainestiku kogumine, rahvaluule alal õppijail rahvaluuleainestiku kogumine ja originaalmaterjali töötlemine.

Loogika-psühholoogiaosakonnas toimub õppetöö eesti keele eriharu baasil, s. o. loogika-psühholoogiaosakonna üliõpilased õpivad ka kõiki eesti keele eriharule ettenähtud aineid, välja arvatud mõned teoreetilised ained. Seetõttu omandavad loogika-psühholoogiaosakonna lõpetajad ühtlasi eesti keele ja loogika- ning psühholoogiaõpetaja kutse. Osakonnale annavad ilme iiisugused ained, nagu loogika põhikursus, loogika ajalugu, kesknärvisüsteemi ja kõrgema närvitegevuse füsioloogia, psühholoogia (süvendatud kursus), psühholoogia ajalugu, psühholoogia praktikum, pedagoogika (süvendatud kursus), pedagoogika ajalugu ning loogika ja psühholoogia õpetamise metoodika.

Растут преподаватели русского языка и литературы

На историко-филологическом факультете ТГУ имеется отделение русского языка и литературы, которое отличается тем, что здесь всё преподавание ведётся на русском языке.

Подготовка высококвалифицированных специалистов в области русского языка и литературы имеет огромное значение. Русский язык является могучим средством укрепления дружбы народов Советского Союза; это международный язык социалистической культуры, язык Ленина-Сталина. Русский язык изучают передовые люди всех стран мира. После опубликования гениальных работ товарища Сталина по языкознанию перед наукой о языке открылись новые, широкие горизонты. В связи с этим неизмерно возрос интерес к изучению языков и, преже всего, великого русского языка.

Русская литература уже в XIX веке занимала ведущее место среди других литератур мира. Но её международное значение ещё более увеличилось после Великой Октябрьской социалистической революции. «Наша литература, — говорил А. А. Жданов на первом Всесоюзном съезде советских писателей, — является самой молодой из всех литератур всех народов и стран. Вместе с тем она является самой передовой и самой революционной литературой». Изучение и популяризация русской классической и советской литературы — крайне необходимое, интересное и благородное дело.

Учебный план для студентов, получающих специальную подготовку по русскому языку и литературе, очень широк. Он включает в себя общественно-политические науки, историю народов СССР, иностранный язык, зарубежную литературу и целый ряд специальных дисциплин: основы сталинского учения о языке, теорию литературы, историю русской литературы, современный русский язык, историю русского языка и его диалектологию, славянские языки и т. д. Полученная в университете филологическая подготовка позволит в дальнейшем успешно вести не только педагогическую, но и научную работу в той области, которая избрана была в качестве более узкой специальности, т. е. в области русского языка или литературы.

Тартуские студенты имеют все возможности удовлетворить свои научные запросы. В большой университетской библиотеке на Тооме, в библиотеке историко-филологического факультета, в кабинете марксизма-ленинизма, в кабинете русского языка и литературы, везде можно увидеть серьёзные лица, склонённые над страницами научной книги или художественного произведения.

Досуги студентов Тартуского государственного университета так же радостны и осмысленны, как и их труд. Каждый из них может найти себе занятие по душе в спортивном, драматическом, шахматном и других кружках.

Товарищи выпускники! Поступайте на русское отделение Тартуского государственного университета!

Б. Правдин,
Зав. кафедрой русской литературы ТГУ

Kodumaa ootab meid

Tuntud nõukogude pedagoog Makarenko kirjutab: „Inimene ei saa elada maailmas, kui tal pole ees midagi rõõmustavat. Inimelu tõeliseks stiimuliks on homne rõõm... Kasvatada inimest — tähendab kasvatada temas perspektiivseid teid, mida mööda kulgeb tema homne rõõm."

Juba varases koolipõlves unistasin õpetajakutsest. Nõukogude ühiskonnas, kus on olemas kõik võimalused inimese igakülgseks arenemiseks ja arendamiseks, otsustasingi hakata töötama sellel alal.

Tahan kasvatada, kujundada ja arendada noori, rahva tulevikku, kommunismi ehitajaid.

Ülikooli astudes valisin erialaks eesti keele ja kirjanduse, kuna seda ainet õpetades on rohkesti võimalusi õpilasis kujundada ja arendada kommunistlikku maailmavaadet. Pakub ju kirjandus selleks väga palju, et arendada õpilasis nõukogude noortele omaseid iseloomujooni. Õpilaste tutvustamine hoolikalt valitud koduse ja klassivälise lektüüriga ja nende suunamine seda lugema kasvatab õpilasis nõukogulikku ellusuhtumist.

Olla nõukogude õpetaja on suur, õilis ja vastutusrikas ülesanne. Püüdes kasvatada noori tublideks nõukogude inimesteks, aitame ka meie, tulevased õpetajad, kaasa kommunismi kiireks ülesehitamiseks meie suurel kodumaal.

A. Kuus,
ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Õppigem ajalugu!

Meie maal, kus on võitnud sotsialism ja toimub järk-järguline üleminek kommunismile, omavad väga suurt tähtsust ideoloogia-küsimused. Kommunistliku ideoloogia kasvatamise üheks võimsamaks relvaks on ajalugu.

Ajalugu õpetab tundma inimühiskonna arenemise seadusepärasusi, näitab meile, kust on alanud ja kuidas on toimunud arenemine.

Õppides ajalugu me näeme, et ajaloolise arengu olemus seisneb teravas klassivõitluses ekspluateerijate ja ekspluateeritavate vahel. On olnud palju traagilisi momente, millal võitsid tumedad reaktsiooni jõud. Kuid ajalugu näitab, et reaktsioon võidab ainult ajutiselt. Meie suure kodumaa, aga samuti rahvademokraatiamaade, suure hiina rahva ajalugu tõestab, et lõpliku võidu kandjaiks on jäänud ja jäävad alati eesrindlikud, demokraatlikud, revolutsioonilised jõud, olles toetatud laiade rahvamasside poolt.

Ajalugu annab meile väga palju õpetlikke näiteid silmapaistvate inimeste suurepärasest elust ja tegevusest, kelle mälestus on jäädvustunud nende tööde ja avastuste, annete ja talentide, kangelastegude ja õiglaste eesmärkide teenimise tõttu, selle tõttu et nad on ennastsalgavalt teeninud oma rahvast.

Ajalugu tutvustab meid rahvamasside revolutsioonilise võitlusega oma vabaduse ja iseseisvuse eest ja näitab, et kapitalistlik kord, mida kramplikult püüavad veel toetada uue maailmasõja õhutajad, on juba ammu kõdunenud ja paratamatult määratud hukkumisele, nagu varasemadki ekspluataatorlikud formatsioonid, et ainult sotsialistlik revolutsioon — ajaloolise arengu seadusepärane tulemus — toob vabastamise rõhutud rahvastele.

Inimkond on kaua aega püüdnud lahendada küsimust: kas võib ette näha ühiskonna arengut, et juhtida teda? Paljud teadlased ja poliitilised tegelased on korduvalt tahtnud tungida teadmatusse, avastada ühiskondliku arengu suunda, tulevikku, kuid olid sunnitud taanduma — tulevik hoidis kinni saladust. Kodanlik ajalooteadus, mille eesmärgiks on õigustada ja kaitsta ekspluataatorlikku korda, ei osanud ja ei saagi avastada õigeid ühiskonna arenemise seadusepärasusi.

Ainult nõukogude ajalooteadus, lähtudes ainuõigest teadusliku uurimise meetodist — dialektilise materialismi meetodist, põhinedes marksismi-leninismi õpetusele, võimaldab meil õigesti hinnata minevikku, aru saada olevikust ja mõjutada tuleviku arengut.

Eriti suurt tähtsust omab NSV Liidu ajaloo tundmaõppimine. Meie suure kodumaa ajalugu näitab, et sotsialismi võit ei ole mitte juhuslik, et ta on arengu seadusepärasus, et sotsialism võidab kogu maailmas, kuid tema saavutamise eest on tarvis võidelda.

Ajalugu aitab meil kasvada tõelisteks nõukogude patrioodideks, relvastab meid kõrge revolutsioonilise teadlikkusega ja sotsialistliku moraaliga. Õppides tundma oma kodumaa ajalugu, meie kasvame ise ja kasvatame teisi sotsialistliku riigi tõelisteks ja aktiivseteks kaitsjateks.

L. Eringson,
NSV Liidu ajaloo kateedri vanemõpetaja.

Tartu Riiklik Ülikool kasvatab tublisid nõukogude patrioote, kvalifitseeritud spetsialiste, väsimatuid kommunismiehitajaid

* *

Nõukogude jurist — eesrindlik võitleja kommunismi võidu eest

Käesolev suur stalinlik ajastu oma ulatuslike ja laiahaardeliste ülesannetega nõuab meilt Nõukogude riigi ja õiguse kui kommunistliku ühiskonna ülesehitamise võimsate hoobade igakülgset ja oskuslikku ärakasutamist. See omakorda eeldab Nõukogude riigi ja õiguse olemuse, nende ülesannete, nende ühiskonda organiseeriva, mobiliseeriva ja ümberkujundava osa põhjalikku tundmist. Teadmised nõukogude õigusteaduse alalt on sellepärast vahedaks relvaks võitluses progressi eest, võitluses meie ees seisvate ülesannete eduka lahendamise eest.

TRÜ õigusteaduskond on Eesti NSV-s selleks põhikanaliks, mille kaudu toimub kõrgema juriidilise haridusega töötajate ettevalmistamine.

Õppeaeg õigusteaduskonnas vältab viis aastat, kusjuures selle aja jooksul üliõpilane peale avara ja põhjaliku üldettevalmistuse omandab ka teatud kitsama spetsialiteedi vastavalt oma huvialale omaenda valikul. Spatsialiseerumine toimub alates IV kursusest viies eritsüklis: 1) riigi ja õiguse teooria ning ajaloo, 2) nõukogude riigiõiguse ja halduse, 3) rahvusvahelise õiguse, 4) kriminaalõiguse ja 5) tsiviilõiguse tsüklis. Tsüklite piires antakse üliõpilastele süvendatud teadmisi ja ettevalmistus tööks kitsamal erialal. Selline juristide spetsialiseerumise vajadus on tingitud nõukogude juristi väga laialdasest tööpõllust ja avaratest rakendamisvõimalustest.

Oppetöö õigusteaduskonnas toimub loengute, praktiliste tööde, eriseminaride, menetluspraktika ja üliõpilaste poolt koostavate kursusetööde ja diplomitöö vormis.

Menetluspraktika, mis toimub prokuratuuriorganeis 4 nädala, kohtuorganeis 4 nädala ja kitsamal erialal (vastavalt üliõpilase poolt valitud tsüklile) 8 nädala ulatuses sellekohastes praktikabaasides, annab õppejõudude ja kvalifiseeritud praktikute juhtimisel üliõpilasele vajaliku praktilise oskuse tööks oma tulevasel erialal.

See õppetöö vormide mitmekesisus loob kõik eeldused selleks, et üliõpilane oma stuudiumi kestel omandab sügavaid teadmisi oma erialal, saab praktiliseks tööks vajalike kogemuste miinimumi ja temast kujuneb kõrgesti kvalifitseeritud ja teadlik nõukogude jurist.

Meie noortel abiturientidel, kellel on huvi nõukogude õigusteaduse laiahaardeliste ning väärtuslike teadmiste vastu, kellel on eeldusi ja kalduvusi töötamiseks nii juriidilisel kui ka ühiskondlik-poliitilistel aladel, avaneb võimalus nende huvide, eelduste ja kalduvuste realiseerimiseks, suundudes edasi õppima TRÜ õigusteaduskonda. Samal ajal võivad nad kindlad olla selles, et, lõpetanud õigusteaduskonna, ootab neid avar ja tänuväärne tööpõld ning võimalus nõukogude kvalifitseeritud juristidena rakendada oma võimeid meie sotsialistliku kodumaa edasise võimsa arengu kindlustamiseks.

K. Püss,
õigusteaduskonna dekaani kt.

Asuge uurima vene keelt ja kirjandust!

On vaieldamatu, et vene keel ja kirjandus kuuluvad huvitavaimate õppeainete hulka. Kes meist poleks tundnud vaimustust suure vene poeedi A. S. Puškini värsside üle juba algkoolis! Keskkoolis tutvusime selliste vene kirjanduse klassikaliste teostega, nagu uuema vene kirjanduse rajaja, sama Puškini värssromaaniga „Jevgeni Onegin", huviga jälgisime „tarbetu inimese" Petšorini vastuolulist elu M. Lermontovi romaanis „Meie aja kangelane", tundsime rõõmu Veera Pavlovna saavutuste üle lugedes N. Tšernõševski romaani „Mida teha?". Ja kui keskkooli lõppklassis tuli arutusele N. Ostrovski „Kuidas karastus teras" — kes noortest ei tõotanud siis endale, et ta tahab kasvada Pavel Kortšagini taoliseks tubliks nõukogude noorekst!

Uurides suure juhi J. V. Stalini teoseid keeleteaduse küsimuste kohta, tajume erilise veendumusega, kui suur tähtsus on keelel ühiskonna arengus, kuidas keel omakorda kajastab ühiskonnas toimuvaid arenguprotsesse.

Kõrgesti kvalifitseeritud vene keele ja kirjanduse eriteadlasi valmistab ette TR Ülikooli ajaloo-keeleteaduskonna vene keele ja kirjanduse osakond. Õppus toimub siin vene keeles. Juba esimesel õppeaastal tutvuvad üliõpilased peale üldülikooliliste õppeainete, nagu seda on marksismi-leninismi alused, keele- ja kirjandusteaduse teooriaga, hakkavad põhjalikult uurima keele ja kirjanduse kursusi, tutvudes keele alal muinasslaavi keelega, kirjanduse alal aga rahvaluule ning vanima vene kirjandusega. Aasta-aastalt kasvab uuritavate keelte ja kirjanduste hulk. Kolmandal kursusel jagunevad üliõpilased vastavalt valitud spetsiaalsusele keele ja kirjanduse eriharudesse, mille raames toimub valitud eriala süvendatud omandamine.

Rööbiti teoreetiliste kursustega toimub töö seminarides ja hiljem eriseminarides, kus üliõpilased vilunud õppejõudude juhatusel õpivad iseseisvalt uurima keele või kirjanduse küsimusi.

Juba esimesest kursusest alates töötavad üliõpilased Üliõpilaste Teadusliku Ühingu süsteemi kuuluvates vene keele ja kirjanduse teaduslikes ringides, kus täiendavalt uuritakse keele ja kirjanduse probleeme. Käesoleval aastal toimunud IV teaduslikul konverentsil kanti ette rida huvitavaid teaduslikke referaate kõigi kursuste üliõpilaste poolt, näit. „Ilja Ehrenburg — tulihingeline võitleja rahu eest", „A. Korneitšuki näidendid", „Käänded eesti ja vene keeles" jne.

Töö seminarides ja teaduslikes ringides annab peale otsese teadusliku töö oskuste ka kogemusi ettekannete refereerimise osas. Ja selle tulemusena paljud vanemate kursuste üliõpilased on suutelised esinema Tartu koolide ja käitiste kirjandusringides, koosolekutel jne. Kirjandusringi hooldusel töötab ühe tehnikumi kirjandusring.

Pole austavamat elukutset õpetaja elukutsest. Vene keele ja kirjanduse osakond valmistabki ette vene keele ja kirjanduse õpetajaid keskkoolidele. Viis aastat hoolikat õppimist vene keele ja kirjanduse osakonnas annavad aga ka küllalt kogemusi teaduslikuks uurimistööks, ning andekaile teadusehimulistele on avatud kõik teed edasiseks tööks aspirantuuris mitte ainult TR Ülikoolis, vaid ka Leningradi ja Moskva kõrgemate õppeasutiste juures. Seepärast — vene keelt valdavad keele- ja kirjandushuvilised, asuge uurima keelt ja kirjandust TRÜ vene keele ja kirjanduse osakonnas!

J. Nurmvee

Mitmekülgne ja huvitav töö

Nõukogude juristi ettevalmistamine ei seisne kehtiva või kehtinud õiguse pinnapealse, formaalse käsitlemisoskuse õpetamises. Andes põhjalikke teadmisi sotsialistlikust õigusest, viib ta ühtlasi õppijad ühiskondlik-poliitilise elu ja selle arengu sügavale marksistlikule mõistmisele, riigi ja õiguse kui ühiskondlike nähtuste, kui klassivastuolude ja -võitluse tulemuste ja vahendite tunnetusele, ta annab mitte üksnes põhjalikke teadmisi nõukogude sotsialistlikust riigist ja õigusest, vaid näitab ühtlasi nende põhilisi erinevusi kodanlikust riigist ja õigusest.

Nendest põhiülesannetest lähtudes on koostatud kogu õigusteaduskonna õppeplaan, mis kindlustab tulevase juristi varustamise väga mitmekülgsete, ulatuslike ja sügavate teadmistega tema tulevaseks tööks vajalikel aladel.

Õppe- ja teadusliku töö kõrval omistatakse õigusteaduskonnas suurt tähelepanu ühiskondlikule tööle. Enam kui kolmandik teaduskonna üliõpilastest on kommunistlikud noored, paljud neist täidavad vastutusrikkaid ülesandeid ülikooli ühiskondlikes organisatsioonides. Hoogsalt areneb ka kunstiline isetegevus — teaduskonnal on oma orkester, laulukoor jne. On loodud kõik eeldused selleks, et teaduskonnast kasvaksid välja mitmekülgselt arenenud tublid nõukogude juristid.

Teadmine, et nõukogude ühiskond ootab uusi kvalifitseeritud juriste, et meie ees seisab avar tööpõld kohtu-, prokuratuuri- ja haldusaparaadis, aga samuti ka ühiskondlikes ja majanduslikes organisatsioonides, innustab meid põhjalikult valmistuma tulevaseks tööks.

L. Koik,
õigusteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Sügavate teadmiste eest

Nõukogude ülikoolis on loodud kõik võimalused selleks, et riigi kulul õppiv tulevane spetsialist võiks omandada põhjalikke teadmisi. Suur tähtsus teadmiste omandamisel on ka üliõpilaste iseseisval teaduslikul tööl.

TRÜ Üliõpilaste Teadusliku Ühingu õigusteaduse osakond koondab üle 90 teaduslikust tööst huvitatud noore, milline arv moodustab ca 40% teaduskonna üliõpilaste üldarvust. Osakonna raames tegutsevad riigiteaduste-, tsiviilõiguse ja -protsessi ja kriminaalõiguse ja -protsessi ringid.

Üliõpilaste iseseisev teaduslik töö toimub vilunud õppejõudude juhendamisel, kes abistavad üliõpilasi vastava kirjanduse leidmisel, annavad juhendeid praktilisteks töödeks ja konsulteerivad kõigis küsimustes.

Iseseisev uurimine, teaduslikud ettekanded, osavõtt diskussioonidest ringides — kõik see võimaldab meil tungida eesrindliku nõukogude teaduse valdkonda põhjalikumalt kui seda loenguprogrammi raamistik lubab.

Pidevalt tegelevad teadusliku ühingu liikmed ka nõukogude teaduse saavutuste populariseerimisega laiades rahvahulkades, pidades loenguid asutistes. ettevõtteis, kolhoosides, kultuurimajades jne.

M. Kipper,
ÜTÜ õigusteaduskonna nõukogu esimees.

Kriminalistika praktikumidel tutvuvad tulevased juristid van.-õp. O. Püssa juhtimisel tulevaseks tööks vajalike aparaatidega.

Ühtse nõukoguliku kollektiivina tublidele tulemustele

Ühiselamud omavad küllalt suurt tähtsust noorte kasvatamisel. Noor, kuuludes ühiselamu kollektiivi, õpib elama kollektiivis, hoidma ja kaitsma kollektiivi ning selle liikmete au. Kõige tihedam kollektiiv, kus õpitakse üksteist põhjalikult tundma, on ühiselamu toakollektiiv. Vastavalt sellele on ka kasvatustööl toakollektiivis, selle kollektiivi tugevdamisel eriline tähtsus.

Üheks selliseks kollektiiviks on Nõukogude väljaku ühiselamu toa nr. 19 kollektiiv, kus on endale ühise kodu leidnud 6 metsandusteaduskonna üliõpilast kolmelt erinevalt kursuselt. Nii kolhoosniku poega A. Sinimäed kui ka töölisperekonnast pärinevat M. Metsatalu on toonud ülikooli ühine eesmärk — hoolsalt õppides omandada võimalikult rohkem teadmisi tulevaseks praktiliseks tööks. See eesmärk on sidunud kõik toa elanikud ühiseks pereks. Möödunud talvine eksamisessioon näitas, et toa kollektiiv on täie tõsidusega suhtunud õppetöösse. Eksamid sooritati ainult hinnetele „väga hea" ja „hea".

Noor on Nõukogude väljaku ühiselamu, ja nii ka tema elanikud õppisid üksteist põhjalikult tundma alles kevadsemestril. Juba elama asudes uude ühiselamusse võtsid toa nr. 19 elanikud endile kohustuse hoida tuba eeskujulikult korras, panna maksma kindel distsipliin ja sellega tagada paremaid õppimisvõimalusi. Õppimise ajal hoitakse piinlikku vaikust, et mitte takistada teiste tööd. Eriti tähtis on see asjaolu nüüd, kus vanematel kursustel on alanud eksamid.

Toas toimub ka vilgas poliitiline enesearendamistöö. Toavanem, kommunistlik noor A. Sinimäe hoolitseb, et iganädalased vestlused kujuneksid toas kõigile huvitavaks. Vestlusest võtavad kõik aktiivselt osa. On ju igaühel midagi täiendada või parandada. Tuppa on tellitud keskajalehed, mida kõik huviga loevad. Nii ollakse kursis kõigi välis- ja sisepoliitiliste sündmustega. Ka kinokülastamiste järel on tekkinud ühised arutelud filmide kohta. Nooremа kursuse üliõpilased ei häbene kunagi vanematelt nõu küsida asjus, mis neile on arusaamatud. IV kursuse üliõpilane E. Martins ja III kursuse üliõpilased M. Metsatalu ning J. Laurand ei keeldu kunagi abistamast hea nõuga nooremaid seltsimehi, mis üha rohkem kasvatab kollektiivsustunnet.

Toa nr. 19 elanikud ei tegele ainuüksi õppimisega. Kõik nad teavad, et meie ühiskond ei vaja elust irdunud teadlasi. Innustatud toavanema A. Sinimäe heast eeskujust võtavad kõik kollektiivi liikmed aktiivselt osa ühiskondlikust tööst ja isetegevus- ning teaduslike ringide tegevusest.

Alanud eksamisessioon on näidanud, kui suur tähtsus on olnud semestri jooksul hoitud õppedistsipliinil ja kõrgel toakultuuril. Pidev õppimine kogu semestri kestel lubas E. Martinsil teha eksameid juba enne sessiooni algust väga heale hindele. Hästi sooritab eksameid ka M. Metsatalu. Nende järele tahavad joonduda ka teised toaelanikud, tehes pingsaid ettevalmistusi eksamiteks.

Nii elatakse ja töötatakse 19. toas. Tugev nõukogulik kollektiiv on saavutanud edu ka tubadevahelises sotsialistlikus võistluses, kuuludes siin parimate kulka. Mitte rahuldudes saavutatuga püüab kollektiiv kahtlemata tulevikus saavutada veelgi paremaid tulemusi.

V. Rei,
Nõukogude väljaku ühiselamu nõukogu aseesimees.

Pingelised ja töörohked päevad

Ülikooli arvukates auditooriumides ja laboratooriumides käivad veel loengud, seminarid ja praktikumid. Kuid III kursuse juristidel on semester sedapuhku juba seljataga ja eksamisessioon on täies hoos.

Üheks põhilisemaks kursusel on poliitilise ökonoomia eksam. Teistest ainetest nõuab rohkesti tööd ka vene keele, samuti ka rahvusvahelise avalikõiguse ning välisriikide majanduse ja poliitika eksam. Erialastest distsipliinidest märgitagu veel nõukogude tsiviilõiguse ja nõukogude kriminaalprotsessi eksamit, mille edukas sooritamine materjali ulatuse ja keerukuse tõttu eeldab tõsist ettevalmistustööd.

Kursuse üliõpilased püüavad teha kõik selleks, et eksameid sooritada edukalt. Auditooriumides ja lugemistubades, aga samuti ka ühiselamutes võib alati näha töösse süvenenud noori, kes valmistuvad eelseisvaks eksamiks.

Et need pingutused on vilja kandnud, sellest kõnelevad ilmekat keelt juba sooritatud eksamite tulemused. Nagu ühiskondlikus töös, nii ka õppetöö alal sammuvad esirinnas kursuse kommunistlikud noored. Ülikooli komsomolikomitee sekretäri asetäitja sm. Aleksander Blumfeldt, kelle tulemused õppetöös ka eelmistel semestritel on kõigiti eeskujuandvad, näitas eriti põhjalikke ja sügavaid teadmisi nõukogude kriminaalprotsessi eksamil, kus ta sai jällegi teenitult ühe väga hea hinde. Tsiviilõiguse eksami sooritas silmapaistva eduga komsomoligrupi organisaator Kaljo Tamm, kelle õpinguraamatus samuti enamasti esinevad ainult väga head hinded. Ka teised kursuse parimad üliõpilased, nagu Juhan Prost, Lembit Lauri, Heino Otsmaa ja teised sooritavad edukalt eksameid.

Erilise hoolega valmistuti kursusel vene keele eksamiks, sest üliõpilased mõistavad, et ilma vene keele oskuseta ei saa edukalt töötada ükski nõukogude spetsialist. Selle hoolika töö tulemusel paljud tublimad üliõpilased, nagu kommunistlikud noored Heino Paluvee, Hans Sokman, Kaljo Tamm, üliõpilased Lilo Martin, Lembit Lauri jt. sooritasid selle tähtsa eksami hindele „väga hea".

Õigusteaduskonna III kursuse üliõpilastel seisab ees kümme töörohket päeva kuni eksamisessiooni lõpuni. Sellele järgneb kuu aega kestev menetluspraktika prokuratuuriorganeis. Kümme üliõpilast said võimaluse sõita praktikale kangelaslinna Leningradi, kuna teised omandavad praktilise töö oskusi Tallinna, Tartu, Pärnu ja Viljandi prokuratuurides. Ja siis ongi lõppenud taas üks õppeaasta ja tehtud järjekordne samm juristi kutse omandamise suunas.

J. Kask

Üliõpilane kasvab kultuurseks, igakülgselt arenenud inimeseks

*

Noori õpetavad kvalifitseeritud õppejõud

Eriti viimasel ajal on TRÜ õppejõudude kaader tunduvalt tugevnenud. Ülikoolis õpetab palju tuntud teadlasi, kes õpetamise tihedalt seovad kasvatustööga ja kes hoolitsevad selle eest, et üliõpilastest kujuneksid igakülgselt arenenud nõukogude spetsialistid-patrioodid.

Marksismi-leninismi aluste kateedri juhatajaks näiteks on ajalooteaduste kandidaat V. Reiman, poliitökonoomia kateedri juhatajaks majandusteaduste kandidaat, NSVL Ülemnõukogu saadik R. Antons, dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedrit juhatab filosoofiateaduste kandidaat D. Sardin. Kvalifitseeritud kaadrid kindlustavad ühiskonnateaduslike distsipliinide õpetamise kvaliteedi järjekindla tõusu.

Üliõpilastel on võimalus õppida veel paljude teistegi silmapaistvate teadlaste juhtimisel. Ülikooli rektor, filosoofiateaduste doktor, ENSV Teaduste Akadeemia tegevliige prof. A. Koort on loogika õppejõuks. Arstiteaduse üliõpilastele loeb biokeemiat paljude teaduslike tööde autor meditsiiniliste teaduste doktor prof. E. Martinson. Laialdaselt on tuntud veel sellised ülikooli õppejõud nagu NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia korrespondeeriv liige prof. V. Vadi, veterinaarteaduste doktorid , prosessorid J. Kaarde, A. Laas, E. Ridala, V. Ridala, meditsiiniliste teaduste doktor prof. A. Tomingas ja paljud teised.

Kõrge kvalifikatsiooniga õppejõududekaadri olemasolu ja selle pidev tugevdamine ja täiendamine kindlustab üliõpilaste varustamise sügavate teadmistega oma erialal.

K. Maasik

Kasvab uus teadlastepõlvkond

Teaduslikku tööd üliõpilaste hulgas organiseerib Üliõpilaste Teaduslik Ühing (ÜTÜ), mis tegutseb TRÜ-s alates 1948. a-st. Praegu kuulub ÜTÜ koosseisu üle 60 teadusliku ringi, kus üliõpilastel on võimalused töötada vastavalt oma eri- ja huvialadele. Ühiskonnateaduste ringide liikmeskonda kuulub kõigi teaduskondade üliõpilasi. Ringide tööd on püütud organiseerida võimalikult niisuguse põhimõtte järgi, et oleks võimaldatud ka nooremate kursuste üliõpilaste kaasatõmbamine. Näiteks ajalooringis ja loogika-psühholoogia-pedagoogikaringis saavutati selles mõttes häid tulemusi kollektiivse töö abil, kusjuures töögrupid moodustati niihästi nooremate kui ka vanemate kursuste üliõpilastest. Arstiteaduskonnas on nooremate kursuste üliõpilased kaasa tõmmatud peamiselt üldisema profiiliga ringide töösse. Siit kasvab väärikas järelpõlv nõukogude teadlastele. Arstiteaduskonna üliõpilane A. Lenzner näiteks saavutas suurepäraseid tulemusi oma teaduslikus töös tuberkuloosse meningiidi ravi alal streptomütsiiniga, mille eest ta sai NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumi preemia.

Teaduslikes ringides tehtava töödega võtavad üliõpilased otseselt osa ka teaduse saavutuste praktikasse juurutamisest. Näiteks matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased on andnud oma panuse meie vabariigi looduse stalinliku ümberkujundamise plaani teostamisse, aga samuti kaasa aidanud põlevkivi- ja muude tööstusprobleemide lahendamisel.

Üliõpilaste Teaduslikul Ühingul on loodud tihe side kümnete vennasvabariikide kõrgemate õppeasutistega. Viimasest üliõpilaste teaduslikust konverentsist 1951. a. märtsis, mis oli pühendatud võitlusele rahu eest, võttis osa 25 üliõpilast väljastpoolt meie ülikooli. Meie üliõpilased omakorda sooritavad vastukülaskäike Moskva, Leningradi, Riia, Kaunase ja kaugematessegi meie maa kõrgemaisse õppeasutistesse, kust nad tulevad tagasi suurepäraste muljetega ja uute kogemustega.

Nii küpseb uus teadlaste põlvkond, kes on omaks võtnud leninlik-stalinliku põhimõtte kommunismi ülesehitamise kohta ja rakendab kõik oma jõud sellesse inimkonna suurimasse ja üllaimasse üritusse.

V. Koslov,
ÜTÜ nõukogu esimees.

Pingeliselt töötades ja kultuurselt puhates

On pärastlõuna. Loengud ja praktikumid ülikoolis on lõppenud, algab üliõpilaste iseseisva töö ja kultuurse puhkuse aeg. Kus puhkavad meie üliõpilased?

Enamik õhtupoolikuid kulub muidugi õppetööks. Ühiselamutes ja ülikooli arvukates lugemistubades võib kohata õhtupoolikuti arvukalt raamatute ja konspektide kohale kummardunud noori: ettevalmistus eksamiteks algab õieti ju juba semestri esimesest päevast peale.

Ent meie üliõpilastel on ka kõik võimalused tööst vaba aja kultuurseks ja kasulikuks möödasaatmiseks. Korraldatakse kollektiivseid kino- ja teatrikülastusi, kusjuures eriti viimased koos neile järgnevate arutluskoosolekutega on üliõpilaskonnas väga populaarsed. Paljudel üliõpilastel on saanud meeldivaks harjumuseks ka külastada iganädalasi kino-lektooriumi üritusi, sest siin on võimalik kuulata huvitavaid loenguid ja jälgida parimaid nõukogude filme.

Avarad võimalused puhkeaja veetmiseks avanevad ka kunstilise isetegevuse ringides. Laulusõbrad koonduvad ülikooli mees- ja naiskoori, mis teatavasti kuuluvad vabariigi parimate koorikollektiivide hulka, aga ka teaduskondade laulukooridesse. Ülikoolis on olemas tublisid soliste, kellel on kõik võimalused oma talendi arendamiseks. Neist matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased Eha Erik ja Olaf Prinits said hea hinnangu osaliseks hiljutisel ülevabariigilisel isetegevuse ülevaatusel.

Ülikooli klubi juures töötavaist ringidest mainitagu veel draamakunstiringi, mille ettekanded samuti on leidnud tunnustust kogu vabariigis, rahvatantsurühmi jt. Peale selle on arvukalt isetegevuskollektiive ka teaduskondades.

Üldist huvi äratavad üliõpilaskonnas klubi poolt korraldatavad iganädalased puhkeõhtud sisuka ja mitmekesise kavaga, kursused ballitantsude ja nõukogude massilaulude õppimiseks jne.

Paljud üliõpilased armastavad puhkeaega sisustada ka spordiga. Koondunud Ülikooli Spordiklubi arvukaisse sektsioonidesse, on nende käsutada võimlad, spordiväljakud, pallimänguplatsid jms., kus vilunud treenerite juhatusel on võimalik harrastada kõiki spordialasid. Üliõpilassportlaste saavutused on meie vabariigis üldiselt tuntud.

Üliõpilane peab oskama intensiivselt ja viljakalt töötada, aga ka kultuurselt ja kosutavalt puhata. Sellise olukorra saavutamiseks on TR Ülikoolis loodud kõik vajalikud eeldused.

E. Saarik

Nõukogude võimu hoolitsusel

... Aastaid seisid Aia ja R. Pälsoni tänava nurgal sõjapäevil purustatud hoone varemed. Nüüd aga on varemetesse tulnud elu: kogu päeva keeb platsil vilgas ehitustöö. — Siia kerkib uus ühiselamu TR Ülikooli üliõpilastele. 250 üliõpilast saab tuleval sügisel mugava eluaseme.

Vähe sellest. Juba praegu on ülikoolil üheksa internaati, kus elab enam kui 1000 üliõpilast. Ühiselamud on varustatud vajaliku mööbliga ja üliõpilastele püütakse luua järjest mugavamaid elu- ja õppimistingimusi. Paljudes ühiselamutes, nagu näiteks Näituse tänaval, on selles osas jõutud juba õige kaugele.

Ülikool kannab hoolt selle eest, et muuta elamist internaadis huvitavaks ja kultuurseks. Komsomoliorganisatsiooni initsiatiivil korraldatakse ühiselamutes iga nädal loenguid ja vestlusi üldist huvi pakkuvatel teemadel. Mõnedes ühiselamutes on muretsetud raamatukogud. Toad on radiofiiseeritud. Punanurkades on võimalik lugeda ajalehti, mängida kabet või malet jne.

Ühiselamute organiseerimine üliõpilastele on järjekordseks näiteks nõukogude võimu hoolitsusest õppiva noorsoo eest.

R. Ahven

Nõukogudemaa spordiau kaitsmas

Juba noorena huvitas mind sportlik tegevus. Kuid spetsiaalset treeningut korvpalli alal alustasin alles pärast Nõukogude Eesti vabastamist fašistlikust okupatsioonist.

Nõukogude võimu tingimustes toimus mu sportlik arenemine kiires tempos. Juba 1946. aastast alates olen osa võtnud mitmesugustest üleliidulistest võistlustest, kusjuures meeskonnad, mille koosseisus ma mängisin, on saavutanud väljapaistvaid võite.

Kuidas sattusin kehakultuuriteaduskonda? Juba kooli lõpetades valmis mul selline otsus. Tahtsin saada tõeliseks nõukogude sportlaseks ja teades, et selleks vajalikke eeldusi saab kõige paremini anda kehakultuuriteaduskond, asusingi 1947. a. sügisel sinna õppima.

Tänavune õppeaasta on mul viimane kehakultuuriteaduskonnas. Pärast ülikooli lõpetamist ootab praktiline töö. Heites pilgu sellele, mida mulle on andnud õppimine kehakultuuriteaduskonnas, pean ütlema, et olen saanud hea ja mitmekülgse ettevalmistuse. Olen õppinud tundma marksismi-leninismi teooriat, tunnen ühiskonna arenemise seaduspärasusi. Oma erialal olen saanud põhjaliku teoreetilise ja füüsilise ettevalmistuse. Ja lõpuks olen õppinud tundma ühiskondliku töö tähtsust nõukogude inimese elus, saanud võimaluse tutvuda meie kauni Nõukogude kodumaa ja tema eri rahvastega, olen järjest enam õppinud armastama Nõukogudemaad ja kalliks pidama tema rahvaste stalinlikku sõprust.

G. Rekker,
kehakultuuriteaduskonna IV kursuse üliõpilane

Kasvavad treenerid, õpetajad, sportlased . . .

TRÜ kehakultuuriteaduskond kasvatab ainsana Eesti NSV-s kõrgema haridusega kehalise kasvatuse õpetajaid, treenereid ning kehakultuuri ja spordi alal töötajaid.

Õppetöö toimub üleliiduliselt kehakultuuri-instituutidele kehtestatud õppeplaani alusel ja kestab neli aastat. Õppeained jagunevad nelja rühma: 1) üldülikooliliselt õpetatavad distsipliinid — marksismi-leninismi alused, poliitiline ökonoomia, vene keel; 2) meditsiinilised õppeained — anatoomia, füsioloogia, spordifüsioloogia, hügieen, ravikehakultuur, arstlik kontroll; 3) pedagoogilised õppeained — pedagoogika, pedagoogika ajalugu, psühholoogia, spordipsühholoogia; 4) kehakultuurialased õppeained — kehakultuuri teooria, kehakultuuri ajalugu, võimlemine, kergejõustik, suusatamine, sport- ja liikumismängud, ujumine, poks, vehklemine, uisutamine. Neile lisanduvad fakultatiivsete ainetena ratsasport, purjesport, mootorsport jt.

Suurt tähelepanu pööratakse teaduskonnas üliõpilaste organisatsioonilisele ja pedagoogilisele praktikale. Organisatsiooniline praktika toimub IV kursuse üliõpilastele vabariigi rajoonide kehakultuuri- ja spordikomiteedes, pedagoogiline praktika aga III ja IV kursuse üliõpilastele Tartu keskkoolides ja TR Ülikoolis. Organisatsiooniliste kogemuste omandamiseks on I, II, ja III kursuse üliõpilased määratud 1951. a. kevadsemestrist alates Tartu asutiste ja käitiste kehakultuurikollektiivide šeffideks.

Kunstiline isetegevus ja omaloming on teaduskonnas väga hästi korraldatud, nii et teaduskonna kollektiiv on võitnud kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri olümpiaadi teiste teaduskondade ees kolm aastat järjest. Teaduskonnas teostatakse tagajärjekalt mitmekülgset kommunistlikku kasvatust. Selle saavutamiseks aitab energiliselt kaasa teaduskonna tugev kommunistlike noorte organisatsioon ja parteigrupp.

Hea ettevalmistuse saavad üliõpilased ka spordialadel. Õppejõududeks on koondatud paremaid spetsialiste nii Eesti NSV-st kui ka Leningradist. Spordialade, nagu suusatamise, ujumise ja mängude paremaks omandamiseks korraldatakse I, II, ja III kursuse üliõpilastele talve- ja suvelaagrid teaduskonna õppebaasis Käärikul. Laagrid on heaks vaheldueks õpetöös. Õppetöö on üldse väga huvitav ja pingerikas. Töötada tuleb palju ja tõsiselt. Iga üliõpilane peab tõusma heaks sportlaseks oma valitud erialal ja võtma osa võistlustest võistluskogemuste omandamiseks. Parimad üliõpilased-sportlased võistlevad ka NSV Liidu teistes vennasvabariikides. Teaduskonnas on tõusnud terve rida tuntud sportlasi, nagu Heino Lipp, Lea Maremäe, A. Nurme jt.

Abituriendid, kes soovivad astuda kehakultuuriteaduskonda, peavad sooritama sisseastumiseksamite kõrval ka kehalised katsed kergejõustikus, ujumises, võimlemises ja sportmängudes. Sisseastujad peavad suve jooksul end nendes ainetes tõsiselt harjutama, eriti ujumises. Sisseastujad peavad olema loomulikult VTK I astme märgi omanikud.

Nõukogude võim on loonud head võimalused õppimiseks kehakultuuriteaduskonnas. Neid tuleb kasutada.

J. Laidvere,
KKT kehakultuuri ajaloo ja teooria kateedri juhataja.

Kvalifitseeritud meditsiinilise kaadri sepikoda

Nõukogude riik on ainuke riik maailmas, kus inimese tervise eest hoolitsemine on üks tähtsamaist riiklikest ülesannetest. Nõukogude võimu aastatel on tunduvalt kasvanud meditsiiniliste asutiste võrk nii linnas kui ka maal. Meditsiiniliste kaadrite ettevalmistamiseks töötab meil üle 70 meditsiinilise instituudi. Nõukogude arstiteadus on viimaste aastakümnete jooksul teinud suuri edusamme teaduse ja selle praktilise rakenduse alal. Nõukogude meditsiini põhiprintsiip — profülaktika on saanud meie tervishoiutööliste töö lahutamatuks osaks. Nõukogude arstiteadlasi tiivustavad progressiivsete vene ja nõukogude teadlaste — Setšenovi, Pavlovi, Botkini, Pirogovi, Burdenko, Ivanovski jt. surematud tööd. Nõukogude tervishoiuorganisatsiooni rajajad Semaško, Solovjev jt. on eesrindlikema meditsiinilise teaduse ja praktika ühendajad, mis osutus võimalikuks vaid meie Nõukogude riigi tingimusis.

Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskond omab tihedaid sidemeid suure vene rahva kultuuriga, selle hulgas ka arstiteadusega. Tartus on õppinud ja töötanud füsioloogia rajaja tuntud vene teadlane Filomafitski, kirurgid Inozemtsev, Pirogov, neurokirurg Burdenko, vitamiinide avastaja Lunin ja paljud teised.

Nõukogude võimu ajal on arstiteaduskond saanud tunduvalt avaramad võimalused õppe- ja teadustöö teostamiseks. Õppetöö teaduskonnas kestab kuus aastat. Arstiteaduskonna lõpetajaid suunatakse pedagoogilisele, teaduslikule ja praktilisele tööle. Õpingute vältel on üliõpilastel võimaldatud juba alates esimesest kursusest tegelda teaduslikes ringides, kus nad tutvuvad lähemalt erialase kirjanduse ja teadusliku töö metoodikaga. Õpingute vältel seostatakse teoreetilist osa praktiliste töödega erilaboratooriumis ning kolmandast kursusest alates kliinikutes.

Raviosakonna kõrval on arstiteaduskonnas veel farmaatsia- ja stomatoloogiaosakonnad, kus valmistatakse ette kõrgema haridusega rohuteadlasi ja arste-stomatolooge.

Seltsimehed abituriendid! Valides tulevast elukutset peate eelnevalt põhjalikult kaaluma küsimust, kas valitud ala saab teid täiel määral rahuldama. Kutset ei saa valida „puhta arvestuse" järele ainult kõrgema hariduse saamise eesmärgil. Kutset tuleb armastada. Nõukogude arst erineb põhjalikult kapitalistliku ühiskonna arstist. Arst nõukogude ühiskonnas on ühtlasi kasvataja — pedagoog, organisaator, aktiivne ühiskondlikust elust osavõtja, Nõukogude kodumaa tuline patrioot, kommunistliku ühiskonna ülesehitaja.

Nõukogude arst ei seisa väljaspool poliitikat — ta on aktiivne rahu eest võitleja.

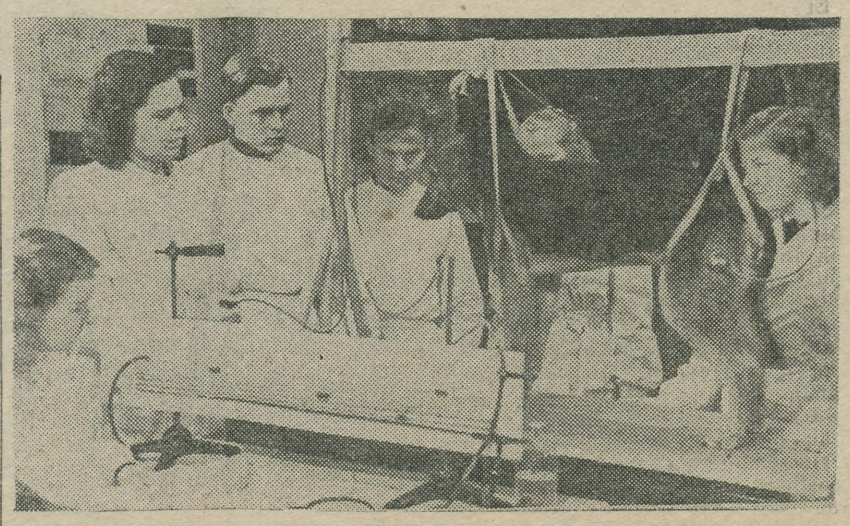
Kallid abituriendid, valinud nõukogude arsti kutse, tuleb teil viibimatult asuda pingsale ettevalmistusele esimesteks ülikoolieksamiteks — sisseastumiseksamiteks. Selleks teile jõudu!

A. Räni,
arstiteaduskonna prodekaan.

Sisukas ja tööröömus elu

Hoolimata arstiteaduskonnas toimuva õppetöö intensiivsusest võtavad teaduskonna üliõpilased aktiivselt osa ka ühiskondlikust elust, eeskätt teaduslike ringide ja isetegevus- ning spordikollektiivide tööst.

Eriti suurt tähtsust tubli nõukogude arsti kujundamisel omavad teaduslikud ringid. Siin on antud noortele võimalus oma huvialade kohaselt iseseisvalt töötada ja lahendada teaduslikke probleeme. Õnnestunumad tööd esitatakse üliõpilaste teaduslikel konverentsidel ja auhinnatakse. Nii on terve rida käesoleva õppeaasta jooksul tehtud üliõpilaste teaduslikke töid osutunud esimese auhinna väärilisteks, nagu näiteks V kursuse üliõpilase V. Kulli huvitav töö „Uneravist Tartu Närvikliinikus I. P. Pavlovi õpetuse alusel" jt. Esimeste kursuste üliõpilased muidugi ei käsitle veel nii laiaulatuslikke probleeme, küll aga töötavad nad edukalt bioloogia-, histoloogia- ja füsioloogiaringis.

Arstiteaduskonna II kursuse üliõpilased Karp ja Joaste, kes võtavad osa füsioloogiaringi tööst, demonstreerivad tingitud refleksi kujunemist koeral.

Suurt initsiatiivi ja järjekindlust näitavad arstiteaduskonna üliõpilased isetegevuskollektiivides. Peaaegu iga õhtu võib näha tulevasi arste ruttamas ülikooli klubi poole, kus õpitakse uusi tantse, laule või mõnda näidendit. Tänu niisugusele viljakale tegevusele on arstiteaduskond andnud üleülikoolilist tunnustust leidnud rahvatantsurühma, lauluansambleid ja soliste. Paljud teaduskonna üliõpilased kuuluvad ülikooli mees- ja naiskoori.

Suure populaarsuse on teaduskonnas omandanud ka sport. See on mitte lõbusaks ajaviiteks, vaid ka tõhusa vaimse töö eelduseks. Sport muudab inimese tugevaks ja terveks ning arendab tahtejõudu.

Nii on arstiteaduskonna üliõpilastele antud kõige avaramad võimalused tööks ja puhkuseks. Igapäevased jooksvad tööülesanded, töö teaduslikes ringides, isetegevus- ja spordikollektiivides — need kõik põimuvad üheks harmooniliseks tervikuks, muutes arstiteaduskonna üliõpilaste elu sisukaks ja tööröömsaks.

H. Kahn

Matemaatika-loodusteaduskond — nõukogude bioloogide, geoloogide, geograafide, matemaatikute, füüsikute ja keemikute kasvukoht

* * *

Kodumaa kaardi ümberkujundajad

Matemaatika-loodusteaduskonna geograafiaosakond on nooremaid meie ülikoolis. Alles möödunud aastal lõpetasid Tartu Riikliku Ülikooli esimesed erihariduse geograafid, asudes täitma tähtsaid ülesandeid meie majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö rindel.

Nõukogude geograafide ülesanded ei piirdu ainult tänapäeva geograafiliste tingimuste kirjeldamise ning seletamisega, vaid geograafid võtavad aktiivselt osa NSV Liidu looduse stalinlikust ümberkujundamisest, mille üheks koostisosiseks on praegu teostatavad kommunismi suurehitused. Grandioosne NSVL looduse ümberkujundamine on võimalik ainult meie maa geograafiliste tingimuste põhjalikul ning kõigekülgsel tundmisel ning vastavate plaanide edukas teostamine on parimaks tõendiks nõukogude geograafiateaduse õitsengust.

Väga tähtsad ülesanded on täita geograafidel ka noorsoo ning laiemate rahvahulkade kasvatamisel. Tänapäeval, mil kogu maailmas hargneb ulatuslik võitlus kahe leeri vahel, on geograafilistel teadmistel — õigel kujutlusel maailmast ning selles toimuvaist sündmusist väga suur tähtsus. Kõige selle tõttu omistataksegi meie kodumaal geograafiale väga suurt tähelepanu.

Tartu Riikliku Ülikooli geograafiaosakond annab oma lõpetajaile täieliku geograafilise hariduse.

Osakonna lõpetajad saavad keskkooli geograafiaõpetaja kutse, mis annab neile õiguse asuda õpetajana tööle kesk- ja kutsekoolides ning tehnikumes. Ühtlasi aga omandavad geograafiaosakonna lõpetajad küllalt põhjaliku ettevalmistuse geodeesias, kartograafias, meteoroloogias, hüdroloogias jne. mistõttu osakonna lõpetajad leiavad rakendamist geodeetilistel ja kaardistamistöödel, hüdrometeoroloogia jaamades ning teaduslikes uurimisasutisis. Majandusgeograafia alal spetsialiseerunud lõpetajad võivad leida rakendamist mitmesugustes ametiasustistes rahvamajanduse planeerimise, statistika jne. aladel.

Geograafiaosakonna õppetöös on loengute ja laboratoorsete tööde kõrval tähtsal kohal suvine välispraktika. I ja II õppeaastal toimub õppepraktika nii geograafias kui ka geodeesias, geoloogias, meteoroloogias ja klimatoloogias, hüdroloogias, mullastiku kaardistamises ja botaanilises geograafias. Praktika toimub osalt õppebaasides, osalt aga pikemate või lühemate ekskursioonide teel. III ja IV kursusel toimub menetluspraktika mingil üliõpilase poolt valitud erialal. Menetluspraktika raames töötavad üliõpilased mitmesuguste uurimisülesannete täitmisel haldus-, tootmis- või teaduslike asutiste juures. Nii siirduvad käesoleval aastal üliõpilased menetluspraktikale järgnevatesse asutistesse: Geograafia Teaduslik Uurimisinstituut Moskva Ülikooli juures, Loode Aerofotograafia Valitsus, ENSV Teaduste Akadeemia, Sovhooside Ministeerium jne. Igal aastal on geograafid käinud ka kaugemais vennasvabariikides — Kaukaasias, Kesk-Aasias, Pamiiris jne.

Geograafia õppimine ülikoolis pakub rahuldust igale noorele, kes tunneb huvi geograafiliste küsimuste vastu, kes ei karda rännakuid ning matku ja kes omab tahet ja püsivust küllalt pingutust nõudvate õpingute lõpuleviimiseks. Eesmärgi saavutamisel aga avaneb noortel geograafidel avar tööpõld oma teadmiste ja oskuste rakendamiseks meie kodumaa edasise õitsengu kindlustamisel.

E. Varep,
geograafia kateedri juhataja.

TRÜ geograafiaüliõpilased ekspeditsioonilisel matkal Pamiiris.

Geoloogia üliõpilased Rõõmusoks, Sarv ja Aalve uurivad Kukruse lademe faunat.

Mitšuurinliku bioloogiateaduse edasiarendajad

Matemaatika-loodusteaduskonna bioloogiaosakond valmistab ette peamiselt looduse ümberkujundajaid ja loodusteaduste erialaainete õpetajaid kõrgemate õppeasutiste ja keskkoolide jaoks. Nii näiteks zooloogia eriharus õpivad tulevased meie sisevete kalanduse ja meie kodumaa järvede ning jõgede tootlikkusevõime reorganiseerijad. Tulevaste kalateadlaste ja ka veekogude uurijate kohuseks on juurutada meie jõgedesse ja järvedesse kõrge kvaliteediga kalaliike ja tõsta meie jõgede ja järvede produktiivsust enneolemata kõrgusele, mis tähendabki meie kalanduse ja ühtlasi sellega ka meie jõgede ja järvede looduse ümberkujundamist.

Taimefüsioloogia eriharu valmistab ette mitšuurinliku bioloogiateaduse alusel töötajaid meie taimekasvatuse ja tehnilise mikrobioloogia reorganiseerimise alal. Nende kohuseks on juurutada laiadesse massidesse mitšuurinliku bioloogia teadmisi ja meetodeid, reorganiseerida meie taimekasvatust, selektsiooni ning tehniliste käärimiste protsesse nii, et nad vastaksid meie sotsialistliku kodumaa järjest tõusvatele nõuetele ja laialdastele huvidele, luua uusi taimesorte ja teisi organisme, kelle produktiivsus ja kvaliteet oleks kõrgem kui praegustel, lahendada terve rida küsimusi taimeorganismi loomuse ümberkujundamise osas, mis on eriti üles kerkinud soostunud maade kasutuselevõtmisega.

Geobotaanika eriharu valmistab ette sooteadlasi — soode ja rabade uurijaid, ja võimaldab ka vetikate uurijate ettevalmistamist, keda vajab meie kodumaa kuivendusele tulevate soostunud maa-alade uurimiseks ja kaardistamiseks.

Kõiki neid eriteadlasi vajab meie kodumaa suurel arvul ja kõigil neil on ees avar tööpõld meie sotsialistliku kodumaa hüvanguks.

H. Kallas,
matemaatika-loodusteaduskonna dekaan.

Noori füüsikuid vajab kodumaa

Füüsika, kuuludes eksaktteaduste valdkonda, omab tehnika ja teaduse arengus silmapaistva koha. Füüsikalised teadmised on baas, millele rajaneb loodusteaduste ja tsivilisatsiooni areng.

Nõukogude valitsus, silmas pidades seda tõsiasja, omistab määratut tähelepanu füüsika arengule ja noorte nõukogude füüsikute ettevalmistamisele.

Eesti NSV kõrgematest õppeasutistest valmistab füüsikuid ette vaid Tartu Riiklik Ülikool.

Kuigi Tartu Ülikoolis tema algpäevist alates on õpetatud füüsikat, ja isegi selle ülikooli esimene rektor G. F. Parrot oli ühtlasi füüsika professor 1802—1826 aastani, oli füüsika siin varem vaid kõrvalainena õppekavas. Alles nõukogude võimu ajal on rajatud füüsika kateedrid (üld- ja teoreetiline), mis valmistavad ette eriala füüsikuid.

Vaatamata sellele, et kuni nõukogude korrani oli füüsika õppimisele Tartu Ülikoolis vähe tähelepanu omistatud, on siiski siin töötanud ja õppinud maailmakuulsad vene füüsikud, nagu akadeemik Lenz, elektrimootorite ja galvanoplastika avastaja akadeemik Jakobi, Rahvusvahelise Seismoloogia Seltsi president Golitsõn, viimase õpilane ning kaastööline prof. Vilip ning paljud teised silmapaistvad füüsikud.

Tõelise õitsengu saavutas füüsika õpetamine Tartu ülikoolis aga alles nõukogude võimu ajal. Selle illustreerimiseks olgu toodud paar näidet.

Kui kodanlikul ajal üldfüüsikat luges vaid üks õppejõud kõigile teaduskondadele ühiselt, siis praegu on sel alal lektoreid seitse — 3 dotsenti ja 4 vanemõpetajat. Kodanlikul ajal töötas üldfüüsika õppetooli juures vaid üks laborant-mehaanik, praegu aga kuulub kateedri juurde 8-liikmelise koosseisuga õppetöökoda inseneri juhtimisel, kus mitte ainult parandatakse ja korrastatakse kateedri aparatuuri, vaid tehakse ka uusi algupäraseid ja kõrgtundlikke mõõtriistu ja abistatakse veel teisigi ülikooli asutisi ning isegi asutisi kogu ENSV-s.

Kateeder on püüdnud igati silmas pidada kasvavaid nõudeid oma töö suhtes ja tööd kateedris igakülgselt laiendada ja süvendada.

Nii näiteks on sõjajärgseil aastail ainuüksi füüsika üldpraktikumidesse sisse toodud 4 korda enam uusi töid kui kodanliku võimu kogu 20-aastase olemasolu kestel. Praegu on käsil üheksa nõutava eripraktikumi väljaarendamine, mis Tartu Ülikoolis varem täielikult puudusid.

Intensiivne töö kateedris kulgeb praegu peamiselt kahes suunas, atmosfääri elektri ja röntgenograafia alal.

Kuid peale nende teadusliku uurimistöö suunade on füüsika kateedris võimalik ette valmistuda ka veel teistele erialadele vastavalt üliõpilaste endi soovidele, huvidele ja kalduvustele.

Peale nende mitmekesise õppetöövormide töötavad paljud edasipüüdlikud üliõpilased ÜTÜ füüsikaringis. Mainitud ringil on füüsika ajaloo, atmosfääri elektri, teoreetilise füüsika, raadiotehnika ja tööstusprobleemide grupp. Seda mitmekesist iseseisvat tööd, mida tehakse väljaspool otsest õppetööd, võimaldab füüsikaringil edukalt teha ka ringi enda rikkalik raamatukogu.

Nii valmistab füüsika kateeder ette teaduslikke kaadreid füüsika ja osalt ka geofüüsika alalt, keda päev-päevalt ikka enam vajab meie suur kodumaa — teaduslikud õppeasutised, instituudid, keskkoolid, uurimislaboratooriumid, vabrikud, tehased jne.

Seda arvestades on otsustatud eeloleval sügisel võrreldes eelnenud õppeaastatega kahekordistada füüsikute vastuvõtmist Tartu Riiklikku Ülikooli.

Kõik noored abituriendid, kes tunnevad huvi füüsika-matemaatikateaduste vastu, on teretulnud eeloleval sügisel TR Ülikooli füüsikaosakonnas, kus nad kasvavad tublideks nõukogude eriteadlasteks.

J. Reinet,
füüsika kateedri vanemõpetaja.

Mida õpitakse matemaatika-mehaanikaosakonnas

Matemaatika-mehaanikaosakond jaguneb kaheks haruks: matemaatika ja mehaanika. Õppeaeg kestab kummaski 5 aastat.

Matemaatikaharus valmistatakse ette keskkoolide õpetajaid ja teaduslikke töötajaid puht-matemaatika alal teaduslike uurimisinstituutide jaoks.

Mehaanikaharus valmistatakse ette rakendusmatemaatikuid — mehaanikuid-teoreetikuid.

Mehaanikaharu lõpetajate ees seisavad praegu avaramad perspektiivid kui kunagi varem: stalinlike kommunismi suurehituste püstitamine seab tehnika, majanduse ja looduse ümberkujundamise alal üles lugematu hulga küsimusi, mille lahendamisel vajatakse kõrge kvalifikatsiooniga rakendusmatemaatikute ja mehaanikute abi. Meie keskkoolides on suur puudus matemaatikaõpetajatest.

Mehaanikaharu lõpetajad võivad siirduda tööle teaduslikesse uurimisinstituutidesse ja konstrueerimisbüroodesse, mis teenindavad meie kodumaa looduse ümberkujundamist ja kõikjal kiiresti arenevat tööstust. Soovi korral mehaanikaharu lõpetajad võivad asuda tööle ka keskkooli matemaatikaõpetajaina.

Esimesel 2—3 õppeaastal õpetatakse mõlemas harus ühiseid aineid, milleks on matemaatiline analüüs, analüütiline geomeetria, kõrgem algebra, füüsika, diferentsiaalvõrrandid jt. Matemaatikuile on kohustuslik peale selle veel arvuteooria, kõrgem geomeetria jt.

Mehaanikaharus on ette nähtud tugevusõpetus, elastusteooria, hüdro- ja aeromehaanika, mehaanika ajalugu ning pikemaajaline laboratoorne ja tööstuspraktika teaduslikes uurimisinstituutides või tööstustes.

Kuna nõukogude eriteadlane peab hästi orienteeruma ka kõigis ühiskondlikes ja poliitilistes küsimustes, siis matemaatika-mehaanikaosakonna üliõpilased omandavad põhilised teadmised marksismileninismi alustes ja teistes ühiskonnateaduslikes distsipliinides.

Dots. **G. Bichele**

Tunnustus noortele teadlastele

Vastavalt Õpetatud Nõukogu koosoleku otsusele 27. aprillist 1951. a. kinnitas rektor üliõpilastele võistlustööde eest määratud auhinnad järgmiselt:

Õigusteaduskond:

1. „Nõukogude tsiviilprotsessi põhiprintsiibid" — autor IV k. üliõpilane Olev Klassen — II auhind.
2. „Kriminaalvastutus agressiivse sõja propaganda eest" — autor V k. üliõpilane Olga Pino — II auhind.

Arstiteaduskond:

3. „Võitlusest primaarse kopsuvähiga Eesti NSV-s" — autorid V k. üliõpilased Ülo Arend ja Ela Kogerman — I auhind.
4. „Üneravist Vabariiklikus Tartu Närvikliinikus akadeemik I. P. Pavlovi õpetuse alusel" — autor V k. üliõpilane Virve Kull — I auhind.
5. „Atüüpilistest keskkõrva- ja nibujätke põletikkudest" — autor VI k. üliõpilane Arvid Luts — I auhind.
6. „Regeneratsiooni dünaamika haavandites ja kaua mitte kinnikasvavates haavades lokaalse kuderavi rakendamisel" — autor V k. üliõpilane Maret Ots — I auhind.
7. „Trichomonas vaginalis'e infektsioonist naistel" — autor VI k. üliõpilane Jüri Teras — I auhind.
8. „Kudeteraapia Vabariikliku Tartu I haavakliiniku materjali põhjal 1949/50. a." — autor V k. üliõpilane Ülo Valvere — I auhind.

Matemaatika-loodusteaduskond:

9. „Fenooli ja kresoolide termotiitrimine" — autor IV k. üliõpilane Tullio Ilomets — I auhind.
10. „Andmeid verdimevate kahetiivaliste kallaletungi aktiivsuse dünaamikast sõltuvuses miljööfaktoreist" — autor IV k. üliõpilane Hans Remm — II auhind.
11. „Eesti NSV sood, nende tüübid, levik ning rahvamajanduslik kasutuselevõtt" — autor V k. üliõpilane Kallio Kildemaa — I auhind.
12. „Lineaarse diferentsiaalvõrrandisüsteemi lahendamisest regulaarselt singulaarse punkti ümbruses" — autor V k. üliõpilane Liia Einasto — I auhind.
13. „Topoloogiliste ruumide laiemas mõttes metriseeruvusest" — autor V k. üliõpilane Harald Epler — I auhind.
14. „Materjale Jaagarahu lademe riff-moodustistest Eesti NSV mandril" — autor IV k. üliõpilane Ago Aaloe — I auhind.

Ajaloo-keeleteaduskond

15. „Prantsuse rahva vastupanuliikumine 1940.—1945." — autor III k. üliõpilane Lennart Meri — II auhind.

Veterinaarteaduskond:

16. „Tibude koktsidioos ja selle tõrje Eesti NSV kolhoosides" — autor III k. üliõpilane Kaarel Kadarik — II auhind.
17. „Sünnitusaegade sageduse diurnaalne kõikuvus põllumajanduslikkudel loomadel" — autor V k. üliõpilane August Männik — II auhind.
18. „Tähtsamaid kodumaisi anesteesia viise ja nende rakendamine veterinaarpraktikas" — autor IV k. üliõpilane Kaljo Reidla — I auhind.
19. „Ühe veise lootelise väärarendi anatoomiline uurimus" — autor IV k. üliõpilane Valentin Tõll — II auhind.
20. „Lüssa diagnoosimisest aglutinatsioon-reaktsiooni abil" — autor IV k. üliõpilane Liia Vatsa — II auhind.

Põllumajandusteaduskond:

21. „Suhkrupeedi kasvatamine Eesti NSV-s" — autor IV k. üliõpilane Arnold Paas — I auhind.

Kehakultuuriteaduskond:

22. „Spordivigastuste vältimine praktilisel sportlikel harjutustel" — autorid III k. üliõpilased Vello Truumaa ja Henn Sepp — II auhind.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 05905 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1406

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

TERE TULEMAST EESTI PÕLLUMAJANDUSE AKADEEMIASSE!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 20 (108) Reedel, 25. mail 1951. a. IV aastakäik

Üks Eesti Põllumajanduse Akadeemia õppebaase — veterinaarteaduskonna ja loomahaavakliiniku hoone.

Järjekindlust, tagasihoidlikkust, kirge!

I. P. PAVLOVI kiri noortele

Mida ma tahaksin soovida minu kodumaa noortele, kes on end pühendanud teadusele?

Kõigepealt järjekindlust. Sellest viljaka teadusliku töö tähtsaimast tingimusest ei saa ma kunagi kõnelda erutuseta. Järjekindlus, järjekindlus ja järjekindlus. Juba oma töö algusest peale harjutage end rangele järjekindlusele teadmiste kogumises.

Õppige selgeks teaduste algtõed, enne kui katsute tõusta selle tippudele. Ärge kunagi alustage järgnevat, kui on omandamata eelnev. Ärge kunagi katsuge varjata oma teadmiste puudulikkust kas või kõige julgemate oletuste ja hüpoteesidega. Kuidas see seebimull teie pilku ka rõõmustaks, ometi läheb see vältimatult lõhki ja teile ei jää midagi peale häbi.

Harjutage end enesevalitsemisele ja kannatlikkusele. Õppige tegema musta tööd teaduses. Uurige, võrrelge, koguge fakte.

Kui täiuslik ka on linnutiib, ei suudaks see kunagi lindu kõrgele tõsta, õhust tuge saamata. Faktid on teadlase tarvis õhk. Nendeta ei suuda te iial lendu tõusta. Nendeta teie „teooriad" on tühjad jõupingutused.

Kuid uurides, katsetades, vaadeldes katsuge mitte jääda faktide pinnale. Ärge muutuge faktide arhivaarideks. Katsuge tungida nende tekkimise saladusse. Otsige visalt neid juhtivaid seadusi.

Teine — see on tagasihoidlikkus. Ärge kunagi mõelge, et te teate juba kõik. Ja kui kõrgelt teid ka hinnataks, omage alati mehisust endale öelda: olen võhik.

Ärge laske upsakusel teie üle võimust saada. Tema pärast jääte kangekaelseks seal, kus on vaja nõustuda: tema pärast loobute kasulikust nõuandest ja sõbralikust abist, tema pärast kaotate objektiivsuse mõõdu.

Kolmas — see on kirg. Pidage meeles, et teadus nõuab inimeselt kogu ta elu. Ja kui teil oleks kaks elu, siis ei jätkuks teile neistki. Teadus nõuab inimeselt suurt pingutust ja suurt kirge. Olge kirglikud oma töös ja oma otsinguis.

Meie kodumaa avab teadlastele suuri avarusi, ja peab andma tõele au — meie maal viiakse teadust ellu ohtrasti. Viimse määrani ohtrasti.

Mida siis kõnelda noore teadlase olukorrast meil? See on ju niigi selge. Talle antakse palju, kuid talt ka nõutakse palju. Ja noortele nii nagu meilegi on auküsimuseks õigustada neid suuri lootusi, mida paneb teadusele meie kodumaa.

I. P. PAVLOV

*

Keskkoolilõpetaja meelespea

Eesti Põllumajanduse Akadeemia alustab 20. juunist uute üliõpilaste vastuvõttu kõigisse teaduskondadesse.

Akadeemiasse võetakse vastu NSV Liidu kodanikke 17—35 aasta vanuses, kellel on lõpetatud keskharidus ja kes sooritavad vastavad vastuvõtueksamid.

Isikuid, kes on lõpetanud tehnikumi või vastava tasemega kesk-eriõppeasutise, võetakse akadeemiasse vastu ainult sel juhul, kui neil on seadusega määratud kolmeaastane tootmisstaaž pärast tehnikumi või kesk-eriõppeasutise lõpetamist.

Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse astujad peavad sooritama vastuvõtueksamid järgmistes ainetes: eesti keel ja kirjandus, vene keel ja kirjandus, füüsika, keemia.

Hüdromelioratsiooniteaduskonda, põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonda ja metsandusteaduskonda astujail tuleb veel sooritada eksam matemaatikas.

Eksamid eesti ja vene keeles ning kirjanduses ja matemaatikas toimuvad kirjalikult ja suuliselt, füüsikas ja keemias ainult suuliselt, keskkoolikursuse ulatuses.

Vastuvõtueksamid õiendanute hulgast võetakse akadeemiasse vastu isikuid, kelle eksamihinded on kõrgemad.

Eksamiteta võetakse vastu isikuid, keda on keskkooli lõpetamisel autasustatud kuld- või hõbemedaliga, samuti ka neid, kes on tehnikumi (kesk-eriõppeasutise) lõpetanud kiitusega ning on arvatud vastava tehnikumi lõpetajate 5% hulka.

Avaldusi Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse astumiseks võetakse vastu 20. juunist kuni 31. juulini. Avalduses peab olema märgitud teaduskond ja eriala, kuhu soovitakse astuda. Avaldused tuleb esitada Eesti Põllumajanduse Akadeemia rektori nimele, aadressil Tartu, Aia tn. 46.

Avaldusega peab kaasas olema:

1) üksikasjaline elulookirjeldus,
2) keskharidust tõendav dokument originaalis koos lihtärakirjaga,
3) väljavõte passist (passi isiklikul esitamisel),
4) 3 päevapilti suuruses 3×4 sm (ülesvõte ilma peakatteta),
5) tõend sõjaväeteenistusliku vahekorra kohta (esitada ainult sõjaväeteenistuskohustuslikel. Esitatakse akadeemiasse ilmumisel isiklikult, samuti nagu pass).

Lähemaid seletusi vastuvõtu kohta annab vastuvõtukomisjoni sekretär. Vastuvõtukomisjoni sekretäri kõnetunnid on Aia tän. 46 igal tööpäeval kella 9—14, telef. 29-66.

*

Suursündmus Nõukogude Eesti kultuurielus

R. ANTONS,

Eesti Põllumajanduse Akadeemia rektori kt.

Mida rohkem meie maa areneb teel kommunismi poole, seda suuremaks ja vastutusrikkamaks muutuvad nõukogude intelligentsi ülesanded, kes oma loova tööga peab arendama teadust ja tehnikat, juhtima majanduslikku ja kultuurilist ülesehitustööd. Tööstuse, põllumajanduse ja kultuurielu kiire arenemisega kasvab eriti tarvidus kõrgesti kvalifitseeritud spetsialistide ja eriteadlaste kaadri järele. Neid kaadreid peavad meile ette valmistama ülikoolid, instituudid ja teised nõukogude kõrgemad õppeasutised.

Bolševike partei, Nõukogude valitsus ja isiklikult seltsimees Stalin osutavad pidevat hoolt meie õppiva noorsoo kommunistlikule kasvatamisele ning kõrgemate koolide ja teaduse arendamisele.

Stalinliku hoolitsuse eredaks väljenduseks eesti rahva kultuuri ja teaduse arengu ning kõrgema haridusega rahvuslike kaadrite loomise eest on NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus Eesti Põllumajanduse Akadeemia avamise kohta Tartus käesoleval aastal. Eesti Põllumajanduse Akadeemia loomine on suureks sündmuseks ja tähtsaks teetähiseks kõrgema hariduse arengus Eesti NSV-s. Akadeemia kujuneb juba lähemail aastail üheks suuremaks ja tähtsamaks kõrgemaks õppeasutiseks vabariigis. On raske ülehinnata seda suurt ja auväärt ülesannet, mis on usaldatud akadeemiale meie sotsialistliku põllumajanduse edasises arengus.

Avatava Eesti Põllumajanduse Akadeemia peamiseks ülesandeks on meie vabariigi sotsialistliku põllumajanduse järjest kasvavate nõuete rahuldamine kõrgema haridusega eriteadlaste osas. Akadeemia oma 7 teaduskonnaga, mis hõlmavad kõiki põhilisi kõrgema põllumajandusliku hariduse alasid, peab kasvatama kolhoosi- ja sovhoositootmise, samuti vabariigi metsamajanduse organisaatoreid ja juhtijaid. Akadeemia ülesandeks on ette valmistada kõrgesti kvalifitseeritud ja igakülgselt arenenud kaadreid, bolševistliku ideelisuse vaimus kasvatatud ja sotsialistlikule kodumaale andunud eriteadlasi, kes on valmis andma kogu oma jõu, kõik oma teadmised ja võimed kommunismi ülesehitamiseks. On arusaadav, et Eesti Põllumajanduse Akadeemia töö ei saa piirduda mitte üksnes kvalifitseeritud kaadrite ettevalmistamisega, vaid ta peab kujunema ka üheks tähtsamaks teaduslikuks keskuseks meie vabariigi põllumajanduse arendamise alal.

Nende suurte ja vastutusrikaste ülesannete täitmisele peab olema allutatud kogu õppejõudude ja ühiskondlike organisatsioonide poolt teostatav õppe- ja kasvatustöö Eesti Põllumajanduse Akadeemias.

Bolševike partei ja Nõukogude valitsus loovad kõik tingimused selleks, et Eesti Põllumajanduse Akadeemia võiks edukalt ette valmistada kvalifitseeritud organisaatoreid ning sotsialistliku põllumajanduse ees seisvate suurte ja vastutusrikaste ülesannete teostajaid.

Akadeemia arendab oma tegevust Tartu Riikliku Ülikooli senise kolme teaduskonna — põllumajandusteaduskonna, veterinaarteaduskonna ja metsandusteaduskonna baasil. Tal on seega juba olemas vastavalt sisustatud laboratooriumid ja kabinetid, arvukad näitlikud õppevahendid, raamatukogu teadusliku ja õppekirjandusega, suured õppe- ja katsemajandid Raadil ja Järvseljal. Eesti Põllumajanduse Akadeemial on olemas kogenud professorid ja õppejõud, kes oma teadmisi edasi annavad üliõpilastele ja koos ühiskondlike organisatsioonidega kasvatavad noorsugu Lenini-Stalini suurte ideede vaimus ning väsimatult võitlevad noorte eriteadlaste teoreetilise ja praktilise ettevalmistuse taseme pideva tõstmise eest.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia struktuuris on ette nähtud järgmised teaduskonnad: 1. Agronoomiateaduskond; 2. Zootehnikateaduskond; 3. Veterinaarteaduskond; 4. Hüdromelioratsiooniteaduskond; 5. Põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskond; 6. Maakorraldusteaduskond; 7. Metsandusteaduskond.

Kolmes teaduskonnas, mis senikuulusid Tartu Riikliku Ülikooli süsteemi ja mis nüüd tulevad Eesti Põllumajanduse Akadeemia koosseisu, õpib juba praegu ligemale 1000 üliõpilast. Ülejäänud nelja teaduskonda toimub esmakordselt üliõpilaste vastuvõtt käesoleval aastal. Tänavu sügisel võetakse Eesti Põllumajanduse Akadeemia kõigisse teaduskondadesse vastu 375 uut üliõpilast.

Noored, kes astuvad Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse, õpivad viie aasta jooksul põhjalikult tundma ligemale 40 distsipliini ja omandavad vastavad eriteadmised olenevalt valitud erialast.

Selleks, et oskuslikult juhtida põllumajandust ning kasvatada kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade töötajaid nõukogude patriotismi vaimus, piiritu ustavuse vaimus oma kodumaale, on vajalik omandada marksistlik-leninlik teooria, tundma õppida ühiskonna arengu seaduspärasusi. Seepärast õpivad kõigi teaduskondade üliõpilased marksismi-leninismi aluseid, poliitilist ökonoomiat ja teisi ühiskonnateaduslikke distsipliine. Üliõpilaste ettevalmistamisele sellel alal pööratakse akadeemias suurt tähelepanu, luues kõik eeldused nende teaduste põhjalikuks omandamiseks.

Peale õppeplaanis ettenähtud teadmiste omandamise on Eesti Põllumajanduse Akadeemia üliõpilastele samuti loodud kõik võimalused laialdaseks ja mitmekülgseks teaduslikuks tööks.

Kõik akadeemia üliõpilased võtavad õpingute kestel aktiivselt osa ühiskondlik-poliitilisest elust, komsomoliorganisatsiooni, ametiühingu, üliõpilaste teadusliku ühingu, klubi ja teiste üliõpilaste ühiskondlike organisatsioonide mitmekülgsest tööst. Oma aktiivse osavõtuga sellest tööst saavad akadeemia kasvandikud ideoloogilise karastuse ja kujunevad välja tõelisteks nõukogude eriteadlasteks-ühiskonnategelasteks.

Üliõpilaste materiaalse heaolu eest kantakse igakülgset hoolt. Väljastpoolt Tartut õppima sõitnud üliõpilastele võimaldatakse esmajärjekorras koht ühiselamus. Kõik üliõpilased, kes sooritavad tähtajaliselt õppeplaanis ettenähtud eksamid ja arvestused, saavad õppeaja vältel stipendiumi. Nendele üliõpilastele, kes sooritavad kõik eksamid ja arvestused hindega „väga hea", makstakse 25% võrra kõrgendatud stipendiumi.

Meie vabariigis on väga palju noori, kes soovivad saada agronoomiks, mitšuurinlaseks — looduse ümberkujundajaks, põllu- ja metsamajanduse inseneriteks, valides sellega oma tulevaseks tegevusalaks huvitava ja rahvamajanduslikult tähtsa tööala — sotsialistliku põllumajanduse. Nendele nõukogude noortele avab oma uksed vastloodud Eesti Põllumajanduse Akadeemia.

Kõiki Eesti Põllumajanduse Akadeemia lõpetanud spetsialiste ootab meie kodumaal avar tööpõld. Põllumajanduse eriteadlastele kuulub auväärt ja vastutusrikas koht meie rahvamajanduse edasisel arendamisel ja Nõukogude riigi võimsuse kasvatamisel.

„Pidage meeles, et agronoomi amet on meie Nõukogude Liidus väga austav amet. Agronoom — see on maa viljakuse looja..." kirjutas akadeemik V. R. Viljams. Neid meie kodumaa silmapaistva teadlase sõnu võib õigustatult lugeda kehtivaks kõigi põllu- ja metsamajanduse eriteadlaste suhtes.

Nõukogudemaal on loodud kõik võimalused ja eeldused selleks, et haritlaste innustatud loov töö leiaks väärikat tunnustust ja kannaks suurepärast vilja. Suur ja õilis eesmärk — võitlus kommunismi eest — kohustab kõiki nõukogude inimesi oma kangelasliku tööga kindlustama Nõukogude kodumaa võimsuse edasise tugevdamise üritust.

Võideldes Lenini-Stalini partei juhtimisel sotsialistliku põllumajanduse ees seisvate suurte ja vastutusrikaste ülesannete täitmise eest, annavad eriteadlased oma auväärt panuse kommunismi ülesehitamiseks.

Tere tulemast Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse, kallid noored seltsimehed!

Seltsimehed abituriendid! Õppige sotsialistliku põllumajanduse ja loomakasvatuse edasiarendajaiks, Nõukogude kodumaa looduse julgeiks ümberkujundajaiks!

Saage tulihingelisteks kommunismiehitajateks!

Kõrgemate koolide ülesanne on kasvatada ideeliselt karastatud, elujulget noorsugu, uut sugupõlve, keda iseloomustab vankumatu usk kommunismi võidusse, kes tahab omandada sügavaid ning kindlaid teadmisi selleks, et rakenduda viljakale tööle uue ühiskonna ülesehitamisel. Õppiv noorsugu, kes valmistub edasi õppima kõrgemais koolides, peab mõistma, et see on osa kommunismi ehitamise grandioossest üritusest, mida juhivad bolševike partei ja seltsimees Stalin.

Koolinoorte suunamisel edasiõppimisele on suur osa täita keskkoolide õpetajatel ja kommunistlike noorte algorganisatsioonidel, kuna keskkooli lõpetamisel sooritatud eksamid näitavad küllalt kujukalt, millisel erialal üks või teine keskkoolilõpetaja võiks saavutada edu. Küpsustunnistuse saamisel peab igal õpilasel olema valminud otsus edasiõppimise kohta.

Meie rahva materiaalse heaolu parandamisel ja üleminekul sotsialismilt kommunismile on olulise tähtsusega sotsialistliku loomakasvatuse kiire arendamine. Sellega seoses võtsid ENSV Ministrite Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee käesoleva aasta jaanuaris vastu määruse „Eesti NSV põllumajanduse edasiarendamise abinõudest", mis näeb ette zooveterinaarse teenindamise parandamiseks ulatuslike abinõude tarvituselevõtu.

Nimetatud määrus paneb rea kohustusi ka veterinaaralal töötajaile, kelle ülesanded on tihedalt seotud loomakasvatusega. Veterinaararstid peavad otsustavalt võitlema loomade haigestumise ja surevuse vastu, rakendades siin järjekindlalt profülaktilisi abinõusid, teostama ranget kontrolli loomade hooldamise ja pidamise üle, organiseerima loomade ratsionaalset söötmist kõigis loomakasvatusfarmides, rakendama lehmadelt massiliste suurte lüpside saavutamise meetodeid jne.

Veterinaararstide ettevalmistamine toimub Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaarteaduskonnas, kelle ülesandeks on ette valmistada kõrgesti kvalifitseeritud eriteadlasi, kes on varustatud esmaklassilise nõukogude teadusega, kes annavad ennastsalgavalt kogu oma jõu kolhooside ja sovhooside ühisloomakasvatuse arendamiseks ja produktiivsuse tõstmiseks ning viivad meie vabariigi põllumajanduse Nõukogude Liidu eesrindlike liiduvabariikide tasemele. Õppeaeg veterinaarteaduskonnas kestab viis aastat.

Teaduskonna õppebaas on loodud ja avardatud nii, et õppetegevus kui ka teaduslik uurimistöö võivad häirimatult areneda tänu Nõukogude valitsuse, kommunistliku partei ning kogu töötava rahva toetusele ja abile.

Kõik noored, kes tunnevad huvi veterinaarteaduse vastu, siirdugu õppima veterinaarteaduskonda, kuna neid ootab stalinliku ajastu avar ja vastutusrikas tööpõld!

Prof. A. Laas,
veterinaarteaduste doktor.

Kommunistlike noorte eeskujul ja innustusel

Vastuseks valitsuse ja partei hoolitsusele meie rahva haridusliku ja kultuurilise taseme tõstmise eest, mis eredalt avaldub just uue kõrgema õppeasutise — Põllumajanduse Akadeemia loomisega, seab meie üliõpilaskonnale, eriti aga kommunistlikele noortele terve rea konkreetseid ja vastutusrikkaid ülesandeid.

Meie uus kõrgem õppeasutis peab esimestest tööpäevadest alates muutuma tõeliseks noorte eriteadlaste ja teadlaste taimelavaks. Vajalikule kõrgusele peab tõusma õppetase, eriti aga üliõpilaste kommunistlik kasvatus.

Eeldused edaspidiseks edukaks tööks on olemas. Põllumajandus-, metsandus- ja ka veterinaarteaduskonna komsomoliorganisatsioonid, mis moodustavad aluse Põllumajanduse Akadeemia komsomoliorganisatsioonile, on oma töös saavutanud edu. Algorganisatsioonid on asunud üliõpilaskonna etteotsa. Kommunistlikud noored, eriti põllumajandus- ja metsandusteaduskonnas juhivad peaaegu kõiki tähtsamaid üliõpilasellu puutuvaid alasid. Tänu huvitavale tööle komsomoliorganisatsioonis, algorganisatsioonide autoriteedi pidevale kasvule ja üliõpilaskonna teadlikkuse tõusule suurenevad kommunistlike noorte read iga päevaga intensiivsemalt eesrindlike noortega. Põllumajandusteaduskonna algorganisatsioonis on viimase õppeaasta jooksul peaaegu kahekordistunud liikmete arv ja loodud algorganisatsioonid ka kursustel.

Seoses organisatsioonide kasvuga saavutatakse pidevalt üha paremaid töötulemusi.

Kommunistlikud noored sammuvad kõigis kolmes teaduskonnas õppetöö alal esirinnas. Üleülikoolilise tunnustuse õppetöös on saavutanud kommunistlikud noored V. Kaarna, U. Kaljurand, A. Sinimäe metsandusteaduskonnast, J. Viru, H. Vipper, L. Reintam põllumajandusteaduskonnast, H. Pilt, E. Jürisson veterinaarteaduskonnast ja paljud, paljud teised.

Lahutamatult on õppetööga seoses üliõpilaste iseseisev teaduslik töö. Kommunistlike noorte juhtimisel on ka meie teaduslikud ringid saavutanud märkimisväärseid tulemusi. On kasvanud välja paljulubavate võimetega noori teadlasi, nagu kommunistlikud noored Tohver, Toots, Kuusik ja kümned teised.

Tänu laialdasele ja mitmekesisele tööle võib iga kommunistlik noor rakendada end vastavalt oma huvialale ja anda maksimaalse panuse meie kodumaa hüvanguks.

Kindlasti muutuvad Põllumajanduse Akadeemia uued algorganisatsioonid, kogu komsomoliorganisatsioon lähimaks ja suurimaks abiliseks rektoraadile ja parteiorganisatsioonile suure ja ülla eesmärgi saavutamisel — anda võimalikult paremaid kaadreid meie rahvamajanduse edasiarendamiseks.

V. Soe

Avaramad perspektiivid

Eesti Põllumajanduse Akadeemia üliõpilastel on suurepärased väljavaated oma võimete arendamiseks ja rakendamiseks teadusliku töö alal. Seda näitavad senisedki saavutused TRÜ põllumajandus-, veterinaar- ja metsandusteaduskonnas, kus üliõpilaste töö teaduslikes ringides on muutunud mitmekesiseks, hoogsaks ja huvitavaks, haarates üle poole kogu üliõpilaskonnast.

Teadusliku töö innustajaks on tublid kommunistlikud noored, nagu ÜTÜ veterinaarteaduskonna nõukogu esimees K. Reidla, põllumajandusteaduskonna nõukogu esimees A. Kuusik, ELKNÜ TRÜ Komitee teadusliku töö sektori juhataja L. Tohver, metsatööstuse ringi vanem E. Toots ja paljud teised õppe- ja ühiskondliku töö eesrindlased. Üliõpilaste teaduslik töö on lahutamatult seotud sotsialistliku ülesehitustöö praktikaga. Nii näiteks on põllumajandusteaduskonna üliõpilastel juba traditsiooniks kujunemas teaduslike konverentside organiseerimine šeflusaluses kolhoosis, kus tehakse kokkuvõtteid kolhoosimajanduse probleemide kompleksse uurimise tulemustest. Ka metsandusteaduskonna üliõpilased uurivad metsamajandite otsese tööga seotud elulisi probleeme. Üliõpilaste teaduslikust konverentsist võtsid rohkearvuliselt osa metsamajanduse praktika alal töötajad, kes andsid üliõpilaste töödele hea hinnangu.

Töökogemuste vahetamiseks on meie ÜTÜ-l loodud side selliste õppe- ja teadusliku töö keskustega nagu Moskva Timirjazevi-nim. Põllumajandusakadeemia, Leningradi Kirovi-nim. Metsatehniline Akadeemia jt., kellega peetakse sidet niihästi kirja teel kui ka isiklike vastastikuste külastuste näol.

Pole kahtlust, et Eesti Põllumajanduse Akadeemia loomisega avanevad meie üliõpilastel veelgi laiemad perspektiivid õppe-teaduslikuks tegevuseks. Nõukogude valitsuse ja partei poliitika võimaldab kõigil eesrindlikel, teadusejanulistel noortel tõusta teaduse säravate tippude juurde, selleks et saada looduse ümberkujundajaiks, kommunismi insenerideks.

V. Koslov,
ÜTÜ nõukogu esimees.

VETERINAARTEADUSKOND

Oma kutset tuleb armastada

Nõukogude põllumajandus ja loomakasvatus on muutunud kõige eesrindlikumaks kogu maailmas. Eriti on tõusnud produktiivsus loomakasvatuse alal. Edukalt on täidetud meil loomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan. Loomakasvatus on rikastunud loendamatute uute loomatõugudega.

Neid suuri edusamme aitab tagada ka meie eesrindlik teadus, mis seisab vankumatult loova materialismi baasil. Valitsus ja bolševike partei pööravad seepärast suurt tähelepanu kvalifitseeritud veterinaararstide ettevalmistamisele. Luuakse uusi veterinaarõppeasutisi, -laboratooriume ja -kliinikuid. Veterinaararst on saanud meie loomakasvatuses eesrindliku, kuid vastutusrikka koha. Veterinaararst, hoides ära looma haigestumise, ravides haigestunud looma või aretades uue tõu, annab väärtusliku panuse meie loomakasvatusse.

Veterinaarteaduskonna üliõpilased, tulevased veterinaararstid, peavad õppima juba varakult armastama oma elukutset, aru saama oma suurtest ülesannetest meie rahvamajanduses. Tuleb omandada ja süvendada väsimatult teadmisi, sest see tagab meie tulevases töös tõelise edu.

A. Tehvand,
veterinaarteaduskonna
I kursuse üliõpilane.

Nõukogude rahva teenistuses

Uhkustundega ja lootusrikka pilguga vaatab meie rahvas abiturientidele, sest formeeruvad ju neist meie tulevased kõrgema haridusega spetsialistide kaadrid kõikidel elualadel.

Kõrgemate koolide auditooriumid on avatud kõigile õppidasoovijaile, ja meie noorsool tuleb Nõukogude valitsuse poolt loodud enneolematult avaraid võimalusi hariduse saamiseks täielikult ära kasutada.

Tulevase eriala valikul on abiturientidel sageli raskuseks küllaldase ülevaate puudumine ükskõik millisest erialast. Et õpihimulistele noortele selles küsimuses abiks olla, ongi käesolevate ridade ülesandeks tutvustada lühidalt abituriente õppetööga Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaarteaduskonnas.

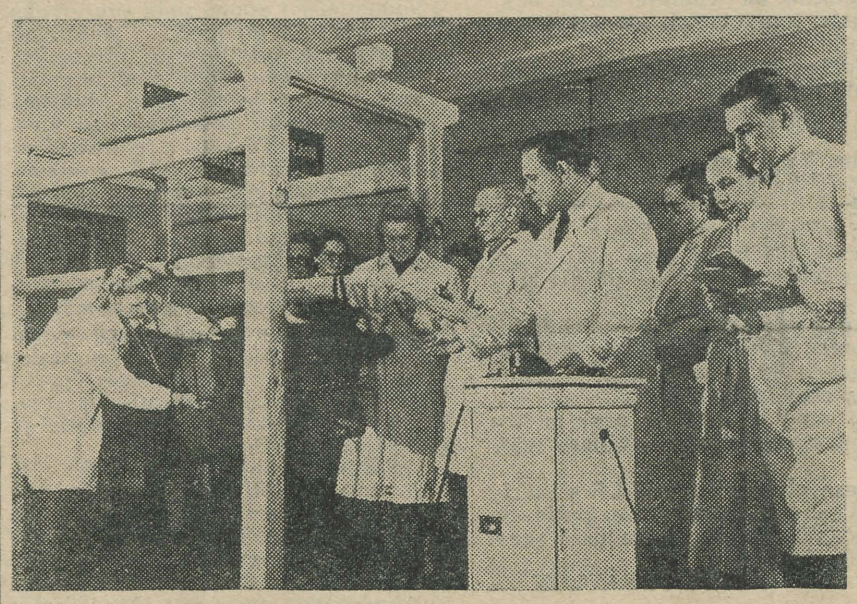
Õppetöö veterinaarteaduskonnas kestab 5 aastat, kusjuures 2 esimest õppeaastat on pühendatud kliiniliste distsipliinide käsitlemiseks ettevalmistavate ainete õppimiseks. Kuulates loenguid ja teostades laboratoorseid praktilisi töid, tutvuvad veterinaarteaduskonna esimese ja teise kursuse üliõpilased füüsika, keemia, botaanika ja zooloogiaga märksa põhjalikumalt kui keskkoolis. Ettevalmistavate õppeainetena käsitletakse kahel esimesel õppeaastal veel loomaanatoomiat, loomahistoloogiat ja loomafüsioloogiat. Arvestades peale otsese õppetöö veel mitmesuguste teaduslike ringide abi, võimaldub veterinaarteaduskonnas juba esimese ja teise kursuse üliõpilastel tutvuda üksikasjalikult materialistliku nõukogude eesrindliku teaduse rea uusimate saavutustega. Eriti huvitav ja vajalik on tutvuda mitšuurinliku bioloogiaga ja füsioloogia ajaloos täieliku revolutsiooni teostanud pavlovliku füsioloogiaga — õpetusega ümbritseva keskkonnaga ühtses tervikus oleva elava organismi funktsioonide seadusepärasustest, alates elava mateeria primitiivsest funktsioonist — ärritatavusest — kuni organismi kõrgeima eluavalduseni — psüühilise tegevuseni. Bioloogilise teaduse suurima esindaja, Ivan Petrovitš Pavlovi õpetus on tihedasti seoses paljude teiste teadusharudega ja avab laialdased perspektiivid tema praktiliseks rakendamiseks väga mitmesugustel elualadel. Ta osutub võimsaks baasiks kaasaegsele veterinaarteadusele.

Veterinaarteaduskonna kolmandal kursusel asutakse kliiniliste distsipliinide õppimisele. Peale loengute kuulamise ja erialase kirjanduse kasutamise omandavad üliõpilased nüüd rikkalikult praktilisi kogemusi kliiniku praktikumidel ja menetluspraktikal zoovetjaoskondades. Eriti suurt rõhku pannakse kliiniku praktikumidele kahel viimasel õppeaastal, mil üliõpilased töötavad süstemaatiliselt iga päev kaks tundi loomakliinikutes.

Teoreetiliste teadmiste ja praktiliste kogemustega varustatult, veterinaararsti praktiliseks tööks täiesti ettevalmistunult võib iga veterinaarteaduskonna lõpetaja vastavalt oma soovile siirduda veterinaararsti töökohale zoovetjaoskonda, sovhoosi, vetbaklaboratooriumi, loomsete saaduste vaatluspunkti jne., pedagoogilisest tööst huvitatu võib saada põllumajandusliku keskkooli õpetajaks, jääda veterinaarteaduskonna assistendiks või jätkata õppimist aspirandina; administratiivsest tööst huvitatu võib asuda tööle ENSV Põllumajandusministeeriumi Veterinaarosakonda jne.

Veterinaarteaduskonna lõpetajaid ootab väga avar ja mitmekesine tööpõld, mis võimaldab igaühel rakendada täielikult kõik oma võimed meie suure sotsialistliku kodumaa ja rahva teenimiseks.

Aspirant **M. Valdma**

Üliõpilased teostamas traumalise retikuliidi diagnoosimist veisel.

HÜDROMELIORATSIOONITEADUSKOND

Et soode asemel lokkaksid viljaväljad . . .

Põllumajanduse Akadeemia hüdromelioratsiooniteaduskond avab eeloleval sügisel esmakordselt oma uksed maaparanduse ja hüdromelioratsiooni eriteadlaste ettevalmistamiseks.

Õppeaeg hüdromelioratsiooniteaduskonnas kestab 5½ aastat, mille vältel üliõpilased varustavad end tulevaseks kutsetööks vajalike teoreetiliste ja praktiliste teadmistega. Teaduskonna lõpetajad omandavad insener-hüdrotehniku kvalifikatsiooni.

Esimese ja teise õppeaasta vältel omandavad hüdromelioratsiooniteaduskonna üliõpilased teadmisi marksismi-leninismi alustes, vene ja ühes võõrkeeles, kõrgemas matemaatikas, füüsikas, keemias, teoreetilises mehaanikas, kujutavas geomeetrias, geodeesias, hüdrogeoloogias ja geoloogia alustes ning materjalide tugevusõpetuses, mis on ettevalmistuseks ja aluseks pärastiseks tööks kitsamal erialal.

Kolmanda kursuse õppeained on juba kaunis lähedased eriainetele. Siin õpitakse poliitilist ökonoomiat, ehitusmaterjale ja -töid, hüdraulikat, mullateadust, ehitusteooriat, elektrotehnikat, masinate detaile ja masinaõpetust, hüdroloogiat, hüdromeetriat ja äravoolu reguleerimist, ehitiste aluseid ja vundamente.

Neljandal ja viiendal õppeaastal toimuvad loengud ja praktikumid juba täiesti eriainetes. Siin õpetatakse maaviljelust, ehituste konstruktsioone, vesiehitisi, põllumajanduslikku melioratsiooni, pumbajaamu, põllumajanduslikku vesivarustust ja puurimistöid, veeenergia kasutamist, veemajanduse ökonoomikat, hüdromelioratiivsete süsteemide ekspluatatsiooni, hüdromelioratiivsete tööde organiseerimist ja mehhaniseerimist, ohutustehnikat ja kolhoosiõigust.

Eriainete omandamise huvides on vajalik, et üliõpilased loengute ja praktiliste tööde kõrval töötaksid ka iseseisvalt vastava õppejõu juhendamisel. Seetõttu pööratakse teaduskonnas suurt tähelepanu ka üliõpilaste iseseisva töö korraldamisele. Juba õppeaine teoreetilise osa käsitamisel püütakse seda silmas pidada, suunates üliõpilasi kodustele töödele, konsultatsioonidele ja kontrolltöödele. Praktiliste kogemuste ja oskuste süvendamiseks on kogu õppeaja vältel ette nähtud kokku 18 kursuseprojekti valmistamine. Siin saab iga üliõpilane lahendamiseks iseseisva ülesande, mis on juba lähedases seoses tema tulevase kutsetööga, ning omandab selle lahendamisel õppejõudude juhendamisel vajalikud oskused.

Tähtsaks täienduseks talvistele loengutele ja praktikumidele on suvine õppe- ja menetluspraktika.

Kuuendal kursusel ei ole enam loenguid ega praktikume, vaid selle aja pühendavad üliõpilased täielikult diplomitöö valmistamisele.

Tulevase insener-hüdrotehniku ees avaneb väga mitmekülgne ja laialdane tegevusväli. Me teame, et kogu meie vabariigi pindalast on umbes üks kolmandik soo ja soostunud maa-ala, mis rahvamajandusele annab väga väikest või ei anna üldse mingit toodangut. Selle, siiani peaaegu kasutult seisnud maareservi ülesharimiseks ja tootlusse rakendamiseks astus partei ja valitsus väga suure ajaloolise tähtsusega sammu. Nimelt võeti 2. augustil 1949. a. Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastu seadus, mille alusel lähemate aastate jooksul haritakse üles umbes 1 miljoni hektari suurune soo ja soostunud maade ala, ning luuakse sinna, kus enne laiusid läbipääsmatud soo- ja laugasrabade massiivid, kõrgesaagilised viljaväljad ja lokkavad kultuurrohumaad. Kuid kõikide nende vesiste sooalade ülesharimise eelduseks on ratsionaalselt ja õigesti teostatud kuivenduse läbiviimine. Siin avaneb kõikidel noortel eriteadlastel määratu suur ja tähtis tööpõld.

Meie vabariigi looduse ümberkujundamise grandioosse stalinliku plaani täitmiseks on loodud terve rida uurimis- ja õppeasutisi ning asutisi tööde tegelikuks läbiviimiseks, mis pikisilmi ootavad noorte eriteadlaste abistavat kätt ja juhatust. Siin on noorte eriteadlaste ees suur ja vastutusrikas, kuid ka ilus ja suursugune loov töö — oma kodumaa pinna viljakaks muutmine.

Sellest kõigest nähtub, et hüdromelioratsiooniteaduskonna lõpetanud insener-hüdrotehnikuid ootab ees väga mitmekesine, avar ja huvitav tööpõld. Noored keskkoolilõpetajad, kui te tunnete selle vastu huvi ja kui edaspidi oma kutsetöös soovite tehnilisel alal töötada, siis siirduge eeloleval sügisel Tartusse Põllumajanduse Akadeemia hüdromelioratsiooniteaduskonda!

J. Kuum

Mitte oodata looduselt armuande, vaid panna ta teenima nõukogude inimesi — see on meie põllumajanduse eriteadlaste ülesanne

* *

Põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskond

Siin võrsuvad kommunismi insenerid

Nõukogude Eesti põllumajanduse ees seisvate ülesannete lahendamisel omab erilist tähtsust taimekasvatuse ja loomakasvatuse tööde mehhaniseerimine.

Ainult nõukogude kord on andnud eesti põllumajandusele taimekasvatuse ja loomakasvatuse tööde täieliku ja komplekssе mehhaniseerimise võimalused, mis kindlustab vahe kaotamise linna ja maa vahel ning ühtlasi kindlustab kõrgete agrotehniliste ja zootehniliste võtete abil meie maaviljeluse ja ühisloomakasvatuse produktiivsuse kiire tõusu.

Moodsa nõukogude tehnika täieliku rakendamise ja maksimaalse ärakasutamise kindlustamiseks on vaja teadlikke, kõrgema haridusega nõukogude spetsialiste — insener-mehaanikuid põllumajanduse mehhaniseerimise alal. Eestis pole aga põllumajanduse mehhaniseerimise alal insener-mehaanikuid seni üldse ette valmistatud, mistõttu kõikjal valitseb terav puudus nende järele.

Tänavu sügisel toimub esmakordselt üliõpilaste vastuvõtt äsja organiseeritud Eesti Põllumajanduse Akadeemia põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonda.

Õppeaeg põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonnas kestab 5 aastat.

Õppetöö toimub loengute, demonstratsioonide, konsultatsioonide ning laboratoorsete ja tootmispraktikumide näol.

Õppetöö edukuse huvides on üliõpilastel loengute ja praktiliste tööde kõrval kindlustatud ka iseseisvalt töötamise võimalused oma teadmiste süvendamiseks. Praktiliste kogemuste omandamiseks toimub esimesele ja teisele õppeaastale järgneval suvel õppepraktika eeskujulikumates sovhoosides ja traktorijaamades. Kolmanda õppeaasta suvel siirduvad üliõpilased masinaehitustehastesse tehnoloogilisele praktikale. Neljandal õppeaastal on üliõpilased suvel eeskujulikumates sovhoosides ja traktorijaamades tootmispraktikal, viiendal õppeaastal aga siirduvad üliõpilased remonditehastesse tootmispraktikale.

Põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonna lõpetajad omandavad insener-mehaaniku kutse põllumajanduse mehhaniseerimise alal, mille kohta neile antakse välja vastav diplom. Insener-mehaaniku tegevusväli on väga ulatuslik. Suurem osa noori siirdub pärast lõpetamist meie sovhoosidesse ja MTJ-sse insener-mehaanikutena, remonttöökoja juhatajatena.

Teiseks suureks insener-mehaanikute tegevusalaks on töö rajoonide TSN TK põllumajandusosakondades.

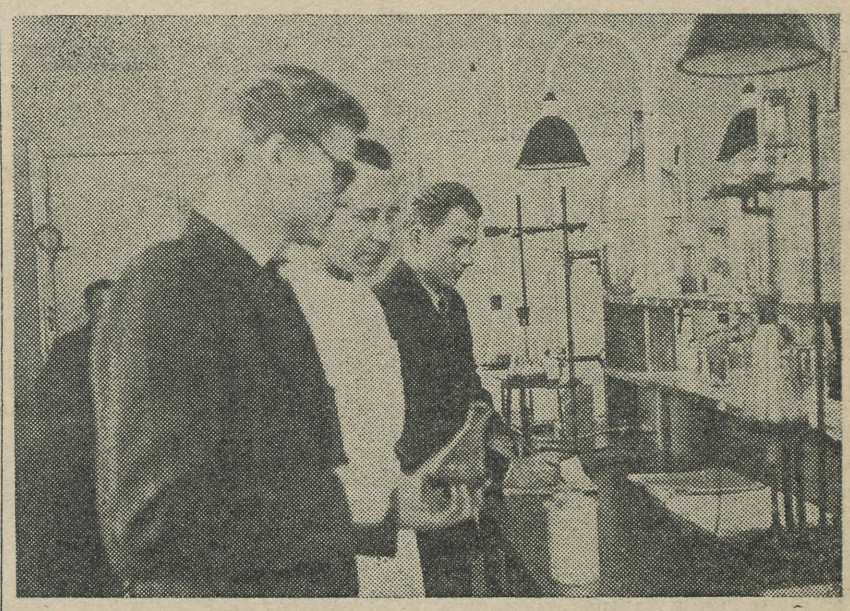
Samuti on teataval arvul insener-mehaanikuil võimalus töötada meie keskasutistes, nagu Sovhooside Ministeeriumis, Põllumajandusministeeriumis jne. Hulk insener-mehaanikuid leiavad rakendamist ka Autotranspordi Peavalitsuses, autotranspordibaasides ning remonditehastes ja rajoonidevahelistes kapitaalremondi töökodades.

Nagu kõigest eeltoodust nähtub, saavad põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonna üliõpilased nii ühiskondliku kui ka mitmekülgse tehnilise hariduse, mistõttu mende tulevane tegevusväli sotsialistliku põllumajanduse kiire tõusu teel on õige mitmekesine, avar ja austav.

Keskkoolilõpetajad peaksid tulevast elukutset valides kaaluma ja arvestama seda, et insener-mehaaniku kutset omandades avanevad neile laiad ja mitmekülgsed võimalused töötada meie kodumaa hüvanguks tööprotsesside mehhaniseerimisel nii taimekasvatuses kui ka loomakasvatuses, et töö põllumajanduses muutuks sarnaseks tööle eesrindlikus nõukogude tööstuses, et kaotada vahe maa ja linna vahel, et tõsta maaviljeluse ja loomakasvatuse produktiivsust, kindlustada lähemas tulevikus produktide üliküllus üleminekuks kommunismile.

H. Tamm

Agronoomiateaduskond

Agronoomia üliõpilased Lõvi ja Koduvere assistent Jegorovi juhatusel agrokeemia praktikumil

Toiduainete külluse saavutamise eest, kolhoosikorra õitsengu eest

Stalinliku ajastu hiiglaslikud üritused näitavad kogu maailmale Nõukogude Liidu majanduse võimsat tugevnemist. Üldise majandusliku tugevnemisega on tugevnenud ka NSV Liidu põllumajandus. Viie aasta plaanis antud ülesanded täideti põllumajanduslikul alal ületamisega ja järgnevatel aastatel on nähtud ette kõigi põllumajanduslike tootmisharude veelgi suurem produktiivsus.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee hiljutise määrusega „Eesti NSV põllumajanduse edasiarendamise abinõudest" on toodud uued ulatuslikud perspektiivid, milleni tuleb jõuda 1955. aastaks.

Selleks, et edukalt täita viie aasta perspektiivis ettenähtud ülesandeid ja kiiresti saavutada veelgi suuremaid saake, vajab meie vabariik hea kvalifikatsiooniga kaadrit.

Meil Eesti NSV-s on aga praegu veel kõrgema haridusega põllumajanduslikku kaadrit väga vähe. Et juba tootval tööl oleva põllumajandusliku kaadri kvalifikatsiooni tõsta, avati 1950. aastal TRÜ põllumajandusteaduskonna juurde kaugõppe-osakond.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia asutamisega on loodud uued avarad perspektiivid kõrgema haridusega agronoomilise kaadri ettevalmistamiseks.

Plaani kohaselt võetakse Eesti Põllumajanduse Akadeemia agronoomiateaduskonda, mis töötab agronoomia ja aianduse eriharudega, 1951. a. sügisel 75 statsionaarset ja agronoomia eriharusse 100 mittestatsionaarset üliõpilast.

Õppetöö kestus on statsionaarses osakonnas ümmarguselt 5 aastat, mittestatsionaarses osakonnas 6 aastat. Agronoomiateaduskonna lõpetajad saavad õpetatud agronoomi kvalifikatsiooni.

Tähtsamate õppeainete hulka kuuluvad marksismi-leninismi alused, poliitiline ökonoomia, vene keel, botaanika, zooloogia, füüsika, keemia, põllumajandusloomade anatoomia ja füsioloogia, taimefüsioloogia, mikrobioloogia, mullateadus, entomoloogia, fütopatoloogia, maaparandus, põllundusõpetus, taimekasvatus, sordiaretus, loomakasvatuse-alased distsipliinid, sotsialistlike põllumajandite organiseerimine jt. Aianduse eriharus võetakse veel läbi puuviljaaiandus, köögiviljaaiandus, iluaiandus ja mesindus fakultatiivse ainena.

Õppetöö kestel pannakse tulevaste spetsialistide ettevalmistuses erilist rõhku praktilisele väljaõppele. Selleks toimuvad talvel teoreetilise õppetöö kõrval praktilised harjutused, suvel aga õppe- ja menetluspraktikad nii akadeemia õppemajandis kui ka Eesti NSV ning vennasvabariikide eeskujulikkudes kolhoosides ja sovhoosides. Otsese õppetöö kõrval on üliõpilastel võimalus end veel täiendada mõnes teaduslikus ringis, mis töötavad kateedrite juures. Ringide töö on tihedas seoses vastava kateedri teadusliku uurimistööga. Ringides peavad üliõpilased ja õppejõud vastavasisulisi referaate, korraldatakse diskussioone, vaadatakse erialaseid filme, käiakse ekskursioonidel jne.

Õppetöö on küllalt pingerikas, nõuab püsivust ja järjekindlust. Kokku tuleb sooritada agronoomia eriharus 44 eksamit ja 50 arvestust, aianduse eriharus 43 eksamit ja 49 arvestust.

Kui kõik õppeaja vältel ettenähtud eksamid ja arvestused on sooritatud, lubatakse viimase kursuse üliõpilased teaduskonna lõpetamiseks riigieksamitele. Riigieksamid toimuvad marksismi-leninismi alustes ja eriainetes. Riigieksameid eriaineis võidakse üliõpilaste soovil asendada diplomitööga.

Teaduskonna lõpetajaid ootab ees väga avar ja mitmekesine tööpõld. Neid vajavad meie kolhoosid ja sovhoosid, masina-traktorijaamad, rajoonid, Põllumajanduse ja Sovhooside Ministeerium. Peale nende vajavad veel kõrgema põllumajandusliku haridusega töötajaid ka kõrgemad õppeasutised, teaduslikud uurimisinstituudid ning põllumajanduslikud tehnikumid.

Tööpõld põllumajanduslikul alal on väga mitmekesine ja avar, ta annab noortele võimaluse täiel määral kaasa töötada kommunismi ülesehitamisel.

A. Eenlaid,
TRÜ põllumajandusteaduskonna dekaan.

Metsandusteaduskond

Metsafütopatoloogia praktikumil õpitakse tundma puutüvesid kahjustavaid mädanikke

Huvitav õppetöö

Metsakasvatuse kateedri poolt korraldatavas õppetöös on peamiseks distsipliiniks metsakasvatus, millega antakse metsamajanduse üliõpilastele põhimised erialased teadmised.

Metsakasvatuse õppeaine sissejuhatavas osas antakse üliõpilastele üldmõisted metsakasvatusest, metsa tähtsusest Nõukogude Liidu rahvamajanduses ja ülevaade marksismi-leninismi klassikute õpetustest metsa tähtsusest. Õppeaine esimeses osas metsabioloogias õpitakse metsa tundma Mitšurini, Lõssenko ja paljude väljapaistvate vene ja nõukogude metsateadlaste õpetuste alusel seoses keskkonna tingimustega, metsataimestikuga ja -loomastikuga.

Õppeaine teises osas võetakse läbi metsakasvatuse ökonoomilised ja looduslik-ajaloolised alused, näidatakse, kuidas erinevates looduslik-ajaloolistes ja majanduslikes tingimustes kindlustada metsade uuendamine, teostada metsade kasvatamises väga tähtsaks osutuvaid hooldusraideid, luua eeldused uute suurema tootlikkuse ja kõrgema kvaliteediga puistute rajamiseks võimalikult lühikese aja jooksul — seega suurendada metsade tootlikkust.

Metsakasvatuse õppeainet õpetatakse nelja semestri jooksul (III ja IV kursus). Paralleelselt loengutega korraldatakse laboratoorseid praktikume ja õppekäike metsadesse. Kuuenda ja kaheksanda semestri lõpus viiakse läbi ühenädalalised õppepraktikumid Järvselja õppe- ja katsemetskonnas.

Üliõpilaste teadusliku töö arendamiseks on kateedri juurde organiseeritud kaks üliõpilaste teaduslikku ringi. Neist metsakasvatuse ja -kaitse teaduslik ring on arendanud eriti aktiivset tegevust: neljal üliõpilaste teaduslikul konverentsil on esitatud 15 ettekannet metsakasvatuse alal jne.

A. Karu,
metsakasvatuse kateedri juhataja.

Armastatud eriala omandamas

Juba varajases nooruses huvitas mind loodus. See huvi suurenes aga veelgi keskkoolipäevil. Nii küpses minus keskkooli lõppklassis otsus — astuda TRÜ metsandusteaduskonda.

Siin veendusin ma veel enam oma eriala õiges valikus. Suurejoonelises kommunismi ülesehitamises meie maal on tähtis koht „rohelisel kullal" — metsal. Suurt tähtsust omab mets meie kodumaa lõunarajoonides põua vastu võitlemises, suur on metsa tähtsus sotsialismimaa tööstuses ja ehitustegevuses. Et aga oleks küllaldaselt metsa, et seda õigesti kasutataks, selleks on tarvis kõrgema haridusega metsateadlasi — insenere. Selliseks metsamajanduse inseneriks tahan ka mina saada.

U. Kaljurand,
metsandusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Kindlustame kodumaa metsarikkuste õige kasutamise

Metsandusteadukond valmistab ette metsamajanduse insenere, kelle ülesanded on suured ja vastutusrikkad. Nad teostavad metsade korraldamist ja arvestust, lahendavad metsade säilitamise ja kaitse küsimusi, suurendavad metsade tootlikust õigete metsakasvatuslike võtete rakendamisega. Metsamajanduse insenerid taastavad, ekspluateeritavaid ja rajavad uusi metsi, tõstavad metsade kaitselisi ja veehoiu omadusi.

Kõigi nende ülesannete edukaks lahendamiseks peab metsamajanduse insener hästi tundma metsa bioloogilist olemust, puistute arenemise ja kasvu seaduspärasusi, metsa iseärasusi. Vastavaid teadmisi annavad neile õppeplaanis bioloogia valdkonda kuuluvad distsipliinid, nagu darvinism, taimemorfoloogia, taimefüsioloogia, puuliikide selektsioon koos seemneteadusega, dendroloogia, metsakasvatus, metsakultuurid jt.

Nõukogude metsamajanduses leiavad laiaulatuslikku rakendamist mehhaniseeritud vahendid, nagu külvi- ja istutusmasinad, traktorid, metsatakseerimise ja kaitse töödel lennukid, pinnase parandamisel ekskavaatorid jne.

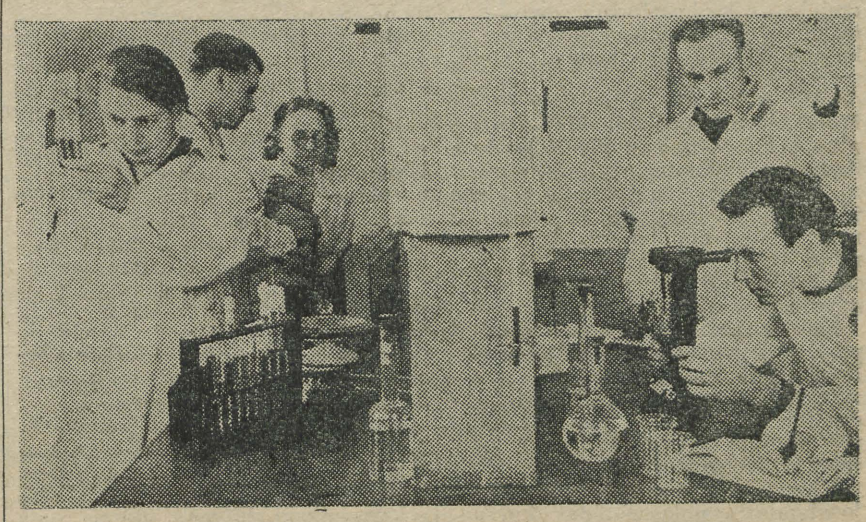
Seoses sellega õpetatakse teaduskonnas rida õppeaineid nagu tehniline mehaanika, lennuasjanduse rakendamine metsamajanduses, metsamajanduslike tööde mehhaniseerimine jt.

Metsamajanduse organiseerimisel ja juhtimisel on vaja lahendada terve rida majanduslikke probleeme. Selleks on tähtis teada nõukogude majanduselu põhiprintsiipe seoses metsamajandusega. Vastavaid teadmisi kindlustavad õppeained: poliitökonoomia, metsamajanduse ökonoomia ja käitise organiseerimine, metsakorraldus jt.

Metsanduslikele põhi-distsipliinidele kaasuvad veel õppe- ja menetluspraktikumid teoreetiliste teadmiste süvendamiseks ning praktiliste oskuste omandamiseks.

Metsamajanduse insenere ootab ees avar tegevusväli metsamajandite direktoritena, inseneridena, metsaülematena, taksaatoritena, takseersalga ülematena, Metsamajanduse Ministeeriumi keskasutiste juhtivate töötajatena jne. Metsamajanduse insenere vajavad samuti Põllumajanduse, Metsatööstuse jt. ministeeriumid.

T. Krigul,
metsandusteaduskonna dekaan.

Mullateaduse ringi liikmed analüüsivad šeflusaluse kolhoosi mulda

Zootehnikateaduskond

Õnnelik ja sisukas elu

Nõukogude valitsus ja bolševike partei omistavad palju tähelepanu loomakasvatuse arendamisele, kvalifitseeritud zootehnikute ettevalmistamisele. Kõrgema haridusega zootehnilise kaadri sepikojaks saab ka käesoleval sügisel tööd alustava Eesti Põllumajanduse Akadeemia zootehnikateaduskond.

Kui vaatame selle eelkäija — TRÜ põllumajandusteaduskonna arenemist nõukogude korra ajal, siis näeme, et see on toimunud hiigelsammudega. 1940. a. õppis teaduskonnas 170 üliõpilast, praegu aga on põllumajanduse õppijaid enam kui 400.

Õpin praegu neljandat aastat põllumajandusteaduskonna zootehnika-osakonnas. Keskkooli lõpetanud, valisin selle ala just seepärast, et mind huvitas loomakasvatuse arendamine sotsialismimaa tingimustes, mind köitsid põllumajanduse alal töötajate suured ülesanded. Ülikoolis õppides olen omandanud vajalikke teadmisi loomakasvatuse alal, aga ka ühiskonnateaduste valdkonnas.

Loengute ja praktiliste harjutuste kõrval on mulle antud võimalusi tutvuda ka vennasvabariikide põllumajandusega. Väga huvipakkuvaks ja õpetlikuks kujunes tutvumine I. V. Mitšurini elutööga tema kodukohas Mitšurinskis, aga ka ekskursioonid Läti ja Leedu NSV-sse.

Õppetöö kõrval olen kaasa elanud ka üliõpilaste teaduslike ringide, isetegevus- ja spordikollektiivide, eriti aga komsomoliorganisatsiooni töö kiirele arenemisele. Peagu iga teine üliõpilane meie teaduskonnas on nüüd kommunistlik noor. Komsomoliorganisatsioon juhib elavalt üliõpilaste tegevust kogu teaduskonnas. Kui veel 1948. a. näiteks oli meil 2 teaduslikku ringi, siis nüüd ulatub nende arv juba 7-ni. Pidev areng on toimunud ka spordi- ja isetegevustöös, millest minagi olen püüdnud jõudumööda osa võtta.

L. Tohver,
zootehnikaosakonna IV kursuse üliõpilane.

Zootehniku õilis ja tänuväärne töö

Eesti NSV sotsialistliku põllumajanduse peamiseks tootmisharuks on loomakasvatus. Seepärast pühendavad valitsus ja partei loomakasvatuse kiire edasiarendamise kindlustamisele väga suurt tähelepanu. Nõukogude eesrindliku zootehnilise teaduse saavutuste kiireks rakendamiseks kolhooside ja sovhooside teenistusse on tingimata tarvis rohkem kõrgema zootehnilise eriharidusega kaadrit.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia zootehnikateaduskond ainukese asutisena Eesti NSV-s valmistab ette kõrgema haridusega zootehnikuid. Zootehnikateaduskonnas areneb üliõpilane ideelis-poliitiliselt ja omandab teoreetilistel loengutel mitšuurinliku bioloogiateaduse sügavad teaduslikud alused, tutvub suurte nõukogude teadlaste — loomatõugude loojate ja ümberkujundajate M. F. Ivanovi, K. D. Filjanski jt. töömeetodite ja -saavutustega. Rel vastudes mitšuurinliku agronoomiateadusega ja loomakasvatuse eesrindlaste töökogemustega, on zootehnikateaduskonna lõpetaja, asudes tootlikule tööle, kujunenud teadlikuks looduse ümberkujundajaks, kes annab oma panuse sotsialistlikus ülesehitustöös ja järk-järgulisel üleminekul kommunismile.

Zootehnikateaduskond valmistab ette õpetatud zootehnikuid, kes pärast akadeemia lõpetamist peavad olema kõrge kvalifikatsiooniga ja suutelised juhtima sotsialistlikku loomakasvatust järjest kõrgemale tasemele. See on vastutusrikas ülesanne ja seepärast on õppetöö pingerikas ja nõuab järjekindlat ja tõsist suhtumist töösse.

Õppetöö kestus zootehnikateaduskonnas on 5 aastat. Selle aja jooksul peavad üliõpilased sooritama kokku 34 eksamit ja 40 arvestust. Esimesel ja teisel kursusel õpetatakse peamiselt ülddistsipliine. Kolmandal ja neljandal kursusel tulevad käsitlemisele poliitökonoomia, põllumajandusloomade aretamine ja geneetika, veterinaaria alused, zoohügieen, hobusekasvatus, veisekasvatus, lambakasvatus jt. Neljandal ja viiendal kursusel jätkuvad veisekasvatus, hobusekasvatus, linnukasvatus, zoohügieen. Lisanduvad arvepidamine, statistika, maa- ja kolhoosiõigus ja spetsiaaldistsipliinid. Neljandast kursusest alates toimub spetsialiseerumine kitsamatel eriharudel: veisekasvatus, hobusekasvatus, lamba- ja karakull-lambakasvatus, seakasvatus ja linnukasvatus ja karusloomakasvatus. Vastavale erialale suunduvatele üliõpilastele toimuvad neljandal ja viiendal kursusel teatud loengud vastavalt spetsialiteedile.

Erilist rõhku pannakse tulevaste õpetatud zootehnikute ettevalmistamisel praktilisele väljaõppele. Praktilisi kogemusi omandavad üliõpilased õppe- ja menetluspraktikal. Praktilised tööd laboratooriumides ja praktiline õppus õppe- ja menetluspraktikal süvendavad teoreetilisi teadmisi ja seostavad neid tegelikkusega.

Zootehnikateaduskonnas suunatakse üliõpilase arenemist selliselt, et ta on võimeline teostama iseseisvat teaduslikku tööd. Selleks valmistavad üliõpilased vastava kateedri juhataja juhendamisel 6 kursuseprojekti, töötavad iseseisvalt teaduslikkude probleemide uurimise alal üliõpilaste teaduslikkudes ringides ja valmistavad teaduslikke võistlustöid.

Õpetatud zootehnikud siirduvad tööle kolhoosidesse, sovhoosidesse, masina-traktorijaamadesse ja põllumajandust juhtivatesse organitesse (ministeeriumi, rajooni täitevkomiteesse jne), neil on võimalus töötada ka õppeasutistes ja teaduslikkudes uurimisasutistes.

Silmas pidades väga avaraid tulevikuperspektiive loomakasvatuse alal töötajatele, tuleks igal noorel, kes teeb oma elus suure ja tähtsa otsuse eriala valikuga, tõsiselt arvestada ka võimalusi zootehnikateaduskonda astumiseks.

K. Kurm,
veise- ja hobusekasvatuse kateedri assistent.

TR Ülikooli rektor prof. A. Koort 50-aastane

29. mail tähistab TR Ülikooli rektor professor Alfred Koort oma 50. sünnipäeva.

Sm. A. Koordi elu kodanlikus Eestis on tüüpiline eesti intelligentsi progressiivse osa esindaja elu. Põlvnenud kehvast käsitööliseperekonnast, õnnestus tal vaid suurte pingutustega, füüsilise tööga end elatades omandada kesk- ja hiljem ka kõrgem haridus. Visa töökus, väljapaistvad võimed ja tahtekindlus eesmärgi taotlemisel võimaldasid sm. Koordil omandada filosoofiateaduste doktori kraadi juba kodanliku võimu päevil.

Ent tõeline, avarate võimalustega ja loomisrõõmus elu algas prof. Koordile alles 1940. a., kui Eestis taastati nõukogude võim. Ta astub innukalt uue nõukogude elu, nõukogude ülikooli ehitajate hulka, täites mitmesuguseid vastutavaid ülesandeid ja samal ajal õppides hoolikalt tundma marksistlik-leninlikku filosoofiat.

Kui fašistlik okupatsioon tõi prof. Koordile kaasa tagakiusamisi ning sunnitud eemaldumise ülikoolist, siis seda energilisemalt asus ta tööle pärast Nõukogude Eesti vabastamist fašistlikest okupantidest. Partei ja valitsus usaldavad sm. Koordile nüüd eriti vastutusrikka ülesande: ta määratakse Tartu Riikliku Ülikooli rektoriks. Üle kuue aasta on sm. Koort töötanud sel ametikohal. Kogu meie ülikooli tormilise arenemise ja kujunemise ajalugu nende aastate vältel on lahutamatult seotud sm. Koordi juhtiva ja organiseeriva tegevusega. Meie ülikooli kujundamisel nõukogude ülikooliks, õppe- ja kasvatustöö taseme järjekindlal tõstmisel, teadusliku töö hoogustamisel, ülikooli kollektiivi koondamisel partei ja valitsuse poolt seatud ülesannete lahendamisele on rektor prof. Koordil tähelepanuväärsed teened. Ja tänu sellele on ta ülikooli õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate kollektiivis võitnud suure ja teenitud populaarsuse ning autoriteedi.

Nõukogude riik on vääriliselt hinnanud väljapaistva teadlase ja energilise organisaatori sm. Koordi teeneid. 1946. aastal valiti ta NSV Liidu Ülemnõukogu saadikuks. Kahel korral on Tartu töörahvas saatnud ta ühe oma esindajana Tartu linna Töörahva Saadikute Nõukogu koosseisu. 1945. a. autasustati prof. Koorti Tööpunalipu ordeniga. Prof. Koort on valitud Eesti NSV Teaduste Akadeemia tegevliikmeks.

Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude, üliõpilaste, teenistujate ja tööliste pere tervitab ja õnnitleb südamlikult rektor prof. Koorti tema suurel tähtpäeval ja soovib talle head tervist ning uut edu töös ja võitluses meie ülikooli töö parandamise eest, Nõukogudemaa hüvanguks ning õnneks.

Õppigem ujuma!

Vaatamata olemasolevaile saavutusile ei seisa kehalise kasvatuse ja spordi massilise arendamise töö TR Ülikoolis ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolises määruses 27. detsembril 1948. a. püstitatud nõuete kõrgusel. Eriti nõrk on töö VTK II astme märklaste ettevalmistamises, mida pidurdab eriti ujumise- ja suusatamisnormide nõrk sooritamine.

20. aprillil TRÜ rektori poolt väljaantud käskkirja nr. 70 põhjal tuleb rangelt juhinduda ÜK(b)P Keskkomitee määrusest 27. dets. 1948. a. ja NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi käskkirjast nr. 427, 12. märtsist 1951. a., mille alusel kõik II kursuse lõpetanud üliõpilased peavad omama VTK II astme märgi.

Väga suur arv I ja II kursuse üliõpilasi ei oska ujuda, mistõttu tekib akadeemilisi võlgnevusi kehalises kasvatuses. Olukorra parandamiseks kehalise kasvatuse ja spordi kateeder korraldab 16.—31. augustil Tartus üliõpilastele ujumiskursused, et abistada neid üliõpilasi, kel puuduvad suvevaheajal võimalused ujuma õppimiseks. Soovijail registreerida end Kehalise Kasvatuse ja Spordi kateedris kuni 15. augustini 1951. a.

Neis teaduskondades, kus üliõpilased lähevad õppe-menetluspraktikale kohtadesse, kus veekogud on läheduses, tuleks dekaanidel ja õppe-menetluspraktika juhatajail rakendada paremaid ujujaid ühiskondlike instruktoritena ujuda mitte oskavate üliõpilaste ujuma õpetamisel. Selleks korraldatakse üliõpilastele-ujumisinstruktoritele konsultatsioonid ujumisõppuse läbiviimise kohta veespordi kateedri õppejõudude poolt igal esmaspäeval ja reedel kella 12—13 ning kehalise kasvatuse ja spordi kateedri õppejõudude poolt teisipäeviti kella 11—12.

Üliõpilased, omandage ujumisoskus!

R. Nõvandi,
kehalise kasvatuse ja spordi kateedri juhataja kt.

Maakorraldusteaduskond

Rahvamajandus vajab maakorraldajaid

Tänavu sügisel toimub esmakordselt üliõpilaste vastuvõtt Eesti Põllumajanduse Akadeemia uuesse — maakorralduse teaduskonda.

Maakorraldus omab meie Eesti NSV tingimusis esmajärgulist tähtsust. Meie väike- ja kesktalumajapidamiste ühinemine kolhoosideks on esile kutsunud vana tootmisviisi põhilise murrangu ja selle asendamise uue, sotsialistliku tootmisviisiga. Seoses sellega on toimunud põhjalik maade ümberjaotus, et üksiktalundite maalapid, mis olid laiali pillatud üksikute tükkidena, läbi lõigatud põllupeenardest, ülearustest teedest ja jalgradadest, ühendada suurteks põllumassiivideks, mis on kõlblikud uue põllumajandusliku tehnika ja kollektiivse töö rakendamiseks.

Mõistes suuremate kollektiivmajandite paremusi, on enamus meie maa ühismajandeist ühinenud suurteks kolhoosideks, kus tuleb sisse seada õiged külvikorrad ja teostada majandisisene maakorraldus.

Majanditevahelise maakorralduse ülesandeks on maa eraldamine kolhooside'e, riiklikele ettevõtetele ja asutistele, linnadele ja asulatele, ühiskondlikele organisatsioonidele ning teistele maakasutajatele, maakasutuspiiride muutmine ja reguleerimine.

Majandisisese maakorralduse ülesandeks on kolhooside ja sovhooside territooriumi organiseerimine õigete heinaväljaliste külvikordade sisseseadmisega, heinamaade, karjamaade jt. kõlvikute rajamisega, ning kolhoosi-, sovhoosi- ja MTJ-asulate planeerimine. Seoses ENSV looduse ümberkujundamise stalinliku plaani teostamisega on maakorralduse ülesandeks selgitada ja eraldada need alad, kus toimub kuivendamine, juurimine, kivide koristamine, lupjamine ning rohu- või põllumaade rajamine.

Maakorraldaja poolt koostatud plaani järele toimub juba hiljem hoonete ehitamine, aedade ja puistute rajamine ning tehnika rakendamine. Seega on maakorraldaja töö aluseks kogu järgnevale ehitus- ja tootmistegevusele.

Maamõõdu- ja maakorraldustööde teostamiseta pole mõeldav kuivendus-, niisutus-, laevasõidukanalite, veehoidlate, sildade, raud- ja maanteede, elektri- ja gaasijuhtmete jne. projekteerimine ega ehitamine.

Sotsialistlik maakorraldus järjest areneb, muutub mitmekülgsemaks, hõlmab üha laiemat tegevusvälja. Väga suurt tähtsust omab praegu maakorra'duses aerofotogeodeesia, kus kaartide valmistamine toimub lennukitelt tehtud ülesvõtete abil.

Kuna meie vabariigi õppeasutised pole senini ette valmistanud kõrgema haridusega maakorraldajaid, ootab uue teaduskonna lõpetajaid eriti avar tegevusväli. Maakorralduse insenere vajavad vabariiklik Maakorralduse Valitsus, maarajoonide maakorraldusosakonnad, aerofoto-mõõdistamise asutised, geodeetilised projekteerimise bürood ja paljud teised asutised ja organisatsioonid.

Sisseastujad maakorraldusteaduskonda peavad sooritama eksamid eesti kee'es, vene keeles, matemaatikas, füüsikas, keemias. Õppeaeg maakorralduse osakonnas kestab viis ja pool aastat. Esimesel kahel aastal on peamisteks õppeaineteks füüsika, geodeesia (maamõõtmine), topograafiline joonestamine, kõrgem matemaatika ja mullateadus. Kolmandal aastal toimub õppetöö taime- ja loomakasvatuse, maaparanduse, aerofotogeodeesia ja sotsialistliku põllumajanduse organiseerimise alal. Neljandal ja viiendal õppeaastal on pearõhk erialastel õppeainetel: maakorralduslik projekteerimine, maa- ja kolhoosiõigus, põllumajanduslike asulate planeerimine ja korraldamine, maade arvestus ja inventariseerimine, ning maakatastri koostamine. Kuuenda aasta sügissemestril toimub diplomitöö va'mistamine ja riigieksamite sooritamine.

Talvisele õppetööle järgneb suvine praktika. Esimese õppeaasta suvel on 7 nädalat geodeesia õppepraktikat; teise aasta suvel — 12 nädalat mullateaduse ja geodeesia praktikat, kolmandal suvel on 12 nädalat praktikat aerofotogeodeesia ja geodeetilise alusvõrgu alal.

Noored, keda huvitab maamõõtmine, plaanide ja kaartide joonestamine ning loov töö meie sotsialistliku põllumajanduse arendamiseks, peaksid julgesti valima oma erialaks maakorralduse.

L. Vassiljev

Meie lemmikharrastus

Eesti Põllumajanduse Akadeemia koosseisu minevatest teaduskondadest leiab eriti senises põllumajandusteaduskonnas laialaulatuslikku viljelemist nii üliõpilaste kui ka õppejõudude hulgas kehakultuur ja sport. Lühikese ajaga on teaduskonna kehakultuurikollektiiv tõusnud sporditöös ülikooli esirinda, võites käesoleval õppeajastal esikohad sellistel tähtsatel spordialadel nagu kergejõustik, sportlik võimlemine, murdmaajooksud ja laskmine. Tähelepandava eduga startisid auto-motosportlased ning seni väheviljeldud ujumisspordis tõusis meie kollektiiv viimaselt kohalt esimese kolme hulka ülikoolis.

Selline edu on saavutatud sellega, et sport põllumajandusteaduskonnas pole mitte üksikute tippmeeste harrastusalaks, vaid kollektiivi 15 erialasektsiooni haarab ligi 300 üliõpilast, õppejõudu ning teenistujat. Igal aastal astub I kursusele üha uusi sportlasi ning spordiorganisaatoreid.

Pidevalt täiendatakse vilunud treenerite juhatusel oma spordialast meisterlikkust ning kerkivad esile uued talendid. Meie kollektiivi liikmeskonda kuuluvad sellised tuntud sportlased nagu F. Pirts, J. Redel, H. Tikk, S. Ütt, M. Jaaniorg, V. Lukats, V. Tiivas, J. Illak, A. Petuhhov jt. Sporditöö esirinnas sammuvad õppejõud sm-d V. Soo, A. Heinvee, U. Kull jt. Lühikese ajaga said TRÜ meistriteks andekad sportlased O. Tamberg, E. Ilister, Ü. Pless, M. Malleus, H. Meltsa. Loodame, et meie tublide sportlaste pere täieneb veel paljude sisseastujatega ja et sport kujuneb kogu Eesti Põllumajanduse Akadeemia kollektiivi lemmikharrastuseks.

L. Reintam
E. Luulik

Eksameid enne tähtaega

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilased valmistusid eriti pingeliselt kevadiseks eksamisessiooniks. Et raskemate eksamite sooritamiseks jääks rohkem aega, sooritasid paljud üliõpilased eksameid juba enne tähtaega.

Nii sooritas enamik II kursuse üliõpilastest eksami taimefüsioloogias (õppejõud H. Kallas) ennetähtaegselt, kusjuures kommunistlikud noored U. Kaljurand, V. Aruoja, E. Uibo ja üliõpilased K. Siimon ja E. Soans, kes olid aine eriti põhjalikult omandanud, sooritasid eksami hindele „väga hea".

V. Luuse

Kolhoosi abistamas

Möödunud puhkepäeva varahommikul sõitsid matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased Tartu rajooni kolhoose abistama kevadiste põllutööde läbiviimisel. Keemiaosakonna II kursuse üliõpilased aitasid Tammistu külanõukogu Ühenduse kolhoosi I brigaadi liikmeid kartulipanekul.

Kolhoosi arveametniku sm. Kõrgvee juhtimisel tegid üliõpilased ära palju tööd — panid maha 2 ha kartuleid. Eriti hästi töötasid kartulipanekul kursusevanem A. Liiva ja üliõpilased H. Einer, L. Pung, ja M. Ääro.

H. Kübar,
kursuse korrespondent.

Matemaatika-loodusteaduskond tuli võitjaks

Hiljuti lõppesid rohkem kui kuu aega kestnud TRÜ teaduskondadevahelised esivõistlused males ja kabes. Võistlustest võtsid osa kõik 8 teaduskonda. Võistkond koosnes 4 meesmaletajast, 1 naismaletajast ning 1 meeskabetajast. Turniiri võitis ülekaalukalt tugevakoosseisuline matemaatika-loodusteaduskonna võistkond, saavutades 34 punkti (42-st võimalikust). Teist ja kolmandat kohta jagavad võrdselt 25,5 punktiga arstiteaduskond ja kehakultuuriteaduskond. Edasi järgnevad õigusteaduskond, ajalookeeleteaduskond jt. Individuaalselt saavutasid laudade järjekorras esikohad Võhandu, Sõerd, Gross, Oper, Vallisoo ja Raik.

E. Jegerson

Vastuseks meie kriitikale

TRÜ kaugõppeosakond ja kateedrijuhatajate koosolek, läbi arutanud ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool" nr. 16 (104) ilmunud artikli „Rohkem järjekindlust töös, konkreetset abi ja juhtimist!", tunnistab õigeks artiklis esiletoodud vead ja puudujäägid kaugõppeosakonna töös. Kaugõppeosakond koos TRÜ kateedritega astub veel käesoleval õppeaastal samme mainitud vigade ja puudujääkide kõrvaldamiseks.

Ed. Ertis,
kaugõppeprorektor.

Teadmiseks lugejaile

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" eelmine, s. o. 19. (107.) number ilmus teisipäeval, 22. mail eriväljaandena keskkoolidele ja ei tulnud seetõttu ülikoolis levitamisele ei tellijatele ega ka üksikmüügi näol.

Toimetus.

Сегодня в номере

Сегодняшний номер посвящен ознакомлению выпускников средних школ с Эстонской Сельскохозяйственной академией и содержит материалы о всех факультетах академии.

Кроме того в газете помещена статья о пятидесятилетии со дня рождения ректора нашего университета проф. Коорта.

В газете опубликована статья о мерах, направленных к обеспечению успешного выполнения норм ГТО в области плавания, и информации о экзаменах и спортивных состязаниях в университете.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 05908 Trükikoja„ Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1424

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupelat

Tänutäheks Nõukogude kodumaale, ülikooli läheneva juubeli auks sooritagem eksamid ainult headele ja väga headele hinnetele!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 21 (109) Reedel, 1. juunil 1951. a. IV aastakäik

Eksamisessioon on riikliku tähtsusega üritus

V. Reiman,
TR Ülikooli õppeprorektor.

Eksamisessioonile tuleb meil vaadata mitte kui ainult tehnilise iseloomuga üritusele, vaid kui suurele poliitilise tähtsusega ülesandele.

Käesoleva kevadsemestri eksamisessioon omab erilist tähtsust. Meie suur Nõukogudemaa on edukalt täitnud sõjajärgse viisaastaku ja ületanud selle ning on asunud kommunismi suurehituste grandioossete plaanide realiseerimisele. Nõukogude Eesti töötav rahvas, olles enne tähtpäeva täitnud vabariigi sõjajärgse viisaastaku, teostab edukalt looduse ümberkujundamise plaani, sammub uute võitudega vastu nõukogude võimu taaskehtestamise 11. aastapäevale. Koos kogu Nõukogudemaa teadusalase üldsusega valmistub Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv ülikooli ajaloos tähtsa sündmuse — 150-aastase eksisteerimise juubeli tähistamisele.

Need asjaolud kohustavad ülikooli dekaane, kateedrijuhatajaid, õppejõudude ja õppeabipersonali erilise hoolsusega ja tähelepanuga organiseerima, ette valmistama ja läbi viima eksamisessiooni.

Need asjaolud kohustavad iga meie üliõpilast suhtuma eksamitesse suurima vastutustundega, kohusetundega kui suure tähtsusega sündmusesse, kus iga üliõpilane annab aru nõukogude rahvale, oma kollektiivile ja vanematele oma töötulemustest ülikoolis, annab aru selle kohta, kas ta on õigustanud neid lootusi, mis ühiskond on talle pannud säästmata kulutusi, osutades suurimat hoolt iga üliõpilase eest, et kasvatada üles kommunistliku maailmavaatega inimesi, Nõukogudemaa patrioote, Lenini ja Stalini töö jätkajaid ja edasiviijaid.

Eksamisessioon on osalt alanud juba kõigis teaduskondades. Seisuga 25. maiks on neist üliõpilastest, kes pidid ilmuma eksamile, ilmunud 98,2%. Siin puuduvad ajaloo-keeleteaduskonna andmed, mille sekretär sm. Tammiste ei hoolitse selle eest ja ei täida rektori käskkirja selles osas. Puuduvad andmed poliitilise ökonoomia kateedrilt (laborant Privoi), andmed dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedrilt (laborant Kirn) aga on puudulikud.

Marksismi-leninismi aluste eksameid on sooritanud 187 üliõpilast ehk 94,9% registreerunuist. Eksamile ilmunuist sooritas eksami hindega „väga hea" — 28,8%; hindega „hea" — 53,5%, hindega „rahuldav" 17,6%, hindega „mitterahuldav" — 5,5%.

Arstiteaduskonna raviosakonna lõpetajad sooritasid juba ka riikliku eksami marksismi-leninismi alustes. Tulemused näitavad, et enamus on tõsiselt töötanud aine omandamisel. 27,8% lõpetajaist said hinde „väga hea", 34,4% — „hea", 34,4% „rahuldav". Kuid 3 lõpetajate hulgast, s. o. 2,4% oli ka niisuguseid, kes said mitterahuldava hinde.

Needki andmed lubavad teha mõningaid järeldusi ka puuduste kohta, mis esinevad veel teaduskondade ja kateedrite töös eksamisessiooni organiseerimisel.

Esiteks ei peeta kinni rektori käskkirjast nr. 33—18. V 51 eksamisessiooni ettevalmistamise ja läbiviimise kohta. Nii matemaatika-loodusteaduskonna sekretär ja laborant ei olnud teadlikud, kuidas toimub eksamite korraldamine, kuidas peab olema organiseeritud üliõpilaste ilmumine eksamile. Marksismi-leninismi aluste kateeder teatas tähtpäevad, millal võetakse vastu teaduskonna I ja II kursuse üliõpilasi ja palus saata üliõpilaste nimekirjad, kus oleks ära näidatud, kunas üks või teine üliõpilane peab eksamile ilmuma. Teaduskonna aparaat ei reageerinud sellele. Selle tulemusena ei ilmunud enamus I kursuse bioloogidest ja geograafidest kahel tähtpäeval eksamile. Samuti juhtus ka melioratsiooni I kursuse rühmaga. Kui hakati selgitama põhjusi, selgus, et kuna oli mitu tähtpäeva ja üliõpilastelt ei küsitud, missugusel tähtpäeval keegi mõtleb eksamile minna, siis kujunes selline pilt, kus kõik üliõpilased olid omaette arvamisel, et nende seltsimehed lähevad tingimata varematel tähtpäevadel ja et neile jääb ainult viimane tähtpäev.

Esineb veel küllalt suur arv neid üliõpilasi, kes ei ilmu põhjust omamata ja teatamata tähtpäeval ja ajal eksamile.

Ei saa pidada normaalseks ka asjaolu, et esineb üliõpilasi, kes saavad mitterahuldava hinde.

Suuremal osal üliõpilastest eksamid seisavad alles ees. Kuidas ka mõnele üliõpilasele ei paistaks, et ta hästi tunneb ainet, on tarvis veel ja veel kord kontrollida ennast, selgitada, kas on kõik kindlalt omandatud ja kõigest aru saadud, kas ei ole veel jäänud mõningaid lünki teadmistes. Õppejõud, komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonid, teaduskondade parteigrupid peavad aitama nõrgematel üliõpilastel õigesti planeerida oma tööpäeva, et ei esineks mitme ööpäevast vahetpidamatut „tuupimist", vaid et tööle järgneks teatud puhkeaeg, jalutus või spordiga tegelemine värskes õhus. Siis ei esine häireid eksamile ilmumisel ja eksamile ettevalmistamisel ja luuakse eeldused mitterahuldavate hinnete vältimiseks.

On enesestmõistetav, et ei saa mingil tingimusel asuda nõuete alandamise teele teadmiste suhtes. Aga kui üle 82% üliõpilastest saavad „hea" ja „väga hea" hinde, siis tekib põhjus oletada, et õppejõudude juures esineb liberaalitsemist.

Eksamisessiooni kestel peab valitsema asjalik töö-õhkkond. Üritused, mis segavad ja üliõpilaste tähelepanu tõsisest eksamitele ettevalmistamise tööst kõrvale juhivad, tuleb ära jätta. Dekaanid peavad hoolitsema selle eest, et ilma rektori loata selliseid üritusi ei toimuks.

Eksamid toimuvad, nagu varematel aastatelgi, KHM poolt kinnitatud programmide alusel. Eksamid peavad näitama, kas üliõpilased on omandanud teadmisi mainitud programmide ulatuses. Üliõpilaste eksamitulemusi tuleb kokku võtta ja analüüsida, et teha järeldusi õppetöö parandamiseks tuleval õppeaastal.

Rektoraat loodab, et õppejõud ja üliõpilased suhtuvad täieliku vastutustundega sellesse riikliku tähtsusega üritusse ja kindlustavad eksamisessiooni organiseeritud läbiviimise ja et üliõpilased tõestavad, et nad on omandanud põhjalikke teadmisi, nagu see on omane meie Nõukogudemaa patriootidele.

Eksamisessiooni parima kordamineku eest!

* * *

Nad alustasid sessiooni ettenähtust varem

Füüsikaosakonna II kursuse üliõpilastel tuleb eeloleval sessioonil sooritada kokku 8 eksamit. Et sessioon ei muutuks aga liiga pingeliseks, siis otsustati mõned eksamid õiendada ennetähtaegselt.

Kõigil II kursuse füüsikutel on sooritatud juba üldise füüsika eksam, kusjuures enamik üliõpilasi selles distsipliinis sai eksamihindeks „väga hea". Hiljuti sooritati eksam ka marksismi-leninismi alustes, kus väga head resultaadid saavutasid E. Hurt, L. Ernits, O. Saks, T. Soovik jt. Nüüd on eksamisessioon II kursuse füüsikutele hulga kergem.

E. Ard

Kõik said „väga hea"

Matemaatika-loodusteaduskonna mehhaanikaosakonna IV kursuse üliõpilaste eeskujulik osavõtt loengutest ja pidev töö kogu semestri vältel võimaldas tervel kursusel eesotsas kursusevanema A. Tümanokiga asuda ennetähtaegselt eksamite sooritamisele. Kogu kursusel on sooritatud eksam ajaloolises materialismis ja variatsioonarvutuse erikursuses, kusjuures kõik üliõpilased saavutasid väga head hinded.

A. Tiima

Et eksamid kulgeksid häireteta

Eksamisessiooni ettevalmistustöid alustati KKT dekanaadi ja ametiühingu büroo poolt juba aprilli algul. Eksamisessioonil toimuvad ka IV k. riigieksamid, mis algasid siiski tavalisest sessioonist varemini. Aprilli lõpul toimus IV kursuse üliõpilaste tootmisnõupidamine, millest võtsid osa üliõpilased, dekaan, õppejõud ja ametiühingu esimees. Nõupidamisel arutati läbi üksikajalikult kõik küsimused, määrati kindlaks konsultatsioonide, täiendavate loengute ja eksamite tähtpäevad, lühidalt — koostati vastav plaan. Üliõpilaste soovil peeti neile veel täiendavaid loenguid I. P. Pavlovi ja P. F. Lesgafti õpetuse kohta. Riigieksamid algasid IV kursuse üliõpilastele tegelikult juba 19. mail ja kestavad juuni lõpuni.

I, II ja III kursuse üliõpilaste tootmisnõupidamine toimus mai algul. Koostati konsultatsioonide, arvestuste ja eksamite plaan, mis on üliõpilastele tehtud teatavaks koos eksamisessiooni kohta käiva rektori käskkirjaga. Eksamisessiooni ajal võivad üliõpilased kasutada õppimisruumideks teaduskonna auditooriumi, punanurka, väikest võimlat, maadluse ja poksi tuba, samuti rõivistuid, alates kella 9—23. Programmid on paigutatud auditooriumi, kus need on üliõpilastele kättesaadavad. Nõrgemad üliõpilased on võetud mitmes õppeaines tugevamate šefluse alla. Näiteks I kursuse üliõpilane sm. Liiv võttis oma kursuse nõrgemad maadluses oma šefluse alla. See andis häid tulemusi — maadluse arvestuse sooritasid kõik edukalt.

Kehakultuurialase kirjanduse paremaks tutvustamiseks ja populariseerimiseks üliõpilastele korraldas teaduskond koos ülikooli raamatukoguga kevadsemestril teaduskonnas kaks korda raamatunäituse ja õppejõud A. Kalamees valmistas ülikooli raamatukogus olevast kehakultuurialase kirjanduse kataloogist ärakirja, mis asub teaduskonna auditooriumis. Kataloogi täiendatakse pidevalt ka teaduskonnas sedamööda, kuidas raamatukogusse saabub kirjandust. Kataloogi ja näituste tõttu on kõigil üliõpilastel alati ülevaade kirjandusest. Pärast raamatunäitust hakkasid kehakultuuriteaduskonna üliõpilased elavamalt kasutama raamatukogu.

Lühidalt võib öelda, et kehakultuuriteaduskonnas on igati hoolt kantud selle eest, et eksamisessioon võiks kulgeda häireteta.

R. Laas

Igal üliõpilasel peavad olema võimalused tõsiseks tööks

Ajaloo-keeleteaduskonnas, aga ka teisteski TR Ülikooli teaduskondades esineb rohkearvuliselt juhtumeid, kus üksikud eesrindlikumad üliõpilased koormatakse üle ühiskondliku tööga, sellega raskendades neil plaanipäraselt õppetööd. Ebaõige on seisukoht, nagu tuleks ametiühingu ja komsomoli töö ülesanded usaldada üksikutele energilisematele seltsimeestele, samaaegselt kõrvale jättes kümneid üliõpilasi, kes pole kunagi tegelnud ühiskondliku tööga. Ei tohi kunagi unustada, et ametiühingu- ja komsomoliorganisatsiooni tähtsaimaks ülesandeks on inimeste kasvatamine, laiade masside kaasatõmbamine aktiivsele tegevusele, mitte aga töö väikese rühma inimestega.

Nii näiteks töötab ajaloo-keeleteaduskonna loogika-psühholoogia osakonna IV kursuse üliõpilane H. Liimets ÜTÜ loogika-psühholoogiaringi esimehena ja ÜTÜ lektorite grupi juhataja asetäitjana. Sama osakonna üliõpilane sm. A. Kontkar kuulub loogika-psühholoogiaringi juhatusse, on poliitinformatsioonide teostamise kontrollbrigaadis, täidab komsomoli grupporgi kohustusi ning võttis osa pedagoogilise konverentsi organiseerimisest. Liigseid ülesandeid on antud ka I kursuse eesti filoloogile, parteiliikmele sm. V. Leharile. Temal on peale partei liinis ettetulevate kohustuste täita veel keele ringi juhataja, teaduskonna ametiühingubüroo liikme ja poliitinformatsiooni-nide kontrollbrigaadi liikme kohustused.

Seda loetelu võiks veelgi jätkata, kuid juba nendestki vähestest näidetest peaks piisama, et aru saada teatava osa meie üliõpilaste ülekoormamisest.

Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoliorganisatsioon ja ametiühing peaksid viivitamatult kõrvaldama selle lünga oma töös ja hoiduma tulevikus selle vea kordamisest. Ainuüksi ühtlane tööjaotus võimaldab rakendada kogu meie üliõpilaskonda ühiskondlikule tööle kahjustamata siinjuures õppetöö edukat kulgu.

J. Lepik
H. Kahn

Pedagoogika kateedri väärtuslik algatus

Neil päevil toimus pedagoogika kateedri algatusel õppejõudude teoreetiline konverents teemal: „Inimese vaimsete võimete päritikkuse küsimus Mitšurini ja Pavlovi õpetuse valguses". Konverentsist võtsid osa pedagoogika, loogika ja psühholoogia, geneetika ja darvinismi ning füsioloogia kateedri ja Tartu Õpetajate Instituudi pedagoogika kateedri õppejõud. Dots. A. Pärl ja v.-õp. E. Jaanvärk andsid ülevaate kõnesoleva probleemi lahendamisest senistes psühholoogia- ja pedagoogika-alastes käsiraamatutes, prof. L. Poska-Teiss näitas, millist valgust heidab sellele küsimusele mitšuurinlik bioloogia ja v.-õp. M. Reeben käsitles sama probleemi I. P. Pavlovi õpetuse valguses. Asjalikud ja hästi läbimõeldud ettekanded kutsusid esile elava diskussiooni. Mitmed sõnavõtjad (prof. Käer-Kingisepp, dots. A. Elango, v.-õp. E. Koemets jt.) juhtisid tähelepanu sellele, et teadusharudel, millised võtavad osa selle küsimuse uurimisest, puudub isekeskis side; see asjaolu vähendab nende edusamme. Psühholoogias ja pedagoogikas näit. opereeritakse veel mõistetega, millest Pavlovi õpetusele tuginev füsioloogia ammu üle on kasvanud. Tõsteti esile ka seda, et kuigi Mitšurini ja Lõssenko õpetus on leidnud rakendamist peamiselt taimede ja loomade juures, oleks ka pedagoogikal sealt palju kasulikku õppida, mida selle teadusala esindajad siiamaani liiga vähe on teinud.

Kõikide konverentsist osavõtjate arvamus oli, et selliseid naaberteadusharude esindajate kokkutulekuid tuleks edaspidigi praktiseerida.

Dots. A. Elango

Bolševike partei ja Nõukogude riigi väljapaistev tegelane

(M. I. Kalinini surma 5. aastapäevaks)

Tulihingeline bolševik, väsimatu rahvahulkade organiseerija Mihhail Ivanovitš Kalinin oli revolutsionääride-professionaalide kuulsusrikka leninlik-stalinliku kaardiväe esindaja. Kogu tema elu on eredaks eeskujuks töötajate ürituse, Lenini-Stalini suure ürituse ennastsalgavast teenimisest.

Juba 20-aastase noormehena, töötades Peterburi tehastes, astus ta ühendusse revolutsiooniliste töölistega, lülitus aktiivselt põrandaalusesse töösse, võitlusse vihatud isevalitsuse vastu. Politsei poolt jälitatuna pidi Mihhail Ivanovitš lahkuma Peterburist ja asuma tööle Tiflisi ning seejärel Tallinna. Tiflisi raudteetöökodades ja Tallinna tehastes jätkas ta oma revolutsioonilist tööd, kandes bolševistlikku sõna rahva hulka, ühendades töölisi võitlusele tsarismi vastu. Eesti töötajad mälestavad tänuga sm. Kalinimit, kellel on suured teened eesti revolutsioonilise töölisliikumise rajamisel.

Karmi revolutsioonilise võitluse aastad isevalitsusliku režiimi tingimustes karastasid Mihhail Ivanovitši, kasvatasid temast tahtekindla bolševiku, rahvahulkade andeka organiseerija, marksismi-leninismi ideede tulihingelise propagandisti. M. I. Kalinin võttis vahetult osa Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni läbiviimisest, oli esimene punase Peterburi linnapea ja edutati 1919. a. Ülevenemaalise Kesktäitevkomitee esimehe kohale. Enam kui veerand sajandit oli M. I. Kalinin Nõukogude riigi kõrgeima organi eesotsas.

Kogu oma elu kestel pidas seltsimees Kalinin pidevalt tihedat sidet rahvaga. Teda nähti tööliste ja kolhoosnikute nõupidamistel ja kongressidel, kommunistlike noorte ja Nõukogude Armee sõdurite ning komandöride koosolekutel. Ta oli sagedane külaline tehastes, kolhoosides, viisaastakute uusehitustel.

Leninlik-stalinlikku tüüpi poliitikategelasena, bolševismi ideede väljapaistva propagandistina pidas seltsimees Kalinin väga tähtsaks noorte kommunistlikku kasvatamist. „Kommunismi põhimõtted, kui võtta neid lihtsal kujul," ütles ta, „on kõrgesti haritud, ausa, eesrindliku inimese põhimõtted; need on armastus sotsialistliku kodumaa vastu, sõprus, seltsimehelikkus, humaansus, ausus, armastus sotsialistliku töö vastu ja terve rida teisi kõrgemaid omadusi... Nende kõrgete omaduste kasvatamine ongi kommunistliku kasvatuse tähtsaim koostisosa."

Suure Isamaasõja rasketel aastatel süvendas seltsimees Kalinin julgust rinde ja tagala võitlejate ridades. Kõik need aastad jätkas ta määratusuurt riiklikku tööd, mobiliseerides meie rahva jõupingutusi võidu saavutamiseks fašistlike röövvallutajate üle.

Kogu Mihhail Ivanovitš Kalinini tegevus rahuliku sotsialistliku ülesehituse aastail ja sõja ajal on eeskujuks rahva, kodumaa, kommunismi ülesehitamise kangelaslikust teenimisest. Vana bolševike kaardiväe esindajana, Lenini-Stalini ustava õpilasena ja võitluskaaslasena oli ta tulvil sügavat usku leninismi ideede võidusse.

NSV Liidus ülesehitatud suures sotsialismihoones me näeme miljonite töötajate võitluse ja töö vilja, bolševike partei ja tema väljapaistvate juhtide ja organiseerijate juhtimise ja väsimatu tegevuse vilja. Sellisesse hiigeltöösse andis suure panuse ka seltsimees Kalinin.

M. I. Kalinini — bolševike partei ja Nõukogude riigi väljapaistva tegelase, elukutselise revolutsionääri, kommunismi ülesehitamise eest vapra võitleja kuju jääb igavesti elama meie rahva mälestusse.

E. Külaots

Партийная жизнь

Из опыта одной партийной группы

В апреле месяце прошло выборное собрание в партгруппе медицинского факультета. Собрание вскрыло серьёзные недостатки в работе партгруппы. Одной из причин, обусловивших эти недостатки, была слабая работа партгруппорга тов. Яннуса. В партийной группе факультета не была развёрнута критика и самокритика, в результате чего создавалась атмосфера благодушия, самоуспокоенности. В партгруппе отсутствовал контроль за выполнением решений, коммунисты не чувствовали ответственности за выполнение партийных поручений. Во внутрипартийной работе были серьёзные недостатки. Не была налажена самостоятельная учёба коммунистов. Парторг не знал, кто и как из коммунистов занимается повышением своего идейно-теоретического уровня.

Не была развёрнута работа среди студентов и преподавательского состава факультета. Парторганизация была изолирована от коллектива студентов и преподавателей.

Руководство комсомольской организацией со стороны партийной группы было очень слабым. Тов. Яннус критику в его адрес воспринимал как личную обиду. Отчёт о работе комсомольской организации был заслушан коммунистами лишь в апреле, после того, как ЦК ЛКСМ Эстонии поднял вопрос о работе комсомольской организации медицинского факультета. Рост комсомола за счёт передовых студентов очень незначительный. На факультете имеются учебные группы, в которых нет ни одного комсомольца (стоматологическое и фармацевтическое отделения). О слабом идейно-теоретическом уровне студентов этих групп свидетельствуют неудовлетворительные ответы на экзамене по основам марксизма-ленинизма.

Не были использованы возможности воспитания коллектива медицинского факультета через массовые организации (профсоюз, добровольные общества).

Партгруппа не прониклась сознанием, что профсоюзы — школа коммунизма. Не было идейно-политического руководства работой профессионального союза. Дело ограничивалось решением мелких текущих вопросов. Как ни странно, на медицинском факультете не было организовано общество Красного Креста.

Партгруппа стояла в стороне и от учебной и научной работы на факультете.

Отчетно-выборное собрание партийной группы, вскрыв недостатки работы помогло коммунистам и новому парторгу тов. Корню улучшить работу на факультете. Составлен подробный план работы группы до конца учебного года. План выполняется. В группе налажен контроль за выполнением решений. Был проведен хорошо подготовленный факультетский вечер, посвященный празднованию Первого Мая. Партгруппа хорошо провела подписку на Заём развития народного хозяйства СССР, заняв первое место по университету.

Партгруппа в короткое время сумела наладить связь с коллективом факультета. Улучшается руководство работой комсомольской и профсоюзной организаций и добровольных обществ (создана первичная организация общества Красного Креста).

В ближайшее время будет заслушан отчёт о работе комсомольской организации и профсоюза. Группе коммунистов дано задание улучшить проведение политинформаций среди студентов.

Парторганизация факультета занялась вопросом роста рядов партии. Оживилась шефская работа. Оказана помощь подшефному колхозу «Кулдраннаке» (состоялось 3—4 выезда в колхоз, там организован выпуск стенгазеты, проведены беседы о Первом Мая, о Госзаймах, даны концерты студенческой художественной самодеятельности, оказана помощь колхозу в организации женской комиссии и в проведении весеннего сева).

Партгруппорг тов. Корень имеет перспективный план работы партгруппы. Среди других мероприятий ведется подготовка к созданию лектория для связи медицинского факультета ТГУ с врачами города и района.

Улучшение работы партгруппы на медицинском факультете, наметившееся в последнее время, показывает, что партгруппа при правильной организации работы может и должна стать руководящей силой по улучшению работы всего факультета.

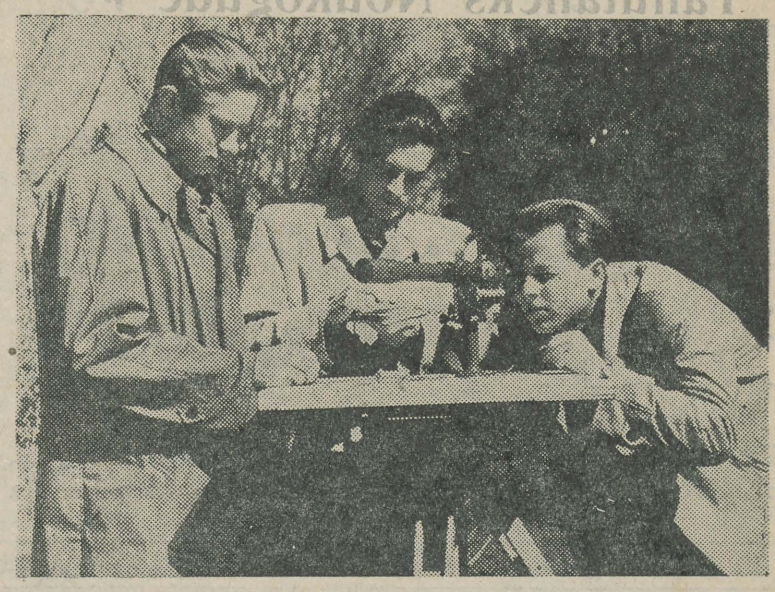
Для этого следует ликвидировать ряд существенных недостатков. Крайне слабо занимаются вопросами учебной и научной работы, вследствие чего эта работа ещё не стоит на должном уровне. Резко придётся улучшить и работу по руководству профсоюзной организацией.

Партгруппа может успешно справиться со своими задачами только тогда, когда каждый коммунист будет принимать активное участие в работе группы и являться всему коллективу примером. Но не все коммунисты выполняют требования Устава партии — быть передовым отрядом. Так например, коммунист Сеппо во время подписки на государственный заём оказался одним из самых отсталых на факультете. Неправильным является и поведение тов. Гейман, работавшей в прошлом году секретарём комсомольской организации и имеющей богатый опыт комсомольской работы. После освобождения от работы секретаря т. Гейман никак не помогает комсомольцам выполнять свои ответственные задачи.

Отдельные коммунисты не чувствуют должной ответственности за порученное им дело. Тов. Виркоя получил задание помочь улучшить комсомольскую работу, но до сих пор не приступил к выполнению этого задания.

Только при активной работе всех коммунистов, при ликвидации имеющихся недостатков партгруппа медицинского факультета может успешно организовать улучшение работы всего факультета.

Бригада газеты
«Тарту Рийклик Юликооль»: Э. Рааг, А. Рауман, Н Люлько. А. Кюннап.

Metsamelioratsiooniosakonna I kursuse üliõpilased geodeesia praktikumil.

Kehakultuur ja sport

Üliõpilaskonna suur ja õnnestunud spordiüritus

TR Ülikoolil on kujunenud kauniks kombeks korraldada igal kevadel spordipäev. Seekordne spordipäev, arvult kolmas, toimus 27. mail Tamme staadionil. Üliõpilassportlaste esinemist jälgis umbes 3000 inimest.

Üliõpilased saabusid staadionile pidulikus rongkäigus. Kolonni ees sammusid lippude ja auhindadeks määratud karikate kandjad.

Spordipäeva avas rektor prof. A. Koort, kes rõhutas oma kõnes kehakultuuri ja spordi suurt tähtsust NSV Liidus. Kehakultuur ja sport aitab tugevdada nõukogude töötajate töö- ja riigikaitsevõimet. Kehakultuur ja sport on kommunistliku kasvatuse lahutamatu osa ja seisab ka Tartu üliõpilaste elus tähtsal kohal. Ülikoolis kasvab uus põlvkond nõukogude haritlasi, kes on saanud mitte ainult vaimse, vaid ka kehalise karastuse. Oma kõnes avaldas rektor kindlat veendumust, et TR Ülikoolis saavutatakse edaspidi veelgi paremaid tulemusi spordimassilisuse ja spordimeisterlikkuse arendamisel.

Massvõimlemisega esinesid meesja naisüliõpilased, kes täitsid harjutused ühtlaselt ja korralikult. Kunstilise võimlemisega esines õpetaja L. Uustalu juhatusel rühm, millesse kuulus 9 võimlejat, kes sooritasid oma harjutused hästi.

Võistlused toimusid teatejooksudes, kõieveos ja väravpallis. Kuigi kehakultuuriteaduskond võitis kõik teatejooksud ja ka kõieveo, valitses teaduskondade vahel tasavägine konkurents.

Meeste 10×100 m teatejooksus võitis kehakultuuriteaduskond 1 min. 58,2 sekundiga; talle järgnesid metsandusteaduskond 2 min. 7 sekundiga; kolmas oli põllumajandusteaduskond 2 min. 7,7 sekundiga.

Naiste 10×100 m teatejooksu võitis samuti kehakultuuriteaduskond 2 min. 18,5 sekundiga. Teine oli ajaloo-keeleteaduskond 2 m n. 35 sekundiga, kolmas põllumajandusteaduskond 2 min. 37 sekundiga, neljas arstiteaduskond 2 min. 37,2 sekundiga.

Huvipakkuvaks kujunes kombineeritud teatevõistlus. Start algas roomamisasendist. 7 võistlejat, liibudes tihedasti vastu maad, roomasid üksteisega võisteldes kiiresti risti üle staadioni muruväljaku, andsid teatepulgad kiirkõndijatele, kes kõndisid rajal kaks ringi ja andsid teatepulgad edasi kotisjooksjatele. Need hüples'd kiiresti risti üle staadioni ja andsid teatepulgad jooksjatele. Viimased jooksid oma ringid ja andsid teatepulgad jalgrattureile, kes lõpetasidki paari ringi sõitmise järel huvitava teatevõistluse. Võistluse ligi 3 km pikkusel distantsil võitis kehakultuuriteaduskond 9 min. 2,1 sekundiga. Järgnesid põllumajandusteaduskond 9 min. 20,5 sekundiga ja veterinaarteaduskond 9 min. 41 sekundiga.

Rahvapärases kõieveos seisid vastamisi ülikooli jõulisemad noormehed — 4 võistkonda. Tugeva võistluse järgi võitis kehakultuuriteaduskonna 10-liikmeline meeskond. Järgnesid põllumajandus- ja metsandusteaduskond.

Lõpuks toimus võistlus väravpallis treener E. Naaritsa juhtimisel. Võistlus toimus ÜSK I ja II võistkonna vahel. Mäng lõppes I võistkonna kasuks 8:4. Uudne mäng huvitas pealtvaatajaid.

Vaatamata mõningatele väiksematele vääratustele võib lugeda ülikooli spordipäeva kordaläinuks.

J. Laidvere

Harrastagem tennisesporti!

Tennisehuvilistele Tartu Riiklikus Ülikoolis on saabunud rõõmsad päevad: ÜSK tenniseväljakutel Toomeorus on lõpetatud kevadised korrastustööd (millistele tänavu lisandus ulatuslik piirdeaia uuendamine) ja väljakud on valmis vastu võtma tennisesportlasi.

Et TR Ülikoolis küllaldaselt leidub silmapaistvate võimetega tennisiste, seda näitavad sisukad mängud TRÜ esivõistlustel, igakevadistel teaduskondade vahelistel karikavõistlustel, TRÜ ja TPI vahelistel matškohtumistel. Kuid silmapaistvate tulemuste kõrval spordimeisterlikkuse tõstmise alal on ÜSK tennisesektsioon eelmistel aastatel jätnud sööti töö tennisespordi populariseerimisel ja levitamisel ülikoolis. Seetõttu esineb mõnel teaduskonnal (veterinaar-, matemaatika-loodusteaduskond) raskusi võistkonna komplekteerimisel osavõtuks TRÜ karikavõistlustest. Käesoleval hooajal on ÜSK tennisesektsioon astunud samme mainitud vea likvideerimiseks.

Eesmärgiga populariseerida ja levitada tennisesporti TR Ülikoolis ja anda tennisest huvitatud üliõpilastele algteadmisi ja juhtnööre selle kasuliku ja kauni spordiala harrastamiseks korraldab ÜSK tennisesektsioon tennisekursused TRÜ üliõpilastele. Treeneritena tegutsevad kursustel TRÜ silmapaistvamad tennisistid NSVL noortetšempion M. Redel, A. Sahva jt. Kursused algavad 5. juunil kell 10 ÜSK tenniseväljakutel Toomeorus. Registreerimine toimub kuni 3. juunini Toomeoru tenniseväljakutel ja ÜSK kantseleis (tel. 31—64), kust saab ka lähemat informatsiooni väljakute kasutamistingimuste kohta.

H. Huimerind

Iga meie kollektiivi liige olgu aktiivne osavõtja TRÜ juubeli ettevalmistamisest!

* * *

Õigusteaduskonna vastus

Kogu ülikooli kollektiiv teeb energilisi ettevalmistusi ülikooli asutamise 150. aastapäeva tähistamiseks.

Seda ülitähtsat juubelit on kogu kollektiiv otsustanud vastu võtta uute saavutustega õppe- ja teaduslikus töös, mis peavad kaasa aitama meie ülikoolile väärika koha taastamisel kodumaa teiste ülikoolide hulgas, nagu ta seda omas minevikus.

Õigusteaduskonna kollektiiv ei taha kõrvale jääda sellest suurest tööst. Järgnedes ajaloo-keeleteaduskonna üleskutsele võttis õigusteaduskonna kollektiiv vastu konkreetsed kohustused ülikooli asutamise 150. aastapäeva tähistamiseks.

Õigusteaduskonna kollektiiv seadis oma põhilisteks ülesanneteks läheneva juubeli eel:

— õppe- ja teadusliku töö taseme otsustava tõstmise;

— teaduskonna õppetöötingimuste parandamise teaduskonna raamatukogu ja üliõpilaste tööruumide korrastamisega;

— sidemete süvendamise teiste liiduvabariikide ülikoolidega;

— üliõpilaste töödistsipliini tõstmise ja põhjuseta puudumiste täieliku likvideerimise;

— loengute korraliku konspekteerimise ja kohustusliku kirjanduse iseseisva läbitöötamise kõigi üliõpilaste poolt;

— üliõpilaste teaduslike tööde kogumiku ettevalmistamise.

Otsustati, et TRÜ juubeli puhul ilmuvasse koguteosesse esitatakse artiklid vähemalt poolte õppejõudude poolt.

Õppejõudude poolt otsustati juubeliks kaitsta vähemalt 3 kandidaadidissertatsiooni ja kindlustada kõigi teaduslike tööde edukas tähtajaline täitmine.

Vastuvõetud kohustused otsustati viia iga teaduskonna liikmeni ja kindlustada nende läbiarutamine kateedrites ja õpperühmades.

Kohustuste eduka täitmisega annavad õigusteaduskonna töötajad omapoolse panuse meie ülikooli juubeli tähistamiseks.

A. Uustal,
õigusteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Väärikalt tähistada suurt tähtpäeva

Kuna ülikooli 150. aastapäeva ettevalmistamine on praegu keskseks küsimuseks meie töös, oli see probleem arutlusaineks ka ülikooli parteiorganisatsiooni hiljutisel üldkoosolekul. Kuulati ära rektor prof. Koordi aruanne juubeli ettevalmistamise senisest käigust, läbirääkimiste raames aga tõsteti üles veel hulk mõtteid ja lahendamist vajavaid küsimusi.

Kuigi koostöös vabariikliku juubelikomisjoniga on välja töötatud vastav üksikasjalik plaan, mis näeb ette juubeli ulatusliku tähistamise, ja alustatud juba tööd selle plaani realiseerimiseks, ei või väita, et see töö toimuks rahuldavalt. Aeglaselt edeneb ülikooli ajaloo läbitöötamine. On täiesti lubamatu, et selle ulatuslikum läbitöötamine ja valgustamine on jäetud vaid üksikutele seltsimeestele (prof. Martinson, ka sm-d Laigna ja Aben), samal ajal kui laiem õppejõudude hulk, eriti aga meie ajaloolased, on sellest tööst enam või vähem eemale jäänud.

Lubamatu loidusega töötatakse ka väljaantavate koguteoste jaoks projekteeritud materjalide kallal. Professorid Vadi ja Orviku püüavad end siin vabandada ajapuudusega. Rida õppejõude, nagu professorid Tomingas ja Aunap asusid algmaterjalide läbitöötamisele suure hilinemisega. Kuigi üksikutel õppejõududel võib olla raskusi võetud ülesande teostamisel, ei või lubada nende täitmise edasilükkamist. Tööd koguteoste jaoks peavad valmima kindlasti tähtajaliselt. See aga nõuab pingelist tööd juba praegu. Tähtsad ülesanded seejuures on teaduskondades moodustatud redaktsioonikomisjonidel, kes aga seni pole täitnud neile pandud lootusi.

Olulisimaks puuduseks meie senises töös on aga mitteküllaldane töö laiade hulkade kaasatõmbamisel juubeli ettevalmistamisele. Ajaloo-keeleteaduskond oma üleskutsega tegi siin tänuväärse algatuse, millele aga pole küllaldase operatiivsusega reageeritud. On tarvis saavutada selle üleskutse läbiarutamine igas teaduskonnas, igas kateedris ja igas õpperühmas, kindlustada kollektiivsete ja individuaalsete kohustuste vastuvõtmine, mis haaraks igat meie kollektiivi liiget. Ülikooli juubelit tuleb tähistada töö otsustava tõusuga kõigil aladel.

J. Kask

Kommunistlike noorte panus

Ülikooli juubeli-aastapäeva ettevalmistamisel on suured ülesanded täita kõigil ühiskondlikel organisatsioonidel, eeskätt aga komsomoliorganisatsioonil, kes peab kogu üliõpilaskonna mobiliseerima tähtpäeva lähenemisega üleskerkivate ülesannete lahendamisele.

Sellest lähtudes töötas ELKNÜ TRÜ Komitee hiljuti välja ja kinnitas ürituste plaani TR Ülikooli 150. aastapäeva eeltööde osas. Plaan näeb ette kõigepealt komsomoliorganisatsioonide lähtiste koosolekute läbiviimise kõigis teaduskondades. Koosolekul tuleksid arutamisele ülikooli ajaloo küsimused ja aastapäeva ettevalmistamise käik teaduskonnas. Peale selle pühendatakse juubelile ka sügissemestril korraldatavad teaduskonnaõhtud, mille kava koostatakse juubeli lähenemist arvestades.

Laiema üldsuse tutvustamiseks ülikooli tõelise ajalooga organiseeritakse ülikooli lektooriumis oktoobri- ja novembrikuu jooksul loengute tsükkel ülikooli ajaloo kohta. Kõigi teaduskondade komsomoli aktiivi osavõtul töötatakse läbi komsomoliorganisatsiooni ajalugu TR Ülikoolis.

Läbiviidavate üritustega annab komsomoliorganisatsioon väärtusliku panuse TRÜ 150. aastapäeva ettevalmistamisse. Tarvis on vaid kindlustada, et need plaanikohased üritused viidaks läbi korralikult, tähtaegselt ja organiseeritult ning et juba käesoleval semestril kõik kommunistlikud noored haaratakse aastapäeva ettevalmistamise töösse.

A. Kivi

Сегодня в номере

Главное внимание в газете обращено на организованное проведение экзаменационной сессии. Этому вопросу посвящены передовая статья проректора т. Реймана и статьи о готовности к сессии на физкультурном факультете и о недостатках в распределении общественных поручений на ист.-филологическом факультете.

Статья т. Кюлаотс «Выдающийся деятель большевистской партии и Советского государства» посвящена 5-ой годовщине со дня смерти М. И. Калинина.

Под общим заголовком «Каждый член нашего коллектива должен быть активным участником в подготовке к юбилею ТГУ», опубликован ответ юридического факультета на обращение ист.-филологического факультета и заметки о ходе подготовки.

В разделе «Физкультура и спорт» помещен обзор о Дне спорта ТГУ.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 05916 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1475

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 22 (110) Reedel, 8. juunil 1951. a. IV aastakäik

Ennastsalgavalt teenida meie kommunismi ehitavat rahvast

Nõukogudemaa hoogus edasiliikumine kommunismi võidu suunas asetab järjest suuremad ja vastutusrikkamad nõudmised meie nõukogude teadusele. Sotsialistliku ühiskonna elu tervikuna on rajatud teadusele, teadus on meil asetatud aukohale, rahvas ümbritseb oma õpetlasi armastuse ja austusega. Enneolematult soodsad võimalused teaduslikuks tööks, mis on tundmatud kõigi kapitalistlike maade teadlastele, on eelduseks nõukogude teaduse järjest uutele võitudele ja saavutustele. Nõukogude teadlased, keda innustavad teaduse suurimate korüfeede Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini eeskuju ja õpetused, näevad oma suurimat eesmärki ja ülesannet rahva teenimises.

Tuleb tunnustavalt ütelda, et ka Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude valdav osa on mõistnud neid suuri lootusi ja ülesandeid, mida asetab neile Nõukogude kodumaa, ja teinud tõsiseid pingutusi nõukogude rahvast huvitavate teaduslike probleemide lahendamiseks. Kui rea aastate jooksul ei kindlustatud teadusliku uurimistöö plaanide edukat realiseerimist TR Ülikoolis, siis pärast EK(b)P Keskkomitee ajaloolist VIII pleenumit, eriti aga möödunud poole aasta jooksul on ülikooli parteibüroo, rektoraadi ja teadusala prorektori prof. Martinsoni poolt tarvituselevõetud abinõude tulemusel märgata rõõmustavat pööret paremusele.

Teadusliku töö tunnustustvääriv at tõusu meie ülikoolis peab kajastama neil päevil algav järjekordne õppejõudude teaduslik sessioon, mis kestab neli päeva. Algav sessioon paistab välja juba oma ulatuse poolest: 2 plenaaristungil ja 23 sektsiooniistungil kavatsetakse ära kuulata 87 ettekannet mitmesugustelt teadusealadelt.

Veelgi hinnatavamad on tehtud edusammud teadusliku uurimistöö temaatika osas, mis on muutunud hoopis elulähedasemaks ja aktuaalsemaks. Põllumajandus-, veterinaar-, metsandus- jt. teaduskondade sektsioonides ettekantavad referaadid pakuvad teoreetilise väärtuse kõrval ka suurt praktilist huvi ja aitavad kaasa akuutsete rahvamajanduslike probleemide lahendamiseks.

Kvalitatiivne muutus teadusliku uurimistöö temaatikas on kujukalt näha näiteks ajaloo sektsiooni töökavas. Kodanlikud natsionalistid teatavasti ajasid kõigi vahenditega nurja nende küsimuste lahendamise, millest meie töötav rahvas eeskätt on huvitatud — eesti töölisliikumise ajaloo ja kodanliku võimu perioodi uurimise ning õige hindamise. Nüüd aga on meie ajaloolased suure energiaga asunud just nende küsimuste kallale. Teadusliku sessiooni kavas on ettekanne Viktor Kingissepa võitlusest kodanlike natsionalistide vastu oktoobrieelsel perioodil. Samasugust elavat huvi äratab ka sm. N. Inthali referaat töölisliikumisest Eestis 1890-ndatel aastatel. Kodanliku klikivõimu ajajärgu tõelise olemuse selgitamiseks, eesti kodanluse reeturlikkuse paljastamiseks aitavad tõhusalt kaasa sellised tööd, nagu dots. Vihalema töö „Ameerika Ühendriikide katsed 1919. aastal muuta Eesti oma mandaatasumaaks" ajaloo sektsioonis ja aspirant Sildmäe referaat „Eesti fašistlik klikivalitsus Nõukogude Liidu vastase imperialistliku agressiooni teenistuses" õigusteaduse sektsioonis.

Tunnustavalt tuleb hinnata ka mõningate TR Ülikooli ajalugu valgustavate teemade olemasolu teadusliku sessiooni kavas. On aga selge, et tehtud töö ses osas on veel mitteküllaldane ja üksikute teaduseharude arenemise ajaloo uurimine meie ülikoolis peab saama iga kateedri, iga õppejõu asjaks.

Nagu märgitud, on teaduslik sessioon meie ülikoolis teadusliku töö alal saavutatud edusammude näitajaks. Ent teiselt poolt peab ta ka esile tooma puudused selle töö senises käigus ja andma suunda nende kõrvaldamiseks. Sellepärast on eriti tähtis osa täita diskussioonidel. Teaduslikust sessioonist osavõtjad ei tohi unustada seltsimees Stalini tarka juhist selle kohta, et teaduse arenemise aluseks on arvamuste vabadus, et ilma kriitika ja enesekriitikata ei saa olla edasiliikumist.

Sessioon peab näitama ka lünkadele meie teadusliku uurimistöö senises temaatikas, üles tõstma probleeme, mis vajavad lahendamist. Näiteks võib juba praegu ütelda, et meie kirjandusteadlaste ees seisab ülesanne veel laialdasemalt uurida eesti proletaarsete kirjanike loomingut ja tegevust. Algava sessiooni töökavas on sellelt alalt ainult üks ettekanne, mis on ilmselt mitteküllaldane.

Edasi tuleb sessioonil tõsiselt kritiseerida neid õppejõude, kes hoiduvad teaduslikust tööst või teevad seda loiult, vähe viljakalt. Selliseid õppejõude on meil igas teaduskonnas. On aeg tõsiselt tõstatada ka küsimus, miks tegeldakse nii vähe teadusliku tööga üleülikoolilistes kateedrites. Meie teaduslikul sessioonil ei ole ühiskonnateaduste sektsiooni, isegi mitte ainustki ettekannet marksismi-leninismi aluste, poliitilise ökonoomia ning dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õppejõududelt. Miks ükski vene keele ja kirjanduse kateedrite õppejõud peale sm. Šanõgini ei esine teaduslikul sessioonil?

Algav teaduslik sessioon peab mobiliseerima kõik ülikooli kollektiivi liikmed edasisele innukamale teaduslikule tööle ja üksmeelsele võitlusele uute võitude saavutamiseks teadusliku töö rindel ülikooli 150. aastapäeva auks. Algav teaduslik sessioon peab meie õppejõude innustama veel ennastsalgavamalt ja väsimatumalt teenima Nõukogude kodumaad ja rahvast, kogu oma energia ja loova mõtte rakendama kommunismi ülesehitamiseks, nagu see on kohane ja vääriline kaasaja suurima teadlase seltsimees Stalini õpilastele, stalinliku ajastu teadlastele.

Teadusliku sessiooni plenaaristungid

TR Ülikooli 1951. a. teadusliku sessiooni avamine toimub 10. juunil kell 11 ava-plenaaristungiga aulas. Avasõna ütleb rektor prof. filosoofiateaduste doktor A. Koort. Seejärel kuulatakse ära ajalooteaduste kandidaadi L. Kuzina ettekanne „J. V. Stalini keeleteaduslikke küsimusi käsitlevate teoste tähtsus ajalooteaduste jaoks", prof. meditsiiniliste teaduste doktori E. Käer-Kingisepa ettekanne „Sisemine pidurdus I. P. Pavlovi õpetuses" ja külalisesineja prof. med. teaduste doktor S. D. Galustjani (Leningradist) referaat „Nõukogude meditsiini embrüoloogia arenguteed".

Pühapäeva õhtupoolikul, esmaspäeval ja teisipäeval jätkub sessiooni töö sektsioonides. Sessioon lõpeb plenaaristungiga aulas kolmapäeval, 13. juunil kell 18. Lõpp-plenaaristungil esineb referaadiga dots. A. Kask, kes käsitleb eesti rahvuskeele kujunemist seltsimees Stalini õpetuse valgusel, millele järgneb lõppsõna teadusala prorektorilt prof. meditsiiniliste teaduste doktorilt E. Martinsonilt.

Kõik TR Ülikooli 1951. aasta teaduslikule sessioonile!

Sektsioonide istungite kalendaarium

Pühapäeval, 10. juunil.

Kell 17: Põllumajanduse sektsiooni istung.
Mitšurini tän. 36.
Metsanduse sektsiooni istung.
Metsamajanduse allsektsioon.
Aia tän. 46.
Metsanduse sektsiooni istung.
Metsatööstuse allsektsioon.
Burdenko tän. 13.
Füüsika-matemaatika sektsiooni istung.
Peahoone, füüsika aud.
Kehalise kasvatuse ja spordi sektsiooni istung.
V. Kingissepa tän. 19, kehakultuuriteaduskonna väike saal.

Kell 18: Filoloogia sektsiooni istung.
Keeleteaduse allsektsioon.
Peahoone, aud. 5.
Õigusteaduse sektsiooni istung.
Peahoone, aud. 3.
Arstiteaduse sektsiooni istung.
Sisehaiguste allsektsioon.
Toomemägi, teaduskonna sisehaiguste kateedri aud.
Arstiteaduse sektsiooni istung.
Kirurgia allsektsioon.
Toomemägi, sünnitusabi ja günekoloogia kateedri aud.

Esmaspäeval, 11. juunil.

Kell 11: Metsanduse sektsiooni istung.
Metsamajanduse allsektsioon.
Aia tän. 46.

Kell 17: Ajaloo sektsiooni istung.
Peahoone, aud. 5.
Veterinaar-zootehnika sektsiooni istung.
Vene tän. 38, loomatervishoiu kateedri aud.
Metsanduse sektsiooni istung.
Metsatööstuse allsektsioon.
Burdenko tän. 13.
Füüsika-matemaatika sektsiooni istung.
Peahoone, füüsika aud.
Kehalise kasvatuse ja spordi sektsiooni istung.
V. Kingissepa tän. 19, kehakultuuriteaduskonna väike saal.

Kell 18: Filoloogia sektsiooni istung.
Kirjandusteaduse allsektsioon.
Mitšurini tän. 30, eesti keele aud.
Õigusteaduse sektsiooni istung.
Peahoone, aud. 3.
Arstiteaduse sektsiooni istung.
Sisehaiguste allsektsioon.
Toomemägi, teaduskonna sisehaiguste kateedri aud.
Arstiteaduse sektsiooni istung.
Kirurgia allsektsioon.
Toomemägi, sünnitusabi ja günekoloogia kateedri aud.
Arstiteaduslik-bioloogia sektsiooni istung.
Näituse tän. 2, füsioloogia kateedri aud.

Teisipäeval, 12. juunil.

Kell 17: Veterinaar-zootehnika sektsiooni istung.
Vene tän. 38, loomatervishoiu kateedri aud.

Kell 18: Filoloogia sektsiooni istung.
Kirjanduse allsektsioon.
Mitšurini tän. 30, eesti keele aud.
Arstiteaduslik-bioloogia sektsiooni istung.
Näituse tän. 2, füsioloogia kateedri aud.

Taotlegem ainult häid ja väga häid hindeid!

Tarvis on tõsisemat ettevalmistust

Põllumajandusteaduskonnas lõppesid loengud mai keskpaigu ja nüüd on eksamid täies hoos. Agronoomiaosakonna I kursusel on füüsika eksami õiendanud juba ligi pooled (70 isikut), seega on võimalik teha väikest kokkuvõtet eksamite tulemustest selles osas. — Väga häid tulemusi on seni saanud 18,6%, häid — 28,6%, rahuldavaid — 45,7% ja mitterahuldavaid — 7,1%. Paistab silma, et väga heade ja heade hinnete kogusumma (47,2%) ainult pisut ületab rahuldavate hinnete arvu (45,7%) ja mitterahuldavaid hindeid (7,1%) esineb küllaltki rohkesti.

Põhimiseks eksamitel ilmnevaks puuduseks on asjaolu, et ei omandata küllalt kindlalt kõige olulisemat ning ei mõisteta seda rakendada. Ka on sageli lastud meelest minna see teadmiste ja oskuste baas, mis peab olema igal üliõpilasel raudvarana kaasas keskkoolist tulles.

Kõiki neid puudusi saab kõrvaldada aga ainult järjekindla visa tööga kogu semestri jooksul, mitte aga mõnepäevase kampaanialiku ettevalmistusega enne eksameid. Õige eksamile ettevalmistamine peab algama juba esimese loenguga, mida mitte ainult ei kuulata, vaid töötatakse põhjalikult läbi ning selgitatakse kõik esinevad lüngad kirjanduse või järgnevate konsultatsioonide kaudu. Eksamieelne vaba aeg pole mõeldud mitte eksamiaine äraõppimiseks, vaid juba õpitud aine kordamiseks ning värskendamiseks.

Loodan, et eksamite teisel poolel väga heade ja heade vastuste protsent tõuseb ning kaovad juhud, kus tullakse eksamile pealiskaudse ettevalmistusega, lootes vaid heale õnnele.

J. Lang,
füüsika kateedri dotsent.

Algas suur tuleproov

Ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilased on jõudnud oma töö viimasesse, väga vastutusrikkasse järku — diplomitööde kaitsmisele ja riigieksamite õiendamisele. Riigieksamite ja diplomitöödega näitavad lõpetajad, mil määral nad on ideoloogiliselt ja erialaselt küpsed asuma vastutusrikkale tööpostile nõukogude õpetajana, teadlasena, kirjastuse, ajakirjanduse või muu ala kvalifitseeritud töötajana.

Käesoleva aasta lõpetajad, tõsi küll, on pidanud töötama eriti pingelises olukorras. Osa ülesandeid, mis oleks pidanud lõppema juba eelmisel semestril, tuli lõpule viia alles nüüd. Süüdi sellises olukorras on kahtlemata ülikooli juhtkond, kes õigel ajal ei suutnud täita vakantseid õppekohti nii vastutusrikaste distsipliinide alal, nagu seda on dialektiline ja ajalooline materialism ning filosoofia ajalugu. See olgu hoiatavaks märgiks ka tulevikus.

Riigieksameile lähevad ajalookeeleteaduskonna üliõpilased vastu teadmisega, et nõukogude inimesele pole raskust, mida ei saaks ületada. Teadmine, et Nõukogude kodumaa ootab noori haritlasi, on igale lõpetajale ammutamatuks jõuallikaks.

Juunikuu riigieksamite sessioon kujuneb lõpetajaile ülevaatuseks sellest, mis nad on viie tööaasta jooksul omandanud.

Ülejäänud vähesed päevad kuluvad veel kokkuvõtete tegemiseks ja kinnistamiseks eksami jaoks. Muidugi oskavad eksaminandid kasutada neid väheseid päevi otstarbekalt ja tulemusrikkalt. Rõõmustavalt võib mainida, et saabunud diplomitööde hulgas on üha rohkem nii erialaselt kui ideoloogiliselt kõrgel tasemel seisvaid töid, mis näitab, et ikka rohkem on omandatud oskusi töötada nõukogulikult, näidatakse tahet ja oskust ära kasutada nõukogude teaduse seniseid saavutusi ja arendada neid edasi.

Tahame loota, et lõpetajate viimane pingutus lõpeb kõigile edukalt.

Dots. Ed. Laugaste,
ajaloo-keeleteaduskonna dekaani kt.

Hea puhkus annab jõudu heaks tööks

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilased kasutavad eksamitele ettevalmistamisest ülejäävat vaba aega väga otstarbekalt kehakultuuri ja spordi harrastamiseks. Erilist poolehoidu on leidnud sõudesport.

Metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilased kommunistlikud noored Harry Paves, Aleksander Sinimäe, Karl Kallikorm ning üliõpilased Ilmar Rauts, Erich Soans, Uudo Pilts jt. võtavad sõudespordi treeningtundidest aktiivselt osa. Eriti suurt huvi ja asjatundlikkust on osutanud kommunistlik noor Milar Neemre, kes grupivanemana juhib kogu sõudesportlasterühma tööd.

Selline vaba aja veetmine pingelisel eksamisessioonil võimaldab hästi puhata ja taastada jõude uueks tulemusterikkaks tööks eksamite ettevalmistamisel.

K. Siimon

EKSAMILAUA EES

Soe ja päikesepaisteline on 4. juuni hommik. Rõõmsas ärevuses saabub eesti filoloogia uude auditooriumi grupp I kursuse eesti filolooge. Neil seisab ees tõsine eksam — sissejuhatus kirjandusteadusse. Eksamieelseil minuteil kontrollivad noored eksaminandid vastastikku oma teadmisi ning meenutavad eelmistel päevadel korratud materjali.

Sellises agaras vestluses on kommunistlik noor Harald Peep ja Aino Pervik. Kumbki ei jää kummalegi ühtki kordamisküsimust võlgu. See tõstab enesekindlust ja peletab kartuse eksami ees. Teisal arutlevad eksamiküsimusi seltsimehed Jaan Kaljuste ja Arvo Laanest.

Esimestena võtavadki eksamipileti H. Peep ja A. Pervik.

Vastamisel näitab H. Peep õpitud kursuse põhjalikku tundmist. Kindlalt ja soravalt jutustab ta sotsialistlikust realismist kui kirjanduslikust meetodist, näidates ära selle põhilised printsiibid ja erinevused kriitilisest realismist. Arvukate näidete varal toob ta esile tüüpilisuse, mis näitab uut ja arenevat, kangelase, kelleks on uut elu ehitav nõukogude inimene, võitlevuse, mis teenib kommunismi ehitamise suurt eesmärki, rahvalikkuse ja elulähedust, mis teeb teose huvitavaks laiadele massidele, ning sisu ja vormi ühtsuse kui nõukoguliku kirjandusteose kõrge kunstilise taseme tagatise.

Järgmise küsimuse puhul annab ta korrektse definitsiooni romaanile ning räägib selle ajaloolisest arengust ning eri liikidest. Elavate näidetega varustab vastaja ka oma viimase küsimuse metomiimsest kõneviisist — sünekdohhist. Eksami sooritamisel pole H. Peep kinni ainult pileti ettevalmistatud küsimustes, vaid annab tabavad vastused ka eksaminaatori sm. K. Taevi lisaküsimustele. See näitab vastaja teadmiste kindlust ning orienteerumisvõimet omandatud materjali juures.

Eksaminaator märgib H. Peebu õpinguraamatusse järjekordse „väga hea". Teistsuguseid hindeid tema õpinguraamatus ei leidu.

H. Peebu on viinud tõsistele töötulemustele pidev ja hoolas tegevus oma eriala distsipliinide juures. Nimetatud eksami ettevalmistamise ajal võis leida tema töölaualt peale loengukonspektide veel „Sirbi ja Vasara" ning „Literaturnaja gazeta" numbreid, Mjasnikovi brošüüri „Bolševistliku parteilisuse eest kirjandusteaduses" (vene keeles) ja palju muud abimaterjali. Ta on rakendanud oma teoreetilised teadmised ka praktikasse, tegeldes Noorte Autorite Koondise kriitikasektsioonis ja avaldades kriitilisi artikleid ajakirjanduses.

Seejärel vastasid seltsimehed A. Pervik ja A. Laanest. Nende vastustes oli mõningaid puudujääke ja nende hindeks sai „hea".

Järgmise vastaja J. Kaljuste, noor kirglik kirjandushuviline ja olümpiaadi kirjandusvõistluse preemia saaja, andis jälle sisukaid ja läbimõeldud vastuseid, saades õpinguraamatusse hinde „väga hea".

Sm. K. Taevi poolt loetud sissejuhatav kursus kirjandusteadusse on sisendanud eesti filoloogidesse tugeva huvi kirjanduse vastu, sest lektor on käsitlenud ainet huvitavalt ja pildirikkalt.

Uusi seltsimehi astub eksamilaua ette, uusi „väga häid" ja „häid" lisandub eksamiprotokolli, andes tunnistust noorte kirjandusteadlaste edukast tööst ja aine püsivast omandamisest.

J. Mitt

Партийная жизнь

Успешно завершить учебный год

Недавно партбюро ТГУ обсудило вопрос об организованной подготовке к окончанию учебного года в сети партпросвещения. Партбюро отметило, что работа по партийному просвещению значительно улучшилась, большое количество работников ТГУ занимается в политшколах и кружках, самостоятельно или в Вечернем Университете Марксизма-Ленинизма. В то же время в этой работе имели место существенные недостатки. Когда часть политкружков и школ работали хорошо (пропагандисты т. т. Аулинг, Кюлаотс, Рейнару, Эртис и др.), то некоторые не сумели наладить работу и сейчас к концу учебного года не закончат полностью прохождение программы (пропагандисты т. т. Шаныгин и др.), а в части кружков вообще прекратилась работа. Крайне неудовлетворительно работает пропагандист тов. Сеппо, который халатно продолжает относиться к своим обязанностям. Недостаточной была помощь пропагандистам со стороны партбюро и парткабинета (ответственный т. Архангельский). Профсоюзный комитет ТГУ не проявлял фактически никакой инициативы и заинтересованности к работе политсети, не контролировал учёбу беспартийных товарищей, не помогал им.

Партбюро отметило в своем решении, что сейчас главной задачей является организованно завершить политучёбу во всех звеньях этой работы. Партгруппоргам и профкому университета вменилось в обязанность у себя на факультетах обеспечить проверку итоговых занятий в политкружках и политшколах в установленные партийным бюро сроки. На итоговых занятиях будут присутствовать также члены партбюро университета.

Чрезвычайно важной задачей является обеспечение со стороны партийных групп и профсоюзной организации своевременной сдачи экзаменов в Вечернем Университете Марксизма-Ленинизма. В этом учебном году 44 работника ТГУ заканчивает Вечерний университет. Часть экзаменов прошла на этой неделе. Они показали, что товарищи понимают всю важность овладения знаниями марксистско-ленинского учения об обществе. Сейчас необходимо, чтобы и оставшиеся экзамены были сданы в срок. Задача профсоюзной организации обратить особое внимание именно на этих товарищей.

Значительная группа работников ТГУ занимается самостоятельно над изучением основ марксизма-ленинизма, Но здесь надо отметить, что дисциплина среди самостоятельно занимающихся чрезвычайно низка. Плохо проходит проработка отдельных тем и произведений, в результате чего не все товарищи выполнят свой план. Необходимо сейчас, чтобы партийные группы и профком университета разобрались персонально с каждым товарищем и помогли ему в прохождении необходимого материала.

Партбюро в своём решении указало, что причиной отставания в прохождении предусмотренных программ были плохо налаженный учёт и контроль за работой в полит-просветительной сети. Поэтому партбюро обязало всех партгруппоргов и профком университета уже сейчас, в течение первой половины июня точно определить для каждого работника ТГУ, где и над чем он будет заниматься в следующем учебном году. Особенно большая задача лежит на профкоме и профбюро факультетов, которые должны отвечать перед парторганизацией за полит-просветительную работу среди беспартийных товарищей. Надо помнить, что овладение марксистско-ленинской теорией работниками ТГУ — задача первостепенной важности и парт группы профсоюзная организация должны обеспечить у себя на факультете или в отделе эту работу.

В. Архангельский,
член партбюро ТГУ.

Võtkem endale individuaalseid kohustusi ülikooli aastapäeva auks!

* * *

Kuidas ma tähistan suurt tähtpäeva

Aasta pärast tähistab meie ülikool oma 150-aastase olemasolu kuulsusrikast juubelit. Juubelini jäänud päevadel pingutab iga meie kollektiivi liige jõudu, et tulla sellele tähelepanuväärsele tähtpäevale uute edusammudega töös ja õpinguis.

Mina, noor õppejõud, ootan seda päeva erilise erutusega. Ülikooli juubeliks püüan ma nimelt lõpetada ja kaitsta oma kandidaaditöö, milles leiaksid eesrindliku mitšuurinliku bioloogiateaduse seisukohalt valgustamist mõningad küsimused seoses taimede puhkeajaga.

Taimede puhkeperiood on üheks raskemaks ja vähemuuritud probleemiks taimefüsioloogias. Piisab sellest, kui märkida, et käesoleva ajani pole isegi kindlaks määratud teesid selle omapärase nähtuse tundmaõppimiseks taimede elus. Kahtlemata pakub selle küsimuse selgitamine nii suurt teoreetilist kui ka praktilist huvi.

Taimede kasvu- ja puhkenähtuste perioodilise vahelduse põhjuste kohta oli teaduses viimase ajani kaks seisukohta. Ühed uurijad püüdsid seda nähtust seletada ainult sisemiste põhjustega. Pole raske näha, et antud vaade on meile vastuvõetamatu, sest ta kirjeldab taimeorganismi sõltumatuna väliskeskkonnast ja sellega tekitab pinda taimse organismi elunähtuste ebateaduslikuks seletuseks.

Teise vaate kaitsjad seevastu arvasid, et taimede puhkeperioodi põhjuseks on ebasoodsad välised tingimused. Kui kõrvaldada need tingimused, võivat see periood ka mitte saabuda. Kuigi nende õpetlaste teeneks on see, et nad veenvalt näitavad võimatust vaadelda taime eluprotsesse lahus ümbritseva keskkonna tingimustest, tuleb siiski alla kriipsutada, et nemadki ei mõistnud seadusepärasusi, mis on aluseks taimeorganismi koostööle väliskeskkonna tingimustega. Need seadusepärasused avastati ainuõigest materialistlikust seisukohast lähtudes meie suurte bioloogide Mitšurini ja Lõssenko poolt. Nende teoreetiliste seisukohtade kohaselt organism ja keskkond kujutavad endast üht lahutamatut dialektilist tervikut. Sellepärast igasugune nähtus taime elus, sealhulgas ka puhkeperioodi küsimus, võib saada mõistetavaks ainult seadusepärasuste tundmisel, mis on aluseks taimeorganismi ja väliskeskkonna koostööle.

Nendelt seisukohtadelt lähtudes olengi hulgaliste katsetega püüdnud selgitada rida huvipakkuvaid küsimusi taimede puhkeperioodi alalt. Minu ülesandeks on edaspidi oma uurimistöö kallal töötada veel suurema hoole ja intensiivsusega, et ülikooli suurt tähtpäeva omaltki poolt väärikalt tähistada.

A. Perk,
taimefüsioloogia kateedri vanemõpetaja.

Ees seisab ulatuslik töö

TRÜ Üliõpilaste Teaduslikus Ühingus alustati juba varakult ürituste planeerimist TRÜ 150. aastapäeva väärikaks tähistamiseks. Eelkõige viiakse juubeli tähe all suurema üritusena läbi järgmine, 1952. a. aprillis toimuv üliõpilaste teaduslik konverents. Selle heaks kordaminekuks astuti juba käesoleval semestril rida samme. Nii koostati kõigis teaduskondades temaatika, kuhu võeti sisse teemasid, mis käsitlevad TRÜ ajalugu, Tartu ülikoolis õppinud üldtuntud teadlaste tegevust jne. Selleks otsustati luua andmete kogumiseks side ka teiste vennasvabariikide ülikoolidega. Praegu seisab ees ülesanne suunata peatähelepanu suvisel õppetöövaheajal, eriti praktikumide perioodil, andmete kogumisele edaspidise töö kõrge kvaliteedi kindlustamiseks.

Peale selle avaldatakse trükis üliõpilaste parimate teaduslike tööde kogumik. See esmakordne taoline võimalus üliõpilastööde laiemaks tutvustamiseks peab kutsuma üliõpilastes esile suurema huvi tööde kvaliteedi tõstmiseks. ÜTÜ-l on kavatsus organiseerida senisest tunduvalt suuremal määral ka võistlustööde kirjutamist.

ÜTÜ lektorite grupil seisab ees vastutusrikas ülesanne ülikooli ajalooga seotud probleemide laiemaks populariseerimiseks niihästi üliõpilaskonnas kui ka väljaspool ülikooli, eriti teistes kõrgemates õppeasutistes ja keskkoolides.

V. Koslov,
ÜTÜ Nõukogu esimees.

Tartu taastamisest osavõtt on meie aukohus

Töökuse ja organiseerituse tulemus

Esimesena kogu ülikoolis lõpetas taastamistööd veterinaarteaduskond. Kogu töömahuna lõhuti ja veeti ära umbes 400 kantmeetrit varemeid, eraldati terveid ja poolikuid telliseid umbes 60 m³, maakive umbes 20 m³.

Peale taastamisobjekti kättesaamist kutsus V kursuse brigadiir dots. R. Säre kõiki kursusi sotsialistlikule võistlusele, et lõpetada taastamistöö 1. maiks.

See üleskutse saigi innustavaks ja mobiliseerivaks jõuks, mis tõstis taastamistöö tempo eriti intensiivseks. R. Säre, olles alati koos kursusega taastamisel, andis oma mehise töö ja organiseerimisega hoogu kogu kursusele nii, et V kursus lõpetas taastamistöö ennetähtaegselt 28. aprilliks.

Taastamistööde üldjuhi prof. V. Ridala organiseerimisel järgnesid peagi ülejäänud kursused V kursusele. Lõpliku tasandamis- ja korrastustöö tegid õppejõud ja teenistujad ühiselt ja taastamine kogu teaduskonna objektil lõpetati 23. maiks 1951. a. Kokku töötas iga teenistuja ja üliõpilane keskmiselt 72 tundi.

Taastamistööde eesrindlastest väärivad esiletõstmist seltsimehed M. Pütsep, E. Aru, F. Kann, J. Tamm, I. Lani, M. Lepland, E. Albre, E. Lentsius, S. Remmel, L. Vatsa, H. Tinits, K. Ameerikas, E. Aaver, P. Feklistov, O. Kaus, A. Kuul, V. Ridala, R. Säre, T. Timusk ja F. Urd.

J. Kikas,
veterinaarteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Igaüks on vastutav kollektiivi ülesande täitmise eest

Ajaloo-keeleteaduskonnale anti taastamisobjekt kätte 20. aprillil. Esimesel pilgul näis objekt olevat taastamiseks lihtne, kuna siin polnud kõrgeid müüre ega tugevaid betoonlagesid. Kuid tegelikult on objekt ülikooli teaduskondade omade hulgas suurimaid ja ka töö küllalt raske, sest praht tuleb kanda ära käsitsi ning pealegi võrdlemisi kaugele.

Tööd alustasime kohe pärast objekti kättesaamist. Taastamisobjekt jagati kursuste ja õppejõudude-teenistujate vahel, markeeriti, kursuste esindajad võtsid objektid vastu, selgitati kursuste ja rühmade taastamisvolinikud, koostati rühmade taastamisgraafik.

Milliste tulemustega on siis töötatud möödunud aja vältel?

Tuleb positiivselt märkida, et tööde käigus on selgunud mitmed eesrindlikud taastajad ja taastajate rühmad. Kõige rohkem eesrindlasi on I kursusel — D. Liin, M. Norvik, M. Ariste, A. Pervik, I. Sarv, F. Vakk. II kursusel küünib eelmisteni ainult E. Turu, kuna R. Karelsoni ja teiste järgnevate arvel on tunduvalt vähem taastamistunde. IV kursusel on esirinnas E. Lepik, H. Vainu, H. Välispõllu ja R. Lääts. Kõige halvemad on lood III kursusel, kus pole nimetada ühtki väljapaistvalt töötanud üliõpilast.

Eesrindlike rühmade hulka kuuluvad kõik I kursuse rühmad eesotsas russistidega, samuti ka IV kursuse lääne filoloogid. Parimateks taastamisvolinikeks on M. Norvik, A. Koval, M. Ariste, F. Vakk.

Kõige suuremaks puuduseks tööde senises käigus on see, et paljudel üliõpilastel ei ole sotsialistlikku kohusetunnet, mõni koguni (näit. V. Murumaa) on üldse keeldunud taastamast. Dekanaati kuni 20. maini saabunud andmetel pole üldse taastanud Vallaste, Kokla, Toomsalu, Käo, Lesnikov, Pintsel, Jakobson I kursuselt. Kuusk, Salumets, Uibu, Hiedel, Lehtmets, Pärnamägi, Kukk, Männik, Poots, Sikk, Tarnaste II kursuselt, Männamaa, Palmet, Seeru, Utso, Kaldma, Kampus, H. Kullaste, Lehesmets, Paju, Pajusalu, Rammula, Teder, Tõkke III kursuselt. Taastamisplatsil pole nähtud ka prantsuse filoloogе Kaardet, Luidet, Tarknat, russiste Fominat, Kosenkraniust, A. Metsat, Patšurinat. IV kursusel pole ühtki töötundi Hiio, Tõlpti, Degtjarjova, Lõhmuse ja Ivaskova arvel. Nende seltsimeeste ülesandeks on loobuda oma ebaõigest suhtumisest taastamistöödesse ja kaasa aidata teaduskonna ülesande täitmisel.

Nii näeme, et teaduskonna ulatuses pole taastamistööd kulgenud kaugeltki rahuldavalt. Süüdi on siin ka ametiühing, kes ei ole ühiskondlikus liinis teinud pingutusi üliõpilaste kaasatõmbamiseks. Ka dekanaat ei ole kõrvalehoidjate suhtes võtnud tarvitusele tõhusaid abinõusid, vaid on kogu töö jätnud taastamistööde juhataja hooleks. Oma ülesandeid pole täitnud ka sm. Tiivel, kes pidi abistama üldjuhatajat.

Seoses eksamisessiooniga ei tohi töö taastamisobjektil katkeda, vaid tuleb organiseerida taastamist eksamite vahel, näiteks kohe pärast eksami sooritamist, millal füüsiline töö on pärast pingelist vaimset tööd heaks vahelduseks. Igal juhul peab teaduskonnale antud taastamisülesanne olema enne suvevaheaja algust täidetud.

Lõpuks mõni sõna õppejõududest. Suur osa õppejõude on kohusetundlikult suhtunud oma ülesandesse. Esile tuleks tõsta seltsimehi A. Riisi, A. Madissoni, H. Hangot, L. Põderit, E. Laasi jt. Head eeskuju on andnud ka dekaani kohustetäitja sm. Laugaste, teaduskonna parteigrupi organisaator sm. Rauman, sm. Taev jt., kes hoolimata suurest ametialasest ja ühiskondlikust töökoormisest võtavad eesrindlikult osa taastamistöödest. Kui õppejõududel oma kohustuse täitmine algul edenes õige jõudsalt, siis viimasel ajal on kahjuks aga tempo mõnevõrra langenud. Eesrindlikud taastajad küsivad õigusega, miks ei ole tööst osa võtnud õppejõud Tolokonnikova, Ernits? Vähe on taastamistöödel nähtud ka H. Freymanni, J. Beloussovat, A. Andronovit, E. Lobanovat, L. Vatmani, I. Tiivelit.

Põhjalikult parandada oma tööd, kiiresti lõpule viia taastamistööde alal endale võetud kohustuse täitmine — see on meie teaduskonna kollektiivi ülesanne.

L. Kivimägi,
taastamistööde juhataja ajaloo-keeleteaduskonnas.

Ühe teaduskonna tublid isetegevuslased

Õppetööst vabal ajal on üliõpilastel avarad võimalused kultuurseks enesetäiendamiseks ja kosutavaks puhkuseks. Nii töötab põllumajandusteaduskonnas rida isetegevusringe ja -kollektiive, mille ümber on koondunud paljud üliõpilased.

Järjekordse edu saavutasid põllumajandusteaduskonna isetegevuslased III üliõpilaste olümpiaadil, tulles II kohale. Teaduskonna segakoor tunnistati parimaks segakooriks ülikoolis, edukalt esines näitering, rahvatantsurühmad ja rahvapilliorkester.

Meie teaduskonnas on selliseid tublisid üliõpilasi nagu E. Pajupuu, kes organiseeris poolteist aastat tagasi 120-liikmelise segakoori, mis on andnud juba 2 avalikku kontserti — üks Tartus ja teine Viljandis. Kõikjal on sooja vastuvõtu osaliseks saanud IV kursuse üliõpilase K. Konsini deklamatsioonid. II kursusel õpib laulu „Ülikoolilinnas" autor I. Voites, kes oma väga hea õppeedukuse kõrval on kandvaim jõud isetegevuskollektiivides.

Traditsiooniliseks peoks kujuneb igal aastal korraldatav suvepäev Raadi õppe- ja katsemajandis, millest võtab osa kogu teaduskond. Kursustel korraldatakse puhkeõhtuid ja ballitantsude õppimisi, organiseeritakse ühiseid teatri- ja kinokülastusi, milledele järgneb arutelu õpperühmades.

Teaduskonnas korraldatakse ekskursioone ja õppekäike, milledest ulatuslikum oli möödunud suvel kahenädalaline ekskursioon Moskvasse ja selle lähedal asuvaisse kolhoosidesse.

Nii on põllumajandusteaduskonna üliõpilastele antud kõige avaramad võimalused kunstiliseks isetegevuseks ja puhkuseks. Igapäevased tööülesanded ja puhkus põimuvad üheks tervikuks, mis muudavad üliõpilaste elu huvitavaks ja mõtestatuks.

A. Roosalu,
ELKNÜ põllumajandusteaduskonna büroo massilise kultuuritöö sektori juhataja.

Ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmiseks

Veterinaarteaduskond on pidevalt ja järjekindlalt pööranud tõsist tähelepanu õppejõudude ja üliõpilaste ideoloogilisele kasvatusele. Üheks vormiks siin on loengutsüklite korraldamine. Käesoleva semestri ettekannete tsükkel peab kajastama akadeemik I. P. Pavlovi õpetuse edasiarendamist veterinaarteaduskonnas, ettekanded peavad kaasa aitama selle edasisele tundmaõppimisele ja ellurakendamisele üksikute erialade järgi. Rida õppejõude, nagu professorid J. Tehver ja V. Ridala ning vanemõpetaja J. Velleste, on juba esinenud teaduskonna õppepersonalile ja vanemate kursuste üliõpilastele ettekannetega akad. Pavlovi õpetuse kohta.

Nädalapäevad tagasi esinesid järjekordsete ettekannetega sm. Ü. Sibul teemal „I. P. Pavlovi õpetus kõrgemast närvitegevusest" ja prof. dr. A. Laas teemal — „Akad. I. P. Pavlovi õpetuse rakendamine sisehaiguste alal". Sisukaile ettekannetele järgnesid osavõtjate poolt elavad sõnavõtud, mis täiendasid ja avardasid veelgi ettekannete sisu.

P. Saar

Tähelepanuks raamatukogu kasutajaile

Marksismi-leninismi klassikute — Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini teosed on raamatukogus paigutatud selliselt, et nad on ilma kohaviidata kergesti leitavad ning lugejail pole vajadust kohaviita (šifrit) soovisedelitele märkida. Kuigi seda on lugejatele alaliselt meelde tuletatud, kulutatakse siiski veel asjatult aega nendele teostele kataloogidest kohaviitade otsimiseks ja märgitakse sealt enamikus endine kohaviit, mille all need teosed enam ei seisa.

Stalini preemia laureaatide ja teiste väärtuslike ilukirjanduslike teoste puhul tuleb ühele soovisedelitele kirjutada kõik katoloogis leiduvad kohaviidad eraldi kaartidelt, mitte aga iga erisuguse kohaviida puhul kirjutada eraldi soovisedelit, nagu seda mõnel korral esineb. See kindlustab nõutavate teoste, nagu näiteks A. Fadejevi „Noor Kaardivägi" ja teiste leidmist, sest raamatukogu omab neist teostest kõigi kirjastuste väljaandeid, millest tingituna on neil teostel ka erinevad kohaviidad. Uuemat ilukirjandust ja teisi aktuaalseid raamatuid saab ka ilma kataloogi kasutamata lugeja omal valikul laenutamisruumis asetsevalt laualt, pöördudes selleks laenutaja poole.

Õpikute puhul on vajalik soovisedelile märkida õppekirjanduse kohaviit, mille märgiks on N.

Kõigi ülaltoodu meelespidamine kindlustab peale ajasäästu ka soovitud raamatu kiire kättesaamise.

A. Piir,
pearaamatukogu teenendussektori töötaja.

Сегодня в номере

Передовая статья озаглавлена «Самоотверженно служить нашему народу — строителю коммунизма» и посвящена открытию научной сессии ТГУ. В газете опубликован план научной сессии.

Раздел заметок посвящен освещению хода экзаменационной сессии на сельскохозяйственном, лесном и ист-филологическом факультетах. Под общим заголовком «Берем себе индивидуальные обязательства в честь юбилея ТГУ» помещены статьи ст. преп. А. Перка о том, как он думает встретить славную дату нашего университета и председателя Совета НСО т. Козлова о подготовке к юбилею.

Кроме того в газете опубликованы материалы о ходе восстановительных работ на ветеринарном и ист-филологическом факультетах и информация.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 05423 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1550

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikool

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 24 (112) Laupäeval, 23. juunil 1951. a. IV aastakäik

Под руководством мудрого Сталина

Великая Отечественная война Советского Союза против гитлеровской Германии явилась величайшим испытанием и ответственнейшим этапом в жизни народов нашей Родины. В невиданных по размаху и интенсивности сражениях решался вопрос исторической важности — вопрос о жизни и смерти Советского государства,

Война убедительно продемонстрировала всю вздорность и авантюристичность попытки немецких империалистов повернуть историю вспять, разгромить СССР — первое в мире социалистическое государство, оплот мира, прогресса и подлинной демократии — и установить своё мировое господство.

Война началась при условиях, выгодных для Германии и крайне неблагоприятных для нашей страны. Германский империализм, подстрекаемый международной реакцией, задолго до мировой войны разрабатывал свои коварные планы порабощения народов. Американские монополисты вложили в экономику Германии миллиарды долларов, помогли ей тем самым восстановить, обновить и реконструировать тяжелую и, прежде всего, военную промышленность. Гитлеровский режим, созданный немецкими империалистами при содействии реакционных кругов Америки, Англии и Франции, представлял собой ударную силу, на которую империалисты возлагали задачу разгромить Советский Союз.

22-го июня 1941 года — десять лет тому назад фашистская Германия вероломно напала на Советский Союз. Сто семьдесят дивизий, поддерживаемых тысячами танков и самолётов вторглись в пределы нашей Родины. Гитлеровцы предполагали одержать молниеносную победу над Советским Союзом. Цветущие советские города и села были преданы огню и мечу. Гитлеровцы не останавливались ни перед какими злодеяниями, думая тем самым запугать советский народ, сломить его волю к сопротивлению, превратить народы СССР в рабов немецких баронов. Однако уже первые бои на советско-германском фронте показали, что Советская страна, не в пример многим западноевропейским государствам не место для безнаказанных военных прогулок.

Советская Армия один на один сражалась против гитлеровских полчищ и наносила им все возрастающие сокрушительные удары. Советский народ и его армия наголову разгромили гитлеровскую армию и поставили на колени фашистскую Германию.

Советский Союз был решающей силой в войне против гитлеровской Германии. Наш народ и его армия вынесли на себе тяжесть войны, отстояли честь, свободу и независимость своей отчизны, ещё выше подняли авторитет и могущество Советского государства.

Подводя итоги войны, товарищ Сталин в речи перед избирателями Сталинского избирательного округа г. Москвы 9-го февраля 1946 г. говорил: «Разбить врагов в такой войне, как вторая мировая война, какой не было ещё в истории человечества, это значит добиться всемирно-исторической победы».

Великое историческое значение этой победы прежде всего заключается в том, что в смертельной схватке с наиболее сильным врагом — империалистической Германией — победил советский государственный строй, победили Вооруженные Силы Союза ССР. Советский общественный строй продемонстрировал свои преимущества перед капиталистическим строем.

Великая историческая победа Советского Союза коренным образом изменила соотношение сил на международной арене. Вторая мировая война нанесла новый удар по системе капитализма, в результате чего ослабли позиции империализма и укрепились позиции социализма и демократии. Ряд государств Центральной и Юго-Восточной Европы навсегда выпали из империалистической цепи.

Уроки недавней истории ничему не научили американских поджигателей новой войны. Подобно немецким фашистам, американские империалисты хотят силой оружия уничтожить демократию и социализм. Ослепленные злобой они не понимают той простой истины, что пушки и атомная бомба бессильны повернуть историю вспять.

Наш народ хочет мира и неустанно борется за него и если поджигатели новой войны организуют новую бойню людей, то эта война явится могилой уже не для отдельных капиталистических государств, а для всего мирового империализма.

Свои исторические победы над врагом советский народ связывает с именем товарища Сталина. Мудрое руководство товарища Сталина — источник могущества нашего государства и его Вооруженных Сил.

ENSV Teaduste Akadeemia teaduslikult sessioonilt

Teisipäeval lõppes Eesti NSV Teaduste Akadeemia järjekordne teaduslik sessioon, mis vältas neli päeva. Sessioon oli pühendatud seltsimees Stalini ajalooliste keeleteadusealaste teoste ilmumise aastapäevale. Kuulati ära rida ettekandeid, mis valgustavad seltsimees Stalini kõnesolevate teoste tähtsust ja neist tulenevate ülesannete täitmisel ehtud edasamme ning esinevaid puudusi.

Peale selle valiti sessioonil 7 uut Eesti NSV Teaduste Akadeemia tegevliiget ja 4 korrespondeerivat liiget. TR Ülikooli kollektiivi liikmetest valiti meie ülikooli rektor füüsikalis-matemaatiliste teaduste kandidaat Fjodor Klement akadeemia tegevliikmeks füüsika alal ja poliitilise ökonoomia kateedri juhataja majandusteaduste kandidaat Richard Antons korrespondeerivaks liikmeks majandusteaduse alal.

K. Kird

Kinokabinet ja õppetöö

Veterinaarteaduskonnas omab õppetöö paljude vormide hulgas suurt tähtsust ka näitlike õppevahendite kasutamine. Iga õppejõud on pidevalt püüdnud oma loenguid sisukamaks ja ainet rikkaliku pildining tabelmaterjali esitamisega üliõpilastele kergemini omandatavaks muuta. Suurt abi ses osas on teaduskonnale pakkunud TR Ülikooli kino-fotokabinet, sisustades paljusid loenguid ja ettekandeid vastavate filmide demonstreerimisega. Nii aitasid filmid „Veri" Kasvu saladus", „Inimese süda", „Närvisüsteem", „Veise kiin" ja „Askania Nova" suuresti kaasa vastavate teemade selgitamisel.

Kahjuks aga on esinenud ka juhtumeid, kus kino-fotokabinet pole täitnud oma kohustusi küllalt korrektselt. Häiriv on mõningate lubatud filmide demonstreerimatajätmine, nagu see esines 17. aprillil, mil teaduskond ootas filme füsioloogia ja seakasvatuse alalt, ja 23. ning 25. aprillil, mil lubati demonstreerida filme sünnitusabi alalt.

Järgneval õppeaastal kavatsevad teaduskonna kateedrid veel enam tutvustada filmide kaudu nõukogude eesrindliku teaduse saavutusi. Loodame, et kino-fotokabinet selles tähtsas jirituses oma ülesandeid edaspidi täidab veel laialdasemalt ja täpsemini.

E. Lambur

Viigem edukalt lõpule eksamisessioon! Valmistugem eriti hoolikalt ühiskonnateaduste eksamiteks!

* * *

Kahe suhtumise erinevad tulemused

Senised eksamitulemused näitavad, et marksismi-leninismi aluste õppimise ja õpetamise alal on saavutatud mõningaid positiivseid resultaate. Esiteks väljendub see selles, et üliõpilased õpivad ainet põhjalikumalt, tutvuvad süstemaatilisemalt ja sügavamalt algallikatega. Tänu sellele, et marksismi-leninismi aluste kateeder nõudis õppeaine programmis loendatud marksismi-leninismi klassikute teoste põhjalikku läbitöötamist ja konspekteerimist, on tugevasti tõusnud üliõpilaste teadmiste tase. Nii näiteks saavutas arstiteaduskonna farmaatsiaosakonna II kursus keskmiseks hindeks 4,6, samal ajal kui samadel üliõpilastel möödunud aastal I kursusel keskmine hinne oli kõigest 3,2. Tublit tööd on teinud ka üliõpilased raviosakonna II kursusel, kus kogu kursuse keskmiseks hindeks kujunes 4,1. Hea üldhinnagu saavutasid need kursused üliõpilaste süsteemikindla töö tulemusel kogu semestri kestel. Abiks on olnud ka see, et üliõpilased kasutavad kollektiivset, grupilist õppimismeetodit ja rakendavad seltsimehelikku abistamist aine õppimisel.

Teissugust pilti aga näeme kehakultuuriteaduskonna üliõpilaste juures. Siin osutub tedmiste tase madalaks ka selle asjaolu tõttu, et õppeprogrammi ei suudetud täies ulatuses läbi võtta seoses õppelaagri pika kestusega. Selle tagajärjel said 23-st üliõpilasest 3 mitterahuldava hinde. Mitte küllalt heade tulemuste üheks põhjuseks on ka see, et üliõpilastel polnud küllaldaselt võimalusi eksamite ettevalmistamiseks, kuna paljudel neist tuli viibida võistlustel väljaspool Tartut ja TRÜ juhtkonna poolt oli isegi sessiooni ajaks planeeritud spordivõistlusi.

Ühe tõsise lüngana üliõpilaste ettevalmistuses tuleb märkida ka seda, et ei osata omandatud faktilise materjali põhjal teha vajalikke järeldusi. See viitab tendentsile, et faktilise materjali omandamine toimub tuupimise teel, päheõppimise teel, ilma et õpitavat sügavalt läbi mõeldaks ja mõistetaks.

Üliõpilaste ja õppejõudude ühiste pingutustega asudes esinenud puuduste kõrvaldamisele ja kasutades saadud positiivseid kogemusi võime ja peame edaspidi saavutama senisest paremaid tulemusi õppetöö käigus.

Van.-õp. E. Raag

Iseseisev töö süstemaatilisemaks

Partei ja valitsus on loonud meie noorsoole kõige avaramad võimalused kõrgema hariduse saamiseks. Valmistades ette kõrgesti kvalifitseeritud kaadrit meie rahvamajanduse ja kultuuri kõigi alade tarvis peame kõigepealt silmas pidama seltsimees Stalini nõuet, et meie kaadrid ei oleks ainult oma eriala spetsialistid, vaid selle kõrval tunneksid hästi marksistlik-leninlikku teadust ühiskonna arenemise seadustest, proletaarse revolutsiooni arenemise seadustest, sotsialistliku ülesehitustöö arenemise seadustest, kommunismi võidust.

Poliitilise ökonoomia kui marksistlik-leninliku teooria tähtsaima koostisosa põhjalik tundmine relvastab nõukogude spetsialiste teadmistega ühiskondlike tootmissuhete arenemisest, veenab neid kapitalismi paratamatus hukkumises ja sotsialismi võidus kogu maailmas, tiivustab neid ennastsalgavale tööle kommunismi ülesehitamiseks, inimkonna õnne kindlustamiseks.

Meie ülikooli peaaegu kõigis teaduskondades läbiviidud eksamid poliitökonoomias (kapitalismi ja imperialismi osas) näitasid, et üliõpilased suhtuvad täie tõsidusega ning suure huviga selle õppeaine tundmaõppimisse. Kahe semestri jooksul tehtud tubli töö leidis oma peegelduse ka eksamihinnetes. Keskmiselt üle 80% kõigist üliõpilastest sooritasid eksamid hinnetele „väga hea". ja „hea". Võrreldes möödunud aastaga on tänavu parimate hinnete saajate arv kasvanud.

Eksamite vastused ja ka sõnavõtud seminarides näitavad aga samuti, et mitte kõiki küsimusi ei osata käsitada võrdselt hästi, vaid esineb ka nõrgemaid kohti.

Nõrgemad kohad kapitalismi poliitökonoomia osas on osaliselt tingitud Marxi „Kapitali" eestikeelse tõlke puudumisest, seepärast paljud üliõpilased, kes ei ole suutelised lugema „Kapitali" vene või saksa keeles, peavad leppima ainult loengutel üleskirjutatuga. Loengutel üleskirjutatust aga loomulikult ei piisa poliitilise ökonoomia aine omandamiseks, sest peamine seisab siin iseseisvas töös marksismi-leninismi klassikute teoste kallal.

Sagedamini esiletulevad puudused on järgmised: ei osata täpselt vahet teha püsiva ja muutuva ning põhija käibekapitali vahel; ei osata selgitada absoluutse rendi olemust; ka väärtuse muutumine tootmishinnaks ja mõned teised küsimused kutsuvad tihti esile raskusi.

Kahtlemata tuleb üliõpilastel venekeelset „Kapitali" lugeda ning konspekteerida, sest peale otsese kasu aine omandamisel soodustab see veel ka vene keele omandamist.

Imperialismi poliitökonoomia osas esineb vähem puudusi, sest siin on vajalikud algallikad eesti keeles olemas. Puudusi on aga siin imperialismi kaasaegse etapi — kapitalismi üldkriisi ajajärgu mõistmises. Esineb liigtootmise majanduskriisi- ja kapitalismi üldkriisi mõistete segiajamist ning tõsise ja täiesti vabandamatu puudusena võib mõningate üliõpilaste juures märkida kaasaja sündmuste mittetundmist. Nii ei teadnud mõned üliõpilased midagi nelja riigi välisministrite asetäitjate ettevalmistavast nõupidamisest, ei osanud näidata konkreetsetel sündmustel imperialismi tugipunktide nõrgenemist koloniaalsetes ja sõltuvates maades.

Viimased puudused on tingitud sellest, et ei loeta ajalehti küllalt korrapäraselt. Ka plaanis ettenähtud konsultatsioone kasutatakse väga vähesel määral.

Üldiselt on üliõpilastel vaja teha rohkem iseseisvat tööd vastavate algallikatega ning kateedril ka selle üle järjekindlamat ning süstemaatilisemat kontrolli teostada. Siis me suudame kindlustada kõigi ühiskonnateaduste omandamise kõrget taset.

V. Matin,
poliitilise ökonoomia kateedri vanemõpetaja.

MEIE EESKUJU JA ÕPETAJA

15 aastat tagasi, saates Maksim Gorkit viimsele teekonnale, ütles sm. Molotov: „Pärast Leninit oli Gorki surm raskeim kaotus meie maale ja kogu inimkonnale." Neid sõnu on hiljem alati meenutatud, kui kõneldakse Gorki tähtsusest ja osast meie sotsialismimaa arengus.

Mida sügavamalt me õpime tundma Gorki loomingut ja elutööd, seda selgemalt me tajume igas oma uues võidus kultuuririndel Gorki algataja osa hindamatut tähtsust.

M. Gorki oli kirjanik, kes tsaarikorra ebainimlikult rasketes tingimustes tõusis töörahva madalamatest kihtidest inimliku kultuuri tippu. Tutvudes Gorki elulooga näeme, millise visaduse ja sihiteadlikkusega, omamata süstemaatilist haridust, jõudis ta iseõppijana omandada ja kriitiliselt läbi töötada kõik selle, mis oli väärtuslikku mineviku kultuurilises pärandis. Tohutu jõu, energia, töökuse, haruldase mälu ja muinasjutulise töövõime abil, mis ühtlasi annab tunnistust teda sünnitanud rahva kõrgest andekusest, omandas Gorki entsüklopeedilised teadmised kõigil kultuurielu aladel. Teiselt poolt olid tal kasutada rikkalikud elukogemused rännakuilt mööda Venemaad, millest saame pildi lugedes ta autobiograafilist triloogiat.

Juba algusest peale sidus Gorki oma saatuse töötava rahva ja selle eesrindliku väesalga, bolševike partei saatusega. Ei saa öelda, et Gorki elutee oleks olnud sile. Tal oli ka tõsiseid eksimusi. Teame, kuidas Lenin ja Stalin karmilt kritiseerisid Gorkit, kui ta liitus „jumalaehitajatega". Kuid Gorki suurus ei seisa selles, et ta ei teinud vigu, vaid selles, et ta oskas neid vigu ületada ja kasvas ise sealjuures. Tutvumine Gorki elulooga on meie õppivale noorsoole suure kasvatusliku väärtusega.

Üle kõige armastas Gorki raamatut. „Kõik, mis minus on väärtuslikku, võlgnen ma raamatuile," kirjutas ta. Oma elu jooksul luges Gorki väga palju, olles kodus nii vene kui ka väliskirjanduses. Ta ise märgib, et on vaja teada võimalikult palju, sest mida rikkalikum ja mitmekesisem on su kogemus, seda avaramaks muutub vaateväli.

Gorkile oli võõras nihilistlik, eitav suhtumine kultuuripärandisse. Kõrvuti vene kirjanduse klassikute — Puškini, Lermontovi, Nekrassovi, Gogoli, Tolstoi, Tšehhovi, Belinski, Dobroljubovi, Herzeni ja Tšernõševskiga mainib ta korduvalt lugupidamisega selliseid kirjanikke, nagu Dickens, Thackeray, Shakespeare, Heine, Stendhal, Balzac, Flaubert, Twain jt. Kriitiliselt läbi töötades kõik väärtusliku mineviku kirjanduslikus pärandis, avas Gorki oma loominguga uue leheküIje maailma kirjanduse ajaloos.

Endise kirjanduse pessimismile ja perspektiivitusele seab Gorki vastu revolutsioonilise optimismi, usu inimesse ja ta kõrgeisse ülesandeisse. Pole kirjanikku, kes oleks arukamalt, sügavamalt ja jõulisemalt paljastanud kapitalistlikku ühiskonda, mida ta kogu oma hingejõuga vihkas. Kuid uskudes oma rahva tulevikku, ta kujutas elu alatust ja selle põhjust — kapitalismi ajutisena, üleminevana. Gorki teosed, nagu „Foma Gordejev", „Artamonovite ettevõte", „Väikekodanlased", „Põhjas", „Klim Samgini elu" jt. õpetavad meid vihkama mineviku elu jälkust, väikekodanlikku laostumust, rikutust ja silmakirjalikkust, vana okuurovlikku Venemaad. Samal ajal aga kasvatas Gorki usku inimesesse ja rahva paremasse tulevikku. Ta Danko ja Tormikotkas on selle parema elu eest peetava võitluse sümboolsed ettekuulutajad. Pavel Vlassov ja ta ema, vedurijuht Nil („Väikekodanlastes") jt. võitlevad juba sihiteadlikult selle eest, et elu peremeheks saaks töötav rahvas.

Tänapäeval on meile eriti lähedased ja õpetlikud Gorki publitsistlikud kirjutised. Neile on omane võitlev humanism, mis läbib kogu ta loomingut. Ta revolutsioonilise eetika karmiks vormeliks oli: „Kui vaenlane ei alistu, ta hävitatakse!" Juba enne fašistide võimuletulekut Saksamaal hoiatas Gorki maailma fašistliku hädaohu eest. Gorki publitsistlikes artiklites väljendub erakordse selgusega kirjaniku võitlus kultuuri ja õnne eest.

Gorki vihkas pealiskaudsust ja hoolimatut suhtumist oma igapäevasesse töösse. Heaks näiteks sellest, kui nõudlik oli Gorki enda ja oma loomingu suhtes, on see, et ta oma romaani „Ema" parandas ja töötas ümber tervelt 6 korda seoses selle uuestiilmumisega.

Gorki ajalooline teene seisab selles, et ta, jätkates vene kirjanduse ajaloolisi traditsioone, sai kvaliteedilt uue kirjanduse, sotsialistliku ühiskonna kirjanduse loojaks ja sotsialistliku realismi meetodi rajajaks. Koos seltsimees Stalini ja Ždanoviga formuleeris Gorki ka teoreetiliselt selle meetodi põhijooned.

Gorki „Kirjandusest", kuhu on koondatud ta kirjandusteoreetilised artiklid ja kõned, on asendamatuks õpikuks kõigile, kes tegelevad kirjandusküsimustega. Ka Gorki artiklid keeleküsimustes on äärmiselt õpetlikud tänapäevalgi. Neudes võitleb Gorki kirjandusliku keele rikastamise ja puhtuse eest ja nende vastu, kes tahtsid vene keelt risustada.

Alati on Gorki suure lugupidamisega kõnelnud inimesest, kelle võimetel ta ei näe piire. „Inimene — see kõlab uhkelt" — see kunagine Gorki romantiline unistus sai reaalsuseks meie sotsialistliku ühiskonna tingimustes.

Meenutades Gorkit tänapäeval näeme tas kõigepealt väsimatut võitlejat rahu eest kogu maailmas, kes oma publitsistlike artiklite näol on andnud meile võimsa relva selles võitluses.

Lugedes ikka ja jälle üle M. Gorki teoseid me õpime üha paremini üles ehitama sotsialistlikku kultuuri, mille alusmüüre rajas Maksim Gorki.

Heldur Niit

PARTEI ELU

Täitkem plaanikindlalt EK(b)P VI kongressi otsuseid!

Ülikooli parteiorganisatsiooni koosolekul, mis toimus käesoleval nädalal, oli arutusel ulatuslik ja tähtis küsimus — Eestimaa K(b)P VI kongressi tulemused ja meie parteiorganisatsiooni ülesanded kongressi otsuste täitmisel. Aruandega selles küsimuses esines partei linnakomitee büroo liige, ülikooli õppeprorektor sm. V. Reiman.

Ettekandja märkis, et kongress asetas meie kõrgemate õppeasutiste töötajate ette esmajärguliste ülesannetena võitluse ideetuse ja apoliitilisuse vastu õppetöös, kontrolli tugevdamise õppetöö ideelis-teoreetilise kvaliteedi üle. Eriti suurt tähtsust omab ühiskonnateaduslike distsipliinide õppimise ja õpetamise parandamine. On tarvis abistada meie õppejõude oma ideelis-poliitilise ja teadusliku kvalifikatsiooni tõstmisel, tõmmata neid aktiivsemalt osa võtma ühiskondlikust elust.

Oma vastutusrikkaid ülesandeid uute kaadrite kasvatamisel suudame täita ainult siis, kui arendame otsustavat võitlust kodanliku natsionalismi jäänuste vastu, tugevdame väsimatult parteisisest tööd, süvendades bolševistliku kriitika ja enesekriitika õhkkonda ülikoolis.

Sm. Reiman konstateeris, et ülikooli parteiorganisatsiooni senises töös on hulk tõsiseid puudusi.

Mitteküllaldane on kontroll õppetöö ideelis-teoreetilise taseme üle. On küll olemas plaanid loengute kontrollimiseks, kuid kellelgi pole täpset ülevaadet sellest, kuidas neid realiseeritakse. Kui õppeosakond tegi tunnustusväärse algatuse, alustades loengute stenografeerimist ja nende läbiarutamist, ei andnud seegi üritus tarvilikke tulemusi mitteküllaldase organiseerimise ja kateedrites valitseva liberaalsuse tõttu — peagu kõikjal anti loenguile ainult ülistavaid hinnanguid.

Läbirääkimiste korras sõnavõtnuist sm-d Matin, Raag, Tiido ja Arhangelski pühendasid suurt tähelepanu ühiskonnateaduste kateedrite töö parandamise küsimusele. Peab ütlema, et siin leiavad aset suured puudused. On fakte, mis räägivad õppejõudude vähesest nõudlikkusest üliõpilaste teadmiste suhtes. Ainult sellega võib seletada asjaolu, et palveõed Janson, Püttsepp jt., kes avalikult jutlustavad, nagu poleks marksismi ja usu vahel sisulist vastuolu ja igati lähtuvad idealistlikelt posistsioonidelt, õiendavad eksameid marksismi-leninismi alustes võrdlemisi edukalt. Vähesest hoolest üliõpilaste õpetamise parandamise suhtes räägib ka see, et marksismi-leninismi aluste kateeder ei tunne mingit huvi vastava üliõpilaste teadusliku ringi vastu. Kateedrikoosolekuid peetakse plaanitult ja neil ei korraldata õpetamise üksikute küsimuste sügavat, asjalikku arutelu, mistõttu kateeder kui kollektiiv ei täida üht oma põhilist ülesannet.

Kõige tõsisemaks väärnähtuseks aga on see, et ühiskonnateaduste kateedrite õppejõud peagu üldse ei tegele teadusliku tööga ega tõsta oma teaduslikku kvalifikatsiooni. Kahtlemata on niisuguse olukorra üheks põhjuseks õppejõudude ülekoormamine mitmesuguste ülesannetega.

Ühiskonnateaduste kateedritesasetleidvate puuduste vastu pole kuigi palju huvi tundnud ei rektoraat ega ka parteibüroo, kuigi nende kateedrite töö igakülgne tugevdamine peaks kuuluma nende esmajärguliste ülesannete hulka.

Sõnavõtjad puudutasid lähemalt ka üliõpilaste kommunistliku kasvatuse probleeme. Õigusega heideti parteibüroole ette, et ta vähe tegeleb selle tähtsa tööga, eriti aga komsomoli- ja ameiühinguorganisatsiooni juhtimisega.

Mis puutub teaduslikku töösse, siis märkis prof. Martinson õigusega, et sel alal on ülikool viimasel ajal saavutanud teatavat edu. Aga seejuures on rektoraat siiski kohustatud igakülgselt tugevdama teadusliku töö juhtimist. Vaja on tugevdada kommunistide avangardset osa teaduslikus töös.

Sõna võtsid veel ka sm-d Rauman, Sarv, Ananjeva, Võrse jt.

Täiesti põhjendatult jõudsid sõnavõtjad järeldusele, et kõigi esinenud puuduste kõrvaldamiseks on vaja parandada kogu parteiorganisatsiooni tööd. Eeskätt on tarvis tugevdada parteigruppide töö juhtimist ja suunamist, suurendada nende osa teaduskonna elus.

Parteiorganisatsiooni kriitikarohke koosolek mobiliseeris kõiki ülikooli kommuniste EK(b)P VI kongressi otsuste võitlevale ja kõrvalekaldumatule elluviimisele.

J. Kask

Suunata ja organiseerida kaadrite kasvatamist

Nagu märkis EK(b)P Keskkomitee sekretär sm. Käbin oma aruandekõnes EK(b)P VI kongressil, on vabariigi parteiorganisatsioon pärast EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumit, paljastades ja välja juurides kodanliku natsionalismi elemente, ära teinud suure töö kaadri valikul, edutamisel ja kasvatamisel. See on täiel määral kehtiv ka TRÜ õigusteaduskonna parteigrupi töö kohta.

Kui õigusteaduskond käesoleval õppeaastal on saavutanud tunduvat edu õppe- ja kasvatustöö taseme tõstmisel, siis seda eeskätt tänu parteigrupi järjekindlale juhtimisele. Parteigrupp on arutanud teaduskonna dekanaadi, ametiühingu ja komsomoliorganisatsiooni tööd, näidates ära konkreetsed abinõud esiletulnud puuduste kõrvaldamiseks. Lahtiste parteikoosolekute kaudu on kogu teaduskonna aktiiv kaasa tõmmatud küsimuste arutamisele. Parteigrupi organisaatoril sm. Brandtil ja üksikutel kommunistidel on tihe side dekanaadi, kateedrite ja ühiskondlike organisatsioonidega, mis võimaldab vastavate töölõikude konkreetset parteilist juhtimist.

Tunduvat edu on saavutatud õppejõudude ideelis-poliitilisel kasvatamisel, kriitika ja enesekriitika arendamises teaduskonnas. Tänu sellele on enamiku õppejõudude loengute ideelis-teoreetiline tase tõusnud. Enamik õppejõude (sm-d Ananjeva, Püssa jt). on oma loenguis teooria tihedalt sidunud praktilise elu küsimustega ning mitmed õppejõud, nagu dots. Mäll, teostavad ka väljaspool õppetöö raame kasvatustööd üliõpilaste hulgas. See näitab, et õppejõudude eneste ideelis-poliitiline tase on tõusnud tänu enesetäiendamisele Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis ja iseõppimise teel. Pideva parteilise suunamise tõttu on kasvanud tublideks nõukogude õppejõududeks ka rida vanu spetsialiste, nagu prof. Kadari, kes oma rikkalike kogemustega osutab suurt abi noorematele õppejõududele.

Kuigi pärast VIII pleenumi otsuseid ja kodanlik-natsionalistlike elementide eemaldamist (Leesment, Ilus) on õigusteaduskonna töö tugevasti paranenud, esineb siiski veel puudujääke, mille kõrvaldamise eest võitlemise parteigrupp peab seadma oma esmajärguliseks ülesandeks. Nii on teaduskonnas veel õppejõude, kes suhtuvad hoolimatult ideelis-poliitilise ja teoreetilise enesetäiendamise ülesandesse (Pulk, Rink), mille tagajärjel nende loengud on madalal tasemel, igavad ja apoliitilised ega etenda vajalikku osa üliõpilaste kommunistlikus kasvatuses.

Viimases suhtes — s. o. üliõpilaste hulgas tehtava kasvatustöö alal on teaduskonnas üldse veel väga palju puudusi. Siin on vaja parteigrupi igapäevast juhtimist komsomoliorganisatsioonile kohe alates sügissemestri esimesest päevast. Praegu aga pole kommunistliku kasvatusega lood kõigil kursustel kaugeltki korras. Seda näitab fakt, et III ja V kursusel komsomoli ridade kasv peagu puudub. Mainitud kursustel aga on pead tõstnud väikekodanlikust individualismist kantud meeleolud, millele kommunistlikud noored igakord ei ole suutnud organiseerida väärilist vastulööki. Kujukaks näiteks teiste hulgas on siin III kursuse üliõpilase Martini käitumine kursusevanema valimisel, mil ta paljastas end kui kitsalt isiklikest, egoistlikest huvikestest lähtuvat inimest.

Soovida jätavad ka õppetöö tulemused teaduskonnas, eriti vene keele ja ühiskonnateaduste osas. Käesoleva eksamisessiooni käigus tulid ilmsiks eriti suured puudused vene keele õppimises I kursusel, mille õigeaegsele kõrvaldamisele juba semestri käigus komsomol ja ametiühing ei pööranud vajalikku tähelepanu.

Õeldust nähtub, et õppejõudude kasvatamisel ja uue juriidilise kaadri ettevalmistamisel esineb veel terve hulk puudusi, millele parteigrupil tuleb pöörata tõsist tähelepanu. Üksnes püsivalt kasvatades kaadreid, edutades parimaid üliõpilasi-lõpetajaid õppe-teaduslikule tööle, suhtudes tähelepanelikult inimestesse ja nende vajadustesse, veel julgemini arendades kriitikat ja enesekriitikat, plaanipäraselt suunates teiste ühiskondlike organisatsioonide tegevust, suudab õigusteaduskonna parteigrupp kindlustada kõrgetasemeliste kaadrite ettevalmistamist.

A. Künnap

TRÜ TEADUSLIKULT SESSIOONILT

Praktika teenistuses

Meie ülikooli hiljutise teadusliku sessiooni agronoomia sektsiooni istungil äratas erilist huvi põllumajandusteaduste kandidaadi dots. Sutteri ettekanne „Väetuse mõju teraviljasortide saagile". Ettekandja tutvustas siin uusi teraviljasorte, mis annavad suuremaid saake kui vanad ja reageerivad efektiivsemalt eesrindlikule agrotehnikale.

Edasi kuulati istungil ära van.-õp. A. Eenlaidi ettekanne „Mitšuurinlik agrobioloogia ja kahjurite tõrje", milles katseliste andmete varal näidatakse mitšuurinliku agrobioloogia tähtsust võitluses taimekahjurite vastu, ja van.-õp. A. Ennvere referaat „Umbrohutõrje tähtsusest", mis selgitas rida olulisi umbrohutõrje probleeme.

A. Laats

Kokkuvõte viimaste aastate tööst

Ülikooli teadusliku sessiooni veterinaar-zootehnika sektsiooni töökoosolekutel esitati 9 ettekannet. Erilist huvi pakkusid ettekanded, mis baseerusid viimastel aastatel teostatud uurimistel ja millel peale teoreetilis-teaduslikkude saavutuste on ühtlasi suur praktiline tähtsus meie sotsialistliku loomakasvatuse edasisele arendamisele. Sellistest ettekannetest tuleks esile tõsta järgmisi: prof. A. Laasi — „Välistegurite osatähtsusest hobuste müoglobinuuria tekkimisel"; dots. R. Säre — „Tendiniitide esinemisest hobustel, nende profülaktika ja ravi"; assistent V. Tilga — „Andmeid punataudi tekitajate esinemisest väliskeskkonnas"; dots. V. Ruus — „Embrüo arenguaegsete välistegurite mõju kana embrüo ja postembrüonaalsele arengule" ning mõned teised.

Osavõtjate arvult ja sõnavõtjate rohkuse poolest võib sektsiooni tööd pidada kordaläinuks. Puuduseks on see, et kuulajate hulgas oli vähe üliõpilasi; samuti vähene oli väljastpoolt ülikooli osavõtjate arv — tõenäoliselt põhjusel, et sessiooni kutsete väljasaatmine hilines.

Sektsiooni töö tulemuste laiemaks propageerimiseks otsustati avaldada osa ettekannete kokkuvõtteid erialastes ajakirjades ja esineda rea ettekannetega zoo-veterinaarala spetsialistide vabariiklikel nõupidamistel ning tegelikkude loomakasvatuse töötajate ringides.

Prof. *J. Kaarde*

Ees seisavad suured ülesanded

Ülikooli 150 aasta juubeli tähistamiseni on jäänud loetud kuud. Et väärikalt tähistada seda suurt tähtpäeva, tuleb ülikooli kõigil organisatsioonidel alates rektoraadist ja juubelikomisjonidest ning lõpetades kateedrite ja õpperühmaga tõsiselt asuda juubeli ettevalmistamisele ja kõigi ürituste organiseerimisele, millised on mõeldavad vastavas töösektoris.

Ajaloo-keeleteaduskond algas massilist organiseerimistööd rea kohustuste vastuvõtmisega ja ulatusliku üleskutsega. Need kohustused ja üleskutse plaanid peaksid olema läbi arutatud igas teaduskonnas, igas õpperühmas ja vastavalt konkretiseeritud. Sellele üleskutsele on avalikult vastanud ajakirjanduse kaudu aga ainult õigusteaduskond (vt. „TRÜ" nr. 21). Kuidas on reageeritud üleskutsele teistes teaduskondades, a/ü büroodes, õpperühmades, see on üldsusele teadmata.

Massilise selgitustöö lõigus on kavas läbi viia tsükkel loenguid ülikooli ajaloo ja üksikute teadusharude arenemise ajaloo alal.

Et kindlustada loengute kordaminekut, tuleb veel nüüd, enne suvevaheaega välja töötada loengute temaatika ja autorid, et head loengud valmiksid õigeaegselt.

Teatavasti on juubeliürituste kavas ülcülikoolilise näituse organiseerimine. Selle detailne kava, iga teaduskonna, kateedri, laboratooriumi jne. ülesanne selle näituse õnnestumiseks tuleb välja töötada viivitamatult, et alustada eksponaatide kogumise ja valmistamisega.

On loomulik, et ülikooli kunstiline isetegevus ei saa kõrvale jääda juubeli ettevalmistustööst. Tarvis on ülikooli klubil, iga teaduskonna ametiühingu kultuuriala volinikul läbi mõelda, millise vormi võtab juubeli ettevalmistamine ühel või teisel isetegevusalal.

Ülikooli laulukooridel tuleks pühendada juubelile rida kontserte, kirjandusringil varakult mõelda üleülikooliliste almanahhide väljaandmisele, tuleb läbi viia võistlus parimale jutustusele, luuletusele, näidendile, elavlehele, kirjandusliikule montaažile, laulutekstile. Meil on küllalt poeete ja heliloojaid selleks, et juubelipäevil kõlaksid uued massilaulud Tartu ülikooli ainetel, et üliõpilaste esituses kantaks ette näidendeid ülikooli elust.

Meie spordikollektiivid on saavutanud oma töös silmapaistvaid tulemusi. Millised on nendepoolsed üritused juubeli auks, sellest pole seni kuulda. On loomulik, et ülikooli spordipäev 1952. a. mais on pühendatud juubelile, ent on mõeldav ka tähejooks Tartust vabariigi linnadesse ettekannetega ülikooli ajaloost ja saavutustest.

Järgmine õppeaasta kulgeb Tartu ülikooli 150 aasta juubeli tähe all. Juubeliaasta tähe all tuleb laialdaselt organiseerida sotsialistlikku võistlust kõigis harudes, kus see on rakendatav ja läbiviidav (remonttöökojad, majandid jne.). Üliõpilaste ühiselamutes läbiviidav võistlus parima ühiselamu, parima toa jne. nimele peab tunduvalt parandama üliõpilaste elutingimusi ühiselamutes.

Ülikooli seinalehed ja välklehed on seni lubamatult vähe valgustanud juubeli ettevalmistustööd. Igas seinalehes peaks figureerima rubriik: „Ettevalmistusi ülikooli juubeliks". Kuidas ülikooli lehed oma organiseeriva ja abistava ülesandega toime tulevad, sellest tehkem ülevaadet juubelipäevadel organiseeritavast seinalehtede näitusest, kus igal toimetusel oma töö eest üldsusele tuleb aru anda. Ka fotolehed ei tohiks puududa sel ulatuslikul näitusel.

Märkisime mõningaid kõige üldisemaid ülesandeid seoses ettevalmistusega juubeliks. Juubeli tähistamise kordaminek sõltub heast planeerimisest. Sellele planeerimisele tuleb asuda viivitamatult. Plaanid tuleb läbi arutada ja kinnitada kollektiivide koosolekuil ning asuda nende realiseerimisele.

Hästi läbimõeldud plaan, õigeaegne ja aktiivne organiseerimine, tähtajaline vastutus tehtud töö eest — see kindlustab ülikooli juubeli hea kordamineku.

Asugem viivitamatult aktiivsele ettevalmistustööle.

Ootab kosutav suvepuhkus

Nõukogude võim on TRÜ perele loonud järjest avaramad võimalused tervist parandada sanatooriumides, puhkuse veetmiseks puhkekodudes, meie teenistujate ja üliõpilaste lastele aga pioneerilaagrites viibimiseks. Selle hoolitsuse järjekordseks näiteks on see, et alles nädalapäevad tagasi avati Sillaotsa koolimajas kõrgemate koolide ja teaduslike asutiste töötajate lastele oma pioneerilaager, kus vahetuses võib veeta kauni suvepuhkuse 80 last.

Lisaks aasta esimesel poolel saadud suurele hulgale tuusikutele on meie ametiühingule kolmandaks kvartaliks eraldatud 22 sanatooriumi- ja 73 puhkekodupääset. Hiljuti jõudsid kohale ka turismipääsmed Moskvasse (9.—18. juulini — 26 pääset) ja Leningradi (15.—27. augustini — 14 pääset). Meie noorte matkajate hulgas peaksid suurt huvi äratama ka võimalused turismituusikutega matkata Kaukaasia looduskaitsealal. Viimased pääsmed on muide mõeldud ainult VTK normide sooritanuile.

Nii puhkekodu- kui ka sanatooriumipääsmete saajail tuleb tasuda ülikooli kassasse pääsme hind (puhkekodupääsmete puhul 72 rubla) ja kviitungi vastu pääse välja võtta hiljemalt 10 päeva enne pääsme alguse tähtaega, vastasel korral antakse pääsmed edasi. Pääsmeid võib kätte saada ametiühingukomiteest igal teisipäeval ja reedel kella 16.30—19.30. Kasutamata jäänud pääsme eest tuleb pääsme saanul tasuda täishind (s. o. 240 rubla).

Ülikooli ametiühingu sotsiaalkindlustuse nõukogu teeb kõik selleks, et aidata kujundada meie õppejõudude, üliõpilaste, teenistujate ja tööliste suvepuhkus sisukaks ja värskendavaks.

H. Tera,
sotsiaalkindlustuse nõukogu esimees.

Ülikoolile oma puhkekodu

1. augustil alustab tegevust TR Ülikooli üliõpilaste puhkekodu-spordilaager Käärikul, mis organiseeritakse selleks, et luua eesrindlikemaile üliõpilastele täiendavalt meeldivaid puhkamisvõimalusi. Ülikooli komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid teevad kõik selleks, et muuta puhkepäevi puhkekodus-spordilaagris huvitavaiks, vaheldusrikkaiks ja kultuurseiks. Sel eesmärgil rakendatakse laagris tööle vilunud treenerid kergejõustiku, sportmängude ja ujumise alal, samuti organiseeritakse muud kultuurilist teenindamist.

Puhkekodu-spordilaager hakkab tööle kahes vahetuses. Esimene vahetus kestab 1—15. augustini, teine vahetus 16.—30. augustini. Pääse maksab 50 rubla, millise raha eest puhkekodusse sõitjale kindlustatakse korter, toitlustamine ja kultuuriline teenindamine.

Üliõpilastel, kes taotlevad võimalust puhkuse veetmiseks TRÜ puhkekodus, tuleb esitada sellekohane avaldus TRÜ Ametiühingu Komiteele, kusjuures avalduses tuleb tingimata märkida, milliseks vahetuseks pääset soovitakse.

R. Zimmermann

Сегодня в номере

В газете опубликована статья Х. Нийта, посвященная 15-ой годовщине со дня смерти Максима Горького.

В разделе «Партийная жизнь» помещены обзор партийного собрания ТГУ и статья о выполнении решений VIII пленума ЦК КП(б)Э в партгруппе юридического факультета.

Опубликованы статьи тов. тов. Раага и Матина, в которых описывается ход экзаменов и недочеты в знаниях студентов по общественным дисциплинам.

В отдельной статье, в связи с подготовкой к юбилею ТГУ, обращается внимание на необходимость проведения ряда мероприятий по культурно-массовой работе.

Кроме того в газете опубликованы информации о подготовке летних каникул, о ходе научной сессии ТГУ и т. д.

Vastutava toimetaja eest O. Utt

Ärge unustage veel enne puhkuselesõitu tellimast ülikooli ajalehte järgmiseks õppeaastaks!

MB 05936 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1681

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 25 (113) Laupäeval, 30. juunil 1951. a. IV aastakäik

Kosutavat suvepuhkust!

Oppeaasta on jõudmas lõpule. Veel mõned päevad, ja eksamid nii ülikooli lõpetajatele kui ka teistele üliõpilastele on lõppenud. Jääb seljataha pingutuste- ja töörohke õppeaasta, mille vältel nii õppejõud kui ka üliõpilased kogu jõuga taotlesid parimate töönäitajate saavutamist, ja algab kaks kuud kestev suvine õppetöövaheaeg.

Olemasolevad andmed näitavad, et meie ülikooli kollektiiv võib puhkeajale vastu minna õigustatud rahuldustundega edukast tööst. Üliõpilastel on olnud kõik võimalused sügavate teadmiste omandamiseks ja nad on neid võimalusi püüdlikult kasutanud. Kevadise eksamisessiooni vältel tunduv osa üliõpilastest sooritas kõik eksamid ainult headele ja väga headele hinnetele. Tunnustusväärset edasinihkumist on olnud märgata teadusliku töö rindel. Üha aktiivsemalt lülitub meie kollektiiv osa võtma ühiskondlikust tööst.

Erilise rõõmuga võime käesoleva õppeaasta lõpul tervitada suurt hulka ülikoolilõpetajaid — noori nõukogude spetsialiste, kes on valmis rakendama kogu oma jõu ja kogutud teadmised sotsialistliku rahvamajanduse ja kultuuri edasise arendamise teenistusse. Riigieksamite käik näitab, et tänavused ülikoolilõpetajad on saanud põhjaliku ettevalmistuse oma erialal ja kasvanud ka ideelis-poliitiliselt tublideks nõukogude patrioodideks.

Ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid on ära teinud suure töö selleks, et kindlustada meie õppejõududele ja üliõpilastele kosutav ja kultuurne suvepuhkus, luua kõik eeldused selleks, et nad sügisel võiksid töö juurde tagasi pöörduda puhanutena ja värskete jõududega edasiseks pingeliseks tööks. Ametiühingukomitee kaudu on välja jagatud suur hulk tuusikuid puhkekodudesse ja sanatooriumidesse. Meie kollektiiv tervitas soojalt komsomoli- ja ametiühingukomitee otsust ülikooli oma puhkekodu avamiseks Käärikul, kus suur hulk eesrindlikke üliõpilasi saab võimaluse kultuurseks puhkuseks. Paljud üliõpilased kavatsevad veeta kauneid suvepäevi matkaradadel ja ekskursioonidel, et õppida tundma meie kaunist Nõukogude kodumaad. Ülikooli klubi baasil rakendatakse tööle suveklubi, mis organiseerib suveks Tartusse jäävate üliõpilaste kultuurilist teenindamist. Kõik need üritused annavad tunnistust meie ühiskondlike organisatsioonide tõsisest tööst suvise puhkeaja ettevalmistamisel. Ei ole kahtlust, et need avarad võimalused leiavad innukat kasutamist.

Kõige selle kõrval tuleb loota, et meie õppejõud ja üliõpilased ka puhkeajal ei unusta nõukogude haritlase püha kohust — töelise nõukogude patrioodina teha poliitilist selgitustööd töötajate hulkades, rakendada oma teadmisi praktika teenistusse. Esineda loengute ja vestlustega töötajate ees, kõikjal, kus vaja, ulatada oma abistav käsi lahendamist vajavate praktiliste ülesannete täitmisel — selles peab iga TRÜ kollektiivi liige nägema oma austavat ülesannet.

Suvepuhkusele sõitjaile tuleb veel meelde tuletada asjaolu, et järgnev õppeaasta — Tartu Riikliku Ülikooli juubeliaasta asetab meie ette kõrgendatud nõudmisi. Õppejõududel tuleb lõpule viia artiklid juubeliks väljaantavate koguteoste jaoks, samuti töötada uute teaduslike tööde kallal. Ka üliõpilased, kes töötavad ÜTÜ ringides, peavad ette valmistama ettekandeid ülikooli juubelile pühendatud üliõpilaste teaduslikuks sessiooniks. Suvepuhkuse aega tuleb maksimaalselt ära kasutada vastavate materjalide kogumiseks ning läbitöötamiseks ja tööde teostamiseks, et kõik ülesanded saaksid täidetud tähtajaliselt.

Püüdku iga meie ülikooli õppejõud, üliõpilane, teenistuja ja tööline sisustada oma puhkeaega võimalikult hästi ja kasulikult — nii, et ta selle aja vältel taastaks oma jõude ja koguks uut energiat, aga samal ajal tooks kasu ka meie töötava rahva ees seisvate ülesannete lahendamisel. Puhakem selliselt, et võiksime sügisel puhanuna ja energiliselt asuda taas töö juurde ja minna vastu TR Ülikooli 150. aastapäevale töövõitudega, mis on väärilised sellele suurele juubelile.

Organiseerime teadlastekaadri tugeva järelekasvu

Järjest paremaks on muutunud TR Ülikooli aspirantuuri töö. On märgata tõusu nii aspirantide isikulises koosseisus kui ka töödistsipliinis. Praegu töötab aspirantuuris 20 inimest, neist esimesel kursusel 9, teisel kursusel 8 ja kolmandal kursusel 3. Teaduskondade järgi jagunevad aspirandid järgmiselt: ajaloo-keeleteaduskonnas 7, õigusteaduskonnas 4, arstiteaduskonnas 2, mat.-loodusteaduskonnas 3, põllumajandusteaduskonnas 1, metsandusteaduskonnas 2 ja veterinaarteaduskonnas 1. Kuna õppeaasta pole veel lõppenud, pole võimalik anda lõplikku ülevaadet töö tulemustest, kuid aspirantidelt endilt ja ka nende juhendajailt saadud andmeil on töö kulgenud plaanikohaselt.

Eriti soodsaid võimalusi edasiõppimiseks aspirantuuris pakub aga eelolev õppeaasta — Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt on Tartu Riiklikul Ülikoolil lubatud tänavu sügisel vastu võtta 45 uut aspiranti. Aspirante võetakse vastu järgmistele erialadele: filosoofia, vene keel, vene kirjandus, saksa keel ja kirjandus, pedagoogika, eesti keel, eesti kirjandus, NSVL ajalugu, ÜK(b)P ajalugu, Eesti ajalugu, uusaja ajalugu, riigiõigus, riigi ja õiguse teooria ja ajalugu, maa- ja kolhoosiõigus, poliitökonoomia, geograafia, välismaade füüsiline geograafia, üldine geoloogia, matemaatika, teoreetiline füüsika, analüütiline keemia, loomade geneetika, inimese ja loomade füsioloogia, loomade biokeemia, teraapia, kirurgia, psühhiaatria, sünnitusabi ja günekoloogia, anatoomia, hügieen, kehakultuur ja kunstiajalugu.

Vastu võetakse isikuid vanusega kuni 40 a. Isikuile, kes on esitanud rektori nimele sooviavalduse koos vajalike lisadega (isiklik leht 2 eksemplaris päevapiltidega, elulookirjeldus 2 eksemplaris, kõrgema kooli lõpetamise diplomi kinnitatud ärakiri koos hinnetelehega, karakteristika viimasest töökohast 2 eksemplaris, dokumendid sõjaväekohustuse kohta, teaduslike tööde loetelu, tõend tervisliku seisukorra kohta 2 eksemplaris) hiljemalt 1. augustiks, korraldatakse augustikuu jooksul vastuvõtueksamid valitud eridistsipliinis, marksismi-leninismi alustes ja ühes võõrkeeles (aspirandi valikul). Sooviavalduste vastuvõtt on juba alanud, ja aspirantuuri astuja huvides on esitada vastavad dokumendid võimalikult varakult.

Nõukogude kord on aspirantuuri kaudu loonud soodsad eeldused kõrgema haridusega isikuile teaduslikuks tööks ja oma kvalifikatsiooni tõstmiseks. Ei ole kahtlust selles, et meie noored teadlased ei jäta seda võimalust kasutamata.

A. Ruubel,
TRÜ aspirantuuri juhendaja.

Lõppeva õppeaasta tublid tulemused kohustavad veel pingelisemaks tööks TRÜ juubeliaastal

* * *

Lidia Roots ajalooteaduste kandidaadiks

Hiljuti rikastus meie ülikool jälle ühe teaduste kandidaadi võrra. Nimelt valmis Eesti NSV Ülemnõukogu saadikul vanemõpetaja Lidia **Rootsil** pikemaajalise pingelise uurimistöö viljana väitekiri teemal „Schleswig-Holsteini küsimus ja Euroopa riigid 1863.—1864. aastal". Väitekirja kaitsmise tulemusel omistas Moskva Riikliku Ülikooli ajalooteaduskonna õpetatud nõukogu sm. Rootsile ajalooteaduste kandidaadi teadusliku kraadi.

E. Oks

Meie aukohus

Algava suvise puhkeaja veedab suur osa TRÜ üliõpilastest vanemate juures meie vabariigi kolhoosides.

Seda arvesse võttes võib ainult tervitada komsomoli- ja ametiühingukomitee algatust, kes kutsusid kõiki suveks maale sõitvaid üliõpilasi üles esinema kolhoosnikutele vähemalt ühe loenguga. Korraldatud instruktaažidega on igale üliõpilasele antud kõik vajalikud eeldused selle oma aukohustuse täitmiseks. Tuleb loota, et eranditult iga maale sõitev üliõpilane täidab selle kohuse ja annab oma panuse kolhoositalurahva poliitilise teadlikkuse tõstmiseks.

Peaks olema loomulik, et selle kohustuse formaalse täitmisega ei saa piirduda. Olla oma innustava sõna ja ka teoga, s. o. tegeliku tööga kõikjal eeskujuks ja niiviisi väärikalt esindada meie ülikooli — see on iga üliõpilase ülesanne.

K. Raid

Oluline töölõik

Olulist kohta ühiskondlike organisatsioonide suvise vaheaja tööplaanis omab töö ülikooli astujate hulgas. On tarvis juba sisseastumiseksamite perioodil saavutada seda, et tulevased üliõpilased õpiksid võimalikult paremini tundma ülikooli ja tunneksid end selle kollektiivi liikmetena.

Selleks kavatseb ametiühingukomitee sisseastujaile organiseerida klubis puhkeõhtuid, mille kavas peale isetegevusliku osa oleks veel ka ettekandeid ülikooli ajaloost ja struktuurist, tööst ülikoolis jne. Plaanis on ka tutvumisõhtu läbiviimine, millest võtaksid osa ülikooli astujad, üliõpilased ja õppejõud ja kus esineks ettekandega TRÜ rektor.

A. Parika

Töötada on vaja tõsiselt

Eksamisessiooni käik arstiteaduskonna raviosakonna III kursusel on taas kord kujukalt näidanud, kuivõrd oluline on pidev töö terve semestri vältel. Nii on rida üliõpilasi, kes on semestri jooksul teinud tõhusat tööd, nagu sm-d Vasar, Kalnin, Tikk, Teesalu, Hanson ja teised sooritanud kõik eksamid hindele „väga hea".

Rahule ei või aga jääda niisuguste üliõpilastega, nagu Ummik, Rätt, Lepik ja Viires, kes on eksamitel saanud ainult rahuldavaid hindeid. Kursuse kollektiiv nõuab, et nad sügisel asuksid tõsiselt tööle ja tõuseksid eesrindlike üliõpilaste tasemeni.

A. Niinemägi

Uus lend noori arste

Kuueaastane pingeline töö on kandnud vilja — üle 120 noore arsti on valmis asuma meie vabariigi töötava rahva tervise kaitsele. Riigieksamid näitasid, et enamik meie ülikooli arstiteaduskonna raviosakonna lõpetajaid on üliõpilaspõlves omandanud sügavaid ja põhjalikke teadmisi, seega auga väärinud rahva usaldust ja hoolitsust.

Ei ole juhus, et riigieksamitel said väga häid hindeid teadusliku ja ühiskondliku töö eesrindlased sm-d Kanter, Keerig, Seffer, Loige, Arro jt. Iseseisev teaduslik uurimistöö ÜTÜ ringides õpetab üliõpilast kriitiliselt suhtuma mitmesugustesse seisukohtadesse, tegema üldistusi, järeldusi, süvenema ühe või teise probleemi tuuma.

Väga suur on ka ühiskondliku töö silmaringi laiendav ja kasvatav mõju. Nõukogude arst, arst-profülaktik, peab oma igapäevases töös pidevalt tegelema laialdaste töötajate massidega, neid kasvatama haigestumist vältima. Nõukogude meditsiini juhtlause: „Kergem on haigusi vältida, kui neid ravida" edukas ellurakendamine on võimatu ilma ühiskondliku töö kogemusteta.

Arstiteaduskonna lõpetajad, asudes 1. augustil tööle meie vabariigi raviasutistes, tahavad oma tööga teha au Tartu Riiklikule Ülikoolile.

Võimatu on ülikooli lõpetamisel mitte avaldada sügavaimat tänu meie bolševike parteile ja Nõukogude valitsusele, kes on õppidatahtvaile noortele andnud kõik võimalused kõrgema hariduse omandamiseks armastatud erialal.

Akivo Lenzner

Kaugõppijad eksamitel

15. juunil algas meie ülikoolis suvine õppe- ja eksamisessioon mittestatsionaarsetele üliõpilastele. Juba mõni päev enne seda hakkas kohale saabuma kaugõppijaid Tallinnast, Viljandist, Võrust, Haapsalust ja meie vabariigi teistest keskustest. Sessioonile registreerus ligi 90% kaugõppijaist, kuid tegelik osavõtt loenguist ja konsultatsioonidest on kahjuks märksa väiksem. Nii näiteks lääne-euroopa filoloogia III kursuse 8 üliõpilasest ilmus vene keele loengule 17. juunil kõigest 2 inimest, kuigi on teada, et mõned sama rühma liikmed asusid Tartus. Üldse on Tartus elumevate mittestatsionaarsete üliõpilaste osavõtt loengutest eriti nõrk — nii paradoksaalne, kui see ka tundub.

Praegu kestavad mõnel alal loengud veel edasi, enamikus ainetes, sealhulgas ka marksismi-leninismi alustes, vene keeles ja poliitilises ökonoomias lõppesid loengud aga juba mitu päeva tagasi. On alanud kõige vastutavam periood — eksamid ja arvestused, mis peavad lõppema 5. juuliks.

Praegu on veel vara teha kokkuvõtteid sessiooni tulemustest, kuid esialgsete andmete järgi võib öelda, et meie kaugõppijad on hakanud töötama sügavamalt, innukamalt, süstemaatilisemalt ja põhjalikumalt.

On saabumud otsustavad päevad õppe- ja eksamisessiooni käigus. Kindlustagem oma tubli tööga sessiooni edukus ja kordaminek!

Ed. Ertis,
kaugõppeprorektor.

Sessiooni tulemustest tuleb teha järeldusi

Eksamisessioon on lõppemas. Juba praegu saab teha mõningaid järeldusi esinenud edusammudest ja puudustest. Pole kahtlust, et meie üliõpilaskonna suhtumine õpinguisse ja eksameisse läheb iga aastaga järjest tõsisemaks. Nõukogude valitsus toetab neid, kes õpivad edukalt, määrates neile suuri stipendiume. Meie noored hindavad kõrgelt valitsuse ja partei tähelepanu ja püüavad hoolsa õppimisega tasuda seda hoolitsust nende tuleviku eest. Sellega on ka seletatav tõsiasi, et suurem osa meie üliõpilastest sooritab eksameid hinnetega „hea" ja „väga hea".

Kuid esineb veel üksikuid üliõpilasi, kelle suhtumine õpinguisse jätab palju soovida. Nii näiteks kõrgema matemaatika arvestust ei sooritanud füüsikaosakonna üliõpilased Viidas ja Hurt; sm-d Karro, Kõiv ja V. Nõmm pidid leppima hindega „rahuldav". Matemaatika-osakonnas ei pääsenud matemaatilise analüüsi eksamile sm-d Hallik, Kütt, Saar ja Lents; sm. Peterson sai hinde „rahuldav". Osa nendest üliõpilastest võiks kindlasti õppida palju paremini, kui nad muudaksid oma tööstiili. Sm. Nõmm näiteks on andekas noor ja õppis kogu aasta laitmatult. Kuid eksamiks ta ei võtnud vaevaks kogu kursust korralikult läbi mõelda, lootes et ka nii „saab läbi". Sm. Peterson, vastupidi, ei õppinud aasta vältel korralikult, arvates, et võib piirduda kiire kursuse kordamisega eksami eel ja „spikrite" valmistamisega. Äärmist lohakust õppimises näitas sm. Hurt, kes sageli puudus ilma põhjuseta loengutelt.

Muide, kaks viimatinimetatud seltsimeest on oma kursuste vanemad. See näitab meie üliõpilaste formaalset suhtumist kursusevanema valimisse. Valitakse aastast aastasse needsamad üliõpilased, kuigi on selge, et kursusevanemaks peab olema õppimises ja distsipliinis eesrindlik üliõpilane.

Mahajääjate hulgas on ka säärased seltsimehi, kes on valinud ilmselt oma kalduvustele ja võimetele mittesobiva eriala.

Lõpuks tahan peatuda ruumide küsimusel. Matemaatilise analüüsi loengud toimuvad peahoone keldris. Ruumid on rõsked, külmad ja pimedad; peale selle on nendes tervisele kahjulik elavhõbeda auru kontsentratsioon. Sellest kõigest on teadlikud halduspro rektor sm. Võrse ja meie teaduskonna ametiühingu büroo esimees sm. Mitt. Sellele vaatamata ei ole nad midagi ette võtnud paremate ruumide hankimiseks. Selline ükskõiksus õppivate noorte tervise suhtes aga on lubamatu.

Van.-õp. J. Gabovitš

Kirjanduslik võistlus ülikooli juubeli auks

Läheneb TR Ülikooli 150. aastapäev. Selle meie ülikooli ja kogu Nõukogude Eesti elus tähtsa sündmuse ettevalmistamise raames on tarvis organiseerida kõigi ülikooli töö harude uut tunduvat tõusu, koondada kogu meie kollektiiv juubeli ettevalmistamisele. Muuhulgas on vaja, et ülikooli juubelipäevil kõlaksid uued TR Ülikoolile pühendatud laulud ja esitataks uusi ülikooli elu käsitlevaid näidendeid ja lühijutte, mis on loodud meie enda kollektiivi liikmete poolt. Selleks kuulutavad TR Ülikooli juubelikomisjon, TRÜ Ametiühingu Komitee ja kirjandusring käesolevaga välja lühijuttude, luuletuste, massilaulude, näidendite ja elavlehtede võistluse.

Võistlus toimub järgnevate tingimuste alusel:

1) Võistlusele saadetavad lühijutud, näidendid, luuletused, laulutekstid ja elavlehed peavad olema pühendatud TR Ülikooli 150. aastapäevale: valgustama meie ülikooli ajalugu või tema tööröömsat tänapäeva, tooma esile meie kollektiivis toimuvat igapäevast võitlust uue inimese kasvatamise eest, kodanliku ideoloogia igandite vastu, nõukogude teaduse uute võitude eest.

2) Laulutekstid, mis esitatakse võistlusele, peavad olema sobivad viisistamiseks. Samuti jäetakse võistlusest osavõtjaile võimalus laulutekstide viisistamiseks omal algatusel, kusjuures esitatavad viisid sel juhul auhinnatakse eraldi.

3) Võistlusele esitatavad tööd ei tohi olla varem avalikult ette kantud ega trükis avaldatud.

4) Võistlustööde pikkus ei ole piiratud.

5) Võistlustööd tuleb esitada kolmes eksemplaris kirjutatuna paberi ühele küljele loetava käekirjaga või masinakirjas.

6) Võistlustööde esitamise viimaseks tähtpäevaks on 1. detsember 1951. a. Käsikirjad, mis on varustatud autori märgusõnaga ja millele on lisatud sama märgusõnaga kinnine ümbrik, mis sisaldab autori õige nime, töökoha ja aadressi, tuleb lasta selleks ülesseatavasse kirjakasti, mille asukoht teatatakse eraldi.

7) Esitatud tööde läbivaatamiseks ja hindamiseks moodustatakse žürii, kes iga töödeliigi osas jagab välja kolm rahalist auhinda. Sobivate tööde puudumisel on žüriil õigus osa auhindu jätta välja andmata.

8) Auhinnatud võistlustööde trükis avaldamise eesõigus kuulub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" toimetusele.

Juubelikomisjon, ametiühingukomitee ja kirjandusring kutsuvad kõiki meie kollektiivi liikmeid, kes tunnevad huvi kirjandusliku loomingu vastu, aktiivselt osa võtma korraldatavast võistlusest.

Üks aasta stalinliku keeleõpetuse teel

Seoses aasta möödumisega seltsimees Stalini geniaalsete keeleteaduse küsimustele pühendatud teoste ilmumisest olgu peatutud sellel, missuguse pöörde on seltsimees Stalini teoste viljastavad ideed esile kutsunud meie ülikooli keeleteaduslikus töös, kuidas on meil seltsimees Stalini tööde valgusel ümber korraldatud keeleteadusealane õppe- ja uurimistegevus.

Seltsimees Stalini töö „Marksismist keeleteaduses" ilmumine võeti ka Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude poolt vaimustusega vastu. Otsekohe peale teose ilmumist kogunesid keelekateedrite esindajad vastavale koosolekule, et läbi arutleda seltsimees Stalini seisukohad keele ühiskondlikust olemusest ja ajaloolisest kujunemisest, samuti keele suhteist baasisse, pealisehitisse ja klassidesse. Oma seisukohavõtus rõhutasid TRÜ õppejõud üksmeelselt seltsimees Stalini töö murrangulist osa mitte ainuüksi keeleteaduse, vaid ka teistegi teaduste alal.

Et siirduda oma töös tõeliselt marksistlikule keelekäsitlusele ja vabaneda senistest vigadest, oli TRÜ keeleteaduse-ala õppejõudude esimeseks ülesandeks põhjalikult süveneda seltsimees Stalini õpetusse keelest. Sel alal osutasid Kõrgema Hariduse Ministeerium ja Moskva Riiklik Ülikool meie õppejõududele suurt abi, korraldades Moskvas veel enne uue õppeaasta algust kõrgemate koolide keeleteaduse-ala õppejõudude nõupidamise ja vastava seminari, kus arutati läbi keeleteaduslike distsipliinide õppeprogrammid ja kuulati rida loenguid seltsimees Stalini keelelise õpetuse põhiküsimuste kohta. Sellest nõupidamisest ja seminarist võttis osa ka kümmekond TRÜ õppejõudu. Hiljem jätkasid õppejõud süvenemist seltsimees Stalini õpetusse vastava kirjanduse lugemise ja sellekohasest seminarist osatvõtmise näol. Kahjuks ei suutnud õppejõudude suurem rühm kõiki seminari kavas ettenähtud küsimusi möödunud õppeaasta jooksul läbi töötada; küll aga tegi seda vene keele kateedrite õppejõudude rühm dots. E. F. Teplovi (Leningradist) kaasabil.

Keeleteaduslike distsipliinide õpetamise alal tehtud vigade parandamiseks ja seltsimees Stalini keelelise õpetuse selgitamiseks korraldati üliõpilastele juba möödunud õppeaasta sügissemestril 20 loengutunniline kursus stalinliku keeleõpetuse alustest, millele järgnes vastav arvestus. Selles kursuses võeti läbi stalinliku keeleõpetuse põhiprobleemid. Lektoritena esinesid peamiselt need õppejõud, kes olid osa võtnud vastavast Moskvas korraldatud seminarist, nagu prof. P. Ariste, van.-õp. E. Malõševskaja, dots. V. Reiman jt. Selles üldises orienteerivas kursuses antud seisukohad leidsid rakendust ka üksikute keeleteaduslike distsipliinide konkreetsel käsitlusel.

Keeleteadusliku töö ümberkorraldamise üheks esimeseks ülesandeks oli uute õppeprogrammide koostamine kõigis keeleteaduslikes distsipliinides. Eriti oluline oli uute õppeprogrammide soetamine keeleajalooliste distsipliinide alal, sest just keeleajaloos oli Marri väärõpetuse mõju avaldunud kõige teravamalt. Suureks abiks uute programmide koostamisel oli eespoolmainitud kõrgemate koolide õppejõudude nõupidamine Moskvas. Tänu sellele võidi juba sügissemestril alustada õppetööd uute programmide kohaselt. Isegi neis aineis, kus õppeprogrammid tulid koostada koha peal, näiteks eesti ja soome-ugri keelte alal, saadi juba sügissemestri jooksul koostada uued programmid.

Nii toimus õppetöö ajaloo-keeleteaduskonnas juba sügissemestril uute õppeprogrammide alusel, kusjuures kõigi kursuste käsitlusel püüti lähtuda seltsimees Stalini poolt antud seisukohtadest. Näiteks kaasaegsete keelte õpetamisel tõsteti esile vastava keele grammatilise struktuuri erijooned. Sugulaskeelte käsitlusel rakendati enam kui seni võrdlevat meetodit.

Samuti kui loenguline töö, on ka tegevus keeleseminarides ja kursuse- ning diplomitööde alal ümberkorraldatud. Nii on siingi esiplaanile tõstetud keelte grammatilist struktuuri, nende morfoloogiat ning süntaksit käsitlevate küsimuste uurimine. Lähemalt on hakatud jälgima üksikute grammatiliste vormide ajaloolist kujunemist ja esinemist tänapäeva kirjakeeltes või murdeis. Nii on näiteks eesti keele alal uuritud üksikute käänete (näit. inessiivi) ja pöördevormide (näit. tingiva kõneviisi) esinemist ja ajaloolist kujunemist, on jälgitud üksikuid süntaktilisi küsimusi (näit. objekt eesti keeles), vene keele alal on teostatud eriseminar eesti ja vene keele kõrvutava grammatika küsimuste lahendamiseks, prantsuse keele seminaris on jälgitud keele sõnavara küsimusi, näit. sõnavara, mis on tekkinud seoses võitlusega rahu eest, mitmete keelte puhul on koostatud töid nõukogude sõnavara leviku, sovetismide esinemise kohta vastavas keeles jne. Üldiselt on töö seminarides, samuti kursuse- ja diplomitööde alal olnud viimasel aastal palju intensiivsem ja seda on tehtud palju suurema huviga kui eelmistel aastatel. Seda kõike, samuti suuremate tulemuste saavutamist selleski osas, on võimaldanud seltsimees Stalini seisukohtade rakendamine keeleteaduses.

Samuti kui õppe-metoodiline töö, tuli möödunud aastal ümberkorraldamisele ka õppejõudude teaduslik uurimistöö. Vaadati läbi õppejõudude teadusliku uurimistöö plaanid ja rajati uurimistöö stalinliku keeleõpetuse alustele. Kuigi meil ei ole veel ilmunud ulatuslikumaid keeleteaduslikke uurimusi, on siiski juba valminud mitmed tööd, nagu prof. P. Ariste uurimus liivi keele arenemisest, töid E. Malõševskajalt, K. Abenilt jt. Samuti on õppejõudude teadusliku töö ümberkorraldus avaldunud ka neis ettekandeis, mis on esitatud teaduslikel sessioonidel.

Elavam on olnud õppejõudude tegevus ka keelealaste õpikute koostamisel. Nii on ilmunud vene keele kateedri õppejõult A. Loopmanilt „Vene keele grammatika" I osa ja eesti keele kateedri õppejõud töötavad keskkoolidele määratud uute eesti keele grammatikate koostamisel.

Seoses õppe-metoodilise ja teadusliku töö ümberkorraldamisega võiks märkida veel ka seda tööd, mida on tehtud seltsimees Stalini õpetuse tutvustamiseks ja stalinliku keeleõpetuse küsimuste selgitamiseks nii ülikoolis kui väljaspool ülikooli. Siin tuleks mainida eelkõige möödunud aasta oktoobris Tartu Riikliku Ülikooli poolt korraldatud konverentsi, mis oli pühendatud keeleteaduslikkudele küsimustele. Konverentsi kavas oli rida ettekandeid, milles käsitleti lähemalt seltsimees Stalini õpetuse olulisemaid põhiküsimusi. Samuti oli keeleteaduslikkude ettekannete osatähtsus ka TRÜ poolt käesoleva aasta juunis peetud teaduslikul sessioonil küllaltki märkimisväärne.

Samuti kui ülikooli poolt korraldatud konverentse ja sessioone, tuleb tunnustavalt märkida ka ÜTÜ poolt organiseeritud üritusi stalinliku keeleõpetuse küsimuste käsitlemiseks.

Lõpuks võiks eelmisega seoses märkida ka seda tööd, mida meie ülikooli õppejõud on teinud stalinliku keeleõpetuse küsimuste tutvustamisel väljaspool ülikooli raame. Märkida võib siin ettekandeid, mis õppejõudude poolt on peetud ülevabariigilistel emakeeleõpetajate kokkutulekutel Tallinnas, aga samuti ka õpetajate koosolekutel Võrus, Viljandis, Rakveres ja mujal.

Kuigi meie saavutused möödunud aasta jooksul keeleteadusliku õppe- ja uurimistöö alal ei ole suured, võime siiski konstateerida, et me oleme üle saanud sellest umbsest kriisiolukorrast, milles meie keeleteadus viibis veel aasta tagasi. Me oleme võinud möödunud aastal märgata nii õppe- kui uurimistöös uut hoogu, värskust ja indu, oleme võinud näha tõelisele nõukogude teadusele omast suhtumist töösse ja keelelistesse materjalidesse, mis on kaugel Marri pooldajaile omasest „kohvipaksult ennustamisest". See on võimalik olnud ainult tänu seltsimees Stalini geniaalsetele keeleteaduslikkudele töödele, mis on meid vabastanud Marri väärõpetustest ja aidanud juurutada marksismi teadusesse, on suunanud keeleteaduse tõeliselt marksistliku teaduse radadele.

A. Kask,
eesti keele kateedri dotsent.

MEIE ÜLIKOOLI AJALOOST

Tartu ülikooli sünniaastad

Eestimaa ühendamine Vene riigiga XVIII sajandi algul omab suurt progressiivset tähtsust. Sellega viidi siin lõpule muistsete Vene maade taasühendamine, mis oma geograafiliselt asendilt kuuluvad loomulikult ühte, ja saavutati Venemaa „normaalseks arenemiseks" (K. Marx) vajalik väljapääs Balti merele. Sellega kindlustati siin püsiv rahu tervelt kaheks sajandiks ning ühendati ka eesti rahva saatus jäädavalt Venemaa rahvaste, eelkõige suure sõbraliku vene rahva saatusega. Seostumine ülevenemaalise turuga hoogustas feodaalse tootmisviisi arenemist ja kapitalismi tekkimist, kultuuri ja teaduse arenemist Baltimaadel. Selle tulemuseks oli ka ülikooli asutamine Tartusse 1802. aastal.

Juba Peeter I oli kinnitanud ülikooli vajadust Eestis, kus töötaks ka slaavi keelte professor. Balti rüütelkonnad kartsid aga vene kultuuri mõju kasvu. Alles XVIII sajandi lõpul tõstis Vene valitsus ülikooli asutamise Baltimaile otsustavalt üles. Reaktsiooniline balti aadel tegi nüüd kõik, et asutatav ülikool kujuneks tegelikult ainult kohalike rüütelkondade huve teenivaks asutiseks, millel teadusega vaevalt midagi ühist oleks olnud. 1799. aastal koostatud „protestandi ülikooli" plaani järgi pidi see olema usuline asutis, kus professorid pidid eri vandega tõotama, et nende loengud „seisavad kindlasti Augsburgi usutunnistuse põhja peal". Plaanis oli otseselt rõhutatud, et ülikool asutatakse „rüütelkondade tarvis" ja et see allub rüütelkondade poolt valitud kuraatoritele. Viimased oleksid olnud ülikoolis kõikvõimsad, valinud ja vallandanud professoreid jne.

Ülikooli asukoha küsimuses läksid rüütelkondade arvamused aga lahku. Eestimaa rüütelkond soovitas ülikooli asukohana Pärnut või Paidet, Liivimaa rüütelkond Tartut, Kuramaa rüütelkond aga Jelgavat. Tõsisemalt kaalumisel oli kaks viimast kohta ning Pavel I määraski lõpuks ülikooli asukohaks Jelgava, kus töötav gümnaasium pidi muudetama ülikooliks. See otsus muudeti pärast Paveli surma Tartu kasuks. Seda põhjendati sellega, et Tartu asub Balti kubermangude keskpaigas, maa- ja veeteede keskpunktis, et seal toiduained olevat odavamad kui mujal jne.

Ülikooli avamise ettevalmistustöödega jõuti lõpuks niikaugele, et 17. aprillil 1802. a. kirjutati sisse esimesed üliõpilased. Ülikool avati pidulikult mai algul. 4. mail (22. apr. vana kalendri järgi) toimus esimeste 19 üliõpilase pidulik immatrikulatsioon. 15. mail algasid loengud, kuid ülikooli hilise avamise tõttu kestis esimene semester ainult kaks kuud. Augusti keskel algas uus, juba täielik semester.

Ülikooli juhtimine oli aga kohalike rüütelkondade käes, mis tekitas rahulolematust professorite hulgas. Ülikooli materiaalne baas oli kindlustamata. Prorektor prof. F. Parrot iseloomustas seda olukorda ühes oma kõnes, et „meie ülikooli rõhusid igasugu ahelad ja arvamata hulk tarvidusi jäi täitmata". Kui 1802. a. septembris asutati ministeeriumid, nende hulgas ka rahvahariduse ministeerium, millele allusid koolid, saatis ülikoolikogu Parroti Peterburi taotlema ka Tartu ülikooli allutamist ministeeriumile. Parrot viibis ligi kolm kuud pealinnas ja viis läbi ülikooli ümberkorralduse. Aleksander I kirjutas 24. detsembril 1802. alla nn. asutamise-aktile, millega Tartu ülikool allutati rahvahariduse ministeeriumile, määrati ta sisekord ja eelarve.

Sellega oli nurja aetud balti aadli katse rajada ülikool kitsa seisusliku asutisena, mis oleks tähendanud selle määramist kiratsemisele. Tartu ülikool kujunes algusest peale üldriiklikuks asutiseks. Ülikoolile anti kindel riiklik eelarve (alguses 120 000 rubla aastas, mis mõne aja pärast tõusis mitmekordselt). Suurte ülikooli ehituste püstitamine teostati põhiliselt 1803.—1810. aastate jooksul, milleks riik kulutas ca 735 000 rubla. Samal ajal balti rüütelkonnad andsid ülikooli jaoks ainult 69 600 rubla, seega veidi üle poole aastasest eelarvest! Ülikooli juures asutati 17 teaduslikku instituuti, mis varustati suurte kogudega, parima kaasaegse aparatuuriga jne. Saksamaalt tulnud teadlased olid juba 1820-ndatel aastatel sunnitud tunnistama, et nad pole näinud nii rikkalikult varustatud kabinette ja laboratooriume kui siin.

Tartu ülikool oli algusest peale tihedalt seotud teiste Vene teaduslike asutistega ja vene teaduse arenguga. Sellest annavad tunnistust juba XIX saj. esimesel poolel sellised maailmakuulsad nimed, nagu V. J. Struve, N. I. Pirogov, B. S. Jakobi jt. Siin õppis rohkesti teistest Venemaa linnadest ja kubermangudest pärit üliõpilasi, kes juba 1806. aastal moodustasid 15,9% üliõpilaste üldarvust, 1830.—40. aastatel aga üle veerandi ning XIX sajandi keskel umbes ühe kolmandiku. Tartu ülikooli kasvandikest läks XIX saj. esimesel poolel 37,7% tööle mujale Venemaale, väljapoole Balti kubermange. Seega oli Tartu ülikool tähtis kaadrite sepikoda.

Tartu ülikooli ajaloo uurimine aitab paljastada balti-saksa tagurlaste ja eesti kodanlike natsionalistide poolt levitatud valet, nagu oleks Tartu ülikool mingi varasema rootsi ülikooli jätk, nagu oleks see XIX sajandi algul asutatud mingi saksa ülikoolina, olnud saksa kultuuri koldeks jne.

Dots. A. Vassar

Vene teadlaste väljapaistev saavutus

Malleus ehk tatitõbi (sapp) on peamiselt krooniliselt esinev kabjaliste loomade nakkushaigus, mille tunnuseks on limaskestadel, nahas ja kopsudes sõlmekeste ja nendest arenevate raskesti paranevate haavade tekkimine.

Malleust peetakse ravimatuks haiguseks, kuid osal hobustel esineb iseenesest paranemine. Hobustel esineb malleus kolmel kujul: nina-, naha-, ja kõige arvukamalt kopsu kujul. Kahte esimest kuju on võrdlemisi kerge kindlaks teha, kuna siin esinevad silmaga nähtavad tunnused sõlmekeste ja haavandite näol. Väga raske on aga diagnoosida kopsu kuju. Varjatud kujul malleust põdevaid hobuseid saab kindlaks teha malleiini abil. Malleiin on malleuse pisikute kultuurist valmistatud preparaat, mille abil saab malleust diagnoosida nagu tuberkuliiniga tuberkuloosi. Malleiini leiutasid vene loomaarstid Hellmann ja Kalning (mõlemad endise Tartu Veterinaarinstituudi kasvandikud) 60 a. tagasi (1891). Nad töötasid teineteisest lahus kumbki omaette. Hellmann töötas Peterburi Eksperimentaalse Meditsiini Instituudis (muide Eksperimentaalse Meditsiini Instituut on loodud Hellmanni ergutusel ja kaasatöötamisel) ja Kalning Tartus Veterinaarinstituudi bakterioloogiajaamas.

Otto Kalning sündis 13. II 1856. a. Liivimaal. Oppis Tartu Veterinaarinstituudis 1873—1877. a. Peale instituudi lõpetamist teenis suurtükiväes veterinaararstina.

Sealt komandeeriti teda 1890. a. Tartu Veterinaarinstituuti töötama bakterioloogia ja infektsioonhaiguste alal. Hellmann ja Kalning leiutasid malleiini peaaegu üheaegselt mõnekuulise vaheajaga ning ei ole selge, kumb neist tegi seda varem. Oma uurimistöö tulemused O. Kalning avaldas 1891. a. artiklis „Статья о приготовлении маллеина и применении его", kus ta täpsemalt kirjeldas malleiini valmistamist ja tarvitamist.

Nagu tavaliselt tsaari-Venemaal, nii ka antud juhul ei pööratud oma inimeste leiutustele tähelepanu, suhtuti neisse umbusklikult, isegi vaenulikult. Sellepärast ei suudetudki tsaari-Venemaal likvideerida malleust.

Pärast Suurt Oktoobrirevolutsiooni bolševike partei juhtimisel hakati malleuse tõrjet teostama plaanipäraselt, laialdaselt rakendades malleiniseerimist. Teostati üldine hobuste malleiniseerimine. Malleiin on osutunud kõige täpsemaks malleuse diagnoosimise vahendiks. Tänu malleiinile ja süstemaatilisele plaanipärasele tauditõrjele, likvideeris nõukogude võim malleuse NSV Liidus 4—5 aastaga. Tänu malleiini leiutamisele osutus võimalikuks likvideerida seda põllumajandusele suurt kahju tekitavat ja inimtervist ohustavat hobuste taudi.

Prof. F. Laja

Toimetuselt

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" käesolev number on viimane 1950./1951. õppeaastal. Koos õppeaasta lõppemisega katkeb ka meie lehe ilmumine juuli- ja augustikuuks.

Ülikooli ajalehe toimetus soovib kõigile TR Ülikooli õppejõududele, üliõpilastele, teenistujatele ja töölistele kosutavat ja värskendavat suvepuhkust.

Toimetus avaldab veendumust selles, et meie õppejõud, üliõpilased, teenistujad ja töölised suvisel puhkeajal koguvad uut jõudu ja energiat selleks, et uuel õppeaastal veel paremate tulemustega võidelda õppe-kasvatus- ja teadusliku töö taseme tõusu eest meie ülikoolis, järjest väljapaistvamate saavutustega töös ja õpinguis vastu minna meie ülikooli 150. aastapäevale.

Niisugune käitumine ei sobi nõukogude üliõpilasele

Tiigi tänava ühiselamus on juba ammu esinenud juhtumeid, kus kõrgemate korruste akendest loobitakse allolijaile vett kaela. Tänavu kevadel aga võttis selline „veesõda" eriti ulatusliku ja talumatu iseloomu.

Mitugi korda on veeloopimine võtnud hoopis huligaanitseva iseloomu. Nii näiteks on valatud läbimärjaks rida külastajaid, kirjakandja jne. Mitu inimest on hilinenud teatrisse, kuna nad on pidanud ümber riietuma. Neile aga, kes on püüdnud huligaane korrale kutsuda, on vastatud labasuste ja jämedustega.

Tihtipeale käivad veeloopimisega kaasas ka igasugused hüüded, mis annavad tunnistust loopijate poliitilisest arenematusest. Mis puutub aktiivsematesse korrarikkujatesse ja „veesõja" „kangelastesse", siis tuleks siin maimida Evald Laprikku toast nr. 99, O. Kubo, tubade nr. 71 ja 110 elanikke jt. Täit vastutust kannavad ka tubade nr. 58, 59, 60 ja 99 vanemad, kes võimaldavad vastavatest tubadest vee allaloopimist.

On väga veider, et taoliste nähtuste vastu võitlemiseks pole praegu midagi konkreetset ära tehtud. Sellisele ilmsele huligaanitsemisele vaadatakse läbi sõrmede kui mingile „naljale". Vähe sellest, et ühiselamu nõukogu edaspidi milgi juhul ei tohi lubada sellise huligaanitsemise kordumist — kirjeldatud asjaolud kohustavad teda ka otsustavalt võitlema üldise kõrge käitumiskultuuri eest ja nõukogude üliõpilast labastavate mõjustuste vastu.

E. Tillikas
E. Lepik

Сегодня в номере

В сегодняшнем — последнем в этом учебном году — номере опубликован ряд заметок, посвященных подведению итогов учебного года. Тов. Ленцнер рассказывает о новом выпуске молодых врачей, тов. Габович останавливается на некоторых недостатках, выясненных в ходе экзаменационной сессии, тов. Эртис описывает ход экзаменов на заочном отделении. Опубликованы информации о мероприятиях, которые будут проведены во время летних каникул.

В газете помещена статья доцента Каска «Год на пути сталинского языкознания». Доцент Руубель в своей статье знакомит с условиями приёма в аспирантуру.

В разделе «Из истории нашего университета» опубликованы статьи доц. Вассара «Первые годы Тартуского университета» и проф. Лая — «Выдающееся достижение русских ученых» (об изобретении маллеина в Тартуском университете).

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 05943 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1777

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

UUTELE EDUSAMMUDELE TÖÖS JA ÕPINGUIS ÜLIKOOLI JUUBELIAASTA AUKS!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 26 (114). Laupäeval, 1. septembril 1951. a. IV aastakäik

Taastame oma ülikooli endise kuulsuse!

PROF. F. KLEMENT,
Tartu Riikliku Ülikooli rektor.

Meie ülikool astub oma 150-ndasse õppeaastasse. Endisel Jurjevi, praegusel Tartu ülikoolil on rikas ja auväärne ajalugu. Tema seinte vahel õppisid ja töötasid paljud suured õpetlased, ülikool ise aga oli pikemat aega üheks vene teaduse ja kultuuri tähtsaks keskuseks.

Eesti kodanlikule riigile jäi suure vene rahva pärandina võimas õppeasutus. Kuid kodanliku korra tingimustes, sidemete katkemise tõttu vene teadusega, elas Tartu ülikool üle languseperioodi, kaotas oma endise tähtsuse. Fašistlik okupatsioon tõi veelgi uusi kahjustusi meie ülikoolile. **Kogu ülikooli kollektiivi põhiline ülesanne seisneb selles, et taastada meie ülikooli endine kuulsus,** muuta ta üheks Nõukogudemaa eesrindlikumaks ülikooliks. Sotsialistlik kord, valitsuse ja partei määratu tähelepanu kultuuri küsimustele, vene rahva vennalik abi, meie ülikooli rikas minevik, meie rahva andekus — kõik see kindlustab selle ülesande lahendamise võimalikkuse.

Milliseid konkreetseid teesid mööda peab kulgema selle ülesande täitmine?

Me peame kõigiti tõstma õppetöö ideelis-teoreetilist taset, meie õppejõudude teaduslike teadmiste, ideelis-poliitilise relvastuse ja pedagoogilise meisterlikkuse taset.

On tarvis hoogsalt arendada teaduslikku uurimistegevust ülikoolis, otsustavalt taotelles seda, et eranditult iga õppejõud intensiivselt ja viljakalt tegeleks teadusliku tööga.

Tuleb süstemaatiliselt ja energiliselt kasvatada noort teaduslikku kaadrit, suunata õppejõude, kes ei oma kandidaadi ega doktori teaduslikku kraadi, tööle aspirantuuris ja dissertatsioonide kallal. On vaja kutsuda meie ülikooli õppetööle väljapaistvaid teadlasi teistest liiduvabariikidest.

Me peame otsustavalt hoogustama õppejõudude ja üliõpilaskonna tutvustamist teiste liiduvabariikide, eeskätt aga vene rahva sotsialistliku kultuuri aaretega, peame stimuleerima sotsialismi keele — vene keele õppimist. Selles suunas tehtava töö vormideks võiksid olla pikaajalised teaduslikud komandeeringud teistesse kõrgematesse õppeasutustesse, eelkõige Moskvasse ja Leningradi, üliõpilaste sõidud praktikale ja ekskursioonidele vennasvabariikidesse, osavõtt vennasvabariikides toimuvaist teaduslikest konverentsidest ja nõupidamistest, vennasvabariikide teadlaste loengute ja loengutsüklite korraldamine meie ülikoolis jne. Suurimaks ürituseks selles suhtes kujunevad eelseisvad juubelipidustused, millele sõidavad kõigi liiduvabariikide ülikoolide ja teaduslike asutuste esindajad, ja mis peavad kujunema meie maa rahvaste vääramatu sõpruse järjekordseks demonstratsiooniks.

Me peame jätkama ülikooli materiaalse baasi kindlustamist, rikastama meie teaduslikke ja õppelaboratooriume uusima sisustusega. Vahendeid selleks annab meile heldelt Nõukogude valitsus.

Meie ülikool oma baasiga on aidanud kaasa niisuguste suurte asutuste, nagu Eesti NSV Teaduste Akadeemia ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia, rajamisele. Siiski me peame panema piiri olemasolevaile tendentsidele meie ülikooli edasiseks tükeldamiseks ja suunama kõik jõud tema edasiseks tugevnemiseks ja kasvuks. See edasine kasv peab toimuma tihedas kontaktis rahvamajanduslike ja kultuuriasutustega, arvesse võttes meie kiiresti areneva sotsialistliku majanduse iseärasusi ja vajadusi. Neile vajadustele peavad hoopis rohkem kui seni vastama nii ülikooli profiil kui ka üliõpilaste kontingendid.

Olles rahvuslike kultuurialakaadrite ettevalmistamise põhiliseks keskuseks Eesti NSV jaoks, eesti sotsialistliku rahvuskultuuri tähtsaks tsentrumiks, võib ja peab meie ülikool samal ajal, vastavalt oma üksikute spetsiaalsuste tugevnemisele, ületama kitsalt rahvuslikud raamid. Sellistes harudes näiteks, nagu soome-ugri keeled, polevkivikeemia ja mõned teised, võib ja peab meie ülikool kujunema üleliidulise tähtsusega keskuseks. Selles peab väljenduma meie kodumaa rahvaste, kelledest igaüks kannab oma panuse üleliidulisse üritusse, tihe koostöö. Sellest vaatepunktist väärib kiitust meie ülikooli kehakultuurlaste töö, kes juba teist aastat hoiavad enda käes esikohta kõrgemate koolide vahelistel võistlustel, ja võivad oma töökogemusi edasi anda teistelegi ülikoolidele.

Märgitud suundades juba teostatakse rida üritusi. Käesoleval aastal võetakse vastu 45 aspiranti mitmekesistel erialadel. Sellist teaduslikuks tegevuseks valmistuja arvu ei tunne kogu meie ülikooli eelnev 150-aastane ajalugu.

Edukalt on läbi viidud uute üliõpilaste vastuvõtt, mille tulemusel meie ülikooli kollektiiv rikastus jälle 475 teadusehuvilise noore võrra. Vastuvõetute hulgas on 52 seltsimeest, kes lõpetasid keskkooli kuld- või hõbemedaliga ja kuulusid vastuvõtmisele eksamiteta.

Mis puutub õppejõudude erialase kvalifikatsiooni tõstmisse, siis võib märkida, et paljud õppejõud töötavad hoolega dissertatsioonitööde kallal. Alles hiljuti kaitses edukalt doktoriväitekirja pedagoogika kateedri juhataja sm. Pint.

Rida abinõusid on juba tarvitusele võetud ka ülikooli materiaalse baasi kindlustamiseks. Teostatakse uue suure ühiselamu ja võimla ehitustöid. Ülikooli juubelit ettevalmistava komisjoni tööplaanis nähakse ette veel teisigi ulatuslikumaid ehitusi jne.

Kogu meie poolt tehtava suure töö edu otsustavad inimesed, selle töö tegelikud teostajad. Sellepärast ei saa meil olla tähtsamat ega suuremat ülesannet kui töö inimestega. Meil on tarvis mobiliseerida kogu kollektiiv võitlusse ülikooli tugevdamise eest, tema muutmise eest üheks eesrindlikumaks nõukogude kõrgemaks õppeasutuseks. Tuleb energiliselt ja plaanipäraselt võidelda kapitalismi igandite vastu meie inimeste teadvuses, kindlustada marksismi-leninismi kõikevõitva teooria sügavam omandamine ja selle loova rakendamise oskuse levik meie kollektiivis. Kõigi abinõudega tuleb kasvatada meie õppejõude ja üliõpilasi aktiivseteks kommunismiehitajateks, Nõukogude kodumaa andunud patrioodideks, ennastsalgavateks võitlejateks Lenini-Stalini suure ürituse eest.

Üksmeelse ja sihikindla tööga meie ülikooli pere kahtlemata lahendab edukalt tema ees seisva ülesande — viib Tartu Riikliku Ülikooli eesrindlike nõukogude ülikoolide hulka ja taastab tema endise kuulsuse.

Nõukogude Rahukaitsekomitee pleenumi RESOLUTSIOON

Nõukogude Rahukaitsekomitee pleenum toetas üksmeelselt Ülemaailmse Rahunõukogu läkitust rahupakti sõlmimise kohta viie suurriigi — Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Prantsusmaa, Hiina ja NSV Liidu vahel.

Nõukogude inimesed, kes on huvitatud püsivast ja kestvast rahust, ning kes on valmis lõpuni kaitsma rahu ja rahvaste sõpruse õiglast üritust, võtsid vastu selle läkituse, mis väljendab kõigi maade rahuarmastavate rahvaste tahet ja soove, palava heakskiiduga.

Uue sõja suurenev oht tõstab kõigi maade rahvaste järjest laiemaid hulki otsustavale võitlusele rahu säilitamise eest. Ligi 450 miljonit allkirja Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusel, mis on juba kogutud kõigis maailma maades, annavad tunnistust rahvaste vankumatust tahtest ära hoida sõda ja kaitsta ülemaailmse rahu üritust.

Nõukogude Rahukaitsekomitee pleenum peab vajalikuks alustada septembris 1951. aastal Nõukogude Liidus allkirjade kogumist Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele rahupakti sõlmimise kohta suurriikide vahel ning kutsub üles kõiki nõukogude inimesi andma sellele läkitusele oma allkiri.

Nõukogude Rahukaitsekomitee avaldab kindlat veendumust sellest, et kõik nõukogude inimesed vastavad sellele üleskutsele ja kinnitavad sellega veel kord oma valmisolekut kaitsta Lenini-Stalini partei juhtimisel kõigi jõududega rahu ja rahvaste julgeoleku üritust, demonstreerivad uuesti oma piiritut ustavust suurele rahulipukandjale seltsimees Stalinile.

NÕUKOGUDE RAHUKAITSE KOMITEE

Ülemaailmse Rahunõukogu LÄKITUS

rahupakti sõlmimise kohta

Vastates miljonite inimeste püüdlustele kogu maailmas, milline ka ei oleks nende arvamus põhjustest, mis sünnitavad maailmasõja ohtu;

rahu tugevdamise ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamise nimel;

me nõuame rahupakti sõlmimist viie suurriigi — Ameerika Ühendriikide, Nõukogude Liidu, Hiina Rahvavabariigi, Suurbritannia ja Prantsusmaa vahel.

Me vaatame mistahes suurriigi valitsuse keeldumisele kokkusaamisest rahupakti sõlmimise eesmärgil kui tõendile selle valitsuse agressiivsetest kavatsustest.

Me kutsume üles kõiki rahuarmastavaid maid toetama nõudmist kõigile riikidele avatud rahupakti sõlmimise kohta.

Me anname oma allkirjad sellele läkitusele ja kutsume üles sellele alla kirjutama kõiki hea tahtega inimesi ja kõiki rahu kindlustamise poole püüdvaid organisatsioone.

Uueks õppeaastaks

Täna algab Nõukogudemaa arvukates kõrgemates õppeasutustes uus õppeaasta.

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi ette on uuel õppeaastal seatud suured ülesanded. Lähtudes Eestimaa K(b)P Keskkomitee II pleenumi otsustest töö kohta intelligentsi hulgas on tarvis saavutada õppe-, kasvatus-, teadusliku ja poliitmassilise töö uus suur tõus, otsustavalt parandada noorte kaadrite ettevalmistamist ülikoolis. Kõigis ülikooli töö sektoreis on tarvis saavutada selliseid töötulemusi, mis oleksid väärilised Tartu ülikooli kuulsusrikkale juubeliaastale. Kogu ülikooli pere auasjaks on väärikalt vastu võtta meie ülikooli auväärne 150. aastapäev.

Eestimaa K(b)P Tartu Linnakomitee tervitab TR Ülikooli üliõpilasi, professoreid ning õppejõude uue õppetöö alguse puhul ja avaldab veendumust, et nad uuel õppeaastal vastuseks partei, valitsuse ja isiklikult seltsimees Stalini igapäevasele hoolitsusele meie maa kultuuri ja teaduse arengu eest saavutavad tähelepandavaid edusamme õpinguis, töös ja distsipliini alal.

P. KOZLOV,
EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär.

Suurt ülesannet täitma

Seltsimees Stalini hoolitsuse eredaks väljenduseks eesti rahva kultuuri ja teaduse arengu ning kõrgema haridusega rahvuslike kaadrite loomise eest oli NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus Eesti Põllumajanduse Akadeemia avamise kohta Tartus käesoleval aastal. Eesti Põllumajanduse Akadeemia loomine on suureks sündmuseks ja tähtsaks teetähiseks kõrgema hariduse arengus Eesti NSV-s. Akadeemia kujuneb juba lähemail aastail üheks suurimaks ja tähtsaimaks kõrgemaks õppeasutuseks vabariigis. On raske ülehinnata seda suurt ja auväärt ülesannet, mis on usaldatud akadeemiale meie sotsialistliku põllumajanduse edasises arengus.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia struktuuris on ette nähtud seitse teaduskonda 11 spetsiaalsusega, mis hõlmavad kõik põhilised põllu- ja metsamajandusliku kõrgema haridusega eriteadlaste ettevalmistamise alad. Käesoleval õppeaastal võeti akadeemiasse vastu 400 noort üliõpilast. Vanematel kursustel kolmes teaduskonnas, mis seni kuulusid Tartu Riikliku Ülikooli koosseisu, õpib 850 üliõpilast. Seega Põllumajanduse Akadeemia kasvandike arv juba käesoleval õppeaastal moodustab 1250 üliõpilast. Järgmistel aastatel vastuvõtu kontingent suureneb kuni 500-ni ning seega üliõpilaste arv akadeemias tõuseb tunduvalt üle 2000. See tähendab, et Eesti Põllumajanduse Akadeemia juba lähematel aastatel kujuneb üheks suuremaks põllumajanduslikuks kõrgemaks õppeasutuseks Nõukogude Liidus.

Keskkoolide lõpetajad võtsid Põllumajanduse Akadeemia avamise vastu suure rõõmu ja vaimustusega. Seda tõendab kas või see fakt, et juba juulikuu viimastel päevadel akadeemiasse astuda soovijate arv kaugelt ületas ettenähtud vastuõtu kontingendi. Eriti pingsaks kujunes võistlus kandidaatide vahel agronoomia, aianduse ja veterinaaria erialadel.

Me võime suure rõõmutundega ära märkida, et akadeemiasse vastuvõetud noorte üliõpilaste hulgas on üle 50% neid noori, kelle vanemad töötavad meie sotsialistliku põllumajanduse süsteemis kolhoosnikena, vastuvõetud 400-st üliõpilastest 170 kuuluvad Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu ridadesse.

Akadeemia algab oma esimest õppeaastat, kui on olemas juba vastavalt sisustatud laboratooriumid ja kabinetid, õppe- ja katsemajandid. On olemas kogenud professorid ja õppejõud.

Partei ja valitsus on võtnud tarvitusele kõik abinõud, et luua vastavad materiaalsed tingimused akadeemia töö heaks kordaminekuks. Täiendavalt sellele materiaalsele baasile, mis eraldati TRÜ poolt, on Eesti NSV Ministrite Nõukogu otsusel antud Akadeemia käsutusse ruumid, mis lubavad rahuldada üliõpilaste vajadused ühiselamute osas. KHM poolt on avatud krediit vajaliku inventari ja õppevahendite muretsemiseks ning ühiselamute sisustamiseks. Kui rääkida juba kaugematest perspektiividest, siis on ette nähtud akadeemia suure peahoone ehitamine, mille väärtus oleks vähemalt 15 miljonit rubla.

Seega on loodud vajalikud eeldused selleks, et juba esimesest õppeaasta päevast kindlustada akadeemias kõrge õppe- ja kasvatustöö tase ning pidevalt tõsta uue kaadri ettevalmistamise kvaliteeti.

Oma viimase töö „Maaviljeluse alused" eessõnas Viljams kirjutas, et „...minu elus ei ole olnud ega ole muud eesmärki, kui teenida rahvast. Olen alati püüdnud muuta agronoomiateadust laiade rahvamasside ühisvaraks, muuta teda mulla viljakuse loojate tõhusaks abiliseks".

Need nõukogude põllumajandusteaduse suure esindaja sõnad peavad olema tööjuhiseks ka Eesti Põllumajanduse Akadeemia kollektiivile. Ustavalt teenida kommunismi ehitavat nõukogude rahvast, kasvatada kaadreid, kes oleksid väärilised meie suurele stalinlikule ajastule, tubli tööga tasuda seda hoolitsust, mida Nõukogude valitsus, bolševike partei ja isiklikult seltsimees Stalin osutavad noorte kaadrite kasvatamise üritusele — see on noore akadeemia õppejõudude ja üliõpilaste suur ülesanne.

R. ANTONS,
Eesti Põllumajanduse Akadeemia rektori kt.

KAUNI HOMSE EHITAJATELE

Hiljuti külastas Nõukogude Eestit tuntud nõukogude kirjanik Stalini preemia laureaat, Armeenia NSV Teaduste Akadeemia korrespondeeriv liige Marietta Šaginjan. Sooritades pikemat matka meie vabariigi rahvamajandusliku ja kultuurieluga tutvumiseks peatus populaarne kirjanik ka Tartus, kus ta erilist huvi ja tähelepanu osutas meie ülikoolile. M. Šaginjan kohtus aulas meie ülikooli kollektiiviga ja jutustas kuulajaile oma tööst ja matkamuljetest Nõukogude Eestis.

Õppiva noorsoo sõbrana pöördus külaline meie ajalehe kaudu TR Ülikooli üliõpilaskonna poole tervitusega, mille allpool avaldame.

* * *

Дорогие товарищи!

Поздравляя Вас с началом нового учебного года, хочу сказать Вам несколько слов сердечного приветствия.

Вот уже две недели, как я путешествую по земле Советской Эстонии, изучая, по мере своих сил и возможностей, все стороны ее жизни. От лаборатории молодого ученого Х. К. Труу, где уже полгода ведутся успешные опыты по бездымному сгоранию мелкого и кускового сланца, до интереснейшей шахты Кукрусе, где сейчас, ко дню шахтера, переходят на самую передовую технологию добычи сланца; от музея в Кадриорге, где висят замечательные полотна эстонских художников-реалистов П. Рауда, И. Келера, А. Лайкмаа, — до канала Улу под Пярну, где могучие экскаваторы роют землю, чтобы осушить ее болота, — в самых разных местах и при самых разных обстоятельствах я все время думала о вас, о молодежи, о студенчестве Эстонии, хотя еще никого из Вас не знала. Ведь эти большие работы и эта чудесная земля во всей ее прелести — полны могучего движения к будущему, а будущее Эстонии — это вы, это новое человеческое поколение. Для Вас ее завтрашний день станет сегодняшним днем. Как же важно для всех Вас хорошо знать свое время, свою действительность, свое советское хозяйство, свой трудолюбивый, талантливый народ! Новый народ — крестьян, жадно потянувшихся к машине, к знанию; девушек, делающих чудеса в глубине шахт, на сортировке, на откатке руды; рабочих, почувствовавших себя творцами жизни, исполненных глубокого, нового, любовного уважения к труду... Ведь это все — новая реальность, ведь она интересней, дороже, важнее сотен пергаментов и археологических находок.

Вот этого вдохновенного знания, делающего советских людей счастливыми и жизнерадостными, желаю Вам при выборе любой науки и любой профессии!

24/VIII—51 г.
Тарту.

МАРИЭТТА ШАГИНЯН,
Лауреат Сталинской премии,
член-корреспондент Академии
Наук Армянской ССР.

VIIGEM TR ÜLIKOOLI NÕUKOGUDE KÕRGEMATE KOOLIDE ESIRITTA!

** **

EK(b)P Keskkomitee II pleenumi otsuste täitmise tähe all

Määratu osa nõukogude inimeste kommunistlikul kasvatamisel on töötaval intelligentsil, eriti aga õpetajatel, kõrgemate koolide õppejõududel ja professoritel, kes kujundavad ja kasvatavad meie uut põlvkonda. Seepärast on bolševike partei alati pühendanud suurt tähelepanu nõukogude intelligentsile. Nõukogude riigi rajajad Lenin ja Stalin on korduvalt käsitlenud intelligentsi küsimust, toonud esile meie uut, kõrgemat tüüpi haritlaskonna põhilised omadused.

Järjekordseks tõendiks bolševike partei hoolitsusest intelligentsi eest on Eestimaa K(b)P Keskkomitee II pleenumi otsused intelligentsi hulgas tehtava töö kohta.

Need otsused panevad suuri ülesandeid ka TR Ülikooli parteiorganisatsioonile. Meie ülesanded on veelgi suuremad selletõttu, et algaval õppeaastal meie ülikool tähistab oma kuulsusrikast 150 aasta juubelit. Iga kommunist peab rakendama maksimaalsed jõupingutused selleks, et väärikalt valmistuda tähistama seda päeva ja mobiliseerida selleks kogu kollektiivi.

Ülikooli parteiorganisatsiooni töö konkreetsemaks muutmiseks, tema võitlusvõime tõstmiseks viiakse läbi teaduskondade parteigruppide reorganiseerimine algorganisatsioonideks. See muudab teaduskondade parteigrupid iseseisvamaks, tõstab nende initsiatiivi kõigi teaduskonna ees seisvate küsimuste lahendamisel, kuid ühtlasi suurendab ka iga kommunisti vastutust õppe-kasvatusliku, teadusliku ja poliitmassilise töö läbiviimise eest vastavas teaduskonnas. See võimaldab viia EK(b)P Keskkomitee II pleenumi otsuste täitmise iga üksiku kollektiivi liikmeni.

Teaduskondade parteiorganisatsioonide tähtsaks ülesandeks käesoleval momendil on õppeaasta ettevalmistamine parteiharidustöö süsteemis. Tuleb sisuliselt tungida õppejõudude poliitilise enesetäiendamise küsimusse, vältida eelmisel õppeaastal esinenud puudused ja tõsta õppetöö kvaliteeti. See on üheks tähtsaks nõudeks, mille seab EK(b)P Keskkomitee II pleenum parteiorganisatsioonide ette. Kõrvuti sellega tuleb meil aktiivsemalt tõmmata professoreid, õppejõude ja üliõpilasi kaasa ühiskondlikule tööle, valmistades parimaid nende hulgast ette astumiseks Lenini-Stalini partei ridadesse.

Tähtsat kohta parteiorganisatsioonide töös omab ka võitlus õppejõudude erialase kvalifikatsiooni tõstmise eest.

Üheaegselt sellega tuleb parteiorganisatsioonidel koondada jõud ja tähelepanu teadusliku uurimistöö plaanide täitmisele. Vastavalt üleülikoolilisele ürituste plaanile peavad ka teaduskonnad planeerima töö selliselt, et vähemalt kaks õhtut nädalas jääks õppejõududel vabaks iseseisva teadusliku töö jaoks. Vähem istungeid, nõupidamisi, koosolekuid — rohkem sisulist, praktilist tööd küsimuste lahendamisel! Ka koosolekutel on vaja küsimusi arutella asjalikumalt, konkreetsemalt.

Bolševistlik tööstiil eeldab ka vastuvõetud otsuste täitmise ja selle kontrolli organiseerimist. Täitmise kontrollile peavad parteiorganisatsioonid ja teised ühiskondlikud organisatsioonid senisest rohkem rõhku panema.

EK(b)P Keskkomitee II pleenumi otsused intelligentsi hulgas tehtava töö kohta, TR Ülikooli lähenev juubel kohustavad meid eelseisval õppeaastal saavutama põhjalikku murrangut õppe- ja teaduslikus töös, taotlema Tartu ülikooli viimist meie maa kõrgemate koolide esiritta. See aga nõuab kogu meie kollektiivi jõupingutusi ja innukat tööd algaval õppeaastal.

A. Köörna,
TR Ülikooli parteibüroo sekretär

Vastuvõtueksamilt geograafias. *J. Miku foto.*

ÜLIKOOLI JUUBELIAASTA KOHUSTAB

Bolševike partei, pidades silmas marksismi-leninismi õpetust eesrindlike ideede suurest mobiliseerivast ja organiseerivast osast ühiskonna arengus, on ära teinud suure töö meie maa töörahva kommunistliku kasvatamise alal, kapitalismi igandite väljajuurimise alal inimeste teadvusest. Järjest suuremat tähelepanu osutavad partei ja valitsus kaadrite marksistlik-leninlikule ettevalmistamisele, Lenini ja Stalini kõikvõitvate ideede propageerimisele ja omandamisele.

EK(b)P VI kongress ja EK(b)P Keskkomitee II pleenum, pidades silmas ENSV olusid ja lähtudes ÜK(b)P Keskkomitee otsustest ideoloogilise töö parandamise kohta ja seltsimees Stalini teose „Marksism ja keeleteaduse küsimused" ilmumisega seoses olevatest ülesannetest, märkisid oma otsustes, et tuleb tõsta ja tõsiselt parandada meie kõrgemate koolide õppe- ja teadusliku töö ideelis-poliitilist taset, õppejõudude tööalast kvalifikatsiooni, arendada kõrget revolutsioonilist valvsust, poliitilist teravust ja bolševistlikku leppimatust puuduste vastu, väsimatult tõsta kriitika ja enesekriitika taset, jätkata ning tugevdada võitlust kodanliku natsionalismi vastu, et lõppu teha tema kahjustavaile avaldustele.

Algaval õppeaastal tuleb tõsiselt võidelda õppe-, teaduslik-metoodilise ja teadusliku töö parandamise eest, et siin ei esineks enam formalismi, kodanlikku objektivismi, lömitamist manduva kodanliku kultuuri ees, apoliitilisust ning teiste kapitalismi igandite avaldusi. Samal ajal aga peab tegema kõik selleks, et kateedrites käiks elav, pulbitsev loov töö. Möödunud aastal Tartu Riikliku Ülikooli kateedrid tegid paljugi oma töö ümberkorraldamiseks seltsimees Stalini poolt keeleteaduse küsimuste kohta avaldatud geniaalsete tööde alusel ja lähtudes NSVL Teaduste Akadeemia ja Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia ühistest otsustest Pavlovi füsioloogiaõpetuse rakendamise kohta. Suurt tööd on tehtud mitšuurinliku bioloogiateaduse juurutamiseks õppe- ja teaduslikus töös. Aga see oli vaid asja algus. Õppetöö kontrollimine möödunud õppeaastal näitas, et siin on veel suuri puudusi. Sel aastal peab järgnema tõsine töö õppe-, metoodilise ja teadusliku töö sisulise külje, ideelis-poliitilise ning teadusliku taseme tõstmiseks. Kontroll selle töö kulgemise üle peab tõstetama kateedrites sellisele tasemele, et ükski positiivne või negatiivne fakt ei jääks tähelepanematuks, vaid saaks Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivile teatavaks.

Suured puudused esinevad veel teaduskondade ja kateedrite töös õppeprotsessi organiseerimise ja korrapärase kulgemise kindlustamise alal.

Paljudes kateedrites ei ole veel kindlaks tehtud õppejõudude ülesanded sügissemestriks, mis ähvardab juba õppetöö alguses õppeplaani täitmatajäämisega, mida milgi tingimusel ei tohi lubada. Ajajaotusplaanid on õppejõududel ja kateedrites tegemata. See asjaolu võib tuua kaasa programmi täitmatajätmise, nagu see juhtus möödunud õppeaastal matemaatika-loodusteaduskonna õppejõul Gabovitšil.

Suurt tähtsust omab hästi koostatud tunniplaan. Tunniplaanid tuli välja panna kümme päeva enne õppetöö algust, seda ülesannet aga tähtajaliselt ei täidetud.

Nagu möödunud aasta aruanne näitab, oli viiel teaduskonnal 329 programmist 147 programmi koostatud kateedrites. Kõiki neid ei ole veel suudetud KHM poolt kinnitada. See tõstab veel rohkem kateedrite vastutust nende programmide ideelis-poliitilise ja teadusliku väärtuse ning taseme eest. Aasta jooksul on avastatud reas programmides puudusi, on saadud uusi kogemusi, teadus on arenenud edasi, on ilmunud uut kirjandust. On tarvis kõigis kateedrites programmid uuesti läbi vaadata, teha vajalikud muudatused ja need muudatused esitada kinnitamiseleasatmiseks.

Kõik kateedrid peavad nõudma, et kõik õppejõud nädala jooksul esitaksid ajajaotusplaanid, millest oleks näha, kuidas üks või teine õppejõud kindlustab programmis ettenähtud küsimuste ja teemade läbivõtmist. Need ajajaotusplaanid tuleb kateedrikoosolekutel läbi arutada ja kinnitada.

Teaduskonnad ja kateedrid peavad septembrikuu esimesel nädalal koostama sügissemestri tööplaanid, kus oleks näha, mida teaduskond ja vastava teaduskonna kateeder konkreetselt kavatseb teha õppe-, õppe-metoodilise ja teadusliku töö parandamiseks.

Käesolevat õppeaastat algab TRÜ erilistes tingimustes. Põllumajanduse Akadeemia loomine ja rea teaduskondade eraldumine ülikoolist on toonud kaasa rea raskusi, eriti õppetöö korraldamise alal, kuna on vähenenud õpperuumide fond. See nõuab igalt teaduskonnalt ja kateedrilt ülejäänud õpperuumide fondi maksimaalset ärakasutamist. See asjaolu ei tohi põhjustada õppe-teadusliku töö taseme langemist, vaid vastupidi: õppeteadusliku töö tase peab tõstetama veel kõrgemale, kui see oli seni. Loosungiks peab olema: iga teaduskond ja kateeder peab kasutuses olevate ruumidega läbi saama ning leidma pinda üldülikooliliste õpperuumide fondi suurendamiseks.

Suurimaks puuduseks möödunud õppeaastal oli formalism ideelis-poliitilises kasvatustöös. Ei saa ütelda, et möödunud aastal oleks vähe peetud loenguid, konverentse, vähe oleks hõlmatud inimesi ideelis-poliitilise kasvatuse vormidega. Arvulisest küljest paistab, nagu oleks kõik kõige paremas korras. Sisuliselt aga on siin suured puudused. Marksismi-leninismi õhtuülikoolis ulatus puudujate protsent üle 15%. Kontroll iseseisvalt õppijate töö järele oli nõrk ja puudulik, mille tulemusena paljud ei saanud konkreetselt näidata, mis nad tegid ära aasta jooksul iseseisvalt õppides.

Tõsiselt ja põhjalikult on tarvis parandada ka poliitilist kasvatustööd üliõpilaste hulgas. Rööbiti õppetöös teostatava kommunistliku kasvatustööga peab toimuma üliõpilaste ideelis-poliitiline kasvatustöö ka väljaspool õppetööd reeglipäraselt poliitiliste informatsioonide korraldamise kaudu kõigile üliõpilastele. Seda tööd tuleb alustada kohe, niipea kui algab õppetöö.

Ideelis-poliitiline kasvatustöö peab olema sellisel kõrgusel, et ta kutsuks esile üliõpilaste kõrge aktiivsuse võitluses sajaprotsendilise osavõtu eest õppetööst, tarviliku lisakirjanduse süstemaatilise läbitöötamise ja õppeülesannete korraliku täitmise eest. Poliitiline kasvatustöö peab tagama üliõpilaste aktiivsuse ühiskondlikus töös.

Tartu Riiklik Ülikool sammub vastu oma 150 aasta juubelile. Algav õppeaasta peab näitama, et ülikooli kollektiiv suudab seista oma ülesannete kõrgusel ja hoida kõrgel nõukogude kõrgema kooli au. Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv oma tööga tõestab, et nõukogude korra tingimusis ülikool viib edasi progressiivse teaduse traditsioone, ületab teaduse arengu piirid kapitalistlikus ühiskonnas, suudab olla nende ülesannete kõrgusel, mis kõrgemate koolide ette on püstitanud seltsimees Stalin.

V. Reiman,
TR Ülikooli õppeprorektor

Parimat edu!

Nagu igal aastal, nii ka tänavu täieneb meie ülikooli pere rohkete noorte võrra, kes — lõpetanud keskkooli — tulevad täiendama oma haridust Tartu ülikooli teaduskondades. Meie ülikooli võeti vastu kokku 475 noort, neist suurem osa arsti- ja ajaloo-keeleteaduskonda. Kasutades nõukogude võimu poolt loodud avaraid võimalusi ja väljendades oma püüdu uute teadmiste järele, esitasid sajad abituriendid avalduse TR Ülikooli astumiseks. Seetõttu mitmes teaduskonnas, nagu arsti- ja matemaatika-loodusteaduskonnas kujunesid vastuvõtueksamid pinevateks võistluseksamiteks.

Sooritanud edukalt sisseastumiseksamid, võivad uued üliõpilased täna juba vastu võtta üliõpilaspileti ja astuda võrdsete liikmetena ülikooli pere koosseisu. Õigusteaduskonda astusid näiteks sm-d V. Naissoo ja Lilian Vellerand, kellele kui keskkooli medaliga lõpetanuile ja eksamiteta ülikooli vastuvõetuile rektor aulas pidulikult ulatab kätte punakaanelise üliõpilaspileti.

Arstiteaduskonda astunute hulgas on õppetöö eesrindlased Evald Kullamaa, Marja Mihkla, Riste Ridala jt., kuna sama teaduskonna vene õppekeelega osakonnas alustavad õppimist Joosep Beltšikov, Agnes Rodionova ja rida teisi. Hulga uusi üliõpilasi võttis vastu ka farmaatsiaosakond, teiste hulgas ka keskkooli medaliga lõpetanud Õie Kangru ja Liidia Üsai.

Matemaatika-loodusteaduskond oma arvukate osakondadega äratas samuti huvi väga paljudes keskkoolilõpetajais. Matemaatika valisid oma erialaks teiste hulgas Asta Eero, Erich Jõgi ja Kaljo Pung, füüsikat asuvad õppima sm-d Vesman, Mägi, Kajara jt. Küllalt rohkesti oli sisseastujaid ka geograafia osakonda. Geograafideks, keda kodumaa praegu väga vajab, saavad eesrindlikud keskkoolilõpetajad Murel, Tammlaan jt.

Paljude tublide noorte, kelle hulgas üle kolmandiku on kommunistlikke noori, juurdetulek meie ülikooli on rõõmustavaks sündmuseks. Kogu TRÜ õppejõudude ja üliõpilaste pere tervitab südamlikult sisseastujaid ja soovib neile parimat edu tööks kõrgemas õppeasutuses.

E. Laidvee

KUIDAS MÖÖDUS SUVI

Praktikal vennasvabariikides

Paljudele Tartu Riikliku Ülikooli ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia üliõpilastele oli lõppenud suvevaheaeg mitte üksnes puhkeajaks, vaid osa sellest oli pühendatud ka tõsisele ja tähtsale tööle — menetluspraktikale.

Praktika toimus ka EPA metsanduseteaduskonna metsatööstuse osakonna IV kursuse lõpetanuile. Kasutades avanenud võimalusi, siirdusid viis üliõpilast praktikale Leningradi oblastisse, Lodeinoje Polesse. Töötades sealses mehhaniseeritud metsapunktis, omandasid nad palju uusi teadmisi ja kogemusi tehnika rakendamiseks metsatööstuses. Eesrindlik üliõpilane Vello Kaarna, kes praktikal töötas teemeistrina, jutustab vaimustatult huvitavast ja muljeterikkast suvepraktikast.

Grupp õigusteaduskonna III kursuse lõpetajaid tegi prokuratuuripraktika läbi Leningradi prokuratuuriorganeis. K. Tamm, B. Jakobson, L. Kallaste, I. Martin ja teised üliõpilased, kes olid praktikal kangelaslinnas, märgivad üksmeelselt suurepäraseid töötingimusi, kvalifitseeritud juhendamist ja sõbralikku vastuvõttu, mis sai neile Leningradis osaks.

E. Pärn

Meeldejäävad puhkepäevad

Üliõpilaste ja õppejõudude puhkamisvõimaluste avardamiseks kutsusid ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid komsomolikomitee algatusel ellu ülikooli oma puhkekodu. Selleks leiti sobivad ruumid Otepää lähedal Käärikul, kus asub meie spordibaas. Ilus loodus, korralikud ruumid, hea kultuuriline teenindamine ja toitlustamine — see kõik aitas kaasa suvepuhkuse meeldejäävaks möödasaatmiseks.

Puhkekodu tegutses kogu augustikuu vältel, millise aja jooksul siin viibis kaks vahetust puhkajaid. Puhkajad pöördusid pärast kaht puhkekodus veedetud nädalat tagasi hästi puhanuna ja päevitununa, tublisti kosununa ja parimate muljetega. „Ideaalsemaid tingimusi rahulikuks ja kosutavaks puhkuseks on raske kujutellagi," räägib õigusteaduskonna IV kursuse üliõpilane sm. Silk oma muljetest puhkekodus möödasaadetud päevadest. Parimaks tunnustuseks puhkekodule on see, et rida üliõpilasi, nagu sm. V. Lehari jt., kes viibisid puhkekodus esimeses vahetuses, avaldasid soovi sinna jääda ka kuu teiseks pooleks.

Uudse ürituse täielik edu räägib sellest, et peaks leitama võimalusi taolise puhkekodu korraldamiseks ka edaspidi, ja mitte ainult suvel, vaid ka talvisel õppetöövaheajal.

E. Arukask

Toimetuselt

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" toimetus tervitab TR Ülikooli õppejõude, üliõpilasi, teenistujaid ja töölisi uue õppeaasta alguse puhul ja soovib neile jõudu ning tahet edukaks tööks ülikooli töö ideelis-teoreetilise taseme tusu nimel.

Tänase numbriga alustab meie leht jälle regulaarset ilmumist. Loodame, et ajaleht uuel õppeaastal saavutab veel tihedama kontakti ülikooli kollektiiviga ja leiab selles veel laiemat kõlapinda. On tarvis ajalehe ümber koondada tugev kirjasaatjate aktiiv, kes informeeriks lehe kaudu avalikkust igas meie kollektiivi osas tehtud edusammudest ja esinevatest puudustest.

Ees seisab ka ülesanne uuel õppeaastal tingimusteta realiseerida loosung: „Iga TRÜ kollektiivi liige olgu oma ajalehe tellija!" Ameti ühinguorganisatsioonid peavad selles ürituses nüüd näitama hoopis suuremat algatusvõimet, töökust ja järjekindlust. Mis puutub ajalehe tellimise tingimustesse, siis 1 eksemplari tellimine 1 kuuks maksab 1 rubla. On soovitav tellimine ära anda ühiskondlikule ajakirjanduse levitajale, kes peab raha sisse maksma ülikooli kassasse (peahoone II korrusel). Kassast antavale kviitungile tuleb märkida tellinud kollektiivi nimetus, tellijate arv ja ajavahemik, milleks tellimus on antud. Seejärel tuleb kviitung ära anda kas TRÜ Ametiühingu Komiteesse või meie ajalehe toimetusse (mõlemad asuvad Ülikooli tän. 46, III korrusel). Ajalehtede kättetoimetamine tellijaile toimub dekanaadi kaudu.

Vastutava toimetaja aj. kt. O. Utt

MB 12501. Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimise nr. 2360

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 27 (115) Reedel, 7. septembril 1951. a. IV aastakäik

Õpetuse kõrge ideelis-teoreetilise taseme eest

Alanud õppeaasta möödub meil TR Ülikooli 150. aastapäeva ettevalmistamise ja tähistamise tähe all. Ülikooli kollektiiv on kindlalt otsustanud vastu võtta oma suurpäeva võitude ja saavutustega kõigil tööaladel. On täiesti loomulik, et meie pingutused ülikooli juubeli eel peavad keskenduma eelkõige kõige tähtsamale töölõigule — õppetöö ideelis-teoreetilise taseme tõstmisele.

Meile on hästi teada, et kuni viimase ajani on paljude loengute suhteliselt madal tase üheks suurimaks puuduseks meie töös. Möödunud õppeaastal ilmnes rida juhtumeid, kus loengud olid sisutud ja igavad, lähtusid kodanliku objektivismi positsioonidelt, olid elukauged ja ei vastanud neile nõudeile, mida peab rahuldama õpetus nõukogude kõrgemas õppeasutuses. Selleks, et otsustavalt parandada olukorda ja viia õpetamise tase hoopis kõrgemale kui seni, on meil vaja kindlustada õppejõudude teaduslike teadmiste rikastamine, nende vaba orienteerumine marksistlik-leninlikus teoorias ja oskus seda loovalt rakendada, pedagoogilise meisterlikkuse kõrge tase.

Mis puutub õppejõudude ideelis-poliitilise ettevalmistuse parandamisse, siis on tarvis suuremat tähelepanu pöörata parteiharidustöö võrgu tegevusele. Meie tänases lehes tuuakse mõningaid kokkuvõtteid eelmisel õppeaastal selles töölõigus esinenud puudustest. On tarvis tagada nende tingimatu vältimine, poliitkoolide ja -ringide, aga samuti Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis õppijate töö peab muutuma hoogsamaks, sisukamaks ja tulemusrikkamaks. Eelkõige aga tuleb hakata tõsiselt tegelema iseõppijate tööga. Pole saladuseks, et iseõppija nimetus tihtipeale on kattesildiks tegevusetusele, kontrolli puudumise tõttu ei suuda aga meie ühiskondlikud organisatsioonid siin vajalikku korda majja seada. Niisugusele olukorrale on vaja teha lõpp. Valmistanud hoolega ette õppeaasta, peavad teaduskondade parteiorganisatsioonid, eelkõige aga ametiühing tõsiselt tegelema poliitilise õppuse kõigi vormide suunamise ja kontrolliga.

Tõsine töö seisab ees ka õppejõudude teaduslike teadmiste rikastamise osas. Tuleb tunnistada, et seniajani pole rektoraat ega ühiskondlikud organisatsioonid küllaldase nõudlikkusega püstitanud ülesannet, et iga õppejõud peab end erialaselt pidevalt täiendama ja viljakalt tegelema teadusliku tööga, ega kontrollinud selle ülesande täitmist. Süstemaatiline töö dissertatsioonide kallal, järjekindel teaduslike tööde teostamine, tutvumine vennasvabariikides tehtava teadusliku tööga jne. — niisugused töövormid peavad leidma rakendust iga õppejõu juures. Suurt tähtsust omab siin ka vennasvabariikide teadlaste abi organiseerimine. Selles mõttes on väga teretulnud algatus niisuguste vajalike loengute korraldamiseks käesoleval semestril, nagu „Nõukogude keeleteaduse küsimustest seltsimees Stalini teoste valguses", „Kaasaja matemaatika metodoloogilised probleemid" (NSVL TA korrespondeeriv liige, Stalini preemia laureaat A. D. Aleksandrov), „Aine ehituse üleliidulise konverentsi kokkuvõtted" (akadeemik A. N. Terenin) ja „Kaasaja geograafia metodoloogilised probleemid" (Leningradi Riikliku Ülikooli professor V. M. Tšetõrkin).

Kõigis teaduskondades on tarvis tõsiselt tegelda õppejõudude pedagoogilise meisterlikkuse tõstmise küsimusega. Suur vastutus on siin metoodilistel nõukogudel, aga samuti kateedrikollektiividel.

Õpetuse ideelis-teoreetilise taseme tõstmise tõhusaks ja otsustavaks relvaks on bolševistlik kriitika ja enesekriitika. Kui meil siiaajani on tüüpiliseks nähtuseks, et sissekanded loengute vastastikuse külastamise päevikuis kannavad ülistavat iseloomu, siis on vaja jõuda niikaugele, et kõik õppejõud mõistaksid ausa seltsimeheliku kriitika abistavat osa ja oma printsipiaalsete märkuste ja näpunäidetega aitaksid teistel õppejõududel parandada tööd. Lõpp sõbramehelikkuse kopitanud õhkkonnale kateedrites — see peab olema meie loosungiks.

Täna toimub üleülikooliline õppejõudude nõupidamine, kus tuleb kriitika ja enesekriitikaga läbi vaadata kogu tehtud töö ja püstitada eesmärgid tulevikuks. Suurimat tähelepanu nõupidamisel peaks osutatama õppetöö ideelis-teoreetilise kvaliteedi tõstmise probleemile, mobiliseerides kogu õppejõudude kollektiivi selle keskse ülesande lahendamisele. On ju selge, et õppetöö ideelis-teoreetiline tase on otsustav tegur kogu ülikooli töös, tema tegevuses uue kaadri kasvatamisel. Seepärast seisneb meie põhiline ülesanne TR Ülikooli juubeli ettevalmistamisel võitluses õpetuse kõrge ideelis-teoreetilise taseme eest.

Pedagoogiline kaader tugevneb

Aasta-aastalt tugevnevad meie ülikooli kaadrid tublide, nõukogude kõrgemates õppeasutustes ettevalmistuse saanud õppejõududega, kelle ideelis-teoreetilise ettevalmistuse ja pedagoogilise meisterlikkuse kõrge tase on tõhusaks panuseks ülikooli töö parandamise üritusse.

Tänavu sügisel alustas järjekordselt tööd ülikoolis rida uusi õppejõude. Filosoofia kateedri tugevdamiseks on TR Ülikooli suunatud tööle kateedri juhatajana filosoofiateaduste kandidaat sm. Sapožnikov ja õppejõuna filosoofiateaduste kandidaat sm. Maroškina. Ka teiste ühiskonnateaduste kateedrite õppejõudude kaader on täienenud. Marksismi-leninismi aluste kateedris alustab õppejõuna tegevust sm. Mäe, kuna poliitilist ökonoomiat hakkab seniste õppejõudude kõrval õpetama veel ka sm. Puis.

Tugevdatud on ka vene keele kateedri koosseisu. Leningradist saabusid siia õppejõud sm-d Orlova, Samodova ja Gurjeva, kellele lähemas tulevikus on oodata veel rea seltsimeeste lisandumist. Meie ülikooli lõpetanuist asusid siin tööle sm-d Oleneva ja Auling.

E. Parik

Toimub õppejõudude nõupidamine

Täna õhtul algusega kell 18 toimub aulas seoses uue õppeaasta algusega õppejõudude üleülikooliline nõupidamine. Nõupidamisel kuulatakse ära ja arutatakse läbi TR Ülikooli rektori prof. F. Klementi ettekanne ülikooli kollektiivi ees seisvaist ülesandeist 1951./52. õppeaastal.

Asjaliku bolševistliku kriitika ja enesekriitikaga teinud kokkuvõtte senise töö tulemustest, peab õppejõudude pere sel nõupidamisel panema aluse väärilistele töövõitude saavutamiseks ülikooli kuulsusrikkal juubeliaastal.

Tänusõnadega suurele Stalinile

Teaduste Akadeemia pidulikult kaunis saal täitub kiiresti. Siia tuleb sadu töötajaid mitmesugustelt rahvamajanduse- ja kultuurialadelt, et kaasa elada ajaloolise tähtsusega sündmust vabariigi kultuurielus — Eesti Põllumajanduse Akadeemia avamist.

...Nõukogude Liidu hümni ülevad helid kuulutavad piduliku koosoleku algust. Määratu vaimustusega võetakse vastu otsus valida koosoleku aupresiidiumi ÜK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo liikmed eesotsas suure Staliniga.

Nüüd astub kõnetooli Eesti Põllumajanduse Akadeemia rektori kt. sm. R. Antons, kes esineb suure kõnega akadeemia asutamisest ja tema ees seisvatest ülesannetest.

Algavad tervitused. Esimesena antakse sõna EK(b)P Keskkomitee esimesele sekretärile sm. I. Käbinile, kes tervitab noore akadeemia kollektiivi südamlikult EK(b)P Keskkomitee ja vabariigi valitsuse nimel. Suure tähelepanuga kuulatakse sm. Käbini kõnet, milles antakse ülevaade meie vabariigi põllumajanduse ja vastava ala spetsialistide ees seisvaist määratuist ülesandeist.

Kasvatada veendunud leninlasi, andunud kommunismiehitajaid, stalinlikule ajastule väärilist eriteadlaste põlvkonda — see mõte läbib punase joonena sooje tervitussõnu ja edusoove, mida noorele õppeasutusele toovad EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. Kozlov, Läti Põllumajanduse Akadeemia prorektor sm. Burmistrov ja TR Ülikooli rektor sm. Klement. Kindla tõotuse täita seda ülesannet annavad akadeemia kollektiivi nimel dots. Hallik ja üliõpilane Kaarna.

Pärast seda, kui rektori kt. sm. Antons on ulatanud kätte üliõpilaspiletid reale akadeemia esimese kursuse üliõpilastele, võetakse üksmeelse vaimustusega vastu ettepanek saata tervitus nõukogude rahva targale juhile seltsimees Stalinile. Tervituses kajastub see suur tunne, mis erutab kõiki koosolekul viibijaid — palavaim tänu suurele Stalinile isaliku hoolitsuse eest, mida ta osutab meie noorsoo haridusele ja kasvatusele, kultuuri ja teaduse arengule meie maal. Tahtega olla selle stalinliku hoolitsuse väärilised, kaasa aidata nõukogude põllumajandusteaduse ja kolhoosikorra edasiseks õitsenguks, tänusõnadega nõukogude võimule ja suurele Stalinile alustab oma tänuväärset tööd stalinliku ajastu kaadrite uus sepikoda.

K. Rannik

Uue töörohke aasta algus

1. septembri hommikul täitsid sajad üliõpilased ja õppejõud viimase võimaluseni meie ülikooli aula, kus toimus õppeaasta avamisele pühendatud pidulik koosolek. Uue tööaasta avakoosolekust võtsid osa ka EK(b)P Keskkomitee esimene sekretär sm. Käbin, EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. Kozlov ja rida teisi külalisi.

TRÜ rektor prof. F. Klement, kes koosolijate poolt kestva aplausiga vastu võeti, jutustas oma sõnavõtus ülikooli kollektiivi ees seisvaist vastutusrikastest ülesannetest ülikooli juubeliaastal.

Seejärel ulatab prof. Klement pidulikus õhkkonnas kätte üliõpilaspiletid eesrindlikematele ülikooli vastuvõetud seltsimeestele. Elavate kiiduavaldustega tervitatakse üliõpilaskonna uut täiendust.

Kõnetoolis on ülikooli parteibüroo sekretär sm. Köörna. „On suur au õppida ülikoolis, kust võrsusid sellised suured teadus- ja kultuuritegelased, nagu Burdenko ja Pirogov, Kreutzwald ja Fählmann," lausub ta noorte üliõpilaste poole pöördudes. „Teie kohus on osutuda tegelikus töös selle au ja Nõukogude valitsuse hoolitsuse väärilisteks!"

Tervituseks võtab sõna ka matemaatika-loodusteaduskonna dekaani kt. dots. Mitt. „Tee teaduste kõrgustikkudeni ei ole kerge," kõneleb ta. „Ainult see, kes töötab visalt, väsimatult ja suurima järjekindlusega, suudab jõuda ülesseatud eesmärgini."

Sooje edusoove annavad uutele üliõpilastele üle veel ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. Tiido ja ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane sm. Lepik.

Pidulik koosolek on lõppenud. Algab uus pingelise töö aasta, mis peab tooma senisest veel suuremaid saavutusi kõigil aladel.

V. Kruuse

PARTEIELU

Parteiorganisatsioon suurte ülesannete ees

Ülikooli kommunistide ülesanded 1951./52. õppeaastal — sellele tähtsale küsimusele oli pühendatud meie parteiorganisatsiooni esimene koosolek uuel õppeaastal.

Ettekandega selles küsimuses esines TRÜ rektor prof. Klement. Peatudes pikemalt ülikooli edasise arenemise perspektiividel rõhutas ta vajadust taastada kuulsus, mis oli omane Jurjevi ülikoolile, parandada rahvuslike kaadrite ettevalmistamist ja selle töö käigus väljuda kitsalt rahvuslikest raamidest, hoolikalt kujundada ja tugevdada meie ülikooli profiili.

Siirdunud meie ees seisvate konkreetsete ülesannete vaatlusele, koondas ettekandja peatähelepanu teadusliku töö küsimustele. „Ülikooli erinevus keskkoolist seisneb selles, et siin õppija saab teaduslikke teadmisi esimesest allikast — inimeselt, kes ise loob seda teadust. Sellepärast on eriti lubamatu, et teadusliku töö osas seisab meie ülikool häbiväärselt madalal tasemel," rääkis prof. Klement. Ebanormaalne on näiteks olukord ühiskonnateaduste kateedrites, mis pole teadusliku töö plaanis esindatud ühegi teemaga. Suurteks väärnähtusteks on teaduslike tööde tähtaegade ülearune pikaksvenitamine, faktilise kontrolli puudumine selle töö käigu üle, paljude teadlaste kõlbmatu praktika orienteeruda ainult suurte monograafiate koostamisele jne. Kõneleja märkis ka vajadust luua mõningad teaduslike töötajate kohad ülikooli juures.

Suurimat tähtsust ülikooli töö parandamises tema suure juubeli eel omab ka õppejõudude ideelis-poliitilise enesetäiendamise parandamine, võitluse teravdamine kodanliku ideoloogia igandite vastu, õppejõudude pedagoogilise meisterlikkuse tõstmine. On vaja tõsist ja kannatlikku kasvatustööd intelligentsi hulgas töötajate kaasatõmbamise alusel ühiskondlikku tegevusse.

Ettekandele järgnesid elavad läbirääkimised, mille raames võtsid sõna sm-d Martinson, Bronštein, Rõbkin, Kurg, Roots, Javkina, Issakova, Vill, Köörna jt.

Läbirääkimistel käsitleti mitmekesiseid õppe- ja teadusliku töö küsimusi. Märgiti näiteks, et üliõpilaste vastuvõtu kontingendid ei vasta käesoleva ajani olemasolevatele vajadustele. Selle tagajärjel ajaloo-keeleteaduskond valmistas ette filolooge erialadel, kus puudus vajadus kaadri järele, neil aladel, kus kaadrit aga väga vaja oli, ei suutnud ta täita talle pandud lootusi.

Mis puutub õppetöö organiseerimisse, siis käesoleva õppeaasta ettevalmistamine toimus hilinemisega ja kaugeltki mitte laitmatult. Teaduskondade dekaanid tundsid vähe huvi vastuvõtu käigu ja tulemuste vastu. Õppeprotsessi paremat organiseerimist takistab suuresti ka see, et õppeosakond on üle koormatud kõrvaliste, temale mitteomaste kantseleilike funktsioonidega.

Teadusliku uurimistöö osas mitmed sõnavõtjad märkisid õigusega, et õppejõudude elavamat tegevust sellel alal takistab tunduvalt ülekoormatus. Eriti on see kehtiv ühiskonnateaduste kateedrite õppejõudude kohta.

Koosolek näitas veel kord, et ülikooli kollektiivi ees seisavad tänavusel õppeaastal eriti vastutusrikkad tööülesanded. Parteiorganisatsioon saab edukalt täita oma tähtsat osa nende lahendamisel üksnes siis, kui veelgi tõuseb siseparteilise töö tase. Ei ole kahtlust, et parteiorganisatsioonide loomine kõigi teaduskondade juures, tugeva parteitu aktiivi koondamine nende ümber suudab kindlustada veelgi parteiorganisatsiooni juhtivat osa ja aitab kaasa eelseisvate suurte tööde teostamiseks.

Mullused vead ei tohi korduda

Kõrgemate koolide ja teaduslike asutuste töötajate kommunistlik kasvatus on ametiühingu kohalike komiteede esmajärguliseks ülesandeks. Selle ülesande saab lahendada töötajate poliitilise teadlikkuse pideva tõusuga marksismi-leninismi teooria omandamise teel.

Kuid sellele tähtsale töölõigule ei ole TRÜ a/ü kohalik komitee senini küllaldast tähelepanu osutanud. Õppejõudude ja teenistujate poliitilise enesetäiendamise kontroll, mida teostati möödunud õppeaastal esmakordselt alles märtsis, avastas rea puudusi, mida olnuks hõlpus likvideerida ja mis oleksid ammu olnud likvideeritud, kui kontrolli oleks teostatud pidevalt õppeaasta algusest peale. Selgus näiteks, et paljudel Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis õppivail õppejõududel, nagu sm. Randalu (õigust.), Laaman, Ratnik, Tõnisson (arstit.), Ruubel ja Teiss (mat.-loodust.), Maiste (aj.-keelet.) oli osa eksameid tegemata. Kehakultuuriteaduskonna osas esines väga palju puudumisi loenguilt.

Kontrollimisel ilmnes ka, et ajaloo-keeleteaduskonna õppejõududel polnud võimalik osa võtta kõrgemat tüüpi filosoofilisest seminarist, kuna samal ajal toimusid ka nende kateedrite koosolekud. Selliseid häirivaid nähtusi esines mujalgi. Edaspidi tuleb kindlustada, et ürituste kokkulangemised oleksid täielikult väldituid.

Kõige halvem oli lugu poliitkoolidega. Neid pidi plaani järgi töötama 8, tegelikult töötas aga 6. Varustus- ja transporditööliste üks poliitkool lakkas tegutsemast juba möödunud aasta sügisel, kuna ei suudetud kindlustada küllaldase arvu kuulajate korrapärast osavõttu tööst. Adm.-majandusosakonna teine poliitkool töötas novembrini, mil propagandist sm. Kuzenkina vabastati, ilma et talle oleks määratud asendajat. Peale selle ei määratud adm.-majandusosakonna kahele rühmale sügisel üldse lektorit. Seega jäi ca 100 inimest organiseeritud poliitilise enesetäiendamise võimaluseta. Niisugused häirivad faktid peavad olema meile tõsiseks hoiatuseks.

Märksa korralikumalt töötasid poliitringid. Esiletõstmist pälvivad propagandistid sm-d Vigla, Marland, Paul, Võrse, Reinaru jt. Sagedaseks puuduseks siiski oli kuulajate passiivsus seminarides, kuid seegi väärnähe on hea töö puhul hõlpsasti likvideeritav, nagu näitavad eesrindlike propagandistide kogemused.

Neile, kes ei võtnud osa mainitud ringide ja koolide tööst, oli korraldatud marksismi-leninismi teooria omandamine iseõppimise teel. Paremate tulemuste saavutamist selles töölõigus takistab tõsiselt küllaldase sisulise kontrolli puudumine iseõppijate töö üle.

Õppejõudude ja teenistujate poliitilise enesetäiendamise tulemused möödunud õppeaastal, kõik omandatud kogemused räägivad sellest, kui suurt tähtsust omab pidev, õppeaasta algusest peale teostatav kontroll kõigi õppijate rühmade üle. Sellise kontrolli peame me algaval poliithariduse õppeaastal tingimata organiseerima.

Ametiühingukomitee ongi selles suunas astunud mõningaid samme. Kultuurikomisjoni kohustati viima sisse täpne arvestus üritusest osavõtu kohta personaalselt ja teaduskondade kaupa (parteitute seltsimeeste osas pole seda seni tehtud). Poliitilise õppuse parandamiseks vastuvõetud otsuses märgitakse ka vajadust kiires korras likvideerida kõik propagandistide väljalangemisest tekkida võivad töötakistused, samuti vältida ürituste kokkulangemisest tingitud korratused.

On tarvis leida tõhusam moodus iseõppijate ja individuaalplaani alusel töötajate tegevuse kontrollimiseks.

Töö paremaks korraldamiseks moodustati 3-liikmeline komisjon poliitharidustöö otseseks juhtimiseks. Töötades tihedas kontaktis parteiorganisatsiooniga suudab see komisjon ja kogu ametiühinguorganisatsioon tervikuna kahtlemata palju ära teha poliitharidustöö taseme otsustavaks tõstmiseks.

A. Tolk,

ametiühingukomitee massilise kultuuritöö komisjoni esimees.

Väärikalt vastata ajaloo-keeleteaduskonna üleskutsele

Möödunud õppeaasta lõpul pöördus ajaloo-keeleteaduskonna kollektiiv teiste teaduskondade poole üleskutsega mobiliseerida kõik jõud Tartu ülikooli 150. aastapäeva ettevalmistamiseks. Ajaloo-keeleteaduskonna õppejõud ja üliõpilased võtsid endale rea konkreetseid kohustusi teadusliku ja ühiskondliku töö, aga samuti õppedistsipliini parandamise osas.

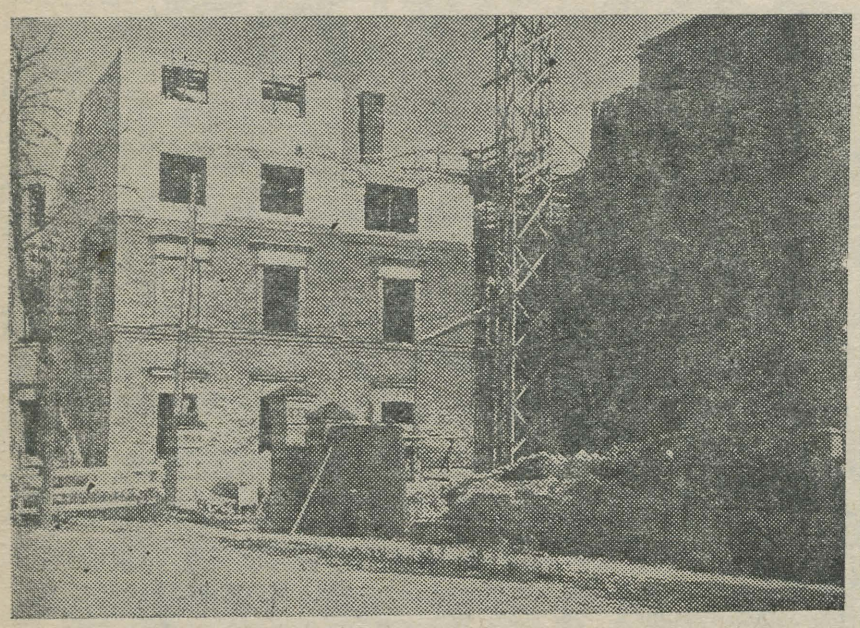
Kahjuks peab märkima, et sellel heal algatusel pole olnud väärilist vastukaja. Avalikkuses reageeris üleskutsele ainult õigusteaduskond, töötades välja omapoolsed juubelieelsed kohustused. Teistes teaduskondades on üleskutse kas hoopis läbi arutamata või läbi arutatud üksnes formaalselt. Kehakultuuriteaduskonna dekanaadis näiteks ei teata midagi ei üleskutsest endast ega ka sellele vastamisest. Sm. Laidvere, kelle poole soovitatakse pöörduda, püüab üleskutsele mittereageerimist KKT poolt vabandada sellega, et kateedrites on olemas plaanid juubeli ettevalmistamiseks. See näitab asja sisu mittemõistmist — ei saa ju mingil kateedri tööplaanil olla vajalikku masse mobiliseerivat ja innustavat toimet.

Ajaloo-keeleteaduskonna üleskutse pole seni teed leidnud ka matemaatika-loodusteaduskonda.

Ent sealgi, kus kohustused juubeli auks on formuleeritud, ei ole asjad kaugeltki korras. Ei arstija õigusteaduskonnas ega ka üleskutse esitanud ajaloo-keeleteaduskonnas endaski ole kuigi palju tehtud võetud kohustuste realiseerimiseks ja laiade hulkade koondamiseks juubeli ettevalmistamisele. Juubelieelseid ülesandeid pole arutatud kursustel ega rühmades. Tegelikult puuduvad õppejõudude individuaalsed kohustused juubeli auks. Kuni käesoleva ajani jääb tõeks see, et meil ei ole loodud laialdast ühiskondlikku arvamust juubeli ettevalmistamise ümber, ei ole organiseeritud massilist liikumist kuulsa tähtpäeva vastuvõtuks.

Nende puuduste kohene likvideerimine, konkreetsete kohustuste väljatöötamine, nende viimine iga üksiku kollektiivi liikmeni ja nende täitmise igapäevane organiseerimine on kõigi teaduskondade dekanaatide ja ühiskondlike organisatsioonide edasilükkamatu ülesanne.

J. Kask

Kerkivad uue ühiselamu müürid. J. Miku foto

Raamatukogu ootab lugejaid

Koos õppetöö algusega Tartu Riiklikus Ülikoolis on taas avatud TRÜ Pearaamatukogu. Pärast suvist vaheaega ootab raamatukogu endisi ja ka uusi lugejaid. Eriti ootab raamatukogu kõiki I kursuse üliõpilasi.

Käesoleval õppeaastal toimub raamatute laenutamine igal tööpäeval kella 12—17-ni. Samal ajal toimub ka uute lugejate registreerimine ja kõigi endiste lugejate ümberregistreerimine üliõpilaspiletite ja töötõendite põhjal. Lugemissaalid on avatud nagu varemgi esmaspäevast reedeni kella 8—22, laupäeval kella 8—17 ja pühapäeval kella 12—20.

Uuendusena võetakse raamatukogus kasutusele lugejapilet, kusjuures edasine raamatukogu kasutamine toimub ainult nimetatud dokumendi esitamisel. Laenutustehnikas on senise laenutussedelite süsteemi asemel asutud rakendama lugejakaarti ja raamatukaarti, millega langeb ära lugejale tülikas ja aeganõudev laenutussedeli täitmine. Et tagada üliõpilastele ja õppejõududele mugavat ja häirimatut töötamist lugemissaalides, korraldatakse käesoleval aastal pearaamatukogus riietehoid. Ühtlasi teostatakse riietehoiu juures raamatukogu külastajate arvestamist kontroll-lehtede abil.

Et tutvustada äsja ülikooli astunud üliõpilastele raamatukogu kasutamiskorda, korraldab raamatukogu 10. sept. — 30. nov. kõigile I kursuse üliõpilastele raamatukogu tutvustamise konsultatsioone. Üliõpilaste eneste huvides soovitab raamatukogu konsultatsioonidest osa võtta 100%-liselt.

Raamatukogu tahab eeloleval õppeaastal süvendada kontakti lugejatega.

A. Hiir,
TRÜ Pearaamatukogu direktori kt.

Juhtivate organite valimine on ülitähtis kampaania ametiühingu elus

Algaval õppeaastal seisavad ülikooli ametiühinguorganisatsiooni ees väga vastutusrikkad ülesanded. Me peame kindlustama otsustava tõusu ametiühingulises tegevuses, kindlustama ametiühingule kõikjal eesrindliku koha üliõpilaste kommunistliku kasvatuse ja ülikooli töö parandamise organiseerimises.

Otsustavaks lüliks selle ülesande lahendamisel on rühmaorganisaatorite töö. Sellepärast on tarvis tänavu mitte korrata möödunud aasta vigu, mil rühmaorganisaatorite valimine ja seega nende tööleasumine lubamatult viibis. Rühmaorganisaatorite valimist on tarvis alustada viivitamatult ja see kõikjal 15. septembriks lõpule viia. Nõnda kindlustame rühmaorganisaatorite õigeaegse tööleasumise ja loome eeldused süsteemikindlaks ametiühinguliseks tööks.

Selleks, et ametiühingu töö kulgeks hästi, tuleb kõigil aru saada, et rühmaorganisaatori ülesanded ei piirdu kaugeltki liikmemaksude kasseerimisega. Kahtlemata on ka liikmemaksude kogumine oluline rühmaorganisaatori töö näitaja, kuid kaugeltki mitte peamine. Rühmakolmik, mille koosseisu kuulub ka ametiühingu rühmaorganisaator, on tõeline rühma juhtiv tuumik. Seepärast ei tohi ametiühingu rühmaorganisaator eemale jääda ühegi ürituse organiseerimisest, olgu see siis võitlus õppeedukuse ja -distsipliini tõstmise eest, taastamistööde lõpuleviimine või šeflusaluse kolhoosi külastamine, arutluskoosoleku läbiviimine või mõni teine rühmas toimuv ettevõte.

Kõigi nende vastutusrikaste ülesannete edukat lahendamist võime oodata ainult siis, kui valime rühmaorganisaatori kohale aktiivse, autoriteetse ja eeskujuliku üliõpilase. Rühmaorganisaatori valimiseks tuleb läbi viia rühma üldkoosolek, kus üliõpilane, kes möödunud õppeaastal töötas rühmaorganisaatorina, annab aru oma tegevusest. Pärast aruande läbiarutamist valitaksegi lahtisel hääletamisel uus organisaator. On soovitav, et neil koosolekuil viibiksid ka büroo esindajad, kes selgitaksid üliõpilastele rühmaorganisaatori ja üldse ametiühingu liikme õigusi ning kohustusi.

Septembrikuu teise poole jooksul viiakse läbi teaduskondade ametiühinglaste üldkoosolekud uue büroo valimiseks. Täpsed tähtpäevad on ülikoolikomitee poolt juba kindlaks määratud ja neist tuleb rangelt kinni pidada. Need koosolekud tuleb hoolikalt ette valmistada. Büroo senisel esimehel tuleb esineda aruandega, mis peab sisaldama kogu ametiühingulise töö ulatusliku ja sügava analüüsi, kriitika ja enesekriitika rakendamise alusel andma suundi töö edasiseks parandamiseks.

Teaduskondade üldkoosolekuil tulevad peale büroode liikmete valimisele ka delegaadid üleülikoolilisele ametiühingu konverentsile, mis leiab aset oktoobrikuu esimesel poolel.

Nende ürituste korraldamisel tuleb silmas pidada möödunud aastatel esinenud põhilist viga, mis seisneb selles, et meil on ametiühingu tööle väga vähe kaasa tõmmatud õppejõude. Ka töö ise toimub suuremalt osalt üliõpilaste hulgas. Selle vea parandamisel peame eeskujuks võtma vennasvabariikide ülikoole, kus ametiühingulises töös ja ametiühingu juhtivais organeis on aktiivseteks osavõtjateks professorid, dotsendid jt. õppejõud.

Olulist tähtsust omab ka äsja ülikooli astunute kaasatõmbamine ametiühingu tööle, nende värbamine ametiühingu liikmeks. Teaduskondade bürood peavad selle küsimuse lahendamise eest hoolt kandma, ühtlasi aitama noori nende kohanemisel tööga ülikoolis.

Ametiühingute juhtivate organite valimine on ülitähtis kampaania TRÜ ametiühinguorganisatsiooni elus, sest sellega paneme organisatsioonilise aluse edasisele tööle. Et see oleks edukas, on vaja juhtivate organite valimine hästi ette valmistada ja läbi viia kõrgel ideelis-poliitilisel ning organisatsioonilisel tasemel.

A. Käärik,
TR Ülikooli Ametiühingu Komitee aseesimees.

Tõsta kateedrite vastutust kaugõppe töö eest

Möödunud õppeaasta lõpul sai kaugõppeosakond ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool" terava kriitika osaliseks. Juba siis hakkas kaugõppeosakond jõudumööda kõrvaldama mõningaid vigu ja puudujääke, millele osutati kriitikas ja mis sõltusid kaugõppeosakonnast endast.

Uue, ülikooli juubeli-õppeaasta ettevalmistust algas kaugõppeosakond uue vastuvõtu õigeaegsest ja korrapärasest organiseerimisest. Selle tulemusena täitsime käesoleval aastal esmakordselt TRÜ kaugõppeosakonna ajaloos täielikult uute üliõpilaste vastuvõtu plaani. Kui eelnevatel aastatel täideti see plaan tavaliselt 50 või 60% võrra, siis käesoleval aastal võisime korraldada koguni võistluseksamid sisseastumisel õigusteaduskonda, ajaloo ja eesti keele osakondadesse, mis lubas teha juba teatud valikut. Tulemusena astus I kursusele mittestatsionaarselt omandama kõrgemat haridust 145 seltsimeest

Uus vastuvõtt mittestatsionaarsesse osakonda on käesoleval aastal läbi viidud märksa paremini mitte üksnes kvantitatiivsest, vaid ka kvalitatiivsest küljest: oleme vastu võtnud põhjalikuma ettevalmistuse saanud koosseisu kui varemail aastail.

Kuid see ei tohi veel põhjust anda rahuloluks. Otse vastuoksa: seda suurem peab olema meie vastutustunne edaspidi läbiviidava õppetöö kvaliteedi eest. Uus vastuvõtt kohustab meid senisest palju põhjalikumalt ja mitmekülgsemalt töötama kaugõppe alal. Noored kaugõppijad, samuti kui vanemate kursuste üliõpilasedki on õigustatud nõudma ülikoolilt sisukaid loenguid ja konsultatsioone, täisväärtuslikke juhendeid ja õppekirjandust, hoolikat ja igakülgset abi kõigilt kateedritelt. Kaugõppeosakond on kohustatud kiiresti reageerima igale üliõpilase kirjale ja nõudele. Juhendavad loengud ja konsultatsioonid ei tohi olla pealiskaudsed ja külmad, vaid nad peavad innustama tööle, raskusi võitma.

Mõnel meie seltsimehel-õppejõul on saanud halvaks kombeks vähimatki ülesandekest mittestatsionaarsel alal kohe ümber arvestada rubladeks. Kaugõppele vaadatakse kui ebameeldivale lisakohustusele. On õige, et suur osa mittestatsionaarsest õppetööst läheb käesoleval õppeaastal tunnitasu alusele, kuid selle kõrval jääb ikkagi rida väga tähtsaid õppe-metoodilisi ülesandeid (nagu juhendite koostamine, nõupidamised, kirjavahetus, õppeplaanide koostamine jne.), mis jäävad ikka ja alati kateedrite ülesandeks ja mida ei saa alati tundide ja rubladega mõõta, kuna see kuulub kateedrite metoodilise töö hulka.

Kateedritel koos teadusala prorektoriga on vaja organiseerida mõne hädavajaliku õpiku koostamist kaugõppijaile, võttes need tööd ülikooli teadusliku töö plaani ja koordineerides see küsimus Kõrgema Hariduse Ministeeriumi vastavate instantsidega. Kaugõppeosakond peab organiseerima käesoleva semestri algul loengu õppejõududele teemadel: „Milline peab olema juhendav loeng kaugõppijaile" ja „Kuidas korraldada konsultatsioone kaugõppijaile".

Vastutav on ka ülikooli pearaamatukogu ja teaduskondade ning kateedrite raamatukogude ülesanne kaugõppe alal.

Seega on kaugõppe korraldamine palju laiahaardelisem üritus kui ainult kaugõppeosakonna aparaadi töö — ta tugineb meie õppejõudude kõrgele nõukogulikule teadlikkusele, partei-, kommunistlike noorte ja ametiühinguorganisatsioonide igakülgsele kaasabile.

Ed. Ertis,
kaugõppeprorektor

Kaugõppe teel haridust täiendama!

Lõpetasin tänavu kevadel Tartu Õpetajate Instituudi eesti keele ja kirjanduse osakonna ja siirdun tööle Rapla keskkooli. Kuna iga nõukogude noore kohustuseks on end pidevalt täiendada, siis otsustasin TRÜ-s asuda mittestatsionaarselt õppima eesti kirjandust. Koos minuga alustasid mittestatsionaarset õppimist ka minu kursusekaaslased sm-d Kuresoo, Põldmaa, Taalvelt, Tõnisson, Muuga jt. Kaugõppeosakonna juhtimisel ja kaasabil loodame õppida edukalt ja omandada teadmisi, mis võimaldaksid meil üha enam kasu tuua Nõukogude kodumaale.

Karl Muru

Tänuväärne algatus

Pidevalt kasvav raamatukogu kasutajate arv tingib suuremat operatiivsust ja kiirust lugejate teenindamisel, et õigeaegselt ja igakülgselt rahuldada kõikide soove. Seni kasutusel olev laenutusviis ei vastanud enam nõuetele, mille tõttu tuli ümber organiseerida raamatukogu töö ja üle minna ratsionaalsemale laenutussüsteemile. Üleminek uuele süsteemile nõuab aga tohutult palju tööd. Siin tuli raamatukogu töötajaile ootamatu abi Leningradist Tartu Riiklikku Ülikooli õppima tulnud üliõpilaste-kommunistlike noorte näol, kes oma algatusel pakkusid siin oma abi.

Raamatukogus asusid kommunistlikud noored täie innuga tööle ja tegid mõne päevaga ära küllaltki märkimisväärse töö. Üldse kirjutasid nad raamatukaarte 4103 raamatule, 1934 raamatule kleepisid etiketid ja kaarditaskud ja inventeerisid 625 raamatut. Tähendatud töö tegemiseks oleks kulunud ühel raamatukogu töötajal peaaegu terve kuu tõsist tööd.

Esiletõstmist väärivad kommunistlikud noored Speranskaja, Sokolova, Komaristaja, Ivanova, Voskresenskaja ja Koškina nii oma töö produktiivsuse kui ka kvaliteedi suhtes.

Teisedki kommunistlikud noored võiksid järgneda kangelaslinna Leningradi kommunistlike noorte eeskujule!

V. Kallas

Naiskomisjonide päevaülesanne

Naiskomisjonide põhimääruse kohaselt on naiskomisjon parteiorganisatsiooni juures tähtsaks lüliks ühenduse pidamisel naiste laialdaste hulkadega. Naiskomisjonide kaudu on antud võimalus täielikult kasutada ära naiste initsiatiivi nii majandusliku kui kultuurilise ülesehitustöö alal.

TRÜ naiskomisjon, mis valiti 27. oktoobril 1950, teeb praegu tõsist tööd nii TRÜ naiskomisjoni kui teaduskondade naiskomisjonide aruande-valimiskoosolekute ettevalmistamiseks. Kuna enamus teaduskondade naiskomisjone valiti oktoobris 1950, siis on nõutav, et aruande-valimiskoosolekud teaduskonniti oleksid läbi viidud 1. novembriks 1951.

Naiskomisjoni aruande-valimiskoosolek on tähtis poliitiline üritus ja selle heaks kordaminekuks peab kohe algama ettevalmistustööga. Astuge kohe kontakti teaduskonna partei-, a/ü ja komsomoliorganisatsiooniga, tõmmake aruande koostamisele kaasa oma parimad aktivistid ja kuulake tähelepanelikult töötajaskonna, üliõpilaste, koduperenaiste ettepanekuid ja soove! Ärge unustage peale töösaavutuste märkida ära esinenud vead ja puudused ning põhjused, millest need on tingitud! Hästi ja põhjalikult ettevalmistatud aruanne, mis täielikult vastab bolševistliku kriitika ja enesekriitika nõuetele, tagab koosolekul rohkesti asjalikke sõnavõtte ja väärtuslikke ettepanekuid ning näitab naiskomisjoni saavutusi kollektiivi kasvatamisel.

Ka organisatoorselt tuleb koosolek hästi ette valmistada. Tuleb mitte vähem kui 3 päeva enne koosolekut teada anda koosoleku aeg ja koht ning päevakord. Koosolek tuleb läbi viia organiseeritult, uute liikmekandidaatidega tuleb enne pidada vestlusi naiskomisjonide põhimäärusest, ja hoiduda komisjoni liikmete valimisest tagaselja.

Tervitatav nähe oleks, kui pärast koosolekut esineksid teaduskonna naistöötajad isetegevusega.

TRÜ naised! Valmistugem hästi naiskomisjonide aruande-valimiskoosolekuteks ja viigem need läbi kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel, bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähe all!

E. Paul,
TRÜ naiskomisjoni esimees.

Сегодня в номере

Передовая статья сегодняшнего номера озаглавлена, «За высокий идейно-теоретический уровень преподавания». В связи с предстоящим общеуниверситетским совещанием преподавателей в статье обращено внимание на наши главные задачи по повышению идейной и научной квалификации и педагогического мастерства преподавателей.

В разделе «Партийная жизнь» опубликованы обзор состоявшегося партийного собрания и статья тов. Толка о недостатках в работе сети партийного просвещения, на ликвидацию которых сейчас нужно обратить особенное внимание.

Вопросы подготовки к юбилею университета в номере представлены статей «Воззванию ист.-фил. факультета достойный ответ!»

Помещены также статьи «Повышать ответственность кафедр в деле заочного обучения» тов. Эртиса; «Библиотека ждет читателей» тов. Хийр; «Выборы руководящих органов — дело чрезвычайной важности в профсоюзной работе» тов. Кяарик и «Задача женских комиссий» тов. Пауль.

В газете напечатаны информации о начале учебного года в ТГУ и ЭСХА, об укреплении кадров ТГУ новыми преподавателями и т. д.

Vastutav toimetaja **J. Feldbach**

Tellige juba täna endale ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool"!

MB 12515 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/2 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimise nr. 2422

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

matupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 28 (116) Laupäeval, 15. septembril 1951. a. IV aastakäik

Tartu ülikooli 150. aastapäev kohustab

Tartu ülikool alustas oma 150-ndat õppeaastat. See on suur ja auväärne daatum, ja sellepärast on täiesti loomulik, et juba mõnda aega tagasi tõsteti üles mõte ulatuslikult ja suurejooneliselt tähistada Nõukogudemaa ühe vanima ülikooli juubelit, ülikooli, mis 19. sajandil etendas silmapaistvat osa Venemaa kultuurielus ja mis praegu teeb viljakat tööd kultuuriala kaadri ettevalmistamisel Nõukogude kodumaa jaoks. Seoses juubeli ettevalmistamise ja tähistamisega otsustati läbi viia suur hulk mitmesuguseid ulatuslikke üritusi, mille edukas teostamine nõuab kogu meie kollektiivilt tõsist tööd. On tarvis välja anda kogumikke õppejõudude ja üliõpilaste parimatest teaduslikest töödest, ette valmistada teaduslikud juubelikonverentsid ja näitused jne.

Need on ülesanded, mille lahendamist ei otsustata mitte mõne päevaga, ka mitte kuuga. Väiksemgi teaduslik töö nõuab pikemat ja põhjalikku süvenemist, arhiiviuurimuslikku tööd. Sellepärast on täiesti lubamatu ja ebanormaalne, et juubeli ettevalmistamise küsimuste ümber sisuliselt valitseb meil veel täielik vaikus. Sellest tehakse küll üldisi sõnu koosolekutel, kuid tegelikku tööd on vähe või hoopiski mitte. Kas ei ole selle parimaks tõenduseks see, et ajal, kui peaksid hakkama valmima koguteose jaoks koostatavad tööd ülikooli ajaloo kohta, uurib Riiklikus Ajaloo Keskarhiivis ülikooli fondi ainult prof. Vadi ja paar teist seltsimeest — kokku kolm-neli (!) õppejõudu!

Kõige ohtlikumaks takistuseks juubeli korrapärasel ettevalmistamisel on laialt levinud „aega küll"-meeleolu. Aga ometi ei ole sellistel meeleoludel mingit alust. Ülikooli juubelit tähistatakse teatavasti tuleva aasta septembris, ja see tähendab, et kogu ulatuslik ettevalmistustöö selleks tuleb ära teha eelseisvate kuude jooksul. Sellepärast peavad juubeli ettevalmistamiseks loodud ja seni vaevaliselt hingitsevad komisjonid viivitamatult tõsiselt tööle hakkama ja kindlustama, et eranditult iga kollektiivi liige tähtajaliselt täidaks oma ülesande juubeli ettevalmistamise alal.

Töö senine aeglane käik on suurel määral ka kontrolli puudumise vili. See viga tuleb kiiresti parandada. Juhtivatel organitel peab olema täpne, igapäevane ülevaade sellest, kuidas edeneb mingi töö teostamine ühe või teise seltsimehe poolt. Ainult sel eeldusel võib olla tagatud kõigi väärnähtuste operatiivne kõrvaldamine.

Ülikooli kuulsusrikka juubeli ettevalmistamine võib olla maksimaalselt edukas ainult siis, kui sellele tööle tõmmatakse kaasa kogu ülikooli kollektiiv, kui juubeli küsimused asetatakse kogu kollektiivi tähelepanu keskpunkti. Aga selleks omakorda on vaja, et ühiskondlikud organisatsioonid suunaksid oma liikmeskonna kõige aktiivsemale tööle juubeliks valmistumise alal. On vaja kursustel ja rühmades, klubis ja teaduslikes ringides, ühiselamutes ja isetegevusringides korraldada loenguid ja vestlusi ülikooli ajaloo kohta, eelseisva juubeli kohta. Ülikooli 150. aastapäeva lähenemine peab seisma iga hetk meeles meie teaduskondade ja ühiselamute seinalehtede toimetajatel. Kiiresti tuleb kaotada ebanormaalne nähtus, kus ülikoolis täiesti puudub aastapäeva lähenemisele pühendatud näitlik agitatsioon. Ja lõpuks on vaja, et ajaloo-keeleteaduskonna üleskutse alusel kasvaks välja kogu kollektiivi haarav liikumine võetud individuaalsete ja kollektiivsete kohustuste täitmiseks, kuulsa aastapäeva vastuvõtmiseks võitudega kõigis töösektoreis.

Ülikooli 150. aastapäev on üleliidulise tähtsusega kultuurialane sündmus. See kohustab meid paljuks. Kõik isikud, asutused ning ühiskondlikud organisatsioonid, kellel on ülesandeid seoses juubeli ettevalmistamisega, peavad endale andma aru oma vastutusest ja tegema aastapäeva ettevalmistamise oma töö põhiküsimuseks.

Uutele saavutustele TRÜ juubeliaasta auks

Möödunud reedel toimus aulas meie ülikooli õppejõudude üldkoosolek, mis oli pühendatud kollektiivi ees 1951./52. õppeaastal seisvate ülesannete läbiarutamisele.

Pikema ettekandega, mis kandis programmilist iseloomu, esines nõupidamisel TRÜ rektor prof. F. Klement. Puudutanud meie ülikooli suurt ja kuulsusrikast ajalugu, kriipsutas rektor eriti alla, et meie kollektiivi ette on asetatud tõsine ülesanne: lühima ajaga taastada kuulsus, mis oli omane Jurjevi ülikoolile, viia TR Ülikool eesrindlikemate nõukogude kõrgemate koolide hulka.

Edasi kavandas rektor oma kõnes ulatusliku abinõude süsteemi selle suure ülesande edukaks lahendamiseks. Näidanud vajadust otsustavalt tõsta õpetuse ideelis-teoreetilist taset ja õppejõudude pedagoogilist meisterlikkust, rõhutas prof. Klement, et eelkõige on vaja teostada põhjalik murrang teaduslikus töö valdkonnas. Iga õppejõud peab intensiivselt, viljakalt tegelema teadusliku töö põllul ja meie ülikoolist peab välja kasvama töid, millel on üleliiduline tähtsus.

Rektor märkis ka vajadust tõsisemalt tegelda üksikute spetsiaalsuste arendamisega ülikoolis. Pearõhk on tarvis panna tööle neil erialadel, mis omavad suhteliselt suuremat tähtsust ka väljaspool meie vabariiki. Teiselt poolt on vaja tööd üksikute spetsiaalsuste õpetamisel mitte organiseerida šablooni järgi, vaid varustada tulevast eriteadlast eeskätt nende teadmistega, mis talle on vajalikud tööks Nõukogude Eesti konkreetsetes tingimustes.

Ettekandja rõhutas, et teeks, mis võib ja peab viima ülikooli endise kuulsuse taastamisele, saab olla mitte tema killustamise, vaid edasise tugevdamise tee, rahvuslike kaadrite ettevalmistamise parandamine ja ülikooli edasise tugevdamise käigus rahvuslike raamide ületamine üksikutel erialadel. Kõiki neid põhilisi ja suuri ülesandeid kutsus rektor üles lahendama suurima hoole ja andumusega, et väärikalt vastu võtta TR Ülikooli 150 aasta juubelit.

Rektori ettekandele järgnes arvukalt sõnavõtte, milles arutleti ja arendati edasi ettekandes esitatud mõtteid. Erilist rõhutamist leidis üliõpilaste iseseisva töö, sünteetilise mõtlemise kasvatamise vajadus. Selles mõttes on tervitatav mõne arstiteaduskonna kateedri eeskuju, kus teatavate praktikumide juhtimine on antud üliõpilastele endile. Selliste metoodiliste praktikumide korraldamist tuleks laiemaltki praktiseerida.

Sm. Käosaar ajaloo-keeleteaduskonnast rääkis sellest suurest tööst, mida juba möödunud õppeaastal tehti seltsimees Stalini keeleteadusealaste teoste tundmaõppimiseks ja töö ümberkorraldamiseks nende alusel. Seda tööd ei saa lugeda lõppenuks, vaid seda tuleb jätkata veelgi suurema sihikindluse ja energiaga. Sm. Käosaar juhtis tähelepanu ka vajadusele rohkem töötada mineviku kultuuripärandi kriitilisel läbitöötamisel, silmas pidades Lenini õpetust kahest kultuurist igas rahvuslikus kultuuris.

Õigusteaduskonna dekaan sm. Püss märkis, et möödunud õppeaastal tõusis tunduvalt õppejõudude ideelis-poliitilise teadlikkuse tase, kuid edaspidigi on vaja organiseerida süstemaatilist enesetäiendamist, tõsta õppetöö ideelis-teoreetilist kvaliteeti. Sm. Püss ütles, et tööd õigusteaduskonnas häirib tunduvalt õppejõudude vähesus. Ei saa pidada loomulikuks olukorda, kus mõni õppejõud loeb 4—5 erinevat distsipliini, mistõttu tal on võimatu süveneda ainesse täie põhjalikkusega. Paljude õppejõudude (Uustal jt.) koormus on väga suur, ja neil jääb vähe aega teaduslikuks tööks. Edaspidi tuleks enam praktiseerida õppejõudude komandeerimist Leningradi ja Moskva kõrgemate õppeasutuste juurde, mis annab rohkesti kogemusi ja teadmisi tööks koduülikoolis.

Prof. Orviku matemaatika-loodusteaduskonnast, lähtudes rektori poolt avaldatud mõttest üksikute erialade erilise arendamise vajaduse kohta, pani ette eriti laiendada ja süvendada geoloogia õpetamist TRÜ-s. Puudutades õppetöö kvaliteedi tõstmise küsimusi märkis prof. Orviku, et õppejõududel tuleb ise intensiivselt õppida ja tõmmata üliõpilasi kaasa teaduslikule tööle.

Ideelis-poliitilise taseme tõstmise vajadusele juhtis oma sõnavõtus tähelepanu ka arstiteaduskonna professor sm. Lepp, rõhutades, et ainult eesrindliku marksistliku maailmavaate täielik tundmine võimaldab tõsta õppetöö taset.

Dots. Kask ajaloo-keeleteaduskonnast puudutas mitmeid õppetööd takistavaid nähtusi. Erilist tähelepanu soovitas ta pöörata mitmesuguste vajalike õpikute koostamisele, samuti aga keskkoolide abistamisele keeleteaduse küsimustes, seltsimees Stalini keeleteadusealastes töödes avaldatud mõtete selgitamisel ja rakendamisel.

Rohkesti väärtuslikke, rakendamist väärivaid mõtteid sisaldus ka sm-te Villi, Laigna jt. sõnavõttudes. Kuulanud ära sõnavõtud, töötasid nõupidamisest osavõtjad välja ulatusliku otsuse, mis peab ülikooli kollektiivi mobiliseerima uutele saavutustele töös ja õpinguis Tartu ülikooli juubeliaasta auks.

R. Zimmer

MEIE ÜLIKOOLI 150. AASTAPÄEVA EEL

Kuulsusrikka tähtpäeva tähe all

Käesolev õppeaasta kujuneb Üliõpilaste Teadusliku Ühingu töös eriti pingeliseks ja vastutusrikkaks, kuna läheneb ülikooli 150. aastapäev. ÜTÜ otseseks panuseks selle suure juubeli ürituste sarjas on kõigepealt teaduslik juubelikonverents, mis teostub küll järgmise õppeaasta algul, kuid mille ettevalmistamine sisuliselt langeb käesolevale õppeaastale.

Kõrvuti juubelikonverentsiga valmistatakse ÜTÜ poolt ette veel üht konverentsi 1952. a. märtsis. Selle konverentsi kavva võetakse eesrindliku teaduse olulisemaid küsimusi, nagu stalinliku keeleõpetuse probleemid, mitterakulised eluvormid prof. Lepešinskaja avastuste valgusel, looduse stalinliku ümberkujundamise küsimused jne. Palju tähelepanu pööratakse suurimate, teaduses pöörde tekitanud avastuste filosoofilisele sisule. Ka selle konverentsi ettevalmistamine nõuab rohkesti pingelist tööd.

Nende põhiülesannete kõrval omab mitte väiksemat kaalu ka ülikooli ajaloo populariseerimine niihästi oma üliõpilaskonnas kui ka teistes õppeasutustes ja töötajate hulkades.

Peale selle on kavas korraldada rida näitusi, ekskursioone ülikooli ajaloo mälestusmärkidega tutvumiseks ja mitmesuguseid muid üritusi. Rida ringe loob sideme tuntud teadlastega, meie ülikooli endiste kasvandikega.

Rakendagem kõik oma loomingulised jõud Tartu ülikooli 150. aastapäeva vääriliseks ettevalmistamiseks!

V. Koslov,
ÜTÜ nõukogu esimees.

Bolševistlikult valmistuda ülikooli juubeliks

Käesolev õppeaasta on Tartu Riikliku Ülikooli juubeliaasta, kuna 1952. a. täitub 150 aastat ülikooli asutamisest 1802. a. Kogu ülikooli kollektiiv — õppejõud, üliõpilased, teenistujad ja töölised otsustasid seda tähtsat sündmust ülikooli elus ja kogu meie kultuurielus tähistada uute töösaavutustega õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö rindel.

Ülikooli kuulsusrikka juubeli ettevalmistamiseks on loodud terve rida komisjone, kellele kollektiiv on ülesandeks teinud edukalt läbi viia kõik vajalikud tööd ajalooliste päevade heaks korda minekuks.

Ülikooli juubeli tähistamiseks on kavatsetud välja anda TR Ülikooli teaduslike tööde kogumik, üksikute teadusalade ajalugu TR Ülikoolis, üliõpilaste teaduslike tööde kogumik, organiseerida ulatuslik näitus ja ülikooli juubelile pühendatud teaduslik sessioon. Peale selle on ette nähtud veel rida üritusi ülikooli ajalooga tutvustamiseks loengulise propaganda jt. ürituste näol.

Äsjaalanud õppeaasta peab kulgema juubeli ettevalmistamise tähe all, õppe- ja teadusliku töö tõusu tähe all, hüüdlause all: kindlustada meie ülikooli kuulsust, viia ta nõukogude ülikoolide esiritta. See ülesanne peab innustama igat ülikooli kollektiivi liiget oma töö parandamisele.

Möödunud kevadsemestril võttis ajaloo-keeleteaduskond endale rea kohustusi nende ülesannete edukaks täitmiseks ning kutsus teisi teaduskondi endale järgnema. Sellele üleskutsele on avalikkuses meie ajalehe kaudu vastanud ainult õigusteaduskond. Kuidas on lugu teiste teaduskondadega — selline küsimus kerkib igal ülikooli kollektiivi liikmel. On viimane aeg igal teaduskonnal küsimus põhjalikult läbi arutada ja konkreetsed ülesanded oma tööplaani võtta. Peale selle, vähe on kohustuste pidulikust vastuvõtmisest, tarvis on iga päev valvata selle üle, et need kohustused tegelikult ellu viidaks. Rohkem ühiskondlikku kontrolli, kriitikat ja enesekriitikat kohustuste täitmisel igas töölõigus!

Lubamatust passiivsusest ja ükskõiksusest ei ole lahti saadud teistegi üleülikooliliste ürituste läbiviimisel. Nii pole lood juubelile pühendatud teaduslike tööde kogumiku koostamise ja väljaandmisega sugugi head. On loomulik, et kogumik peab ilmuma juubelipidustusteks, s. o. septembriks 1952. See tähtaeg ise dikteerib materjalide kogumise, retsenseerimise, redigeerimise jne. tähtajad. Täiesti õigesti planeeriti esialgu artiklite äraandmise tähtajaks käesoleva aasta oktoober. Millest lähtus aga kogumiku toimetus (vastutav toimetaja prof. E. Martinson), kui ta selle tähtaja viie kuu võrra edasi lükkas ja artiklite laekumise ajaks määras 1952. a. märtsi? Jätta kogumiku koostamine kevadkuudele ja selle trükkimine suveks, mil trükikojad on eriti koormatud — see tähendaks kogumiku tähtaegne ilmumine üldse küsimärgi alla asetada. Kui me tahame seda tähtsat üritust hästi läbi viia, peab teaduslike tööde kogumiku toimetus oma kevadise otsuse kiiresti tühistama ja võitlema selle eest, et hiljemalt oktoobris-novembris tööd laekuksid.

Aktiivsust ja töö organiseerimist on vähe näha ka ajalookogumiku komisjoni töös (vastutav sekretär sm. Räni). Teemad (üldarvuga 21) on kindlaks määratud, autorid leitud, kuid mis puudub — see on üksikute teadusalade õpetamise ajaloo aktiivne uurimine. Selles osas pakub rikkalikku materjali Riiklik Ajaloo Keskarhiiv. Kurb on aga konstateerida, et autorid-õppejõud seda arhiivi vähe külastavad ja ei tunne huvi seal leiduva materjali vastu. Arhiivi ülema andmeil töötavad arhiivis innukalt ainult prof. Vadi, dots. Madisson ja sm. Jaanisto. Selle kõrval aga leidub koguni selliseid, kes pole kordagi arhiivis käinud (sm-d Käer-Kingisepp, G. Rägo jt.). Vaevalt võib olla tõenäoline, et nad oma tööde jaoks mujalt materjali on saanud. Kui töö sellise tempoga edasi kestab, on kogumiku ilmumine tähtajaks enam kui küsitav. Toimetusel tuleb viivitamata asuda töö paremale organiseerimisele ja kontrollimisele.

Vajalikku intensiivsust ja plaanikindlust ei ole seni näitusekomisjoni töös. Õppesemestrite vaheajal toimunud koosolekul võeti vastu rida häid otsuseid, kuid nende elluviimisele on pööratud hoopis vähe tähelepanu. Nii on otsustatud korraldada kateedreis näitusi õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö tulemustest ning üleülikooliline näitus maist septembrini 1952. a. Organiseerivast koosolekust võtsid osa ka teaduskondade dekaanid. Kuid näituse üritus ei ole veel kateedriteni jõudnud, kuigi käesolevast õppeaastast pool kuud on juba seljataga ja ettevalmistustöödega oleks võinud juba ammu alata.

Parem pole lugu ka 150 aasta juubelile pühendatud teaduslike konverentside ja üliõpilaste teaduslike tööde kogumiku ettevalmistamisega, kus vastutavate isikute määramisest palju kaugemale pole jõutud.

Viimane aeg on juubelikomisjonil kontrollida, kui kaugele on jõutud ülikooli juubelile pühendatud kinofilmi stsenaariumi koostamisega, millest oleneb filmi õigeaegne valmimine.

Peatusime mõningatel pakilistel küsimustel seoses Tartu Riikliku Ülikooli 150. aastapäeva ettevalmistamisega. Nagu selgub, pole viimasel ajal sellele küsimusele pööratud kaugeltki vajalikku tähelepanu. Ükskõiksusele, passiivsusele, isevoolu teed minna laskmisele selles tähtsas töös tuleb teha lõpp. On tarvis aktiivselt, bolševistlikult asuda juubeli ettevalmistamisele.

Kindla rahu eest rahvaste vahel!

Õppejõudude rahudelegaadid

Eesti NSV rahupooldajate konverentsi organiseerimise initsiatiivkomitee võttis vastu otsuse kutsuda vabariiklik rahupooldajate konverents kokku Tallinnas 15. septembril 1951. a. Vabariigi töötav rahvas võttis selle teate vastu suure rõõmu ja vaimustusega, vastates sellele uute patriootlikkude töövõitudega rahupooldajate konverentsi auks. Tehastes ja käitistes, kolhoosides ja sovhoosides, kultuuriasutustes ja koolides toimusid rahvarohked koosolekud, millest osavõtjad kinnitasid oma otsustavust lõpuni kaitsta rahuüritust ja kus valiti parimaid töötajaid delegaatideks vabariiklikule rahupooldajate konverentsile.

Oma esindajad saadab konverentsile ka TR Ülikooli pere. Õppejõud, kogunenud aulasse koosolekule, kuulasid huviga õppeprorektor sm. Reimani ettekannet üldrahvalikust liikumisest rahu kaitseks, nõukogude teadlaste auväärsest osast selles võitluses. Seejärel valiti professorite Vadi ja Vaga ettepanekul üksmeelselt esindajateks Eesti NSV rahupooldajate konverentsile meie ülikooli rektor, Eesti NSV Teaduste Akadeemia tegevliige prof. F. Klement ja teadusala prorektor prof. E. Martinson.

K. Sarapuu

Meie rahutahe on vääramatu

Meie ülikool elab praegu rahu eest peetava võitluse tähe all. Vastuseks Nõukogude Rahukaitsekomitee resolutsioonile korraldatakse teaduskondades rahvarohkeid koosolekuid, kus üksmeelselt kiidetakse heaks see resolutsioon ja väljendatakse meie kollektiivi vääramatut rahutahet.

Piduliku elevuse õhkkonnas toimus koosolek matemaatika-loodusteaduskonnas. Rohked sõnavõtjad väljendasid meie töötajate ja üliõpilaste soovi rahuliku tööga tugevdada meie sotsialistliku kodumaa võimsust ja ajada nurja uue sõja õhutajate räpased manöövrid. Et edasi ütelda oma palavat rahuarmastust vabariigi rahupooldajate konverentsile, saatis matemaatika-loodusteaduskonna kollektiiv sinna oma esindaja — teaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretäri sm. Mall Ruubeli.

Ka ajaloo-keeleteaduskonna õppejõud ja üliõpilased, kogunenud koosolekule, avaldasid veel kord otsustavust anda vastulöök uue sõja õhutajaile. Huviga kuulati siin vanem-õpetaja Laigna ettekannet „Nõukogude rahvas võitluses rahu eest", millele järgnes arvukas hulk sõnavõtte.

E. Jaansoo

PARTEI ELU

Peamine on töö parteituis hulkades

Neil päevil kogunesid õigusteaduskonna kommunistid koosolekule, et teha kokkuvõtteid tööst möödunud aasta jooksul ja valida uuesti loodava partei-algorganisatsiooni juhtiv organ — büroo.

Aruande esitas koosolekul parteigrupi organisaatori asetäitja sm. Paglant. Nii aruandes kui ka läbirääkimistel, millest võtsid osa kõik koosolekul viibinud seltsimehed, toonitati, et parteiline töö õigusteaduskonnas on tunduvalt paranenud. Parteigrupp korraldas rea koosolekuid, millest 3 olid lahtised. Arutatud on selliseid olulisi küsimusi nagu õppe- ja kasvatustöö olukord teaduskonnas (aruandja dekaan sm. Püss), kommunistlike noorte organisatsiooni tegevus jne. Parteigrupi initsiatiivil on tehtud suur töö õppetöö taseme tõstmiseks — korraldatud loengute külastamist ja arutlemist jms. Kommunistid Brandt, Anamjeva, Sildmäe, Paul jt. võtavad aktiivselt osa ühiskondlikust tegevusest ja on eesrindlasteks oma põhitöös. Üliõpilased-kommunistid (Tolk, Blumfeldt jt.) paistavad silma hea õppeedukusega.

Kõige selle kõrval märkisid sõnavõtjad aga ka rea sisulisi puudusi parteiorganisatsiooni töös. Olulisimaks ja keskseks nende hulgas on küllalt tiheda sideme puudumine parteitute hulkadega, tugeva parteitu aktiivi puudumine parteiorganisatsiooni ümber. Parteiorganisatsioon ei sekku veel küllaldaselt õppejõudude töösse ega suuna süstemaatiliselt kõiki selle külgi. Lubamatuks väärnähtuseks senises töös on see, et plaanis ettenähtud teadusliku töö olukorra arutamine jäeti ära. Mitmeid võimekaid ja tublisid õppejõude (Kadari, Püssa jt.) on vähe kaasa tõmmatud ühiskondlikku tegevusse.

Parteiorganisatsioon on nõrgalt suunanud kasvatustöö käiku teiste ühiskondlike organisatsioonide kaudu. Liiga vähe osutatakse abi komsomoliorganisatsioonile, kommunistid külastavad harva algorganisatsiooni üldkoosolekuid ja büroo istungeid. Parteiorganisatsioonis pole arutatud komsomoli-algorganisatsiooni tööplaane. Vähese suunamise tagajärjel on nii kommunistlike noorte siseorganisatsioonilises tegevuses kui ka noorte hulgas tehtavas kasvatustöös, eriti IV kursuse osas, väga suuri puudusi. Küllaldast tähelepanu ei ole osutatud samuti ametiühingu, naiskomisjoni, ÜTÜ ja kehakultuurikollektiivi töö suunamisele.

Nõrk töö parteitutes hulkades on põhjuseks ka sellele, et õigusteaduskonnas juba pikemat aega pole olnud partei ridade kasvu.

Vabaneda sellest põhilisest puudusest, koondada enda ümber tugev parteitu aktiiv ja kindlamalt juhtida teaduskonna elu — selle ülesande seadis aruande-valimiskoosolek uue büroo ette, mille koosseisu valiti sm-d Sildmäe, Brandt ja Paglant.

R. Laas

Kommunistlike noorte elu

Kommunistlike noorte vastutusrikkad ülesanded

Juba kaks nädalat käib jälle vilgas elu meie ülikooli seinte vahel — on alanud uus pingerikas õppeaasta, ülikooli juubeliaasta. Puhanuna ja värskena tuli meie üliõpilaspere tagasi oma peamise ülesande juurde — ründama teaduse kindlust.

Komsomoliorganisatsioon meie ülikoolis saavutas möödunud aastal teatavat edu õppe- ja kasvatustöös, tugevnes ja karastus ideelis-poliitiliselt ja kasvas arvuliselt 197 uue liikme võrra. Rida algorganisatsioone on teinud ära suure töö parteiorganisatsiooni ja administratsiooni abistamisel õppetöö taseme tõstmisel, üliõpilasnoorsoo kasvatamisel kommunismi vaimus (ajaloo-keeleteaduskonna algorganisatsioon — sekretär sm. Väljas, õigusteaduskond — sm. Hiire jt.).

Kuid kommunistlike noorte töös esineb veel tõsiseid puudusi. Mõnede algorganisatsioonide nõrgast tööst oma liikmeskonna ja kõigi üliõpilaste kasvatamisel räägib ÜLKNÜ ridade vähene kasv näiteks arstiteaduskonnas, ajaloo-keeleteaduskonna III ja IV kursusel ja mujal. Vähe on võideldud ühiskonnateaduslike õppeainete eduka omandamise eest, mille tagajärjed ilmnesid ka kevadisel eksamisessioonil. Algorganisatsioonid oleksid pidanud palju rohkem tegema õppedistsipliini kindlustamiseks ning üliõpilaste iseseisva töö organiseerimise alal.

Praegu, uue õppeaasta algul, kerkivad komsomoliorganisatsiooni ette suured ja vastutusrikkad ülesanded. Aktuaalsema küsimusena tuleb märkida aruande-valimiskoosolekute põhjalikku ettevalmistamist ja õigeaegset läbiviimist kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel. Selle tööga on tarvis tõsiselt tegelda juba praegu. Algorganisatsioonide bürood peavad pühendama tõsist tähelepanu gruppide aruande-valimiskoosolekute ettevalmistamisele ja läbiviimisele, kindlustades nende kõrge taseme. Kuna aruande-valimiskoosolek kujutab endast tähtsat sündmust algorganisatsiooni elus, siis tuleb selle eeltöödesse tõmmata kaasa kõik organisatsiooni liikmed.

Ülikooli kollektiiv on täienenud mitmesaja uue üliõpilasega, kelle hulgas on palju kommunistlikke noori. On vaja haarata neid organisatsiooni tööga juba algusest peale, eeskätt kindlustada nende õigeaegne arvelevõtmine ja gruppide moodustamine esimestel kursustel.

Eelseisev juubeliaasta peab kaasa tooma uue tõusu ülikoolis tehtavas õppe- ja kasvatustöös. Seoses sellega peavad komsomoliorganisatsioonid palju tõsisemalt võitlema õppetöö taseme tõstmise eest, eeskätt marksismi-leninismi alustes, poliitökonoomias ning dialektilises ja ajaloolises materialismis. Tuleb populariseerida ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse algorganisatsiooni (sekretär sm. Eiber) töökogemusi marksistliku teooria iseseisva omandamise organiseerimisel üliõpilaste poolt, võidelda põhjuseta puudumiste vastu loenguilt jne. Palju enam tähelepanu on vaja pöörata üliõpilaste seas teostatavale kasvatustööle, saavutades paremate üliõpilaste kaasatõmbamist ÜLKNÜ ridadesse.

ELKNÜ V kongressi otsused asetavad kõrgemate õppeasutuste kommunistlike noorte ette terve rea vastutusrikkaid ülesandeid. Meie kohus on kindlustada nende edukas täitmine. Seda suudame aga teha üksnes iga kollektiivi liikme eduka tööga, parteiorganisatsiooni juhtimisel.

A. Blumfeldt,
ELKNÜ TRÜ Komitee
sekretäri kt.

Telligem ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool"!

Nagu juba teatatud, on avatud tellimuste vastuvõtt ajalehele „Tartu Riiklik Ülikool" 1951./52. õppeaastaks. Peab ütlema, et seni on ühiskondlikud ajakirjanduse levitajad oma ülesandeid selles suhtes võtnud äärmise vastutustundetusega ja ka ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid pole nende tegevust vajalikus suunas juhtinud. Selle tagajärjel on saanud võimalikuks olukord, et uue õppeaasta kahe esimese nädala jooksul pole õigusteaduskonnast ega kehakultuuriteaduskonnast saabunud ainustki ülikooli ajalehe tellimust ja ka teistes teaduskondades on tellimuste arv väga väike.

Senises olukorras tuleb kiiresti teostada pööre. Ajakirjanduse levitajail tuleks arendada ulatuslikku selgitustööd ajakirjanduse tähtsuse kohta ja kindlustada, et iga üliõpilane, õppejõud ja teenistuja oleks ka ülikooli ajalehe lugeja. See on aga võimalik üksnes siis, kui leht on tellitud, sest lähemal ajal kavatsetakse ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool" hakata trükkima võimalikult ainult tellimuste arvu piires.

Mis puutub tellimise tingimustesse, siis olgu teatatud, et ühe eksemplari tellimine üheks kuuks maksab üks rubla. Tellimisraha tuleb tasuda ülikooli kassasse, kust antavale kviitungile tuleb märkida tellinud kollektiivi nimetus, tellijate arv ja tellimuse kestus. Kviitung tuleb seejärel ära anda ülikooli ametiühingukomiteesse või ajalehe toimetusse. Lehe kättetoimetamine toimub dekanaatide kaudu.

Telligem juba neil päevil endale ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool"! Iga üliõpilane, õppejõud ja teenistuja ülikooli ajalehe tellijaks!

Организованно провести отчетно-выборную кампанию профсоюза

В связи с истечением срока полномочий первичных органов нашего профсоюза, с сентября по 10-ое ноября 1951 года будут проходить отчёты и выборы местных комитетов, студенческих профкомов, профоргов цехкомов, профбюро, страховых делегатов, инспекторов по охране труда, культоргов и физоргов групп.

Местные профсоюзные организации работников высших школ и научных учреждений должны уже сейчас, заблаговременно, начать подготовку к проведению отчётов и выборов первичных органов на должном организационном и политическом уровне.

Отчёты и выборы профсоюзных организаций должны проходить под знаком дальнейшей активизации научных работников, студентов, рабочих и служащих в борьбе за новые успехи в развитии народного хозяйства, за осуществление великих задач коммунистического строительства в нашей стране, поставленных перед советским народом большевистской партией и великим вождем товарищем Сталиным.

Отчёты и выборы профсоюзных органов должны проходить на основе широко развернутой критики и самокритики. На руководящую профсоюзную работу следует выдвигать проверенных и подготовленных в деловом отношении работников.

Исключительное внимание следует уделить подбору профгруппоргов — руководителей низового и основного звена профсоюзной организации — профсоюзной группы. Нельзя повторять ошибок прошлой отчетно-выборной кампании в вопросах подбора и расстановки провсоюзного актива, когда имели место случаи выдвижения профгруппоргами работников не ведущей, второстепенной специальности. Например: на кафедре профгруппоргом избирался лаборант и др. Только правильное выдвижение и избирание профсоюзных групповых организаторов из активных ведущих работников в профсоюзной группе обеспечит дальнейший подъем и успех профсоюзной работы.

Местные профсоюзные организации в тесном контакте с низовой партийной организацией уже с сегодняшнего дня должны заниматься вопросами подбора кандидатов для выдвижения в состав местного комитета, профбюро, профгруппоргов.

Предстоящая отчётно-выборная кампания при широкой и смелой критике и самокритике членов профсоюза и руководящих профсоюзных работников поможет вскрыть и устранить недостатки в работе профсоюзных организаций, поможет повысить роль местного комитета, профбюро, профгрупп в производственной и общественной жизни ТГУ.

Э. Иеги,
Председатель Республиканского Комитета Профсоюза работников высшей школы и научных учреждений Эстонской ССР.

Täidame oma aukohustuse!

Möödunud kevadel tegid meie ülikooli üliõpilased ja õppejõud ära küllalt suure töö oma taastamisobjektidel, andes sellega panuse kodulinna korrastamise ja kaunistamise üritusse. Mitteküllaldase organiseerimise ja eksamisessiooni saabumise tõttu jäi aga kõigil teaduskondadel tunduv osa ettenähtud tööst tegemata, millega ülikool tublisti takistas ettenähtud tööde teostamist suure haljasala loomisel Emajõe kaldal.

Viimane aeg oleks seda võlga kodulinnale tasuda nüüd — uue õppeaasta algul. Kahjuks aga pole siin olnud märgata küllaldast hoogu. Ajaloo-keele- ja mat.-loodusteaduskond, kelle arvel on suurim võlgnevus, on loiult suhtunud selle likvideerimisse. Selleks, et kiiresti täita ja ületadagi taastamistöödel endale võetud kohustus, on tarvis taastamiskomisjonide ja ametiühingu hoopis energilisemat tööd selleks, et mobiliseerida eranditult iga üliõpilane ja õppejõud täitma oma aukohustust Tartu taastamisel.

Praktikal Valdai karjalaste juures

Ajaloo-keeleteaduskonna III ja IV kursuse soome-ugri filoloogide ja folkloristide suvine menetluspraktika toimus Novgorodi oblasti Valdai rajoonis, kus tutvuti sealsete karjalaste keele ja rahvaluulega. See algatus TRÜ soome-ugri keelte kateedri poolt on tähelepanuväärne, kuna sealsete karjalaste olemasolu, nende keele ja rahvaluule kohta olid senini vaid väga puudulikud andmed.

Ühe osa karjalaste sattumine nii kaugele lõunasse ei ole juhuslik, vaid see on seletatav vene ja karjala rahva sõbralike suhete ja tihedate kultuuriliste sidemetega. 16. ja 17. sajandi vahetusel oli Vene riigil suuri sisepoliitilisi raskusi, millest tulenesid ka ebaedukad Täussina (1595) ja Stolbova (1617) rahu. Suurem osa karjalaste alast läks Rootsi kätte. See sai karjalastele saatuslikuks. Rootsi võimu all algas karjalaste sundreformatsioon, nende majanduslik ja kultuuriline rõhumine. Novgorodi riigis ja hiljem terviklikus Vene riigis olid aga karjalased täisõiguslikud kodanikud. Oli välja kujunenud juba klassiline diferentseerumine karjala bojaaride ja talupoegade vahel. Märkimisväärne oli ka karjala linnakodanlus. Nii on mõistetav karjalaste massiline väljarändamine Rootsi alalt Vene alale. Väljarändamine toimus peamiselt praegusse Kalinini oblastisse ja vähemal määral Novgorodi oblasti lõunaossa Valdai kõrgustikule.

Praegu elab Valdai rajoonis karjalasi 4—5 külas, kus karjala keelt räägivad veel vanemad inimesed. Sealsel karjala murdel on tähelepandavaid erijooni. Tugev on vene keele mõju, kuid teiselt poolt puudub hilisem germaani keelte mõju. Viimane asjaolu võimaldab selgitada nii mõndagi läänemere keelte ajaloo nähtust.

Meie üliõpilasi abistas nende töös igakülgselt Valdai rajooni täitevkomitee. Üliõpilased prof. Ariste juhendamisel kogusid rohkesti keelelist ja rahvaluulelist materjali. Esineti ka kolhoosi isetegevusõhtutel, kus esitati eesti laule ja rahvatantse.

A. Pikamäe,
ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Käisime ühiselt vaatamas kinofilmi „Valgus Koordis"

Praegu näevad tuhanded vaatajad kinoekraanidel Nõukogude Eesti esimest värvilist kunstilist filmi „Valgus Koordis". Füüsika II kursuse üliõpilased otsustasid üliõpilase Kristoffeli initsiatiivil juba filmi Tartus linastamise esimesil päevil minna seda ühiselt vaatama. Olles lugenud H. Leberechti andekat jutustust „Valgus Koordis", huvitas kõiki mäha jutustuse sündmustikku kinolinal, tutvuda kolhoosikorra sündi Nõukogude Eestis käsitleva filmiteosega.

Pärast filmi vaatamist vahetasid üliõpilased elavalt muljeid selle üle. „Film „Valgus Koordis" näitab kolhoosikorra võidu paratamatust ja tähtsust Eesti külas," räägib üliõpilane R. Matt, „näitab uue inimese sündi ja kasvu kolhoosikorra tingimustes. Kuid ühtlasi õpetab ta ka vihkama neid, kes püüavad takistada meie ausate inimeste tööd nõukogude ühiskonna hüvanguks."

„Näitlejad esinesid oma osades hästi," märgib H. Ardve. „Eriti meeldiva mulje jättis V. Tern Aino osas. Filmi õnnestumiseks aitas suuresti kaasa ka G. Otsa, H. Lauri ja teiste osaliste meisterlik mäng."

V. Punning

Kindlustagem juba semestri algusest peale kõrge distsipliineeritus ja üliõpilaste iseseisva töö intensiivsus!

Algusest peale innukalt tööle

Nende 473 üliõpilase seas, kes võeti tänavu vastu TRÜ-sse, alustas õppetööd ka 25 noort bioloogiaosakonna I kursusel, palava sooviga tundma õppida nõukogude eesrindliku bioloogiateaduse saavutusi.

Aru saades, et eduka õppetöö aluseks on osavõtt kõigist loenguist ja praktikumidest, suhtuvad noored bioloogid õppetöösse täie tõsidusega.

Algul tundus nii mõnelgi loengute konspekteerimine harjumatuse pärast raskena, kuid tänu professorite Riikoja ja Piiperi ning teiste õppejõudude tulusaile näpunäidetele saadi neist raskustest üle.

Erilise hoolega õpitakse vene keelt ja marksismi-leninismi aluseid, sest nende tundmiseta ei saa edukalt töötada ükski nõukogude spetsialist. Juba esimestel päevadel asuti vastava lektüüri läbitöötamisele.

Paari esimese päeva jooksul kujunes kursusest üksmeelne kollektiiv, mille hulgas on 60% kommunistlikke noori. Kollektiivi liikmed aitavad vastastikku üle saada õppetöös ettetulevaist raskusist. Eriti selgelt ilmnes kollektiivi ühtsus möödunud pühapäeval, mil kursus võttis peaaegu 100%-liselt osa viljakoristustöödest Ühise Sõpruse kolhoosis.

Tänuks Nõukogude valitsuse ja partei hoolitsusele annavad I kursuse bioloogid kõik oma jõud selleks, et saada eesrindlikeks nõukogude spetsialistideks ja kiirendada kommunismi ülesehitamist meie maal.

O. Renno,
bioloogia I kursuse vanem.

Distsipliin on hea õppeedukuse eeldus

Arstiteaduskonna üliõpilased astusid uude õppeaastasse suure energia ja tõsise tööinnuga. Oluliseks eeltingimuseks tublide tulemuste, kõrge õppeedukuse kindlustamisele on laitmatu õppedistsipliin. Sellele õppeprotsessi ühele tähtsamale küljele tuleb arstiteaduskonnas pöörata mullusest veel enamat tähelepanu. Nagu näitab tegelikkus, ei piisa võitluses kõrge õppedistsipliini eest ainuüksi dekanaadi tööst, vaid on vaja, et eranditult iga üliõpilane saaks aru õppedistsipliini suurest tähtsusest ja püüaks parandada oma vigu ses osas.

Eriline tähtsus on siin õpperühma kollektiivil ja komsomoligrupil. Juba õppeaasta esimestest nädalatest peale on vaja nõuda, et siin arutataks süstemaatiliselt distsipliini ja õppetöö küsimusi ning tõsiselt kritiseeritaks distsipliinirikkujaid. Seda seni kahjuks pole küllalt järjekindlalt tehtud. Komsomoli ees seisvate ülesannete suurust kriipsutab veelgi alla see fakt, et möödunud õppeaastal ka kommunistlikud noored ise sageli ei olnud eesrindlasteks distsipliini osas. Muutuda ise eeskujulikeks ja kasvatada teisi — see on nende ülesanne.

Erilist tähelepanu peaksid õppedistsipliini küsimustele pöörama arstiteaduskonna II kursuse üliõpilased, kellel uute kavade kohaselt riigieksamid anatoomias ja histoloogias toimuvad juba talvisel eksamisessioonil, mitte aga kevadel, nagu see toimus eelmistel aastatel.

H. Kahn

Сегодня в номере

«150-ая годовщина Тартуского университета обязывает» — так озаглавлена передовая статья сегодняшнего номера нашей газеты. В передовой статье, а также в редакционной статье «По-большевистски подготовляться к юбилею университета» указывается на крупные недостатки в работе комиссий по подготовке к юбилею ТГУ. Кроме указанных в разделе «Накануне юбилея ТГУ» опубликована статья председателя совета НСО т. Козлова о работе студенческих научных кружков в юбилейном году.

В газете напечатаны обзор работы общеуниверситетского совещания преподавателей и рубрика информаций под заголовком «За прочный мир между народами!»

Далее опубликованы статьи: «Главным является работа среди беспартийных масс» (о работе первичной партийной организации юрфака), «Ответственные задачи комсомольцев», несколько заметок о учебной дисциплине и самостоятельной работе студентов, информации и т. д.

Vastutava toimetaja asetäitja
Ed. Ertis

MB 12544 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/2ª Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 2473

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Andkem üksmeelselt oma allkirjad Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 29 (117) Reedel, 21. septembril 1951. a. IV aastakäik

Rahu säilitatakse ja kindlustatakse, kui rahvad võtavad rahu säilitamise enda kätte ja kaitsevad seda lõpuni

J. V. Stalin

Miljonite õilis üritus on võitmatu

Maailm elab juba aastaid pingelises poliitilises olukorras. Inglise-ameerika imperialistid, püüdes edasi lükata kapitalismi paratamatut hukku ja kokku ahnitseda uusi hiiglaslikke kasumeid, teevad palavikulisi ettevalmistusi sõjaks. Kokku klopsides sõjalisi blokke, rakendades teadust, tehnikat ja tööstust sõja ettevalmistamise teenistusse, kogudes aatomipommide tagavarasid ja töötades välja uusi massilisi inimtapu vahendeid, suurendades armeesid ja ehitades uusi sõjalisi baase, levitades laimu Nõukogude Liidu kohta ja õhutades hulkades sõjapsühhoosi sillutavad imperialistlikud haid teed selleks, et paisata inimkonda uutesse viletsustesse, uue maailmasõja õnnetusse.

Kuid sellel kuritegelikul teel seisab sõjaõhutajate ees võimas takistus ülemaailmse rahupooldajate liikumise näol, mis tekkis juba aastate eest ja mis on kasvanud miljonilisi hulki haaravaks liikumiseks kõigis maailma maades. Oma uuele, kõrgemale astmele tõusis rahupooldajate liikumine praegu käimasoleva hiigelkampaaniaga allkirjade kogumiseks Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele rahupakti sõlmimise kohta viie suurriigi — Nõukogude Liidu, Hiina Rahvavabariigi, Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa vahel. Kas või seegi asjaolu, et juba mõnd aega tagasi avaldatud andmete kohaselt oli sellele läkitusele alla kirjutanud enam kui 450 miljonit inimest, näitab veenvalt selle liikumise jõudu ja ulatust.

Rahu kaitsjate esiridades seisab meie sotsialistlik kodumaa — Nõukogude Liit. Nõukogude inimesed tahavad elada, töötada ja luua, ehitada kommunismi. Sellepärast tahab meie rahvas palavalt rahu. Ja nii ei ole sugugi juhuslik, et Oktoobrirevolutsioonis äsjasündinud Nõukogude riigi teise aktina — kohe pärast võimu ülevõtmise dekreedi vastuvõtmist anti dekreet rahust. Sellest ajast peale on rahu kaitsmine ja kindlustamine Nõukogudemaa välispoliitika juhtivaks põhimõtteks. «Meie valitsuse poliitika, välispoliitika aluse moodustab rahuidee,» ütles seltsimees Stalin juba 1925. aastal. «Võitlus rahu eest, võitlus uute sõdade vastu, kõigi nende sammude paljastamine, mis astutakse uue sõja ettevalmistamiseks, niisuguste sammude paljastamine, mis patsifismi sildiga varjavad tegelikku sõja ettevalmistamist, — see on meie ülesanne.» Seda oma juhi poolt seatud ülesannet on nõukogude rahvas alati kindlalt täitnud. Ei ole maailmas ühtki teist maad, kes oleks teostanud sellist järjekindlat rahupoliitikat nagu Nõukogude Liit.

Tänapäeval innustavad, koondavad ja suunavad kogu progressiivset inimkonda esimese rahu eest võitleja seltsimees Stalini targad sõnad: «Rahu säilitatakse ja kindlustatakse, kui rahvad võtavad rahu säilitamise enda kätte ja kaitsevad seda lõpuni. Sõda võib saada vältimatuks, kui sõjaõhutajail läheb korda mässida rahvahulgad valedesse, petta neid ja kiskuda nad uude maailmasõtta.

Sellepärast on laialdasel kampaanial rahu säilitamiseks kui sõjaõhutajate kuritegelike mahhinatsioonide paljastamise vahendil nüüd esmajärguline tähtsus.»

Selle loosungi all toimub kogu maailmas allkirjade kogumine Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele. Selle loosungi all algas allkirjade kogumine ka Nõukogudemaal. Allakirjutamisega Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele, uute töövõitudega Nõukogudemaa võimsuse tugevdamiseks annab meie töötav rahvas võimsa löögi sõjaõhutajate salasepitsustele ja toob hindamatu panuse rahu kaitsmise üritusse.

Mis puutub Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilastesse ja õppejõududesse, siis mõistavad nad sügavalt, et nende parimaks panuseks võitlusse rahu eest on hoolas töö uue kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamisel ja teaduse arendamisel. Meie inimesed teavad rahu hinda ja nad ei saa lubada seda, et uutele fašistidele antaks võimalus valla päästa uue sõja tulikahju. Sellepärast ei ole kahtlust, et kogu meie kollektiiv suurima üksmeele ja vaimustusega kirjutab alla Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele.

Allkirjade kogumise kampaania käigus seisab meie ühiskondlike organisatsioonide ees ülesanne kannatlikult selgitada hulkades selle ürituse määratut poliitilist tähtsust ja mobiliseerida meie inimesi võitlusse uute töövõitude saavutamise eest Nõukogudemaa võimsuse suurendamiseks.

Oma luuletuses «Et õunapuud õitseksid» lausub luuletaja Juhan Schmuul:

«Ei! Muuta meie elu surnud aiaks,
meid orjadeks — ei, iialgi ei saa!»

Need on kõigi nõukogude inimeste sõnad, kõigi ausate inimeste sõnad kogu maailmas. Oma veendumuse ja tahteühtsusega võitluses rahu eest seame me sõjaõhutajate teele sellised tõkked, mille ees nad osutuvad võimetuks. Miljonite inimeste poolt kantud rahulipp võidab, sest rahuüritus kui õiglane üritus on võitmatu!

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu üldkoosolek

Kolmapäeval, 26. septembril kell 18 toimub keemiahoone ringauditooriumis Üliõpilaste Teadusliku Ühingu üldkoosolek. Koosolekul kuulatakse ära ÜTÜ Nõukogu aruanne ÜTÜ tööst möödunud õppeaastal ja valitakse TRÜ ja EPA ÜTÜ uued nõukogud.

Koosolekust on kohustatud osa võtma kõik TRÜ ja EPA ÜTÜ liikmed (ka Tartus viibivad TRÜ lõpetanud ÜTÜ liikmed). Väga soovitav on osavõtt kõigile üliõpilaste teaduslike ringide liikmeile. ÜTÜ Nõukogu palub samuti koosolekust osa võtta kõiki TRÜ ja EPA professoreid ja õppejõude.

Сегодня в номере

1 страница:

Передовая статья «Дело мира непобедимо».

«Каждая подпись под Обращением Всемирного совета мира — залог победы сил прогресса и жизни» — статьи тов. тов. Мартинсона, Блюмфельдта, Хийре, Каламееса и Пярник.

2 страница:

«Эстонская республиканская конференция сторонников мира.»

Об учебной работе — Р. Карельсон: «Работа идёт полным ходом»; М. Пяарсоо: «Интересные лекции»; Л. Салум: «Спокойная жизнь» (фельетон).

Комсомольская жизнь — К. Отс: «Улучшить воспитательную работу в общежитиях».

Физкультура и спорт — Р. Саар: «За новые успехи».

Iga allkiri Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele on progressi ja elu jõudude võidu tagatis

* * *

Töö ja loomingu nimel

Nõukogude inimestele ei ole rahu ainult kahurite vaikimine, vaid töörõõm, looming helge homse — kommunismi hiiglaslikus ülesehitustöös.

Meie nõukogude noored, kellele on avatud tee haridusele, tahame õppida ja töötada nii, et väärime rahva suurt usaldust. Me oleme need, kellelt rahvas ootab oma hoolitsuse väärikat tasumist. Meie rakendame oma noorusliku jõu ja energia lakkamatusse teadmiste omandamise protsessi, tunneme rõõmu oma tööst. Meie armastame oma tööd, tahame omandada teadmisi, olla kasulikud nõukogude rahvale. Ja seepärast ütleme sõjale kindla „ei", andes oma allkirjad Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele rahupakti sõlmimiseks viie suurriigi vahel.

Oma sangarliku töö, loomingu, õnneliku tänapäeva ja helge homse nimel seisab nõukogude rahvas ja tema noorsugu rahu eest võitlejate esiridades.

B. Hiire,
õigusteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Tubli töö on meie vastus sõjaõhutajaile

Nõukogude kodumaal on seljataga kuulsusrikas ajalugu. Sangarliku tööga ja sotsialismimaa vabaduse vapra kaitsmisega on nõukogude rahvas kindlustanud oma maa sõltumatuse ja teinud määratuid edusamme kommunismi ehitamise õilsas töös. See töö jätkub. Ja sellepärast nõukogude inimesed mõtlevad mitte uue sõja vallapäästmisest, vaid rahuliku elu ehitamisest. Meie rahvas on sõja vastu; ta tahab töötada ja luua uusi väärtusi, uusi varasid oma armastatud kodumaale.

Igasuguse vara ja väärtuse tootjaks on inimene. Tootmiseks Nõukogude riik vajab terveid ja elujõulisi kodanikke. Riik on huvitatud kodanike igakülgsest arengust ja nende tervise kindlustamisest. Ja sellepärast hoolitseb ta eeskujulikult ka kodanike kehakultuurilise tegevuse võimaldamise ja arendamise eest. On ju kehakultuur ratsionaalse harrastusena võimeline kindlustama kodanike mitmekülgset arengut ja tugevdama nende tervist. Mitmekülgselt arenenud ja terved kodanikud on suutelised tulemusrikkamalt töötama, aga ka kaitsma meie Nõukogude isamaad.

TRÜ üliõpilaste kehakultuuriline tegevus on korraldatud kõigiti otstarbekalt. Tema ülesandeks ongi aidata kaasa selleks, et kasvatada mitmekülgselt arenenud ja terveid spetsialiste — haritlasi, kes hiljem kutsetöös suudaksid suunata ja kasvatada ka meie noorsugu ja kodanikke harmooniliselt arenenud ja terveteks töötajateks. Eriti vastutusrikas ülesanne on selles kehakultuurilises tööahelas täita kehakultuuriteaduskonnal oma üliõpilaste kasvatamisel headeks kehakultuurilise ala spetsialistideks.

Seda oma õilsat ülesannet tahame meie, kehakultuuriteaduskonna õppejõud, täita iga päev järjest paremini ja paremini.

A. Kalamees,
kehakultuuriteaduskonna vanemõpetaja.

Teadus rahu kaitsel

Kõigis maakera äärtes levis teade sellest, et Nõukogude Liidus neil päevil algas allkirjade kogumine Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele rahupakti sõlmimise kohta viie suurriigi vahel.

Kogu progressiivse inimkonna juhtivaks ideeks praegusel ajal on suure rahulipukandja Jossif Vissarionovitš Stalini sõnad: „Rahu säilitatakse ja kindlustatakse, kui rahvad võtavad rahu säilitamise enda kätte ja kaitsevad seda lõpuni."

Nõukogude inimesed, kes kandsid oma õlul kogu möödunud sõja raskust, teavad, mida tähendab sõda ja vihkavad sõda. Me tahame teha oma rahulikku loovat tööd, muuta oma kodumaad veel kaunimaks, veel õitsvamaks ja veel jõukamaks.

Nõukogude rahvas lahendab edukalt looduse ümberkujundamise stalinliku hiigelplaani ülesandeid, mille lõplik teostamine toob kaasa materiaalse ja kultuurilise elutaseme ajaloos ennenähtamatu tõusu. Nõukogude teadlaste püha kohus on anda kõik teaduse saavutused, kõik oma loomingulised jõud selle suure ümberkujundamise heaks, kommunismi ülesehitamise ürituse heaks.

Tartu ülikooli teadlaste ees seisavad vastutusrikkad ja mitmekülgsed ülesanded Eesti töörahva õnneliku elu ehitamise ja kindlustamise alal. Selle õilsa sihi saavutamiseks peavad ühendama oma pingutused kõigi teaduseharude esindajad. Seltsimees Stalini geniaalsed tööd keeleteaduse alal avavad filoloogidele uued perspektiivid eesti keele ja kirjanduse uurimiseks ja arendamiseks, relvastavad ajaloolasi anglo-ameerika sõjaõhutajate paljastamiseks, suunavad kõigi teaduseharude arengut.

Mitšurini ja Lõssenko teosed annavad bioloogidele laialdased võimalused Nõukogude Eesti looduse rikastamiseks.

I. P. Pavlovi õpetus ja prof. O. Lepešinskaja avastused kindlustavad arstidele õige tee haiguste hävitamiseks, töötingimuste parandamiseks, inimese eluea pikendamiseks.

Meie kõik oleme kohustatud kasvatama meie noortest kõrgesti kvalifitseeritud spetsialiste, kes on piiritult andunud oma sotsialistlikule kodumaale, kes on hingestatud Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini suure õpetuse ülevatest ideedest.

Sellega me täidame oma kohustuse rahva ees võitluses rahu eest.

Prof. E. Martinson,
teadusala prorektor.

Kõik noorsoo rahukaitsepäevale!

Vastavalt Nõukogude Rahukaitsekomitee pleenumi resolutsioonile viiakse Nõukogude Liidus läbi allkirjade kogumine Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele rahupakti sõlmimise kohta viie suurriigi vahel.

Meie nõukogude noorsugu, kommunismi ülesehitajate põlvkond on alati seisnud rahu kaitsjate esiridades ja on juba korduvalt avaldanud oma kindlat tahet lõpuni seista rahu ürituse võidu eest.

Eelseisev pühapäev, 23. september 1951. a. kujuneb Tartu linna noorte suureks pidupäevaks — meie noorsoo rahukaitsepäevaks. Sel päeval Tartu linna õppivad ja töötavad noored astuvad üksmeelselt tänavaile lippude ja loosungite all, demonstreerides oma tahte ühtsust üldrahvalikus rahukaitseürituses.

Rahukaitsepäeva edukas läbiviimine seab suured ülesanded meie komsomoliorganisatsioonidele. Parteiorganisatsiooni juhtimisel peavad teaduskondade ja kursuste kommunistlike noorte algorganisatsioonid tegema suurt selgitustööd üliõpilaste seas, et saavutada meie ülikooli kollektiivi sajaprotsendiline osavõtt sellest pidupäevast. Iga meie kollektiivi liikme austavaks ülesandeks on astuda sel päeval välja meie õnneliku elu eest, avaldada otsustavat protesti jultunud sõjaõhutajate salasepitsuste vastu, uue sõja ohu vastu.

Ülikooli kollektiiv koguneb rahukaitsepäevast osavõtuks 23. septembril kell 10.30 peahoone juurde, kust ta kolonnidesse koondunult liigub läbi linna Toomeorgu, kus toimub miiting. Sellele järgneb isetegevuslik osa, kus esineb ka TRÜ Meeskoor, rahuteatejooks jm.

Eelseisva massiürituse poliitilist tähtsust peab mõistma iga meie kollektiivi liige. Osavõtuga noorsoo rahukaitsepäevast ja allkirja andmisega Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele ütleme otsustava „ei" imperialistide kavatsustele, näitame, et me võitleme lõpuni rahuürituse eest.

A. Blumfeldt,
ELKNÜ TRÜ Komitee sekretäri kt.

Rahu rahvastele!

Koos sügisega elavneb Tartu. Palju on siin särasilmseid kolhoosnikute, tööliste ja töötava intelligentsi ridadest võrsunud noori, kelle ainsaks sooviks on õppida, rajada endale teed teaduse kõrguste poole, et teha veel õnnelikumaks oma nõukogude rahvas.

Mida me õpime? Õpime, kuidas muuta ümber loodust, kuidas teha viljakandvaiks sood ja kõrved, et meie maa sammuks edasi bolševike partei ja seltsimees Stalini poolt näidatud teel vastu helgele homsele. Õpime, kuidas anda inimesele, kallimale varale nõukogude ühiskonnas tagasi ta tervis, kuidas muuta kõiki inimesi terveks ja töövõimeliseks — väärikaks kommunismi ülesehitajaks.

Mitte asjata pole see meie eesmärk. Mäletame veel hästi sõjakoledusi, ja kapitalistide hääled läänest ei luba meil neid unustada ka praegu. Me tahame haigetele ja kannatavatele inimestele tagasi anda nende tervist, mitte aga uut laastavat sõda. Ning just seepärast on kõik meie õpingud suunatud võitlusele rahu eest, just seepärast kordame me koos kõigi vabadustarmastavate rahvastega, miljonite rahu eest võitlevate noortega kogu maailmas — «Rahu rahvastele!».

M. Pärnik,
arstiteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Eesti vabariiklikult rahupooldajate konverentsilt

Hoolikalt ja suure vaimustusega tegid Nõukogude Eesti töölised, kolhoosnikud ja intelligents ettevalmistusi Eesti vabariiklikuks rahupooldajate konverentsiks. Käitistes asuti stahhaanovlikule valvele konverentsi auks. Kõikjal üle vabariigi toimusid koosolekud, kus töötajad valisid delegaate vabariiklikule konverentsile. Oma valituile andis rahvas kaasa ülesande ütelda edasi konverentsile oma palav rahuarmastus, vihkamine uue sõja sepitsejate vastu ja tahe patrioötliku tööga kindlustada Nõukogude kodumaad — rahu kantsi.

Rahva poolt valitud esindajad kogunesid möödunud laupäeval Tallinna, kus „Estonia" kontserdisaalis toimus esimene Eesti vabariiklik rahupooldajate konverents. Pidulikus õhkkonnas avas konverentsi Eesti NSV Teaduste Akadeemia president, Stalini preemia laureaat J. Eichfeld. Pikema ettekandega „Nõukogude rahvas võitluses rahu eest" esines konverentsil kahekordne Stalini preemia laureaat helilooja Eugen Kapp.

Suure aktiivsuse tähe all toimusid konverentsil läbirääkimised, mille raames võttis sõna 17 delegaati. Vabariigi Teaduste Akadeemia tegevliige sm. Humal ja Eesti Donbassi tööline sm. Vaga, kolhoosi esimees Rakvere rajoonist sm. Volmer ja Kreenholmi Manufaktuuri töötaja sm. Tahtarova, näitlejad Elsa Maasik ja Hugo Laur ja rida teisi rääkisid kirglike sõnadega meie töötavate inimeste rahutahtest ja häbimärgistasid sõjaõhutajate alatuid mahhinatsioone. Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi delegaatidest võttis konverentsil sõna rektor, Eesti NSV Teaduste Akadeemia tegevliige professor F. Klement. Ta jutustas meie üliõpilaste ja õppejõudude rahulikust loovast tööst, mis on suunatud sellele, et väärikalt vastu võtta meie ülikooli 150 aasta juubelit, tõsta teadusliku töö taset ja parandada uue kaadri ettevalmistamist. Nõukogude teadus, nõukogude kõrgem kool teenib rahu üritust, — rääkis sm. Klement. — Ka TR Ülikooli kollektiiv rakendab kogu oma jõu selleks, et nurja ajada imperialistide räpased plaanid uue laastava sõja vallapäästmiseks.

Konverentsi töö lõpul võeti vastu resolutsioon, milles vaimustusega kiidetakse heaks Ülemaailmse Rahunõukogu läkitus rahupakti sõlmimise kohta viie suurriigi vahel ja kutsutakse Eesti NSV töötajaid üksmeelselt sellele alla kirjutama. Samuti valiti konverentsil Eesti vabariiklik rahukaitsekomitee, mille koosseisu kuuluvad eesrindlikud töötajad kõigilt vabariigi rahvamajanduse ja kultuurielu aladelt. Meie ülikooli pere hulgast valiti rahukaitsekomitee liikmeks ajaloo-keeleteaduskonna professor sm. P. Ariste.

Määratu vaimustusega võeti konverentsil vastu tervitus suurele rahulipukandjale, nõukogude rahva ja kogu progressiivse inimkonna geniaalsele juhile seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalinile.

Eesti vabariiklik rahupooldajate konverents kujunes meie töötava rahva poliitilis-moraalse ühtsuse järjekordseks eredaks demonstratsiooniks, mis näitas tema üksmeelset tahet lõpuni kaitsta rahu säilitamise üritust ja oma allkirjadega üksmeelselt toetada nõuet rahupakti sõlmimiseks Ameerika Ühendriikide, Nõukogude Liidu, Hiina Rahvavabariigi, Inglismaa ja Prantsusmaa vahel.

Kommunistlike noorte elu

Parandada kasvatustööd ühiselamuis

Neil päevil arutas ELKNÜ TRÜ Komitee oma koosolekul üliõpilaste ühiselamuis tehtava kasvatustöö parandamise küsimust. Ettekandega töö praegusest olukorrast esines komitee liige sm. J. Lott.

Nii ettekandes kui ka läbirääkimistel toonitati, et kommunistlik kasvatustöö ühiselamuis elunevate üliõpilaste seas möödunud õppeaastal mõnevõrra paranes. Ühiselamute tubades viidi uudse üritusena läbi vestlusi aktuaalsetel sise- ja välispoliitilistel teemadel, lektorite grupi poolt korraldati ühiselamuis kaks korda kuus poliitilisi ja populaarteaduslikke loenguid.

Rida ühiselamute nõukogusid on osutanud tunnustusväärset omaalgatust, organiseerides selliseid tervitatavaid üritusi, nagu vene keele päevad, ballitantsude õppimine ja väikeste raamatukogude organiseerimine Keskraamatukogu raamatufondi baasil (Tiigi ja Kastani tän. ühiselamuis). Häid tulemusi elamiskultuuri taseme tõstmise ürituses andis tubadevaheline sotsialistlik võistlus, mille tagajärjel tunduvalt paranes ruumide puhtus ja kord.

Kõige selle kõrval aga toodi esile ka rida puudusi töös ühiselamutes. Kõige tõsisema väärnähtusena tuleb märkida seda, et ühiselamute nõukogud ei kujutanud endast veel kollektiivset juhtimisorganit. Selle tagajärjeks olid niisugused vead, nagu vestluste üksnes formaalne läbiviimine, üliõpilaste vähene osavõtt neist ine. Kõige drastilisemal kujul esinesid puudused kasvatustöö alal Näituse tänava ühiselamus, kus massilise kultuuritöö sektori juhataja sm. Selja vastutustundetu suhtumise tõttu ei asutudki vestluste läbiviimisele. Selline olukord sai võimalikuks tänu sellele, et nõukogu töö oli halvasti korraldatud, puudus kontroll üksikute sektorite töö üle, ei kuulatud nende aruandeid ühiselamu nõukogu koosolekutel.

Ühiselamute nõukogud on vähe tähelepanu pööranud ka näitliku agitatsiooni korraldamisele — ühiselamute tubades sageli puuduvad loosungid ja plakatid. Näitliku agitatsiooni osas ei ole kasutatud üliõpilaste endi initsiatiivi (Näituse, Tiigi tän. ühiselamu).

Üliõpilaste majutamine ühiselamutesse on kohati läinud isevoolu teed. Seda näitab olukord Näituse tänava ühiselamus, kus üliõpilasilõpetajaid paigutati suurtesse ning läbikäidavatesse tubadesse, samal ajal kui noorematele üliõpilastele on loodud hoopis mugavamad töötingimused.

Ühiselamute nõukogud ei ole tihti võidelnud ka ühiselamu põhikirja rikkumise vastu. Seetõttu sai näiteks võimalikuks elektrilimiidi ülekulutamine Tiigi ja Kastani tän. ühiselamus, kus ei takistatud üksikuil vastutustundetuil üliõpilastel elekterpliitide kasutamist.

Kasvatustöö parandamiseks TR Ülikooli ühiselamuis võeti vastu otsus, millega suunatakse teaduskondade komsomoli-algorganisatsioonide büroode tähelepanu neile avaraile kasvatustöö teostamise võimalustele, mis avanesid seoses üliõpilaste paigutamisega ühiselamuisse teaduskondade kaupa. Eriist tähelepanu soovitatakse ühiselamute nõukogudel pöörata sotsialistliku võistluse arendamisele elamiskultuuri taseme tõstmise eesmärgil. Ühiselamute nõukogude liikmete kvalifikatsiooni tõstmiseks ja kogemuste vahetamise organiseerimiseks otsustas komitee lähemal ajal korraldada nõukogude massilise kultuuritöö sektorite juhatajate nõupidamise ja toavanemate seminari.

K. Ots

Kehakultuur ja sport

Uute edusammude eest

Kehakultuur ja sport on nõukogude inimeste kommunistliku kasvatuse lahutamatuks osaks. Bolševike partei, Nõukogude valitsus ja isiklikult seltsimees Stalin osutavad suurt tähelepanu kehakultuuri ja spordi arendamisele, terve ja tugeva kommunismiehitajate põlvkonna kasvatamisele. Juhindudes bolševike partei Keskkomitee otsusest massilise kehakultuuriliikumise arendamise ja nõukogude sportlaste meisterlikkuse tõstmise kohta saavutasid Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuurlased ja sportlased möödunud õppeaastal tähelepanuväärseid võite. Aasta jooksul kasvas pidevast kehakultuuriharrastamisest osavõtjate arv, ülikooli rekordeid ületati 20 korral. Ülikooli kehakultuurlased ja sportlased taastasid ja seadsid korda spordiklubi spordiplatsid ja väljakud nii Tartu linnas kui ka väljaspool seda. Suvel toimus TR Ülikooli õppebaasis „Käärikul" puhke-treeninglaager ülikooli parimatele sportlastele. Kokku võttes omandas ülikooli kehakultuuriliikumine möödunud õppeaastal tugeva aluse, millele nüüd uuel õppeaastal oleme kohustatud edasi ehitama ja kindlustama senisest tunduvalt suuremat edu.

Käesolev õppeaasta algas Tartu Riikliku Ülikooli elus suurte muudatustega. Osa teaduskondi eraldus ülikoolist ja nende baasil loodi Eesti Põllumajanduse Akadeemia. Akadeemia eraldumine ülikoolist ei tohi aga tähendada ülikooli spordielu taseme langust. Teise kõrgema õppeasutuse rajamine Tartusse peab tiivustama veelgi kiiremat spordi massilisuse ja meisterlikkuse tõusu. Ärgu leidugu meil tänavu ühtki sellist üliõpilast ega õppejõudu, kes poleks oma teaduskonna kehakultuurikollektiivi liige.

Ühenduses sellega tuleb täie nõudlikkusega rõhutada kehakultuurikollektiivide juhtimist ja abistamist Ülikooli Spordiklubi juhatuse poolt. Möödunud õppeaastal ei suutnud spordiklubi juhatus saavutada selles osas märkimisväärset edu. Klubi praegusesse juhatusse kuulub rida isikuid, kes on ammugi Tartust lahkunud, kuid ka neid, kes eksisteerivad juhatuse koosseisus ainult nimeliselt, ilma, et nad oleksid osutanud märkimisväärset aktiivsust ülikooli spordielu juhtimisel.

Arusaadavalt ei tohi uuel õppeaastal niisuguseid puudusi enam esineda. Spordiklubi juhatuse liikmeil tuleb pidevalt tutvuda kollektiivide tegevusega, nende nõudmistega ja soovidega.

Iga kehakultuuriorganisatsiooni, iga kehakultuurikollektiivi tegevuse hindamise aluseks on tulemused VTK märgi kandjate ja järgusportlaste ettevalmistamise alal. VTK märgi kandjate ja järgusportlaste ettevalmistamine kui nõukogude kehakultuuriliikumise põhiülesanne peab tänavu kõikjal omandama senisest suurema hoo ja ulatuse. Kuni tänaseni on VTK märklaste ja järgusportlaste ettevalmistamise küsimusega tegelnud ainult ülikooli kehalise kasvatuse ja spordi kateeder koos Ülikooli Spordiklubi erialasektsioonidega. Teaduskondade kehakultuurikollektiivid pole selles osas üles näidanud organiseerivat ja juhtivat osa. Taoline olukord on aga väär ja see tuleb kohe likvideerida. Vähe on sellest, kui kollektiivi nõukogu koostab võistkonna teaduskondade vahelisteks või ülikooli esivõistlusteks. Iga kehakultuurikollektiivi nõukogu peab kujunema sporditööd organiseerivaks ja juhtivaks organiks oma teaduskonna üliõpilaste hulgas.

Üleminekul sotsialismilt kommunismile meie maal omab erakordselt suurt tähtsust elanikkonna poliitilise teadlikkuse tõstmine, kodanliku ideoloogia igandite väljajuurimine inimeste teadvusest. Ülikooli Spordiklubi juhatusel ja teaduskondade kollektiivide nõukogudel tuleb võidelda igandite vastu, mis eksisteerivad veel praegugi mõnede sportlaste juures. Ebamoraalne ja upsakas käitumine, isiklike huvide kõrgemale asetamine kollektiivi huvidest, spordile vaatamine kui ajaviitele jne. on nähted, mille vastu tuleb pidada halastamatut võitlust.

Õppides möödunud aasta kogemustest, jätkates kehakultuuriliikumise arendamist möödunud aastal saavutatud hooga, seda hoogu järjest suurendades, bolševistliku visaduse ja energiaga lahendades kõiki eelseisvaid ülesandeid, võime olla kindlad oma edusammudes.

R. Saar.

Eeskujulik õppetöö on meie parim panus rahu kaitsmise üritusse

*

Töö käib hoogsalt

Pärast kosutavat suvepuhkust algasid tõsised tööpäevad ka ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilastel. Noorte siirast töötahtest kõneleb see hoog ja hoolikus, millega nad asusid oma ülesannete täitmisele. Juba esimesest semestri päevast peale asuti kursusel hoolega tööle, sest ainult niiviisi luuakse eeldused edukaks eksamite sooritamiseks.

Suurt tähelepanu pühendatakse kursusel poliitilise ökonoomia kursuses ettenähtud algallikate konspekteerimisele. Üliõpilased Siibak, Vuks, Kukk, Allo, Tonts jt. töötavad pidevalt nii loengukonspektide läbitöötamisel kui ka marksismileninismi klassikute teoste tundmaõppimisel, et seminarides ja eksamitel saavutada ainult häid ja väga häid tulemusi.

Edukalt areneb töö ka teistes ainetes. Nii osutatakse palju tähelepanu vene keelele. Meie üliõpilastele on selge vene keele õppimise vajadus. Eks ava ju just keel meile tee nõukogude teaduse- ja kultuurisaavutuste juurde; on ju vene keel vahendajaks nõukogude vennasrahvaste vahelises suhtlemises. Esimese vene keele kontrolltöö uuel õppeaastal — tõlkeharjutuse — kirjutasid III kursuse eesti filoloogid eranditult ainult headele ja väga headele hinnetele.

III kursust võib õigusega nimetada „kirjanduste kursuseks". Nimelt loetakse sellel kursusel eesti filoloogia ja loogika osakonna üliõpilastele eesti, vene ja lääne-euroopa kirjandust. Ühenduses sellega on kohustuslik lektüür üpris ulatuslik. Sellepärast on kõik üliõpilased asunud juba kirjanduse lugemisele, kasutades selleks seminari raamatukogu.

Jääb vaid loota, et III kursuse üliõpilaste tööenergia ja saavutatud hoog ka edaspidi ei vaibuks, vaid, vastupidi, üha enam ja enam kasvaks, et saaksime väärikalt vastu minna Tartu ülikooli 150. aastapäevale.

R. Karelson

Huvitavad loengud

Käesoleva semestri alguses hakati ajaloo-keeleteaduskonna loogika-psühholoogia osakonna II kursuse üliõpilastele esmakordselt lugema üht osakonna põhiainet — loogikat.

Lühikese aja jooksul on kõik kursuse üliõpilased uut õppeainet tõsiselt armastama hakanud.

Meile meeldib see aine sellepärast, et materialistlik loogikateadus kui teadus, mis aitab veenvalt edasi anda tõde, on mõjuvaks ideoloogiliseks relvaks. Pealegi on marksismi-leninismi klassikud loogikat väga kõrgelt hinnanud.

Et me oleme loogikat seni õieti mõista ja hinnata suutnud, on väga suurel määral vanemõpetaja Koemetsa teene, kelle loengud on väga huvitavad, sisukad ja arusaadavad.

Kuna sm. Koemets pealegi igal loengul kontrollib üliõpilaste teadmisi, on loodud parimad eeldused aine põhjalikuks omandamiseks.

M. Päärsoo,
loogika-psühholoogia osakonna II kursuse üliõpilane.

Veste

Vaikne elu

Väga pikkamööda areneb elu Udo Lepiku kodus. Päike on juba õige kõrgel, aga Udo on õige visa ärkama. „Tõsi küll," peab ta endale tunnistama, „peaksin praegu küll vist juba olema hoopis mitte voodis, vaid auditooriumis, aga..."

Aga... Ja poolelijäänud mõtte täienduseks ümiseb meie kangelane mingit kodanlikku yemmalvärsikest, millest eriti kostavad välja sõnad: „Töö pole jänes..."

„Toredad sõnad!" kiidab Udo Lepik. „Peaksin need oma tuppa seinale kohe kirjutama..."

Käesolevate ridade kirjutajale ei ole osaks langenud au Udo Lepikut tema kodus külastada ja sellepärast on talle ka teadmata, kas nimetatud noormehe toa seinad on juba kaunistatud selle üleva mõtteteraga või mitte. Kuid see on küll kindlasti teada, et tegelikus elus teostab Udo Lepik seda oma juhtmõtet kadestamisväärse järjekindlusega.

„Ega töö kuskile eest lippa," lausub ta, ja sammub loengule alles paar tundi pärast oma kursusekaaslasi arstiteaduskonna II kursuselt. Ja kui kellelegi tuleb mõttesse temalt sellise hilinemise põhjusi pärida — ega siis raske ole midagi haledat ja veenvat ette kanda.

Tavalisest aeglasest ja unisest elurütmist ei suutnud Lepikut välja viia ei möödunud semestril talle osakssaanud kriitika ega ka eksamisessiooni lähenemine. Töötades oma kuldse juhtmõtte järgi, jõudis ta tunnustusväärsete saavutusteni: keemia õppejõud palus teda teistki korda tulla mõtteid vahetama läbivõetud kursuse kohta ja parasitoloogias tuleb eksam sooritada alles nüüd, sest kevadisel sessioonil ei jäänud selleks muude askelduste tõttu aega.

Kirjelduse täielikkuse huvides olgu juurde lisatud, et — säästes end liigseist pingutustest — hoidub Udo Lepik kramplikult eemale igasugustest ühiskondliku töö ülesannetest. Ja veel üks pisifakt: detsembris 1950 laenas ta Üliõpilaste Vastastikuse Abistamise Kassast 300 rubla paariks kuuks. „Eks sellega aega ole," arvab Lepik ja lükkab võla tasumist tänaseni järjest edasi.

Asjassepühendatud teavad rääkida, et Udo Lepik unustab oma juhtmõtte vaid siis, kui viibib — ja seda juhtub sageli! — mõnes lõbusas seltskonnas ja küsimus seisneb klaasi kergitamises... Iseloomustav üksikasi!

Meie kõik oleme kindlasti ühel nõul, et kodanliku šlaageri moraal kuidagiviisi ei sobi nõukogude üliõpilase põhimõtteks. Sellepärast me arvame, et ka Udo Lepikul tuleb tööd armastama hakata ja muutuda korralikuks, distsiplineeritud üliõpilaseks.

L. Salum

Eesti Põllumajanduse Akadeemiale oma ametiühing

Seoses Eesti Põllumajanduse Akadeemia moodustamisga muutub mõnevõrra ka senine ametiühingulise töö organisatsioon meie ülikoolis. Sellest lähtudes korraldati hiljuti koosolek, kus moodustati Eesti Põllumajanduse Akadeemia ametiühingu orgkomitee. Selle komitee koosseisu kuuluvad vastutavad töötajad Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Ametiühingu Vabariiklikust Komiteest (sm-d Jõgi, Reimann, Tomson), TRÜ ametiühingukomiteest (sm-d Raudsepp, Käärik), partei- ja komsomoliorganisatsiooni esindajad EPA-st (sm-d Minski ja Soe), EPA-sse üleläinud kolme teaduskonna ametiühingu büroode esimehed ja aseesimehed, TRÜ ametiühingukomitee liikmed nendest teaduskondadest, millised läksid EPA-sse ja veel teisigi seltsimehi.

Sellise suurekoosseisulise orgkomitee loomine oli hädavajalik, kuna ees seisab märkimisväärselt suur töö — TRÜ ametiühingu jaotamine kolmeks. Nimelt kujuneks ametiühingu struktuur järgmiseks: 1) TRÜ ametiühingu struktuuris muutusi ei toimu peale algorganisatsioonide ja liikmete arvu vähenemise; 2) EPA teenistujad ja õppejõud moodustavad omaette ametiühingu organisatsiooni ühise kohaliku komiteega kogu EPA ulatuses, millele alluvad otseselt rühmad; 3) EPA üliõpilastel aga oleks oma ametiühingukomitee, millele alluksid teaduskondade bürood ja ametiühingu rühmad kursustel.

V. Roonurm

Vastutava toimetaja asetäitja
Ed. Ertis

Rutake ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" tellimisega 1. okt. õppeaasta lõpuni!

MB 12563 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 2562

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 30 (118) Reedel, 28. septembril 1951. a. IV aastakäik

Rahukaitsjate armee esiridades

Ühiskonnateaduste õppejõudude suured ülesanded

Bolševistliku partei võitluses töötava rahva kommunistliku kasvatamise eest omab tänapäeva tingimustes erakordse tähtsuse nõukogude intelligentsi ning eriti kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste ideelis-poliitiline kasvatus. Lahutamatuks osaks bolševike partei ja Nõukogude riigi tegevuses eriteadlaste ettevalmistamisel on marksistlik-leninliku ühiskonnateaduse õpetamine meie kõrgemates koolides. Tartu Riiklikus Ülikoolis õpivad üliõpilased õppeplaani kohaselt ühiskonnateadusi — marksismi-leninismi aluseid, poliitilist ökonoomiat, dialektilist ja ajaloolist materialismi, ajalugu, juriidilisi ja filosoofilisi õppeaineid.

Kõrgemates koolides õpitavate ühiskonnateaduste kompleks peab relvastama üliõpilasi marksistlik-leninliku teadusega ühiskonnast, abistama üliõpilaste kommunistliku teadvuse kujunemist, nende kasvu bolševistliku partei ideoloogia ja poliitika vaimus. Ühiskonnateaduste õpetamine peab kaasa aitama noorte haritlaste kasvatamisel, kes oleksid ideeliselt kindlad, hoiaksid kõrgel Nõukogude kodaniku au ja patriootlikku väärikust, kes oleksid veendunud kommunismi võidus ja valmis ületama kõik takistused teel selle suure eesmärgi poole.

Tänu bolševike partei ja Nõukogude valitsuse hoolele üliõpilaste kommunistliku kasvatamise eest on Tartu Riiklikul Ülikoolil kõik tingimused ühiskonnateaduste edukaks õpetamiseks. On kasvanud tunduvalt huvi marksistlik-leninliku teooria vastu, rõhuv enamus üliõpilasi töötab tõsiselt marksismi-leninismi klassikute teoseid konspekteerides ja näitab seminarides häid teadmisi ning aktiivsust. Möödunud õppeaasta eksamite hinnangud ühiskonnateaduste alal on küllaltki kõrged.

Kuid vaatamata mõningatele saavutustele on TR Ülikoolis ühiskonnateaduste õpetamise alal veel tõsiseid puudusi. Peamiseks puuduseks on mõnede õppejõudude loengute ja seminaride madal ideelis-teoreetiline tase ja formaalne suhtumine marksistlik-leninliku teooria õpetamisse. Möödunud eksamid näitasid, et mõned üliõpilased, vastates ladusalt äraõpitud teese, ei suuda neid siduda partei tänapäevase praktilise võitlusega kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest, rahu eest. See näitab, et meie ühiskonnateaduste kateedrite õppejõud ei ole õpetanud üliõpilasi loovalt töötama, siduma teooriat partei praktiliste võitlusülesannetega, näitama marksismi-leninismi teooriat kui tegeliku töö juhist. Üliõpilasi ei ole tõmmatud osa võtma teaduslikust tööst ühiskonnateaduse alal. Möödunud üliõpilaste teaduslikul konverentsil puudusid ettekanded ühiskonnateaduste alalt. Kateedrite õppejõudude tööd ideelis-teoreetilise ja teadusliku kvalifikatsiooni tõstmise alal on organiseeritud puudulikult. Kateedrid ei tegele teadusliku uurimistööga.

Suured lüngad ühiskonnateaduste kateedrite töös on tingitud eelkõige sellest, et ülikooli rektoraat ja parteiorganisatsioon ei ole senini osutanud küllaldast tähelepanu ühiskonnateaduste kateedrite tööle. Pidevalt ei ole kateedrid komplekteeritud vajaliku arvu õppejõududega, väga tihti vaheldub õppejõudude koosseis, mõned õppejõud töötavad kohakaasluse alusel. Vajaliku arvu õppejõudude puudumine loob kateedrite õppejõudude ülekoormatuse, kusjuures puudub võimalus tegelda oma ideelis-teoreetilise taseme tõstmisega ja teadusliku uurimistööga.

Läheneb Tartu Riikliku Ülikooli 150. aastapäev. Et väärikalt tähistada seda juubelit, on vaja otsustavalt parandada ühiskonnateaduste õpetamist. Ülikooli rektoraadil ja parteiorganisatsioonil tuleb tõsiselt parandada ühiskonnateaduste kateedrite töö juhtimist, tungides selle töö sisusse, abistades ja kontrollides marksismi-leninismi teooria õpetamist. Tuleb hoolikalt valida kaadreid ja töötada nende ideelis-poliitilise kasvatamise alal, arendades kriitikat ja enesekriitikat, mis võimaldab avastada puudusi ja õigeaegselt neid parandada.

Suur ja vastutusrikas on ühiskonnateaduste õppejõudude ülesanne. Nad peavad olema kõrgelt ideelised, omama sügavaid teaduslikke teadmisi ja kõrge pedagoogilise meisterlikkuse. Relvastades noori eriteadlasi marksismi-leninismi ideedega, kasvatades neid elustava nõukogude patriotismi vaimus, piiritu armastuse ja andumuse vaimus Lenini-Stalini parteile täidavad ühiskonnateaduste õppejõud oma ülesande Nõukogude kodumaa ees.

Noorte rahukaitsjate pidupäev

Möödunud pühapäev kujunes meie üliõpilaskonnale suureks pidupäevaks — koos kogu linna noorsooga ruttas ta osa võtma ülelinnalisest noorsoo rahukaitsepäevast.

Hulgaliselt noori kõigist teaduskondadest kogunes pühapäeva hommikul punaste lippude ja rahutemaatiliste loosungite alla, et demonstreerida oma ühisust ja otsustavust võitluses rahu säilitamise eest. Läbi linna siirdusid rongkäigu rohkearvulised kolonnid Toomeorgu, kus leidis aset miiting. Tähelepanelikult kuulati ELKNÜ Tartu Linnakomitee sekretäri sm. Villemsoni, ajaloo-keeleteaduskonna kommunistliku noore sm. Väljase, käitiste noortööliste esindajate jt. sõnavõtte, milles kutsuti kõiki üles tubli tööga kindlustama Nõukogude kodumaad — rahu kantsi ja üksmeelselt alla kirjutama Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele.

Noorte hästiõnnestunud rahukaitsemiiting, mis jättis osavõtjaile püsiva elamuse, lõppes vabaõhukontserdiga.

A. Parik

Järgimist vääriv algatus

Õigusteaduskonna IV kursuse kommunistlike noorte algorganisatsioon tegi hea algatuse, otsustades kursusel organiseerida arutluskoosoleku J. Trifonovi jutustuse „Üliõpilased" kohta. Kursusel oodati arutelu huviga ja osavõtt sellest oli rohkearvuline.

Tähelepanelikult kuulati kommunistliku noore sm. A. Liivese põhjalikku ülevaadet kõnesolevast jutustusest. Referaadis analüüsiti üksikasjalikult teose ideestikku ja üksikuid tegelasi, tuues ühtlasi esile ka noore kirjaniku esikteose üksikuid puudusi.

Referaadile järgnesid elavad läbirääkimised, millest võtsid osa sm-d Mering, Martin, Piliste, Utt jt. Eriti elavaid mõttevahetusi tekitas positiivse kangelase kujundamise probleem. Samal ajal toodi arutelul esile ka neid teose jooni ja motiive, millest tuleks eeskuju võtta ja õppida meilgi. Ramgemalt võidelda individualismi, väikekodanlikku egoismi ja karjerismi vastu, kasvatada tugevat seltsimehelikku kollektiivsustunnet — sellise praktilise järelduse tegid arutlusest osavõtjad.

Õigusteaduskonna IV kursuse kommunistlike noorte algatus on teretulnud ja väärib järgimist teisteski teaduskondades.

A. Laul

„Au suurele rahulipukandjale seltsimees Stalinile!" — niisugune loosung võtab vastu igaüht, kes tuleb aulasse ülikooli kollektiivi pidulikule üldkoosolekule, mis on pühendatud Ülemaailmse Rahunõukogu läkituse ja Eesti vabariikliku rahupooldajate konverentsi tulemuste läbiarutamisele. Aula ei suuda mahutada kaugeltki kõiki neid, kes soovivad osa võtta sellest suursündmusest.

Viimase võimaluseni täidetud ruumis jääb vaikseks, kui rahukaitsekomitee TR Ülikooli kaastöökomisjoni esimees dots. J. Mäll kuulutab koosoleku avatuks.

Sõna antakse Eesti vabariikliku rahukaitsekomitee liikmele professor P. Aristele. Oma pikemas ettekandes jutustab sm. Ariste vabariikliku rahupooldajate konverentsi tööst, vabariigi töörahva suurimast üksmeelest ja otsustavusest rahu kaitsmise ürituses. „Meie rahvas tahab ehitada, mitte aga purustada. Meie rahvas tahab luua uut sotsialistlikku kultuuri, mitte aga hävitada kultuuriaardeid. Meie tahame kasvatada inimesi, mitte aga tappa neid," rõhutab prof. Ariste. Ettekandja annab ülevaate eesti töötava rahva saavutustest oma uue elu ehitamisel, eriti aga TR Ülikooli taastamisel ja arendamisel tehtud hiigeltööst. „Oma suurte võitude nimel, oma töötahte ja loomisrõõmu nimel ei saa me lubada, et meie töövõidud saaksid pommitajate märklaudadeks," ütleb sm. Ariste. Ja kui ta lõpetades kutsub kõiki TRÜ kollektiivi liikmeid üles üksmeelselt alla kirjutama Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele, siis kõlavad saalis soojad, kestvad kiiduavaldused.

Järgmisena astub kõnetooli arstiteaduskonna professor sm. Alma Tomingas. Ta räägib nõukogude teadlaste tööst, mis on suunatud rahu kaitsmisele ja kindlustamisele. „Meiegi õppejõudude kohus on olla stalinliku teadlastearmee liikmete nimetuse väärilised. Me peame kandma oma panuse nõukogude teaduse varaaita, õppima ja täiendama end visalt, tundma õppima ja loovalt rakendama marksismi-leninismi teooriat, aitama kaasa üliõpilaste kasvatamiseks kommunismi vaimus, sest niiviisi täidame oma ülesande üldrahvalikus võitluses rahu eest," lausub sm. Toomingas.

Sütitava sõnavõtuga esineb marksismi-leninismi aluste kateedri vanemõpetaja sm. V. Arhangelski. Rääkides hiljutisest nn. „rahulepingu" allakirjutamisest Jaapaniga märgib ta: „Sellel San-Franciscos sõlmitud paberil, mis sisuliselt kujutab endast uue sõja ettevalmistamise lepingut, on palju allkirju. Kuid ometi on see dokument tühine, tal puudub jõud, sest sel paberil leiduvate allkirjade hulgas pole rahvaste allkirju. Rahvad annavad oma allkirja hoopis teisele paberile — Ülemaailmse Rahunõukogu üleskutsele, mis kujuneb rahvaste võimsaks protestihääleks ja paneb kohkuma raevunud sõjaõhutajad."

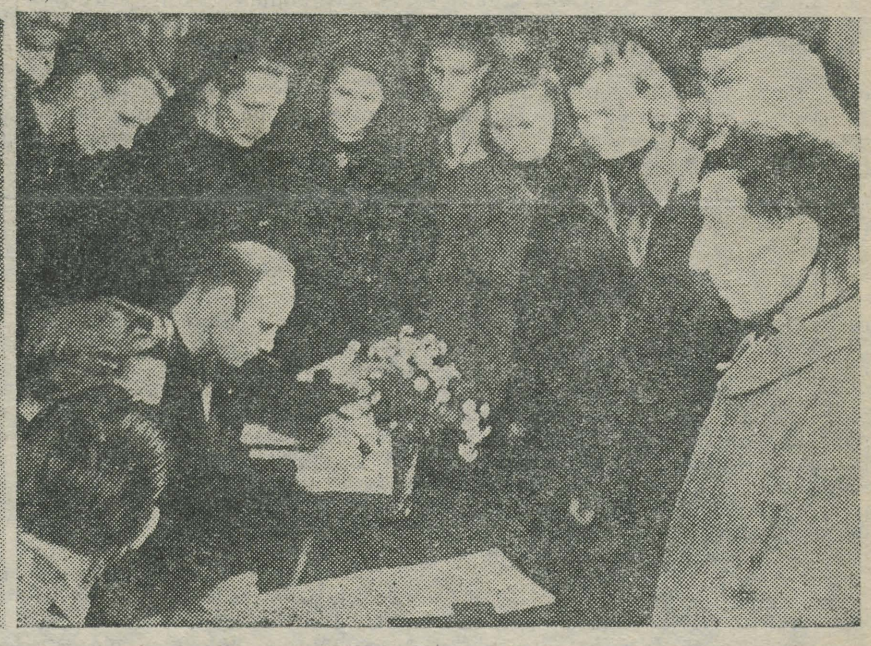
„Tuhanded töölised vabrikuis ja tehastes on asunud stahhaanovlikule rahuvalvele. Seda eeskuju peame järgima ka meie, et uute töövõitudega tugevdada meie Nõukogude kodumaad," ütleb õigusteaduskonna üliõpilane sm. Olaf Utt. „Rahujõudude võidu otsustab iga rahupooldaja otsustavus ja kindlus selles suures võitluses. Seepärast kirjutagem üksmeelselt alla rahuläkitusele, teades, et iga allkiri sellel on rahu, kultuuri ja elu jõudude võidu tagatis."

Sõna võtab veel matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilane, vabariikliku rahupooldajate konverentsi delegaat sm. Mall Ruubel. Meenutades möödunud laastavat Teist Maailmasõda märgib ta: „Meil kõigil on elavalt meeles selle sõja koledused, meie kõigi poolt läbielatud kannatused, toodud ohvrid. Me võitsime kätte rahu ja maksime tema eest liiga kallist hinda selleks, et temast loobuda. Sellepärast on meie kohus kõigi jõududega, kogu energiaga kaasa aidata võitluses rahu eest, uue sõja ohu vastu!"

Tähelepanelikult kuulatakse Ülemaailmse Rahunõukogu läkituse ettelugemist sm. Mälli poolt. Ja nüüd saabub pidulikem hetk — aulas ja peahoone auditooriumides ülesseatud laudade juurde astuvad sajad professorid ja õppejõud, üliõpilased ja teenistujad. Veendunult, suure patriootliku vaimustusega annab meie ülikooli kollektiiv oma allkirjad Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele, tõendades sellega, et ta sammub koos kogu nõukogude rahvaga rahukaitsjate määratu armee esimestes ridades.

R. Peek

Piltidel: (ülal) prof. Ariste esineb ettekandega; (all vasakul) prof. Tomingas kõnelemas; (all paremal) rahuläkituse allakirjutamine arstiteaduskonnas. Alla kirjutab üliõpilane M. Kull. Foto Joh. Mikk

Meie teaduslik töö on rahuürituse teenistuses

Nõukogude arst ei tohi piirduda ainult saavutatuga, vaid tema ülesandeks on leida täiuslikumaid ja uusimaid meetodeid töötajate kiiremaks tervistumiseks ja haiguste vältimiseks. See eeldab teadusliku töö ülesandeid igale arstile, mitte ainult kõrgemates õppeasutustes, vaid ka tervishoiu võrgus.

Eriti peavad selle peale mõtlema need, kes töötavad kõrgemate õppeasutuste juures, kus teaduslikuks tööks on loodud eriti soodsad võimalused, ja kellelt oodatakse uusi teaduslikke saavutusi praktiliseks rakendamiseks. Et see nii on, sellest annavad tõendeid hulgalised ettepanekud erialastes ajakirjades ja teaduslikes väljaannetes, mis on kasuks mitte ainult kitsastele ringkondadele, vaid on määratud laiadele rahvahulkadele.

TRÜ arstiteaduskonna kateedrites tehtav teaduslik töö, olgu see ulatuslike dissertatsioonide või lühikliiniliste tähelepanekute või uuendusettepanekute näol (Schotter, Laamann jt.) on panuseks üldisse rahuüritusse. Me peame end pingutama, et tõsta oma teaduslikku tööviljakust, et sellega aidata kaitsta rahu kogu maailmas.

V. Savi,
oftalmoloogia ja otorinolarüngoloogia kateedri dotsent.

Koordineeritud juhtimine kindlustab edu

Ligi pool meie üliõpilastest elab ühiselamutes. Sellepärast omab töö ühiselamutes tõsist tähtsust. On tarvis suurima operatiivsuse ja järjekindlusega lahendada üliõpilaste olustikuliste tingimuste parandamise, nende kultuurilise teenindamise ja kommunistliku kasvatuse parandamise ülesannet ühiselamuis.

Eriti käskivalt kerkib see ülesanne meie ette nüüd, mil oleme asunud võitlusse selle eest, et viia TR Ülikool Nõukogudemaa kõrgemate koolide esiritta. Praegu ei saa me enam kuidagi leppida sellega, et üliõpilaste elamistingimused, elamiskultuur ühiselamuis ei vasta nõuetele, et elu ühiselamus ei ole korraldatud nii, et üliõpilasel oleksid kõik võimalused tõsiseks tööks. Täiesti ebanormaalne on ka see, et kasvatustöö halva organiseerimise tõttu ühiselamutes jäävad üliõpilased õppetööst vabal ajal väljaspoole teostatava kasvatustöö ulatust, meie ühiskondlike organisatsioonide mõjupiirkonda.

Kui otsida asetleidvate puuduste peamisi põhjusi, siis olulisemaks neist tuleb lugeda juhtimise killustatust. Ühiselamuis tehtava töö suunamisega tegelevad meil haldusaparaat, komsomolikomitee, ametiühing jt. Kõik nad võtavad tihti ette vajalikke ja väärtuslikke üritusi, kuid küllalt tiheda sideme puudumine takistab vajalike tulemuste saavutamist.

Sellepärast tuleks meil tõsiselt kaaluda ühiselamute juhtimise koordineerimise ja tsentraliseerimise küsimust. Parimaid võimalusi selleks pakub ühiselamute üldnõukogu moodustamine, mida on eduga praktiseeritud Leningradi kõrgemates koolides ja mis on loodud ka Eesti Põllumajanduse Akadeemias. Viimases asutati üldnõukogu rektori käskkirjaga ja sinna kuuluvad haldusaparaadi, kommunistlike noorte ja ametiühinguorganisatsiooni esindajad, mõnede ühiselamute vanemad jne. Rektori käskkirjaga on üldnõukogule antud ulatuslikud võimupiirid, tema otsused on kohustuslikud kõigile ühiselamuis elunevatele üliõpilastele. Seega on nõukogul avaraimad võimalused olustikuliste tingimuste, massilise kultuuritöö ja poliitkasvatusliku töö kontrollimiseks, juhtimiseks ja suunamiseks, puuduste likvideerimiseks, korrarikkujate karistamiseks jne.

Tundub, et kirjeldatud üritus peaks leidma teostamist ka meil. On ju selge, et ainult hea juhtimise korral saame me saavutada otsustavat edu selles tähtsas töösektoris. Hea, tsentraliseeritud juhtimise aga nimelt kindlustabki ühiselamute üldnõukogu ellukutsumine üksikute ühiselamute nõukogude kõrval.

J. Kask

Ühiskonnateaduste õpetamise parandamine on keskne lüli noorte leninlaste, Nõukogudemaale andunud spetsialistide kasvatamises

* * *

Uus iseseisva töö vorm

Hiljuti arutas ELKNÜ TRÜ Komitee oma laiendatud koosolekul ühiskonnateaduste oppimise küsimust ja UTÜ ühiskonnateaduste ringide töö olukorda.

Marksistliku teooria omandamine toimus meil seni loengute ja seminaride kõrval veel kahe organiseeritud vormi kaudu: UTÜ ühiskonnateaduste ringides ja iseseisvalt ELKNÜ Tartu Linnakomitee büroo 5. septembri 1950. a. otsuse alusel.

Linnakomitee 5. septembri otsus nägi ette I ja II kursuste osas marksismi-leninismi aluste süvendatud omandamist soovitatava kirjanduse läbitöötamise kaudu. Lõppkursustele toimusid aga täiendavad loengud ja konsultatsioonid marksismi-leninismi alustes. Vahepealsete kursuste ülesanded valisid endale mingi teema marksismi-leninismi teooria alalt ja töötasid selle läbi. Seejärel korraldati teaduskondades vastava teema kohta teoreetiline konverents.

5. septembri otsuse täitmine jäi formaalseks just III ja IV kursuse osas. Materjali töötasid põhjalikult läbi küll need üliõpilased, kes tegid konverentsidel ettekanded või oponeerisid neid. Ülejäänud üliõpilasi aga ei suudetud aktiivselt kaasa tõmmata sellesse töösse. Nende kursuste õppeplaanis olevate distsipliinide (poliitökonoomia, dialektiline ja ajalooline materialism) eduka omandamise kindlustamine komsomoliorganisatsiooni töös jäi teisejärguliseks.

On täiesti selge, et puudused marksismi-leninismi iseseisval omandamisel olid tingitud just sellest, et see oli nõrgalt seotud õppetööga. Sellepärast otsustati nüüd suunata peamine tähelepanu õppeprogrammis ettenähtud ühiskonnateaduslike õppeainete süvendatud omandamisele. Selleks otsustati organiseerida kursustel õpperingid selles distsipliinis, mida üliõpilased parajasti õpivad.

Õppering aitaks süvendada üliõpilaste teadmisi loengutel käsitletud materjali suhtes, läbi töötada täiendav kirjandus ja eeskujulikult valmistuda seminariks. Töövormiks taolistes õpperingides oleks lühireferaadid üksikute probleemide kohta ja neile järgnev diskussioon.

Eriline vastutus nende õpperingide töö eest jääb kommunistlikele noortele, kes kõikjal peavad kindlustama ringide tööleasumise ja häireteta tegevuse. Ringi tegevus peaks toimuma kursuse komsomoli-algorganisatsiooni igapäevasel juhtimisel, tihedas kontaktis õppejõuga.

On kindel, et hea organiseerimise puhul õigesti töölerakendatud õpperingid osutavad suurt abi ühiskonnateaduste omandamiseks üliõpilaste poolt.

R. Kullaste

Enam aktiivsust!

Valitsus ja bolševike partei pööravad eriti suurt tähelepanu marksismi-leninismi teooria õppimisele kõrgemais õppeasutustes. Sellepärast on üliõpilaste kohus aktiivselt, kogu jõuga rakenduda marksismi-leninismi aluste õppimisele.

Mõned õigusteaduskonna I kursuse üliõpilased pole aga oma ülesandest selles osas täies ulatuses aru saanud. Seda näitas möödunud kolmapäeval toimunud seminar. Üliõpilased olid hästi ja põhjalikult läbi töötanud seminari teema — K. Marxi ja Fr. Engelsi „Kommunistliku partei manifest" — ning kõigil olid olemas konspektid läbitöötatud materjali ulatuses. Eriti hästi olid materjali omandanud A. Smirnov, P. Luigaleht, J. Lindpere, V. Naissoo, H. Vellerand jt. Ent kui õppejõud sm. Lombak küsis kursuselt, kes soovib võtta sõna, siis ei tõusnud ükski käsi, et teatada valmisolekust vastata.

Niisugune häbiväärne passiivsus ei tohi edaspidi enam esineda, sest seminaride eesmärk ongi nimelt elavas vabas arvamustevahetuses, segaseks jäänud küsimuste selgitamises vastastikuse abiga. Samuti ei ole normaalne, et mõned seltsimehed seminari ajal „tukuvad", vaheajal aga naeruvääristavad sõnavõtnud seltsimehi ebatäpsuste pärast.

I kursuse üliõpilased peavad rakenduma aktiivselt seminari töösse ja kasutama maksimaalselt seda tähtsat vahendit marksismi-leninismi kõikevõitva teooria laitmatuks omandamiseks.

F. Lepik

Õpetuse kõrge ideelis-teoreetilise taseme eest

Teisipäeval toimus ülikooli parteiorganisatsiooni üldkoosolek, kus arutati olukorda ühiskonnateaduste õpetamise alal ja abinõusid selle parandamiseks. See tähtis küsimus leidis nii aruandja õppeprorektor sm. Reimani kui ka sõnavõttudega esinenud sm-te Ertise, Arhangelski, Raagi, Külaotsa, Sapožnikovi, Moroškina, Matini, Bronšteini jt. poolt põhjaliku ja igakülgset analüüsimist, mille tagajärjel parteikoosolek võis välja töötada rea abinõusid ühiskonnateaduste õpetamise parandamiseks.

Koosolekul näidati, et olemasolevate märkimisväärsete saavutuste juures esineb meie ühiskonnateaduste kateedrite, eriti aga marksismi-leninismi aluste kateedri töös tunduvaid puudusi. Esitatavad loengud pole tihtipeale küllaldasel ideelis-teoreetilisel tasemel, nõrgalt seostatakse käsitletavaid probleeme tänapäevase poliitilise elu küsimustega, sotsialistliku ülesehitustöö probleemidega. Sm. Raag oma loengus „Lenin ja Stalin — kodusõja võidu organiseerijad ja innustajad" näiteks ei avanud sügavalt antud teemat ja piirdus vaid sündmuste kuiva ümberjutustamisega. Pealiskaudne oli ka sm. Arhangelski loeng suurtest revolutsioonilistest demokraatidest Belinskist, Dobroljubovist, Herzenist ja Tšernõševskist. Lektor jättis kasutamata võimalused selleks, et näidata Tšernõševski üleolekut lääne utopistidest, teda kui oma kodumaa tulist patrioot. Enam või vähem tunduvaid puudusi on ka sm-te Külaotsa, Bronšteini ja teiste ühiskonnateaduste kateedrite õppejõudude loengulises töös.

Mis puutub seminaridesse, siis sageli pole õppejõududel sügavalt läbimõeldud plaani seminari läbiviimiseks, seminar ei muutu elavaks mõtetevahetuseks üliõpilaste vahel, õppejõud ei tee kokkuvõtteid sõnavõttudest jne. Üliõpilaste aktiivsust on vaja tõsta. Seminaride madala taseme üheks põhjuseks on kateedrite vähene abi õppejõududele. Näiteks pole korraldatud ühegi seminaarse õppuse läbiviimise arutelu.

Ühiskonnateaduste õpetamisel asetleidnud puuduste üheks põhjuseks on olnud väärnähtused kaadri komplekteerimisel. Kateedreisse on tööle rakendatud sobimatuid inimesi (Sardin, Tšalõi, Itskovitš, Kaal, Lätiemäe). Vahe tootavad õppejõud oma erialase kvalifikatsiooni tõstmisel, seda tööd organiseeritakse nõrgalt. Just sellepärast pole ka ühiskonnateaduste kateedrites olnud mainimisväärset produktsiooni teadusliku töö alal. Peab aga otsekohe ütlema, et süüdi on siin ka kateedrijuhatajad. Sm. Arhangelski näiteks katsetas teadusliku töö tegemisega, kuid põrkus raskustele, mida ta abi ja suunamise puudumise tõttu ei suutnud lahendada.

Õppejõududele pole osutatud kateedrikollektiivi sellsimeneliku kriitika korras abi ka loengute taseme tõstmiseks. Marksismi-leninismi aluste kateedris kuil arutati sm-te Arhangelski ja Raagi loenguid, kuid arutlus on ette valmistatud äärmiselt pinnaliselt — sm. Reiman viibis vaid paarkümmend minutit kummalgi loengul. On teostatud küll loengute stenografeerimist, kuid neid pole arutletud. On selge, et niisuguse abistava kriitika, samuti eesrindliku kogemuse levitamise puudumine raskendab õppejõudude töö parandamist.

Ühiskonnateaduste õpetamist TRÜ-s on tarvis võitlevalt parandada, et viia tööd niisugusele kõrgusele, nagu seda nõuab meilt ÜK(b)P Keskkomitee oma otsuses. On vaja saavutada seda, et kõik ühiskonnateaduste loengud ja seminarid oleksid sügavalt ideelised, kõrgel teaduslikul tasemel ja huvitavad, et nad tõepoolest aitaksid kaasa üliõpilaste kommunistliku teadvuse kasvuks. Ühiskonnateaduste kateedrite kollektiivid ja kõik õppejõud peavad pingutama oma jõude selleks, et tärta neile pandud ülesanded noorsoo õpetamise ja kasvatamise, aga samuti ka teadusliku töö alal.

O. Raamat

Enesetäiendamine on põhiline ülesanne

Ühiskonnateadustel on otsustav osatähtsus marksistliku maailmavaate kujundamisel kõigi teadusharude töötajate ettevalmistamisel.

Käesoleva aasta augustikuu algul rõhutas ÜK(b)P Keskkomitee uuesti oma otsustes ühiskonnateaduste õpetamise taseme tõstmise vajadust kõrgemates õppeasutustes ning määras ka vastavad abinõud selle nõudmise ellurakendamiseks.

Meie ülikooli poliitökonoomia kateedri õppejõud on oma igapäevase praktilise töö organiseerimisel rangelt juhindunud neist ÜK(b)P Keskkomitee nõuetest. Poliitilise ökonoomia aine eduka omandamise kõigi üliõpilaste poolt on kateedri õppejõudude kollektiiv pidanud oma töö tähtsamaks eesmärgiks.

Poliitilise ökonoomia hea omandamise üliõpilaste poolt kindlustab muidugi õppejõudude poolt peetavate loengute, seminaride ning konsultatsioonide kõrge ideelis-teoreetiline tase. Viimane aga oleneb kõigepealt, nagu õpetab meid V. I. Lenin, õppejõudude koosseisust, nende eneste teadmistest ja pedagoogilisest oskusest.

Siinkohal tahaksin märkida kateedri kollektiivi tööd sellest seisukohast. Kateedri õppejõud näevad oma põhiülesande lahendamise tagatist kõigepealt omaenese teadmiste tõstmises, omaenese kvalifikatsiooni tõstmises. Kateedri saavutused sel alal on veel tagasihoidlikud. Kateedri vanemõpetajad Bronštein ja Matin sooritasid suvekuudel osaliselt filosoofiakandidaadi miinimumi eksamid ning plaani kohaselt sooritavad ülejäänud kandidaadiminimumi eksamid tulevaks kevadeks.

Dissertatsioonide kirjutamine on nüüd neil ja samuti ka dotsent Brandtil päevakorral. Siin aga ongi ees suured raskused, milledest ülesaamiseks kateeder vajab kindlasti rektoraadi konkreetset abi. Lähemate nädalate jooksul tuleb kateedril neile kolmele õppejõule kinnitada kandidaaditööde teemad ning ka juhendajad. Õppejõud oma ettevalmistavas töös on jõudnud juba niikaugele ning igasugune viivitamine sellel alal tähendaks meie kvalifikatsiooni tõstmise praktilise töö vabandamatut venitamist.

Õppetöö taseme tõstmiseks on tarvis kateedri sisemise töö tähtsust muilusega võrreldes tublisti tõsta. Siin ootab kateedri kollektiiv oma juhatajalt dotsent Antonsilt rohkem algatust ja tegelikku tööd kateedri õppejõududega. Möödunud aastal plaanitsetud paljude ürituste ärajätmine ei tohi enam korduda. Käesoleva semestri tööplaani võetud loengute, seminaride ja üksikute teaduslike probleemide põhjalik arutelu peab olema järjekindel ning asjalik, sest sellisel teel käib meie teoreetiliste teadmiste täiendamine.

Poliitilise ökonoomia kateedri õppejõudude, nagu ka teiste ühiskonnateaduste kateedrite õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise küsimus nõuab suurt ja tõsist abi nii kateedri juhataja kui ka rektoraadi poolt. Meie kateedri õppejõud oma otseste ülesannete kõrval on märgatavalt rohkem kui teiste kateedrite õppejõud koormatud muude ühiskondlike ülesannete täitmisega. Meie õppejõud on avaldanud vähemaid teaduslikke artikleid ajakirjanduses, süstemaatiliselt esinenud loengutega elanikkonna seas, peaaegu kõik õppejõud täidavad ülesandeid Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis ning parteihariduse võrgus jne.

Vaatamata tõsisele tööpingele poliitilise ökonoomia kateedri õppejõud lubavad kindlasti täita oma teadusliku kvalifikatsiooni tõstmise plaane ning vastu võtta meie ülikooli 150-ndat aastapäeva endale võetud kohustuste täpse täitmisega.

V. Matin,
poliitökonoomia kateedri vanemõpetaja.

Tarvis on konkreetsemat abi ja juhtimist

Marksistlik-leninlik teooria on nõukogude inimeste käes võimsaks relvaks edasiliikumises kommunismi võidu poole. Sellepärast püstitabki seltsimees Stalin ülesande — ideoloogiliselt ette valmistada meie kaader, kasvatada teda marksistlik-leninlikult, aidata meie kaadril omandada marksismi-leninismi.

Siit on näha ka TRÜ marksismi-leninismi aluste kateedri töö tähtsus. Meie kateeder on sõjajärgsete aastate jooksul teinud selles osas ära suure töö. On paranenud loengute ja seminaride ideoloogiline ja teoreetiline tase, on tõstetud nõudlikkust üliõpilaste iseseisva töö suhtes, mille tulemusel nende teadmised aastast aastasse süvenevad.

Samal ajal pole aga meie kateedri töö veel vaba reast tõsistest puudustest, mis takistavad kateedri ees seisvate ülesannete edukat lahendamist. Mõningate õppejõudude loengutes esines puudusi ja vigu (Arhangelski, Külaots, Raag). Õppejõud ei too sagedasti selgelt esile olulisemaid küsimusi, mis raskendab üliõpilastel loengute konspekteerimist ning hiljem marksismi-leninismi klassikute teoste kallal töötamist. Vähe seostatakse veel loenguis läbivõetud materjali tänapäeva olulisemate probleemidega. Nii möödunud aastal sm. Ertis loengutes marksistlikust filosoofilisest materialismist ei lausunud sõnagi Lepešinskaja avastustest. Loengute illustreerimiseks peaaegu ei kasutata näitlikke õppevahendeid, kaarte, diagramme jne. Ka seminaride läbiviimisel esineb puudusi. Õppejõud pole veel suutnud seminari läbi viia elava vaidluse teel, pole vabanetud küsimuste-vastuste meetodist.

Suurimaks puuduseks marksismi-leninismi aluste kateedri töös on teadusliku töö puudumine, mis avaldab mõju loengute ja seminaride ideelis-teoreetilisele tasemele.

Peab ütlema, et puuduste üheks põhjuseks on ka kateedri töö organiseerimatus, nõrkus. Vastuvõetud plaane ei täideta. Möödunud aastal oli plaanis metoodilisi küsimusi käsitlevate tööde kirjutamine. Täitis seda ülesannet ainult sm. Külaots, kateeder aga pole seni temagi tööd läbi vaadanud. Pole toimunud möödunud aasta plaanis ettenähtud sm. Raagi loengu arutamine. Kateedris pole üldse arutatud möödunud õppeaasta töö tulemusi — sm. Reiman koostas küll vastava aruande, kuid ei näidanud seda kateedri liikmetele.

Kateedri nõrga töö tagajärjel on kateedri ja kateedri juhataja sm. Reimani abi õppejõududele veel puudulik. Möödunud aasta jooksul arutati kateedris ainult möödaminnes üht minu ja üht sm Raagi loengut. Peab märkima, et sel aastal töö on osaliselt juba paranenud. Me oleme juba külastanud mitme õppejõu loenguid ja lähemal ajal arutatakse nende kontrollimiste tulemusi kateedri koosolekul.

Suureks puuduseks meie kateedri töös on ka see, et me liiga vähe osutame abi teistele kateedritele.

Kõigi nende tõsiste puuduste põhjused ühelt poolt peituvad õppejõududes endis, kes on leplikult suhtunud puudustesse, pole küllaldaselt võidelnud kateedri töö parandamise eest. Puudusi on ka kateedri juhtimises sm. Reimani poolt. Mis puutub rektoraadi ja parteiorganisatsiooni abisse marksismi-leninismi teooria õpetamise parandamise alal, siis on see olnud äärmiselt väike. Piisab sellestki, kui märkida, et viimase kolme aasta jooksul pole ei Õpetatud Nõukogus ega parteibüroos arutatud ühiskonnateaduste kateedrite töö küsimusi (välja arvatud filosoofia kateedri töö), pole korraldatud nõupidamisi nende distsipliinide õpetamise parandamiseks jne.

Marksismi-leninismi kateedri töötajad on juba alustanud pingelist võitlust oma töö ofsustava parandamise eest. Seda võitlust tuleb jätkata veelgi hoogsamalt ja veelgi suurema organiseeritusega.

V. Arhangelski,
marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõud.

Meie ülikooli 150. aastapäeva eel

Pingsas töös kohustuste täitmiseks

Ülikooli juubeli ettevalmistamisel on koos teiste teaduskondadega suur osa täita ka matemaatika-loodusteaduskonnal. Kõigepealt peavad selle teaduskonna õppejõud andma juubeli puhul ilmuva ajaloolise koguteose jaoks artikleid oma teaduseharu ajaloost Tartu ülikoolis. Et see koguteos saaks õigeaegselt ilmuda, on kõik kaastöölised kohustatud oma artikli koguteose toimetusele esitama 1. detsembriks 1951. a. Ettenähtud on järgmised artiklid: dekaan A. Mitilt füüsikast Tartu ülikoolis, prof. T. Rootsmäelt astronoomiliistest uurimistest, eriti prof. F. Struve tegevusest, prof. K. Orvikult tähtsamatest geoloogidest, dots. N. Rägolt keemikutest, prof. A. Vagalt botaanilistest uurimistest ja ekspeditsioonidest. Mitmed neist autoritest on jõudnud oma teadusharu ajaloo uurimisel juba suure osa tööst ära teha, näit. A. Mitt ja K. Orviku. A. Vaga on võtnud endale ka kohustuse esineda käesoleva aasta detsembris Moskvas korraldataval teaduslikul sessioonil, mis on pühendatud bioloogiateaduste ajaloole Venemaal, ettekandega Tartu botaanikute tähtsusest vene botaanika ajaloos.

Juubeli puhul korraldatava ülelikoolilise näituse komisjoni kuuluvad matemaatika-loodusteaduskonnast dekaan A. Mitt, prof. G. Rägo ja prof. A. Vaga. Näitus peab peegeldama ülikooli arengu tähtsamaid etappe üldajaloolisel taustal, esitama uusi materjale tähtsamate teadlaste tegevusest Tartu ülikoolis ja näitama seda tihedat sidet, mis ühendas Tartu ülikoolis tehtavat uurimistööd kogu vene teadusega. Näituse materjal saadakse Riiklikust Ajaloo Keskarhiivist ja kateedrite arhiividest. Mitmes kateedris on säilinud huvitavaid ajaloolisi materjale.

Näituse jaoks annab matemaatika-loodusteaduskond ka ruumid. Näitus paigutatakse ajaloolistesse ruumidesse, nimelt kõige vanemasse ülikoolile kuuluvasse hoonesse. Selleks on botaanika-aias tiigi ääres olev väike sammastega maja, mis oli olemas juba siis, kui ülikool praeguse botaanika-aia krundi omandas. Kõik teised ülikooli hooned on hiljem ehitatud. Selles hoones asus seni taimesüstemaatika ja geobotaanika kateedri juurde kuuluv botaanika-muuseum.

Ülikooli juubeli ettevalmistamine peab saama keskseks mõtteks, mille ümber koondub kõigi teaduskonna õppejõudude ja üliõpilaste töö. Kõigil tuleks järgneda teaduskonna prodekaani A. Perki eeskujule ja juubeli väärikaks tähistamiseks võtta endale kindlad kohustused.

R. Saag

Küsimus, mida ei tohi unustada

Tänavuse õppeaasta algus möödus õigusteaduskonna komsomoliorganisatsioonis suurte muudatuste tähe all. Kommunistlike noorte arvu hoogsa kasvu baasil osutus võimalikuks seniste gruppide asemel moodustada algorganisatsioonid kursustel, mis tihendab komsomoli sidet hulkadega, muudab painduvamaks ja paremaks juhtimist ja kontrolli töö üle.

Kursustel toimunud aruande-valimiskoosolekute järel toimus neil päevil aruande-valimiskoosolek ka teaduskonna ulatuses. Elavail läbirääkimistel organisatsiooni sekretäri sm. Hiire poolt esitatud aruande kohta märkisid sm-d Blumfeldt, Tamm, Eerus, Mürk, Metsa ja rida teisi hulga puudusi büroo senises töös ja andsid näpunäiteid töö edasiseks paremaks korraldamiseks.

Üldiselt asjalikul ja kriitikarohkel koosolekul aga jäi kahjuks peaaegu täiesti puudutamata üks tähtis küsimus — ülikooli juubeli lähenemine ja sellega seosesolevad ülesanded. Ometi iseloomustab koosolekul valitud uue büroo tööperioodi just juubeli ettevalmistamine ja tähistamine. Sellepärast peab büroo oma tegelikus töös täitma aruande-valimiskoosoleku lünga ja pearõhu panema ülikooli 150. aastapäeva ettevalmistamisele, millisele eesmärgile peab olema suunatud töö kõigis sektorites.

L. Laasik

Vastutava toimetaja asetäitja
Ed. Ertis

MB 12591 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimise nr. 2608

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 31 (119) Laupäeval, 6. oktoobril 1951. a. IV aastakäik

Organiseerime töötajate ideelis-poliitilise teadlikkuse tõusu

1. oktoobril algas parteiharidusvõrgus uus õppeaasta. Ka TR Ülikoolis on alustanud jälle tööd marksismi-leninismi teooria iseõppijad, poliitkoolid, ÜK(b)P ajaloo õpiringid ja ÜK(b)P ajaloo kõrgema astme õpiringid. Neis ringides, aga samuti ka Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis avanesid võimalused oma ideelis-poliitilise teadlikkuse organiseeritud tõstmiseks sadadele meie ülikooli õppejõududele ja teenistujatele.

Meie töötajate poliitilise õppuse korraldamine on esmajärgulise tähtsusega ülesanne, mille lahendamisest kõige aktiivsemalt peavad osa võtma partei- ja ametiühinguorganisatsioonid. EK(b)P Keskkomitee II pleenumi otsused nõuavad meilt, et me kindlustaksime eranditult iga õppejõu ja teenistuja plaanipärase töö oma ideelis-poliitiliste teadmiste rikastamise alal. Meie töötajate kommunistliku kasvatuse huvid, ülikooli töö järsu parandamise huvid nõuavad poliitkoolide ja -ringide häireteta töö kindlustamist, nende tegevuse sellist organiseerimist, et nad kujuneksid võimsaks relvaks võitluses meie inimeste kasvatamise ja nende kommunistliku teadvuse kujundamise eest.

Meie esimeseks ülesandeks on õpetuse kõrge ideelise ja teoreetilise taseme kindlustamine. Ei tule unustada, et kogenud propagandistide kõrval alustab tänavu rida seltsimehi, nagu näit. sm-d Lehari, Salumaa jt. tööd propagandistina esimest aastat ja et kogenenumaiglgi seltsimeestel on ikka tarvis näpunäiteid ja juhiseid töö korraldamiseks. Sellepärast on tarvis, et parteibüroo süstemaatiliselt organiseeriks propagandistide juhendamist ja instrueerimist, töökogemuste vahetamise koosolekuid jne.

Suurimat osatähtsust omab ka töö kontrolli organiseerimine. Möödunud aastal asetleidnud väärnähtuste üheks peamiseks põhjuseks oligi igapäevase järelevalve puudumine, mis on takistanud puuduste avastamist ja operatiivset kõrvaldamist. Andestamatut tegevusetust selles osas on osutanud ametiühingukomitee, kellel tänavu igatahes oma suhtumist tuleb muuta ja hakata parteiorganisatsiooni tõsiselt abistama parteiharidusvõrgu töö kontrollimisel ja suunamisel. Loomulikult jäävad sellejuures ikkagi väga vastutusrikkad ülesanded ka parteiorganisatsioonile, eriti aga teaduskondades moodustatud algorganisatsioonidele, kellel on kõik võimalused poliitkoolide tegevuse operatiivseks juhtimiseks.

Kõigi ühiskondlike organisatsioonide kooskõlastatud tööga on tarvis kindlustada poliitkoolides ja -ringides, aga samuti Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis õppijate kõrge distsiplineeritus ja pidev töö teadmiste omandamisel, väsimatult tõsta õpetuse taset. Tõsisele tööle tuleb rakendada iseõppijad.

On tarvis saavutada olukord, kus meil oleks täpne igapäevane ülevaade konkreetselt iga seltsimehe tööst poliitilise teadlikkuse tõstmisel, selle töö käigust, esinevatest raskustest ja saavutatud tulemustest.

Marksismi-leninismi teooria on igale meie töötajale kõikevõitvaks relvaks igapäevaste tööülesannete lahendamisel, meie noorsoo kasvatamisel ja nõukogude teaduse rikastamisel. Sellepärast on poliitharidustöövõrgu tegevuse järjekindel parandamine meie esimeseks ja tähtsaimaks ülesandeks.

Kindla rahu eest rahvaste vahel, uue sõja ohu vastu!

*

Kaasaja erutavaim teema

Rahuteema on praegu saanud kesksekseks teemaks kogu üliõpilaskonna vestlustes, kõnelustes, loengutes. Rahust räägib kogu nõukogude rahvas, kogu maailma progressiivne inimkond.

Tiigi tänava ühiselamus toimuvad vestlused rahu eest peetava võitluse teemadel kahes liinis — esinetakse rahutemaatiliste loengutega suuremale üliõpilashulgale (lektorid Leinemann, Panter jt.) ja viiakse toakollektiivide piirides läbi vestlusi rahvaste võitlusest rahu eest. Eriti arenenud on viimane vorm. Tavaliselt õhtuti, kui tehakse paus järgmise päeva seminarideks ja praktikumideks ettevalmistamises, esineb üks toakollektiivi liige umbes 15-minutilise lühiettekandega vastaval teemal. See kutsub esile kogu kollektiivi arvamuste vahetuse, täiendusi, huvitavaid fakte, isiklikke tähelepanekuid. Tihti tekivad ka mõningate küsimuste üle vaidlused ja esimeste kursuste üliõpilased pöörduvad lahendust otsides vanemate poole.

Aktiivsemaiks vestluste läbiviijaiks on senini olnud sm-d Hiire, Soovik, Krinal, Tümanok ja Hurt. Eriti hästi on vestlused läbi viidud tubades nr. 8, 33, 35, 14 ja 18, kus toavanemate aktiivse organiseerimise tõttu vestlused on eriti huvitavad ja nendest võtab innuga osa kogu toakollektiiv. Armastatumaiks ja enim käsiteldud teemadeks on senini olnud: «Rahuleping» Jaapaniga suurendab sõjaohtu», «Iga allkiri Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele kindlustab rahu», «Eeskujuliku õppetööga anname oma panuse rahuüritusse», «Miks rahu võidab sõja», «Noorsoo osa rahuliikumises», «Kuidas kapitalistlike riikide töölised võitlevad rahu eest» ja paljud teised.

Tiigi tänava ühiselamu eeskujule peaksid järgnema ka teised ühiselamud, kus taolisi üritusi korraldatakse veel vähe.

Õ. Timma

Kunstirelvaga rahu kaitsel

Üliõpilaste isetegevusringide töö on viimasel ajal suures osas suunatud rahutemaatilise repertuaari õppimisele ja omandamisele. Oma kunstilise sõna ja laulu, tantsu ja mänguga tahavad isetegevuslased anda oma panuse üldrahvalikku võitlusse rahu kaitsmise ja kindlustamise eest.

Selles osas meie isetegevusringides tehtud töö demonstratsiooniks oli möödunud laupäeval rajooni kultuurimajas korraldatud temaatiline isetegevusõhtu, mis oli pühendatud rahvaste võitlusele rahu eest. Õhtu sisustasid ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilaste isetegevuskollektiivid. Sütitavate deklamatsioonidega, reibaste laulude ja muude paladega kinnitasid isetegevuslased meie noorte ühist tahet kindlustada rahuüritust.

Kõnesolev isetegevusõhtu on soojalt tervitatav, sest ta reageeris momendi aktuaalsemale küsimusele. Teiselt poolt väärib edasist süstemaatilist arendamist tehtud algus temaatiliste isetegevusõhtute korraldamise osas.

L. Kard

Taotlegem vastastikuse kontrolli, kriitika ja enesekriitika abil uusi edusamme õppe-metoodilises töös!

* * *

Tõhus vahend õpetuse kvaliteedi tõstmiseks

Oppetöö taseme tõstmiseks on vaja, et kõik õppetöö vormid — loengud, praktikumid, seminarid jne. viidaks õppejõudude poolt läbi kõrgel teoreetilisel ja ideelis-poliitilisel tasemel. Oppetöö vormide kõrge ideelis-teoreetiline tase sõltub aga sellest, kuidas õppejõud suhtub tema poolt õpetatavasse ainesse, kas ja kuivõrd ta pidevalt ja süstemaatiliselt tegeleb oma ideelis-poliitilise taseme tõstmisega ning teadusliku tööga, kas ja kuivõrd ta seob õppetööd meie nõukoguliku elu prakukaga. Need on nouded, mis on eelduseks õppetöö kvaliteedi tõstmisele ja selleparast ka kateedrid ja teaduskonnad peavad neile küsimustele osutama suurimat tähelepanu ning teostama pidevat kontrolli nende nõuete täitmise üle oppejoudude poolt.

Uheks selliseks kontrolli vormiks on õppetöö kollektiivne kontroll — loengute, prakükumide ja seminaride ühiskülastamine koos järgneva arutlusega. Kollektiivselt läbiviidud kontroll evib rea eeliseid teiste kontrollivormide hulgas, sest ta ühendab mitmete inimeste kogemused ja tähelepanekud.

Oigusteaduskonnas rakendatakse kateedritevahelisi loengute ühiskülastamisi pideva, plaanipärase õppetöö kontrolli vormina alates möödunud õppeaastast. 1950/51. õppeaastal viidi läbi üldse 12 sellist kateedritevahelist ühiskülastust, käesoleval õppeaastal on neid iga kuu kohta planeeritud keskmiselt kaks. Ühiskülastused on haaranud oppejoude kõigist teaduskonna neljast kateedrist ning igast ühiskülastusest on võtnud osa 4—8 õppejoudu. Ühiskülastustele on järgnenud külastatud loengute, praktikumide ja seminaride arutlused, kus kollektiivi abil on õppejõududele antud suunavaid juhiseid ilmnenud puuduste ja vigade kõrvaldamiseks ning vastava õppetöö vormi taseme tõstmiseks.

Kollektiivne kontroll on aidanud välja selgitada terve rea oluiisi puudusi ja kasutusele võtta abinõusid nende parandamiseks ja edaspidiseks vältimiseks. Nii näiteks ei osutanud v. õp. H. Rink oma tsiviilõiguse loengutes vajalikku tähelepanu teooria ja praktika seostamisele, ei sidunud oma loenguis vastavaid probleeme eluliste näidetega rikkalikust nõukogude kohtupraktikast ja selletõttu esitas loengu igavalt ja esitusviisilt madalal tasemel. See tulenes sellest, et v. õp. H. Rink ei pidanud kontakti kohtuorganitega ega tegelnud tõsiselt teadusliku tööga. Ühiskülastusele järgnenud arutluses antigi sellepärast v. õp. Rinkile direktiiv pidada pidevat ja süstemaatilist sidet kohtu ja arbitraaži praktikaga, ning tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri juhatajale v. õp. J. Ananjevale tehti ülesandeks teostada pidevat kontrolli v. õp. Rinki töö üle ja osutada talle omapoolset abi esinenud puuduste likvideerimiseks. Samuti tuvastas kollektiivne kontroll programmist mittekinnipidamise fakte (v. õp. J. Jegorov), loenguks puudulikult ettevalmistatust (v. õp. J. Pulk) või loengu ebaõnnestunud ülesehitamise juhte (v. õp. O. Ibius), millele arutlustes juhiti tähelepanu ja anti suuniseid selliste vigade vältimiseks. Vastavate suuniste täitmise kontrollimiseks kasutati mõnikord ka korduvat kontrolli (näit. v. õp. J. Pulga kolhoosiõiguse loengute osas, kus selline korduv kontroll näitas, et õppejõud on arvestanud temale antud juhiseid).

Kollektiivne kontroll tuvastas üldise puudusena loengutes näitlike õppevahendite, eriti skeemide vähest kasutamist kui ka koordineerimatust üksikute distsipliinide õpetamisel. Kateedritele ja vastavaile õppejõududele anti juhised näitlike õppevahendite valmistamiseks ja muretsemiseks ning loengutemaatika koordineerimiseks naaberdistsipliinide vahel. Kollektiivne kontroll aitas aga samuti parimaid töökogemusi edasi anda ning eriti noorematele õppejõududele olid ühiskülastused ja neile järgnevad arutlused tõsiseks abiks nende töö parandamisel.

Loengute ühiskülastamised andsid aga ka ühiskülastamiste ja neile järgnevate arutluste endi korraldamiseks rea kogemusi ja nimelt: ühiskülastamistele järgnevad arutlused tuleb läbi viia vahetult ühiskülastamise järel ja vältida üle 1—3-päevase vaheaja tekkimist ühiskülastuse ja arutluse vahel, ning ühiskülastamisele järgnevasse arutlusse tuleb kaasa tõmmata laiem õppejõudude kollektiiv. Samuti näitasid ühiskülastamisele järgnevad arutlused (nt. v. õp. J. Jegorovi ja v. õp. J. Pulga loengute arutlused), et mitte kõik õppejõud pole veel täielikult mõistnud bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähendust ja selles osas seisab teaduskonna kollektiivil ees tõsine ülesanne kollektiivi liikmete kasvatamisel bolševistliku printsipiaalsuse vaimus.

Ühiskülastused annavad rikkalikke kogemusi, mille üldistamine võimaldab tõhustada teaduskonna ja kateedrite õppe-metoodilist tööd. Selle võimaluse igakülgsemaks ärakasutamiseks ongi teaduskond planeerinud käesoleva semestri lõpuks õppe-metoodilise konverentsi läbiviimise, mis hõlmab järgmisi küsimusi: 1) kaasuspraktikumide korraldamise ja läbiviimise metoodika; 2) seminaarsete praktikumide korraldamise ja läbiviimise metoodika ja 3) eksamite läbiviimise metoodika.

Oigusteaduskonna õppejõudude kollektiiv on teadlik, et teaduskonna õppetöös leidub veel küllaltki puudusi ja vigu, ja et nende kõrvaldamine nõuab tõsist ja pidevat tööd. Ta on teadlik aga ka sellest, et kollektiivne, ühine töö nende puuduste ja vigade kõrvaldamiseks annab tagajärgi. Sellepärast õigusteaduskonna õppejõudude kollektiivis on üha enam poolehoidu leidmas õppetöö kollektiivse kontrolli vorm.

K. Püss,
õigusteaduskonna dekaani kt.

Kõrge pedagoogilise meisterlikkuse eest

Meie maa kõrgemates õppeasutustes on hakatud järjest enam tähelepanu pöörama õppe-metoodilisele tööle, et tõsta õppejõudude pedagoogilist meisterlikkust. Seda on tehtud ja tehakse ka TRÜ-s. Veel käesoleva õppeaasta avakõnes rõhutas TRÜ rektor sm. F. Klement: «Me peame tõstma oma õppejõudude pedagoogilist meisterlikkust, taotlema kogu üliõpilaskonna edasijõudmise tõusu.» Suureks tõukeks õppe-metoodilise töö elavnemisele TRÜ-s oli teaduskondlike metoodiliste komisjonide ellukutsumine möödunud kevadel ja nendele komisjonidele rektori käskkirjaga nr. 100 (14. juunist 1951) vastavate ülesannete kättenäitamine.

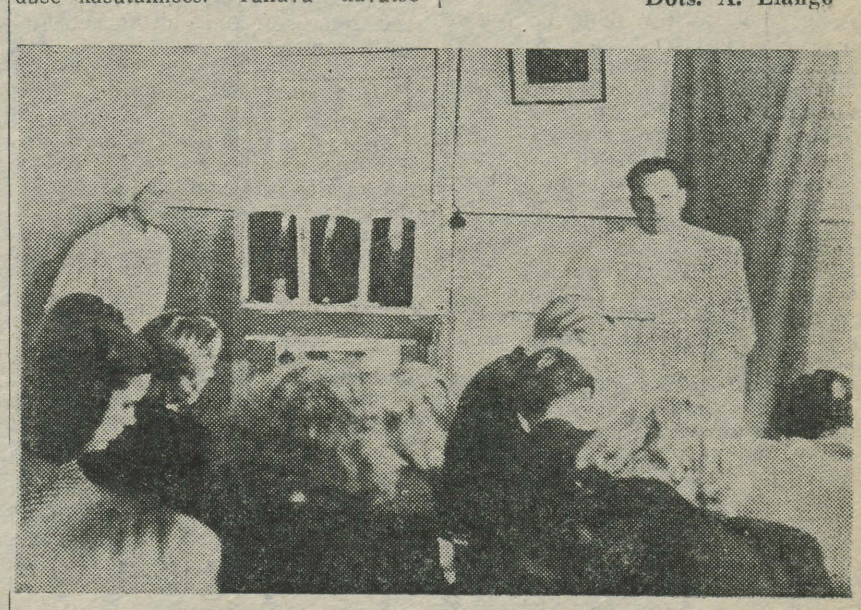
Ajaloo-keeleteaduskonnas on üksikutes kateedrites juba varemgi õppemetoodilisele tööle tõsist tähelepanu pööratud. Möödunud õppeaastal töötati ajaloo-kateedrite rühmas üldise ajaloo kateedri juhtimisel läbi seminaride ja eriseminaride korraldamise metoodika küsimused; tulemused esitati kevadel noorte õppejõudude metoodilisel konverentsil ja arutatakse veel kord läbi käesoleval õppeaastal kateedrirühmade kaupa. Teine osa kateedreid töötas eesti keele kateedri juhtimisel teema kallal: «Kommunistlik kasvatus ajaloo-keeleteaduskonna õppeprotsessis». Ka see töö on peaaegu lõpule viidud ja tuleb ettekandmisele käesoleva õppeaasta kevadsemestrile planeeritud teaduskondlikul metoodilisel konverentsil. Peale selle töötasid üksikud kateedrid veel oma profiilikohaste väiksemate teemade kallal. Pedagoogika kateeder näiteks kogus andmeid pedagoogikaõpingute ulatuse ja olukorra kohta TRÜ-s ning esitas nende alusel märgukirja rektoraadile.

1951/52. a. teaduslik-metoodilise töö plaanis on kõikides kateedrites läbi töötada tulevaste keskkooliõpetajate ettevalmistuse paremustamise küsimus teaduskonna õppeprotsessis. Tulemused kavatsetakse ette kanda järgmise õppeaasta algusele planeeritaval teaduskondlikul õppe-metoodilisel konverentsil.

Peale eespoolkirjeldatud teaduslik-metoodilise töö on kateedrites või kateedrirühmades järjekindlalt harrastatud loengute ühiskuulamist sellele järgneva arutlusega. Mõningates kateedrites on praktiseeritud ka õppejõudude loengukonspektide arutlemist.

Üliõpilaste osas on teaduskonnas järjekindlalt igal aastal nooremate kursuste üliõpilasi instrueeritud loengute konspekteerimises ja õppekirjanduse kasutamises. Tänavu kavatsetakse koos loogika-psühholoogia-pedagoogika ringiga läbi viia sellealane konverents (oktoobris 1951). Loengute konspekteerimist üliõpilaste poolt on järjekindlalt nõutud ja koos ametiühingu bürooga aeg-ajalt ka kontrollitud. Möödunud õppeaasta kevadsemestril viidi näit. läbi ühiskonnateaduslike ainete loengute konspektide kontrollimine, kusjuures ilmnes, et kaugeltki kõigil üliõpilastel polnud rahuldavaid konspekte ja et mõned õppejõud ise üsna vähe olid tähelepanu omistanud üliõpilaste konspektide tasemele. Niisugust kontrolli kavatsetakse tänavu teostada veelgi süstemaatilisemalt.

Dots. A. Elango

Loeng arstiteaduskonna IV kursusel.
Meditsiiniliste teaduste kandidaat A. Seppo annab ülevaate luupõletikust ja selle ravist. Foto Joh. Mikk.

Distsipliinirikkujad häbipostil

Sellised kombed ei sobi nõukogude üliõpilasele

„Ega loengutel käimine kuulu minu kohustuste hulka," arvab õigusteaduskonna II kursuse üliõpilane Kangur ja pahandab seepärast tõsiselt, kui toakaaslased internaadist äratuskatsetega tema unerahu segavad. Ja pole ka väga imestada, sest Kangur tuleb tavaliselt väga hilja koju ja siis on uni hommikul tõesti väga magus. Pärast toakaaslaste minekut loenguile suigub Kangur seepärast jälle sügavasse unne, millest ta sageli ei ärka enne, kui teised loenguilt on juba tagasi jõudnud.

Sellise vormi järgi kulgeb tavaliselt Kangru päevakava. Mõnikord astub ta sisse ka arsti juurde, ja vahel õnnestubki tal saada vabastust õppetööst, milline paberike teeb elu veelgi mõnusamaks ja muretumaks.

Niisuguse elu tagajärjed pole muidugi jäänud avaldumata õppetöös. Kangrul on vene keele eksam möödunud semestrist ikka veel sooritamata ja selle sooritamise tähtaeg ikka veel selguseta. Loenguilt on Kangur sel õppeaastal juba jõudnud puududa ligi 70 tundi ja viimasel nädalal pole teda kordagi loenguil nähtud.

Nõukogude ülikoolis on sellised kombed lubamatud ja Kangrule jääb kaks teed — kas hakata korralikult tööle või otsida endale mõni teine mugavam ala väljaspool ülikooli.

O. Lepik

Süvendada kriitika ja enesekriitika õhkkonda teaduslikus ühingus

Hiljuti toimus TR Ülikooli ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia Üliõpilaste Teadusliku Ühingu üldkoosolek. Aruandega ÜTÜ tegevusest 1950./51. õppeaastal esines ÜTÜ nõukogu esimees sm. Koslov.

Aruandja märkis, et möödunud õppeaasta oli Üliõpilaste Teaduslikule Ühingule küllaltki tegevusrohke. Võib kahtlemata rääkida teatavast tõusust üliõpilaste teaduslikus töös.

Käesoleva aasta märtsis viidi läbi ÜTÜ IV teaduslik konverents. Konverentsil esitati 118 teaduslikku tööd, neist 15 külalisettekannet. TRÜ üliõpilaste kõrval võtsid konverentsist osa 20 külalist vennasvabariikide ülikoolidest ning 200 praktikut rahvamajanduse ja kultuuri mitmesugusteilt aladelt. Paljudele ettekannetele järgnes elav diskussioon. IV teadusliku konverentsi edukas läbiviimine on suur saavutus ÜTÜ töös.

Terves reas ÜTÜ 62-st ringist toimus õppeaasta kestel vilgas tegevus. Edukalt viidi läbi loengulist tööd: ÜTÜ ringide liikmed esinesid õppeaasta kestel ligi 800 loenguga. Tartu keskkoolides korraldati rida teoreetilisi konverentse.

Need on vaieldamatud saavutused ÜTÜ töös. Kuid ühingu tegevuses aruandeperioodil oli ka hulk tõsiseid puudusi. Nõrk oli ÜTÜ osa üliõpilaste suunamisel võistlustööde kirjutamisele, mille tagajärjel käesoleval aastal premeeritud tööde hulk oli väiksem kui eelmistel aastatel.

Rea puudusi ÜTÜ töös tõi esile ka üldiselt hästi õnnestunud IV teaduslik konverents. Nii jättis soovida üliõpilaste osavõtt konverentsi istungitest õigusteaduse, vene keele ja ajaloo sektsioonis. Mitu konverentsil esitatud tööd valmis hoolimata küllalt pikast ettevalmistusajast siiski liiga hilja ning ei seisnud vajalikul tasemel.

ÜTÜ nõukogu ei rakendanud korralikult tööle marksismi-leninismi aluste ja poliitökonoomia ringi. Viimasele ei suudetud liikmete «voolavuse» tõttu moodustada isegi kindlat juhatust.

Puudulik oli ka ÜTÜ ringide juhendamine kateedrite poolt.

Ka aruandele järgnenud sõnavõttudes peatuti real olulistel üliõpilaste teadusliku töö korraldamise küsimustel.

Prof. Martinson märkis, et ei tohi alahinnata teadusliku ühingu üht olulisemat ülesannet: aidata põhjalikult, sügavalt omandada ülikoolis loetavaid kursusi, seda eriti nooremate kursuste üliõpilaste osas.

Ringidevahelise kontrolli tähtsusest kõneles sm. Liim ajaloo-keeleteaduskonnast. See kontroll annab häid võimalusi kogemuste vahetamiseks ringide vahel ning puuduste likvideerimiseks juba eos. Kui senini on ringide vastastikuse kontrolli meetodit rakendatud ainult ajaloo-keeleteaduskonnas, siis edaspidi tuleks seda kasutada teisteski ÜTÜ osakondades.

Kommunistliku kasvatustöö parandamise vajadusele ÜTÜ ringides juhtis tähelepanu sm. Väljas ajaloo-keeleteaduskonnast. Sm. Siilivask märkis, et tuleb tunduvalt tõsta organisatsioonilise töö taset, distsipliini ÜTÜ-s.

Sõnavõttudega esinesid veel TRÜ parteibüroo sekretäri asetäitja sm. Vill, prof. Orviku, Rubinstein (arstit.) ja Kull (mat-loodust.).

Koosolek võttis vastu ulatusliku otsuse ÜTÜ töö parandamiseks. Valiti TRÜ ÜTÜ nõukogu uus 14-liikmeline koosseis ning moodustati ka EPA ÜTÜ organiseerimiskomitee.

ÜTÜ nõukogu esimesel koosolekul valiti nõukogu esimeheks sm. K. Siilivask. Vastutavaks sekretäriks valiti sm. U. Siimann, esimehe asetäitjateks sm-d K. Kildemaa ja E. Lokke.

* * *

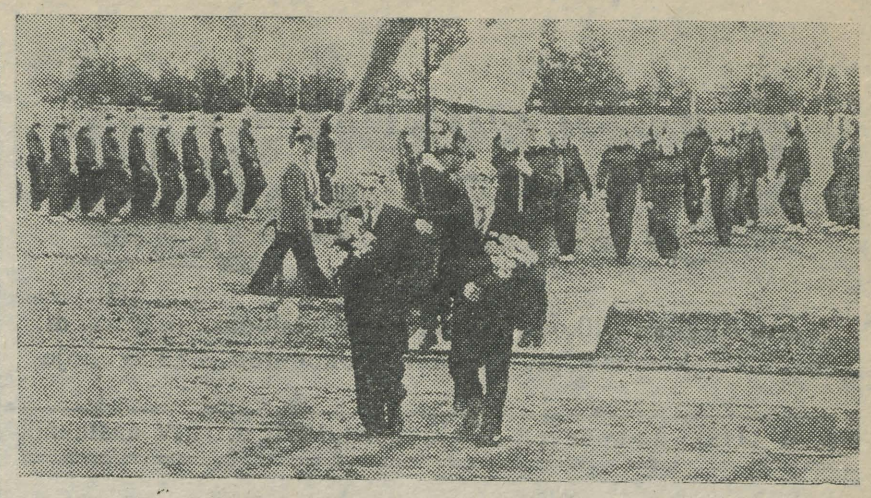
Ei saa jätta märkimata, et ÜTÜ üldkoosolek täitis halva organiseerimise tõttu siiski oma ülesande ainult osaliselt. ÜTÜ rohkem kui 400-st liikmest oli kohal kõigest ligi 80 inimest. On selge, et üldkoosolek ei saanud nii täita oma osa üliõpilaskonna innustamisel uutele saavutustele teadusliku töö alal.

Tundub loomulikuna, et kokkutulnud viiendik ÜTÜ liikmeist kujutas endast aktiivi, ühingu liikmete paremikku. Ometi ei kujunenud üldkoosolek sõnavõturohkeks. Lisaks sellele tuli esimesi sõnavõtte oodata küllalt kaua ja olukord suudeti lahendada ainult sõnavõtjate «väljakutsumise» teel. Kahtlemata ebaväärikas meetod ÜTÜ koosoleku jaoks, meetod, mis annab tunnistust liikmete passiivsusest ja kriitika ning enesekriitika nõrgast arendamisest ÜTÜ töös.

Koosolek läks vaikides või pinnapealselt mööda tervest reast olulistest küsimustest ühingu töös. Nii näiteks, ainult põgusalt märgiti kommunistliku kasvatustöö parandamise vajadust, ei püütudki anda konkreetseid juhiseid selleks ega selles töös esinenud vigade sügavat analüüsi. Peaaegu täiesti mindi mööda TRÜ juubeli tähistamise küsimustest.

ÜTÜ uuel nõukogul tuleb kahtlemata palju õppida sellest koosolekust ja rööbiti muude ülesannete lahendamisega pühendada suurt tähelepanu kõigi ÜTÜ liikmete aktiivsuse tõstmisele, organisatsioonilise distsipliini küsimustele, kriitika ja enesekriitika õhkkonna süvendamisele teaduslikus ühingus.

A. Tamm

Suvise spordihooaja üheks viimaseks võistluseks oli TRÜ ja EPA kohtumine kergejõustikus, mis lõppes TRÜ võiduga. Pildil: võistkonnad defileel. Foto Joh. Mikk

Vabatahtlike ühingute töö uutele alustele

Organisatsioonilise, sõjalis-massilise ja sporditöö parandamiseks ühendatakse senised vabatahtlikud ühingud AAVÜ, LAVÜ ja MAVÜ ühiseks Armee, Lennuväe ja Mereväe Abistamise Vabatahtlikuks Ühinguks (ALMAVÜ).

Uus organisatsioon likvideerib senistes ühingutes esinenud paralleelse tegevuse ja võimaldab kodanikel põhjalikult omandada neid huvitavaid oskusi ja teadmisi. Äsjaloodud ühingu moodustamiseks tuleb Tartu Riiklikus Ülikoolis läbi viia asutamiskoosolekud teaduskondades ja hiljem valida üleülikooliline komitee.

Senini töötas ülikoolis kolm vabatahtlikku ühingut, mille tööga aga ei saa sugugi rahulduda. AAVÜ haaras küll oma liikmeskonda tunduva osa üliõpilastest, kuid enamus liikmeist jäi passiivseks, polnud tegelikult rakendatud tööle. MAVÜ ja LAVÜ organisatsioonid olid vähese liikmete arvuga pikemat aega «organiseerimisperioodis», suutmata ära teha midagi nimetamisväärset.

AAVÜ komitee töös esines rida olulisi puudusi. Komitee esimees sm. Petuhhov ei suutnud rakendada tööle teisi komitee liikmeid ja kogu ühiskondlikku aktiivi. Töötades ise aktiivselt laskurite töö organiseerimisega, jättis ta hooletusse teised töösektorid. Komitee koosolekud toimusid ebakorrapäraselt ja plaanitult. Komitee nõrga töö tagajärjel lonkas töö ka algorganisatsioonides.

Vabatahtlike ühingute halva töö põhjuseks oli veel asjaolu, et ülikooli komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid peaaegu üldse ei osutanud praktilist abi ühingu tööle.

Ülikool omab materiaalset baasi, mis võiks kindlustada mitmesuguste ringide tööd. AAVÜ komitee pöördus korduvalt ülikooli juhtivate isikute ja ühiskondlike organisatsioonide poole abi saamiseks, kuid nende ükskõikse suhtumise tõttu on jooksnud paljud üritused karile. Õigus- ja arsteteaduskonna algorganisatsioonid organiseerisid oma initsiatiivil autokursuse, mis jäi aga pooleli seetõttu, et puudusid summad lektorile tasumiseks ja masinate muretsemiseks õppesõitude läbiviimiseks.

On tarvis, et uuele ALMAVÜ organisatsioonile osutataks tõsist abi rektoraadi ja ühiskondlike organisatsioonide poolt, sest ainult siis suudetakse kindlustada tema edukas tegevus.

E. Mäepalu,
ELKNÜ TRÜ Komitee liige

Kommunistlike noorte elu

Teel uute saavutuste poole

Matemaatika-loodusteaduskonna komsomoli-algorganisatsioonis toimus aruande-valimiskoosolek, mis möödus kriitika ja enesekriitika õhkkonnas.

Nagu märkis aruandega esinenud algorganisatsiooni sekretär sm. M. Rubel, on organisatsiooni töö aruandeperioodil paranenud nii organisatsiooniliselt kui ka ideoloogiliselt. Peaaegu kõigis gruppides on hakatud arutama teaduskonna elu keskseid probleeme. Üksikud grupid, nagu näiteks matemaatika III kursuse grupp (organisaator sm. Mihkelsoo) tegid möödunud õppeaastal kriitika ja enesekriitika abiga tõsist tööd õppedistsipliini rikkumiste ja teiste kursusel esinenud väärnähtuste vastu võitlemisel, tänu millele märgatavalt vähenes puudumiste arv ja suuresti tõusis kursuse ühiskondlik aktiivsus.

Aruandja käsitles ka organisatsiooni tööd teistel aladel. Nii näiteks elavnes tunduvalt šeflustöö kolhoosi ja koolide üle, millisel alal märkimisväärset tööd tegi kommunistlik noor sm. Saks.

Terava kriitikaga käsitleti olukorda teaduslikes ringides. Taimefüsioloogia ringis näiteks valitses ebanormaalne olukord: teadusliku töö tase oli madal, ringis puudus kriitika ja enesekriitika. Väärib märkimist, et ringi juhendaja Kallas soovitas teaduslikul konverentsil esitamiseks üliõpilase Siimo, kes oli tuntud nõukogude korra vaenlasena, tühist ja sisutut tööd.

Ka sõnavõtjad tõid esile saavutusi ja puudusi üksikutes gruppides ja töösektorites. Huvitavate sõnavõttudega esinesid sm-d Kristoffel ja Proosa, kes näitasid, et vähe tehakse veel eesrindlike noorte kaasatõmbamiseks ÜLKNÜ ridadesse. Asjalikku kriitikat teaduslike ringide töö kohta sisaldasid sm-te Sarapuu ja Kulli sõnavõtud. Õppetöö küsimustest, organisatsioonilise töö kogemustest ja probleemidest rääkisid veel ka sm-d Ilomets, Rebane jt.

Tõsiselt kriitiliste ja enesekriitiliste sõnavõttude taustal ei rahuldanud koosolijaid sm-te Kuke ja Leinemanni sõnavõtud. Esimene kulutas enam kui kümme minutit selleks, et maalida pilti tema poolt juhitud komsomoligrupi kujuteldavaist saavutustest, kuigi on üldiselt teada, et ainsana teaduskonnas tunnistati just tema grupis töö juhtimine mitterahuldavaks. Samasugust kriitika alahindamist ja ignoreerimist osutas ka sm. Leinemanni sõnavõtt, kes vastuseks talle osakssaanud õiglasele kriitikale püüdis end õigustada mingite sofistlike vassingutega. Mõlemad need sõnavõtud leidsid koosolijate poolt teenitud vastulöögi, sm. Leinemanni suhtes koguni otsustati algatada personaalküsimus.

Koosolek tervikuna oli kahtlemata õnnestunud, tehes kokkuvõtteid saavutustest, olles kriitikarohke ja andes palju juhiseid töö edasiseks korraldamiseks. Need võeti ka vastuvõetud ulatuslikku ürituste plaani, mida valitud uuel bürool tuleb hakata ellu viima.

Teiselt poolt mobiliseeris koosolek ka kommunistlikke noori eelseisvate ülesannete võitlevale lahendamisele. Matemaatika-loodusteaduskonna kommunistlikud noored lahkusid koosolekult rahuldusega, et juba järgmisel päeval alustada võitlust paremate saavutuste eest.

K. Rebane

Meie ülikooli juubeli eel

Tartu ülikooli suur kasvandik

Nikolai Nilovitš Burdenko sündis 3. juunil 1876. a. Pensa kubermangus Kamenka külas. N. N. Burdenko on üks neist kodumaa teadlastest, kelle nimi jääb kauaks püsima nii kodumaa kui ka maailma teaduses. Erakordne andekus, fenomenaalne töövõime ja järjekindlus tõstsid ta juba ennerevolutsioonilisel Venemaal progressiivsete arstide esiridadesse. Kuid nii nagu Pirogovil, Mendelejevil, Setšenovil, Pavlovil ja paljudel teistelgi progressiivsetel vene teaduse esindajatel tuli töötada raskeis tsaari-isevalitsuse bürokraatlikes tingimusis, nii tuli ka Burdenkol võidelda järjekindlalt oma ülesseatud eesmärkide saavutamiseks tsaari ametnikega.

Õigustatult loetakse N. N. Burdenkot nõukogude neurokirurgia ja välikirurgia loojaks. Suured teened omab Burdenko NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia loojana ja selle esimese presidendina. Oma rikkalikke kogemusi ja erakordseid võimeid organisatsioonilistes küsimustes rakendas ta Suure Isamaasõja päevil.

N. N. Burdenko omas tihedaid sidemeid Tartu ülikooliga, olles siin üliõpilane ja õppejõud. Sellepärast on TRÜ arsteteaduskonnas pühendatud erilist tähelepanu N. N. Burdenko pärandi uurimisele ja rakendamisele. Tähelepandavamaks ürituseks selles suhtes kujunes ettekandekoosolek seoses suure teadlase 75. sünniaastapäevaga.

Mälestusaktusel kuulati sm. A. Räni ettekannet N. N. Burdenko ühiskondlik-poliitilisest tegevusest. Sm. Räni näitas Burdenko erakordseid töövõimeid ja tulist armastust Nõukogudemaa ja rahva vastu. Sm. A. Seppo kõneles N. N. Burdenkost kui Nõukogude Armee välikirurgia loojast. Sm. Seppo oma ettekandes märkis, et N. N. Burdenkot me tunneme Suure Isamaasõja päevilt kui teadlast, inimest ja Nõukogude patrioodi, kelle suuremaks eesmärgiks oli teenida rahvast. Kolmanda ettekandena kuulati sm. Raudamit teemal: „N. N. Burdenko kui nõukogude neurokirurgia looja". Sm. Raudam toonitas, et N. N. Burdenko olles algul üldkirurg, kuid omades paljudes sõjakäikudes kogemusi leidis, et raskemad vigastused on märvisüsteemi vigastused.

Ettekanded mobiliseerisid meie teaduskonna õppejõude ammendama N. N. Burdenko teaduslikku pärandit ja arendama seda nõukogude rahva hüvanguks. Tartu ülikooli 150. aastapäeva eel tahame selles tähtsas töös auga täita oma osa.

A. Räni

Kuidas organiseerida ühiskonnateaduste õpperingide tööd

Küsimus marksismi-leninismi aluste põhjalikumast omandamisest on tõusnud juba mitmel korral täie teravusega meie ühiskondlike organisatsioonide ja teaduslike ringide ette. Möödunud õppeaastal toimus selle küsimuse lahendamine põhiliselt enesetäiendamiseteemade ja teoreetiliste konverentside korras. See tööviis ei osutunud aga küllalt efektiivseks, kuna oli raskendatud kogu üliõpilaskonna aktiviseerimine, töö polnud küllalt tihedalt seotud õppetööga ja kontroll tehtava töö üle oli raskendatud. Nii tõusis uuesti esile küsimus: vajame uut ja otstarbekohasemat töö vormi! Selliseks vormiks on kursusel õpitava ühiskonnateadusliku distsipliini alal õpperingide organiseerimine, seminaride eel üksikute probleemide arutlemise korraldamine.

See vorm, mida nüüd ülikooli komsomolikomitee poolt üldiselt soovitati, on osutunud kasulikuks ja hinnatavaks juba praktikas. Olgu sellepärast üldsuse tutvustamiseks selle uudse üritusega ja vastavate kogemuste levitamiseks antud lühike ülevaade marksismi-leninismi aluste omandamise organiseerimisest ajaloo-keeleteaduskonna ajaloo-osakonna I kursusel möödunud õppeaastal.

Kogu meie töö oli rajatud konsultatsioonide ehk nn. «eelseminaride» läbiviimisele. «Eelseminaride» põhiliseks töövormiks olid referaadid, mis koostati vastavalt kateedri poolt läbiviidavate seminaride töökavadele. Referent pidi andma loengumaterjali, teoste konspekti ning muid abimaterjale kasutades ammendava ülevaate eelseisval seminaril käsitlemisele tulevaist küsimustest. Referenti abistasid tema töös kaks oponenti, kes hiljem oma parandustes ja täiendustes laiendasid referendi ettekannet. Sellele järgnesid mõttevahetused, milles üliõpilased omavahel nii diskussiooni kui küsimuste-vastuste korras lahendasid referaadis esilekerkinud küsimusi või raskemaid probleeme. Selline vaba ja elav diskussioon suutis anda vastuse meid huvitavaile küsimustele. Muidugi, raskuste esilekerkimise korral on vaja abi saamiseks pöörduda marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõudude poole, mida meie aga kahjuks möödunud õppeaastal ei teinud. Sellise seltsimeheliku abi ja arutelu abil on meil võimalik mitte üksnes omandada põhjalikumalt marksismi-leninismi aluseid, vaid samuti tunduvalt parandada ettevalmistust seminarideks.

Ning lõpuks — kuidas suhtusid üliõpilased sellesse üritusse? Võin kinnitada — hästi! Meie «eelseminaridest» võttis osa üliõpilasi mitte üksnes oma õpperühmast, vaid kursusekaaslasi nii meie teaduskonnast kui ka teistest teaduskondadest.

L. Eiber

Üliõpilased pedagoogilisel praktikal

1. oktoobril siirdus 100 ajaloo-keeleteaduskonna ja 25 matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilast 3 nädalaks pedagoogilisele praktikale. Praktikabaasidena kasutatakse kõiki viit Tartu keskkooli. Käesoleval aastal kavatsetakse praktika raamides eriti rõhku panna üliõpilaste osavõtule klassivälisest tööst ja tööst kommunistlike noortega. Iga praktikant peab andma ühe klassijuhatajatunni, teostades selle raamides ms. ka poliitinformatsiooni õpilastele. Poliitinformatsiooni teemad planeerivad koolide direktorid, kusjuures sellekohased materjalid üliõpilastele prepareerib pedagoogika kateeder. Igas klassis, kus praktikandid töötavad, viivad nad läbi komsomoligrupi või pioneerirühma koonduse ja võimaluse korral ülekoolilise lahtise komsomolikoosoleku või koguni konverentsi. Peale selle teostavad praktikandid iga klassiga mõne eri-ürituse. 21. oktoobril kavatsetakse praktikantide korraldusel läbi viia ülelinnaline abiturientide õhtu, kus tulevasi keskkoolide lõpetajaid tutvustatakse edasiõppimise võimalustega kõrgemates koolides. Kultuurhommikute teostamine ja seinalehtede toimetamine toimub praktika ajal parktikantide jõududega. Niisamuti on praktikandid kohustatud osa võtma õpilasringide tööst ja igas ringis vähemalt ühe ürituse läbi viima.

Kohustused praktikantide vahel on aegsasti ära jaotatud ja neile teatavaks tehtud. Üliõpilased suhtuvad praktikasse täie tõsidusega ja on sellele hoolikalt ette valmistunud.

L. Lepp

Šefluskohustusi täitmas

Kargel 30. septembri hommikul kogunes rohkesti TRÜ üliõpilasi peahoone ette, et sõita koos kolhoose abistama. Teiste hulgas asusid teele šeflusalustesse kolhoosidesse ka paljud ajaloolased ja filoloogid.

Pärast kiiret sõitu saabus auto 28 ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilasega Haaslava külanõukogu Teel Kommunismile kolhoosi. Algas vilgas töö vikipõllul. Päeva jooksul panid üliõpilased kokku mitukümmend rõuku vikki. Eriti hästi töötasid sm-d Karelson, Anvelt, Laanest, siis veel Pervik, Randmaa ja Toome. Õhtuks oli koristatud 3,4 ha suurune vikipõld.

Kolhoosis võeti üliõpilasi väga sõbralikult vastu. Õhtul sõitsid šefid rahulolevaina ja rõõmsaina lõbusaid laule lauldes Tartusse tagasi.

H. Kala,
eesti filoloogia I kursuse üliõpilane.

Сегодня в номере

1 страница:

Передовая статья — «Организуем подъем идейно-политического уровня трудящихся».

«Посредством взаимного контроля, критики и самокритики добиться новых успехов в учебно-методической работе!» — К. Пюсс: «Эффективное средство для повышения качества преподавания», А. Эланго: «За высокое педагогическое мастерство».

О. Лепик: «Негодные нравы».

2 страница:

А. Тамм: «Углублять атмосферу критики и самокритики в научном обществе».

Комсомольская жизнь — К. Рэбане: «В пути к новым достижениям».

Накануне юбилея ТГУ — А. Ряни: «Н. Н. Бурденко — славный воспитанник нашего университета».

Э. Мяэпалу: «Реорганизация работы добровольных обществ».

Л. Эйбер: «Как организовать работу кружков по изучению общественных дисциплин».

Vastutava toimetaja asetäitja
Ed. Ertis

MB 14319 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 2702

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 23 (111) Reedel, 15. juunil 1951. a. IV aastakäik

Bolševistlikult võidelda puudustega eksamisessiooni käigus

Kevadine eksamisessioon on täies hoos. Kui mõningatel kursustel on eksamid küll koguni juba lõppenud, siis üldiselt on põhilisest eksamisessioonist möödunud alles esimene pool. See asjaolu võimaldab ühelt poolt teha mõningaid kokkuvõtteid sessiooni senisest käigust, teiselt poolt aga juhtida tähelepanu küsimustele, mis sessiooni teisel poolel lahendamist ootavad.

Saabunud andmed räägivad sellest, et üliõpilaskond on eksamiteks valmistunud võrdlemisi hoolikalt ja suure vastutustundega. Süstemaatiline töö kogu semestri vältel, osavõtt konsultatsioonidest, õpitu kordamine ja püsitamine eksamite eel tegi enamikule üliõpilastest võimalikuks sooritada eksameid edukalt. Arstiteaduskonna III kursuse üliõpilane kommunist Peeter Sepp, metsandusteaduskonna IV kursuse üliõpilane, aktiivne ühiskondlikust tööst osavõtja ja kommunistlik noor Vladimir Koslov, kehakultuuriteaduskonna kommunistlik noor Erlend Teemägi, õigusteaduskonna õppetöö-eesrindlane ÜK(b)P liige Arnold Tolk — need on mõned neist sadadest tublidest üliõpilastest, kes näitavad oma andumust Nõukogude kodumaale eriti süvenenud tööga ja põhjalike ning püsivate teadmiste omandamisega.

Rohkearvuliste eesrindlaste olemasolu ja asjaolu, et mitterahuldavate hinnete protsent on võrdlemisi madal, ei tähenda muidugi, nagu oleks eksamisessiooni käiguga meil kõik korras. Siin ilmneb nimelt siiski tihtipeale õige tõsiseid ja teravat reageerimist nõudvaid väärnähtusi. Sellepärast seisab meie esmane ülesanne selles, et mitte lubada ükskõikset suhtumist sessiooni käigusse ja ebaõiget arvamust, nagu oleks nüüd juba hilja esinevaid puudusi kõrvaldada, vaid juba sessiooni jooksul energiliselt võidelda ettetulevate väärnähtustega.

On signaale, et mõningad õppejõud alandavad lubamatult nõudlikkust, ergutades sellega üliõpilastes vastutustundetut ja kergemeelset suhtumist oma töösse. Nõudlikkuse alandamine üliõpilaste teadmiste suhtes on täiesti lubamatu. Dekanaadid, kateedrijuhatajad ja õppeosakond peavad veel rohkem ja rangemalt kontrollima eksameid ja õiglase kriitikaga juhtima õppejõudude tähelepanu esinevatele puudustele.

Suuremat rõhku tuleb panna ka eksamite ettevalmistamisele üliõpilaste poolt. Kahjuks on võrdlemisi üldiseks paheks, et üliõpilased kasutavad loiult eksamieelseid konsultatsioone, mille tagajärjel nad aga tihtipeale ei oska keskendada oma tähelepanu kõige olulisemale. Konsultatsioonide korraldamise ja nende õnnestumise kindlustamise küsimusega peavad tegelema peale õppejõudude ja kursuse- ning rühmavanemate ka ühiskondlikud organisatsioonid.

Samuti on sessiooni senises käigus tulnud ette juhtumeid, kus tõsiselt lonkab eksamidistsipliin. Nõue, et igal üliõpilasel peab olema kindel aeg eksamile ilmumiseks ja temalt tuleb täie rangusega nõuda sellest ajast kinnipidamist, peab saama igalpool raudseks seaduseks.

Korduvalt on rõhutatud ühiskondlike organisatsioonide suurt osatähtsust eksamisessiooni läbiviimisel. Kui meie kommunistide ja kommunistlike noorte põhimass näitab innustavat isiklikku eeskuju eksamite sooritamisel, siis leidub kahjuks ka neid, kes teevad häbi oma komsomoligrupile. Lubamatust vastutustundetusest, hukkamõistetavast kergemeelsusest kõnelevad niisugused faktid, nagu see, et õigusteaduskonna kommunistlik noor Pandis kuidagiviisi ei suutnud õiendada poliitilise ökonoomia arvestust, et tema kursusekaaslane kommunistlik noor Hiielo veel eksamisessiooni alguseks ei olnud vastanud ettenähtud ulatuses kodust venekeelset lektüüri jne. Need faktid näitavad, et võitlust iga kommunistliku noore eeskujuandva osa kindlustamise eest tuleb tugevdada. Teiselt poolt on vaja hoolitseda selle eest, et komsomoliorganisatsioon kuski sessiooni ajal ei lakkaks tegutsemast, vaid aktiivselt suunaks sessiooni käiku. Mis puutub ametiühingusse, siis tuleb tal teha tõsiseid järeldusi meie üldsuse kriitikast, mis mõistab hukka tema teguvusetuse eksamite organiseerimise osas.

Eksamisessiooni edukas läbiviimine nõuab kogu meie kollektiivilt suuri jõupingutusi. Õppejõudude ja üliõpilaste kohus on töötada kõigest jõust ja teha kõik neist olenev selleks, et sessioon õnnestuks hästi ja kujuneks meie järjekordseks kauniks töökingiks Nõukogude kodumaale.

Sm. F. Klement TR Ülikooli rektoriks

NSV Liidu kõrgema hariduse ministri käskkirjaga 8. juunist 1951. a. vabastati sm. Alfred Koort tema omal soovil TR Ülikooli rektori kohustest. Uueks Tartu Riikliku Ülikooli rektoriks nimetati füüsikalis-matemaatiliste teaduste kandidaat sm. Fjodor Klement.

Kolmapäeval toimus Õpetatud Nõukogu koosolek, kus toimus uue rektori ametisseastumine.

Igaüks ülikooli ajalehe tellijaks!

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" toimetus teeb teatavaks, et on avatud ajalehe tellimuste vastuvõtt 1951./52. õppeaastaks. On soovitav anda ära tellimus ülikooli ajalehele tulevaks õppeaastaks juba enne suvise õppetöövaheaja algust, sest niiviisi kindlustatakse ajalehe korrapärane saamine juba uue õppeaasta esimesest numbrist peale.

Ülikooli ajalehe tellimiseks tuleb tellimisraha (arvestusega, et 1 eksemplari tellimine 1 kuuks maksab 1 rubla) tasuda ühiskondlikule ajakirjanduse levitajale. Viimane toimetab raha edasi ülikooli kassasse (peahoones, II korrusel), kust raha vastu antava kviitungi annab ära ülikooli ametiühingukomiteesse või vahetult ajalehe toimetusse (mõlemad asuvad Ülikooli tän. 46, III korrusel). Kviitungile tuleb märkida tellinud kollektiivi nimetus, tellijate arv ja ajavahemik, mille ulatuses tellimus on antud.

Ajalehe kättetoimetamine tellijatele toimub dekanaatide kaudu.

Ühiskondlike ajakirjanduse levitajate ülesandeks on kindlustada, et iga meie ülikooli õppejõud, üliõpilane ja teenistuja oleks ülikooli ajalehe tellijaks ja annaks tellimuse ära juba enne käesoleva õppeaasta lõppu.

Hindamatu panus nõukogude teadusse

20. juunil möödub üks aasta suurima tähtsusega sündmusest nõukogude teaduses, aga ühtlasi ka kogu meie maa elus — seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalini suurepärase teose „Marksism ja keeleteaduse küsimused" ilmumisest.

Seltsimees Stalini geniaalsed tööd keeleteaduse küsimustes on hindamatuks panuseks mitte üksnes nõukogude keeleteadusse, vaid ka kõigisse teistesse teaduseharudesse, eeskätt marksismi-leninismi teooriasse. Loovalt arendades marksismi-leninismi suurt ja surematut õpetust tõstatas ja lahendas seltsimees Stalin rea esmajärgulise tähtsusega probleeme, mis suunavad keeleteaduse ja ajaloo, filosoofia ja kirjandusteaduse, riigi ja õiguse teooria ja loodusteaduste edasist arenemist.

Mis puutub nõukogude keeleteadusse, siis oli see enne seltsimees Stalini ajaloolisi esinemisi Marri ja tema õpilaste ebateaduslike kontseptsioonidega, Marri „uue õpetuse" piiramatu võimutsemisega viidud ummikusse. Alles seltsimees Stalin näitas oma geniaalsete teostega, kuidas on vaja rakendada marksismi keeleteadusse, mida tuleb teha selleks, et viia meie keeleteadust õigele teele ja panna alus tema hoogsale arenemisele.

On üldiselt teada, millist viljastavat mõju avaldasid seltsimees Stalini teosed nõukogude keeleteaduse arengule. Üheainsa lühikese aasta jooksul on meie keeleteadlased läbi töötanud suure hulga tähtsaid probleeme, viinud oma töö üle õigetele, tõeliselt teaduslikele alustele ja innukalt alustanud seltsimees Stalini poolt antud juhiste elluviimist. Eesti keeleteadlased võivad erilise rõõmuga nentida töö intensiivistumist soome-ugri keelte uurimise alal. Kui see töölõik Marri õpilaste võimutsemise ajal jäeti täiesti sööti, siis nüüd on astutud juba terve hulk samme selleks, et anda soome-ugri keelte uurimisele vääriline koht.

Mitte ainult nõukogude keeleteadlastele, vaid ka kõigile teistele teadlastele kõigis teaduseharudes on asendamatu tähtsusega seltsimees Stalini keeleteaduse-alaste teoste määratud teoreetilised rikkused, mis on lähtepunktideks võitluses nõukogude teaduse uute edusammude eest. Seltsimees Stalini töö „Marksism ja keeleteaduse küsimused" tõstis kõigi meie õpetlaste loovat aktiivsust, relvastas neid uue võimsa teoreetilise relvaga, uute geniaalsete juhtnööridega praktiliseks tööks.

„On üldtunnustatud," märgib seltsimees Stalin, „et mingisugune teadus ei saa areneda ja edeneda ilma arvamuste võitluseta, kriitikavabaduseta." Need targad sõnad on teetähiseks kogu meie teadusealasele üldsusele, selle juhise alusel on kõigis nõukogude teaduse harudes julgemini ja laialdasemalt arendatud loovat, vaba kriitikat. Loomingulised diskussioonid on omandanud tähtsa koha meie teaduslike asutiste töös.

Ka Tartu Riikliku Ülikooli töös etendasid seltsimees Stalini keeleteadusealased teosed suundamääravat osa. Kui teaduslik ja pedagoogiline töö ülikoolis on paranenud, kui meie õpetlaste hulgas järjest ulatuslikumalt areneb kriitika, arvamuste võitlus, kui meie õppejõud asuvad järjest tõsisemate teaduslike probleemide kallale ja lahendavad neid järjest suurema eduga, siis tuleb siin näha seltsimees Stalini geniaalsete teoste viljastava ja innustava mõju otsest avaldust.

Nagu kõik nõukogude teadlased, nii ka meie ülikooli õppejõud ei rahuldu saavutatuga. Seltsimees Stalin kutsub meie teadlasi sammuma väsimatult edasi, taotlema nõukogude teaduse järjest uusi hiilgavaid võite. Sellepärast on meie kohus seltsimees Stalini teose „Marksism ja keeleteaduse küsimused" ilmumise aastapäeval teha kokkuvõtteid sellest, kuidas me oleme ellu viinud seltsimees Stalini tarku juhiseid ja millised esmajärgulised ülesanded ootavad siin lahendamist. Meie kohus on veelgi enam koondada oma ridu ja organiseerida edukamat võitlust selle eest, et täita nõudmisi, mida asetavad meie teadlastele Nõukogude kodumaa, bolševike partei ja meie ajastu suurim teadlane seltsimees Stalin.

TR Ülikooli õnnestunud teaduslik sessioon

Kolmapäeva õhtul lõppes aulas toimunud plenaaristungiga TR Ülikooli 1951. a. teaduslik sessioon, mis vältas neli päeva. Sessiooni kestel kuulati sektsioonides ja plenaaristungitel ära hulk sisukaid ettekandeid, millele enamasti kõikjal järgnes elav diskussioon. Nii ettekanded kui ka kuulajate sõnavõtud selgitasid olulist tähtsust omavaid teaduslikke probleeme, mille lahendamisest on huvitatud meie nõukogude rahvamajandus.

Lähemat informatsiooni ja kokkuvõtteid teadusliku sessiooni tööst avaldame meie lehe järgmises numbris.

Õigusteaduse sektsiooni istungeil

Õigusteaduskonna sektsioonis peeti teaduslikul sessioonil kaks istungit, millel kanti ette viis ettekannet. Lisaks neile esines õigusteaduskonna õppejõududest dots. P. Vihalem ettekandega ajaloo sektsioonis.

Sektsiooni istungeil esinesid ettekannetega prof. H. Kadari, dots. H. Randalu, dots. J. Mäll, van.-õp. O. Püssa ja asp. J. Sildmäe. Paistis silma ettekannete puudumine kolhoosiõiguse, tsiviilõiguse ja rahvusvahelise õiguse alalt.

Ettekanded näitasid, et teaduskond on saavutanud edu teadusliku töö alal. Sessiooni temaatika oli elulähedane ja aktuaalne. Osa teemasid (dots. Vihalema ettekanne ajaloo sektsioonis, dots. Mälli ettekanne ja asp. Sildmäe ettekanne) olid pühendatud kodanliku Eesti klikivalitsuse tegevuse paljastamisele rikkaliku konkreetse andmestiku põhjal. Teine osa ettekannetest (dots. Randalu ja van.-õp. Püssa) oli pühendatud praktika seisukohalt oluliste küsimuste teoreetiliseks läbitöötamiseks ja nõukogude teaduse edasiarendamiseks lähtudes seltsimees Stalini keeleteadusealastest töödest. Silmapaistvalt heade ettekannetega esinesid just nooremad õppejõud (van.-õp. O. Püssa ja asp. J. Sildmäe). Mitme ettekande (dots. Mäll, v.-õp. O. Püssa) puhul rõhutati nende trükis avaldamise vajadust, et teha neid laiemale üldsusele kättesaadavaks.

Diskussioon oli elavam dots. H. Randalu ja eriti asp. J. Sildmäe ettekannete kohta. Diskussioonil selgus ühtlasi rida tähtsaid probleeme, mille teoreetilisele läbitöötamisele tuleb asuda, samuti selgus veelgi tihedama sideme loomise vajadus praktikutega.

Üldiselt täitis sessioon oma ülesande, kuigi oleks tahtnud näha rohkearvulisemat osavõttu ja terve kollektiivi ühtlasemat aktiivsust nii ettekannetega esinemiseks kui ka diskussioonist osavõtmisel.

Van.-õp. O. Ibius

ELKNÜ V kongressi otsuste täitmine on meie võitlusülesanne

Maikuu lõpul toimus Eestimaa Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu V kongress — tähtis sündmus meie vabariigi noorsoo elus. Kongress võttis kokku vabariigi komsomoliorganisatsiooni töö tulemused IV kongressist möödunud aja jookul, üldistas komsomolitöö kogemusi.

Kongress oli määratu ideelis-poliitilise kasvu kajastuseks kommunistlike noorte ja noorsoo seas üldse.

Kogu vabariigi noorsugu püüdis selleks suursündmuseks anda oma parima — noored ületasid plaanilülesandeid, seadsid endale ülesandeks saavutada oma töös paremaid tulemusi. Ka meie komsomoliorganisatsioon läks kongressile vastu märkimisväärsete saavutustega — arvuliselt kasvanuna ja ideeliselt ning organisatsiooniliselt tugevnenuna.

Kongressi otsused märgivad ära need saavutused komsomoliorganisatsiooni töös. Samaaegselt osutavad kongressi otsused aga ka suurtele puudustele meie komsomoliorganisatsiooni töös. Ülikooli komsomoliorganisatsioon tegeleb äärmiselt vähe õppetöö küsimustega, ülikoolikomitee ei juhi algorganisatsioone konkreetselt nende sõlmküsimuste lahendamisel. Nimelt sellega saab seletada fakti, et suur osa üliõpilasi hakkab õppima tavaliselt vaid paar nädalat enne sessiooni algust, selle asemel et pidevalt semestri kestel omandada loenguil läbivõetud materjale ja ka lisakirjandust. Terve rida algorganisatsioone (veterinaar-, arsiteaduskonna jt.) pole osutanud vajalikku tähelepanu ühiskonnateaduslike õppeainete omandamisele, mille tagajärjel esines juhtumeid, kus üliõpilased läksid seminarile ettevalmistamatult (vet. I kursus), et seminar nurjus üliõpilaste mitteilmumise tõttu (arsti V). Kahtlematult annab see tunda ka alanud sessiooni tagajärgedes. Samuti on komsomoliorganisatsioon lubamata hooletult suhtunud vene keele omandamise küsimusse, mistõttu osa üliõpilasi alahindab veel vene keele tähtsust ning paljude üliõpilaste vene keele oskus on nõrk.

Suurtele puudustele osutavad ELKNÜ V kongressi otsused ka siseorganisatsioonilises töös. Komsomoli koosolekuid valmistatakse sageli ette nõrgalt ning viiakse läbi madalal tasemel (veterinaarteaduskond), arutatavaid küsimusi algorganisatsioonide bürood esitavad pinnapealselt, mistõttu kannatab üldkoosoleku kasvatuslik tähtsus (õigusteaduskond). Bürood ei juhi pidevalt grupporgide tööd, mille tõttu olulisem töölüli — grupp sageli veel korrapäraselt ei tööta.

Kongressi otsused näitavad, et komsomoliorganisatsioon abistab veel mitteküllaldaselt rektoraati ja parteiorganisatsiooni kõrgelt kvalifitseeritud nõukogude spetsialistide ettevalmistamisel, mistõttu on võimalikud juhtumid, et töölesuunatud ülikooli lõpetaja oma ideelise taseme poolest ei seisa oma ülesannete kõrgusel. On veel palju õpperühmi ülikoolis, kus pole ühtki kommunistlikku noort. Sellega seletub asjaolu, et komsomoliorganisatsioon oma töös pole jõudnud iga üksiku üliõpilaseni, osa üliõpilasi seega jääb kõrvale komsomoliorganisatsioonist, jääb ilma komsomoli töö kogemustest, mis ülikooli lõpetajale on eriti väärtuslikud ja vajalikud. See raskendab üliõpilaste vabanemist kodanlike igandite kammitsaist, ning sageli teeb seal takistusteta oma kahjulikku tööd klassivaenlane, jutlustades buršikombeid, kohvikutraditsioone, amoraalsust jne.

Kongressi otsused juhivad meie tähelepanu neile ja veel tervele reale olulistele puudustele meie töös ja kohustavad meid parandama neid lünki meie organisatsiooni töös. Selleks on vajalik järgmise õppeaasta algul algorganisatsioonide koosolekuil arutada kokkuvõtteid käesoleva eksamisessiooni tulemustest, põhjalikult analüüsida neid, tuua esile tehtud vead, et tulevikus neid vältida ning likvideerida seni esinenud kampaanialikkus eksamisessiooniks ettevalmistamisel, arutada konkreetselt, miks üks või teine üliõpilane sooritas eksamid halvasti. Üleülikooliliselt peab sessiooni kogemusi üldistama komsomolikomitee. Ta peab võitluse õppetöö kõrgema taseme eest seadma oma töö põhiküsimuseks ja kohe uue õppeaasta algusest peale teostada järjekindlalt õppetöö suunamist üliõpilaskonnas. Kongressi otsuste edukaks täitmiseks on vaja järgneval õppeaastal seada sisse nõue, et algorganisatsiooni tööd hinnatakse iga üksiku grupi — eraldi võetuna — töö tulemuste järgi igas töö sektoris. See tõstab grupporgi vastutust, algorganisatsioonile aga seab ülesande tähelepanelikumalt suhtuda grupporgi valimisse, mis peab toimuma kohe õppeaasta algul eelmisel õppeaastal tehtud töö läbiarutamisega.

Täites ELKNÜ V kongressi otsuseid, tõstes kasvatustöö ja organisatsioonilise töö taset annab meie ülikooli komsomoliorganisatsioon suure panuse kaadrite kasvatamise ülesandesse.

H. Tiido,

ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär.

Mitte nõrgendada võitlust eksamisessiooni igakülgse kordamineku eest!

Tere tulemast, kaugõppijad!

Täna algav suvine õppe- ja eksamisessioon meie mittestatsionaarses osakonnas on organiseeritud nii mõnegi kogemuse arvessevõtuga, mis on saadud eelnevatel sessioonidel. Nii näiteks kontrolltööde õigeaegse kokkutuleku, samuti läbitöötatud kohustusliku kirjanduse konspektide ettenäitamise vääramatu nõudmine toob üliõpilastele esialgu justkui täiendavaid raskusi, mis on põhjustanud isegi nurinat, kuid see rangus kaugõppeosakonna poolt annab varsti end viljastavalt tunda. Mõne aja pärast veenduvad üliõpilased ise selles. Sest kiires korras, ilma põhjaliku läbimõtlemiseta loetud lektüür ununeb varsti pärast eksamit, temast pole edaspidises töös palju kasu. Kuid just teadmiste põhjalikku omandamist ennekõike peame meie taotlema.

Teiseks jagab kaugõppeosakond eelseisval sessioonil enamasti kõigis õppeaineis tööjuhendid kätte eelseisvaks õppeaastaks, et vältida neid ebameeldivusi, mis on meil varem esinenud juhendite hilinemise tõttu. On püütud ka rõhku panna juhendite eneste kvaliteedile.

Ka kateedrijuhatajailt nõutakse, et nad senisest tunduvalt suuremal määral külastaksid õppejõudude loenguid, konsultatsioone ja eksameid, eriti aga õppeülesannete täitjate ja nooremate õppejõudude loenguid. Ning mitte ainult, et nad külastaksid passiivselt, vaid annaksid kohe pärast ärakuulatud loengut õppejõule juhtnööre, parandaksid võimalikke vigu ja täiendaksid lünki.

Üliõpilastel omalt poolt tuleb signaliseerida kohe kaugõppeosakonda kõigist võimalikest vigadest ja puudustest, mis ühes või teises rühmas esinevad.

Eelseisev sessioon kujuneb, nagu alati, meil väga pingsaks, seda enam, et mitmed talvel pidamata jäänud loengud peetakse nüüd lisaks plaanikohasele õppetööle. Kuid kõik need raskused ei tohi meid kohutada. Nõukogude inimesed on harjunud raskusi võitma, sellepärast nad ongi võitmatud. Kaugõppeosakond soovib kohalesaabunud üliõpilastele algava sessiooni puhul palju jõudu, püsivust ja head edu.

Tere tulemast, seltsimehed!

E. Ertis,
kaugõppeprorektor.

Järjekindla töö vili

Kevadine eksamisessioon veterinaarteaduskonna III kursusel pole veel alanud, kuid juba pikemat aega kestab siin pingeline ettevalmistumine eksameiks, samuti käib ennetähtaegne eksamite sooritamine.

Veterinaarteaduskonna III k. üliõpilaste seas on kerkinud esile rida eesrindlikke üliõpilasi, kes on saavutanud kõigil ennetähtaegselt sooritatud eksameil eranditult maksimaalse hinde. Nii on sooritanud hindele „väga hea" ennetähtaegselt eksamid poliitökonoomias ja hobusekasvatuses järgmised üliõpilased: E. Albre, L. Mänd, H. Klaassen, R. Tamming, H. Kübar, V. Lokk jt. Väga häid hindeid poliitökonoomia eksamil saavutasid veel üliõpilased Nahkur, Tamming, Aluoja, Remmel jt. ning hobusekasvatuse eksamil üliõpilased Vilson, Soots, Raitma, Lentsius, Nigul, Ostra, Trossek jt. Ülejäänud nimetatud kursuse üliõpilastest enamik saavutas hinde „hea".

Ülaltoodust nähtub, et lõplikult on kadunud veterinaarteaduskonna III kursuse üliõpilaste teadvusest iganenud kodanlik vaade, et tööd tuleb teha üksnes eksamisessiooni vältel, semester on aga nn. „üks pikk puhkus". Üliõpilased mõistavad, et üksnes hoolikas ning järjekindel õppetöö kogu semestri vältel kindlustab edu eksameil ning, mis kõige tähtsam, aitab omandada põhjalikult teadmised oma erialal.

E. Kinnas

Kollektiivi häbiplekid

Eksamisessioon õigusteaduskonnas käib täie hooga. Juba varakult alustasid üliõpilased selleks ettevalmistusi. Enamik üliõpilasi võtis aktiivselt osa korduskonsultatsioonidest, viis läbi materjalide süstemaatilise kordamise. Sellise töö tulemusel paljud üliõpilased, nagu Salumaa, Koik, Tolk, Muna IV kursuselt, Lang, Vanaaseme, Siigur, Kalme II kursuselt jt. on saavutanud sessioonil ainult väga häid hindeid.

Kuid meie kollektiivis leidub kahjuks siiski ka seltsimehi, kes pole aru saanud, et ülikoolis tuleb tõsiselt töötada, mitte aga kuidagi „rahuldavatega" läbi ajada, nagu Pandis, Raidla, Reig jt. Mõned üliõpilased on asunud nagu pealtvaataja seisukohale ja viivitavad eksamite sooritamisega, nagu Hiir IV kursusel, Selg ja Kangru I kursusel, Mürk II kursusel jt. Küsime, millal hakkavad need seltsimehed sooritama eksameid? Lubamatuks nähtuseks on meie kollektiivis ka see, et mõningad üliõpilased ei suhtu tõsiselt ühiskonnateaduste õppimisse, mille tulemuseks on eksamitel läbikukkumine (Pandis, Möller, Sahk) või selle eksami sooritamine hädaga „rahuldavale" (Raidla, Mitt jt.). Õigusteaduskonna kollektiiv nõuab kõigilt neilt seltsimeestelt oma töö otsustavat parandamist.

Kursusevanemad, eriti I kursuse vanem sm. Aja, ei osuta vajalikku tähelepanu sellele, et graafikud eksamitulemuste kohta oleksid täidetud õigeaegselt ja operatiivselt. Peale selle pole I kursuse aktiiv osutanud vajalikku tähelepanu üliõpilaste korrapärasele eksamitele ilmumisele, mille tagajärjel õppejõul on tulnud üliõpilasi oodata (marksismi-leninismi aluste, üldajaloo eksamil). See näitab, et meie aktiivil tuleb veel rohkem tähelepanu osutada sellele, et sessioon kulgeks ilma häireteta ja annaks kõige paremaid tulemusi. Tuleb praktiseerida ka materjalide kollektiivset läbiarutamist, kindlustada iga üliõpilase osavõtt konsultatsioonidest.

B. Hiire,
õigusteaduskonna komsomoli algorganisatsiooni sekretär.

Kui ametiühing seisab kõrval

Tähtsat osa eksamisessiooni läbiviimisel ja üliõpilaste eksamiteks ettevalmistamisel omab komsomoli ja ametiühingu töö. Eriti suurt osa peaks etendama siin ametiühing, kuna ta hõlmab üliõpilaskonda sajaprotsendiliselt.

Ajaloo-keeleteaduskonna ametiühingu büroo töös sellel alal esineb aga veel küllaltki puudusi. Nii ei korraldatud küllaldaselt juhendavaid koosolekuid semestri jooksul ning ei puudutatud õppe-metoodilisi küsimusi, mis olnuks eriti oluline I kursuse üliõpilastele.

Puuduseks on ka asjaolu, et ametiühingu büroo pole üldse huvi tundnud üliõpilaste õppimistingimuste vastu ühiselamutes (heaolu sektor). Nii näiteks on Pioneeri tän. ühiselamu õppetoas ainult 3 lauda (ühiselamus elab 70 üliõpilast) ja mitte ühtki laualampi. Sügissemestril aga puudus mainitud ühiselamus õppetuba täiesti. Siingi oleks tahtnud näha ametiühingu büroo aktiivsemat tegutsemist.

Alles lühikest aega enne eksamisessiooni algust organiseeris ajaloo-keeleteaduskonna ametiühingu büroo koosoleku ametiühingu rühmaorganisaatoritele, mille viis läbi õppe- ja teadusliku töö sektori juhataja sm. Riikoja. Koosolekul arutleti eksamisessiooni puutuvaid küsimusi. Rühmaorganisaatorid tõid esile mõningaid puudusi selle ettevalmistamise käigus.

Nimetatud koosolek oli kõigiti kasulik ja vajalik üritus, kuigi ka siin esines puudusi — nimelt vähene osavõtt koosolekust. Siin tuleb teha etteheiteid ametiühingu büroole, kes — nagu kahjuks alati — andis informatsiooni ürituse kohta liiga hilja. Samuti oleks selliseid arutlusi võinud korraldada varem.

Nii seisame olukorra ees, et ajaloo-keeleteaduskonna ametiühinguorganisatsiooni juhtiv ja suunav osa sessiooni ettevalmistamisel ja läbiviimisel on jäänud õige väheseks. Bürool (esimees sm. Kuzina, aseesimees sm. Siibak) tuleb sellest teha tõsiseid järeldusi ja juba täna asuda organiseeritult ja kavakindlalt abistama eksamisessiooni läbiviimist, juhtima võitlust selle käigus ettetulevate puuduste kõrvaldamiseks.

I. Perlman, T. Tali

Mahajääjad õppigu edukamatelt

Eksamisessiooni senine kulg ajaloo-keeleteaduskonna I kursusel näitab, et üliõpilased, kes on aktiivselt osa võtnud nii õppe- kui ka ühiskondlikust tööst, saavutavad ka eksamitel häid tulemusi.

Kommunistid ja kommunistlikud noored Lehari, Peep, Väljas, Koval ja teised, kes — olles aktiivsed töötajad ühiskondlikes organisatsioonides — ühtlasi töötasid kogu semestri vältel ka õppeainete omandamisel, on eksamitel saavutanud seni ainult väga häid resultaate.

Üliõpilased Päärsoo, Kose, Bassel, Ariste jt. on teaduslike ringide eesrindlikemateks liikmeteks. Ka nemad sooritavad eksameid väga hästi, nende vastused on alati põhjalikud ja sisukad — teaduslikku töö tegemine on neid õpetanud õigeks aine omandamiseks ja analüüsiks.

Kõrvuti nende eesrindlastega aga leidub ka üliõpilasi, kes pole aru saanud sellest, et eksamite edukas sooritamine on riikliku tähtsusega ülesanne. Tervele õpperühmale on häbiks kommunistlik noor Veri ja Tamme, kes mitu korda on käinud sooritamas peagu igat arvestust ja eksamit, viitsimata ainet selgeks õppida.

N. Koškina

Kommunistlikud noored annavad eeskuju

Veterinaarteaduskonnas lõppes kevadine eksamisessioon V kursuse üliõpilastele 4. juunil. Kõik V kursuse üliõpilased sooritasid ettenähtud eksamid ja juba 6. juunil algasid neil riigieksamid. Esimesele riigieksamile ilmusid kõik üliõpilased ja sooritasid eksami heade tulemustega.

I, II ja III kursuse üliõpilastel algab eksamisessioon 15. juunil, kuid kõik III kursuse üliõpilased sooritasid ennetähtaegselt eksami poliitilises ökonoomias ja enamik ka hobusekasvatuses.

II kursuse üliõpilastest on ennetähtaegselt sooritanud eksami füsioloogias kommunistlik noor Ellen Lint hindega „väga hea". I kursuse üliõpilastest sooritasid ennetähtaegselt botaanika eksami hindega „väga hea" kommunistlikud noored Linda Aaso, Endel Halliste, Leon Hirv, Eldor Pilt ja Meida Uri ning Astrid Soorm. Zooloogias on ennetähtaegselt eksami sooritanud hindega „väga hea" kommunistlikud noored Halliste, Pilt jt.

E. Roots

Parimad meie hulgast

Loogika-psühholoogiaosakonna IV kursusel on käesoleval sessioonil kuus eksamit — ajalooline materialism, loogika ja psühholoogia ajalugu, vene keele lõppeksam jm. Enamikul üliõpilastel on seni sooritatud 2—3 eksamit. Edukalt on praktiseeritud kollektiivset kordamist (loogika ajalugu, ajalooline materialism jne.). Rühma eesrindlikumad üliõpilased on sm-d Põldvere, kes on seni andnud neli eksamit, ja Vainu, kes ennetähtaegselt õiendas eksami NSV Liidu kirjanduse ajaloos ja ajaloolises materialismis. Loogika ajaloos sooritasid eksami ennetähtaegselt „väga heale" sm-d Pahplum, Lesk, Liimets, Toim, Kask jt., kes ka teistes ainetes on parimate üliõpilaste hulgas.

H. Välipõllu

Mitte liberaalitseda!

Käesoleva õppeaasta kevadsemestri eksamite käik arstiteaduskonnas näitab, et õppetöö alal on tehtud ära suur töö nii õppejõudude kui ka üliõpilaste poolt. Eranditult kõik õppeained olid läbi võetud vastavalt programmile. Eksamite paremaks ettevalmistamiseks olid dekanaadi poolt eraldatud õpperuumid ning õppejõudude poolt teostati pidevalt konsultatsioone.

Kõige selle tulemusena peab märkima üliõpilaste head ettevalmistust. Kuni 10. juunini väga head ja head hinded moodustasid 87% hinnete üldarvust. Peab märkima, et eriti kõrge väga heade ja heade hinnete % esineb naha-suguhaigustes, moodustades 99,4%, kusjuures rahuldava hinde sai vaid üks üliõpilane. Peaaegu samasugune olukord esineb ka närvihaigustes. Õigustatult kerkib üles küsimus, kas üliõpilased on ained sedavõrd hästi omandanud või on siin tegemist õppejõudude (sm. Nurmand ja sm. Raudam) liberaalsusega. Võrreldes aga kõiki ülejäänud aineid, mis oma mahult ja sisult ei kuulu kergemate ainete hulka, on ilmne, et siin on esijoones meil tegemist õppejõudude liberaalsusega. Selline suhtumine teadmiste hindamisse ei too õppetaseme tõusu, vaid vastupidi, loob üliõpilastes ettekujutuse nendest ainetest kui mittetähtsatest distsipliinidest, mistõttu tegelikud üliõpilase teadmised tulevikus nende ainete rakendamisel võivad osutuda mitteküllaldasteks. Kõik õppejõud peavad õppetulemuste hindamisel silmas pidama, kuivõrd üliõpilased oskavad omandatud teoreetilisi teadmisi siduda praktiliste võtetega, kuivõrd oskavad nad antud ainet siduda eelmistel aastatel omandatud ainetega ning suudavad iseseisvalt leida küsimustele õiget lahendust.

Eksamid on ka õppejõudude katseks, millest võib teha järeldusi õpetamisel esinenud vigade vältimiseks tulevikus. Rohket materjali eksamite käigust peavad omandama ka dekaanid ja õppemetoodilised bürood. Juba praegu peavad kõik õppemetoodilised bürood asuma eksamite tulemuste üksikasjalisele analüüsile, järelduste tegemisele järgmise õppeaasta tööks.

Siinjuures tuleb mainida, et paljud üliõpilased on aineid väga hästi omandanud. Märgiksime neist ravi V k. üliõpilasi Bokaturovat ja Zdankot, VI k. üliõpilasi Lenznerit, Kanterit, Virkoja ja teisi. Ei ole kahtlust, et selliste tulemusteni mainitud üliõpilased jõudsid vaid järjekindla tööga. Mainitud üliõpilased on osanud ka oma õppetööd siduda laialdase ühiskondliku tööga. On soovitav, et edukamad üliõpilased annaksid oma töökogemusi edasi teistele üliõpilastele kas vestluses kursusekaaslastega või meie ülikooli lehe kaudu.

A. Räni,
arstiteaduskonna prodekaan.

Meie eesrindlasi

Andes kodumaale oma parima

Võimsa hooga vihiseb ketas läbi õhu ja langeb staadionimurule. Rahuloleva ilmega jälgib heiteringis rohelises dressis keskmist kasvu lokkisjuukseline noormees ketta maandumist teispool 35 meetri joont. „See tulemus pole halb — kui järjekindlalt treenida, võib mõelda uue isikliku rekordigi püstitamisest," mõtleb pruuniks päevitunud, arenenud muskulatuuriga kettaheitja.

See noor sportlane on kehakultuuriteaduskonna viimase kursuse üliõpilane Erlend Teemägi. Ta valmistub juuli algul toimuvaks üleliiduliseks üliõpilaste spartakiaadiks, et seal väärikalt esindada Tartu üliõpilassportlasi ühel kõige raskemal alal — kümnevõistluses. Kümnevõistlus nõuab kõige mitmekülgsemalt arenenud sportlast. Kümnevõistleja peab ühevääriselt tugev olema nii jooksudes, hüpetes kui ka heidetes-tõugetes. Tänu põhjalikule ettevalmistumisele nelja aasta jooksul kehakultuuriteaduskonnas ongi Erlend Teemägi arenenud vastupidavaks mitmekülgsete võimetega sportlaseks.

Tähtis koht sportliku meisterlikkuse säilitamisel ja arendamisel on pideval treeningul. Kuigi praegu on käsil eksamisessioon ja viimase kursuse üliõpilaste ees on eriti vastutusrikkad eksamid — riigieksamid —, leiab Erlend Teemägi tänu oma õigele ajajaotusele ja vaimse töö seostamisele aktiivse puhkusega ikka aega ka tegelemiseks spordiga. Pärast pingutavat vaimset tööd on tegelemine kehakultuuri ja spordiga just virgutavaks puhkuseks ja sellepärast kuulub kehakultuurile ja spordile lahutamatu osa Erlend Teemäe päevakavast, alates hommikuse võimlemisega ja lõpetades õhtul harjutustega võimlas või lihtsate treeningjooksudega aias.

Tänu vaimse töö seostamisele kehakultuuriga, pidevale õppetööle ja õigele ajajaotusele on Erlend Teemägi saavutanud õppetöös suurepäraseid tulemusi. Nii sooritas ta talvisel eksamisessioonil kõik eksamid hindele „väga hea", samuti on praegusel sessioonil edukalt asunud riigieksamite sooritamisele. Nii saavutas ta ulatusliku õppeaine — kergejõustiku riigieksamil jällegi kõrgeima hinde, samuti viis eeskujulikult läbi eksamitunni.

Praegu valmistub Erlend Teemägi marksismi-leninismi aluste riigieksamiks, mis toimub 18. juunil. Selle tähtsa eksami eel töötab ta eriti hoolikalt. Peale loengukonspektide läbikordamise loeb ta uuesti veel algallikaid, uurib mitmesugust täiendavat lisakirjandust. Ta võtab osa kõigist konsultatsioonidest; eriti tähtsad on viimased konsultatsioonid enne eksamit, kui kogu materjal on läbi korratud.

Peale õppetöö on Erlend Teemägi eesrindlane ka ühiskondlikus töös. Enam kui aasta aega töötab ta oma kursusel komsomoli grupiorganisaatorina ja ka selles töös püüdnud anda oma parimat. Samuti on ta olnud kohtunikuks spordivõistlustel jne.

Erlend Teemäe huvide ja võimete mitmekülgsust näitab seegi, et ta peale sportliku tegevuse on üliõpilaste hulgas laialt tuttav ka kui algaja luuletaja ja jutustuste autor.

O. Kruus

M. Gorki surma 15. aastapäeva tähistamiseks

Seoses 15 aasta möödumisega suurima nõukogude kirjaniku Maksim Gorki surmast korraldavad noorte autorite koondise Tartu osakond ja TR Ülikooli kirjandusring esmapäeval, 18. juunil algusega kell 20 kirjanduse majas Õpetaja tän. 12 ettekandekoosoleku. Palutakse kõigi kirjandusehuviliste osavõttu.

Teadaanne

Õppeaasta lõpul raamatufondide korraldamise huvides on üliõpilased, õppejõud ja teenistujad kohustatud tagastama kõik TRÜ Pearaamatukogust laenatud raamatud. Isikud, kes sõidavad puhkusele või praktikale raamatuid tagastamata, esitatakse rektorile karistamiseks distsiplinaarkorras.

Viimane raamatute tagastamise tähtaeg on 30. juuni k. a.

TRÜ Pearaamatukogu direktor.

Сегодня в номере

В связи с первой годовщиной издания гениальных трудов товарища Сталина по языкознанию в газете опубликована статья «Неоценимый вклад в советскую науку».

В газете помещены информации о назначении тов. Клемента ректором ТГУ и о ходе научной сессии нашего университета (в частности на юридическом факультете), а также статья о задачах нашей комсомольской организации по выполнению решений V съезда ЛКСМЭ.

Передовая статья и вся 2-я страница посвящены проведению экзаменационной сессии и выяснению имеющихся в ее ходе недостатков. Здесь опубликованы статьи проректора тов. Эртиса о сессии на заочном отделении, продекана тов. Ряни — о недостатках в ходе сессии на медфаке, о неудовлетворительной работе профбюро ист. -филологического факультета по проведению сессии и др.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 05928 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23 Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 1591

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 33 (121) Reedel, 19. oktoobril 1951. a. IV aastakäik

Ülikooli kollektiivi töö ja võitluse juhtija

Tuleval teisipäeval toimub ülikoolis parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek. See on suur ja tähtis sündmus mitte üksnes parteiorganisatsioonile endale, vaid kogu meie ülikooli kollektiivile. On ju parteiorganisatsioon kogu meie mitmekesise töö suunajaks ja juhtijaks, ta juhib ja innustab kogu ülikooli õppejõudude ja üliõpilaste pere võitlust eesrindlike nõukogude haritlaste kasvatamise eest, ülikooli töö kõigi harude tõusu eest.

Parteiorganisatsiooni büroo aruandeperiood on olnud sündmusrikas ja saavutusterohke. Ülikooli parteiorganisatsioon on kasvanud arvuliselt, karastunud ja muutunud küpsemaks ideeliselt. Parteiorganisatsioon on hakanud plaanikindlamalt ja energilisemalt juhtima ülikoolis toimuvat õppe-kasvatuslikku ja teaduslikku tööd. Kas või niisugused asjaolud, nagu teadusliku töö, ühiskonnateaduste õpetamise ja muude taoliste küsimuste sügav arutlemine partei üldkoosolekutel räägib sellest selget keelt. Võrratult tugevamaks on muutunud parteiorganisatsioonid teaduskondades, mille tulemusel osutus võimalikuks parteigrupid ümber organiseerida algorganisatsioonideks.

Tunduvat edu on saavutatud võitluses õppejõudude kollektiivi ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmise eest. Käesoleval aastal on ligi 600 õppejõudu ja teenistujat kaasa tõmmatud ideelis-poliitilisele enesetäiendamisele.

Need on vaid üksikud faktid parteiorganisatsiooni töö vaieldamatust tõusust. Ent ei saa sugugi arvata, nagu võiks olukorraga rahule jääda. Hoopis vastupidi, puudusi parteiorganisatsiooni töös ja tema juhtimises büroo poolt on veel palju. Möödunud aastal tuli ilmsiks juhtumeid, kus büroo töö polnud küllalt hästi planeeritud, põhiküsimuste lahendamise asemel raisati aega sageli väheoluliste pisiküsimuste arutlemisega. Oluliseks ülesandeks on teaduskondade algorganisatsioonide büroode juhendamise ja suunamise parandamine. Mitterahuldav on ka partei ridade kasv eriti eesrindlike õppejõudude arvel.

Parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek peab suunama kommuniste veel aktiivsemale võitlusele õppetöö ideelis-teoreetilise taseme tõusu eest, uute võitude eest noorte kasvatamisel kommunismi vaimus. Eriti suurt tähelepanu tuleb aga pühendada sellele, et kindlustada parteiorganisatsiooni juhtivat osa meie ülikooli mahajäämuse likvideerimises teadusliku uurimistöö valdkonnas.

Ülikooli kommunistidel tuleb sügava bolševistliku printsipiaalsusega arutada senise töö kogemusi, teha neist üldistusi ja järeldusi edasise töö korraldamiseks. On tarvis anda valitavale büroole konkreetsed suunad ja ülesanded tema edasiseks tööks, mille keskseks lüliks kujuneb võitlus meie ülikooli viimise eest Nõukogude Liidu eesrindlikemate kõrgemate õppeasutuste hulka.

Parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek

Ülikooli parteiorganisatsiooni praeguse büroo valimisest on möödunud juba aasta. Seoses sellega korraldatakse eelseisval teisipäeval, s. o. 23. oktoobril algusega kell 18 ülikooli aulas TRÜ parteiorganisatsiooni üldkoosolek, mille päevakorras on ülikooli parteibüroo tööaruande ärakuulamine ja uue büroo valimine.

Ülikooli kommunistide ees seisab ülesanne printsipiaalse bolševistliku kriitika ja enesekriitikaga läbi arutada tehtud töö tulemused ja seada üles eesmärke ja ülesandeid edasiseks tööks.

Teaduslikes ringides

Populariseerime oma eriala

ÜTÜ keemiaringil on olnud tööka-vas terve rida huvitavaid populaarteaduslikke ettekandeid ja demonstratsioonkatseid keskkooliõpilastele, et äratada neis huvi keemia õppimise vastu. Nii näiteks möödunud õppeaastal korraldati demonstratsioonkatseid üksikute elementide ja elementiderühmade kohta.

Erilist esiletõstmist väärib keemiaringi liikmete A. Liiva ja H. Kübara ettekanne «Huvitav keemia». Ettekanne näitab keskkooliõpilastele, et keemia pole mitte elukauge, igav teadus, vaid et keemias leidub palju huvitavat.

Nimetatud ettekandega esineti möödunud semestril Tartu I, II, III, IV ja meditsiinilise keskkooli õpilastele ja Valga I Keskkoolis. Eriti suure menu osaliseks sai ettekanne Valgas. Ka hiljuti korrati sama ettekande esimest osa II ja III keskkoolile. Et keskkoolide noored tõesti tunnevad selliste ettekannete vastu huvi, seda näitab see, et farmaatsia auditoorium oli ka teiskordsel ettekandel samadele koolidele tulvil noori.

Ettekande koostamisel ja ettevalmistamisel on A. Liiva ja H. Kübar ära teinud suure töö. «Huvitava keemia» I osa sisaldab 22 efektset ja kujukat katset, mis eriti hinnatavad on seetõttu, et keskkoolides puuduvad soodsad võimalused demonstratsioonkatsete sooritamiseks.

Üliõpilased Liiva ja Kübar on välja töötanud ettekande teise osa, mis sisaldab umbes samapalju huvitavaid katseid ja on jätkuks esimesele osale. Teise osaga esinetakse samuti Tartu keskkoolide õpilastele ja talvisel õppetöövaheajal ka Valgas.

Oleks soovitav, et ka teiste teaduslike ringide, näit. matemaatika- ja füüsikaringide liikmed korraldaksid analoogseid ettekandeid ja loenguid oma eriala kohta. Kõik ÜTÜ teaduslikud ringid peaksid oma töökavva võtma šeflustöö keskkoolides.

H. Heller

Uus teaduslik ring

Lisaks varem tegutsenud teaduslikele ringidele asutati õigusteaduskonnas neil päevil veel riigi ja õiguse ajaloo ning teooria ring. Ringi tööd hakkas juhendama vanemõpetaja sm. O. Ibius.

Noore ringi ees seisavad ulatuslikud ülesanded. Temaatilisse plaani on võetud sellised küsimused, nagu „Seltsimees Stalini keeleteaduslike tööde tähtsus riigi ja õiguse uurimisel" ja teemasid TRÜ ajaloost, millega kavatsetakse esineda ülikooli juubelile pühendatud teaduslikul konverentsil. Põhjalikule läbiuurimisele tuleb Eesti töörahva võitlus Nõukogude riigi eest 1917—1940. aastal. Koos ajaloo-keeleteaduskonna ajalooringiga kavatsetakse lähemal ajal läbi viia teoreetiline konverents ühes Tartu keskkoolis.

Rõõmustav on märkida, et I kursuse üliõpilased on täiel määral aru saanud teadusliku töö suurest tähtsusest. Kommunistlike noorte Luigalehe, Velleranna, Veliste jt. eeskujul on hulgaliselt noori astunud uue ringi liikmeiks. Ka III kursuselt on osavõtt elav. Imelik olukord valitseb aga IV kursusel, kus on vaid üks ÜTÜ liige ja 6 teaduslike ringide liiget, vastasutatud ringi pole aga astunud keegi. Sellisele lubamatule passiivsusele peab lõpu tegema kursuse komsomoli-algorganisatsioon.

H. Värviman

Saavutatud edu kohustab töötama veel paremini

Iga aastaga jääb ülikooli vana aula üha kitsamaks komsomoliorganisatsiooni suurürituse — aruandevalimiskoosoleku läbiviimiseks. Meie kommunistlike noorte pere kasvab pidevalt. Ikka uued ja uued üliõpilased mõistavad, et nad õpivad ja töötavad samadel eesmärkidel kui kommunistlikud noored, et nad peavad võtma meie suurtest päevadest osa aktiivselt, kogu jõuga, kuulsusrikka leninliku noorsooühingu ridades. Ning algorganisatsioonide sekretärid saavad uusi ja uusi avaldusi: «Palun mind vastu võtta ÜLKNÜ ridadesse». Käesoleva semestri algus viis ülikoolist Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse ligi 300 kommunistlikku noort. Kuid sellele vaatamata kogunes ELKNÜ TRÜ organisatsiooni koosolekule siiski rohkem kommunistlkke noori kui eelmistel aastatel. Üle poole tuhande noore tuli 13. oktoobril ülikooli aulasse, et analüüsida komsomolitöö tulemusi ülikoolis, anda sellele hinnang ning märkida ära põhiülesanded tööks alanud õppeaastal.

Aruandega ELKNÜ TRÜ organisatsiooni komitee tööst esines sekretäri asetäitja sm. Blumfeldt. Sellele järgnesid koosoleku mõlemal tööpäeval 25 sõnavõttu. Aruanne ja sellele järgnenud sõnavõtud andsid ulatusliku ülevaate komsomolitöö saavutustest ja puudustest TRÜ-s. Tehti rida konkreetseid ettepanekuid töö edasiseks parandamiseks.

Möödunud aastapikkust tööperioodi iseloomustab kõigepealt komsomoliorganisatsiooni tugevnemine, tema arvuline ja sisuline kasv. Täites ELKNÜ Keskkomitee VIII pleenumi otsuseid, jätkas organisatsioon võitlust kodanlik-natsionalistlike elementide vastu, kodanlike igandite kandjate vastu üliõpilaskonnas, komsomoliorganisatsiooni autoriteedi tõstmise ja ridade kasvu eest. Nende ülesannete täitmisel kasvas komsomoliorganisatsiooni osa ülikoolis tunduvalt. Enamikus teaduskondades on kommunistlike noorte kollektiiv saanud suureks jõuks, kes sammub üliõpilaskonna esirinnas. Aruandeperioodil võttis ülikooli ELKNÜ organisatsioon noorsooühingusse vastu 224 uut liiget. Praegu kuulub ligi pool õigusteaduskonna üliõpilastest komsomoli ridadesse. Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilastest on ÜLKNÜ ridades ligi 40%.

Halvemini kui teistes teaduskondades on ÜLKNÜ read kasvanud arstiteaduskonnas. Aruandeperioodil võeti seal komsomoli vastu ainult 18 uut liiget. See kõneleb arstiteaduskonna kommunistlike noorte nõrgast tööst. Ehkki arstiteaduskonna komsomoliorganisatsioonile on osutatud ulatuslikku abi (ELKNÜ KK brigaadi töö teaduskonnas), ei ole ta veel suutnud saada teaduskonna üliõpilaste avangardiks. Aruandja kõrval märkisid seda oma sõnavõttudes ka arstiteaduskonna kommunistlikud noored sm-d Pärnik, Maimets jt. Käesolev õppeaasta peab tooma kaasa põhjaliku murrangu arstiteaduskonna kommunistlike noorte töös. Ülikooli suurim teaduskond peab saama ka üheks ülikooli parimaks teaduskonnaks.

Nõrgalt on ülikooli komsomolikomitee suunanud tööliste ja teenistujate algorganisatsiooni tööd. Algorganisatsiooni sekretär sm. Privoi ütles oma sõnavõtus õigesti, et ei tohi alahinnata tööd noorte õppejõudude ja teenistujate hulgas.

Olulisimaks komsomolitöö lõiguks ülikoolis on õppetöö. Komsomoliorganisatsiooni ülesandeks on igati aidata ülikooli rektoraati ja parteiorganisatsiooni kõrgema haridusega eriteadlaste ettevalmistamisel.

Õppetöö alal on saavutatud küllalt silmapaistvaid tagajärgi. Ligi 400 üliõpilast sooritasid kevadisel sessioonil eksamid ainult kõrgeimale hindele. Nende seas on kommunistlikud noored Tümanok, Juta Lepik, Hiire, Bezzubov, Peep ja paljud teised.

Kuid ei saa mööda minna faktist, et samal sessioonil sai 50 üliõpilast mitterahuldavaid hindeid. Nende seas oli ka 15 kommunistlikku noort. Eksamite sooritamatajätmise pärast eksmatrikuleeriti õigusteaduskonna II kursuse kommunistlik noor Adamson. Paljusid neist faktidest oleks komsomoliorganisatsiooni õigeaegse vahelesegamise puhul saadud vältida. Tihti aga hakatakse huvituma üliõpilase, isegi kommunistliku noore edasijõudmisest alles siis, kui see on juba saanud eksamil mitterahuldava hinde. Õppetööga seosesolevate küsimuste edukas lahendamine on võimalik ainult siis, kui nendega hakatakse tegelema järjekindlalt, päevast päeva.

Nii aruandja kui ka sõnavõtjad (sm. Bassel jt.) märkisid, et erilist tähelepanu tuleb osutada ühiskonnateaduste ja vene keele omandamisele. On selge, et ainult ükskõikse suhtumisega oma ülesannetesse võib seletada mitterahuldava hinde saamist marksismi-leninismi aluste eksamil kommunistlike noorte poolt, nagu see juhtus mat.-loodusteaduskonna ÜLKNÜ liikme Saluga.

Komsomoliorganisatsioon taotles saavutada möödunud õppeaastal ühiskonnateaduste põhjalikumat omandamist teoreetiliste konverentside abil, millele eelnes iseseisev töö. See töövorm ei osutunud siiski edukaks. Arstiteaduskonnas koguni mõned konverentsid nurjusid. Kogemusi arvestades on nüüd süsteemi muudetud. Vastloodud ja loodavate ühiskonnateaduste õpperingide eduka töö kindlustamine peab seisma komsomoliorganisatsiooni tähelepanu tulipunktis.

Parandada tuleb ka vene keele ringide tööd.

Tähtis osa õppeprotsessis on üliõpilaste iseseisval teaduslikul tööl. Selle küsimuse juures peatusid ÜTÜ nõukogu esimees sm. Siilivask, sm. Krinal õigusteaduskonnast ja sm. Kull mat.-loodusteaduskonnast. ELKNÜ TRÜ Komitee osutas möödunud õppeaastal suurt tähelepanu ÜTÜ tööle, arutades oma koosolekuil ühingu töö mitmesuguseid küsimusi.

ÜTÜ töös on siiski rida suuri puudusi. Nagu märkis aruandja, olid ÜTÜ ühiskonnateaduste ringid tegelikult varjusurmas. ÜTÜ konverentsil ei esitatud ühtki ettekannet marksismi-leninismi aluste, poliitökonoomia ja filosoofia alalt. Puudulik on ÜTÜ põhikiri, mis võimaldab näiteks aruande-valimiskoosoleku läbiviimist ühingu liikmete viiendiku osavõtul.

Eeloleval õppeaastal tuleb ÜTÜ muuta tõeliseks kommunistliku kasvatustöö keskuseks. Samuti on vaja viia ühingu töö õigetele organisatsioonilistele alustele.

Koos süstemaatilise tööga kõigi õppeainete omandamisel ning õppedistsipliini tõstmisega peavad ülalmärgitud abinõud tooma kaasa õppetulemuste tunduva tõusu, mis on üks üliõpilaskonna panusest TRÜ 150. aastapäeva tähistamiseks, meie ülikooli viimiseks Nõukogudemaa eesrindlike ülikoolide ritta.

Lektorite grupi tööl peatus grupi juhataja sm. Metsa, kes märkis, et teaduskondade komsomoliorganisatsioonide bürood peavad lektorite grupile osutama senisest suuremat abi loengute organiseerimisel.

Veelgi sihikindlamaks tuleb muuta seinalehtede ja välklehtede tööd. Nagu märkis parteibüroo sekretär sm. Köörna, tuleb erilist tähelepanu pöörata õige, põhimõttelise kriitika ja enesekriitika arendamisele seina- ja välklehtedes.

Möödunud õppeaastal saavutati märgatavat edu kunstilise isetegevuse alal. Toimunud olümpiaad oli osavõturohkem kõigist eelmistest ning möödus kõrgel ideelisel tasemel. Parimate kollektiivide ja solistide saavutused lubavad nõuda, et meie isetegevusõhtuilt täiesti kaoksid ebaküpsed, viimasel minutil organiseeritud ettekanded, milliseid praegu siiski veel esineb.

Mitu sõnavõttu oli pühendatud küsimusele ühiskondlikest ülesannetest. Märgiti (sm. Eiber, Unger jt.), et on ekslik anda ülesandeid ainult ühiskondliku tööga harjunud üliõpilastele. Ühiskondlikku töösse tuleb kaasa tõmmata ka neid noori, kes seni millegipärast on jäänud passiivseks. Ülesande saanud inimest tuleb tähelepanelikult abistada. Üliõpilaskonna enamiku kaasatõmbamine ühiskondlikule tööle tihendab kommunistlike noorte sidet ÜLKNÜ-sse veel mittekuuluvate noortega ja väldib samuti üksikute aktiivsemate noorte ülekoormamise.

Eriti oluline on nende seltsimeeste juhendamine, kes täidavad vastutavaid ülesandeid komsomoliorganisatsioonides. Möödunud aastal oli halvasti korraldatud grupiorganisaatorite juhistamine. Ning kui ka korraldati grupiorganisaatorite nõupidamisi, siis räägiti peamiselt sellest, m i d a teha, kuigi praktiliseks tööks on eeskätt vaja teada, k u i d a s üht või teist ülesannet konkreetselt lahendada. Parimate grupporgide töökogemusi ei levitatud.

Puuduste eest ülikooli komsomoliorganisatsiooni töös kannab suurel määral vastutust ELKNÜ TRÜ Komitee. Komitee ei pööranud oma aastase tegevusperioodi vältel tähelepanu mitmele olulisele tööküsimusele. Näiteks komitee vähesest algatusvõimest on kasvõi fakt, et käesoleval sügissemestril puudus komitees kuni aruande-valimiskoosolekuni õppetöö ja teadusliku töö sektori juhataja. Komitee teostas nõrgalt üksikute sektorite kollegiaalset juhtimist. Selle tagajärjel jäi ebarahuldavaks rea komitee liikmete (Tamm, Mäepalu, Grassmann) töö oma sektorite juhtimisel.

Mõnevõrra paranes ülikooli komsomoliorganisatsiooni juhtimine ELKNÜ Keskkomitee ja ELKNÜ Tartu Linnakomitee poolt. Kuid uuel õppeaastal pole ülikooli külastanud veel ükski Keskkomitee esindaja. Mõned linnakomitee töötajad ei tunne ülikooli töö praktilisi küsimusi.

Aruande-valimiskoosoleku lõpul esines pikema sõnavõtuga ülikooli rektor prof. Klement. Ta käsitles süvendatult ühiskonnateaduste ja vene keele õppimise ning ühiskondliku töö küsimust.

Aruande-valimiskoosolek tunnistas ELKNÜ TRÜ Komitee töö aruandeperioodil rahuldavaks. Koosolekul võeti vastu otsus, milles märgitakse ära abinõud komsomolitöö edasiseks parandamiseks ülikoolis.

Koosolek valis ELKNÜ TRÜ Komitee uue koosseisu. Komiteesse valiti sm-d Rekker, Kahn, Bezzubov, Luigaleht, Blumfeldt, Pirson, Šišov, Unt, Krinal, Kullaste, Lott, Väljas ja Pärtel.

M. Matt

ELKNÜ TRÜ KOMITEES

Esmaspäeval kogunes ELKNÜ TRÜ Komitee uus koosseis oma esimesele koosolekule, et viia läbi tööülesannete jaotamist komitee liikmete vahel.

ELKNÜ TRÜ Komitee uueks sekretäriks valiti ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane sm. V. Väljas, tema asetäitjaks sm. A. Blumfeldt õigusteaduskonnast.

Ülejäänud komitee liikmete vahel jaotati töötamisalad järgmiselt: sm-d Kullaste ja Šišov — massiline poliitiline töö, sm. Kahn — õppetöö, sm. Krinal — teaduslik töö, sm-d Bezzubov ja Pirson — organiseerimis- ja instrueerimistöö, sm. Unt — massiline kultuuritöö, sm. Luigaleht — ajakirjandussektor, sm. Lott — töö ühiselamuis, sm. Pärtel — šeflustöö, sm. Rekker — kehakultuuri- ja sporditöö.

Lüngad klubi töös tuleb kõrvaldada

Kunstiline isetegevus on noorsoo kommunistliku kasvatuse lahutamatuks osaks ja sellepärast osutatakse tema arendamisele meil määratut tähelepanu. Ka ülikooli klubis on noortele loodud kõik võimalused huvitavate isetegevusalade harrastamiseks koorides, rahvatantsurühmades, draamaringis ja teistes isetegevuskollektiivides.

Ringide töö kulgeb üldiselt huvitavalt ja elavalt. Eriti intensiivne on tegevus rahvatantsurühmades. Meie noorte elavast huvist rahvakunsti viljelemise vastu kõneleb selget keelt asjaolu, et soovijate suure arvu tõttu on nüüd juba tööle rakendatud kaks rahvatantsuringi, mis esinevad suure eduga ülikooli isetegevusõhtutel.

Nõukogude inimene armastab laulu. Seda on näha ka sellest, et meie ülikooli lauluarmastajate pere paremikust on osutunud võimalikuks moodustada kaks suurt koori, mille kunstiline tase on väljapaistev ja kindlustanud neile tunnustuse kogu vabariigis. Tahaks ainult soovida, et koorid veelgi intensiivsemalt täiendaksid oma repertuaari heade nõukogude lauludega ja rohkem esineksid TRÜ kollektiivis ja ka väljaspool seda.

Aktiivsele tööle on uuel õppeaastal rakendunud ka draamaring.

Nõrgaks kohaks klubi töös on aga orkestrite ja solistidegrupi tegevus. Tänini ei ole suudetud orkestreid tööle rakendada, mille tagajärjeks on niisugune häbiväärne nähtus, et ülikooli pidulikel koosolekutel pole kunagi kuulda orkestrimuusikat ja üliõpilaste isetegevusõhtutele tuleb paluda esinema orkestrante väljastpoolt ülikooli. On päris kindel, et ülikooli suures kollektiivis leidub küllalt neid, kes on huvitatud tööst orkestrites. Tuleb ainult kategooriliselt püstitada nõue, et klubi juhatus nad leiaks ja plaanipäraselele tööle rakendaks.

Praegu ei tööta ka solistide grupp, kuigi see ülikooli solistide võimete arendamise seisukohalt väga vajalik oleks. Seoses IV olümpiaadi läbiviimisega ja ülikooli juubeli lähenemisega tuleks seegi lünk täita.

Edasi peaks klubi juhatus tulevikus rohkem tähelepanu osutama repertuaariküsimustele. Praegu esitatakse meie isetegevusõhtutel üldist laadi palasid, peaaegu täiesti puuduvad aga üliõpilaselu üldse ja eriti Tartu ülikooli tööd valgustavad palad — humoreskid, elavlehed jms. Neid oleks aga tingimata tarvis, sest siis tõuseks tunduvalt isetegevuse osa kasvatustöös, võitluses esinevate puuduste ja igandite vastu.

Vähe abistab ja suunab ülikooli klubi repertuaarivaliku alal ka teaduskondade isetegevuskollektiive.

Klubi uuelt juhatuselt nõuab üliõpilaskond nende puuduste kohest ja operatiivset kõrvaldamist.

N. Koškina

Partei elu

Algorganisatsioon teaduskonna elu suunamas

Õigusteaduskonna parteigrupp saavutas möödunud õppeastal oma töös mõningat edu nii teaduskonna õppe- ja kasvatustöö suunamisel kui ka ideoloogilisel rindel, mida näitasid eksamisessioonide tulemused ja ka loengute ideelis-teoreetilise taseme teatav tõus.

Oma ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmiseks töötasid meie õppejõud ise õppijatena ja Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis. Nii lõpetasid õhtuülikooli dotsendid Mäll ja Randalu. Teised õppisid iseseisvalt. Semestris korra esinesid teaduskonna õppejõud kateedri koosolekul informatsiooniga oma ideelis-poliitilise taseme tõstmise käigust.

Vaatamata sellele ei ole õppejõudude ideelis-poliitilise ja erialase kvalifikatsiooni tõstmine kulgenud veel rahuldavalt, mille põhjuseks oli efektiivse sisulise kontrolli puudumine õppejõudude teadusliku töö ja nende ideelis-poliitilise enesetäiendamise üle, millist viga on parteiorganisatsioon asunud parandama käesoleval aastal.

Kui senini oli nõrgaks kohaks iseseisvalt õppijate töö kontroll, suunamine ning konsulteerimine, siis uuel õppeaastal läbiviidud õppijate jaotamine gruppideks ning konsultantide rakendamine iga grupi juurde peab olukorda tugevasti parandama.

Õppetöö taseme tõstmise osas väärib mainimist loengute kollektiivse kuulamise ja arutamise organiseerimine, millega kasvatati ka parteituid õppejõude kriitika ja enesekriitika vaimus (Püss, Mäll, Kadari). Parteiorganisatsiooni kriitika aitas kaasa ka tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri töö parandamiseks. Tööd õppetöö kontrolli alal tuleb organiseerida parteibürool käesoleval aastal veel paremini.

Vähe on tehtud ka õppejõudude ja üliõpilaste teadusliku töö alal. Kateedrites ei arutata süstemaatiliselt õppejõudude teaduslike tööde tegelikku olukorda. Üliõpilaste teaduslikes ringides tuleb aga tugevdada kommunistlike noorte juhtivat osa.

Õigusteaduskonna parteiorganisatsioon on vähe tähelepanu pööranud eesrindlike õppejõudude ja üliõpilaste, Lenini-Stalini parteile ustavate eesrindlike inimeste vastuvõtmisele partei ridadesse. On vähe organiseeritud tööd kommunistlike noorte ja ametiühingu organisatsioonide aktiivi kasvatamisel ja rakendatud nõrgalt seda aktiivi massilises poliitilises töös.

Partei järelkasvu küsimus oli arutusel ka TRÜ parteibürool, kus meie parteigrupi töö tunnistati sellel alal mitterahuldavaks. Algorganisatsioon on käesoleval aastal pööranud nendele vigadele tõsist tähelepanu ning hakanud neid kohe parandama. Mitu eesrindlikku õppejõudu ja üliõpilast valmistuvad astumiseks bolševike partei ridadesse.

Parteiorganisatsioon saab edukalt täita oma tähtsat osa üksnes siis, kui veelgi tõuseb siseparteilise töö tase. Sellele suunamegi nüüd oma pingutused.

L. Paglant,
õigusteaduskonna partei-alg-organisatsiooni büroo sekretäri asetäitja

Meie ülikooli 150. aastapäeva eel

Igaüks aidaku kaasa kohustuste täitmiseks

Tartu ülikooli auväärne juubel ei saa olla ainult tagasivaateks teaduseasutuse pikaajalistele saavutustele, vaid see seab ülikooli perele, õppejõududele ja üliõpilastele ülesande jätkata ülikooli teaduslikke traditsioone ja tõsta õppe- ja teadusliku töö taset. Seoses selle ülesandega võttis ajaloo-keeleteaduskond kevadsemestril endale kohustusi, mida ta lubas täita selle õppeaasta vältel. Et saada ülevaadet täitmise käigust, korraldas äsja ametisse astunud ametiühingu büroo vastava küsitluse dekanaadi ja kateedrite töö kohta.

Dekanaat on kateedrijuhatajate koosolekutel korduvalt arutanud õppetöö tõhustamise küsimusi. Tähelepanu keskuses on olnud seltsimees Stalini keeleteaduslike tööde rakendamine õppe- ja kasvatustöös, mille teostamist kateedrites on järjekindlalt nõutud. Selle täitmist on kontrollitud kateedrijuhatajate ettekannete kaudu.

Kateedrite osas on teostanud õppejõudude teaduslike tööde ja artiklite kogumise kateedrisse vene keele kateeder, kus on koondatud 3 õpetaja 14 tööd. Teistes on tööd alatud. Ülikooli juubeli puhul ilmuva koguteose jaoks kohustus teaduskond esitama 5 artiklit. Tegelikult kirjutab 11 õppejõudu. Kateedritesse esitatud on seni kolm lõpetatud tööd (sm-d Kuzina, Laigna ja Alttoa). Kateedrites pole seni peetud ettenähtud ettekandeid vastavate teadusharude õpetamisest Tartu ülikoolis, vastavad uurimistööd on õppejõududel käimas. Valmis on 1 töö, sm. Abeni ülevaade läti keele ja kirjanduse õpetamisest. Peale nimetatud kaastöö koguteosele on avaldanud 11 õppejõudu teaduslikke ja populaarteaduslikke artikleid. Õpikuid on avaldanud kas üksikautoritena või kollektiiviliikmetena 6 õppejõudu (sm-d Kask, G. Laugaste, Loopmann, Rauman, Taev, Tanvel). Teaduskonna õppejõud kohustusid kaitsma õppeaasta vältel 1 doktori- ja 5 kandidaadiväitekirja. Senini on kaitsnud doktoriväitekirja sm. A. Pint ja kandidaadiväitekirja sm. L. Roots. Väitekirjad on lõpetatud või valmimas sm. Kasel, Koemetsal, Laignal, Sääritsal ja Tobiasel. Loengute ja praktiliste tööde ideelis-poliitilise ja teadusliku taseme tõstmiseks on peale õppejõudude ideelis-poliitilise enesetäiendamise kõigis kateedrites planeeritud mitmesuguseid kollektiivseid üritusi, nagu loengute ühiskuulamised, loengute arutlused kateedrite koosolekutel, ettekanded metoodiliste ja teaduslike küsimuste kohta jne.

Üliõpilaste kohustuste osas peab aga märkima, et kohustuste täitmine seni ei ole kulgenud kaugeltki vajalikul tasemel. Nii polnud põhjuseta puudumised septembrikuul sugugi likvideeritud: dekanaadi andmeil moodustasid teadmata puudumised (mis on peagu kattuvad põhjusteta puudumistega) üle 4 protsendi (324 loengutundi) loengute koguarvust. Järelikult on distsipliini tõsine tugevdamine vajalik. Loengute korralikku konspekteerimist pole süstemaatiliselt kontrollitud; seda tuleb hakata teostama pidevalt. Teostamata on veel üliõpilaste teaduslike tööde kogumiku valmisseadmine. Tartu ülikooli ajaloo tutvustamine ÜTÜ ringides on praegu veel uurimuste koostamise staadiumis.

Toodu on kommenteerimata pilt olukorrast. See näitab, et teaduskonna liikmed on võetud ülesannete täitmisele asunud ja saavutanud juba mõningaid tulemusi. Suurimaks puuduseks käesolevas staadiumis pole aga niivõrra valminud tööde vähesus — lõpuks on ju möödas ainult kuus õppenädalat —, vaid tegelike ülesannete täitjate vähesus. Tööde autoritena korduvad ligikaudu paarkümmend nime, kes tavalisesti on ikka esinenud teaduslikel konverentsidel, trükis, lektoritena jne. Suur osa teaduskonna õppejõududest on aga passiivne, ei vaevu kirjutama paarileheküljelist ajaleheartiklitki. Kui tahame täita endale võetud kohustused, siis ärgem unustagem, et iga õppejõud vanemast õpetajast alates kohustus valmistama trükiks ühe teadusliku töö selle õppeaasta vältel. Olgu seda meelde tuletatud neile seltsimeestele, kes seni midagi pole teinud. Teie ei ole õigustatud meie ühist üritust läbikukkumisele määrama!

V. Alttoa,
ajaloo-keeleteaduskonna a/ü büroo esimees.

TRÜ Pearaamatukogus

Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva auks

TRÜ Pearaamatukogus toimus välkmiiting, kus arutati Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva tähistamise küsimust. Seoses uue laenutussüsteemi rakendamisega on üles kerkinud terve rida hädavajalikke töid raamatute korrastamise alal. Et neid kiiremini läbi viia, otsustasid pearaamatukogu töötajad võtta endale Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva auks lisakohustuse väljaspool tööaega varustada nõukogude kirjanduse fondi raamatud taskute ja etikettidega. Võeti vastu konkreetne otsus, et iga töötaja kleebib 1500 raamatule etiketid ja taskud.

Sm. Rohlini ettepanekul alustati sotsialistlikku võistlust võetud kohustuse ületamiseks.

V. Kallas

Õppekirjanduse fond täieneb

Viimase nädala jooksul on TR Ülikooli Pearaamatukogu õppekirjanduse fond täienenud 38 õpikuga, mille hulgas eriti tuleb märkida seltsimees J. V. Stalini suundaandvate keeleteaduslike teoste valgusel koostatud uusi eesti keele grammatikaid, dr. R. I. Avanesovi loengut «Keelte ja dialektide arengu küsimused J. V. Stalini keeleteaduslike tööde valgusel», M. Eichenholzi «Välismaa kirjandust» jt. Kõiki neid õpikuid on kogus kuni 20 eksemplari.

Samuti on suurendatud väljaantavate venekeelsete V. I. Lenini ja J. V. Stalini Teoste eksemplaride arvu ning kõigist käesoleval aastal ilmunud tähtsamatest ilukirjanduslikest teostest, nagu A. Hindi «Tuuline rand», M. Gorki «Klim Samgini elu», H. Fasti «Viimne piir» ja teistest on muretsetud kuni kaksteist eksemplari, mis ootavad laenutamist.

A. Piir

Kursuse aktiiv võitluses õppeedukuse ja -distsipliini parandamise eest

Õigusteaduskonna III kursusel on käesoleval õppesemestril saavutatud tunduvat edu õppedistsipliini parandamise alal. Terve rida üliõpilasi, kes möödunud õppeaastal rikkusid järjekindlalt õppedistsipliini (sm-d Mürk, Liivak jt.), võtavad nüüd korralikult osa loengutest ning konspekteerivad neid. Kuid kursusel esineb veel üliõpilasi, kes rikuvad õppedistsipliini (Pandis, Saaron). Need üliõpilased puuduvad sageli loenguilt. Positiivseks saavutuseks tuleb lugeda puudumise graafiku sisseseadmist kursusel, kuid siin fikseeritakse puudumisi rühma ulatuses. See aga pole küllaldane, vaid puudumiste arv tuleb näidata konkreetselt iga üliõpilase osas, nagu seda tehakse sama teaduskonna IV kursusel.

Poliitilise ökonoomia paremaks omandamiseks kursuse aktiiv moodustas poliitilise ökonoomia õpperingi, kus töö on juba alanud. Seni on toimunud üks töökoosolek, mis möödus aktiivse diskussiooni olukorras ning andis üliõpilastele palju kasulikku. Soovida jättis ainult osavõtu vähesus.

Õppedistsipliini saab parandada siis, kui sellega tegeldakse pidevalt. Seda pole III kursusel seni tehtud, vaid valitseb mingisugune kampaanialikkus. Kursuse aktiivil, eriti rühmakolmikutel tuleb oma tööd otsustavalt parandada. Rühmakolmikute töö vajab veelgi enam koordineerimist ning ühendamist. Rohkem tuleb kasutada võitluses õppedistsipliini ja -edukuse parandamise eest teaduskonna välklehte, seinalehte, ajalehte «Tartu Riiklik Ülikool», kus õppedistsipliini rikkunud üliõpilased tuleb võtta tõsise kriitika alla.

Eeltoodud abinõude kasutamine on esimeseks tingimuseks õppedistsipliini parandamiseks õigusteaduskonna III kursusel ning kursuse aktiivi ees seisab ülesanne need ellu viia.

L. Kaaramaa

Marksismi-leninismi õpperingi tegevuse edukas algus

Marksismi-leninismi aluste põhjalik tundmine on iga nõukogude inimese edukaks tööks vajalikke tingimusi. Eriti tarvilik on see meie intelligentsile, kes ainult osates näha uut, arenevat igapäevases elus, hinnata kaasaegseid sündmusi võib edukalt töötada oma töökohal ning olla rahva laiade hulkade kasvatajaks. Seepärast organiseeritigi õigusteaduskonnas marksismi-leninismi aluste põhjalikumaks omandamiseks õpperingid, milles valmistutakse seminarideks.

Edukalt alustas tööd II kursuse venekeelse grupi õpperühm. Siin võtavad ringi tööst osa eranditult kõik grupi liikmed. Hiljuti toimunud ringi töökoosolekul võeti arutlusele kolm küsimust. Nimelt: «Bolševike partei edu taganud tähtsamad tingimused», «Bolševike partei ajaloo põhietapid» ja «Milliste vaenlastega võideldes kasvas, tugevnes ja karastus bolševism». Vastavate lühiettekannetega esinesid üliõpilased Roop, Maiste ja Voltri. Iga ettekande järel arenesid elavad vaidlused, kusjuures eriti vahetati mõtteid selle kohta, millised on kommunistlike parteide tähtsamad vaenlased tänapäeval.

Ringi töö tulemused ilmnesid kujukalt seminaris, kus antud vastused olid sisukad ja ülevaatlikud tänu sellele, et kõik küsimused olid ühiselt läbi arutatud.

H. Kütt

Ürituste jaotus nädalapäevade järgi

Kuna ülikoolis toimuvate ürituste planeerimise osas käesoleva ajani ilmneb koordineerimatust ja sellest tulenevalt ürituste kuhjumist ja ühtelangemist, avaldame käesolevaga ülikooli ametliku kava ürituste jaotamiseks nädalapäevade järgi, millisest jaotusest tuleb rangelt kinni pidada.

E s m a s p ä e v: Marksismi-Leninismi Õhtuülikool, Komsomoli õppus ja teaduskondade komsomoliorganisatsioonide koosolekud.

T e i s i p ä e v: Poliitinformaatorite instrueerimine. Parteibüroo istungid ja parteiorganisatsiooni üldkoosolekud. Üliõpilaste Teaduslik Ühing.

K e s k n ä d a l: Ametiühingukomitee, büroode istungid ja a/ü teaduskondade organisatsioonide üldkoosolekud. Kateedrite koosolekud.

N e l j a p ä e v: Marksismi-Leninismi Õhtuülikool. Poliitkoolid ja -ringid. Loengud ja konsultatsioonid iseseisvalt õppijaile (iga kuu 2. ja 4. nädalal).

R e e d e: Õpetatud Nõukogu koosolekud, teaduskondade koosolekud. Komsomolikomitee, teaduskondade büroode ja komsomoligruppide koosolekud.

L a u p ä e v: Üliõpilaste klubi üritused, isetegevusõhtud jne.

M ä r k u s: 1. Kõik üritused päeva teisel poolel pärast õppetööd algavad kell 18.

2. Kindlustada õppejõududele iseseisvaks tööks teisipäev ja laupäev. Igasuguste erakordsete ürituste läbiviimine väljaspool plaani on lubatud ainult rektori ja parteibüroo erilisel loal.

Nõukogude teadlane

Sotsialistliku kodumaa silmapaistvates võitudes on suuri teeneid nõukogude teadusel. Lahendades kommunistliku ülesehitustöö ajaloolisi ülesandeid, kasutab nõukogude rahvas täielikult eesrindliku teaduse jõudu. Kommunismi ehitamine on töötajate miljoniliste hulkade teaduslikult põhjendatud tegevus, kes teadlikult loovad uue maailma ajalugu.

Kogu eesrindlik inimkond näeb Nõukogude Liidus eesrindliku kultuuri tungalt. Lenini-Stalini partei innustab teadlasi julgele teaduslikule loomingule rahva huvide nimel, kommunismi triumfi nimel.

Seltsimees Stalin märkis juba 1925. aastal:

„...Meie maa oma revolutsioonilise harjumuste ja traditsioonidega, oma võitlusega mõtte inertsuse ja stagnatsiooni vastu moodustab kõige soodsama olukorra teaduste õitsenguks. Vaevalt võib kahelda, et väikekodanlik kitsarinnalisus ja rutiin, mis on omased kapitalistliku kooli vanadele professoritele, on kammitsaks teaduse jalus. Vaevalt võib kahelda, et täielikuks ja vabaks teaduslikuks loominguks on võimelised ainult uued inimesed, kellel pole neid puudusi. Meie maal on ses suhtes ees köidikuist vaba teaduste tsitadelli ning taimelava suur tulevik."

Nõukogude ühiskonnas on kujunenud uut tüüpi teadlane — sotsialistliku kodumaa patrioot, säärase teaduse tegelane, mis ei eraldu rahvast, ei hoia end rahvast eemal, vaid on valmis teenima rahvast, valmis rahvale edasi andma kõiki teaduse saavutusi, mis teenib rahvast mitte sunnitult, vaid vabatahtlikult, heameelega.

Eesrindlikud nõukogude teadlased juhinduvad kogu oma töös bolševike partei poliitikast, mis on nõukogude korra eluliseks aluseks, seavad kõigest kõrgemale riigi huve, rahva huve. Nõukogude teadlase lahutamatuteks omadusteks on bolševistlik printsipiaalsus, revolutsiooniline loomisvaim, sallimatus seisaku ja tardumuse, tähenärimise ja dogmatismi vastu, leppimatus võitluses kodanliku ideoloogia vastu.

Millistel teadmisaladel nõukogude teadlased ka ei töötaks, neile on teednäitavaks kompassiks marksistlik-leninlik õpetus. Teadusliku kommunismi teooria, marksistlik-leninlik metodoloogia relvastab nõukogude teadlasi võitluses teaduse ja rahvamajanduse arendamise kõige keerulisemate probleemide lahendamise eest. Teadusliku loomingu väljapaistvaks näidiseks on J. V. Stalini geniaalne töö „Marksism ja keeleteaduse küsimused", mis kutsus esile uue võimsa tõusu meie maa teaduslikus elus.

Mis võib olla õilsamat rahva, kommunismiürituse teenimisest! Nagu kogu meie rahvale, nii ka nõukogude teadlasele on teadusalased teadmised looduse ja ühiskonna ümberkujundamise võimsaks vahendiks.

Olles ümbritsetud partei ja Nõukogude valitsuse hoolitsusega, lahendavad meie teadlased edukalt seltsimees Stalini poolt seatud ülesannet — mitte ainult järele jõuda teaduse saavutustele väljaspool meie maa piire, vaid need ka lähemal ajal ületada.

Sõjajärgsel viisaastakul ületas teadusliku uurimise asutuste võrk sõjaeelse poolteist korda ja teaduslike töötajate arv neis suurenes peaaegu kaks korda. Enamikus liiduvabariikides on olemas teaduste akadeemiad.

Nõukogude rahvas on sügavalt huvitatud meie teaduse edasisest tõusust, meie teadlaste uutest edusammudest. Tuleb tunnistada, et mõned teaduslikud asutused ja nende töötajad ei täida mitte alati edukalt neile seatud ülesandeid. Viimastel aastatel korraldatud loomingulised diskussioonid mitmesugustel teadusaladel avastasid tõsiseid puudusi teaduslikus tegevuses, andsid purustava löögi võõra ideoloogia avaldustele pihta. Diskussioonide käigus kritiseeriti teravalt neid teaduse alal töötajaid, kes on elust irdunud ja sattunud idealistlike maailmavaadete köidikuisse.

Nõukogude teadlased töötavad maal, kus rahva kogu tegevust tähistab kõrge loominguvaim, loomise ja ümberkujundamise paatos. Just suhtlemises eluga, tihedates sidemetes kommunistliku ülesehitustöö praktikaga võib teadlane täielikult näidata kõiki oma andeid.

Kuid mõnedel teadlastel ei ole veel küllaldasi sidemeid eluga, praktikaga. Neil päevil vastuvõetud NSV Liidu Teaduste Akadeemia presiidiumi otsuses kritiseeritakse tõsiselt puudusi tehniliste teaduste osakonna mõnede asutiste ja teaduslike töötajate tegevuses.

Teaduse edukaks arendamiseks on vaja, et igas teaduslikus asutuses ja kõrgemas õppeasutuses elataks aktiivselt loomingulist elu, et instituutides korraldataks loomingulisi diskussioone, ühendataks teadlaste jõudusid kollektiivseks tööks. On üldiselt teada, et mingisugune teadus ei saa areneda ja edeneda ilma arvamuste võitluseta, kriitikavabaduseta. See printsiip peab saama juhtivaks kõigi meie teaduslike asutuste, kõigi nõukogude teaduse alal töötajate tegevuses.

Teaduse eduka arenemise tagab uute loominguliste jõudude pidev juurdevool. Meil on palju võimekaid teadlasi, kes sooritavad tõsiseid uurimistöid. Kuid meil tuleb veel laiemalt avada teaduse uksed meie maa noortele jõududele ja anda neile võimalus teaduse tippude vallutamiseks. Kasvatada noorte teadlaste kaadrit loomingulises vaimus on vanema põlvkonna teadlaste austav kutsumus.

Teadusliku töö uus tõus oleneb paljus teadusliku kaadri kasvatamise õigest organiseerimisest. Selles seisneb teadusliku uurimise asutuste parteiorganisatsioonide tähtsaim ülesanne. Parteiorganisatsioonide kohuseks on kanda hoolt loomingulise õhkkonna loomise eest töös, aidata teaduslikul kaadril põhjalikult omandada marksismi-leninismi teooria, kõvendada sidemeid eluga, arendada kriitikat ja enesekriitikat.

Nõukogude teadus on kõige progressiivsem teadus maailmas, ta teenib ustavalt kommunismi ehitavat rahvast. Eesrindliku teaduse õitseng nõukogude ühiskonnas on üks tähelepanuväärivaid fakte, milles avaldub sotsialistliku korra üleolek kapitalistlikust korrast.

Koos kogu nõukogude rahvaga tegelevad meie maa teadlased rahuliku loova tööga, võitlevad järjekindlalt ja energiliselt ülemaailmse rahu eest.

Austavad ja vastutusrikkad on nõukogude teadlaste ülesanded, suur on nende osa üldrahvalikus võitluses kommunismi eest. Lenini-Stalini partei kutsub teadlasi üles püsivalt võitlema nõukogude teaduse edasise õitsengu eest, teaduse ja tehnika rikastamise eest uute uurimuste, avastuste ja leiutustega.

„Pravda" juhtkirjast 6. oktoobril.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MB 14376 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 2873

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 34 (122) Reedel, 26. oktoobril 1951. a. IV aastakäik

Kaadrite marksistlik-leninliku kasvatuse süvendamise eest

Teisipäeval toimus ülikooli aulas TRÜ parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek. Pärast sm. Köörna poolt esitatud parteibüroo aruande ärakuulamist toimusid koosolekul elavad läbirääkimised, mille käigus võtsid sõna kommunistid sm-d Klement, Issakov, Vill, Kurg, Issakova, Ananjeva, Räni, Feldbach, Rauman, Uibo, Leegen, Jannus, Sibul, Petrov ja Virkoja. Koosolekust võttis osa ja esines selle lõpul sõnavõtuga ka EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. V. Leede.

Kommunistid arutlesid tehtud töö kokkuvõtteid suure parteilise printsipiaalsusega, tõid esile tõsiseid puudusi ülikooli senises tegevuses, eriti aga parteiorganisatsiooni töös ja selle juhtimises büroo poolt, näitasid konkreetseid vahendeid olukorra parandamiseks ja paremate tulemuste saavutamiseks.

Tähelepanu tulipunktis seisid koosolekul küsimused, mis seonduvad vanade kaadrite ideelise arengu suunamisega ja noorte nõukogude kaadrite kasvatamisega. Möödunud aasta vältel on tehtud suur töö EK(b)P KK VIII pleenumi otsuste täitmiseks, meie õppejõudude kaadri tugevdamiseks.

Kuid ometi ei saa kaadriprobleemi meil lugeda lahendatuks. Ajaloo-keele- ja arstiteaduskonnal puuduvad dekaanid. Kaadri valikul ja paigutamisel on üksikutel juhtudel tehtud vigu, edutades inimesi, kes ei suuda kindlustada antud ülesande täitmist (Kallas jt.). Kuigi on saavutatud mõningat edu vana intelligentsi kaasatõmbamisel ühiskondlikku töösse, ei saa tehtud tööd kaugeltki lugeda küllaldaseks.

Suurt tööd tuleb teha veel õppejõudude ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmiseks. Parteibüroo on selle küsimusega tegelnud küllalt tõsiselt, mille tulemusel kogu õppejõudude kollektiiv on haaratud tööga poliitilisel enesetäiendamisel. Kuid parteiharidustöö võrgu tegevuses on rida puudusi. Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis näiteks ulatus puudumiste protsent 15-ni, mõned õppejõud (Ruubel, Maiste, Teiss jt.) ei sooritanud eksameid ettenähtud tähtajaks.

Nõrgalt töötavad õppejõud, sealhulgas ka paljud kommunistid, oma erialase kvalifikatsiooni tõstmisel.

Selle kõige tagajärjeks on ka suured lüngad õppetöö ideelis-teoreetilises tasemes. Suurimaks puuduseks on peetavate loengute madal ideelis-poliitiline kvaliteet, kodanliku objektivismi, apoliitilisuse ja formalismi esinemine rea õppejõudude (Kenkmaa, Madison, Kõrge jt.) loenguis. Õppetöö taseme hoogsat tõusu halvab enesekriitika ja kriitika lubamatult halb olukord kateedrites, kontakti, loova koostöö puudumine kateedrite vahel, puuduste sõbramehelik surnuksvaikimine.

Tugevasti jätab soovida ühiskonnateaduslike distsipliinide õpetamine. Eriti halb on aga olukord vene keele kateedris, mille juhataja sm. Malõševskaja-Tobias ilmselt ei suuda kindlustada edukat võitlust selle tähtsa õppeaine väärilise õpetamise ja omandamise eest.

Õppetöö parandamist pole küllaldaselt organiseerinud ei rektoraat, parteibüroo ega ka teaduskondade parteiorganisatsioonid. Õppeosakond pole ikkagi veel täiel määral kujunenud õppetöö suunamise staabiks. Küsimuste arutamine Õpetatud Nõukogus on puuduliku ettevalmistuse tagajärjel sageli pinnaline ja vähe viljakas.

Parteiorganisatsiooni pingutuste tagajärjel on märgata teatavat nihkumist teaduslikku töö valdkonnas — on läbi viidud 4 teaduslikku konverentsi, töötatakse teaduslike tööde kogumiku ettevalmistamisel, keskajakirjades on avaldatud üksikuid TRÜ õppejõudude teaduslikke töid. Kuid kontrolli puudumise, kriitika ja enesekriitika nõrga arendamise tõttu on selleski töölõigus tõsiseid puudusi. On õppejõude, nagu E. Käer-Kingisepp, N. Rägo jt., kes vaikivad teadusliku töö osas juba pikemat aega. Vähe tehakse meil eesti ajaloo, aga samuti keele ja kirjanduse probleemide marksistlikuks läbitöötamiseks, temaatikas esineb eemaldumist kaasaja tungivaimatest nõuetest (Konks, Madisson, Taev jt.). Ebanormaalselt pikaks on venitatud mõnede teaduslike tööde valmimise tähtajad, mitterahuldav on side praktikaga. Liiga pikkamööda valmivad tööd ülikooli ajaloo alalt. Tähtsaks teadusliku töö nõrka arengut põhjustavaks asjaoluks on teaduslike tööde avaliku arutlemise puudumine, loovate diskussioonide puudumine meie ülikoolis.

Tunduv osa vastutusest nende puuduste esinemise eest lasub rektoraadil ja eeskätt teadusala prorektoril prof. Martinsonil.

Mis puutub üliõpilaskonna hulgas tehtavasse töösse, siis noorte kommunistlikku kasvatust tuleb kõigi abinõudega süvendada. Kodanlike igandite olemasolust kõneleb kasvõi fakt, et 6. oktoobril puudus marksismi-leninismi aluste loengult (lektor sm. Külaots) enam kui 100 inimest. On iseloomustav, et rühmavanemate andmeil oli puudujaid kõigest 22!

Parteiorganisatsiooni töös ja selle juhtimises esinevate puuduste oluliseks põhjuseks on vead siseorganisatsioonilises töös. Esineb tõsiseid puudusi koosolekute ettevalmistuses ja läbiviimises, kommunistide parteilise õppuse korralduses, parteilise distsipliini järgimises. Nõrgalt on teaduskondade parteiorganisatsioonid seotud parteitute hulkadega, mistõttu pole vajalikul kõrgusel nende juhtiv osa ja ei rahulda ka partei ridade kasv eesrindlike õppejõudude ja üliõpilaste arvel.

Parteiorganisatsiooni büroo ei juhtinud küllalt konkreetselt teaduskondade parteiorganisatsioone. Sageli tegeldi teisejärguliste küsimustega, mille arvel kannatas mõne olulisema probleemi lahendamine. Büroo töös võis märgata mõningaid enesega rahulolu elemente, mis peegeldusid ka büroo tegevuse aruandes. Vähe arendati kriitikat ja enesekriitikat.

Parteiorganisatsiooni üldkoosolek märkis üksmeelselt, et üksnes nende puuduste kõrvaldamise puhul võib TR Ülikool heade saavutustega ja väärikalt vastu minna oma 150. aastapäevale. Tunnistanud büroo senise töö rahuldavaks, seadis ta uue büroo koosseisu ette keskse ülesande — hoogustada EK(b)P Keskkomitee II pleenumi otsuste täitmist, väsimatult hoolt kanda meie kaadrite kasvatamise ja arendamise eest.

J. Kask

Teostada murrang ametiühingu töös

Hiljuti toimus TRÜ ametiühingu konverents, kus tehti kokkuvõtteid möödunud aruandlusaasta vältel tehtud tööst, kritiseeriti väärnähteid ja valiti uus ametiühingu komitee.

Aruandega komitee tööst esines sm. Raudsepp. Kõneleja märkis, et TRÜ ametiühingu organisatsioon on saavutanud teatavat edu kollektiivi ideelis-poliitilisel kasvatamisel, õppetöö taseme tõstmisel ja teistelgi aladel.

A/Ü komitee viis läbi üleülikoolilise aktiivi nõupidamise, arendas poliitmassilist tööd ühiselamuis, suunati lektoreid šeflusaluseisse kolhoosidesse. Käesoleva semestri algul viidi läbi massiline Lenini ja Stalini teoste tellimine ülikooli kollektiivi hulgas.

Ülikooli 150 a. juubeli ettevalmistamiseks korraldatavate ürituste plaan töötati a/ü komitee poolt välja juba juunikuus.

Suurt tähtsust üliõpilasnoorsoo kasvatamisel omab TRÜ klubi. Kuigi III olümpiaad oli suurte edusammude väljendajaks just repertuaari ja osavõtjate massilisuse osas, ei saa mainimata jätta suuri puudusi isetegevuskollektiivide töös. Nii kannab meil isetegevus aastast aastasse kampaanialikku iseloomu.

Rahule ei saa jääda ka isetegevusõhtutega, mille kava on sageli koostatud läbimõtlematult, kiiruga ja ei anna terviklikku muljet. Isetegevusõhtutel tuleb rohkem kajastada üliõpilaselu käsitlevaid teemasid, paljastades puudusi ja vigu meie oma elus fõljetonide ja humoreskide kaudu.

Kehakultuuritööga, nagu märkis aruandja, on organisatsioon tegelenud lubamatult vähe.

Võrreldes möödunud aastatega on a/ü. komitee omistanud rohkem tähelepanu õppe- ja teadusliku töö küsimustele. Eksamisessioonide eel a/ü komitee hoolitses eriti selle eest, et teaduskondades oleksid normaalsed õppimistingimused eksamiteks ettevalmistamisel, et kirjandus ja programmid oleksid kättesaadaval, et organiseeritaks õppeainete kordamist ning oleksid loodud võimalused õppimiseks ühiselamuis. Nendele küsimustele peab tõsist tähelepanu pöörama ka äsjavalitud uus komitee, sest pool semestrit on lõppenud.

Üheks suuremaks puuduseks a/ü komitee töös teadusliku töö osas on see, et õppe- ja teadusliku töö komisjonil on puudunud kontakt ÜTÜ-ga, pole suunatud ega abistatud ühingu tööd, eriti ideoloogilisel alal.

Järgnenud sõnavõttudes toodi esile veel rida puudusi a/ü töös.

Sm. Mitt märkis, et a/ü komitees valitses bürokraatlik suhtumine küsimustesse. Nii nõutakse küll õppe-teadusliku töö plaanide koostamist, kuid nende täitmist ei kontrollita.

Sm. Võrse näitas, et a/ü on tema käsutuses olevaid summasid kasutanud juhuslikult. Möödunud aastal ei suutnud a/ü komitee läbi viia ka inventuuri.

Sm. Köörna toonitas a/ü organisatsiooni suuri ülesandeid kaadrite kasvatamisel. Sellele küsimusele on sisuliselt aga vähe tähelepanu pööratud. Ei suhtuta täie tõsidusega aktivistide kasvatamisele. A/ü organisatsioon arendab veel vähe kriitikat ja enesekriitikat ja uuel komiteel tuleb selle tähtsust otsustavalt tõsta, et saavutada töös paremaid tulemusi.

Sõna võtsid veel sm-d Reiman, Jõgi, Lahk, Metsa, Tolk jt., kes esinesid kriitikaga a/ü komitee aadressil, rõhutades nõrka tööd gruppides ja grupiorganisaatorite vähest initsiatiivi. Seejärel otsustas konverents a/ü komitee töö rahuldavaks tunnistada ja võttis vastu otsuse töö parandamiseks.

Järgnevalt valiti 25-liikmeline uus a/ü komitee ja 12-liikmeline revisjonikomisjon. Komitee oma esimesel koosolekul otsustas a/ü töö juhtimiseks ja vähemtähtsate küsimuste lahendamiseks valida 9-liikmelise presiidiumi. Ühel häälel valiti a/ü komitee esimeheks sm. J. Mäll, aseesimeheks ja massilise organisatsioonilise töö komisjoni esimeheks sm. Raudsepp, laekuriks sm. Uusi, sekretäriks sm. J. Leppik, töölisvarustuse komisjoni esimeheks sm. E. Kruuse, töökaitse ja ohutustehnika komisjoni esimeheks sm. A. Pärl, massilise kultuuritöö komisjoni esimeheks sm. Mäe, elamu-heaolu komisjoni esimeheks sm. Nõmmik ja õppe-teadusliku töö komisjoni esimeheks sm. Raudam.

Uuel komiteel seisab ees ülesanne teostada murrang a/ü töös, tõsta see töö sellisele tasemele, mida nõuavad meie noorsoo kommunistliku kasvatuse huvid ja eesseisev suur eesmärk — TRÜ viimine eesrindlikumate nõukogude kõrgemate koolide hulka.

R. Zimmer

Komsomoligrupi elav tegevus

Komsomoli töö põhiüliks on töö grupis, kuhu tuleb kaasa tõmmata iga kommunistlik noor, andes talle konkreetseid ülesandeid ning kontrollides nende õigeaegset täitmist. Grupp, see on sõbralik kollektiiv, kes ühise jõuga võitleb esinenud väärnähtuste kõrvaldamise eest. Seda on püütud silmas pidada ka õigusteaduskonna II kursuse „a" grupis.

Häid tulemusi on saavutatud grupis õppedistsipliini parandamise osas. Kui möödunud õppeaastal esines juhte, kus üksikud üliõpilased (Kütt, Karamkov) puudusid põhjuseta ning osa üliõpilasi ei konspekteerinud loenguid, siis tänu kriitikale on olukord tänavu tublisti paranenud.

Õppetööst puudumise vastu võitlemiseks on heaks abinõuks välkkoosoleku kasutamine, mis aitab kiiresti ja konkreetselt reageerida väärnähtustele ja neid kõrvaldada.

Grupi liikmete ideelis-poliitilise taseme tõstmiseks korraldame tihti viktoriine nii sise- ja välispoliitilistel kui ka ilukirjanduslikel teemadel. Viktoriinid näitavad, kuidas täiendavad üliõpilased end iseseisvalt. Kohapeal tõstame esile paremaid (Jaanus, Aja, Lott), kuid samas kritiseerime neid, kes pole küllalt kursis jooksva eluga (Lall, Mitt).

Möödunud nädalal külastasime ühiselt kunstinäitust „Võitlus rahu eest". Näituse ühiskülastamine sai sooja vastuvõtu grupi liikmete poolt ning avaldati soovi korraldada veel selliseid üritusi.

M. Keisk

Leninlik-stalinliku komsomoli 33. aastapäev

29. oktoobril 1918. a. toimunud I ülevenemaaline töölis- ja maanoorsoo kongress pani aluse leninliku kommunistliku noorsooühingu organisatsioonile. Kogu ÜLKNÜ 33-aastane ajalugu on lähedalt seotud bolševike partei ajalooga, kangelasliku võitlusega Nõukogude riigi kindlustamise eest, sotsialismi-kommunismi ülesehitamise eest meie maal. ÜK(b) Partei juhtimisel kasvas ja tugevnes kommunistlik noorsooühing, kujunes mitmemiljoniliseks organisatsiooniks, tähtsaks jõuks meie rahva poliitilises, ühiskondlikus, majanduslikus ja kultuurilises elus.

ÜK(b)P lähema abilise ja reservina on komsomol kasvatanud väärikaid järeltulijaid partei vanemale generatsioonile, kommunistlik noorsooühing on oma ridades kasvatanud kümneid ja sadu tuhandeid tublisid töötajaid juhtivale parteilisele, riiklikule, majandus- ja kultuuriala tööle. Kogu oma ajaloo kestel on komsomol kasvatanud meie nõukogude noorsugu nõukogude patriotismi ning isamaaarmastuse vaimus, mis eriti kujukalt ilmnes Suures Isamaasõjas. Leninliku kommunistliku noorsooühingu teenetest meie sotsialistliku kodumaa ees räägivad ordenid, millega on autasustanud teda Nõukogude valitsus.

ÜK(b)P KK tervituses ÜLKNÜ XI kongressile öeldakse: „... nüüd, millal meie nõukogude rahvas on asunud sotsialismilt kommunismile ülemineku grandioossete ülesannete lahendamisele, tõuseb veelgi kommunistliku noorsooühingu osatähtsus noore põlvkonna kommunistlikul kasvatusel".

Kommunistlik noorsooühing on kutsunud kasvatama meie noorsugu vastupidavaks, julgeks, piiritult armastavaks oma sotsialistlikku kodumaad, arendama noorsoos kõrgeid vaimseid ja moraalseid omadusi, mis on vajalikud kommunismi ehitajaile.

Ülikooli komsomoliorganisatsioon läheb vastu ÜLKNÜ 33. aastapäevale kasvanuna ning tugevnenuna, koondades oma ridadesse meie üliõpilaskonna paremiku. Üliõpilaskonnas tehtava kommunistliku kasvatustöö tulemusena on võrratult kasvanud meie komsomoliorganisatsiooni autoriteet ja jõõgijõud. Nagu kõikjal meie Nõukogude kodumaal, nii ka TRÜ-s saab ikka enam ja enam noori aru komsomoliorganisatsiooni suurest osatähtsusest noorsoo kasvatamisel kommunismi vaimus ja liitub tema ridadega.

Ülikooli komsomoliorganisatsioon peab kalleiks ÜLKNÜ kuulsusrikkaid traditsioone ja võitluskogemusi ning iga kommunistliku noore pideva töö tulemusena üliõpilaste kasvatamisel annab väärika panuse noorte nõukogude eriteadlaste ettevalmistamisele.

A. Blumfeldt,
ELKNÜ TRÜ Komitee sekretäri asetäitja.

Meie ülikooli 150. aastapäeva eel

ENERGILISELT VALMISTUDA JUUBELINÄITUSEKS

Meie ülikool on asutamisest saadik olnud tihedalt seotud vene kultuuri arenguga, on omanud tihedaid sidemeid Moskva, Kaasani, Leningradi jt. kõrgemate õppeasutustega ja õpetlastega. Tartu ülikool on olnud tihedalt seotud ühiskondlik-poliitilise eluga, tema seinte vahel on kasvanud palju revolutsioonilisi õppejõude ja üliõpilasi.

Et näidata, millist osatähtsust on Tartu ülikool etendanud teaduse arendamises, revolutsioonilises liikumises jne., selleks otsustati TRÜ 150. aastapäeval korraldada näitus, mille ettevalmistamiseks moodustati rektori käskkirjaga märtsis 1951 juubelinäituse komisjon. Kahjuks see komisjon midagi konkreetset ei teinud. Ülesanded üksikute komisjoni liikmete vahel jagatud ei olnud. Samuti meie teaduskonnad, kateedrid, üksikud õppejõud ja üliõpilased ei olnud kaasa tõmmatud sellesse tähtsasse üritusse. Olukorra parandamiseks moodustati uus komisjon, kuid alles oktoobris. Seoses sellega seisab praegusel komisjonil ees ülisuur ülesanne likvideerida eelmise komisjoni puudulikust tööst tingitud mahajäämus ning asuda konkreetselt küsimuse lahendamisele.

Komisjon ongi juba jaotanud ülesanded liikmete vahel. Töö kulgeb sektsioonides — distsipliinide kaupa. Üksikute distsipliinide kaupa on koostatud tööplaanid, mille realiseerimine sõltub eelkõige selle distsipliini alal vastutavast komisjoni liikmest, kelle ülesandeks on organiseerida laialdane aktiiv õppejõudude ja üliõpilaste hulgast. Komisjon oma istungeil on kinnitanud juba rea tööplaane meditsiiniliste, bioloogiliste, farmatseutiliste, füüsikateaduslike distsipliinide alalt. Peab mainima, et vastutavad seltsimehed (sm-d Mitt, Vaga, Tomingas, Vadi jt.) on aru saanud oma ülesande tähtsusest ning on üksikute erialade plaane koostanud üldülikoolilise arengu taustal, seoses ühiskondlik-poliitilise eluga. Komisjon aga ei rahuldunud prof. Aunapi poolt esitatud kavaga, mis näitas vaid osa eksponaatide väljapanemise järjekorda. Esitatud kava moodustas kateedri inventari osalist väljavõtet. Komisjon kohustas sm. Aunapit tema poolt tehtud viga lühima aja jooksul parandama.

On oluline, et näituse korraldamise töösse lülituksid esmajoones teaduskondades töötavad ÜTÜ nõukogud, kelle ülesandeks oleks organiseerida tööd teaduslike ringide liikmete kaudu.

Meie ülikooli näituse korraldamisel on samaaegselt vajalik jäädvustada ka meie praeguse teadusliku, õppe- ja ühiskondliku töö osa. On tarvilik näidata meie a) nõukogude teadlasi nende teadusliku ja õppetöö läbiviimisel, b) kateedreid, c) üliõpilasi nii õppetöö protsessis kui ka teaduslik-ühiskondlikus töös, d) ühiskondlikke organisatsioone jne. Seetõttu iga teaduskond, iga kateeder ja ühiskondlik organisatsioon peab omama konkreetse plaani, millisel viisil kajastada oma tööd näituse materjalis (fotod, diagrammid koos selgitavate kirjutistega).

Aega on jäänud selle töö teostamiseks vähe. Esmajärguliseks ülesandeks käesoleval momendil on nimelt see, et kõik teaduskonnad ja ühiskondlikud organisatsioonid arutaksid oma lähemail töökoosolekuil TRÜ ajaloo näituse korraldamise küsimust, moodustaksid tööd juhtiva tuumiku, töötaksid välja kindla tööplaani konkreetselt ettenähtud vastutajatega. Näitliku materjali küsimuses on samuti tarvis koostada üksikasjalik ning konkreetne plaan — eriti osas, mis puudutab praeguse töö jäädvustamist.

A. Räni,
TRÜ 150 a. juubeli näituse komisjoni esimees

TRÜ parteiorganisatsiooni büroos

TRÜ parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolekul valiti organisatsiooni büroo uus koosseis, kuhu kuuluvad sm-d J. Ananjeva, V. Arhangelski, A. Blumfeldt, G. Issakov, F. Klement, A. Käärik, A. Köörna, V. Leegen, G. Sapožnikov, J. Uibo ja A. Vill.

Büroo esimesel koosolekul otsustati TRÜ parteibüroo sekretäriks valida sm. A. Köörna ja sekretäri asetäitjaks sm. A. Vill.

Kui vigadest ei õpita

On üldtuntud tõde, et vigadest õpitakse. Kuid seda tõde ei taha tunnustada vene keele kateeder. Meie vabariigi koolid ootavad Tartu Riiklikult Ülikoolilt hästi ettevalmistatud kõrgema haridusega õpetajaid. Ülikooli vene keele kateeder aga ei näi eriti hoolivat oma ülesannetest mainitud alal, sellest hoolimata et avalikkuses on korduvalt juhitud tähelepanu TRÜ ebarahuldavale tööle ses osas.

Nii möödunud kui ka ülemöödunud aasta tööpraktika näitas, et vene keele kateedril on suuri „ületamatuid" raskusi õppejõudude komplekteerimisel. Paljude õppeainete jaoks ei leitud terve semestri vältel ühtki õppejõudu ja sellest tingituna loeti ettenähtud kursus paari nädala, heal juhul ühe kuu jooksul enne eksamisessiooni. Loomulikult raskendab selline asjaolu üliõpilaste tööd ja põhjalikumat teadmiste omandamist. Nii näiteks ei loetud möödunud aastal vene filoloogide III kursusel terve sügissemestri vältel vene keele ajalugu. Õppejõud leiti vastava kursuse jaoks alles kolm nädalat enne eksameid. Kursus loeti ülepeakaela 8—10 loengutunniga nädalas peale teiste loengute. Sama lugu toimus möödunud aasta I kursusel vene keele osakonnas, kus sissejuhatust keeleteadusse hakati lugema alles 13. mail. On selge, et selline põhiainete ülikiire läbivõtmine ainult kahjustab aine omandamist. Selliseid juhtumeid esines rohkemgi, kusjuures nende kõrvaldamise hädavajalikkusele juhtisid üliõpilased korduvalt tähelepanu.

Võis loota, et tänavusel õppeaastal algab õppetöö vene keele osakonnas õigeaegselt normaalsetes tingimustes. Kuid juba esimesed õppepäevad lükkasid ümber need head lootused.

IV kursuse vene filoloogide tunniplaanis tekkis üha rohkem lünki. Nii ei ole IV kursus semestri algusest peale kuulanud ühtki vene keele metoodika loengut. Vastav õppejõud pidi saabuma 1. oktoobriks kateedrijuhataja lubaduste kohaselt. Üliõpilased ootavad aga tänapäevani. Lubatud 1. oktoober on ammu möödas, loengut aga ei toimu. Mõned nädalad tagasi haigestus kaasaegse vene keele lektor sm. Tobias. asendajaks määrati sm. Levdikova, kes viis läbi ainult ühe loengu ja seejärel kadus saladuslikult. Kolm nädalat tagasi lahkus vene keele erikursuse lektor ja eriseminari juhendaja sm. Bachman Leningradi aspirantuuri. Jäi jälle ära 4 loengutundi nädalas. Asendajat aga ei leita. Kõigile sellele lisandub veel 4 loengutundi vene kirjanduse osakonnas seoses lektori siirdumisega puhkusele. Samuti ei ole toimunud ühtki poliitinformatsiooni.

Üliõpilased pöördusid vene keele kateedri juhataja k. t. sm. Vatmani poole palvega lahendada loengute ärajäämise küsimus. Sm. Vatman aga vastas üsna ükskõikselt: „Oodake, ega ma taevast ei saa õppejõudu võtta." Hoopis energilisemalt suhtub sm. Vatman auditooriumide kasutamise küsimusse, mitte kinni pidades olemasolevast määratud plaanist.

Sm. Vatman tõi oma vene keele rühmad (õigust. III kursus) keemiahoonest vene keele kateedri ruumidesse, kuna plaani järgi ettenähtud ruumide kasutajad pidid lahkuma. Üliõpilased loevad sellist teguviisi ebaprintsipiaalseks ja mittesobivaks.

Senini ei ole ka rektoraat ja õppeosakond ilmutanud küllaldast huvi vene keele kateedri töö ja esmajoones just tulevaste vene keele õpetajate kaadri ettevalmistamise vastu, ehkki ükskõikne suhtumine oma ülesannetesse on vene keele kateedris juba korduv nähtus. Oleks aeg, et vene keele kateeder saaks kindlakäelise ja energilise juhataja, kes suhtuks huvi ja armastusega oma töösse ja kes oleks võimeline vastama ja lahendama üliõpilastel õppe- ja teaduslikus töös esilekerkivaid küsimusi. Oleks viimane aeg täiendada kateedri koosseisu kvalifitseeritud ja teaduslikku kraadiga õppejõududega või luua vähemalt lähemad sidemed Leningradi ülikooli vene keele kateedriga, kuhu meie üliõpilased võiksid pöörduda juhendamise saamiseks kursuse-, seminari- ja teaduslike tööde kirjutamisel. Eriti terav puudus on kateedris keelealastest spetsialistidest.

Üliõpilased loodavad, et tekkinud õppetööd halvav olukord likvideeritakse kõige kiiremas korras.

Vene filoloogia IV kursuse üliõpilaste nimel rühmakolmik:

I. Saarniit, H. Kosenkranius, M. Kiisk

Töötame organiseeritult

Tiigi tän. ühiselamu 33. toa kollektiiv on teadlik sellest, et järjekindel ja püsiv õppetöö semestri vältel tagab edu eksamitel. Sellepärast hakkasime juba semestri algul läbi töötama loengumaterjale ja lugema järgmise päeva loenguteks olemasolevaid materjale raamatutest juba ette, mis võimaldab loengut paremini mõista ja konspekteerida.

Koduseks õppetööks on meil ette nähtud kindel plaan, kus on läbi viidud range ajajaotus. Loengud lõpevad meil tavaliselt kell 16. Sellejärel on meil 2 tundi ette nähtud einestamiseks ja puhkuseks. Kell 18 algab ettevalmistus järgmise päeva praktikumideks ja seminarideks. Erilist tähelepanu pöörame algallikate konspekteerimisele, mis võimaldab saada vastavast distsipliinist kõige põhjalikumat ülevaadet. Venekeelsete teoste konspekteerimisel aitab ja juhendab meid toakaaslane Ants Lang, kes vabalt valdab vene keelt.

Kui meil õppetöös mõni küsimus jääb ebaselgeks, siis arutame seda kollektiivselt või pöördume vanemate kursuste üliõpilaste poole. Siinjuures tuleb märkida üliõpilaste teaduskondade viisi paigutamise positiivset osa. Selletõttu on kerge kasutada kogu kirjandust, arutada ühiselt küsimusi jne.

Meie toas elavad III kursuse juristid. Poliitilist ökonoomiat loeti meile juba möödunud aastal ja eksam tuleb selles aines käesoleva semestri lõpul. Nüüd oleme asunud ka möödunudaastaste loengute kordamisele.

Erilist tähelepanu oleme juba semestri algusest alates pühendanud vene keele õppimisele. Selleks on meie tunniplaanis ette nähtud iga päev 45—60 minutit, millise aja jooksul loeme ka venekeelset lektüüri.

Kuna pool semestrit on juba möödas, muutub meie töömeeleolu ka iga päevaga tõsisemaks. Ei ole kahtlust, et meie pidevat tööd kroonib väärilise tulemus eksameil.

K. Mürk

Valmistugem hoolega olümpiaadiks!

Kunstiline isetegevus meie ülikoolis haarab järjest rohkem ja rohkem üliõpilasi. Võrreldes esimesi olümpiaade möödunudaastase, s. o. III olümpiaadiga näeme järsku paranemist repertuaaris, kunstilises meisterlikkuses ja ka tõusu massilisuses. See on kahtlemata edu, millele me ei tohi aga peatuma jääda. Mullune olümpiaad selgitas ju ühtlasi ka rea puudusi meie isetegevuskollektiivide töös, millest olulisemad on kampaanialikkus, isetegevuskollektiivide ettevalmistuse lühike periood, mis möödunud aastal oli vaevalt kaks kuud ja millest tingituna esines veel ebaküpsi palu. Samuti oli kohati nurinat hindamise üle žürii poolt.

Kõiki neid puudusi ja vigu arvestades töötas uus orgkomitee välja TRÜ kunstilise isetegevuse ja omaloomingu IV olümpiaadi juhendi.

Tänavune olümpiaad on kavas läbi viia pikemal ajavahemikul — novembrist kuni aprilli esimese pooleni, et tagada esitatavate palade kunstilist küpsust.

Olümpiaad toimub kahes etapis. Esimesel etapil toimub teaduskonnasisene ülevaatus isetegevusõhtute näol, kus selgitatakse paremad kursused isetegevuse alal. Teaduskonnasisest olümpiaadi hindab teaduskondlik žürii, kuhu kuulub ka üks ülelülikoolilise žürii esindaja.

Olümpiaadi teine etapp kujutab endast teaduskondade parimate esinemist üleülikoolilisel ülevaatusel. Ülevaatused toimuvad alade järgi.

Teaduskondadele on juhendis määratud kindel arv esinejaid igal alal. Et saavutada õiglast hindamist, on iga ala jaoks ette nähtud vastava ala spetsialistidest koosnev žürii.

Oleks vaja, et teaduskonnad hoogustaksid veelgi enam olümpiaadi ettevalmistustöid. Praegu võib enamvähem rahule jääda organiseerimistööga ajaloo-keeleteaduskonnas (Koškina) ja õigusteaduskonnas (Žujeva). Tööd on alustatud ka arstiteaduskonnas (Haavel). Halvem on aga olukord kehakultuuriteaduskonnas ja matemaatika-loodusteaduskonnas. Viimastel tuleb otsustavalt parandada olümpiaadi ettevalmistust.

A. Metsa

HOOGSAS TEGEVUSES

Juba möödunud kuul alustas tegevust matemaatika-loodusteaduskonna rahvatantsurühm, et hästi valmistuda lähenevaks isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadiks.

Rahvatantsurühma vanemaks valiti aktiivne kommunistlik noor, füüsikaosakonna III kursuse üliõpilane Leida Aav. Rahvatantse hakkab õpetama keemiaosakonna III kursuse kommunistlik noor O. Toho.

Rahvatantsurühmal on esialgu kavas kolm tantsu: eesti rahvatantsud «Uus labajalg» ja «Kiigapuu» ning vene rahvatants «Karbike».

H. Kübar

Teaduslikes ringides

Arutleti stalinliku keeleteaduse probleeme

Kirjanduse ja rahvaluule ringis toimus järjekordne töökoosolek, millest võttis osa arvukas hulk kirjandushuvilisi. Ettekandega Tallinnas toimunud kirjanike ja kirjandusteadlaste vabariikliku teadusliku konverentsi tulemustest esines kirjanduse kateedri juhataja sm. Taev. Oma sõnavõtus rõhutas sm. Taev seltsimees Stalini keeleteaduslike tööde suurt tähtsust marksismi-leninismi teoorias. Ta mainis, et siiani on veel vähe tehtud seltsimees Stalini teostes väljendatud põhimõtete loovaks rakendamiseks kirjandusprobleemide lahendamisel.

L. Märtman

Astuge ühiskonnateaduste ringidesse!

ÜTÜ ringide hulgas on möödunud aastatel alati olnud valulasteks marksismi-leninismi aluste, filosoofia ja poliitilise ökonoomia ringid, sest puudus ühtne, tsentraliseeritud juhtimine nende ringide üle. Seoses sellega võttis TRÜ ÜTÜ Nõukogu vastu otsuse ühtse ühiskonnateaduste osakonna organiseeriva nõukogu loomisest. Ühiskonnateaduste osakonna nõukogu koosseisu kuulub kolm ringi: marksismi-leninismi aluste, filosoofia ning poliitilise ökonoomia teaduslikud ringid.

Ühiskonnateaduste osakona organiseeriva nõukogu sooviks on, et võimalikult rohkem üliõpilasi nii TRÜ-st kui ka EPA-st astuks nimetatud ringidesse, sest tuleb meeles pidada, et kõikide meie teadmiste aluseks on ühiskondlik-poliitilised teadmised, et marksistlik-leninliku teooria sügava tundmiseta pole võimalik edukalt omandada ka oma eriala.

V. Põder,
ÜTÜ ühiskonnateaduste osakonna organiseeriva nõukogu esimees

Õppedistsipliini tuleb tugevdada

Kuigi arstiteaduskonna üliõpilaste distsipliin on aasta-aastalt näidanud paranemistendentsi, ei saa seda praegu veel pidada laitmatuks. Esineb põhjendamatuid puudumisi loengutelt ja praktikumitelt, samuti hilinemisi.

Puudumisi näib soodustavat see asjaolu, et arstiteaduskonnas, eriti raviosakonna vanematel kursustel, on suurearvulised koosseisud (üle saja üliõpilase), mistõttu üksikud puudumised ei ole märgatavad ilma kontrollimiseta.

Senini teostatavad kontrollimise moodused ei ole aga alati osutunud usaldusväärseteks, kuna mõnikord puudujaid on «sõbramehe» poolest teiste üliõpilaste poolt kirjutatud kohalolijateks nii kursuse päevikusse kui ka kontroll-lehele, mis on õppejõudude poolt loengu ajal ringlema lastud.

Asja õppeosakonnalt saabunud korralduse kohaselt on puudumiste kontrollimine jäetud nüüd kateedrite ülesandeks. See kohustus on pandud kateedri juhatajale ja laborandile, kes iga päev puudumiste kohta esitavad aruande dekanaati. Selline moodus on muidugi täpsem ja usaldusväärsem vahend selleks, et avastada distsipliinirikkumisi ja neid siis kõrvaldada.

Kuid ka viimane moodus on ainult välispidine ja teiste poolt tulenev korralekutsumise vahend. Meil on vaja ükskord jõuda niikaugele, kus sellist kontrolli teostab iga üliõpilane ise, kus iga üliõpilane ise tunneb, et ta ei või distsipliini rikkuda. See suund peab olema kõigi meie õppejõudude ja üliõpilaste püüdluseks meie igapäevases pedagoogilises töös. Kõige paremini aitavad selleks kaasa meie üliõpilased ise eesotsas kursuse aktiiviga, kes distsipliinirikkujaid korrale kutsuvad ja neid veenmisega kasvatavad ausateks ja kohusetundelisteks nõukogude ühiskonna liikmeteks.

Dots. E. Siirde,
arstiteaduskonna dekaani kt.

Meie materjale jälgides

„VAIKNE ELU"

Arstiteaduskonna raviosakonna II kursuse V-VI ametiühingu rühm viis läbi koosoleku ajalehes «Tartu Riiklik Ülikool» nr. 29 pealkirja all «Vaikne elu» sama kursuse üliõpilase Udo Lepiku kohta avaldatud kriitika arutamiseks.

Enesekriitika korras sõna võtnud üliõpilane Lepik tunnistas avaldatud kriitika õigeks.

Lepik andis koosolekule lubaduse parandada oma tööd.

Koosolek leidis, et avaldatud kriitika on Lepikule tõsiseks hoiatavaks signaaliks. Ametiühingu rühm omaltpoolt otsustas edaspidi rangelt jälgida U. Lepiku töössesuhtumist ja antud lubaduse täitmist.

J. Lindre,
a/ü rühmaorganisaator

Laualeht ilmub

Vastuseks ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool" ilmunud H. Ploompuu kriitilisele artiklile „Miks laualeht ei ilmu" teatame, et kriitika vastab tõele. Laualehe ilmumise viibimise põhjuseks oli asjaolu, et esimestes numbrites avaldamisele tulevate ulatuslikumate materjalide tõttu toimetus otsustas välja anda septembri- ja oktoobrikuu numbri kaksiknumbrina, et mitte killustada pikemaid töid. Teiseks viibimise põhjuseks oli mõnede kaastööliste vastutustundetu suhtumine võetud kohustustesse, mistõttu nende käsikirjad korduvatest meeldetuletustest hoolimata ei laekunud tähtaegselt toimetusse.

Laualehe „Loov Mõte" nr. 7/8 on praegu paljundamisel ja ilmub veel neil päevil.

Oskar Kruus,
laualehe vastutav toimetaja

ÕIENDUS

Meie lehe eelmises numbris ilmunud artikli «Uus teaduslik ring» eelviimane lause tuleb lugeda järgmises redaktsioonis: «Imelik olukord valitseb II kursusel, kus on vaid üks ÜTÜ liige ja 6 teaduslike ringide liiget; IV kursuselt aga pole vastasutatud ringi astunud keegi.»

Seoses Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäevaga ilmub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" järgmine number esmaspäeval, 5. novembril s. a.

Vastutava toimetaja asetäitja
Ed. Ertis

Ülikooli perspektiivi küsimusi

Keeleteadlaste vastutavad ülesanded

Seltsimees Stalin on oma geniaalses töös «Marksismist keeleteaduses» tõstnud esile keelte arenemise sisemiste seaduste uurimise vajaduse. Samas töös on seltsimees Stalin näidanud, et grammatiline ehitus ja sõnavara põhifond moodustavad keele põhialuse, keele spetsiifika olemuse. Ajalugu konstateerib keele suurt püsivust. Keele püsivus on seletatav tema grammatilise ehituse ja sõnavara põhifondi püsivusega. Edasi osutab seltsimees Stalin, et keelt ei tohi vaadelda kui ühe mingisuguse ajastu produkti. Keele struktuur, tema grammatiline ehitus ja sõnavara põhifond on rea ajastute produkt. Tuleb arvata, et tänapäeva keelte elemendid on rajatud juba kauges minevikus. Marri ja tema õpilaste väärvaateid paljastades on seltsimees Stalin näidanud, et keele üleminek ühelt kvaliteedilt teisele ei toimu plahvatuse teel, mitte vana ühe korraga hävitamise ja uue ehitamise teel, vaid uue kvaliteedi, keele uue struktuuri elementide järkjärgulise ja pikaajalise kogunemise teel. Oma geniaalses teoses seltsimees Stalin on eriti rõhutanud ka seda, et keele ajalugu ei saa vaadelda lahus selle kollektiivi ajaloost, kes on asjaomase keele loonud ning kes on selle kandja.

Seega on seltsimees Stalin loonud täiesti uued, õiged alused keelte ajaloo uurimiseks ja keelte omavaheliste suhete selgitamiseks.

Oma töös on seltsimees Stalin osutanud ka seda, et keelte suguluse uurimine võib tuua keeleteadusele suurt kasu keele arenemise seaduste uurimisel. Akad. N. Marri «uue keleõpetuse» valitsemise ajal peeti keelte suguluse uurimist otse ebateaduslikuks. Kodanlikes maades on keelte suguluse uurimine taas rakendatud rassismi ja imperialismi teenistusse. Missuguseid suuri tulemusi võib aga anda sugulaskeelte õige uurimine niihästi keeleteadusele kui ka arheoloogiale, ajaloole, etnograafiale ja teistelegi teadustele, seda osutasid ilmekalt kokkuvõtted, mis esitati möödunud suvel Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt korraldatud nõupidamisel seltsimees Stalini tööde ilmumise aastapäeva puhul. Kõneldes konkreetselt eestlastest ja eesti keelest võime näiteks öelda, et keeleteaduse ja arheoloogia õigel koostööl on võidud selgitada seegi küsimus, kas meie ja teiste läänemere keeli kõnelevate rahvuste ja rahvaste esivanemad on kuskilt Volga mailt vähe enam kui 2000 aasta eest siia siirdunud või ei ole. Niihästi kõik arheoloogia kui ka keeleteaduse uurimised, mis on lähtunud uuelt õigelt aluselt, eitavad sellist siirdumist.

Seltsimees Stalini tööde põhjal on korraldatud ümber Nõukogude Liidu keeleline uurimis- ja pedagoogiline töö. Nõukogude Liidus kõneldavate arvukate keelte uurimisele on pööratud eriliselt suurt tähelepanu. On tarvis selgitada eri keelte ajalugu, et saada ühtlasi selgust neid keeli kõnelevate rahvaste ajaloost, seda eriti nende rahvaste ajaloo vanemate perioodide suhtes. On ühtlasi tarvis viljelda kirjanduslikke keeli, neid rikastada, kohendada ja normeerida. On tarvis samuti uurida seda, missugused suhted on olnud vene keele ja teiste Nõukogude Liidu keelte vahel. Selle suure töö sooritamiseks on NSVL Teaduste Akadeemia juurde loodud Keeleteaduse Instituut, kust juhitakse üleliiduliselt keelealast tööd. Keeleteaduse Instituudi abilistena töötab hulk teisi uurimisinstituute ja õppeasutusi.

Soome-ugri keelte — kuhu kuulub ka eesti keel — uurimiseks on Keeleteaduse Instituudil oma sektor ja nendes liiduvabariikides ja autonoomsetes vabariikides, kus elab soome-ugri keeli kõnelevat rahvastikku, on vastavaid uurimiskeskusi. Vastavate kaadrite ettevalmistamine on aga pandud Leningradi, Karjala-Soome ja Tartu Riiklikule Ülikoolile. Sellega on Tartu Riiklikule Ülikoolilegi antud suured ülesanded, mida tal tuleb täita. Neid ülesandeid rõhutas ka rektor F. Klement oma kõnes ülikooli töö kohta. Mõningad sammud on sel alal juba astutud. Nõnda on juba käesoleval semestril meie ülikool saanud endisele ühele aspirantuurile lisaks kaks aspirantuuri soome-ugri keelte jaoks. Neist aspirantuuridest on üks ette nähtud spetsialiseerumiseks ungari ja teine mari keele alal. Peale selle on Tartu Riikliku Ülikooli juures korraldatud soome-ugri alastele välisaspirantidele erikursused läänemere keelte ja üldse soome-ugri keelte võrdlevast grammatikast. Neile kursustele on NSVL Teaduste Akadeemia Keeleteaduse Instituut komandeerinud karjalase Z. Dubrovina ja Teaduste Akadeemia Karjala-Soome filiaal venelase G. Kerti, soomlase M. Kuusise ja komi-permlase T. Širjajeva, kes kõik spetsialiseeruvad soome keele uurimiseks. On ette näha välisaspirantide siia saatmist järgnevalgi semestril.

Tartu Riiklik Ülikool on viimaste aastate jooksul alustanud ka soome-ugri keelte uurimist, et soetada teaduslik baas õppe- ja uurimistööle. Selleks on suunatud üliõpilaste menetluspraktikad ja uurimisekspeditsioonid eri soome-ugri keelte aladele. 1947. aasta suvel oldi vadjalaste juures. Kolmel suvel, 1948—1950, uuriti liivi keelt ja 1951. aasta suvel käidi Valdai karjalaste keelt kirja panemas. Samal ajal on tehtud paljugi eesti murrete uurimisel.

Suured ülesanded seisavad meie ülikoolil alles ees. Et suuta tõeliselt saada asutuseks, kus valmistatakse spetsialiste eri soome-ugri keelte uurimiseks ja õpetamiseks peale eesti keele spetsialistide, selleks peavad meie omad kaadrid kasvama ning tõstma oma kvalifikatsiooni. Selleks tuleb ka mujalt spetsialiste juurde hankida ning soome-ugri keelte kateeder selliselt ümber korraldada, et ta suudaks üliõpilasi vastu võtta ka Mordvast, Marist, Udmurtiast ja mujalt. Ühtlasi tuleb soome-ugri keelte kateedri uurimistöö temaatika suunata soome-ugri keelte spetsiifika, nende grammatilise struktuuri ja sõnavara põhifondi uurimisele.

Prof. P. Ariste,
soome-ugri keelte kateedri juhataja

MB 15 555 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 2930

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Olgu tervitatud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäev!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riiklik Ülikool

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 35 (123) Esmaspäeval, 5. novembril 1951. a. IV aastakäik

Rahu eest võitleva rahva püha

Jälle ehib Nõukogudemaa end kaunisse pidurüüsse. Linnade tänavatel kirendavad loosungid, ühiskondlikud hooned kaunistatakse vanikutega, majadel löövad lehvima punalipud. Õhtuti aga valgustab ümbrust ilutulestiku kuma. Jõuab kätte Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäev, maailma esimese sotsialistliku riigi sünnipäev.

Nõukogude riik tähistab oma järjekordset aastapäeva võimsamana ja tugevamana kui kunagi varem. Nagu varem, nii ka käesoleval aastal sammusid nõukogude inimesed oma suurimale pidupäevale vastu sotsialistlikus töövõistluses, uute võitudega tootmises. Üldrahvalikul pidupäeval võivad töölised tehastest ja kaevandustest raporteerida tootmisülesannete edukast lahendamisest, millega kasvab meie maa võimsus ja astutakse uusi samme materiaalse külluse loomiseks meie maal. Ehitajate tubli töö viljana on kerkinud tuhanded mugavad elumajad, kultuurihooned ja tehasekorpused. Kogu maa patriootlikul toetusel lahendatakse edukalt stalinliku ajastu suurehituste teostamise ülesandeid, mis on oluliseks osaks kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamise üritusest. Oktoobrirevolutsiooni 34. aastal kasvatasid meie kolhoositalupojad rikkaliku saagi, teaduse ja tehnika laialdasema juurutamise tulemusel põllumajanduslikus tootmises kaob järjest vahe linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise töö vahel.

Nõukogude teadlased, kogu meie intelligents täidab väärikalt oma vastutavat osa Nõukogudemaa edasiliikumises, rikastades kodumaad uute leiutuste, avastuste ja kunstiteostega, kasvatades ideeliselt karastatud, sügavate erialaste teadmistega varustatud kommunismiehitajate kaadreid.

Nõukogude inimeste patriootlikul looval tööl on kõrge ja ülev eesmärk. See on töö kommunismi nimel, rahu nimel. Armastuse, uhkuse ja lootusega vaatavad Nõukogudemaa poole miljonilised ekspluateeritavad hulgad kapitalistlikust maailmast, kes näevad meie kodumaas rahu kantsi, rahvaste õnne ja vabaduse kindlust.

Väärikalt püüab täita oma osa maailma eesrindlikema riigi elus ja edasiliikumises Tartu Riiklik Ülikool. Asunud võitlusse meie ülikooli 150. aastapäeva väärika tähistamise eest, oleme me saavutanud märkimisväärset edu õppetöö ideelis-teoreetilise kvaliteedi tõstmisel. Meie õppejõudude järjekindel töö marksismi-leninismi teooria omandamisel ja oma erialase kvalifikatsiooni tõstmisel on avaldanud viljastavat mõju ka teadusliku uurimistöö arengule. Meie ridades on kasvanud palju andekaid ja tublisid pedagooge ning töökaid teadlasi, nagu prof. P. Ariste ja dots. L. Roots ajaloo-keeleteaduskonnast, dots. J. Mäll ja v.-õp. J. Ananjeva õigusteaduskonnast, prof. F. Lepp ja dots. E. Raudam arsiteaduskonnast, prof. K. Orviku ja A. Perk matemaatika-loodusteaduskonnast ja palju, palju teisi. Meie õppejõudude tööalase ja poliitilise aktiivsuse määratu tõus annab täieliku aluse veendumuseks, et me lühima ajaga lahendame enda ette seatud ülesande — viia TR Ülikool NSV Liidu kõrgemate koolide esiritta.

Kuid saavutatud edu ei tohi põhjustada mingit rahulolu enesega. ÜK(b)P Keskkomitee pöördub teaduslike asutuste ja kõrgema kooli töötajate poole järgmise üleskutsega: «Võidelge nõukogude teaduse edasise õitsengu eest! Arendage julgemalt loovat kriitikat ja enesekriitikat teaduslikus töös! Rikastage teadust ja tehnikat uute uurimiste, avastuste ja leiutustega! Parandage spetsialistide ettevalmistamist rahvamajandusele!» Neid põhiülesandeid tuleb meil igal sammul meeles pidada ja lahendada oma igapäevases töös.

Uue inimese, kommunistliku ühiskonna ehitaja ja liikme kaunite omaduste väljakujunemise protsess areneb kiiresti meie üliõpilaskonnas. Õigusteaduskonna üliõpilased Hiire ja Pärismaa, Tümanok ja Ruubel mat.-loodusteaduskonnast, Gross kehakultuuriteaduskonnast ja hulk teisi õpivad põhjalikult tundma marksistlik-leninlikku teooriat, uurivad süvenenult oma erialaseid probleeme ja annavad eeskuju ka ühiskondlikus tegevuses. Ühiskondlike organisatsioonide eduka töö tagajärjel on paranenud meie noorsoo kommunistliku kasvatuse kvaliteet, pidevalt tõuseb ülikooli poolt väljalastava kaadri tase.

Nõukogude noori iseloomustab alatine püüe edasi, tung paremate, kõrgemate saavutustele, aktiivne, leppimatu võitlus asetleidvate puuduste vastu. ÜK(b)P Keskkomitee hüüdlausetes Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäevaks on öeldud: «Nõukogude noormehed ja neiud! Omandage teadust, tehnikat ja kultuuri! Olge vastupidavad ja julged, valmis ületama igasuguseid raskusi! Suurendage oma tööga nõukogude rahva edusamme kommunismi ehitamisel!»

Järgnedes Lenini-Stalini suure partei üleskutsele on meiegi õppejõudude, üliõpilaste, tööliste ja teenistujate kõrgeim patriootlik kohus järjest energilisemalt võidelda oma töö parandamise eest, leppimatu bolševistliku printsipiaalsusega välja juurida puudusi ja vaenuliku ideoloogia retsidiive meie töös. Rahu eest võitleva nõukogude rahva suurel pühal kinnitame oma otsustavust kogu jõud ja võimed pühendada Nõukogude kodumaa võimsuse kasvuks, rahvaste õnneks ja hüvanguks, rahu kindlustamiseks, kommunismi võiduks.

Elagu suur Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit — meie maa rahvaste sõpruse ja kuulsuse kindlus, ülemaailmse rahu vääramatu kants!

Elagu suur kommunistide partei, Lenini-Stalini partei, nõukogude rahva võitlustes karastatud eelväg, meie võitude innustaja ja organiseerija!

Lenini lipu all, Stalini juhtimisel edasi, kommunismi võidu poole!

Raporteerime Nõukogude kodumaale oma saavutustest

Õppetöökoda rahuvalvel

Koos meie maa tehaste ja vabrikute töötajatega on asunud rahuvalvele ka Tartu Riikliku Ülikooli õppetöökoja töötajad. Jutuajamisel töökoja mehaaniku sm. Arnold Susiga selgus, et töökoda täidab pidevalt plaani ja isegi ületab seda. Kui kodanlikul ajal töötas töökojas ainult üks inimene, siis praegu töötab siin kaheksa kvalifikatsiooniga oskustöölist. Töökoja ülesandeks on ülikooli füüsika kateedrile ja teistelegi kateedritele igasuguste katseriistade valmistamine ja korrastamine. Tänu töökoja juhataja insener Muuga initsiatiivile ja heale juhtimisele on töökoda suutnud kõrvaldada kõik takistused ja eeskujulikult täitnud kõik tellimused. Mehaanikud sm-d Tani ja Pastak, elektrik sm. Uiga ja juhataja insener Muuga võitlevad tubli tööga heade aparaatide ja katseriistade väljalaskmise eest. Töökoda on valmistanud palju aparaate, mis on tunnustust leidnud ka Moskvas, nagu elektromagneetiline metallvõõrkehade kõrvaldaja veise maost, õhu ioonide-sisaldavuse mõõtja, soojuse mehaanilise ekvivalendi määramise aparaat ja veel palju teisi.

H. Kala

Tänu igakülgse abi eest

Meie, praktilised prokuratuuri-uurimisorganite töötajad, lõpetasime tänavu oktoobris eksternidena edukalt õppetöö TRÜ Õigusteaduskonnas ja õiendasime väga heade tulemustega riigieksamid.

Saavutatud tulemuste eest võlgneme tänu kõigepealt kommunistlikule parteile ja isiklikult seltsimees Stalinile, kes kasvatavad nõukogude inimesi visadeks, oma jõusse uskuvaiks, järjekindlalt uusi teadmisi taotlevaiks. Teiseks võlgneme tänu TR Ülikooli õigusteaduskonna õppejõudude kollektiivile, eriti aga professor sm. Kadarile, kateedrijuhataja sm. Ananjevale ja dots. Vihalemile, kes ühtki tööd ei pidanud paljuks ja osutasid meile suurimat abi õppetöös ja eeskätt diplomitööde valikul ning koostamisel. Need nõuanded ja konkreetne abi julgustasid ja innustasid meid töös, raskustes toetasid meid nende lahked sõnad ja hoolitsus.

Omades nüüd diplomit kõrgema õppeasutuse lõpetamise kohta tahaksime ajalehe kaudu väljendada sm-tele Kadarile, Ananjevale ja Vihalemile siirast tänu nende tõsiselt seltsimeheliku, parteilise abi eest.

Vertohvostov, Novogrodski, Mikuškin.

Kateedri töö parandamise eest

Innustatuna austavast ülesandest ette valmistada sotsialistlikule kodumaale täisväärtuslikke nõukogude eriteadlasi võitleb zooloogia kateedri kollektiiv pidevalt oma töö parandamise eest. Rõhutamist leiab nõue, et iga kateedri õppejõud ei oleks mitte ainult oma aine õpetajaks, vaid ka üliõpilaste kasvatajaks. Eriti tähtis on see õppetöös nooremate kursustega. Esimesest loengust ja praktikumist peale juhitakse üliõpilaste tähelepanu sellele, et kohusetunne ja püsiv, visa töö on eeldusiks, ilma milleta ei saa olla edu õpinguis. Tõsist tähelepanu pööratakse distsipliiniküsimusile.

Nii mõnelegi esimese kursuse üliõpilasele tundus loengute konspekteerimine harjumatuse tõttu raskena või koguni üle jõu käivana. Tänu kateedri liikmete korduvatele tulusatele näpunäidetele ning konspektide arutlusile saadi neist raskustest peagi üle. Selleks, et harjutada I kursuse üliõpilasi algusest peale pidevalt ja järjekindlalt töötama, korraldan seoses zooloogia loengutega iga nädal pooletunnise vestluse, mis järgneb viimasele loengule. Vestluse ajal kontrollitakse, kas üliõpilased on ettekantud materjalist jagu saanud, täiendatakse ning parandatakse üliõpilaste vastuseid, jälgitakse, kuivõrd nad on suutelised omandama loengul läbitöötamata ainet õpiku järgi jne. jms. Kakskolm korda semestris korraldatakse neil vestlus-pooltundidel lühikirjatöid, püüdes võimaluse piires varieerida nende kirjatööde iseloomu. Märgatavat elevust tekitas näit. ülesanne „anda edasi tänase teise loengu sisu“, mis muide andis küllaltki positiivseid tulemusi.

Otstarbekohaselt ja distsiplineeritult töötama õpetamise kõrval püütakse harjutada üliõpilasi ka iseseisvalt töötama. Eriti soodsaid võimalusi pakuvad selleks kursusetööd, seminarid, eripraktikum ning õppe- ja eriti menetluspraktika. Nende õppetöövormide paremustamisele pühendatakse kateedris erilist tähelepanu. Nii töötavad vanem õpetaja A. Lumberg ja assistent S. Aul pidevalt eripraktikumi korraldamise metoodika küsimuste kallal.

Kateeder hindab kõrgelt diplomitöö valmistamise tähtsust nõukogude eriteadlaste ettevalmistamisel. Seepärast algavad ettevalmistustööd diplomitöö koostamiseks juba III kursuse menetluspraktikaga.

Esitades mõningaid põhimõtteid, mida kateedri kollektiiv oma õppetöös esile tõstab, ei taheta väita, et kollektiivi töö nende põhimõtete teostamisel oleks puudusteta. Õppetöö kõrge ideelis-teoreetiline tase sõltub sellest, kuidas õppejõud suhtuvad nende poolt õpetatavaisse aineisse, kuipalju nad tegelevad oma ideoloogilise taseme tõstmisega, kuipalju nad täiendavad ennast oma erialal ning kuidas nad oskavad siduda õppetööd meie nõukoguliku elu praktikaga. Eriti viimane aga jätab veel mõndagi soovida.

Prof. H. Riikoja,
zooloogia kateedri juhataja.

Oktoobri eel

On sügistuultes varisenud lehed
nii Emajõe alleel kui Toome [puudel
ja kahistavad oma koltund ehet
vaid noored tammed läbi sügis- [kuude.

Kuid järsku linnas puhkend [erksaid toone:
siin mehed uhkelt katusele [seavad
roospunast loosungit ja piki [hoonet
paar neidu vanikute keerde [veavad.

Näe, heitnud tellingute halli [särgi
siin üle öö kesklinna majad [uued
ning nädal varemalt kui plaani [järgi
nad selga tõmmand valged [pidukuued.

Ja hoolimata õhtust, ilmast [pahast
vastvalmind tänaval lööb kinni [kive
virk sillutusbrigaad, et poleks [ahas
siin homme astuda oktoobririviil.

OSKAR KRUUS,
ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane

Tartu Riiklik ülikool valmistub oktoobripühadeks

Ülikooli kollektiiv valmistub väärikalt tähistama nõukogude rahva suurt püha — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva. Poliitinformatsioonitundides toimuvad vestlused nõukogude rahva võidurikkast teest ja saavutustest kommunistliku ühiskonna ehitamisel. Valmistutakse seina- ja fotolehtede erinumbrite väljaandmiseks, mis on pühendatud eelseisvale pidupäevale. Igal sammul on tunda üldrahvaliku pidupäeva lähedust...

Kollektiivi pidulik koosolek

Keskseks sündmuseks Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva tähistamisel meile ülikoolis on kollektiivi pidulik üldkoosolek, mis toimub täna, 5. novembril s. a. algusega kell 18. aulas.

Ettekandega teemal «Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäev» esineb pidulikul koosolekul ülikooli parteibüroo sekretär sm. A. Köörna.

Koosolekul tehakse ka teatavaks TR Ülikooli rektori käskkiri parimate õppejõudude, üliõpilaste, teenistujate ja tööliste esiletõstmise kohta.

Kõik demonstratsioonile

Traditsiooni kohaselt korraldatakse 7. novembril ülelinnaline töötajate demonstratsioon, millest võtab osa ka meie ülikool. Ettenähtud kava kohaselt tuleb kõigil üliõpilastel, õppejõududel, teenistujail ja töölistel koguneda 7. novembri hommikul kella 11-ks Aia tän. 46 asuva hoone ette, kus koostatakse kolonnid ja algab liikumine demonstratsiooniväljaku suunas.

Kõigi meie kollektiivi liikmete austavaks kohustuseks on üksmeelseit ja 100%-liselt osa võtta Tartu töötava rahva oktoobridemonstratsioonist.

Saavutused kohustavad

Möödunud suvespordihooajal esinesid Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuurlased suure eduga mitmesugustel üleliidulistel ja vabariiklikel võistlustel. Nii saavutas TRÜ kergejõustikuvõistkond esikoha NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumi suvespartakiaadil Moskvas. Edukalt esinesid mitmed TRÜ üliõpilased NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumi koondvõistkonnas, mis saavutas esikoha NSVL üliõpilaskonna esivõistlustel Moskvas. TRÜ korvpallurid tulid ülekaalukalt esikohale nii meeste kui ka naiste klassis ENSV esivõistlustel, saavutasid esikoha üleliidulistel ametiühingute esivõistlustel ja tulid kolmandale kohale NSVL esivõistlustel korvpallis Odessas. TRÜ Spordiklubi naiskond võitis ENSV esivõistlused võrkpallis.

TRÜ naisüliõpilased Ester Käppa, Ellen Niit ja Velju Hamburg saavutasid NSV Liidu tšempioni tiitli purjespordis. Edukalt esinesid ka TRÜ ujujad, vettehüppajad ja võimlejad.

NSVL kõrgema hariduse minister sm. Stoletov on käskkirjades nr. 1197 18. juulist 1951. a. ja 23. augustist 1951. a. tõstis esile Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuurlaste saavutusi.

Tehes Oktoobrirevolutsiooni aastapäeval kokkuvõtteid saavutatust, kohustuvad TRÜ kehakultuurlased veel pingelisemalt töötama eelseisval ülikooli juubeliaastal.

K. Mark

Parimate eeskujul aidakem kaasa Nõukogude kodumaa võimsuse kasvuks, TRÜ töö järjekindlaks tõusuks!

* *

EESKUJUKS TEISTELE

Omandada eeskujulikult eesrindlikku nõukogude teadust, võtta aktiivselt osa ühiskondlikust tööst, et sellega anda oma panus ülemaailmsesse rahuüritusse — see on juhtmõte, mille all toimub õigusteaduskonna III kursuse üliõpilase Bernhard Hiire kogu tegevus.

Sm. B. Hiiret tunneb kogu teaduskonna kollektiiv kui õppetöö eesrindlast — kui heita pilk tema õpinguraamatusse, siis seal näeme ainult üht hinnet — «väga hea».

Seltsimees Hiire töötab õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo sekretärina. Tema juhtimisel on teaduskonna komsomoliorganisatsioon saavutanud rea edusamme ja toimub järjekindel võitlus esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Sm. B. Hiire töö ja ühiskondlik tegevus on näide sellest, kuidas tuleb ühendada need kaks töölõiku, kuidas on võimalik saavutada edusamme. Pole kahtlust, et nõudlikkus enda vastu viib teda edaspidi veelgi parematele tulemustele.

R. Siimre

Tubli tööveteran

Kõik kehakultuuriteaduskonna üliõpilased, õppejõud ja kogu ülikooli kehakultuurlased tunnevad hästi KKT laboranti August Sokkat. Kõigil neil tuleb tihti kokku puutuda selle Tartu Riikliku Ülikooli tööveteraaniga, kes vaatamata oma 67 eluaastale on eeskujuks noorematele töötajatele oma töövõimega, distsipliiniga, alalise abivalmidusega ja elurõõmuga.

Sm. Sokka töötab Tartu ülikoolis vahetpidamatult alates 1907. aastast. Selle aja jooksul on ta töötanud mitmesugustel ametikohtadel, kuid tõeline töörõõmus ajajärk algas tal alles nõukogude võimu kehtestamisega ENSV-s. Pidevalt töö juures kokku puutudes elurõõmsa nõukogude noorusega on sm. Sokka jäänud nooruslikult energiliseks ja aktiivseks, võttes alati osa kõigist teaduskonna üritustest, pikemat aega on ta olnud aktivistiks ametiühingu töös, samuti ka taastamistööde läbiviimisel.

R. Mänd

NÕUKOGUDE NOORE AVAR ELU

Kirjandusmuuseumi ühes uurijate toas istub suurte käsikirjadekaustadega kuhjatud laua taga helehallis ülikonnas lühikest kasvu noormees. Ta on süvenenud nii käsikirja lugemisse, et ei märkagi, et on juba muutunud hämaraks ja tarvis on süüdata elekter. Kui ta seda lõpuks teeb, heidab ta ka pilgu kellale ja väike rahulolematuse korts ilmub ta kulmude vahele — muuseumi sulgemiseni on jäänud vaid kümme minutit. Aga just nüüd sattus ta huvitavatele materjalidele, mida oleks vaja kohe läbi lugeda. Lugemine ise võtab aga küllaltki aega, kuna on tegemist originaal-materjalidega ja rahvaluule kirjapanejate käekiri on tihtigi kaugel kalligraafiast. Pealegi ei saa mitmel järgneval päeval muuseumi tulla: homme on kirjandusringi juhatuse nõupidamine, ülehomme komsomoli koosolek.

Kuid tänaseks tuleb igatahes lõpetada. Ja kahjutundega suleb Heldur Niit muinasjuttude käsikirjad ning kogub kokku oma märkmete lehed.

Kuigi diplomitöö tegemine kuulub järgmise semestri tööülesannete hulka, tutvub ta juba nüüd materjalidega. Heldur Niidu diplomitöö teemaks on «Eesti muinasjuttude kasutamisvõimalusi tänapäeval» ja see asetab noore uurija ette küllaltki vastutusrikkad ülesanded.

Kui meil üldse kirjanduspärandi ümberhindamine ja väljaandmine edeneb ebarahuldavalt, siis eriti vähe on tehtud tööd meie rikkaliku rahvaluulepärandi kasutamiseks. Siin seisab suur tööpõld meie kirjandusteadlaste ja folkoristide ees ning spetsialistide vähesuse tõttu peavad siin senisest hoopis suuremat osa hakkama etendama noored jõud.

Ja üks nendest on Heldur Niit — tagasihoidlik noormees ajaloo-keeleteaduskonna viimaselt kursuselt.

Nagu kõigile Nõukogude Eesti noortele, nii ka Heldur Niidule avas tööröömsa elu nõukogude võim. 1947. a. Heldur Niit astus pärast keskkooli lõpetamist Tartu Riikliku Ülikooli õppima eesti filoloogiat. Juba esimestel kursustel hakkas ta aktiivselt osa võtma ühiskondlikust tööst. Kui ülikoolis loodi Üliõpilaste Teaduslik Ühing, sai Heldur Niidust üks selle liikmeid. Oma põhjaliku ainekäsitlemisega paistsid silma tema kirjandusringis ettekantud teaduslikud tööd «F. R. Faehlmann ühiskondliku võitlejana» ja «Tänapäeva kolhoosifolkloori temaatika».

Kuid sellega ei piirdu veel sugugi Heldur Niidu ühiskondlik tegevus. Ta on ka rühmavanemaks oma õpperühmas, kus ta on suutnud tunduvalt tõsta õppedistsipliini, nii et käesoleval semestril põhjuseta puudumised on likvideeritud.

Kui veel lisada, et ta on aktiivne kommunistlik noor ja pidevalt olnud õppetöös eesrindlane, siis võib teha vaid ühe järelduse — Heldur Niit on ajaloo-keeleteaduskonna eesrindlikumaid üliõpilasi, keda võib eeskujuks seada teistele meie kollektiivi liikmetele.

O. Kruus

Nõukogude rahva teenistuses

Karl Orviku, geoloogia kateedri juhataja, on kateedri teaduslikule uurimistööle andnud määrava suunana Eesti NSV kvaternaargeoloogia uurimise. Seda suunda kodanlikus Eestis süstemaatiliselt ei viljeldud, kuigi see on väga tähtis rahvamajanduse seisukohast, sest just kvaternaarsed lademed etendavad otsustavat osa muldade tekkimise ja arenemise protsessis. Neil uurimistel K. Orviku esimesena Eesti NSV-s hakkas rakendama kelmemonoliidi meetodit, mille kohta on avaldanud töö TRÜ toimetistes. K. Orviku on pidanud tihedat kontakti NSVL juhtivate geoloogiliste uurimisasutistega Moskvas ja Leningradis. Nõukogude Liidus kasutatavate uurimismeetodite omandamiseks lähetas ta kateedri liikmeid Moskva tööle uurimislaboratooriumidesse. Eesti NSV-s on kateedri teaduslik töö kooskõlastatud ENSV Teaduste Akadeemia Geoloogia Instituudi kaudu, mille töödest K. Orviku võtab osa direktori asetäitjana ja TA korrespondeeriva liikmena.

Kateedri õppetöö on K. Orviku rajanud kindlale alusele. Tema püüdeks on olnud üliõpilasi varakult juhatada uurimistööle. Selle eesmärgiga on ta ise lugenud paljusid eriaineid ja juhatanud välistöid õppepraktikail. Et üliõpilasi otseselt tutvustada nõukogude geoloogide uurimismeetoditega, on ta saatnud neid menetluspraktikale NSV Liidu geoloogilistesse uurimisasutistesse, millede poolt hiljem on saadud väga tunnustavad hinnangud üliõpilaste ettevalmistuse kohta. Õppemetoodilise büroo liikmena on K. Orviku kaasa aidanud õppetöö taseme tõstmisele teaduskonna ulatuses. Võitluses kateedri töö edasise parandamise eest seisab sm. Orvikul ees veel suuri ülesandeid, mille täitmisele on kogu jõuga rakendunud terve kollektiiv.

Prof. A. Vaga

Üha paremate tulemuste eest

Arstiteaduskonna õppejõudude hulgas on üks eesrindlikumaid dotsent Ernst Raudam, kes ulatuslikku pedagoogilist ja organisatsioonilist tööd ühendab intensiivse teadusliku tegevusega.

Juba üliõpilaspõlves ja pärast ülikooli lõpetamist teostatud teaduslikud tööd näitasid sm. Raudami oskust mitte ainult teostada kliinilis-eksperimentaalseid ja eksperimentaalseid uurimisi, vaid ka teha praktilisele meditsiinile väärtuslikke üldistusi.

Kõikides töödes on sm. Raudam lähtunud I. P. Pavlovi õpetusest kõrgema närvisüsteemi tegevuse kohta.

Suurimaks kliinilis-eksperimentaalseks tööks on sm. Raudamil tema kandidaadiväitekiri «Tsentraalreflektoorsest leukotsütoosist entsefalograafia puhul», mille eest talle omistati 1949. a. meditsiiniliste teaduste kandidaadi kraad.

Sm. Raudam omab oma erialal suuri teoreetilisi teadmisi ja rakendab neid oskuslikult oma teaduslikus uurimistöös, pedagoogilises töös ja kliinilises praktikas.

Üheaegselt me tunneme sm. Raudamit ka kui head organisaatorit praktilises tervishoiuvõrgus — ta töötab Vabariikliku Tartu Kliinilise Haigla peaarstina.

Sm. Raudami senine tegevus lubab meil oodata ja nõuda temalt veel viljakamat tegevust meie ülikooli viimiseks Nõukogudemaa kõrgemate koolide esiritta.

A. Räni

Töö rahu nimel

Sügavad kortsud laubal tunnistavad, et sm. Senni Nappa noorus pole olnud selline nagu meil, nõukogude noortel. Napisõnaliselt räägib see vana töölisnaine oma elust kodanlikul ajal, alandavast ja vähetasuvast tööst suurtöösturi juures.

Juba seitsmendat aastat töötab sm. Nappa nüüd pottsepa abitöölisena. Töökaaslased ja tööjuhataja iseloomustavad sm. Nappat kui eesrindlikku töötajat, kes täidab alati laitmatult temale määratud ülesanded. Tubli tööline varustab müüriseguga 2—3 töölist ja on täitnud oma töönorme kuni 270%-liselt. Ei ühtegi päeva puudumist pikkade tööaastate jooksul, — juba seegi iseloomustab kujukalt tema tööd.

Sm. Nappa on tavaline tööline, kelle taolisi meie kollektiivi hulgas on palju. Kuid igaüks neist annab oma panuse meie ülikoolile. Ja nüüdki, rääkides lähenevaist oktoobripühadest, lubab tubli seltsimees anda oma parim töös, et sellega lisada oma osa võitlusse rahu eest.

I. Torim

ÜTÜ teaduslik-metoodilised seminarid

Kuigi ÜTÜ on oma töös saavutanud märkimisväärset edu, esineb siiski meil üliõpilaste iseseisva teadusliku töö organiseerimisel seni veel palju olulisi puudusi. Üheks valusamaks küsimuseks praegu on üliõpilaste iseseisva teadusliku uurimistöö tehnika, metoodika ja juhendamise puudulikkus paljudes ÜTÜ ringides. ÜTÜ nõukogu ja osakonnanõukogud ning kateedrid ei ole seni vajaliku süstemaatilisusega tegelnud eesrindliku teadusliku uurimistöö tehnika ja metoodika kogemuste levitamisega ringides, ei ole küllaldaselt populariseerinud paremate ringide töökogemusi ja uurimismeetodeid.

Nende puuduste likvideerimiseks otsustas ÜTÜ nõukogu korraldada teaduskonniti teaduslik-metoodilised seminarid. Seminarid tuleb läbi viia 20. novembri paiku ühe või kahe istungiga olenevalt vajadusest.

Arutusele tuleb kaks põhiteemat: a) teadusliku töö tehnikast ja b) teaduslikus uurimistöös ringides kasutatud töömeetoditest ja kateedrite poolt teostatava juhendamise metoodikast.

Selle ürituse läbiviimine paneb dekanaatidele ja ÜTÜ teaduskondlikele juhendajatele ülesande kindlustada 2 põhiettekannet õppejõududelt ülalmainitud teemadel ja 2—3 kaasettekannet kateedritelt juhendamise osas omandatud kogemustest. Samal ajal tuleb ÜTÜ osakonnanõukogudel ette valmistada teaduslikus töös edukatelt üliõpilastelt ja eriti uurimiskollektiivide juhtidelt 4—5 sõnavõttu nende poolt kasutatud töömeetoditest, nende häist ja halbadest külgedest, raskustest teaduslikus töös jne.

Seminar tuleb organiseerida ja läbi viia elava loomingulise diskussiooni olukorras nii, et ta viiks eesrindlike kateedrite ja ÜTÜ liikmete, ringide, eriti aga uurimiskollektiivide kogemuste omandamisele kogu teaduskonna ulatuses.

Kõik praktilised ülesanded seminari ettevalmistamisel tuleb lahendada lähemail päevil ja juba 10. novembriks tuleb ÜTÜ nõukogule teatada seminari läbiviimise aeg ja ettekandjate nimed.

Arvestades seminaride suurt tähtsust on vaja tarvitusele võtta kõik abinõud selleks, et kindlustada nende täielik õnnestumine.

K. Siilivask,
ÜTÜ nõukogu esimees.

Ettevalmistus olümpiaadiks hoogsamaks!

Ettevalmistused esinemiseks olümpiaadil toimuvad õigusteaduskonnas praegu igal kursusel. Eriti aktiivne on selles suhtes I kursus, kus on loodud oma näitering, vokaalduett ja kus osavõtt teaduskonna isetegevusringidest on kõige rohkearvulisem. Rahule võib jääda ka olukorraga II kursusel, kus parimatest isetegevuslastest võib nimetada Jaanust, Voltrit ja Loodi. Ka III kursus on suhtunud isetegevustöösse tõsiselt.

Võrdlemisi passiivsed on aga olnud IV ja V kursus, kusjuures V kursusel tegelevad isetegevusega vaid Pajupuu, Hiir, Sisask ja Indre. IV kursusel aga üliõpilased Mering ja Piliste, keda mullu tunti näiteringi aktiivsete liikmetena, on tänavu sellest tööst hoopis loobunud. Muidugi on niisugune suhtumine väär.

Isetegevuse edukat käiku on takistanud olulisel määral organiseerimatus repertuaari muretsemisel. Oleks aeg, et TRÜ klubi sellega tõsiselt tegelema hakkaks. Sama kurb on lugu ka kunstiliste juhendajate osas, keda tuleb otsida «erateel».

A. Zujeva,
õigusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Hinnatav algatus

Arstiteaduskonna raviosakonna II kursuse hiljutine üldkoosolek võttis vastu otsuse, mille alusel kõik üliõpilased sel kursusel tellivad ajalehe «Tartu Riiklik Ülikool» vähemalt käesoleva aasta lõpuni. Samuti võeti vastu otsus esitada üleskutse kõikidele TRÜ teaduskondadele ja kursustele järgneda meie eeskujule.

Kursusekolmik:
E. Kase, U. Meikas, E. Lass.

Seinalehtede ülevaatus

Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva puhul toimub TRÜ komsomoli- ja a/ü komitee korraldusel Tartu Riikliku Ülikooli seinalehtede ülevaatus. Ülevaatus toimub 9. ja 10. novembril TRÜ klubis, seinalehtede hindamise tulemused avaldatakse 10. novembril. Seinalehtede toimetajatel palutakse lehed tuua klubisse 9. novembri hommikul.

J. Leppik

Meie lehe järgmine number ilmub reedel, 16. novembril s. a.

Vastutav toimetaja **J. Feldbach**

Juhi ajalooline kõne

Kümme aastat tagasi, 6. novembril 1941. a., esines Moskva Töörahva Saadikute Nõukogu laiendatud istungil ajaloolise kõnega NSV Liidu rahvaste suur juht seltsimees Stalin.

See oli ajal, mil fašistlikud hordid raevunud hullumeelsusega rüüstasid meie kallist kodumaad ning purustasid nõukogude tööliste, talupoegade ja intelligentsi tööga loodud linnu ja külasid. Nelja kuu jooksul püüdis loomastunud vaenlane tagajärjetult uputada verre maailma eesrindliku rahva, kangelasliku nõukogude rahva vabadust ja õnnelikku elu.

Selles äärmiselt pingelises rindeolukorras kõlas Moskvas suure väepealiku seltsimees Stalini kindel ja rahulik hääl:

„Meie võitlus on õiglane — võit jääb meile!"

Seltsimees Stalin näitas, et hitlerlik armee vältimatult purustatakse ning tugevdas seega kõigi nõukogude inimeste usku meie õiglase võidu võidusse.

Kallale tungides meie maale lootsid hitlerlased luua üldist koalitsiooni meie vastu. Nad lootsid nõukogude korra ebakindlusele ja Nõukogude Armee nõrkusele. Seltsimees Stalin paljastas selle lootuse tühisuse ja märkis, et vaenlasel ei õnnestunud murda meie kangelasrahva vastupanu, et hitlerlaste hullumeelne „välksõja" plaan on nurjunud, et fašistliku armee jõud on tunduvalt nõrgenenud. Seevastu aga Nõukogude Liidu jõud on pidevalt kasvanud ja tema reservid on alles lahti rullumas täies ulatuses.

„Ette võttes kallaletungi meie maale," kõneles seltsimees Stalin, „arvestasid saksa fašistlikud röövvallutajad, et nad kindlasti suudavad „toime tulla" Nõukogude Liiduga poolteise-kahe kuu jooksul ja jõuda selle lühikese ajaga Uurali-ni. Peab ütlema, et sakslased ei varjanud seda „välkvõidu" plaani. Vastupidi, nad tegid sellele kõigiti reklaami. Tõsiasjad aga näitasid kogu „välk"-plaani kergemeelsust ja alusetust. Nüüd tuleb see meeletu plaan lõplikult nurjunuks lugeda."

Seltsimees Stalin määratles geniaalse selgusega teise maailmasõja iseloomu. Ta näitas et „sakslased peavad praegu vallutuslikku, ebaõiglast sõda, mille eesmärgiks on võõra territooriumi vallutamine ja võõraste rahvaste allaheitmine... Erinevalt hitlerlikust Saksamaast peavad Nõukogude Liit ja tema liitlased vabadussõda, õiglast sõda, mille eesmärgiks on Euroopa ja NSVL orjastatud rahvaste vabastamine hitlerlikust türanniast."

Seltsimees Stalin paljastas hitlerlaste fašistliku olemuse, kuigi need end kangekaelselt nimetasid „natsionaal-sotsialistideks". Seltsimees Stalin näitas et hitlerlastele pole tähtsad rahvuslikud huvid, vaid et nad on imperialistid, vallutajad, rõhujad. „Hitlerlaste partei on imperialistide, seejuures kõige kiskjalikumate ja röövellikumate imperialistide partei kõigi maailma imperialistide hulgas." Seltsimees Stalin näitas, et hitlerlased pole sotsialistid, nagu nad end nimetavad, vaid „Hitleri partei on demokraatlike vabaduste vaenlaste partei, keskaegse reaktsiooni ja mustasajaliste pogrommide partei."

Seltsimees Stalin näitas, et nõukogude rahvas ja Nõukogude Armee võitlevad vabaduse eest, kestva ja õiglase rahu eest kogu maailmas. Et seda aga saavutada, oli tarvis purustada hitlerlik armee.

Inimvärdjad hitlerlased tahtsid hävitada võimast sotsialistlikku riiki — NSV Liitu ja muuta nõukogude vaba rahva oma õigusteta orjadeks. Veel rohkem, nad tahtsid hävitada nõukogude rahva. Nad karjusid hüsteeriliselt, et nad tahavad hävitussõda NSV Liidu rahvastega. „Noh olgu," ütles seltsimees Stalin, „kui sakslased soovivad hävitussõda, siis saavad nad selle."

Nõukogude rahvas ja Nõukogude Armee täitis selle Stalini käsu. Ennastsalgava võitluse tulemusena purustati fašistlik röövarmee ning kiskjale anti viimane hävitav löök ta enda koopas. Fašistlik režiim purustati. Maailma vabadustarmastavad rahvad olid vabanenud inimühiskonna kõige koledamast katkust — saksa fašismist.

Kuid oli ka neid inimtüüpe, kes sellest suurest ajaloo õppetunnist midagi ei õppinud, või kuigi õppisid, siis ainult seda, mida ei oleks pidanud õppima (s. o. alatuid vahendeid inimeste massiliseks hävitamiseks). Need on imperialistid ja nende äraostetud palgasulased: kodanlikud natsionalistid, parempoolsed sotsialistid ja teised rahvareeturid — uue sõja õhutajad.

Nõukogude rahvas ja kõik vabadustarmastavad rahvad võitlesid teises maailmasõjas õiguse eest olla vabad, elada ja töötada parema tuleviku eest, kindla ja püsiva rahu eest kogu maailmas. Nad võitsid. Imperialistlikud haid ja nende palgasulased, igaliiki rahvareeturid aga põimisid ja põimivad võrke uueks maailmasõjaks, et hävitada töötava rahva võidu vilja.

Ei! See ei lähe korda! Võimas on imperialismivastane demokraatlik rahurinne maailmas. Mingisugune hüsteeriline kisa aatomist, vesinikust ega „välgust" ei hirmuta nõukogude inimest, kes on muutunud valitsejaks loodusjõudude purustava mõju üle. Nõukogude inimene on tunnetanud inimühiskonna seadused ja teab, kuidas ehitada paremat tulevikku. Laieneb ja tugevneb rahurinne maailmas, mille eesotsas seisab võimas NSV Liit — rahvaste rahu ja julgeoleku kindel kants.

G. Puis,
poliitökonoomia kateedri õppejõud.

MB 15588 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3041

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 36 (124) Laupäeval, 17. novembril 1951. a. IV aastakäik

Meie ülesanded valimiste eel

Hiljuti avaldati ajakirjanduses Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused rahvakohtute valimiste teostamisest ja valimiste määrustiku kinnitamisest. Nende seadluste kohaselt toimuvad meie vabariigi rahvakohtute uute koosseisude valimised pühapäeval, 23. detsembril 1951. a. otseste, ühetaoliste ja üldiste valimiste teel salajasel hääletamisel.

Rahvakohtute valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel on suur tähtsus meie vabariigi elus. Neil valimistel töötav rahvas otsustab, milliste isikute kätte usaldada sotsialistliku seaduslikkuse kindlustamine ja kaitse meie vabariigis, kellele anda Nõukogude seaduste rakendamise ja kohaldamise vastutavad ülesanded. Meie töötav rahvas läheb valimistele uhkena ja teadlikuna selles, et nõukogude kohtusüsteem on kõige demokraatlikum ja rahvalähedasem kohtusüsteem maailmas, mis avab töötavale rahvale endale laiad võimalused õigusemoistmisest osavõtmiseks ja mis näeb oma kõrgeimat ülesannet töötava rahva huvide kaitsmises ning kindlustamises.

Rahvakohtute valimiste ettevalmistamine peab toimuma meie töötajate poliitilise ja tööalase aktiivsuse uue tõusu tähe all. Selle organiseerimises, laialdase selgitustöö korraldamises elanikkonna hulgas langevad vastutusrikkad ülesanded ka meie ülikooli kollektiivile, eriti aga õigusteaduskonna õppejõududele ja üliõpilastele. Meie ees seisab eeskätt ülesanne organiseerida laialdast valimiseelset selgitustööd kursustel ja ühiselamutes, teenistujate hulgas, seinalehtedes ja mujal. Väsimatult tuleb selgitada nõukogude valimis- ja kohtusüsteemi tõeliselt demokraatlikku olemust, tema printsipiaalset erinevust vastavast kodanlikust süsteemist, järjekindlalt tuleb tutvustada nõukogude rahvakohtu tegevust ja võitlust töötajate huvide kaitseks.

Ent meie ülesanded ei piirdu oma kollektiivi raamidega. On loomulik, et meie üliõpilastel ja õppejõududel seisab ees ulatuslik töö agitaatoritena linna elanikkonna hulgas. Tõsisele tööle tuleb rakendada ülikooli agitatsioonipunkt. Töötav rahvas ootab ülikooli professoritelt, õppejõududelt ja üliõpilastelt sisukaid ja huvitavaid loenguid ja vestlusi valimiseelsel temaatikal.

Rahvakohtunike ja rahvakaasistujate valimiste läbiviimine asetab meie partei-, komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonidele tõsiseid ülesandeid. Meie aukohustuseks on organiseerida ulatuslikku ja intensiivset valimiseelset selgitustööd ja kindlustada, et meie töötav rahvas läheks valimistele teadlikuna, kõrge nõukogude patriotismi ja poliitilise aktiivsuse tähe all.

Noorsugu sammub rahukaitsjate avangardis

Maailma noorsugu elab praegu pidulike päevade tähe all — 10. novembril tähistati ülemaailmset noorsoopäeva, 17. novembril aga on rahvusvaheline üliõpilastepäev.

Neid päevi pühitsetakse igal aastal suure pidulikkusega rahu eest võitleva noorsoo pühadena suurte rahvusvaheliste organisatsioonide Ülemaailmse Demokraatliku Noorsoo Föderatsiooni (ÜDNF) ja Rahvusvahelise Üliõpilasteliidu (RÜL) juhtimisel.

ÜDNF-i põhikiri räägib sellest, et see organisatsioon on ühtne ja monoliitne oma püüdlustes kaitsta rahu ja demokraatiat kogu maailmas. Föderatsiooni poolt kaitstavad kõrged ideed on ÜDNF-i ümber koondanud laiad progressiivse noorsoo hulgad kogu maailmas. Ainuüksi viimasel föderatsiooni nõukogu istungil võeti tema ridadesse vastu 42 uut noorsoo ja üliõpilaste organisatsiooni 30 erinevalt maalt. Praegu ühendab ÜDNF kui populaarseim noorsoo-organisatsioon maailmas kokku 75 miljonit noormeest ja neidu 80 erinevalt maalt.

ÜDNF-i üritused leiavad palavat toetust kõigi maade noorte poolt. Heaks näiteks sellest oli käesoleva aasta augustis ÜDNF-i ja RÜL-i poolt korraldatud kolmas ülemaailmne noorsoo ja üliõpilaste festival rahu kaitseks. Vaatamata inglise-ameerika imperialistide katsetele festivali nurjaajamiseks kogunes Berliini üle 26 000 noormehe ja neiu 105 maalt. Nendele lisandus veel 2 miljonit noort sakslast.

Festivalist osavõtjad tõotasid pidulikult anda kogu oma noorusliku jõu inglise-ameerika agressorite poolt plaanitsetava uue verise tapatalgu vältimiseks, võitluseks rahvaste vabaduse ja õnne eest.

Nõukogude noormehed ja neiud moodustavad ÜDNF-i ridades eesrindliku osa noorte rahu eest võitlejate armeest. Ülemaailmset noorsoopäeva tähistas nõukogude noorsugu uute saavutustega kõigil elualadel. Oma allkirju Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusel kinnitavad meie noored ennastsalgava ja pingsa tööga oma sotsialistliku kodumaa — kogu maailma rahukantsi edasisel tugevdamisel. Ka nõukogude üliõpilased, tähistades rahvusvahelist üliõpilastepäeva, võivad raporteerida tublist tööst ja väljapaistvatest edusammudest maailma eesrindlikema teaduse omandamisel.

Maailma noored teavad, et rahu ei tule oodata, vaid see tuleb kätte võita. Selle loosungi all võitleb progressiivne noorus kõigis maades, olles kindlalt veendunud oma jõududes, olles veendunud rahuürituse võidus. Rahu, demokraatia ja sotsialismi leeri eesotsas seisab Nõukogude Liit, rahuleeri võitlust juhib ja innustab inimkonna suurim geenius ja rahulipukandja seltsimees Stalin. Ja noored teavad, et seal, kus on seltsimees Stalin, seal on ka võit!

L. Kaaramaa

Püsiva rahu eest rahvaste vahel

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv tähistas oktoobripühi pidulikult. Viidi läbi rida üritusi nõukogude rahva suure pidupäeva tähistamiseks.

5. novembril toimus aulas õppejõudude, üliõpilaste, teenistujate ja tööliste pidulik koosolek Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva auks. Päevakohase kõnega esines koosolekul parteibüroo sekretär sm. Köörna, mille järel teaduslik sekretär sm. Maaroos tegi teatavaks rektori käskkirja parimate teenistujate ja üliõpilaste esiletõstmise kohta. Vaimustatult otsustasid koosolijad saata tervituse nõukogude rahva targale juhile suurele Stalinile.

Rohkearvuliselt võttis ülikooli kollektiiv osa linna töötava rahva oktoobridemonstratsioonist. Lehvivate lippude all, rohkearvulisi rahutemaatilisi loosungeid kandes möödusid ülikooli kolonnid tribüünist. Vastuseks tribüünilt hüütud loosungeile kõlasid demonstratsiooniväljakul kauakestvad mürisevad hurraahüüded nõukogude teaduse auks, võitmatu rahuürituse auks, Nõukogude kodumaa ja bolševike partei auks, seltsimees Stalini auks. Üliõpilaste meeskoor möödus tribüünist Rahvusvahelise Üliõpilasliidu hümni lauldes.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeval kinnitas TRÜ kollektiiv taas kord oma tahet kogu jõuga võidelda Nõukogude kodumaa võimsuse suurendamise eest, püsiva rahu eest rahvaste vahel.

E. Mänd

TEADUSLIKUST TÖÖST

Üliõpilaste Teaduslik Ühing EPA-s

Õppetöö kõrval on EPA-s pühendatud suurt tähelepanu ka üliõpilaste teaduslikule tööle kui tähtsale kommunistliku kasvatustöö vahendile.

EPA ÜTÜ Nõukogu juures töötab praegu 3 osakonnanõukogu (agronoomia-, metsandus- ja veterinaarteaduskonnas) 14 ÜTÜ ringiga. Novembrikuu jooksul on plaanis ette nähtud luua osakonnanõukogud veel zootehnika osakonna juurde ja osakond kolme uue teaduskonna (maaparandus-, mehhaniseerimis- ja hüdro-melioratsiooniteaduskonna) ulatuses.

EPA ÜTÜ Nõukogus on käimas ettevalmistus märtsikuus toimuvaks EPA ÜTÜ I konverentsiks. Detsembrikuus viiakse osakondades läbi temaatilised konverentsid, mis on pühendatud vene ja nõukogude teaduse prioriteedile.

A. Kuusik,
EPA ÜTÜ Nõukogu esimees.

Puuduliku organiseerimise tagajärjed

Hiljuti toimus eesti XVIII sajandi väljapaistvale demokraadile Fr. R. Kreutzwaldile pühendatud teaduslik konverents. Konverentsil esitati neli ettekannet TRÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule ning eesti keele kateedri õppejõududelt, kus käsitleti Kreutzwaldi maailmavaadet, tema kirjanduskriitilisi seisukohti ja tegevust folkloristina ning keelemehena.

Ettekanded olid küllalt sisukad selleks, et kutsuda esile elavaid mõteavaldusi konverentsist osavõtjate poolt. Seda enam ebaloomulikuks tuleb tunnistada fakt, et ainsaks sõnavõtjaks oli teadusala prorektor prof. Martinson, ettenähtud diskussioon aga jäi ära.

Konverentsi korraldajate nõrgast tööst kõneleb ka see, et konverentsist osavõtjate arv jäi väga väikeseks.

Seega ei täitnud see oluline konverents ebarahuldava organiseerimise tõttu täielikult oma ülesannet. See on hoiatavaks signaaliks sellest, et meil ei peeta veel vajalikul määral silmas seltsimees Stalini õpetust loova diskussiooni vajalikkusest teaduse arendamisel, ja kohustab edaspidi taolisi üritusi hoolikamalt ette valmistama.

Ü. Tonts

PARTEI ELU

Parteiharidustöö ideelise taseme edasise tõusu eest

On möödunud juba poolteist kuud õppetöö algusest ülikooli parteiharidusvorgus. See annab võimaluse teha esimesi kokkuvõtteid ning järeldusi õppetöö käigust, et vältida edaspidi esinenud puudusi.

Võib rahuldustundega konstateerida, et nii poliitkoolides kui ka ringides tõuseb järkjärgult õppijate aktiivne osavõtt õpingutest, et loenguilt puudujate arv pidevalt kahaneb. Kui esimesest õppusest võttis osa kokku 81,6%, siis teisest juba 84,2%, kolmandast 85%, neljandast 87,5% ning viiendast 88% õppijatest.

Eeskujulikumate poliitkoolide ning -ringide hulka hea õppedistsipliini poolest kuuluvad need, kus propagandistideks on sm-d Reinaru, Lehari, Jannus, Taev, Võrse ning Salumaa.

Märkimisväärne on see, et neis koolides ja ringides, kus propagandistid suutsid luua hea kontakti auditooriumiga, valmistuvad korralikult tunniks ette, huvitavalt peavad oma loengu, osavõtjate arv mitte ainult ei kahane, vaid suureneb nende arvel, kes esialgu jäid õppijate nimekirjadesse kandmata.

Nii asusid uustulnukatena õppima sm. Jannuse poolt juhitavasse õpperingi sm-d Kull, Lendre, Kadak ning sm. Leegeni poolt juhitavasse poliitkooli sm-d Laasmaa, Kruuse, Murd, Rajamäe.

Mõlemad propagandistid peavad oma loenguid kõrgel ideelisel tasemel, saavutavad õppijate kõrge aktiivsuse. Sm. Leegen elustab oma vestlusi näitlike vahenditega (kaardid, illustratsioonid, skeemid). Arusaadavalt ning elavalt viib läbi oma loenguid ka propagandist sm. Vigla.

Hoopis vastupidine olukord valitseb poliitkoolis nr. 5, mille juhatajaks oli sm. Loopmann. Kui siin esimesel loengul polnud ühtegi puudujat, siis neljandal loengul oli neid juba 8 ning viiendal 10.

On selge, et õppetöö kulgeb edukalt ainult nendes poliitkoolides, kus propagandistid on distsiplineeritud, valmistuvad korralikult loenguiks, peavad neid kõrgel ideelisel tasemel ning huvitavalt, kus pole formaalset suhtumist propagandisti vasutusrikkasse ülesandesse. Kahjuks ei saa seda öelda kõikide propagandistide kohta.

Nii sm. Seppo ei valmistu vajalikul määral loenguks, ei käsitle ettekantavat teemat huvitavalt.

Kõneldes ühel loengul imperialistide interventsioonist kodusõja päevil, ei avanud ettekandja imperialismi kiskjalikku loomust, jättis kirjeldamata selle interventsionistlikud sepitsused ka käesoleval ajal.

Sm. Seppo hoolimatut suhtumist oma ülesannetesse iseloomustab ka see asjaolu, et ta ei ole kordagi osa võtnud EK(b)P Tartu Linnakomitee juures korraldatavatest seminaridest. 18. oktoobril jättis ta loengu koguni pidamata.

Jämedat distsipliinirikkumist on endale lubanud ka propagandist sm. Virkoja. 18. okt. jättis ta loengu pidamata. Vähe sellest, ka 25. oktoobril kordas ta. distsipliinirikkumist, hilinedes loengule poole tunni võrra.

Suuremat huvi poliitharidusvõrgu õppetöö läbiviimise vastu peavad tundma teaduskondade partei-algorganisatsioonide sekretärid, ametiühingu büroode esimehed, komsomoli-algorganisatsioonide sekretärid. Seni on aga parteiorganisatsioonide sekretäridest isikliku juuresviibimisega jälginud poliitkoolide ja -ringide tööd ainult sm. Koren (arstitk.).

Enam kaasabi peavad osutama poliitharidusvõrgu tööle ka teaduskondade ning osakondade administratsiooni esindajad. Tuleb likvideerida olukord, kus üksikud töötajad vabandavad õppusele ilmumatajäämist tööga, vihjates seejuures ühe või teise administratsiooni esindaja sellekohasele korraldusele, mis näiteks leidis aset Alise Kaveriga (KKT), Liidia Lepaga (majandusosakond), Richard Polliga (mat.-loodusteaduskond).

Peab tegema lõpu süstemaatilisele poliitõppustest põhjendamata puudumise juhtumitele, mida lubavad endale mõned õppijad, nagu näiteks Hilda Suurpere, Ralf Viigipuu jt.

Kahe silma vahele on seni jäänud nende ülikooli töötajate õppedistsipliin ning õppeedukus, kes õpivad Marksismi-leninismi Õhtuülikoolis. Samal ajal aga ulatub puudujate protsent ülikooli töötajate seas kahekümneni. Rida seltsimehi puudub loenguilt pidevalt, nagu näit. sm-d Toomari, Ojamaa, Trummal, Käer-Kingisepp, Käosaar, Rägo, Teiss. Mõned aga, nagu sm-d Tidriksaar, Uustal, Leet. pole tänavu käinud loenguil ühtki korda.

Üheksateistkümnel õhtuülikoolis õppival isikul on võlgnevusi eksamites, neist viiel isegi mitmes ainest. Nii on kolmes aines võlgnevusi sm-tel Elkenil, Laaril, Suurkaskil ning Teissil.

Meie kõikide ühine ülesanne seisab praegu selles, et parteiharidusvõrgu töö kulgeks hästi organiseerituna parteilise propaganda ideelise taseme edasise tõusu tähe all.

B. Rochlin,
parteikabineti juhataja

Tõstkem seinalehtede osa kasvatustöös!

**

Leht, mis ei rahulda

Juba mõnda aastat antakse TR Ülikoolis välja fotolehte, mille vastu tuntakse elavat huvi. Ent kahjuks ei saa me fotolehega tema praegusel kujul rahule jääda.

Esiteks ilmub leht väga ebaregulaarselt. Praegu näeme fotolehes peamiselt pilte üritustest, mis toimusid septembrikuus. Teiseks puuduseks on lehe sisu juhuslikkus, plaanitus. Piirdutakse vaid igasuguste üleülikooliliste ürituste peegeldamisega, toimetajate omapoolset initsiatiivi on märgata vähe. Materjali juhuslikkuse näiteks võib olla see, et Ülemaailmse Rahunõukogu läkitusele allkirjade andmise käiku valgustavatel fotodel näeme mitu korda üht ja sedasama üliõpilast läkitusele alla kirjutamas. Toimetajate initsiatiivi puudumisest aga kõneleb see, et fotolehes ei ole peaaegu üldse kajastamist leidnud mitmekesine õppe-, teaduslik ja ühiskondlik töö. Lõpuks tahaks soovida, et edaspidi igale fotole lisataks ka vastavalt kujundatud ja hästisõnastatud selgitav tekst, mille puudumisel fotod jäävad väheütlevaiks.

Kinokabineti näol on TRÜ-s olemas tugev baas hea, sisuka fotolehe regulaarseks väljaandmiseks. Vaja on aga, et komsomoliorganisatsioon ja ametiühing pööraksid enam tähelepanu sellele küsimusele, moodustaksid alalise toimetuse ja kindlustaksid esinevate puuduste kohese kõrvaldamise.

P. Sarapuu

Julgemalt käsitella aktuaalseid probleeme

Ülikooli komsomoli- ja ametiühingukomitee poolt korraldati Tartu Riiklikus Ülikoolis ilmuvate seinalehtede ülevaatus, et parandada nende taset ja ühiselt asuda seinalehtedes esinevate puuduste kõrvaldamisele.

Ülevaatus näitas, et meie seinalehtede toimetused on põhiliselt õigesti mõis nud nende ees seisvaid vastutusrikkaid ülesandeid, olles kontaktis ülikooli elu tähtsamate küsimustega. Ülevaatusel olid esindatud kõik ülikoolis ilmuvad seinalehed, välja arvatud KKT ja Näituse tänava ühiselamu, kes ei arvanud heaks oma lehti ülevaatusele tuua. Teaduskondades ilmuvaist seinalehtedest osutus parimaks arstiteaduskonna farmaatsiaosakonna „Progressiivne Farmaatsia", mille sisu näitab kätte töös esinevaid puudusi ja mobiliseerib üliõpilaskonda neid kõrvaldama. Ka välimuselt on leht korralikult kujundatud.

Esile võib tõsta ka õigusteaduskonna „Juristi" ja geoloogiaringi häälekandjat „Vasar". Esimeses on avaldatud eesrindlike üliõpilaste fotosid, lehes leidub häid kriitilisi artikleid mitmesugustel teemadel. „Vasar" aga paistab silma sellega, et siin on erinevalt teistest seinalehtedest püütud printsipiaalselt analüüsida ka teadusliku töö küsimusi. Ent mõlemal lehel on ka puudusi — „Juristis" pole hästi lahendatud lehe murdmise probleem, geoloogiaringi seinaleht aga kannab väheütlevat, šabloonset nimetust ja on lohakalt kujundatud.

Kõrvuti nende paremate seinalehtedega oli ülevaatusele esitatud ka tunduvalt nõrgemaid, nagu arstiteaduskonna „Meediku Rada", „Stomatoloogia" jt. Artiklid neis seinalehtedes on üldsõnalised ja paiguti maha kirjutatud ajalehtedest (A. Vaino „Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni rahvusvahelisest tähtsusest"). Pildid ja karikatuurid kas puuduvad või on halvad.

Välklehtedest on parim ajalookeeleteaduskonna „Õpperühmade Teataja", mis terava kriitikaga mitmesugustes vormides piitsutab üliõpilaste tegevuses esinevaid väärnähtusi.

Ühiselamute seinalehtedest väärib esiletõstmist Kastani tän. ühiselamu seinaleht „Noor Mõte". Pühendades peatähelepanu Oktoobrirevolutsiooni aastapäevale, pole seinaleht unustanud ka TRÜ juubeli, sotsialistliku võistluse ja rahu eest võitlemise küsimusi.

Lubamatult lohakalt on koostatud Tiigi tän. ühiselamus ilmuv seinaleht „Loov Mõte". Siin puudub isegi märge selle kohta, kelle häälekandjaks leht on. Ei rahulda ka sama ühiselamu välkleht „Häire".

Tuleb märkida, et seinalehtedes leiab vähe kajastamist meie noorsoo kommunistliku kasvatamise probleem, võitlus kodanlike igandite vastu üliõpilaste teadvuses ja käitumises.

Komsomoli- ja ametiühingukomiteel on viimane aeg hakata pidevalt juhendama seinalehtede toimetusi, et tõsta lehtede ideoloogilist taset, muuta nad sisukamaks ja suunata neid keskseste probleemide võitlevale käsitlemisele.

Teiselt poolt on aga vaja ka seda, et toimetused ise püüaksid vältida šablooni töös, rakendaksid uusi mõtteid, uusi tööviise ja julgemini tõstaksid lehe veergudel üles uusi, teravaid probleeme.

A. Käärik
P. Loškina
P. Luigaleht

NOORTE LOOMINGUT

Sõjale „ei!“

Üks sõna püsib miljonite meeltes
ja võimsalt kõlab iga rahva suus.
Ta mõte ühine, vaid eri keeltes,
tast räägib hindu, prantslane, tun-
[guus...
See sõna — rahu — inimmasse
[kõidab,
armeeks nad koondab rahu võidu
[eest,
armeeks, mis võidab, kahtlemata
[võidab
macarthurid ja nende röövarmeed.
Hüüd — «Rahu!» kõlab Varssavis,
[Pariisis
ja «Rahu!» hüüab miljonite mass.

See loosungiks on Jaaval ja Madridis,
ta nimel võitleb neeger USA-s..
Meil rahust laulab Robeson ja
[Neruda
ning rahvaile need laulud kalliks
[said.
Ei seda laulu lämmatada suuda
agressorid ja saagiahned haid.
Meil rahurinde iga võitleja on uhke,
et tööga vastab sõjale ta «Ei!»
Me kindlad: sõda üialgi ei puhke,
sest juhivad meid Stalin ja partei!

A. Eeimäe,
ajaloo-keeleteaduskonna
I kursuse üliõpilane

Aspirandi töö edukuse eeldustest

ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolised otsused ideoloogilistes küsimustes, loovad diskussioonid filosoofia, bioloogia, füsioloogia ja keeleteaduse alal suunasid nõukogude teadusliku ja õppe-kasvatusliku töö õiget arenemist, rikastasid teda põhjapanevate teaduslike saavutustega. Iga töö omab suure teadusliku väärtuse ainult siis, kui ta rajatakse neile eesrindliku teaduse saavutusile.

Partei ja valitsus on loonud avarad võimalused teaduste alal edasiõppijaile. Üheks selliseks teadlasi ettevalmistavaks asutuseks on aspirantuur. TRÜ teaduskondade kateedrite juures on ette nähtud ja avatud aspirantuur hulgaliste aspirantidega.

Aspirantuuri kestus on 3 aastat. Ühes oma eriala õppimisega tuleb aspirandil kirjutada selle aja jooksul väitekiri ehk dissertatsioon, mille koostamine omab eriti suure tähtsuse aspirandile. Ta õpib sellega tundma ja tegelikult ellu rakendama eksperimentaalset uurimistöö metoodikat asjatundliku juhendamise abil.

Kerkib üles küsimus, millistele põhimõtetele peab antud dissertatsioonitöö rajatud olema ja kuidas seda õigeaegselt, s. o. 3 aastaga lõpetada ning Õpetatud Nõukogu ees kaitsta, et omandada kandidaadi teaduslik kraad?

Asudes tööle iga aspirant koostab ühes oma teadusliku juhendajaga vastavalt nõuetele ja määrustele põhjaliku õppe- ja teadusliku töö plaani. Plaani õigeaegse täitmise tagab teadusliku juhendaja valvsus ja kontroll.

Väitekirja teema valik toimub vastava kateedri teadusliku töö probleemist kompleksse temaatika põhimõttel.

Teema valikul ja tööplaani koostamisel tuleb töötlemiseks valitud küsimus põhjalikult läbi mõtelda, et tööta ja juba alustatud töös ei satuks ületamatutele raskustele, mis võiksid põhjustada töö luhtumise või selle valmimise hilinemise. Seepärast tuleb temaatika valiku eel kindlustada uurimismaterjali saamine, töö teostamisel vajaliku instrumentaariumi, aparatuuri, keemiliste ühendite jne. olemasolu nõutaval hulgal.

Kui küsimuse lahendamiseks kogu materiaalne baas töövalmina on olemas, tuleb asuda töö metoodika valikule. Ettenähtud metoodika peab olema täisväärtuslik, vastates viimaseaja teaduslikele saavutustele ja eesrindlikule nõukogude teadusele. Õige metoodika valikust oleneb töö kõrge tase ja tulemuste väärtuslikkus. Seepärast on vajalik vahel eelkatsete teostamine parima metoodika valimiseks. Ettevalmistatult tööle asumine, õige ülesanne ja siht kindlustavad hea tahtmise ja püsivuse juures töö väärtuslikkuse ning õigeaegse valmimise.

Viimastel aastatel on nõuded kandidaadi väitekirjade suhtes tõusnud. Töötajad ka ise on nõudlikumaks muutunud. Selleks virgutavaks teguriks on olnud tööjuhendajate ja oponentide avaldatud kriitika ning töötajate arenev enesekriitika. Samuti on ülikooli Õpetatud Nõukogu valvsus teaduslikkude tööde kvaliteedi tõstmise osas kasvanud. Väitekiri peab vastama kõikidele teadusliku töö nõuetele ja peab omama kõrge ideelise, teadusliku ja praktilise väärtuse, et sellega arendada ja edasi viia nõukogude teadust.

Juhendajate ülesandeks on arendada töötajate loomingulist initsiatiivi. Igapäevases teaduslikus ja praktilises töös tuleb juhendajal aidata töötajal arendada bolševistlikku kriitikat, enesekriitikat ning üldse vaba kriitika metoodika rakendamist. See muudab iga töötaja teadmised põhjalikumaks ja eneseteadvuse kindlamaks.

Väitekirja õigeaegse valmimise tagavad plaani täitmisest täpne kinnipidamine, töötaja teadlikkus ja hea tahtmine, juhendaja valvsus ja printsipiaalsus. Tööle asudes tuleb aspirandil ühes oma eriala õppimisega kohe alustada ka väitekirja töötlemist. Arvestada tuleb seda, et teaduslik eksperimentaalne uurimistöö peab lõpule jõudma aspirantuuri teise aasta lõpuks. Väitekirja vormistamine, viimistlemine ning kaitsmisele ettevalmistus nõuab vähemalt pool aastat aega.

Aspirandi töö edukuse kindlustab põhjalikkude teoreetiliste teadmiste omandamine tihedas seoses praktilise eluga ja rikastumine kogemustega igapäevases töös. Igapäevane elu kinnitab väga tähtsaid ja sügavamõttelisi seltsimees Stalini sõnu sellest, et mida kõrgem on töötajate poliitiline tase ja marksistlik-leninlik teadlikkus, seda efektiivsemad on töötulemused. Juhindudes sellest seltsimees Stalini õpetusest muutub nooremate teaduslikkude kaadrite kasvatus ja ettevalmistus veelgi edukamaks ja põhjalikumaks ning aitab edasi viia ja arendada eesrindlikku nõukogude teadust töötava rahva huvides.

Prof. F. Lepp,
nakkushaiguste ja mikrobioloogia kateedri juhataja.

Ehitajad pingelises töös

Edukas õppetöö kulgemine vajab esmajoones head majanduslikku organisatsiooni, tugevat materiaalset baasi ja normaalseid töötingimusi.

Käesoleval kevadel võttis TRÜ adm.-majandusosakond oma töökavva seada uueks õppeaastaks töökorda ja teostada osaline või täielik remont õppehoonetel, nagu Vana-Anatoomikum, pearaamatukogu, peahoone, keemiahoone, kõik ühiselamud jne. Peale selle otsustati teostada mitmesugust jooksvat remonti ja parandustöid inventari juures. Kapitaalehituse alal oli ette nähtud alustada treeningvõimla ehitustöödega Mitšurini tn. 37.

Nimetatud töid teostab majandusosakonna juurde moodustatud remontgrupp vastavate inseneride juhtimisel.

Kuidas on TRÜ möödunud ehitusperioodil oma ülesannetega toime tulnud?

Igaüks vist mäletab Vana-Anatoomikumi fassaadil sõjajälgi — mürsuauke ja mahalangenud krohvi. Praegu aga tõuseb Toome puiestiku tagant esile nägus õppehoone, mis kuulub ülikooli vanemate ehituste hulka. Mitte ainult välis-, vaid ka siseilme on anatoomikumil muutunud: kõikides auditooriumides, laboratooriumides, kabinettides ja kõrvalruumides on läbi viidud kapitaalremont ja ka inventari parandustööd.

Pearaamatukogu pole oma välisilmelt muutunud. Peauksest sisse astudes aga tervitab igat raamatukogu külastajat puhas, avar ja valgeks värvitud esik, trepikojas leiate uue garderoobi ja ülal teisel korrusel värskelt värvitud lugemissaalid, kus nüüd raamaturiiulite asemel asetsevad klaasustega raamatukapid.

Uute õpperuumide muretsemiseks võeti ette peahoone keldrikorruse ümberehitamine. Varakevadel asus majandusosakonna remontgrupp nimetatud töö teostamisele, ja 1. septembriks oldi niikaugel, et õppeosakond võis seitse uut auditooriumi vastu võtta.

Majandusosakonna ehitusgrupi üheks mahukamaks tööks osutus treeningvõimla püstitamine Mitšurini 37. Praegu on hoone juba osaliselt katuse all, sisetööd viiakse läbi talvekuudel.

Paralleelselt treeningvõimla püstitamisega algas botaanika-aias kasvuhoone taastamine.

Remondi- ja ehitustöid on teostatud veel marksismi-leninismi kateedri hoones.

Üldiselt olgu mainitud, et käesoleva aasta ehitusperiood on kulgenud küllalt raskeis tingimusis ja majandusosakond ei ole küllaldasi tulemusi saavutanud. Kuigi remontgrupi töölised töötasid tükitöö alusel, ei ole nende tööviljakus veel vajalikul kõrgusel.

Remontgrupi juhtivad jõud ja a/ü. alakomitee ei organiseerinud brigaadidevahelist sotsialistlikku võistlust, ei rakendatud stahhaanovlikke töövõtteid ja eesrindlikku tehnikat. Ei ole praktiseeritud parimate töötajate esiletõstmist. Need vead tuleb nüüd parandada.

A. Ots

Kasvatustööd tuleb veelgi parandada

Kasvatustöö üliõpilaste ühiselamuis omab suurt tähtsust üliõpilaste kujundamisel tublideks nõukogude spetsialistideks. Sellepärast on vajalik, et nii üliõpilasnõukogud kui ka komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid, aga ka õppejõud senisest läbimõeldumalt ja päremini tegeleksid selle vägagi tähtsa küsimusega. Vaatleme lähemalt, millisel määral on tegeldud kommunistliku kasvatuse küsimustega TRÜ Tiigi tänava üliõpilaste ühiselamus.

Kasvatustöö vormidest on siin senini leidnud rakendamist vestluste organiseerimine toaelanike vahel tähtsamate sise- ja välispoliitiliste sündmuste üle. Nõukogu ei ole aga senini suutnud olla suunavaks ja juhtivaks organiks vestluste läbiviimisel, mistõttu üritused on toimunud üliõpilaste, eeskätt õigusteaduskonna üliõpilaste algatusel. Eriti võib selles osas esile tõsta sm. Krinalit, kes mitmel korral on edukalt esinenud agitaatorina. On loota, et nõukogu passiivsus kaob, sest viimasel nõukogu koosolekul oli üheks tõsisemaks arutlusobjektiks vestluste organiseerimise küsimus. Nõukogu võttis selles osas vastu põhjaliku otsuse ning hakkab edaspidi suunama vestluste läbiviimist tubades.

Teiseks tähtsaks kasvatusvahendiks on loengute korraldamine. Siin takistab muidugi head tööd tõsine ruumipuudus, kuid see ei saa olla põhjuseks, et käesoleval õppeaastal pole Tiigi tänava ühiselamus peetud veel ühtki loengut.

Liiga vähe on kasutatud näitliku agitatsiooni osa kasvatustöö teostamisel. Enamikus tubadest puuduvad loosungid, sel õppeaastal pole ka ühiskondlikes ruumides senini olnud näha ühtki kasvatava sisuga plakatit ega head, võitlevat karikatuuri (nagu esines näiteks möödunud õppeaastal).

Tiigi tänava üliõpilasnõukogu peab oma töö juhtimisel üliõpilaste kommunistliku kasvatuse teostamiseks rakendama kõiki kasvatustöö vorme, nagu vestlused, loengud, individuaalsed vestlused üliõpilastega distsipliinirikkumiste juhtude puhul, seltsimeheliku kriitika koosolekud, seltsimeheliku kohus, seinaleht, isiklik eeskuju, näitlik agitatsioon jne. Kogu kasvatustöö peab olema suunatud sellele, et üliõpilasest kasvaks kollektiivsustundega nõukogude ühiskonna liige, et üliõpilane õpiks seadma ühiskonna huve enda huvidest kõrgemale, et ta omandaks kõrge distsipliinitunde, ausa suhtumise töösse ja ühiskondlikusse omandisse, et ta oleks viisakas ja seltsimehelik.

Selle suure töö läbiviimine peab olema plaanipärane, pidev ja siin peaksid senisest tunduvalt rohkem abi osutama ülikooli komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid. On vajalik, et ka õppejõud tunneksid senisest elavamat huvi oma teaduskonna üliõpilaste elutingimuste üle ühiselamus, et nad jälgiksid üliõpilase käitumist ka väljaspool auditooriumide seinu ja kus tarvis, abistaksid oma autoriteedi ning kasvatustöö kogemustega ühiselamu nõukogusid kommunistliku kasvatustöö teostamisel ühiselamus. Sellisel juhul on kindel, et eesmärk saavutatakse ja kasvatustöö ühiselamus paraneb tunduvalt.

A. Muller

KEHAKULTUUR JA SPORT

Enam tähelepanu raskejõustikule

Kuigi viimasel aastal on raskejõustiku harrastamine meie ülikoolis tunduvalt elavnenud, esineb siin veel tõsiseid puudusi.

Analüüsides senist olukorda näeme, et tõstespordi arendamisele üliõpilaste hulgas on ÜSK ja teaduskondade kehakultuurikollektiivide poolt pühendatud väga vähe tähelepanu, mille tagajärjel töö on plaanitu ja kannab juhuslikku ilmet. Vaatamata sellele, et meil leidub heade võimetega tõstesportlasi, nagu A. Loopman, L. Poolak, A. Marksoo mat.-loodusteaduskonnast, T. Kaimur ja J. Liiv kehakultuuriteaduskonnast jpt., ei tegele tõstespordiga üliõpilaskonna laiemad hulgad ning treeningutest võtavad osa vaid mõned üksikud.

Suurt tähtsust spordimeisterlikkuse tõstmisel omavad võistlused, mida peaks korraldatama senisest hoopis sagedamini (seni on läbi viidud vaid üksainus võistlus!).

Tõstespordi mahajäämust põhjustab ka sportlaste madal ideelis-poliitiline tase, mis väljendub arvamuses, nagu poleks tõstesport üliõpilasele sobiv spordiala. Selline vaade on muidugi täiesti väär. Ebaõige on ka arusaamine, nagu peaksid tõstespordi harrastajad tingimata omama tugeva kehaehituse. Tegelikult loob tõstespordi süstemaatiline harrastamine ise füüsiliselt tugeva atleetliku keha.

Õeldust lähtudes tuleb meil pöörata suurimat tähelepanu tõstespordi propageerimisele ja asjahuviliste tõsisele töölerakendamisele. Et ei tekiks möödunudaastast olukorda, kus võistluste hilise teatavakssaamise tõttu paljud pidid vähese treeningu tõttu neist eemale jääma, tuleb teaduskonna kehakultuurikollektiividel nüüd juba aegsasti suunata tõstespordihuvilisi vastavatesse treeningtundidesse, mis toimuvad KKT võimlas igal teisipäeval ja neljapäeval kella 19—22 vabariigi ühe parima tõstesportlase K. Eljandi juhatusel.

Vastavate tingimuste loomise puhul võib täie õigusega loota, et tõstesport muutub üheks armastatumaks ja massilisemalt harrastatavaks spordialaks TR Ülikoolis. Uus hooaeg peab kujunema murranguliseks tõusuaastaks tõstespordis!

E. Kolju

ÜTÜ Nõukogus

ÜTÜ Nõukogu arutas hiljuti arstiteaduskonna ÜTÜ osakonna nõukogu endise esimehe sm. Rubinsteini personaalküsimust, kes käesoleva õppeaasta kahe esimese kuu jooksul ei viinud läbi ühtki ÜTÜ osakonnanõukogu koosolekut, ei kindlustanud osakonna aruandlus-valimiskoosoleku õigeaegset toimumist ega juhtinud märgitud ajavahemikul ringide tööd teaduskonnas.

Nõukogu otsustas teha sm. Rubinsteinile organisatsioonilise töö laostamise eest range organisatsioonilise noomituse.

Tähelepanuks õppejõududele!

On avatud tellimuste vastuvõtt NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi ajakirjale

«ВЕСТНИК ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ» 1952. aastaks.

Tellimusi võtavad vastu kõik Ajakirjandusliidu osakonnad.

Tellimishind: aastaks — 60 rbl., 6 kuuks — 30 rbl.

К сведению профессоров, доцентов и преподавателей!

Открыта подписка на ежемесячный журнал

«ВЕСТНИК ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ» (орган Министерства высшего образования) на 1952 г.

Подписка принимается во всех отделениях Союзпечати.

Подписная цена: на год — 60 руб. на 6 месяцев — 30 руб.

Kollektiivi kriitika viljastav mõju

Õppeaasta esimestel kuudel oli õppedistsipliin õigusteaduskonna I kursusel laitmatu ja kursus oli teaduskonnas tuntud kõige distsiplineeritumana.

Möödunud kuu lõpul ja käesoleva kuu algul muutus aga olukord järsult. Mõningad üliõpilased (Oja, Tuksam jt.) hakkasid otse süstemaatiliselt puuduma loenguilt, eriti neilt, kus ka õppejõud osavõttu ei kontrollinud. Eriti kurb oli pilt 31. oktoobril, mil marksismi-leninismi aluste seminarilt puudus 14 inimest ja järgnenud loogika loengult koguni 19. Ilmselt seletub see massiline puudumine sellega, et kõneso'evaks loenguks ja seminariks tuli igal üliõpilasel teha ettevalmistavat tööd.

Tekkinud lubama'u olukorra likvideerimiseks viisime läbi kursusel arutelu ja arutasime seda küsimust ka komsomoli-algorganisatsiooni koosol'ekul. Valju kriitika mõjul paranes distsipliin nüüd jällegi. Eriti võib seda märkida üliõpilaste Oja, Tuksami, Akmani jt. kohta.

Sellest hoolimata on meil tarvis veel palju teha selleks, et viia õppedistsipliin õigusteaduskonna I kursusel vajalikule kõrgusele.

H. Taliste

MEIE EESRINDLASI

NÕUKOGUDE RAHVA TEENISTUSES

TRÜ eesrindlikumaid õppejõude on prof. P. Ariste. Üles kasvanud kitsastes oludes, pidi ta õppimise ajal tegema mitmesugust tööd elatise hankimiseks. Ka pärast ülikooli lõpetamist ei antud andekale noorele teadlasele väärilist töökohta ja tal tuli tegelda ka eratundide andmisega. Selle kõrval aga arendas Ariste visalt ka teaduslikku tegevust. Ta uuris suvi suve järele hiiu murdeid. Nii valmis ta doktoritöö «Hiiu murrete häälikud» (1939).

Pärast juunipööret oli Ariste dotsent. Saksa okupatsiooni süngeil päevil määrati ta assistendiks, kuid rakendati tööle ülikooli raamatukokku.

Pärast Eesti NSV vabastamist sai Ariste soome-ugri keelte professoriks. Nüüd rakendus ta täie innuga tööle oma erialal. Oli tarvis koostada uued programmid ja organiseerida õppetööd. Kuid puudusid ka õppevahendid. Juba 1946. a. ilmus prof. Ariste sulest «Eesti foneetika». Sellele järgnes varsti «Vadja keele grammatika».

Kuid poleks õige olnud töötada Tartus isoleeritult. Leningradis töötas ülikooli soome-ugri keelte kateedri juhatajana väljapaistev nõukogude keeleteadlane akad. D. Bubrich. 1947. a. korraldati viimase algatusel üleliiduline soome-ugri teaduste konverents, millest prof. Ariste võttis osa kahe silmapaistva ettekandega. Leningradis otsustati Tartu Ülikooli uurimisobjektiks anda peale eesti keele veel liivi ja vadja keel. Sellest ajast alates on prof. Ariste korduvalt käinud soome-ugri keelte eriharu üliõpilastega liivi keelt uurimas, mille tulemusena on kogutud hulk väärtuslikku keeleainestikku. Sm. Aristel on valminud eriuurimus liivlaste etnogeneesist.

Pärast seltsimees Stalini geniaalsete keeleteadusalaste tööde ilmumist on prof. Ariste teaduslik tegevus muutunud eriti viljakaks. Ta on pidanud arvukaid ettekandeid stalinlikust keeleteadusest, kuid on seda rakendanud ka oma keeleteaduslikes töödes ja kirjutistes.

Prof. Ariste kujunemine nõukogude teadlaseks pole toimunud iseendast, vaid väsimatu marksistlik-leninliku teooria omandamise teel. Suureks abiks oli talle selle juures Marksismi-leninismi Õhtuülikool, mille ta edukalt lõpetas 1951. a. kevadel.

Pärast akadeemik Bubrichi surma on soome-ugri keelte uurimise raskuspunkt nihkunud TR Ülikooli tänu just eeskätt prof. Aristele. Seepärast on prof. Ariste hoolde usaldatud ka noorte nõukogude keeleteadlaste kaadri kasvatamine. Käesoleval semestril on Tartusse komandeeritud kolm aspiranti Petroskoist, üks Leningradist ja üks Joškar-Olast. Kuid peale nende on prof. Ariste juhendada veel Riia ülikoolistki kaks aspiranti.

Väljapaistvalt suure õppe- ja teadusliku tegevuse kõrval jätkub prof. Aristel aega ka ühiskondlikuks tööks. Ta on ÜTÜ ajaloo keeleteaduskonna osakonna juhendaja, Vabariikliku Rahukaitsekomitee liige, seltsimeheliku kohtu liige jne.

Prof. Ariste on neid õpetlasi, kes kogu oma jõu ja energia pühendab nõukogude rahva ja kodumaa teenindamiseks.

P. Palmeos
Joh. V. Veski.

Vastutav toimetaja **J. Feldbach**

MB 16575 Trükikoja „Tartu Kommunist“ trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3143

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 37 (125) Reedel, 23. novembril 1951. a. IV aastakäik

Rahvakohtute valimiste eel

TR Ülikooli kollektiiv esitas rahvakohtuniku kandidaadiks sm. Linda Paglanti

Teisipäeval, 20. novembril toimus aulas õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate üldkoosolek kandidaatide esitamiseks Tartu II jaoskonna rahvakohtuniku kohale.

Rahvakohtuniku kandidaadiks esitas professor Kadari ühe parima õigusteaduskonna V kursuse üliõpilase sm. Linda Paglanti.

«Seltsimees Linda Paglant võis keskhariduse omandada ainult tänu nõukogude võimule,» ütles prof. Kadari, «ja juba 1947. a. õigusteaduskonda astudes paistis sm. Paglant silma kui äärmiselt töökas ja distsiplineeritud üliõpilane. Sm. L. Paglantil on alati esikohal kollektiivi huvid. Ülesanded, mis talle usaldatakse, täidab ta hoolega ning hästi... Tean, et sm. Paglant väärib temale usaldatud ülesannet ja kutsun kõik üles hääletama sm. Linda Paglanti kandidatuuri poolt», lõpetas prof. Kadari.

Õigusteaduskonna üliõpilane Ants Lang toetas esitatud kandidatuuri ja rõhutas, et sm. Linda Paglant on seltsimees, kelle julgelt võime esitada rahvakohtuniku kõrgele ja vastutavale kohale.

Koosolek hääletas üksmeelselt sm. L. Paglanti kandidatuuri poolt.

A. Käärik

Rahvakaasistujate kandidaate TR Ülikoolist

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv esitas oma kandidaadid rahvakohtu rahvakaasistujaiks.

TRÜ õigusteaduskonna õppejõudude ja üliõpilaste poolt esitati juuriidiliste teaduste kandidaat A. Ustal ja üliõpilased I. Larin, K. Uusmaa, K. Oja, N. Mukosejev, S. Pikkor, A. Tael, H. Paluvee, K. Tuusov ja A. Kasak.

Ajaloo-keeleteaduskonnas: dots. A. Elango, vanemõp. K. Taev, vanemõp. A. Loopman, üliõpilased V. Kilk, M. Lõhmus, A. Käärik, A. Niine, E. Pajusalu.

Matemaatika-loodusteaduskonnas: prof. A. Vaga, aspirant Müürsepp ja üliõp. Kaasik.

Arstiteaduskonnas: sm-d Ir. Loode, M. Komarova.

Kehakultuuriteaduskonnas: vanemõp. N. Levitskaja, vanemõp. A. Elken ja õpetaja K. Tiido.

Õigusteaduskonna austavad kohustused

Kiiresti läheneb 23. detsember — rahvakohtunike ja rahvakaasistujate valimiste päev. Üle kogu vabariigi on käimas hoogne ettevalmistus selleks poliitiliseks sündmuseks.

Eriti suured ja austavad kohustused paneb eelolev valimine TRÜ õigusteaduskonnale — meie nõukogude juristide sepikojale.

Austava ülesandena anti õigusteaduskonnale sisustada ja varustada kaadriga agitpunkt Tartu kesklinnas.

Teaduskonna kollektiiv suhtub ülesandesse täie tõsidusega. Juba on komplekteeritud agitpunkti juhatus teaduskonna õppejõududest ning üliõpilastest ja samuti 70-liikmeline agitaatorite kollektiiv.

Rida seltsimehi teaduskonna õppejõudude ja üliõpilaste hulgast asuvad lektoritena valijaid tutvustama nõukogude kohtusüsteemiga, selle eesrindliku osaga nõukogude riigiaparaadis jne.

Samuti on tööle rakendatud kõik teaduskonna isetegevuslaste kollektiivid, kelle ülesandeks on sisustada õhtuid valijaile kunstilise isetegevusega.

Agitpunktis on kavatsusel avada alaline punkt valijaile juriidilise konsultatsiooni andmiseks.

Kogu õigusteaduskonna õppejõudude ja üliõpilaste kollektiivi ühiseks otsuseks on anda oma parim eelolevate valimiste edukaks läbiviimiseks.

L. Laks

Täita teadusliku töö ülesanded

Stalinliku teaduse ajastul, mil teaduse põhijooneks on tema rahvalik iseloom, on nõukogude teadlastel suur ülesanne ja vastutus. Nõukogude rahvas, lahendades kommunistliku ülesehituse ajaloolisi ülesandeid, kasutab täielikult eesrindliku teaduse jõudu.

Meie maa ülikoolid on kõige julgemate, loovate, praktikat ja tootmist edasiviivate teaduslike ideede keskuseks. Sellest annab tunnistust käesoleval aastal Stalini preemiate omistamine kahekümnele Moskva, Leningradi, Kaasani ja Lvovi ülikooli professorile. Lenini-Stalini partei innustab õpetlasi rahva huvide ja kommunismi nimel julgele teaduslikule loomingule.

Ka Tartu Ülikooli professorid ja õppejõud annavad kogu oma jõu nõukogude teaduse edasiarendamiseks, teaduslik-uurimuslike plaanide täitmiseks, oma ideelis-teoreetilise taseme ja kvalifikatsiooni tõstmiseks oma erialal, samuti noorte kaadrite, aspirantide kasvatamiseks.

Ülikooli teadusliku töö tõusu ja meie kaadrite ideelis-teoreetilise kasvatustöö parandamise suhtes oli suure tähtsusega Eestimaa K(b)P Keskkomitee II pleenumi otsus Eestimaa K(b)P Tartu linnakomitee ettekande põhjal tööst intelligentsiga.

Kurb näide ummikust, milles kaua aega viibisid keeleteadlased, purustatud veismanismi-morganismi viljatus ja teaduslik põhjendamatus, mõnede füsioloogide eemaldumine I. P. Pavlovi õpetusest — need faktid annavad küllalt selget tunnistust sellest, et nende teadlaste töös, kes ei valda marksistlik-leninlikku metodoloogiat, kes ei ole ületanud endas kosmopoliitlikke kallakuid, kelle töös on pime lõmitamine laostuva kapitalistliku kultuuri näiliku eesrindlikkuse ees, on vältimatud suured nurjumised ja ebaõnnestumised. Meie ülikooli teadlased said suurt abi mööd̆unud ja käesoleval aastal teaduse põhiprobleemide kohta toimunud diskussioonidest, eriti J. V. Stalini geniaalsetest keeleteaduslikest töödest.

Prof. P. Ariste lõpetas ennetähtaegselt stalinliku õpetuse valgusel teostatud monograafilise töö «Liivi keele arengust», mis ühtlasi selgitab vaieldavaid küsimusi eesti keele ajaloos.

Ka õppejõud Kuum kirjutas ennetähtaegselt populaarteadusliku raamatu «Kuidas kuivatada ja võita soid», mis võib osutada abi Eesti NSV kolhoosidele.

Prof. Piiper saatis ajakirja «Priroda» toimetusele originaalse artikli eluvormide klassifitseerimisest akadeemik Lõssenko stadiaalsuseteooria põhjal.

Et anda oma teaduslik töö nõukogude teaduse varasalve, on kõige kindlamaks ja kiiremaks võimaluseks selle trükkimine arvukates üleliidulistes erialastes teaduslikes ajakirjades.

Sellel aastal valis juba rida meie õpetlasi selle tee oma teaduslike uurimuste avaldamiseks. Nii avaldas õppejõud J. Lepik juba 2 tööd NSVL Teaduste Akadeemia ajakirjas «Rakenduslik matemaatika ja mehhaanika» ning tema kolmas töö avaldatakse sealsamas. Samuti avaldas NSVL Teaduste Akadeemia botaanika-alases ajakirjas oma töö prof. A. J. Vaga. NSVL Teaduste Akadeemia ajakirja «Patoloogia Arhiiv» viimases numbris ilmus prof. Valdese töö.

B. A. Želnini töö trükiti ära «Ornitoloogia konverentsi» ettekannetes. Dr. Šotter silmakliinikust on saatnud 2 tööd «Oftalmoloogia Teatajasse», teine nendest on juba ilmunud. Dr. Šotteri tööd kannavad julget novaatorlikku iseloomu. Ta soovitab rida uusi instrumente täpseteks operatsioonideks sellise õrna organi juures, nagu seda on silm, kuid samas annab ta ka nende operatsioonide uusi variante. Käesoleva aasta aprillis kutsuti ta Moskvasse Oftalmoloogia Keskinstituuti novaatorite konverentsile. Talle anti rida autoritunnistusi tema leiutuste eest.

Sellel aastal tugevnesid meie ülikooli sidemed vennasvabariikide teaduslike keskustega. Paljud meie professorid ja õppejõud võtsid osa teaduslikest konverentsidest ja nõupidamistest keeleteaduse, bioloogia, meditsiini, I. P. Pavlovi õpetuse, geoloogia, astronoomia, filosoofia, juriidiliste teaduste ja teaduse ajaloo küsimustes, mõned neist esinesid ettekannetega Leningradis, Moskvas, Kaasanis, Jerevanis, Kuibõševis, Riias, Kaunases ja mujal. (Klement, Ariste, Palmeos, Kask, Aben, Tomingas, Vaga, Valdes, Oraspõld, Kadari, Sibul, Käer-Kingisepp, Raudam, Karu ja teised.

Kui me käesoleva aasta kevadel pöördusime Teadusliku Nõukogu poole I. P. Pavlovi õpetuse küsimuses, siis Nõukogu reageeris sellele kiiresti ja läkitas kaks oma esindajat füsioloogia kateedrile abi osutamiseks ja määras oma järjekordsel sessioonil Moskvas prof. Käer-Kingissepa ettekande olukorrast I. P. Pavlovi õpetuse kohta ülikoolis.

Selle õppeaasta algul komandeeriti Leningradi üheaastastele kursustele õppima ÜK(b) Partei ajalugu sm-d Sorokin ja Tiido, keeleteadust õppejõud Bachman ja vanemlaborant Nigol ning dissertatsioonide osakonda dotsent Kivimägi. Grupp kehakultuuri õppejõude suunatakse täienduskursustele.

Kui mööd̆unud 5 aasta jooksul võeti vastu 46 aspiranti, siis sellel aastal on vastu võetud juba 33 aspiranti. Nendest astusid 2 filosoofia, 1 poliitilise ökonoomia, 2 eesti kirjanduse, 3 eesti ja soome-ugri keelte alale. Ulatuslikku tööd eesti ja soome-ugri keelte aspirantide ettevalmistamisel teeb prof. P. Ariste. Tema juures valmistub oma spetsialiteediks aspirante Karjala-Soome NSV-st, Läti NSV-st ja Mari Autonoomsest Sotsialistlikust vabariigist.

Ülikooli õppejõudude teadusliku kvalifikatsiooni tõstmiseks on esmakordselt välja töötatud pidevate teaduslike komandeeringute plaan teistesse keskustesse, mida aga käesoleval aastal ei saadud täielikult teostada vastavate assigneeringute puudumisel. Vastavalt kokkuleppele S. M. Kirovi-nimelise Meditsiini Akadeemia juhtkonnaga komandeeriti 4 kuuks sinna meditsiiniliste teaduste kandidaat Seppo, et spetsialiseeruda kopsukirurgiale, mis omab suurt tähtsust Nõukogude Eesti tervishoius.

Nendele õppejõududele, kes töötavad dissertatsioonide kallal, korraldatakse filosoofia ja võõrkeelte õppust. Mõned nendest (Levitskaja, Uustal jt.) on varustatud teaduslike juhendajatega Leningradist ja Moskvast.

Sellel aastal külastasid meie ülikooli ettekannetega nõukogude teaduse ja kultuuri väljapaistvad esindajad, akadeemikud Skrjabin, Teresvin, NSVL Teaduste Akadeemia korrespondeeriv liige naiskirjanik Marietta Šaginjan, filosoofiliste teaduste doktor sm. Oiserman ja teised.

Mitte kõik ülikooli poolt ettevõetud üritused ei leia vajalikku toetust teiste organisatsioonide poolt. See puutub eriti Eesti Riiklikku Kirjastusse, kes murdis oma lubaduse välja anda tema poolt veel veebruaris vastu võetud Eesti NSV 10. aastapäevale pühendatud ülikooli teaduslike tööde kogumik, keeldudes seda peale pool aastat oma käes hoidmist kategooriliselt, kuid täieliku põhjendamatusega, trükkimast ja andis selle tagasi. Täpselt samuti ei lülitanud Eesti Riiklik Kirjastus oma 1952. a. väljaannete plaani ülikooli soove, mis avaldati tema enda ettepanekul ja mis sisaldasid selliste tööde nagu Kuuma kõrgelt hinnatud uurimus, prof. Ariste «Eesti keele foneetika» ja teiste aktuaalsete teaduslike ja populaarteaduslike tööde trükkimist.

Kõrvuti märkimisväärsete edusammudega on meie ülikooli teadusliku töös ka suuri puudusi.

Rida meie ülikooli juhtivate kateedrite juhatajaid puhkab oma esimestel loorberitel ega anna trükki 10—15 aasta jooksul peale oma väitekirjade kaitsmise mitte ühtegi tööd. Esitatud teaduslike tööde plaanides ei ole lahti saadud apoliitilisuse ja objektivismi momentidest. Mitterahuldavalt toimub ka artiklite valmimine juubelikogumiku jaoks. Välja arvatud sm. Seppo, ei ole veel keegi esitanud täielikult lõpetatud tööd. Arstiteaduskond ei ole suutnud veel senini esitada isegi 1952. a. teadusliku töö plaani.

Vaatamata rektoraadi püüdeile anda käesoleval aastal teaduslikel konverentsidel ettekantud teaduslikele töödele puhtal kujul asjalik-arutlev iseloom, kalduvad teaduskonnad sellest kõrvale ja lähevad jälle ametlik-pidulike istungite teele, mis piiravad elava, konkreetse diskussiooni ja arvamuste võitluse võimalust.

Meie läheneme 1951. a. teadusliku töö plaani tähtpäeva täitmisele. Mööd̆unud 1950. a. lõppes suure, seni likvideerimata võlgnevusega. 109 teaduslikust tööst esitati lõpetatud kujul ainult 34 tööd. Nüüd on saabunud Kõrgema Hariduse Ministeeriumi käskkiri lõpetatud tööde esitamiseks ministeeriumile registreerimise eesmärgil.

Professorkonna ja õppejõudude koosseisu aukohustuseks on oma teaduslike tööde õigeaegne täitmine ja vormistamine. Ainult igakülgse kriitika ja enesekriitika abil suudab ülikooli juhtkond ja kogu õppejõudude koosseis saavutada uusi edusamme ja otsustava murrangu teaduslik-uurimusliku töö alal ja oma teadusliku kvalifikatsiooni tõstmise ning aspirantide eduka ettevalmistamise suhtes.

Prof. E. Martinson,
TRÜ teadusala prorektor

Подготовку к экзаменационной сессии в порядок дня

П. Исакова
зам. проректора по учебной части

До начала зимней экзаменационной сессии осталось полтора месяца, уже время приступать к серьезной систематической работе по подготовке к сессии.

В работу по подготовке к сессии должен включиться весь коллектив университета: ректорат, деканаты, кафедры и общественные организации университета, особенно ответственная роль должна принадлежать комсомольской и профсоюзной организациям.

Комсомольский и профсоюзный актив должны являться застрельщиками в деле организации самостоятельной работы студентов, оказания помощи в создании соответствующих условий для самостоятельной работы. Необходимо установить сейчас, какая нужна помощь отстающим студентам в их учебе и работе, прикрепить к ним в порядке товарищеской помощи лучших студентов с тем, чтобы к экзаменационной сессии их подготовить по отстающим предметам.

Деканам факультетов, не теряя времени, уже сейчас провести совещания заведующих кафедрами специально с вопросом подготовки к экзаменационной сессии, дать единую установку, как по организационным, так и методическим вопросам экзаменационной сессии. В этом деле должны принять участие методические бюро факультетов.

На заседаниях кафедр надо разработать конкретный план по подготовке к сессии, предусмотрев возможность организации самостоятельной работы студентов на кафедре, составить списки литературы необходимой для подготовки, там где это возможно иметь литературу непосредственно на кафедре, обеспечить студентов программами, разработать вопросы для экзаменов, установить график консультаций. Принять меры к тому, чтобы в оставшийся до экзаменационной сессии период подтянуть отстающих студентов, не допуская к экзаменам студентов, имеющих задолженность по зачётам.

Деканаты обязаны за месяц до начала экзаменационной сессии довести до сведения всех студентов расписания экзаменов. Расписания должны быть составлены с таким расчетом, чтобы промежутки между экзаменами были не менее, чем 3 дня, в расписании следует предусмотреть чередование более сложных экзаменов с менее сложными.

Не могут остаться в стороне от подготовки к экзаменам хозяйственная часть университета и комендanты общежитий, им следует продумать и наметить мероприятия по лучшему бытовому обслуживанию студентов.

Университетская библиотека должна развернуть большую работу по подготовке литературы и учебников для полного удовлетворения потребности. Особо обратить внимание на литературу, которая имеется в недостаточном количестве, изыскать все возможности к пополнению таковой.

От того, как будет проведена вся эта подготовительная работа, зависят результаты экзаменационной сессии. Результаты сессии — это показатель качества работы профессорско-преподавательского состава и студентов, деканатов и кафедр за истекшее полгода.

Экзамены — это проверка знаний студентов в области теории и применении их в решении практических задач, поэтому при оценке знаний студентов профессорско-преподавательский состав должен быть максимально требователен, не допуская либерализма в оценках.

В эпоху строительства коммунизма наша страна требует все больше и больше квалифицированных кадров, партия и правительство отпускает колоссальные средства и уделяет большое внимание нашему университету.

В ответ на заботу партии и правительства, готовясь к 150-летию нашего университета, придем к зимней экзаменационной сессии организованно и добьемся отличных показателей работы.

Poliitinformatsiooni tase kõrgemaks

Poliitinformatsiooni läbiviimise alal ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse õpperühmades on olulisi puudusi. Rahuldavalt on toimunud poliitinformatsiooni läbiviimine eesti filoloogide rühmas (juhendaja aspirant F. Lõpp). Informatsioon toimub igal nädalal, põhjuseta puudumisi ei esine, üliõpilased esitavad ülevaateid nädala sise- ja välispoliitiliste sündmuste kohta.

Elavad ja sisukad on ka lääne filoloogide poliitinformatsioonid (juhendaja van.-õp. G. Raadi). Lubamatu on aga nähtus, et siin informatsioon ei toimu mitte igal nädalal, vaid kahe nädala tagant. Ajaloolaste poliitinformatsioonide puudusena (juhendaja dots. J. Konks) tuleb märkida asjaolu, et siin pole sisse viidud ülevaadete koostamist üliõpilaste poolt. Siiski on informatsioonid sisukad tänu juhendaja läbimõeldud ja väärtuslikele ettekannetele.

Kursuse kahes õpperühmas pole aga senini üldse toimunud poliitinformatsioone (loogika-psühholoogia osakond ja vene filoloogide rühm). Vaatamata rühma nõudmistele ei ole dekanaat seni määranud neile juhendajat informatsiooni läbiviimiseks. Vene filoloogid alustasid kommunistlike noorte algatusel käesoleval nädalal iseseisvalt informatsiooni läbiviimist. Dekanaadil tuleks kiires korras likvideerida senised puudused ja määrata juhendajad neile õpperühmadele, et poliitinformatsioonid saaksid edaspidi toimuda häireteta.

A. Pikamäe,
kursusevanem.

N. I. Pirogovi 70. surma-aastapäeva tähistamine

Arstiteaduskond tähistab tuleval nädalal oma kasvandiku, kuulsa vene kirurgi N. I. Pirogovi 70-ndat surma-aastapäeva ulatusliku kolmepäevase teadusliku konverentsiga. Konverentsi kavas on 19 mitmesugust teaduslikku ettekannet, nendest esimese päeva kavas 7 ettekannet vereringe regulatoorsete küsimuste kohta. Esimene ettekanne konverentsil on hospitaalkirurgia kateedri juhatajalt med. tead. kandidaat H. Petlemilt teemal «N. I. Pirogov vereringealaste uurimuste arendajana Tartus.»

Konverents toimub 27., 28. nov. ja 1. dets., algusega igal päeval kell 15 füsioloogia ja patoloogilise anatoomia kateedrite auditooriumis, Näituse tän. 2.

Hoogsamalt ette valmistuda TR Ülikooli 150. a. juubeliks

Arstiteaduskond omab ülikooli ühe vanima teaduskonnana kuulsat minevikku. Arstiteaduskonnast on võrsunud rida maailmakuulsusega teadlasi nagu K. E. Baer — teadusliku embrüoloogia looja, N. I. Pirogov, N. N. Burdenko, Filomafitski — esimese Moskva füsioloogia kateedri looja 1835. a. ja palju teisi.

Meie Tartu ülikooli arstiteaduskond oli üks esimesi, kus loodi iseseisev füsioloogia kateeder 1821. a., psühhiaatria ja närvihaiguste kateeder ja kliinik 1880. a. Kõik see seab arstiteaduskonna õppejõudude ja üliõpilaste ette suure ja vastutusrikka ülesande — koostada teaduskonna ajalugu, õppida ajaloost seda eesrindlikku osa, mida andsid selle aja teadlased ning koos sellega tõsta arstiteaduskonna eesrindlikku osa teiste nõukogude õppeasutuste hulgas.

Selle töö läbiviimiseks on teaduskonnas moodustatud komisjon, kes jaota enda vahel ülesanded. Nii jäi prof. Raatma ja teaduskonna kirurgia kateedri juhataja dr. N. Seppo ülesandeks koguda meie õppejõududelt teaduslikke töid esitamiseks kogumikku. Sm. S. Laanes ja prof. A. Tomingas tegelevad näituse korraldamise küsimusega kateedrites. Töö teostamiseks anti juhiseid kateedritele, mille alusel on kateedrid koostanud oma tööplaanid ja asunud nende realiseerimisele. Eriti võiks esile tõsta kirurgia, anatoomia-histoloogia, naistehaiguste, hügieeni, farmakognoosia ja veel rida teisi kateedreid.

Juubeli ettevalmistavasse töösse on hõlmatud ka üliõpilased, eriti need, kes töötavad teaduslikes ringides. Nii töötab IV ravikursuse üliõpilane Kulbas hügieenikateedri ajaloo küsimuste alal, näidates eriti G. V. Hlopini tähtsust vene hügieeni arengus. Sama kursuse üliõpilane Väin uurib sünnitusabi- ja naistehaiguste kateedri ajalugu, näidates selle kateedri lähedast seost Moskva koolkonnaga. VI k. üliõpilane Puurand käsitleb N. I. Pirogovi tööd jne.

Samas aga peab märkima, et ettevalmistustööga ei ole veel hõlmatud kõikide kateedrite koosseisud ega üliõpilased.

Pidustusteni on jäänud vähe aega ning seda aega tuleb kasutada peamiselt ettevalmistustöödeks. Pidustustele tuleb vastu minna uute töövõitudega õppe- ja teadusliku töö alal. Kahjuks on aga õppetöö, eriti õppedistsipliini alal teaduskonnas rida puudusi. Nii rikuvad mõned üliõpilased süstemaatiliselt korda, nagu Ivi Kurs (II k.), Pappel (III k.), Ülo Lepik (IV k.) ja veel mõned teised. Kursused, kateedrid ja dekanaat aga ei tee nende üliõpilaste suhtes vajalikke järeldusi..

Juubeli ettevalmistustöö võib kulgeda rahuldavalt ainult siis, kui minnakse sõnadelt üle tegeliku töö juurde. Nii on näiteks arstiteaduskonna hügieeni kateedril olemas terve kollektsioon vene ja nõukogude teadlaste portreesid, mis saabusid juba käesoleva aasta alul, kuid tänaseni seisavad need raamimata sel lihtsal põhjusel, et majandusosakond ei ole leidnud vajalikuks teha vastavat korraldust. Või näiteks koormatakse fotokinokabinet üle jooksva tööga eriti praegu, mil kabinetil oleks vajadus täie pingega asuda juubeliks vajaliku fotomaterjali ettevalmistamisele. Samuti on takistavaks momendiks ka see asjaolu, et dokumentide vormistamine arhiivi liialt venib, nii näit. on allakirjutanu taotlus teadusala prorektori juures juba enam kui kaks kuud.

Vähe tegeleb juubeli ettevalmistustöödega üleülikooliline juubelikomisjon. Juubelikomisjon ei ole välja töötanud üksikasjalikku tööplaani ning järelikult puudub ka teaduskondadel otsene alus tööks. Kogu töö toimub stiihhiliselt, omapäi.

On aeg, et need väärnähtused likvideeritaks. Eelkõige tuleb ülikooli juubelikomisjonil teha oma kavatsused laiemalt teatavaks kogu ülikooli kollektiivile.

A. Räni,
juubelinäituse komisjoni esimees.

Tootmisnõupidamise kogemusi

Möödunud nädalal toimus tootmisnõupidamine füüsika osakonna IV ja V kursusel. Üliõpilaste sõnavõtud näitasid, et üliõpilased on õigesti mõistnud, milline peab olema nõukogude üliõpilasele omane tööstiil. Kursus kui tervik on hakanud võitlema sellise tööstiili eest.

V kursuse üliõpilastest võeti terava kriitika alla sm. Sorgsepa ja Lubi suhtumine õppetöösse. Esimene neist omab suurima puudumiste arvu kursusel — 8 tundi käesoleval aastal ja peale selle sai veel hakkama sellise jämeda distsipliinirikkumisega, et viivitas peaaegu nädal aega oma seminaritöö esitamisega, mis kutsus esile häireid eriseminari plaanipärases läbiviimises.

Selline töössesuhtumine sm. Sorgsepa poolt ei olnud juhuslik. Ka pedagoogilise praktika materjalide esitamisega hilines sm. Sorgsepp. Mitte sugugi parem pole ka sm. Lubi suhtumine õppetöösse. Sm. Lubi on ainuke üliõpilane V kursusel, kellel on võlgnevus kevadisest sessioonist. Ta pole senini seda suutnud likvideerida «tänu» oma lohakusele. Sellise suhtumisega õppetöösse on nad saanud terve kursuse pahameele ja hukkamõistu osaliseks. Meie kursus loeb seda häbistavaks faktiks, et siin leidub selliseid ebanõukoguliku töössesuhtumisega üliõpilasi.

Hoopis imelikum aga näis olevat IV kursuse üliõpilaste suhtumine puudumistesse. Kursusel leidub üliõpilasi, kellel on kuni 30 põhjuseta puudutud tundi, kuid kursusevanema sõnade järgi suhtutakse puudumistesse päris ükskõikselt. Olgu märgitud, et sellel kursusel oli käesolevaks sügiseks peaaegu pooltel üliõpilastest võlgnevused. Kuigi keskmine puudumistundide arv üliõpilase kohta küünib IV kursusel ligi kahekümneni, leidub kursusel üliõpilasi, kes taotlevad puudujate kohta rakendatavate karistuste pehmendamist. Tootmisnõupidamisel algatasid sm-d Kikas ja Kõiv terve kampaania selle kohta, et dekanaat ei suhtuvat õigesti puudumiste arvestamisse ja et karistused puudumiste eest olevat liiga suured.

On veel huvitav märkida, et kui kursuse juhendav õppejõud sm. Kard püstitas küsimuse üliõpilaste töö kohta ringides, siis sm. Kikas ei saanud kuidagi sellele küsimusele vastata: ta ei teadnud, kas ta kuulub ringi või mitte. Oleks siiski soovitav, et üliõpilased IV kursuselt vähemalt selle kindlaks teeksid, kas nad kuuluvad ringi või mitte. Muidu võib päris piinlikke lugusid juhtuda.

Kursusevanem sm. Kirs tõstis üles veel ühe väga valusa probleemi, nimelt IV kursuse üliõpilaste suhtumise eripraktikasse. Tema sõnade järgi püüdvat paljud üliõpilased praktikumis lihtsalt aega kuidagiviisi «surnuks lüüa», et siis jälle koju saaks. Kui selline suhtumine esineb paljude üliõpilaste juures, siis on see väga halb. Kahjuks selles küsimuses tootmisnõupidamisel peale sm. Kirsi keegi sõna ei võtnud. Seda enam aga on vaja sellele faktile nüüd tähelepanu juhtida ja kiiresti asuda selle väärnähtuse kõrvaldamisele.

Tootmisnõupidamine näitas, et üliõpilased füüsika IV ja V kursuselt on võimelised vigu avastama ja tahavad ka neid parandada. Soovid jättis vahest kriitika konkreetsus eriti IV kursuse osas, kus sõnavõtjad sageli püüdsid uduste väljendite taha peita asja tuuma (Kikas).

Kui üliõpilased vigu parandama asuvad sama hooga kui nad neid paljastasid, siis võib loota, et paraneb õppedistsipliin ja tõuseb õppeedukus.

K. Rebane,
füüsika V k.

О РАБОТЕ КАФЕДРЫ РУССКОГО ЯЗЫКА

Студенты IV курса историко-филологического факультета отделения русского языка в своей статье (см. газету «Тарту Рийклик Юликоол» № 34 (122) от 26 октября 1951 г. справедливо обращают внимание ректората и учебной части на серьёзные недостатки в работе кафедры русского языка. Учебный год начался в необычайно трудных условиях. К началу учебного года в составе кафедры не было ни одного специалиста по теоретическим дисциплинам. Назначенные Министерством Высшего Образования окончившие аспирантуру не приехали к назначенному сроку. Это привело к тому, что ряд теоретических дисциплин пришлось дать читать молодым преподавателям. Молодые преподаватели т. т. Самодова, В. А., Орлова, М. Н. и Гурьева, Е. И. вполне справляются с возложенными на них задачами.

До сегодняшнего дня штат кафедры по русскому языку, как общему предмету, полностью не укомплектован (из 29 штатных единиц работают 26).

Кафедра делает всё, чтобы устранить недостатки в организации учебного процесса. Вместо заболевшей т. Тобиас кафедра пригласила читать курс современного русского языка на IV курсе квалифицированного преподавателя доцента Б. Правдина.

15 ноября прибыла из Ленинграда окончившая аспирантуру т. Ковалевская, которая будет читать на I—IV курсах ряд теоретических дисциплин (старославянский язык, история русского литературного языка, современный русский язык, спецкурс), преподавать практический русский язык русистам IV к. и аспирантам, вести спецсеминары.

Хуже обстоит дело с преподавателем методики обучения русскому языку и литературы. По договоренности в октябре читать этот курс должен был профессор т. Митрофанов из Ленинграда. Приезд т. Митрофанова затянулся по неизвестным нам причинам. Кафедра не успокоилась на этом, а обратилась вновь к профессору с просьбой выполнить своё обещание.

Практика работы за последние два года показала, что русисты-эстонцы (будущие преподаватели русского языка и литературы) сами недостаточно владеют языком. Студенты V к. не в состоянии были оформить свои дневники педагогической практики на русском языке. Некоторые студенты IV курса предпочитают об'ясняться на кафедре русского языка по-эстонски.

Всё это заставило кафедру заменить некоторых преподавателей, работающих с русистами, более квалифицированными.

О всех недостатках кафедра своевременно извещала ректорат и учебную часть университета. Кафедра ждет помощи ректората и учебной части как в укомплектовании кафедры, так и налаживании ее работы.

Л. Ватман,
И. о. завед. кафедрой русск. языка

Seltsimehelikkusest ja väärseltsimehelikkusest

Nõukogude kord on kõigile avanud suurepärased enesearendamise perspektiivid, eriti aga nõukogude noorsoole, nõukogude üliõpilaskonnale. Enamik neist võtab aktiivselt osa mitmekülgsest, kultuursest ja huvitavast nõukogude elust. Nõukogude noored, teadlikena oma ülesandeist nõukogude korra kindlustamisel ja kommunismi ülesehitamisel, täidavad neile pandud ühiskondlikke ülesandeid hoole ja armastusega.

Aga kahjuks võime ikka veel tuua mõningaid näiteid hoolimatust suhtumisest õppetöösse ja ühiskondlikkudesse ülesannetesse, ebakultuursest käitumisest jne. Selliste pahede kandjad on tavaliselt sellised, kes pole veel teadlikud tõelise nõukogude elu väärtustest, kes on mineviku igandite kammitsais.

Kogu kollektiivi ülesandeks on need üliõpilased juhtida seltsimeheliku kriitikaga nõukogude elu avarale teele. Õigesti on talitanud seina- ja välklehed, kus kritiseeritakse üliõpilaskonnas esinevaid väärnähtusi. Nii kritiseeritakse seinalehes «Progressiivne Farmaatsia» sügisel mitte kolhoosi abistama sõitnud üliõpilaste ebanõukogulikku käitumist. Loodame, et mainitud seltsimehed on kriitikat arvestanud ja näit. kevadel kolhoosi sõites suhtuvad üritusse hoopis teisiti. Ajaloo-keeleteaduskonna välklehes on kriitiline artikkel üliõpilaste kohta, kes ei ilmunud olümpiaadi proovidele. Loodame, et see märkus aitas kaasa mainitud üliõpilaste kohusetunde kasvamisele. Ülikooli tänava ühiselamu seinalehes ilmus mõni aeg tagasi suurepärane artikkel «Teie häbistate meid». Samuti on toonud kriitilist materjali Tiigi tn. ühiselamu seina- ja välklehed. Kahtlemata on see tee õige — aidata seltsimeheliku kriitikaga üle saada pahedest ja iganditest.

Kõrvuti sellise tõelise seltsimehelikkusega, seltsimeheliku kriitikaga aga esineb meil veel palju väärseltsimehelikkust, seltsimeeste vigade tähelepanemata jätmist ja isegi kinnimätsimist. Sellega me ei aita, vaid takistame inimest jõudmast tõelisele sisukale nõukogude elule.

Nii toimivad rühmavanemad, kes jätavad puudujad sisse märkimata, nii toimivad sportlased, kes ei kritiseeri spordieetika rikkumist seltsimeeste poolt, nii toimib komsomoligrupp, kes pigistab silmad kinni puudustele õpperühmas. Nii toimivad ka seltsimehed, kes ei võta terava kriitika alla joodikuid, huligaanitsejaid, teiste tööd takistavaid tühje lobisejaid ja labaste meelelahutuste harrastajaid (näit. sm. Leonov ja toavanem Võhandu kaardimängijate tuba Tiigi tn. ühiselamus).

Sellise väärseltsimehelikkuse vastu tuleb võidelda, on vaja rohkem seltsimehelikku, abistavat kriitikat, on vaja teha lõpp üliõpilaste kasvu pidurdavale väärseltsimehelikkusele.

M. Võhmas

J. Vares-Barbaruse viiendaks surma-aastapäevaks

J. Vares-Barbaruse elu ja kirjanduslik tegevus on lahutamatult seotud eesi töötava rahva võitlusega kodanliku surverežiimi vastu, Nõukogude Eesti tekkimise ja kindlustamisega. Juba gümnaasiumiõpilasena võtab ta osa õpilaste revolutsioonilisest tegevusest ja illegaalse vene-eesti ajakirja väljaandmisest, kus ilmuvad tema esimesed luuletused. Oma erialase hariduse saab J. Barbarus Kiievi ülikoolis. Esimese Maailmasõja päevil on ta arstiks Galiitsia rindel, hiljem töötab Pärnus ja lühemat aega Tallinnas. Tal on tihedad sidemed laiade töölishulkade ja töölisorganisatsioonidega.

J. Barbaruse kirjanduslikus loomingus avaldub pidev areng. Ühelt poolt süveneb sisuline külg seoses kirjaniku maailmavaate küpsemisega, asumisega proletariaadi võitlurpositsioonile, teiselt poolt aga muutub väljendusvorm lihtsamaks, rahvalikumaks. Juba 1922. a. ilmunud luuletuskogus «Vahekorrad» ta näitab revolutsiooni paratamatut saabumist, kapitalismi hävingut. Kogu oma loomingus, eriti teravalt aga luuletuskogudes «Maailm on lahti» (1930) ja «E. V—r.» (1932) paljastab ta kodanliku vabariigi tõelist olemust, mille aluseks on töötajate halastamatu kurnamine, 30-ndates aastates, kui töölisklassi revolutsioonilise liikumise arengu tõttu kodanlus võimu säilitamiseks esmalt Saksamaal hävitas kodanlikud vabadused ja kehtestas terroristliku diktatuuri, asub J. Barbarus paljastama fašismi ja kutsub progressiivseid kirjanikke võitlema selle vastu. Artiklis «Vastutusrikkal ajal» (1933) ta kirjutab:

«Hingevaakuva kapitalismi kaitseks ilmuvad areenile tumedad jõud, vastutustundetud fašistide jõugud, kes ähvardavad vägivaldselt porri tallata kõik, mis on inimeses ausat, kultuurset».

Fašismi-vastane võitlus kajastub tema luuletuskogus «Tulipunkt» (1934), kus ta asub rünnakule imperialistlike sõjaõhutajate vastu. Kirjanik näitab, et ühiskonna areng allub kindlatele seaduspärasustele, et sotsialistliku revolutsiooni saabumine on paratamatu ja ülistab töölisklassi poolt loodavat uut maailma. J. Barbarus on esimesi, kes tutvustab Nõukogude Liidu saavutusi eesti lugejaskonnale. Ta sooritab sinna kaks reisi (1928 ja 1935) ja avaldab oma reisimuljed vastavates artiklites.

Pärast juunipööret 1940. a. usaldab eesti töötav rahvas J. Barbarusele vastutusrikkaima osa noore nõukogude riigi juhtimisel. 21. juunil kutsutakse J. Barbarus peaministriks, Eesti Nõukodude Sotsialistliku Vabariigi kuujundamisel valiti ta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimeheks ja 1941 a. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitjaks. 1941. aastal valiti EK(b)P Keskkomitee liikmeks. Hoolimata suurest töökoormast leiab ta aega luuleloominguks. Nii toob ta luuletuses «Lenin» esmakordselt eesti kirjanduses esile proletariaadi suure juhi kuju, luuletuses «Värsisepad» kutsub ta eesti kirjanikke asuma tõeliselt loovale tööle, muutuma töörahva laulikuiks.

Suure Isamaasõja päevil jätkab ta oma riigimehe tööd Nõukogude Liidu tagalas, organiseerib võitlust saksa fašistliku röövarmee vastu. Juba sõja esimesel päeval ta pöördub rahva poole luuletusega «Aeg on saabunud». Oma värssidega ta sisendab võitlusindu, usku võidusse, kutsub üles ühinema otsustavaks lahinguks. J. Barbarus õhutab viha okupantide vastu näidates fašistide mõrvu ja julmust ning ennustab nende peatset hävingut. Samal ajal peegeldab ta looming Nõukogude Liidu rahvaste ja Punaarmee võitlust kogu maailma progressiivse kultuuri ja vabaduse eest. Korduvalt on J. Barbarus peatunud rahvaste sõpruse teemal ja näidanud ühist rinnet võitluses vaenlastega. Ta kirjutab luuletuses «Luulevendlus».

«Ma tajun iga Liidu rahva raevu,
koos kõigiga lööb minu ründav pulss.
Ma endas kannan võitlejate vaevu,
kel suunaks ühine hüüd — Läände kurss.»

J. Barbaruse luule on tihedalt seotud ka Punaarmee võitudega, Nõukogude Eesti vabastamisega ja siin algava hoogsa ülesehitustööga. Tagasi pöördunud 1944. a. augustis ta asub juhtima tegelikku taastamistööd, sõjahaavade likvideerimist ja uue ehitamist. 1946. a hindab NSVL Ülemnõukogu Presiidium ta teeneid Nõukogude Eesti rajamisel ja võitluses saksa fašismi vastu kõrgeima autasuga — Lenini ordeniga.

Suur töökoorem (ta töötab 18—20 tundi päevas) ei jää mõjumata J. Barbaruse tervisele. Läbielatud pingutused kustutavad enneaegselt ta elu. J. Barbarus suri 29. nov. 1946 ja maeti Tallinna Metsakalmistule. Teda saatma tulid suured töörahva hulgad. J. Barbaruse mälestuseks sobivad kõige paremini tema enda värsid luuletusest «Ühe kaotuse puhul».

«Kes eland rahvale, ideele, mis tal koitnud,
see luules kindlasti ka tulevpõlvi toitnud,
ta meile andnud oma ülemmäära,
kus tuikab kõigi südamete rikkus,
ning mida kannab sajandite pikkus,
ei seda surm, ei ajahammas väära».

Eda Söödor,
ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilane

Distsipliini tugevdamise eest

Hiljuti toimus õigusteaduskonna III kursuse C rühmas rühma koosolek, kus üheks päevakorrapunktiks oli õppedistsipliini küsimus, kus terava kriitika alla võeti distsipliinirikkujad üliõpilased Saaron, Maamets, Liivak ja Mõttus. Nimetatud üliõpilased rikkusid pidevalt õppedistsipliini hoolimata märkustest, mida tegi neile rühmavanem sm. Reinola ja teised rühma liikmed.

Koosolekul tehtud kriitika võtsid mainitud üliõpilased omaks ja andsid rühma ees lubaduse õppedistsipliini mitte enam rikkuda.

Seltsimehed on pidanud sõna ja käivad nüüd korralikult loengutel. Selle tulemusena on põhjuseta puudumised C rühmas viidud miinimumini.

H. Reinola,
õigusteaduskonna III kursuse C rühma vanem.

Сегодня в номере:

I страница.

Р. Исакова — Подготовку к экзаменационной сессии в порядок дня.
Перед выборами в народные суды.
Проф. Э. Мартинсон — Выполнять задачи научной работы.

II страница.

Н. Ряни — Улучшить подготовку к 150 годовщине Госуниверситета.

Л. Ватман — О работе кафедры русского языка.

Э. Сээдор — Пятая годовщина смерти И. Вареса-Барбаруса.

К. Ребане — Из опыта производственного совещания.

М. Выхмас — Товарищеское и нетоварищеское отношения.

Vastutav toimetaja **J. Feldbach**

MB 16597 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3264

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 38 (126) Laupäeval, 1. detsembril 1951. a. IV aastakäik

Maailma demokraatlikem konstitutsioon

Viisteist aastat on möödunud päevast, mil Erakorraline VIII Üleliiduline Nõukogude Kongress võttis vastu uue NSV Liidu konstitutsiooni, mida meie töötajad nimetavad tema looja nime järgi Stalinlikuks Konstitutsiooniks. Selles meie riigi põhiseaduses on seadusandlikult fikseeritud Lenini-Stalini partei juhtimisel nõukogude rahva poolt kättevõidetud sotsialismi hiilgavad võidud.

Stalinlikus Konstitutsioonis peegelduvad sellised sotsialismi määratu suured saavutused, nagu nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus, kõigi rahvaste ja rasside täielik võrdsus, Nõukogude Liidu rahvaste murdmatu sõprus ja vennalik koostöö.

Seda rahvaste sõpruse suurt elustavat jõudu on eriti tunda saanud eesti rahvas, kes 1940. aastal astus Nõukogude rahvaste vennalikku perre.

Märkimisväärne on abi, mida vennasvabariigid on osutanud meie vabariigi töötajaile. Kiiresti likvideeriti rasked hitlerliku okupatsiooni poolt löödud haavad meie rahvamajanduses. Suure vene rahva hindamatu abi tõttu saavutas Eesti NSV tööstus juba 1948. aastal sõjaeelse taseme ja praegu annab meie tööstus palju rohkem toodangut kui sõjaeelsel ajal.

Väga suur on olnud vennasrahvaste abi ka meie põllumajandusele. Meie põllumajanduse varustamine kombainide, traktorite ja muu suurpõllundusele vajaliku inventariga lõi eelduse üleminekuks sotsialistlikule põllumajandusele.

Nõukogude konstitutsiooni demokraatia on uus, kõrgemat tüüpi, sotsialistlik demokraatia.

Vale ja silmakirjalik kodanlik «demokratism» tõrjub poliitilisest ja ühiskondlikust elust eemale miljonid töötajad. Seda võib näha ilmekalt kasvõi Ameerika Ühendriikides, kus elanikkonna enamik riigi juhtimise küsimustes kaasa rääkida ei saa ja kus kogu riiklik süsteem kuulekalt teenib monopolistlikku kapitali.

Nõukogude konstitutsioon annab miljonilistele töötajate massidele võimaluse aktiivselt ja teadlikult osa võtta riiklikust ja ühiskondlikust elust. Selle kujukaks näiteks on praegu arenev ettevalmistus Nõukogude riigi rahvakohtute valimisteks.

Miljonid töötajad võtavad osa koosolekutest ja esitavad kandidaate rahvakohtunikeks ja rahvakaasistujateks. Kohtunikeks ja kaasistujateks on esitatud inimesed, kes pälvivad valijate lugupidamist ja usaldust, kes on näidanud oma igapäevases töös ja ühiskondlikus tegevuses ustavust sotsialistlikule kodumaale, oskust ennastsalgavalt teenida rahva huve.

Stalinlik Konstitutsioon on saanud võitlusprogrammiks kogu maailma töötajatele. Oma ettekandes NSV Liidu uue konstitutsiooni projekti kohta ütles seltsimees Stalin 1936. aastal: «See on dokument, mis tunnistust annab sellest, et see, millest miljonid ausad inimesed kapitalistlikes riikides on unistanud ja unistavad edaspidigi, on NSV Liidus juba teostatud.

See on dokument, mis tunnistust annab sellest, et see, mis NSV Liidus on teostatud, on ka teistes maades täiesti teostatav».

Imperialistlik reaktsioon on kulutanud ja kulutab palju jõudu selleks, et varjata ja moonutada Stalinliku Konstitutsiooni põhimõtteid. Kuid need jõupingutused pole andnud tulemusi. Tung sotsialismi poole, tung demokraatia poole, tung rahu poole on praegu maailma rahvaste hulgas tugevam kui kunagi varem.

Viieteistkümne aasta jooksul, mis on möödunud Stalinliku Konstitutsiooni kehtestamisest, on sotsialismi ja demokraatia jõud võrratult kasvanud ning tugevnenud, imperialismi ja reaktsiooni jõud aga on tõsiselt nõrgenenud. Nõukogude riigi konstitutsioon on rahu ja rahvaste julgeoleku konstitutsioon. Nõukogude Liit sammub kindlalt sotsialismi, demokraatia ja rahu leeri eesotsas, saavutades üha suuremaid võite kommunistliku ühiskonna ehitamise alal.

Sergei Mironovitš Kirov

Tema 17. surma-aastapäeva puhul

Tulihingeline tribuun ja väsimatu võitleja kommunismi eest Sergei Mironovitš Kirov sündis 1886. aastal Uržumi linnas, Vjatka kubermangus, (nüüd Kirovi oblast) vaeses perekonnas. Kaotanud varakult isa ja ema, veetis ta kõik oma lapsepõlveaastad mures ja puuduses.

Juba 18-aastase noorukina alustab Sergei Kirov aktiivset võitlust tsaari isevalitsuse vastu. 1904. aastal astub ta Tomski bolševistliku rühma liikmeks. 1905. aastal aga VSDTP Tomski komitee liikmeks ja andub kogu temale omase kirglikkusega revolutsioonilisele tööle. Peagi saab temast silmapaistev parteitöötaja. Kartmatu revolutsionääri tahet ei suutnud murda tagakiusamised, mis olid eriti raevukad reaktsiooni süngeil päevil, sagedased arreteerimised ega tsaari vanglad.

S. M. Kirov oli väsimatu võitleja partei ühtsuse eest, sotsialistliku ülesehitustöö andekas organisaator, rahvatribuun ja marksismi-leninismi teooria tulihingeline propageerija. Need bolševiku väärtuslikud voorused ilmnesid erilise selgusega Sergei Mironovitši juures, kui partei suunas ta tööle Leningradi. Kirovile tehti ülesandeks purustada trotskistlik-zinovjevlike reeturite jõuk, kes püüdsid nurja ajada meie maa sotsialistliku industrialiseerimise plaani ning taastada kapitalismi meie maal.

Sergei Mironovitš Kirov mobiliseerib Lenini linna töötajad ennastsalgavale võitlusele partei peajoone teostamise eest. Marksismi-leninismi ideede propagandistina kutsub seltsimees Kirov pidevalt parteilisi ja parteituid bolševikke visalt omandama revolutsioonilist teooriat. «Ma kordan ikka ja jälle», ütles ta, «et me teeme suure vea, kui mõtleme, et mida lähemal on võit, seda vähem vajame meie marksismi-leninismi teooriat.»

Nõukogudemaa rahvas mälestab Sergei Mironovitš Kirovi 17. surma-aastapäeva uute maailma-ajalooliste võitudega kommunismi ülesehitamise alal. Nõukogude Liit juhib vankumatult kogu maailma progressiivse inimkonna võitlust rahu, demokraatia ja sotsialismi eest, imperialistliku reaktsiooni vastu. Eesmärkide teostamine, mille eest võitles Sergei Mironovitš on parimaks mälestuseks tulihingelisele kommunismi eest võitlejale. Tema kuju jääb igavesti elama nõukogude inimeste südames.

E. Külaots

RAHVAKOHTUTE VALIMISTE EEL

Meie rahvakohtuniku kandidaat

TRÜ õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste üldkoosolek esitas 20. nov. Tartu linna II jsk. rahvakohtuniku kandidaadiks sm. Linda Paglanti, õigusteaduskonna V kursuse üliõpilase.

Nõukogude rahvakohtunik, sotsialistliku riigi õigusemõistmise vastutav töötaja peab olema parim parimatest, sest tema kätte usaldab nõukogude töötav rahvas ühe tähtsama riigi funktsiooni—õigusemõistmise. Nõukogude rahvakohus, kelle tööd juhib rahvakohtunik, on valvel sotsialistliku seaduslikkuse eest, valvel sotsialistliku riigi ja töötava rahva huvide eest. Nõukogude kohus, rakendades karistusi sotsialistliku seaduslikkuse rikkujatele, ei sea oma ülesandeks mitte ainult kurjategijate karistamise, vaid ka nende kasvatamise. Kogu oma tegevusega nõukogude kohus kasvatab kodanikke truuduse vaimus kodumaale ja sotsialismile, ühiskondlikku omandisse hoolitsevalt suhtumise, töödistsipliini austamise, ühiskondlikesse ülesannetesse ja sotsialistliku ühiselu reeglitesse austava suhtumise vaimus.

Nõukogude kohtunik, kes vahetult juhib nõukogude kohtu õigusemõistmise tegevust, peab olema võimeline täitma neid suuri ülesandeid. Nõukogude kohtunik peab olema eelkõige ideelis-poliitiliselt karastatud inimene, kellele on kõige tähtsam töölisklassi huvide kaitsmine, kes vabalt orienteerub maa poliitilise elu küsimustes, oskab õigesti hinnata konkreetsete tegude tähendust, leida nende juurt ja klassiiseloomu. Kogu oma tegevuse ja käitumisega peab kohtunik näitama kommunistliku moraali järgimise kõrget eeskuju.

Ülikooli kollektiiv, esitades rahvakohtuniku kandidaadiks sm. Paglanti, teab, et sm. Paglant on inimene, kes vastab nendele suurtele nõuetele. Kommunist Paglant, kes on võrsunud töölisperekonnast, keda on kasvatanud leninlik komsomol ja bolševike partei, kellele nõukogude võim avas võimaluse saada kõrgem haridus, on oma tegevusega näidanud, et ta on väärilине kandidaat nõukogude kohtuniku ülлaks kutseks.

Õpingute ja ühiskondliku tööga on sm. Paglant näidanud, et ta on tõeline nõukogude patrioot, kes järjekindlalt on saavutanud häid tulemusi õppetöös ja menetluspraktikal. Täites kommunistina vastutusrikkaid ühiskondliku töö ülesandeid ei säästa sm. Paglant jõudu, et täita neid eeskujulikult. Sm. Paglantile on tähtis, kuidas töötab meie kollektiiv, kuidas kiiresti kõrvaldada puudusi meie töös. Õigusteaduskonna komsomoliorganisatsioon on tihti vaatamata sm. Paglanti töörohkusele, saanud talt konkreetset abi oma töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Kui TRÜ kollektiiv esitas sm. Paglanti kandidatuuri rahvakohtuniku kohale, siis tegi ta seda täie teadlikkusega, sest sm. Paglanti bolševistlik printsipiaalsus, tema hea õppeedukus, ühiskondliku töö aktiivsus ja nõukogude inimesele omane kõrge moraalne pale õigustavad täielikult seda suurt usaldust. Pole kahtlust, et sm. Paglant rahvakohtunikuna väärib oma valijate usaldust.

A. Lang

Agitpunkt nr. 20 alustas tööd

24. nov. alustas agitaatorite nõupidamisega tegevust agitpunkt nr. 20 (juh. Salumaa). Kokku kuulub agitpunkti juurde 70 agitaatorit, neist 30 kommunistlikku noort.

Juba järgmisel päeval organiseeriti rahvakoosolek, kus ettekandega esines kriminaalõiguse ja -protsessi kateedri õppejõud sm. Püssa teemal «Rahva osavõtt nõukogude õigusemõistmisest».

Agitpunkti on külastanud juba üle 300 valija. Kuid agitaatorid pole külastanud valijaid, pole läbi viidud ainsatki vestlust korterites. Unustusse on jäetud kõrval asuv üliõpilaste ühiselamu (Ülikooli 44). Agitkollektiivil tuleb astuda viivitamatult kontakti ühiselamu komiteega ja läbi viia vestlusi üliõpilastele.

Takistavalt toimis agitpunkti sisustamisel haldus-majandusosakond (sm. Võrse). Näit. lubati sm. Salumaale anda värvimiseks riiet loosungite jne. jaoks alles 23. novembriks, kuid siiani seda riiet pole antud ja sm. Salumaa pidi muretsema seda mujalt. Niisugune fakt majandusosakonna poolt on aga lubamatu valimiseelsel tähtsal perioodil, kuna see takistas agitpunkti avamist.

Suurt abi on agitpunktile osutanud Õigusteaduskonna parteiorganisatsioon ja TRÜ komsomolikomitee.

Rõõmustavaks nähteks agitpunkti töös on see, et TRÜ klubi abistab agitpunkti sisukate ettekannetega rahvakoosolekuil. Jääb loota, et seda jätkatakse kuni valimisteni.

M. Lõhmus

Parandada tööd agitpunktis nr. 8

Valimisteni on jäänud kõigest kuu aega, kuid agitpunkt nr 8 ei ole veel täielikult tööle rakendatud.

Agitpunkt (juhataja sm. Haldre) on vajaliku mööbliga varustatud, kaunistatud lillede ja töörahva juhtide portreedega. Juba rohkem kui nädal aega tagasi organiseeriti seal ka valve. Sissekäigu kohal on väljas silt. Näitliku agitatsiooni osas tuleb olukorda parandada. Kirjandust on veel liiga vähe, puuduvad ajalehed.

Agitpunktis on moodustatud agitkollektiiv ja ta tööle rakendatud. Agitkollektiivil puudub aga täiesti side oma agitpunktiga.

O. Mukosejeva
L. Varres
J. Lepik

Rohkem tähelepanu arstiteaduskonna teaduslikule tööplaanile

Meditsiinilistes distsipliinides elatakse praegu üle murrangulist perioodi — joondutakse I. P. Pavlovi õpetuse järgi. See nõuab uusi arusaamisi, uusi kontseptsioone ja uut metoodilist lähenemist lahendatavatele küsimustele. Kõik see toimub käsikäes vabanemisega raku- ja organpatoloogia metafüüsilistest ja idealistlikest kontseptsioonidest, mis asenduvad uute Pavlovi õpetusele rajanevate arusaamadega.

TRÜ arstiteaduskond pole lahendanud neid aktuaalseid päevaküsimusi küllaldase aktiivsusega. Arstiteaduskond võttis I. P. Pavlovi õpetuse omaks, kuid ei teinud küllaldasi pingutusi selle tõeliseks juurutamiseks teoorias ja praktikas. Pavlovi õpetuse suurus ja tähtsus peegelduvad alles vähesel määral arstiteaduskonna teaduslikus tööplaanis. Plaanis ei ole tunda küllaldaselt uut suunda, mis rajaneb I. P. Pavlovi õpetusele ning samuti ka mitšuurinlikule bioloogiale.

Millised on arstiteaduskonna käesoleva aasta tööplaani üldised puudused ja mida tuleb teha selle parandamiseks. Plaanis esineb 76 mitmesugust teemat, mis jagunevad 11 probleemi vahel. Nende probleemide hulgas on tähtsamateks ja teemade poolest arvukamateks järgmised: «TRÜ Arstiteaduskonna ajalugu» (9 teemat), «I. P. Pavlovi õpetuse juurutamine meditsiini» (11 teemat), «Võitlus tuberkuloosiga ENSV-s» (10 teemat), «Töid seedimise füsioloogia ja patoloogia alalt ja mao-sooletrakti haigused (6 teemat), «Võitlus traumatismiga ja professionaalsete haigustega ENSV-s» (14 teemat), jt.

Kahjuks tuleb märkida, et arstiteaduskonna probleemid ei ole kompaktsed. Ükski nendest ei ole teaduskonna teaduslikuks suunaks, vaid nad on lihtsad pealkirjad, mis rühmitavad teaduskonna töid olenevalt teema kuuluvusest kas ühte või teise valdkonda. Üksikute töödena leidub selles plaanis kahtlemata ka töid, mis nii oma suunaga kui aktuaalsusega väärivad tähelepanu, kuid nad ei anna teaduskonna plaanile tervikuna vajalikku sügavat teaduslikku ilmet.

Kindla suuna leidmiseks teaduslikus töös peab arstiteaduskond asuma hästi ülesehitatud komplekssteemade rajamisele. Viimased peavad koondama kliiniliste distsipliinide esindajaid ja füsioloogia ja teisi teoreetilisi distsipliine õpetavaid kateedreid kollektiividesse, kes koostöös lahendavad teaduslikke probleeme ja praktiliselt tähtsaid küsimusi. Nende probleemide juures võiksid töötada kaasa ka bioloogia, keemia ja füüsika kateedrid. Sarnane hästi koordineeritud kompleksne teaduslik uurimistöö ühes või mitmes probleemis kiirendaks oluliselt nii Pavlovi kui Mitšurini õpetuste sügavalt materialistlike printsiipide viljakat rakendamist teaduse huvides.

Füsioloogia juurutamine kliinilistesse distsipliinidesse eeldab lähtumist üldistest loomeksperimentides püstitatud ja põhjalikult analüüsitud ja kontrollitud faktidest. Kuid kaasaegne patoloogia ehk haigusõpetus ei ole veel kaugeltki nii rikas füsioloogiliste eksperimentaalsete faktide poolest, et kliinilised distsipliinid saaksid juba edukalt lahendada praktilise meditsiini tõsiseid probleeme.

Aktuaalsete arstiteaduse probleemide arv on väga suur. TRÜ arstiteaduskond suudab lahendada ainult mõne teema. Arvestades meie tervishoiupraktika nõudeid ja teaduskonna enese kalduvusi ja võimeid peaks teaduskond ise langetama valiku tähtsate probleemide kohta. On loomulik, et teaduskonna teaduslikku töö reorganiseerimisel suunatud komplekstemaatiliseks uurimistööks võiks lähtuda teaduskonna senise üksiktemaatilise töö paremates ja perspektiivirikkamatest saavutustest arvestades ühtlasi ka ülikooli ajaloolist prioriteeti ja teaduslikke suundi.

On arusaadav, et teaduskonna tööplaani reorganiseerimine on teostatav vaid järkjärgulise üleminekuga uuele süsteemile. See väga vastutusrikas ülesanne vajab teadlikku ja sihikindlat juhtimist. Organisatsiooniliselt peaks seda protsessi juhtima vastutav ja otsusevõimeline organ, näiteks teaduskonna Õpetatud Nõukogu. Peale selle peavad ka probleemidega tegelevad kollektiivid ise muutuma aktiivseteks gruppideks, kes probleemi juhendajate algatusel võitlevad oma probleemi temaatilise töö parandamise eest.

Üleminek komplekssteemadele ehk probleemidele selle sõna tõsises mõttes ei tähenda sugugi üksikteemade täielikku kaotamist teaduskonna tööplaanis. Nimelt on vastavalt arstiteaduskonna mitmesuguste kateedrite spetsiifikale teatav arv üksikteemasid paratamatu.

Iga teadusliku töö ümberkorraldamine on lahutamatult seotud tootmisbaaside ja tootmiseks vajalike materiaalsete varade reguleerimisega. Juhul kui arstiteaduskond ei suuda seda põhinõuet täita, siis ei saa tekkida ka uusi organisatsioonilisi aluseid teaduslikus loomingus. Kuid on vähe sellest, et teaduskond üksinda asub energiliselt lahendama neid ülesandeid. On põhjust oodata, et Tartu Riikliku Ülikooli rektoraat nimelt kõige jõuga toetab edasiviivaid uusi suundi teaduskonna teaduslikes üritustes ja aitab kaasa nii materiaalselt kui organisatsiooniliselt kõigele uuele pavlovliku ideede mõttes kasvavale ja arenevale.

I. Sibul,
TRÜ patoloogilise füsioloogia kateedri juhataja

Valmistume eksamisessiooniks

On jäänud vaevalt kuu aega talvise eksamitesessioonini, kus tehakse kokkuvõtteid semestri vältel tehtud tööst ja saavutustest. Selgub, kuidas oleme osanud planeerida oma tööd, osanud seda kontrollida ja kui hästi seda teostanud. «Meie ülesanne on kanda plaanikindlus töösse, et töö areneks häireteta, takistusteta ja oleks kiiresti ja hästi sooritatud» (Kalinin).

Kogemuste vahetuse korras käsitlen alljärgnevalt seda, kuidas on õppetöö planeeritud anatoomia-histoloogia kateedris histoloogia-embrüoloogia alal, kuidas on ära kasutatud eksamiteni jäänud aeg ja milliseid samme on astutud üliõpilastele iseseisva töö võimaluste loomisel.

Kõrgemate koolide ministeeriumi õppemetoodilise nõukogu III pleenumi otsustes on näidatud, milline kaudev osa kursuse esitamisel langeb loengule ja milline tihe side on tal praktiliste töödega.

Loengulise ja praktiliste tööde materjali planeerimine toimus arvestusega luua semestri lõpuks võimalusi kordusloenguiks, praktikumideks ja ülevaatlikeks kogu kursuse ainet hõlmavateks demonstratsioonideks. Sarnastel kordusprаktikumidel ja ülevaatlikel demonstratsioonidel süvendatud aine läbitöötamine aitab parandada õppetööd, tõstab üliõpilaste huvi aine vastu, hoiab kokku üliõpilaste aega, aitab üliõpilasil teadlikult ja kindlalt omandada õppeainet, tõstab oskust iseseisvalt võrrelda ja analüüsida õpitud fakte ja teha vastavaid järeldusi.

Iseseisva töö tõhustamiseks on neli korda nädalas õhtutundidel avatud kateedri praktiliste tööde saal. Õppimiseks on üliõpilastel kasutada preparaatide komplektid, mikroskoobid, tabelid ja õpikud. Õppejõud annavad konkreetset abi aine omandamiseks individuaal või üldkonsultatsiooni vormis.

H. Erits,
anatoomia-histoloogia kateedri assistent

VENE KEELE JA KIRJANDUSE OMANDAMISE PROBLEEME

О работе русского литературного кружка

Существующие в системе СНО научные студенческие кружки создаются для того, чтобы помочь в более углубленном изучении учебных предметов и привить те навыки самостоятельной научной работы уже начиная со студенческой скамьи. Эту же цель преследует и кружок русской литературы, членами которого состоят студенты отделения русского языка и литературы историко-филологического факультета.

За прошедший учебный год кружком была проведена значительная работа. Впервые удалось добиться массового участия студентов в кружке, было заслушано не мало хороших докладов, в числе которых особенно выделяется доклад тов. В. Килька о творчестве А. Корнейчука, доклад тов. В. Курвиц о повести Попова «Сталь и шлак», доклад тов. Р. Рожковой о повести Локоткова «Верность» и другие. Доклад тов. Килька был вынесен на IV Научную конференцию СНО. Также на конференции был заслушан доклад тов. В. Михайловского о творчестве И. Эренбурга. Часто после докладов развертывались оживленные и интересные прения. Можно с уверенностью сказать, что кружок принес немалую пользу нашим студентам. На каждом заседании кружка можно было видеть гостей — студентов Художественного института, Электромеханического техникума, школьников и т. д.

Но в работе кружка были и недостатки. Отсутствовала дисциплина, слабой была посещаемость во II семестре. Слишком мало студентов вступило ряды СНО (2—3 человека). Слабой была связь с эстонскими кружками. В качестве упрека факультетскому совету СНО следует указать на тот факт, что члены совета слишком редко бывали в кружке, слабо интересовались его работой. Недостаточно помогали работе кружка и преподаватели. Особенно такая помощь была нужна студентам I к., которые ещё не умели вести самостоятельную работу и в чьей работе были неизбежны недостатки.

Недостатки во многом обусловлены слабой, неэнергичной работой правления. Председатель кружка (сначала тов. Ромашева, затем тов. Михайловский) один, без помощи правления, конечно не мог разрешить все задачи!

В нынешнем учебном году кружок принял обширный план работы. Пока заслушаны доклады тов. Осип о творчестве М. Турсун-Задэ, тов. Роменской о романе Николаевой «Жатва». Проведен творческий вечер молодых поэтов и литературно-музыкальный вечер, посвященный Стасову и композиторам «Могучей кучки».

Начало неплохое. Но вызывает большое удивление малое число студентов на собраниях кружка. Особенно следует бросить упрек II, III и IV курсу. На последнем заседании кружка присутствовало только 6 студентов II курса, 1 студент III курса и 1 студент IV курса. Неужели столь слаба заинтересованность студентов этих курсов в русской литературе.

Ещё следует обратить внимание на тот факт, что в прошлом году доклады членов литературного кружка почти не читались вне стен университета. В нынешнем учебном году надо больше использовать доклады наших студентов в качестве научно-популярных лекций.

Нашему правлению кружка во главе с председателем тов. Терещенко надо приложить все силы к тому, чтобы поставить работу кружка на должную высоту, наладить дисциплину и направить все силы членов кружка на успешное разрешение поставленных задач.

Н. Бассель,
II курс ист.-фил. факультета

Tõsisemalt suhtuda vene kirjanduse omandamisse

Kuna kevadisel eksamisessioonil selgus, et paljude ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilaste teadmised vene kirjanduses osutusid pinnapealseteks, siis käesoleva semestri algul, IV kursusel otsustati sisse seada pidev kontroll kohustusliku kirjanduse lugemise kohta.

Rõõmustav on märkida, et enamik IV kursuse üliõpilasi suhtub sellesse täie tõsidusega. Nii teostatakse eesti filoloogia rühmas järjekindlat ja asjalikku kontrolli (kontrollija E. Tikk) teoste lugemise ning nendest kokkuvõtete tegemise üle. Kõige rohkem teoseid on lugenud E. Valdre, O. Kruus ja M. Jõger, kuna I. Utso ja H. Vals on teistest tunduvalt maha jäänud.

Ka lääne filoloogia rühmades läheb kohustusliku kirjanduse lugemine edukalt. Kontroll selle üle on pidev, kuid kahjuks mitte põhjalik (kontrollija R. Ligi). Alahinnatakse kokkuvõtete tegemise tähtsust ega nõuta neid kontrollimisel. Ometi on niisuguste kokkuvõtete kasulikkus eksamiteks valmistumisel vaieldamatu. Edukamateks kirjanduse lugejateks nendes rühmades on A. Perlits, R. Ligi, K. Roonurm ja T. Tali, kuna S. Tui, N. Toots ja M. Kirk ei loe kirjandust nõutavas ulatuses.

Mis puutub psühholoogia-loogika õpperühma (rühmavanem J. Teder, a/ü. volinik V. Rukki), siis puudub siin igasugune kontroll kohustusliku kirjanduse lugemise üle ja eitatakse täiesti teostest kokkuvõtete kirjutamise vajadust. On selge, et selline suhtumine kohustusliku kirjanduse lugemisse ei või enam edasi kesta. Selle otsustavast muutmisest oleneb suurel määral eelseisva arvestuse ja eksami sooritamine.

A. Nagelmaa

Luua ühiselamuis soodsad töötingimused

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool" reidibrigaadi tähelepanekuid

Et tutvuda olukorraga ühiselamutes, näha kuidas on üliõpilasnõukogud võidelnud meie üliõpilaste poliitilise teadlikkuse tõstmiseks, kuidas üliõpilased sisustavad oma tube, organiseeris meie ajalehe toimetus kontrollretke meie ülikooli ühiselamutesse.

Olgugi et kõik meie ühiselamud kannatavad tänavu ülemajutuse all, on heaperemeheliku hoolitsuse juures võimalik saavutada küllaltki hea kord. Kahjuks aga peab ütlema, et see kord on ühiselamutes, eriti Tiigi tn. ühiselamus, nõrk.

Elamispinna puudusel on kõigis ühiselamuis eluruumidena kasutusel ühiskondlikud ruumid (klubid, õppetoad). See on viinud niikaugele, et loengute läbiviimiseks puuduvad ühiselamutes soodsad võimalused. Nii oli näit. Näituse tn. ühiselamu nõukogu sunnitud korraldama loengu köögis, mis on muidugi lubamatu.

Eksamisessiooni alguseni on jäänud ainult poolteist kuud, kuid vaatamata sellele pole üheski ühiselamus veel vabanenud õppetuba. Kõige lootustandvamas seisundis siin on Tiigi tänava ühiselamu, kus õppetuba loodetakse vabastada juba lähemal ajal seoses remondi lõppemisega.

Kõigis ühiselamuis paistab silma näitliku agitatsiooni vähesus. Ainult üksikutes tubades näeme loosungeid. Kõige paremini on näitlik agitatsioon korraldatud Tiigi tn. ühiselamus, kus näeme plakateid ja loosungeid. Kuid ei tohi unustada, et iga loosung ja plakat on võitlev ainult siis, kui ta ilmub õigeaegselt. Ei oska kuidagi leida, missugune tähtsus oleks praegu plakatil, mis kutsub üles uutele töövõitudele kohalike nõukogude valimiste auks. (kangialusel korrusel). Sama kehtib ka välklehtede (toim. J. Mitt) kohta, mis, tõsi küll, on tubliks vahendiks võitluses korra eest, kuid ei tohi jääda ajahambale närimiseks.

Meie peame pidevalt võitlema selle eest, et üliõpilastele muutuks ühiselamu mugavaks koduks. Kuidas on seda ülesannet täitnud üliõpilaskond ja ühiselamute nõukogud?

Ülikooli tänava ühiselamu jätab korralt üldiselt nägusa mulje, kuid siingi esinevad mõned väärnähtused. Toas nr. 10 (toavanem H. Randmaa) ilutses voodil keedupott, tuba nr. 9 paistis silma oma üldise korratuse poolest.

Kastani tänava ühiselamus elavad arstiteaduskonna naisüliõpilased, kes peaksid kõige rohkem austama puhtust, kuid kahjuks pole see nii. Paljud toidukapid ja sahvrid jätavad korratu mulje, riiulitel vedeleb toidujäänuseid, pesemata nõusid, riiulid on kaetud ajalehepaberiga jne. Mida mõtlevad ette võtta tubade 25, 29, 26, 33, 38 ja 15 elanikud, et korrastada oma toidupanipaigad?

Erilise lohakusega paistavad silma tuba 13 (Annuk, Golovina, jt.). Samuti tuba 15? Terve rida tube on aga korras ja sisustatud nägusalt (47, toavanem R. Vaik, 38, Teesalu jt.).

Näituse tn. ühiselamus on suhteliselt kindlasti paremad ruumid, vaatamata ülemajutusega tekkinud olukorrale. Olukord on siin võrdlemisi rahuldav. Ühiselamu nõukogu on teinud küllaltki tööd tubade korrashoiu tõstmiseks, üliõpilased võtavad aktiivselt osa sotsialistlikust võistlusest parima toa nimele. Sellest pole aga vist midagi kuulnud arstit. III k. üliõpilane Aavo Tamm, kes magas voodis täies rõivastuses — saapad jalas. Sm. E. Küüra (raviosak. II k.) ei hooli ühiselamu nõukogu poolt organiseeritud nägusatest suitsetamiskohtadest ja suitsetab parema meelega toas, rikkudes seega õhku, olgugi et suitsetamiskohta jõudmiseks tarvitseks astuda ainult mõni samm.

Tubadest parimatena võiks nimetada t. 20 (toavanem E. Kase) 28, 13 jt.

Kõige halvem olukord on Tiigi tn. ühiselamus. Sotsialistlik võistlus ei näita siin veel paljudes tubades oma viljastavat mõju. Paljud toad on korratud, voodid lohakalt korrastatud, laudadel vedeleb toidunõusid (t. 60, toavanem Hallap). Toidukappides esineb lubamatu antisanitaarne olukord (t. 53, Boikov; 86, Selg). Toas 86 hoiab üliõpilane Mällo oma jalanõusid koos toiduainetega öökapis. Toas nr. 51 puuduvad täiesti õppimisvõimalused. Kontrollbrigaad leidis siin eest äärmise segaduse. Voodi oli korrastamata alles õhtul, vooditel vedelesid püksid, vihmavari jms. Toa kollektiiv: Leonov, Klimovitski, Weisblatt jt. ei tee midagi selleks, et vähegi korrastada oma tuba. Üliõpilasnõukogul tuleb teha tõsiseid järeldusi, et luua seal toas kord, kuna toavanem E. Johanson seda ei suuda.

Esiletõstmist väärivad toad 71 (toavanem E. Hang): 104, (toav. Zimmer), 23 (Pikkor) ja rida teisi.

Meie ühiselamutes esineb terve rida suuri puudusi. Nende edukas lahendamine sõltub ühiselamu nõukogu operatiivsusest, sanitaarvolinike, korruse ja toavanemate heast tööst. Meie ametiühingul ja komsomoliorganisatsioonil tuleb täie tõsidusega suhtuda ühiselamute küsimustesse ja lahendada need nii, et üliõpilased leiaksid endale ühiselamus mugava kodu.

Ajalehe «Tartu Riiklik Ülikool» kontrollbrigaad **J. Mitt, A. Ounap, A. Balod**

Teaduslik töö Eesti NSV ajaloo alal

Meie ülikooli kuulsusrikas ajalugu kohustab meid tunduvalt tõstma teadusliku töö taset. Üheks alaks, kus meie ülikoolil on eeldusi tõusta Nõukogude Liidu juhtivate teadusasutuste hulka, on Baltikumi ajalugu. Praegu on aga meie ajalookateedrid üsna kaugel selle eesmärgi teostamisest, selle saavutamine nõuab veel suuri pingutusi. On vaja saavutada teadusliku töö temaatika senisest ulatuslikum keskendamine Eesti NSV ajaloo sõlmprobleemide lahendamiseks, teadusliku uurimistöö kvaliteedi tõstmine ja selle tempo tunduv kiirendamine.

Enamik ajalookateedrite õppejõude on asunud dissertatsioonide kirjutamisele. Dots. Kenkmaa ja dots. Konks kirjutavad doktoriväitekirju. Dots. Kenkmaal on teemaks Tallinna ajalugu XVIII sajandil, dots. Konks käsitleb pärisorjuse kriisi Eesti põllumajanduses XVIII sajandi teisel poolel ja XIX sajandi algul. Mõlemad on kogunud hulga väärtuslikku materjali. Tööde valmimiseks on aga planeeritud liiga pikk tähtaeg. On vaja, et dots. Kenkmaa ja dots. Konks juba praegu asuksid oma esialgsete uurimistulemuste teatavakstegemisele meie avalikkusele. Ainult sel teel on neil võimalik tõestada nimetatud teemade aktuaalsust, nende vastavust meie ühiskonna vajadustele.

Allakirjutanul on valminud kandidaadiväitekiri teemal «Progressiivsete ja reaktsiooniliste jõudude võitlus eesti historiograafias kuni Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsioonini». Ka selle töö kirjutamine on ajaliselt liiga pikale veninud. Töö valmis ilma juhendajata. Seetõttu on praegu ülesandeks kindlustada töö asjatundlik läbivaatamine ja läbiarutamine, et oleks võimalik asuda dissertatsiooni kaitsmisele.

Teise kandidaadidissertatsioonina on valmimas van. õp. Intali töö suure tähtsusega teemal «Töölisliikumine Eestis XIX sajandi lõpul ja XX sajandi algul (1870—1904)». Autor on läbi töötanud palju arhiivmaterjale. Kuid ka selle töö puhul ei saa jätta märkimata, et autor ei ole suutnud kindlustada kinnipidamist üksikute osade valmimiseks ettenähtud tähtaegadest.

Dots. Madissoni teadusliku uurimistöö teemaks on «Ajalooteadused Tartu ülikoolis». Meie ülikooli lähenev juubel annab teemale suure aktuaalsuse. On vaja, et teised õppejõud osutaksid dots. Madissonile senisest enam kaasabi selle kiiretähtajalise uurimisülesande teostamisel.

Nõukogude Liidu ajaloo kateedri juhataja van. õp. Kuzina korraldab praegu trükiks oma varemvalminud tööd, mis käsitleb seltsimees Stalini võitlust anarhismiga. On vaja, et ka sm. Kuzina võtaks edaspidi osa tööst Baltikumi ajaloo alal.

Suurema arvu töötajate rakendamine Eesti NSV ajaloo põhiküsimuste lahendamiseks võimaldab asuda teemade kollektiivsele läbitöötamisele. Selle viljaka töömeetodi rakendamist ei ole seni ajalookateedrite poolt peaaegu üldse toimunud. Ometi on just selle meetodiga võimalik kindlustada suuremaid saavutusi lühema aja jooksul.

Tähtsamate teemade kollektiivse läbitöötamise kõrval peab jätkuma individuaalne töö dissertatsioonide alal. Kiiresti tuleb kindlaks määrata van. õp. Eringsoni ja NSV Liidu ajaloo kateedri uute aspirantide Siilivase ja Trummali dissertatsioonide teemad. Lubamatu on olukord, et van. õp. Eringsonil, kes on kateedris töötanud juba 12 aastat, ei ole ikka veel teadusliku uurimistöö teemat.

Ajaloo kateedritel on kõik võimalused, et ületada teadusliku töö alal esinevad puudused. Ajaloo kateedrite õppejõud peavad võtma oma ülesandeks Baltikumi ajaloo uurimise alal kõige lähemal ajal järele jõuda Riia ülikoolile.

Van. õp. K. Laigna

Rändnäitus „Nõukogude maalikunstnike loomingut reproduktsioonides"

Tartu Riikliku Kunstimuuseumi poolt Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva tähistamiseks koostatud rändnäitus «Nõukogude maalikunstnike loomingut reproduktsioonides», mis Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva eel alustas ringkäiku Tartu asutustes, on alates 19. novembrist avatud Tartu Riikliku Ülikooli ametiühingu klubi agitpunktis. Rändnäitus populariseerib eesrindliku nõukogude kunsti paremaid saavutusi, lähendades seega töötajaid nõukogude täisväärtuslikule kunstile. Pooled eksponeeritud kunstitöödest on pühendatud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni temaatikale. Tartu Riiklik Kunstimuuseum loodab üliõpilaskonnalt rändnäitusele elavat tähelepanu ja aktiivset reageerimist.

Seoses näitusega kavatseb muuseum läbi viia kaks loengut valguspiltidega Stalini preemia laureaatide B. Jogansoni ja A. Gerassimovi loomingust.

V. Milk

Parandada ettevalmistust olümpiaadiks

Kogu ülikool elab juba isetegevusolümpiaadide tähe all, kuna tänavuse juhendi järgi peavad teaduskondade olümpiaadid läbi viidama käesoleva aasta lõpuks, et järgmisel semestril asuda juba üle-ülikoolilise olümpiaadi läbiviimisele.

Matemaatika-loodusteaduskonnas on planeeritud olümpiaadi-õhtud kaunis hilisele ajale, nimelt 14. ja 22. detsembrile, kusjuures esimesel õhtul on kavas esitada vokaal- ning instrumentaalmuusikat. Teisele õhtule on planeeritud tantsu- ning võimlemisetlekanded jm. Milline on ettevalmistus nendeks õhtuteks?

Edukalt töötavad rahva- ning karaktertantsu rühm, tööle on asunud segakoor, mille harjutused toimuvad üks kord nädalas keemia I kursuse üliõpilase R. Andreseni juhtimisel. Ka näiteringi liikmed on asunud korrapäraselt tööle kahe näidendi õppimisel. Edukalt töötavad võimlemisrühmad sm. Marksoo, Palmi ning Rehti juhtimisel.

Kõikide nende ringide töö koordineerimiseks loodi isetegevuskomisjon, kuhu kuuluvad üksikute ringide juhid, kes vastutavad ka vastavate rühmade ettevalmistuse eest isetegevusolümpiaadiks.

Peab mainima, et see komisjon ei ole suutnud oma töös saavutada maksimaalset, milles on eeskätt süüdi komsomolibüroo kultuurmassilise sektori juhataja Jürimäe ning nimetatud komisjoni esimees Aav, kes ei ole suutnud kasutada kõiki olemasolevaid võimalusi isetegevustöö tegemiseks.

Suurte raskustega suudeti organiseerida teaduskonna segakoor, kuhu kuulub ümmarguselt 40 inimest. Selle hilises organiseerimises on süüdi ka TRÜ klubi juhatus, kes kuidagi ei suutnud planeerida harjutamisaegu klubis ning seetõttu oli kaunis raske kokku kutsuda niisugust suurt kollektiivi. Kui see kitsaskoht viimaks lahenes, siis asus koor tööle ning on nüüd saavutanud mõningat edu.

Siinjuures ei saa märkimata jätta sm. Voitese nõrka tööd Andreseni abistamisel. Tema on tänini käinud ainult ühel koori harjutusel. Jääme lootma, et sm. Voites oma tööd tunduvalt parandab.

Hästi töötab rahvatantsurühm energiliste kommunistlike noorte Toho ja Aava juhtimisel. Eriti peab konstateerima sm. Toho tublit tööd rühma õpetamisel.

Samuti peab kiitvalt märkima sm. Sanderi tööd karaktertantsu rühma juhtimisel.

Täiesti rahuldavalt töötavad ka sm. Kõiv (näitering), Marksoo ning Palm (võimlejad).

Rahule aga ei saa jääda sm. Tuulmetsa tööga ansamblite juhtimisel. Sm. Tuulmets I kursuse üliõpilasena ei oma veel küllaldasi kogemusi. Ta ei ole suutnud veel tänaseni luua endale õiget ülevaadet ansamblite tööst ning seetõttu ei tööta nad ka vajaliku pingega.

Komisjoni esimehel sm. Aaval tuleb teha rohkem tööd tema abistamisel, et ansamblid esineksid olümpiaadil küllaldase eduga.

Kõige valusamaks kohaks meie isetegevuslaste hulgas on distsipliini küsimus. Sm. Aava ei ole isetegevuskomisjoni esimehena suutnud korda luua isegi olümpiaadikomisjonis. Ta ise jääb igale komisjoni koosolekule hiljaks. See halb eeskuju on nakatanud ka isetegevuskollektiive. Nii näit. lubas geograafia I kursuse naisansambel 23. nov. esineda aulas, kuid jättis sinna tulemata. See näitab ilmekalt, kuivõrd vähest tähelepanu on sm. Jürimäe ja Aav osutanud isetegevuslaste distsipliini kasvatamisele.

Suurimate distsipliinirikkujate näitena võib tuua sm. Rehti, kes väga harva võtab osa isetegevuskomisjoni koosolekuist, kuigi ta lubab sinna kindlasti tulla.

Millised on väljavaated isetegevusõhtute õnnestumiseks? Meie teaduskonnas on nõrgaks kohaks instrumentaalmuusika. Nii ei ole me veel tänaseni suutnud organiseerida instrumentaalansamblit. Sama häda on ka solistide osas, sest neid on väga vähe. Teiseks nõrgaks kohaks on meil deklamaatorite vähesus, mis viib vist selleni, et me ei suuda esitada üleülikoolilisele olümpiaadile nõutud arvu deklamaatoreid. Ka selles suhtes tuleb meil kiireid samme astuda.

Olgu meie teaduskonna isetegevuslastele eeskujuks meie parimad, nagu sm-d Eerik, Vainola jt., kes on saavutanud kõrge tunnustuse.

Jääme lootma, et meie isetegevuskomisjon rakendub nende viimaste päevade jooksul hoopis suurema pingega tööle ning püüab parandada tehtud vigu, et tagada olümpiaadi-õhtute paremat kordaminekut.

J. Oja

Сегодня в номере:

I страница.

Передовая — Самая демократическая конституция в мире.

Э. Кюлаотс — Сергей Миронович Киров.

Перед выборами в народные суды.

И. Сибуль — Больше внимания планированию научной работы на медфаке.

Х. Эритс — Готовимся к экзаменационной сессии.

II страница.

Н. Бассель — О работе русского литературного кружка.

А. Нагельмаа — Относиться серьезнее к изучению русской литературы.

К. Лайгна — Научная работа в области истории ЭССР.

Я. Оя — Лучше подготовиться к олимпиаде.

Рейд бригады — О студенческих общежитиях.

Vastutav toimetaja **J. Feldbach**

MB 11898 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3310

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 39 (127) Laupäeval, 8. detsembril 1951. a. IV aastakäik

Pidevalt võidelda õppejõudude töö kvaliteedi eest

Nõukogude valitsus osutab üha rohkem tähelepanu kõrgema haridusega kaadrite ettevalmistamisele. Aasta aastalt kasvab üliõpilaste arv nõukogude kõrgemates koolides, iga aasta kõrgemate koolide lõpetajate hulk, kes siirdub tööle meie pidevalt areneva rahvamajanduse ja kultuurielu loendamatuile aladele.

Tartu Riiklikut Ülikooli võime õigustatult nimetada Eesti NSV kaadrite sepikojaks, kus valmistatakse ette eriteadlasi — arste, juriste, kirjandus- ja keeleteadlasi ja õpetajaid keskkoolidele mitmesuguste teadusharude alal.

Noorte kaadrite ettevalmistamise ja kasvatamisega tegeleb kogu ülikooli kollektiiv alates rektoraadist ja lõpetades õpperühmaga, partei, komsomoli ja ametiühingu organisatsioon ning mitmesugused üliõpilaste teaduslikud ja isetegevusringid. Ent keskseks ja kõige tähtsamaks teguriks noore eriteadlase kasvatamisel on õppejõud.

Õppejõud on see, kes oma loengutes annab keskkoolis teaduste alused omandanule nõukogude noorele põhjalikud ja kaasaegsele nõukogude teadusele vastavad teadmised noore poolt valitud teaduseharus. Õppejõud on see, kes seminarides ja praktikumides suunab teadusehimulise noore eriküsimuste juurde, tema on see, kes konsultatsioonitundides abistab, tema juhtimisel valmistab üliõpilane oma esimesed teaduslikud tööd seminari-, kursuse- ja diplomitööde näol ja teaduslikes ringides.

Valitsev koht õppetöös on loengul. Sellest, kui sügavalt ja huvitavalt õppejõud — professor, dotsent või vanemõpetaja — oma ainet käsitleb, oleneb üliõpilaste huvi aine vastu, olenevad ka nende teadmised. Loeng peab olema hästi ette valmistatud, põhjalikult läbi mõeldud, näidetega illustreeritud jne. Ka ettekandmine peab olema selline, et iga õppejõu mõte kuulajani jõuaks. Pahatihti kurdavad üliõpilased, et õppejõud pole huvitatud sellest, et saavutada kontakti üliõpilastega (v. õp. V. Ernits jt.). Loengud on igavad ja monotoonsed. Seni töötavad lubamatult halvasti teaduskondade metoodilised komisjonid, kus tuleks arutleda loengute olukorda ja kaaluda nende parandamise küsimusi. Eriti tuleb rõhku panna noorte õppejõudude abistamisele. Möödunud kevadel toimunud noorte õppejõudude nõupidamiste tulemused pole seni leidnud põhjalikku analüüsimist metoodilistes büroodes ja komisjonides.

Vähe on tegeldud kateedrites seminaride läbiviimise küsimustega. Seminarid ühiskonnateaduste ainetes (marksismi-leninismi alused, poliitökonoomia, kirjandused, keeled jne.) on õppevorm, kus süvendatakse loenguil ja õppekirjandusest saadud teadmisi, ja kus tekib diskussioon komplitseeritud küsimuste selgitamiseks. Õppejõu oskus aktiviseerida üliõpilasi, organiseerida kõigi üliõpilaste loova mõtte arengut on siin väga tähtis.

Tähtis on üliõpilaste abistamine nende iseseisva teadusliku töö juures. Parajal momendil üliõpilase suunamine uute probleemide juurde, kirjanduse kätte juhatamine jne., on suureks abiks noorele teadusliku töö koostajale. Kateedrites tuleb selle järgi valvata, et kõik õppejõud võrdselt oleks koormatud üliõpilaste juhendamisega. Lubamata on selline olukord, nagu see aset leiab vene keele kateedris, kus üksikud õppejõud on ülekoormatud üliõpilaste juhendamisega, teised aga hoopis keelduvad üliõpilaste abistamisest.

Loengud, seminarid ja kõik muu õpetaja õppe- ja teaduslik töö peab toimuma kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel. Õppejõud ei tohi unustada, et tema on noorte kasvataja kommunismi vaimus. Suur ja austav, aga ka eriti vastutusrikas on kõrgema kooli õppejõu töö.

Vähe tegeldakse ülikoolis õppejõudude meisterlikkuse tõstmise küsimustega. Õppeosakond, dekaanid ja kateedrijuhatajad on rohkem ametis õppeprotsessi vormilise küljega, õppeplaanide ja kavade täitmise küsimusega. Õppejõudude töö kvaliteediga, selle parandamisega tuleb tegelda märksa rohkem. Tuleb tööle rakendada metoodilised bürood ja komisjonid, pidevalt tõsta õppejõudude meisterlikkust. Seda nõuab meilt nõukogude valitsus ja bolševike partei, kes pidevalt hoolitsevad noorte eriteadlaste kasvatamise eest ja nõuavad täit vastutustunnet igalt kõrgema kooli töötajalt.

PARTEI ELU

Rohkem tähelepanu iseõppijaile

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsioon on käesoleval õppeaastal tunduvalt parandanud iseseisvalt revolutsioonilist teooriat omandavate töötajate õppetöö korraldust.

Praegu on ülikoolis üle saja töötaja, kes lülitusid poliitõppusse iseõppijatena. Nende juurde on kinnitatud abiandmiseks vastavad konsultandid. Nii konsulteerib iseõppijaid ÜK(b)P ajaloo alal sm. Tint, dialektilise ja ajaloolise materialismi alal sm. Makarov, poliitökonoomia alal sm. Puis ning NSVL välispoliitika ja rahvusvaheliste suhete alal sm-d Jegorov ja Uustalu.

Iseseisvalt õppijate abistamiseks peetakse neile vastavaid loenguid Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingu liinis, samuti võivad õppijad saada konsultatsiooni Moskva ja Tallinna ringhäälingu vastavatest saadetest ning nad võivad kasutada EK(b)P Tartu linna ja ülikooli parteikomiteede juures asuvate parteikabinettide abi.

Tähtsamat osa marksismi-leninismi teooria omandamisel etendab kahtlemata konsultant. Kui ta suudab luua head kontakti iseseisvalt õppijatega, kontrollib pidevalt nende õppetöö käiku, kasutab individuaalse konsultatsiooni meetodit, siis on kindlustatud nende järjekindel ning edukas õppetöö.

Kohusetruult töötavad konsultandid sm-d Puis ja Jegorov. Tulemuseks on see, et rida iseseisvalt õppijaid, nagu sm-d prof. Aunap, assistent Erits, teaduslik sekretär Maaroos, bibliograaf Haldre, raamatupidajad E. Odrats, Naarits, Kõrts jt. esitasid õigeaegselt oma individuaal-õppeplaanid, täidavad neid korralikult, külastavad süstemaatiliselt iseseisvalt õppijate abistamiseks peetavaid loenguid Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingu liinis, pöörduvad tihti küsimustega oma konsultantide poole.

Korralikult õpivad enda koostatud individuaalplaanide kohaselt iseõppijad-laborandid sm-d A. Madisson ja L. Lepp, keda konsulteerib sm. Tint, ning ajaloo-keeleteaduskonna õpetaja sm. M. Tolokonnikova (konsultant sm. Maasik). Distsiplineeritult võtavad õppetööst osa laborandid sm-d Jassov ja Vares (konsultant sm. Uustalu) ja sm. Makarovi poolt konsulteeritav van.-õp. sm. Palmeos.

Revolutsioonilise teooria iseõppimise õige organiseerimine on tähtsamaid ülesandeid töös kaadrite ideelis-poliitilise kasvatamise alal. Seepärast peavad iseõppijate juurde kinnitatud konsultandid valima endile niisuguse töövormi, mis kindlustaks individuaalse konsultatsiooni andmist ja rangelt individuaalset suhtumist iseõppijatesse. Ei ole lubatav konsultatsioonide organiseerimine gruppide viisi nii, et gruppide tööst kujuneb sisuliselt harilik poliitringi õppus, kusjuures kõigile iseseisvalt õppijaile antakse kätte šabloonsed õppeplaanid, nagu see esines algul mõnede konsultantide töös.

Konsultantide ülesandeks on iseseisvalt õppijate õppeplaanide olemasolu kontrollimine, nende koostamise abistamine, tutvunemine konspektide nende täitmisega konspektide läbivaatamise ja vestlemise teel, küsimustele vastamine individuaalses korras, kirjanduse soovitamine.

Peab tähendama, et uue õppeaasta esimesed kuud näitavad, et osa iseseisvalt õppijaid ei ole sisuliselt rakendunud õppetöösse. Mitmed neist ei ole seni isegi esitanud oma individuaal-õppeplaani ega ole kordagi pöördunud konsultatsiooni saamiseks vastava konsultandi poole. Konsultantidel ei ole ülevaadet sellest, kas need ülikooli töötajad üldse õpivad, või kui nad õpivad, siis kuidas nende õppetöö edeneb, kas õppemeetod ja kirjandus on nende poolt valitud otstarbekalt jne.

Niisuguste seltsimeeste hulka, kes õppimisest palju ei hooli, kuuluvad sm-d Tammiste, Maasiksalu, Miilet, Pedajas, Aul, Mikk, Raudsepp, Oja, Piiper, Rängel, Leglar, Hange, Laidna, Metti, Kaskmets, Normann jt. On iseseisvalt õppijaid, kes ei suvatse isegi reageerida konsultantide mitmekordsetele kutsetele ilmuda vestlustele ja esitada oma õppeplaani. TRÜ teaduskondade partei-algorganisatsioonide sekretärid peaksid võtma oma isikliku kontrolli alla nende õppetegevuse, vestlema nendega, võtma ühenduse konsultantidega, osutama vajaduse korral abi nii iseseisvalt õppijatele kui ka konsultantidele õppetöö aktiviseerimiseks.

Meie ette on püstitatud ühine ülesanne — kindlustada iseseisvalt õppijate süstemaatilist tööd revolutsioonilise teooria edukaks omandamiseks, meie kaadrite ideelis-poliitilise taseme järjekindlaks tõstmiseks.

B. Rochlin,
TRÜ parteikabineti juhataja

Üliõpilaste Teaduslikus Ühingus

Parandada kommunistlikku kasvatust ajaloo-keeleteaduskonna ringides

ÜTÜ Ajaloo-Keeleteaduskonna Osakonna Nõukogu kontrollis hiljuti temale alluvates teaduslikkudes ringides otsuste täitmist, mis olid pühendatud kommunistliku kasvatustöö küsimustele.

ÜTÜ üleülikoolilise üldkoosolek võttis vastu otsuse sidemete süvendamise kohta vennasvabariikide ÜTÜ-dega. Nagu kontrollimisel selgus, jätkavad paljud ringid (loogika-psühholoogia, eesti keele, vene keele, eesti kirjanduse) juba endistel aastatel loodud sidemepidamist; mõned ringid asusid katkenud sidemeid uuendama (ajalooring, lääne-euroopa keelte ja kirjanduse). Ainukeseks ringiks, kel puudub praegu kontakt teiste ülikoolidega, on vene kirjanduse ring.

Otsus populaarteaduslike loengute esitamise kohta on kõikides ringides ebarahuldavalt täidetud, välja arvatud ajalooring, kus on esitatud juba üle 50 populaarteadusliku ettekande käesoleval semestril. Ülejäänud ringides on teemad alles pooleldi valmimisel, ringid pole veel suutnud astuda kontakti koolidega ja asutustega.

Nõuet, et töö peab olema välja pandud lugejaile tutvumiseks vähemalt 3 päeva enne ettekandmist, on osa ringe arvestanud (eesti keele, eesti kirjanduse), teine osa pole aga regulaarselt suutnud sellest kinni pidada (vene keele, ajalooring). Distsipliinirikkujate personaalküsimus tuleb arutada läbi ringi üldkoosolekul. See otsus on seni jäänud täitmata.

Ringi liikmete töölerakendamist on kõikide ringide juhatused suutnud organiseerida. Enamus ringide liikmeist on saanud tööülesanded. Eriti tuleb esile tõsta vene keele ringi juhatuse (Roškova, Hirv, Kiisk, Grinkina, juhendav õppejõud Tiivel) tööd, kes on tööle rakendanud kogu kollektiivi, siinjuures ka kõik I kursuse üliõpilased. Mõnedes ringides (eesti keele) on kerkinud küsimus üksikute V kursuse üliõpilaste, ÜTÜ liikmete eemalejäämisest oma ringi tööst (Hallap). Siin tuleb ringide juhatustel samme astuda eemalejääjate kaasatõmbamiseks ja töölerakendamiseks.

Nõue sidemete tihendamisest komsomoliorganisatsiooni ja ringide juhatuste vahel on täidetud, kuna paljudes ringides juhatus koosneb ainult kommunistlikest noortest (eesti kirjanduse, vene kirjanduse, vene keele). Sellistes ringides, kus juhatuse liikmete hulgas pole kommunistlikke noori (lääne-euroopa keelte ja kirjanduse ring, eesti keele ring), on kontakti pidajateks ringi liikmed — kommunistlikud noored.

Seltsimehelikku kriitikat ringide töö kohta (välkleht, seinaleht, ajakirjandus) on tehtud seni vähe (ainult vene keele, vene kirjanduse ja ajalooringi kohta). Tuleb senisest rohkem ajakirjanduses avaldada artikleid.

Otsus selle kohta, et olla kontaktis nõukogude teaduste uuemate saavutustega (lühiinformatsioonid), on ringide töös rakendatud, välja arvatud eesti keele ja eesti kirjanduse ring. Ka on silmas peetud otsust siduda võimaluse piirides kõiki töid praktikaga.

Selgub, et paljudes ringides pole täidetud otsust kommunistliku kasvatuse parandamise kohta ringides. Vastavad koosolekud on läbi viidud ainult vene kirjanduse, loogika-psühholoogia- ja ajalooringis. Teaduskonna komsomoli büroo esindaja, ÜTÜ Ajaloo-Keeletead. osakonnanõukogu (Liimets) ja ülejäänud ringide juhatused peavad kindlustama, et see otsus lähemal ajal täidetaks.

Ajaloo-Keeleteaduskonna komsomoli büroo koosoleku otsus puudutab eriti lääne-euroopa keelte ja kirjanduse ringi (esimees Kaarde), kus seni suhtus juhatus loiult oma tööülesannetesse.

Kontrollimise tulemustest selgub, et vastuvõetud otsuste täitmisel on veel suuri puudujääke, eriti kehtib see selliste otsuste täitmise kohta nagu hinnangu andmine tööle juhendaja ja ringi juhatuse poolt, kommunistliku kasvatuse olukorra selgitamine ringides, populaarteaduslike ettekannete organiseerimine jt. Osakonnanõukogul koos ringide juhatustega tuleb kõik esinenud puudused läbi arutada ja asuda otsustavalt oma töö parandamisele veel käesoleval semestril.

L. Varres, V. Arulaid,
ringide töö organiseerimise sektori liikmed

RAHVAKOHTUTE VALIMISTE EEL

Rahvakohtuniku kandidaadi kohtumine valijatega

5. detsembril toimus valimispunktis nr. 6 II rahvakohtu valimisringkonna rahvakohtuniku kandidaadi sm. Paglanti kohtumine valijatega. Rahvarohke koosoleku avas sm. Redi, iseloomustades sm. Paglantit — TRÜ õigusteaduskonna V kursuse üliõpilast kui ustavat kodumaa tütart, kellele rahvas tahab usaldada töötajate isiklike ja riiklike huvide kaitsmise.

Esineb L. Paglant. Ta tänab oma valijaid suure usalduse eest ning tõotab bolševistlikult suhtuda oma tulevasse töösse, olla ustav rahva teener. Sm. Paglant oma sõnavõtus selgitab meie sotsialistliku riigi kohtu ülesandeid, kes peab tõkestama kahjulikke elementide tegevust sotsialistliku omandi ja riigi julgeoleku vastu. Seejärel esinesid rahvakaasistujad R. Mutso, O. Sahk ja H. Ütt. Lõppsõnas esines sm. Feldbach, rõhutades oma sõnavõtus meie sotsialistliku korra tõelist demokraatlikkust, sest meil valitakse rahvakohtunikeks ja kaasistujateks parimaid töötava rahva tütreid ja poegi.

Lõpuks esines Ametiühingute Kultuurihoone isetegevuskollektiiv sisuka kontsertosaga.

M. Lõhmus

Agitkollektiiv veelgi paremini tööle

Agitpunkt nr. 20 agitkollektiiv on lülitunud pingeliselt valimiseelsesse selgitustöösse valijate keskel. Praegu seisab agitkollektiivi ees ülesanne tutvustada valijaile rahvakohtuniku ja rahvakaasistujate saadikukandidaate nii valijate kodudes kui ka valijaid kaasa tõmmates agitpunktis läbiviidavatesse üritustesse. Teise tähtsa ülesandena seisab agitkollektiivi ees valijate nimekirjade kontrolli lõpetamine, millise ülesandega loodab agitkollektiiv toime tulla 10. detsembriks.

Senini on agitaatorid korralikult täitnud oma ülesandeid, on kindlustanud rahva osavõtu agitpunkti üritustest. Samuti rahuldavalt edeneb valijate nimekirjade kontroll. 6. dets. oli oma nime kontrollinud 35% valijaist. Et lõpetada nimekirjade kontrollimine 10. detsembriks, selleks on tarvis igal agitaatoril veelkordselt meelde tuletada ja selgitada valijaile valimisnimekirjade kontrollimise tähtsust. Agitaatorid, kelle piirkonna valiad ei ole veel kontrollinud oma nimekirjas olekut, õppigu agitaatorite seltsimeeste Mõttuse, Kohki, Vainu kogemustest, kellede valijad on 100% kontrollinud on nimed. Hästi töötavad sm-te Laksi ja Roobi agitgrupid.

Meie agitkollektiivis aga esineb ka seltsimehi, kes ei suhtu tõsiselt oma ülesannetesse, näit. sm. Sahk, kes ei külastanud oma valijaid, ning kelle paljud valijad ei ole kontrollinud oma nime.

Lubamatult halvasti on töötanud agitaator sm. Smirnov Vallikraavi t. 9 EPA ühiselamus, kus paljud üliõpilased ei tea isegi, kus asub valimispunkt, ega tea midagi agitpunkti üritustest. Selline suhtumine agitatsioonitöösse on lubamatu ja õigusteaduskonna I kursuse komsomoliorganisatsioonil tuleks teha sellest oma järeldused sm. Teemanti ja a/ü bürool sm. Smirnovi suhtes.

A. Lang

Ühiskonnateaduste ringid tõsiselt tööle

ÜTÜ raames töötab üle 40-ne üliõpilaste teadusliku ringi. Astudes oma erialale ja huvidele vastavasse ringi, süvendavad üliõpilased — tulevased spetsialistid ja rahvamajanduse juhtijad, oma teadmisi, omandavad oskusi ja harjumusi teaduslikuks tööks ning aitavad juba praegu kaasa paljude aktuaalsete probleemide lahendamisele.

Ühiskonnateaduste sügavaks omandamiseks ja uurimiseks on üliõpilastel laialdased võimalused ÜTÜ ühiskonnateaduste ringides, mis töötavad vastavate kateedrite juhendamisel. Siia kuuluvad marksismi-leninismi, poliitilise ökonoomia ja filosoofia ringid. Neisse võib astuda iga TRÜ ja EPA üliõpilane.

Kuid peab märkima, et nende ringide töö on olnud senini mitterahuldav, mis on tingitud üliõpilaste vähesest osavõtust nimetatud ringide tööst. Käesoleval semestril on püütud olu korda parandada. See on ka toimunud temaatikas, sidemes kateedritega jne. Ringide töö abistamiseks ja paremaks juhtimiseks moodustati ühiskonnateaduste osakonna nõukogu, kellele nimetatud ringid otseselt alluvad. Kuid peamine puudus — liikmete vähesus, on jäänud endiselt püsima.

Käesoleva semestri algul võttis ÜTÜ üldkoosolek vastu otsuse, milles kohustati ÜTÜ osakonnanõukogusid ja ringide juhatusi suunama ÜTÜ liikmeid aktiivselt osa võtma ühiskonnateaduste ringide tööst. Seda küsimust selgitati ÜTÜ ringivanemate seminaril, ÜTÜ Nõukogu koosolekutel, tuletati korduvalt meelde osakonnanõukogudele. Ka komsomolikomitees on sellest korduvalt juttu olnud, on antud ülesanded büroode teadusliku töö sektoritele, juhitud sellele algorganisatsioonide sekretäride tähelepanu. Tulemused?

Ainult EPA komsomoliorganisatsioon esitas juba mõned päevad pärast nõupidamist ühiskonnateaduste osakonna nõukoguga 21 üliõpilaste avaldust ühiskonnateaduste ringidesse astumiseks. TRÜ ÜTÜ osakonnanõukogud ja komsomoliorganisatsioon pole küsimust võtnud tõsiselt, sest kahe kuu jooksul ei esitatud ühtki avaldust. Ainult õigusteaduskonnas on viimastel päevadel olukord muutunud. See aga peab muutuma kõigis teaduskondades.

Käesoleva kuu keskel viiakse läbi kõigi ühiskonnateaduste ringide koosolekud. Seal tuleb arutada ka organisatsioonilisi küsimusi ja anda uutele liikmetele kätte tööülesanded, milliseid nad asuvad täitma õppetöö vaheajal. Seega tuleb liikmete täiendav registreerimine läbi viia lähematel päevadel.

ÜTÜ osakonnanõukogud, ringide juhatused ja komsomoligrupid peavad kohe alustama vastavat organisatoorset ja selgitavat tööd.

Tuletagu iga üliõpilane meelde sm. Stalini sõnu, et ei või sulguda oma spetsialiteeti, vaid tuleb pidevalt tegelda teadusharuga — marksistlik-leninliku teadusega ühiskonnast, ühiskonna arenemise seadustest.

Astume ühiskonnateaduste ringidesse.

E. Lokke

Teadusliku töö juhendamise metoodikast

Meie üliõpilaskond on saavutanud juba rea edusamme iseseisva teadusliku töö alal. Aasta-aastalt on suurenenud ja aktiviseerunud teadusliku tööga tegelevate üliõpilaste arv; on muutunud avaramaks ja aktuaalsemaks ringides käsitletav temaatika. Suureks puuduseks meie üliõpilaskonna seas oli aga see, et üliõpilastel puudusid veel suures osas teadmised teadusliku uurimistöö metoodikast, samuti oli juhendamine õppejõudude poolt erinev.

Väga tervitatavaks ja tõepoolest vajalikuks nähtuseks on seetõttu meie ÜTÜ ajaloos esmakordselt esinev teadusliku töö metoodika ja juhendamise metoodika seminaride korraldamine teaduskondades Üliõpilaste Teadusliku Ühingu Nõukogu poolt.

Novembrikuu lõpus viidigi õigusteaduskonnas läbi seminar teemal «Üliõpilaste teadusliku töö juhendamise metoodika». Esines prof. Kadari. Oma ettekande algul toonitas ta teooria ja praktika suurt tähtsust. Ei saa olla praktikut, kes pole suuteline loovaks teaduslikuks tööks ega teaduslikku töötajat, kes on irdunud praktikast. Kui kodanlikes maades on iseseisva teoreetilise tööga tegelemine võimaldatud vaid üksikuile äravalituile ja abistamine professorite poolt on nende privaatasi, siis meil Nõukogude Liidus peavad teoreetilise töö kooli läbima kõik, kuna iga praktik peab olema samal ajal teoreetik. Seetõttu on meie õppejõududel ka vastutusrikas ülesanne üliõpilaste juhtimisel nende teoreetilise töö käigus, et üliõpilane kujuneks loovaks mõtlejaks, et ta oskaks suhtuda kriitiliselt kirjandusse, oleks suuteline lahendama iseseisvalt probleeme jne.

Juhendamisega on tihedalt seotud ja omab olulist tähtsust temaatika küsimus. Tema peab olema aktuaalne ja küllaldaselt konkreetne oma iseloomult, et oleks võimalik küsimuse põhjalik ja igakülgne läbitöötamine. Samuti on oluline temaatika diferentseerimine, individualiseerimine vastavalt üliõpilaste oskuse ja teadmiste tasemele. On soovitav ka teemade järgnevus, et üliõpilane omandaks teda huvitavast küsimusest parema ülevaate. Oluline on ka juhendamise järgnevus, kuna õppejõud omandab siis üliõpilasist, tema omadustest ja teadmistest juba teatud ülevaate. Kuna seda pole võimalik täielikult läbi viia, on vajalik tihedam side juhendavate õppejõudude vahel.

Väga vajalik ja soovitav on üliõpilastele töötamine teaduslikes ringides, kus iga semestri algul peavad toimuma temaatika läbiarutamised ringi ja kateedri liikmete ühisel koosolekul. Peale temaatika jaotamist järgneb juba individuaalne juhendamine.

Edasi puudutas prof. Kadari juhendamist üksiku üliõpilase suhtes juba üksikasjalisemalt etappide viisi. Esimesel etapil tuleb anda üliõpilasele selge ülevaade küsimuste ringist, mida tal tuleb lahendada, samuti selgitada küsimuse praktilist tähtsust. Selles etapis peab üliõpilasel kujunema ka selgus põhiprobleemi lahendamise käigust üldjoontes. Siia etappi kuulub ka kirjanduse valik ja sellega tutvustamine. Diplomi- ja kursusetööde osas koostatakse kirjanduse loetelu kateedri poolt, seda enam aga tuleb üliõpilastele anda võimalus ringides omandada oskusi teemakohase materjali leidmise alal. Sellisel juhul üliõpilane koostab esialgse kirjanduse loetelu projekti, millist arutatakse ja täiendatakse õppejõu poolt.

Teisel etapil vaadatakse läbi kavaprojekt ja koostatakse lõplik kava, samuti tuleb selgusele jõuda, kas üliõpilasel on juba kujunenud oma arvamused probleemidest ja kas autori põhiteesidest on õigesti aru saadud. Ulatuslikumate tööde puhul järgneb veel juhendamine töö üksikute osade kaupa. Edasi järgneb töö mustandis mõningate küsimuste (kui neid on) läbiarutamine ja siis juba puhtalt ümberkirjutamine.

Lõpuks märkis sm. Kadari seda, et juhendamine ei takistaks üliõpilase iseseisvat tööd. Tuleb igati arvestada üliõpilase iseseisva mõtlemise käiku ja seda aktiviseerida.

Ettekandega teemal «Teadusliku uurimistöö metoodika» esines vanemõpetaja Uustal.

On väga oluline suuna õige valik — märkis ka sm. Uustal. Edasi puudutas ta lähemalt kirjanduse leidmise küsimust. Materjalidega tuleb tutvuda põhjalikult, mistõttu on vajalik väljakirjutuste tegemine kirjandusest, mida võib teha kahes süsteemis — kartoteegi ja vihikute süsteemis. Esimesel juhul tehakse väljakirjutused märksõnade järgi üksikutele kaartidele, teisel juhul vihikutesse, millised on teema iga vastava alajaotuse jaoks. Selliste väljakirjutuste abil on hiljem kergem töö koostamine, kuna kogu materjal on sel teel süstematiseeritud.

Lõppsõnas sm. Uustal kutsus üles üliõpilasi avaldama suuremat initsiatiivi teadusliku töö alal, kuna õppejõud omalt poolt teevad kõik, et üliõpilase algatusi ja soove aidata ellu viia.

L. Riisenberg

Saavutusi õppetöös

Eksamid sooritati edukalt

Õigusteaduskonna V kursusele oli käesoleva aasta sügissemester lühem tavalisest. Juba novembris algasid eksamid, milleks oldi põhjalikult ette valmistatud. Eksamisessiooni vältel kasutati täielikult kõiki konsultatsioone, arutati keerukamaid probleeme gruppides jne. Tulemused olid seetõttu üsna rõõmustavad. Nii on kriminaaltsükli üliõpilastel 90% hinnetest «väga head». Eriti sügavaid teadmisi näitasid sm-d R. Hiir, M. Kipper, K. Kildu ja H. Hannus.

Tsiviiltsüklis andsid väga häid vastuseid sm-d O. Klaassen, V. Pajupuu, V. Türk jt. Nüüd suundusid V kursuse juristid vastavalt oma erialale menetluspraktikale.

R. Siimre

Elavamalt osa võtta seminari töödest

Marksism-leninism on teaduste teadus. Ta on kohustuslik igale mistahes erialal töötajale, eriti aga nõukogude juristile. Sellest seisukohast lähtuvadki õigusteaduskonna II kursuse üliõpilased marksismi-leninismi aluste seminaridel, mis on üks tähtsamaid ja huvitavamaid selle teaduse omandamise vorme.

Kursusel moodustati juba möödunud õppeaastal kaks seminarirühma, kusjuures üks töötab vene, teine eesti keeles. Venekeelne rühm, töötab üldiselt paremini. Siin viib seminare läbi õppejõud sm. Petrov, kes käsitleb ainet huvitavalt ja oskuslikult. Suurem osa üliõpilasi võtab seminari tööst aktiivselt osa. Heade läbimõeldud sõnavõttudega on esinenud seltsimehed Voltri, Maiste, Lang, Lasmann jt.

Kuid rühmas on samuti neid, kes küll hästi teavad, kuid kes ei «söanda» kätt tõsta, nagu näiteks Kütt, Rohl ja Elgas. Kuid on ka neid, kes käe mittetõstmisega varjavad omi mitte just hiilgavaid teadmisi. (Lood ja Kukerman).

Tekkinud olukorras on süüdi kursuse komsomoli-organisatsioon, kellel ei ole õnnestunud nimetatud üliõpilasi aktiviseerida.

H. Roop

Olümpiaadi ülevaatuselt

28. novembri õhtul kogunesid meie isetegevuslased aulasse TRÜ teaduskondadevahelise kunstilise isetegevuse olümpiaadi ürituseks toimunud Ajaloo-keeleteaduskonna esimesele ülevaatusõhtule.

Tunnustavalt tuleb märkida sel puhul Ajaloo-keeleteaduskonna olümpiaadi orgkomitee tööd (sm-d Joa, Valmet jt.), kes suutsid organiseerida küllalt sisuka ja tervet õhtut täitva kontsertkava esitamise.

Žürii kõrgeima hinnangu osaliseks said teenitult üliõpilased-instrumentaalsolistid Helju Kolk (III k.), Mare Jaanson (II k.), kes esitasid klaveril Mussorgski, Rahmaninovi ja Chopini helindeid, samuti Virve Murumaa (IV k. — viiul). Deklamaatoreist paistis silma Heine «Orjalaeva» eriti ilmeka tõlgitsuse poolest V k. üliõpilane Helju Unt. Vokaalsolistidest tunnistati parimaks IV k. üliõpilane Ellen Vatter, kes laulis Mokroussovi laulu «Meri» ja Vanja laulu Glinka ooperist «Ivan Sussanin». Mõlemat esitust hindas žürii 9 punktiga.

Väga tervitatav on vanemõpetaja Erika Azarova (vokaalsolist) osavõtt meie kunstilise isetegevuse olümpiaadist. Kuidagi ei saa pidada normaalseks õppejõudude senist täielikku irdumist kunstilise isetegevuse harrastamisest. Ses suhtes tuleb TRÜ-l võtta eeskuju Tallinna Polütehnilise Instituudi õppepersonalist, kes tegeleb pidevalt kunstilise isetegevusega ja võtab igal aastal koos üliõpilastega osa kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadist.

E. Jaanvärk

Välklehe tööd tuleb parandada

Välkleht on nõukogude seinaajakirjanduse operatiivseim vorm, mille ülesandeks on nende töötajate kasvatamine õiglase ja heatahtliku kriitikaga, kes eksivad noorele nõukogude haritlasele püstitavate käitumise ja töödistsipliini nõuete vastu.

Sellise kasvatustöö teostamiseks omab suurepärase võimaluse ajaloo-keeleteaduskond oma välklehe «Õpperühmade Teataja» näol. Kahjuks ei ole see välkleht oma otstarvet seni kaugeltki täitnud, sest senine toimetaja sm. L. Raid ei loonud lehe juurde tugevat korrespondentide võrku ega täitnud ka enda ülesandeid küllalt kohusetruult, mistõttu lehe sisu uuenes harva ja aegunud artiklid täitsid nädalate kaupa välklehe ruumi.

Hiljuti sai välklehe uueks toimetajak sm. D. Liin, kes püüdis läbi viia ka korrespondentide nõupidamist. Puuduliku organiseerimise tõttu see aga ebaõnnestus. 25 korrespondendist tuli kohale ainult 8 (sm-d K. Kiviväli, Uiga, Õ. Alt jt.).

Toimetaja ettekanne oli juhuslik ja vähesuunav. Arutleva sõnavõtuga esines ainult teaduskonna komsomolibüroo sekretär sm. L. Eiber. Elavat mõttevahetust ei tekkinud.

Uus toimetaja peab kindlaks tegema, kas igas õpperühmas on valitud korrespondent ja kas ta täidab oma kohuseid. Toimetaja ei või passiivselt ootama jääda ka kaastööde saabumist, vaid peab korrespondente pidevalt juhendama ning neilt artikleid tellima. Teiselt poolt ei või ka korrespondendid ootama jääda toimetaja tellimusi, vaid peavad ise järjekindlalt kajastama oma rühma kõiki eluavaldusi artiklites, vestetes või karikatuurides, tehes seda sama vastutustundega, nagu iga teist ühiskondlikku kohustust.

Hoopis innukamalt kui seni peab välklehe toimetus hankima vastuseid kriitikale, sest enamasti mõjub kriitika alles siis, kui kritiseeritav on sellele reageerinud.

Enam hoolt tuleb kanda ka välklehe välise palge eest. Seda nõuab tema asukoht kogu ülikooli silmade ees — peahoone koridoris.

On kindel, et toimetaja pidev organiseerimistöö ja korrespondentide aktiivsus võivad muuta välklehe sisu huvitavaks ja mitmekesiseks.

J. Mitt

Astuge vastastikuse abistamiskassa liikmeks

TRÜ Ametiühingu Komitee juures asuv TRÜ Üliõpilaste Vastastikune Abistamiskassa on vabatahtlikul alusel ühinenud üliõpilaste ametiühingu liikmete organisatsioon, mille eesmärgiks on oma liikmete vastastikune seltsimehelik materiaalne abistamine. Viieaastase olemasolu jooksul on ta kasvanud võimsaks ja liikmete arvu poolest üheks suuremaks organisatsiooniks TR Ülikoolis, omades praegu üle 1200 liikme. Kassa rahalised ressursid annavad võimaluse osutada abi üliõpilastele lühi- ja pikaajaliste laenude ning toetuste näol.

Kassa varad koosnevad ametiühingu organisatsioonidelt saadavatest dotatsioonidest, sisseastumismaksudest, protsentidest hoiustelt ja muudest tuludest. Liikmemaksud, mis kassaliige maksab oma liikmeksoleku ajal, tagastatakse täies ulatuses tema ülikoolist lahkumisel.

Liikmeksastujate arv on senini väiksem olnud noorematel kursustel, mille põhjuseks tuleb pidada nõrka selgitustööd kursusevolinike ja kassa juhatuse poolt ülikooli astunud noorte hulgas. Vanemate kursuste poolt on kassa seevastu leidnud laialdast kasutamist näit. praktikale, sanatooriumidesse, puhkekodudesse, ekskursioonidele sõitmisel jne.

Kassal on ka suur kasvatuslik tähtsus. Ta kasvatab üliõpilastes-kassaliikmes kollektiivsusetunnet, valmisolekut kaaslastele abi osutamiseks. Kassaga suhtlemine arendab vastutus- ja kohusetunnet, töötamine kassa liinis annab rikkalikke kogemusi ühiskondlikus töös.

Iga ühiskondlikult mõtleva üliõpilase kohuseks on olla Vastastikuse Abistamiskassa liikmeks. Kuulumisega kassa liikmete hulka aitame kaasa kassa kui kollektiivse vastastikuse abistamisorgani edasisele tugevdamisele, aitame kaasa veel paremale hoolitsemisele seltsimeeste eest.

A. Lääne,
TRÜ Vast. Abistamiskassa juhatuse esimees

SPORT

ÜSK-i ratsaspordi sektsioonis

Tehes kokkuvõtteid ÜSK ratsaspordisektsiooni tööst käesoleval aastal võib märkida küllaltki häid tulemusi.

Nii viidi juulikuus läbi Tartu linna esivõistlused ratsaspordis, kus saavutati häid sportlikke tulemusi. Augustis toimunud NSVL esivõistlustest Moskvas võtsid osa meie naisratsasportlased (Viirmäe, Vars, Kangur, Iliste) VSÜ «Nauka» võistkonnas, mis oli komplekteeritud peamiselt meie võistlejaist. Seal saavutati hinnatav kolmas koht 1874 punktiga, kusjuures esikoha saavutanud «Spartak'i» võistkonnal oli 1896 punkti.

Septembris toimunud ENSV esivõistlustest võtsid Tartu ratsasportlased osa täisarvuliselt. Esivõistlustel saavutas «A» grupis esikoha Tartu võistkond. «B» grupis jäi Tartu võistkond TPI järel teiseks. Üldse saavutati võistluste 18-st esikohast 13 esikohta ja võideti kaks rändauhinda. Parima mees- ja naisratsasportlase nimetus omistati tartlastele Hannestele ja Kangurile.

Üheks suuremaks suviseks ürituseks oli veel ÜSK Noorte Spordikooli kommunistlike noorte ratsamatk ümber ENSV. See ligi 800 km matk oli esimene sellelaadne üritus ENSV-s ja omas suurt tähtsust ratsaspordi populariseerimises ja arengus ENSV-s.

Peale ratsamatka on ratsaspordi arengu huvides tehtud suurt tööd kolhoosi ratsasportlastega. Korduvalt on esinetud kolhooside spordipäevadel demonstratsioonvõistlustega.

Käesoleval talveperioodil toimuvad ratsaspordi kursused, millest võtavad osa 60 TRÜ ja EPA ratsasportlast. Peale algajate töötab veel 2 rühma edasijõudnuid, 3 rühma järgusportlasi ja 3 rühma spordikooli õpilasi, igas rühmas 8 ratsasportlast. Peale selle on tänavu meie juures treenerina asunud tööle ka üks ENSV parimaid ratsasporditreenereid sm. Soots, milline asjaolu kindlasti võimaldab veelgi tunduvalt tõsta spordimeisterlikkust.

H. Einer

Iga üliõpilase ja õppejõu kohuseks on olla ajalehe «Tartu Riiklik Ülikool» tellija.

Сегодня в номере

I страница

Передовая — Повседневно бороться за повышение качества работы профессорско-преподавательского состава.

Перед выборами в народные суды.

Партийная жизнь: Б. Рохлин — Больше внимания самостоятельно изучающим теорию марксизма-ленинизма.

В студенческом Научном обществе: Л. Варрес и В. Арулайд — Улучшить коммунистическое воспитание в научных кружках ист.-фил. факультета.

Э. Локке — Организовать работу научных кружков при кафедрах общественных наук.

II страница

Л. Рийзенберг — О методике руководства научной работой.

Успехи в учебной работе: Об итогах экзаменов и о семинаре на юридическом факультете.

И. Кяосаар — Советская литература как воспитатель народа.

Информации об общественной работе в университете.

Vastutav toimetaja
J. Feldbach

Mitte unustada tööd ühiskondlikes organisatsioonides

Iga üliõpilane on tänulik nõukogude valitsusele ja parteile, et nad on võimaldanud noortel hariduse omandamise kõrgemais õppeasutustes. Seda tohutut hoolitsust mõistavad meie üliõpilased ja rakendavad kõik jõud selleks, et õppida ainult hinnetele «hea» ja «väga hea».

Eduka õppimise juures aga ei tohi üliõpilased unustada tulevasele nõukogude teadlasele väga tähtsat ja olulist töölõiku: tööd ühiskondlikes organisatsioonides.

Millegipärast leidub aga meie ridades veel üliõpilasi, kes ei ole aru saanud ühiskondliku töö tähtsusest ja püüavad igati kõrvale põigata ühiskondlikest ülesannetest. Mispärast ei ole huvitatud ühiskondlikust tööst niisugused üliõpilased, nagu: Laine Jõgi, Tiiu Luuk, Ruth Raag, Toomas Meritan, Ivar Teras, Andres Parts, Ado Truupõld jt.?

Tõsi, ülalmainitud üliõpilased tegelevad edukalt õppetööga ja nende väidete järele jäävat nendel vähe aega ühiskondlikuks tööks. Viga ei peitu siin mitte üksi ainult selles. Viga peitub ka selles, et TRÜ ühiskondlikud organisatsioonid, nagu ALMAVÜ, spordiklubi, Punase Risti algorganisatsioon jne. pole kordagi saatnud oma esindajaid vestlema meie I kursuse üliõpilastega.

Olukord pole parem ka kultuurmassilise töö alal. Teaduskonna ulatuses tegeleb sellega küll «energiline» Ants Haavel, kuid tedagi pole üliõpilased rohkem näinud kui ühe korra. Tõhusat tööd on muidugi kursusel ära teinud üliõpilased Okas ja Jõks, kuid teravalt annab tunda juhtimise puudus teaduskonna ja organisatsioonide poolt. Meie, arstiteaduskonna I kursuse üliõpilased, lubame likvideerida kogu mahajäämuse ühiskondliku töö rindel, kuid nõuame ka konkreetset ja kindlat abi töö organiseerimisel ühiskondlikelt organisatsioonidelt.

Joh. Kolsar,
arstiteadusk. I k. vanem

Nõukogude kirjandus rahva kasvatajana

Nõukogude kirjandus on kõige eesrindlikum kirjandus maailmas, sest ta «peegeldab kõrgemat korda kui mistahes kodanlik-demokraatlik kord, mitu korda kõrgemat kultuuri kui kodanlik kultuur», ütleb A. A. Ždanov oma ettekandes 1946. a. ajakirjade «Leningrad» ja «Zvezda» kohta.

Nõukogude kirjanduse arengus on ÜK(b)P Keskkomitee 14. augusti 1946. a. otsustel määratu tähtsus. Need otsused on inspireerinud meie kirjanikke looma sügavalt ideelise sisuga meistriteoseid, milledel on väga suur mõju nõukogude inimeste arendamisel, nende suunamisel kommunismi ehitamisele. Nõukogude kirjanduse kasvatuslikud ülesanded on väga selgesti fikseeritud nendes otsustes, kus öeldakse: «Nõukogude kirjanduse, maailma kõige eesrindlikuma kirjanduse jõud seisab selles, et see on kirjandus, millel ei ole ega võigi olla teisi huve kui rahva huvid, riigi huvid. Nõukogude kirjanduse ülesanne seisab selles, et aidata riigil noorsugu õigesti kasvatada, rahuldada tema vaimseid vajadusi, kasvatada uut põlvkonda, kes on südi, usub oma ülesandesse, ei karda takistusi ja on valmis ületama igasugused takistused».

Juhindudes ÜK(b)P põhimõttelst on nõukogude kirjandus oma temaatikalt aktuaalne, ta kajastab tõetruult nõukogude tegelikkust. Et aga nõukogude tegelikkus väga kiiresti areneb, muutub, siis peab ka kirjandus ja kirjanduse õpetus koolides sellega sammu pidama, et mitte muutuda sabassõrkijaks, vaid koos parteiga olla rahva ideeliseks juhiks, ideeliseks relvastajaks. Selles seisneb kirjanduse väga vastutusrikas ja suur ülesanne.

Nõukogude kirjandus on revolutsiooniline kirjandus, mis juhindub Lenini ja Stalini geniaalsetest ideedest. Ta on kirjandus, mis kasvatab nõukogude patrioote, uut tüüpi inimesi, kes on asunud üles ehitama kommunismi. «Nõukogude kirjandus peab oskama näidata meie kangelasi, peab oskama vaadata meie homsesse päeva. See pole utoopia, sest meie homset päeva valmistatakse ette plaanikindla teadliku tööga juba täna», iseloomustas A. A. Ždanov nõukogude kirjandust oma kõnes Nõukogude Kirjanike I Üleliidulisel kongressil 1934. aastal. Nõukogude kirjandus võitleb ühelt poolt kõige aktiivsemalt vanade igandite vastu inimeste teadvuses, igandite vastu, mis takistavad arengut, ning teiselt poolt valmistab neid ette homseks päevaks, loob kommunismi ülesehitajad.

Eesti nõukogude kirjanduses on sügava printsipiaalsuse ja teravusega võidelnud vanade kodanlike igandite vastu A. Jakobson oma näidendites (apoliitilisuse vastu näidendis «Elu tsitadellis», kodanliku kosmopolitismi vastu «Kahes leeris», Ameerika imperialismi vastu «Öö ja päeva piiril», kodanlik-diktaatorliku tööjuhtimise viisi vastu «Ehitajais»). Nõukogude inimeste kujunemist, sotsialismi ülesehitajaid nii tööstuses kui põllumajanduses on suure meisterlikkusega kujutanud H. Leberecht («Valgus Koordis», «Teel»), J. Schmuul («Järvesuu poiste brigaad» jt.), D. Vaarandi («Ülemiste vanake ja noor linnaehitaja», «Kuulus kangur», «Viru kaevurid» jt.), A. Hint näidendeis, R. Parve noorsoolauludes, M. Raud lauludes jne.

Ainult sotsialistlik ühiskond võis luua sellised kirjanduslikud kujud, nagu Peeter Laagus, Rein Malm, Runge, Muuli, Külvija, Haavaoks jpt., kes asuvad kindla veendumusega, kogu oma energiaga, eesrindlike nõukogude töötajatena ehitama uut, õnnelikku klassivaba ühiskonda.

S. Babajevski «Kuldtähe kavaler», V. Ažajevi «Kaugel Moskvast» ja paljud teised nõukogude kirjanduse hiilgavad saavutused innustavad kogu meie suure ja võimsa kodumaa töötajaid, venelasi, grusiinlasi, tadžikke, lätlasi, eestlasi jt., nii kolhoosnikuid, vabrikutöölisi kui töölisi Volga, Dnjepri ja Amu-Darja stalinlikel hiigelehitustel aina suurematele ja suurematele töövõitudele.

Sellised teosed, selline kirjandus on parteile otseseks ja kõige ustavamaks abiliseks tema ajalooliste ülesannete ja otsuste täideviimisel, teenindades meie sotsialistlikku riiki, kogu nõukogude rahvast. Sellised teosed, kuuludes sotsialistliku kultuuri varasalve, kajastades nõukogude inimeste, uut tüüpi inimeste elu ja töötiili, loovad meile elamuslikke ja kunstipäraseid pilte nõukogude rahvaste sangarlikust ja pingsast tööst ning kaunist, õnnelikust kommunistlikust tulevikust ning innustavad meid pühendama kõik oma võimed ja jõu selle ülla eesmärgi kõige kiiremaks saavutamiseks.

J. Käosaar

MB 17357 Tartus Ülikooli 21/23. Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3401

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riiklik Ülikool

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 40 (128) Laupäeval, 15. detsembril 1951. a. IV aastakäik

Teha kõik talvise eksamisessiooni heaks kordaminekuks

Järjekordselt seisab Tartu Riiklik Ülikool oma vastutusrikka tööperioodi — talvise eksamisessiooni lävel. Eksamisessiooni tulemused näitavad üliõpilaste õppetöö kvaliteeti, kuivõrd on nad omandanud käesoleval semestril käsitletud õppeaineid. Uhtlasi on eksamid nii üliõpilaste kui ka õppejõudude töötulemuste riiklikuks kontrolliks.

Eelolev eksamisessioon toimub Tartu Riikliku Ülikooli juubeliaastal — 150. õppeaastal. Lähenev suursündmus meie ülikoolis kohustab kogu kollektiivi erilise hoole ja vastutustundega organiseerima, ette valmistama ja läbi viima eelolevat eksamisessiooni. Nii õppejõud kui ka üliõpilased peavad rakendama kogu oma jõu ja energia märkimisväärsete saavutuste viljelemiseks meie ülikooli kuulsusrikka mineviku taastamise teel.

Tähtis osa eksamisessiooni organiseerimisel ja distsiplineeritud läbiviimisel on ühiskondlikkudel organisatsioonidel. TRÜ Ametiühingu komitee õppeteadusliku komisjoni liikmed on aegsasti tutvunud oma teaduskondades koostatud eksamite ja konsultatsioonide tunniplaanidega. Vastavalt sellele tulevad nüüd koostada rühmades eksamite graafikud üliõpilaste eksamitele ilmumise kohta täpselt määratud kellaaegadel.

Tähtsamaks ürituseks osutuvad aga eksamieelsed tootmisnõupidamised õpperühmades ja kursustel koos rühma või kursuse hooldajatega, kus välja selgitatakse õppetöös vähemedukad üliõpilased ja ka mahajäävuse põhjused. Praegu on veel õige aeg ja võimalused nende puuduste likvideerimiseks, et vältida mitterahuldavaid eksamihindeid.

Ametiühingu esindajad peavad abistama kui ka kontrollima õppegruppide organiseerimist oma teaduskondades või üksikutes kateedrites. Sealjuures tuleb tähelepanu pöörata sellele, et õpperuumid oleksid varustatud erialase õppekirjandusega ja näitliku õppematerjaliga ning esineks võimalus üliõpilastel ka individuaalkonsultatsioonide saamiseks.

Selliste õppimisvõimaluste kasutamiseks peavad esmajoones ametiühingu esindajad kursustel näitama koos komsomoli-organisatsiooni esindajatega oma juhtivat ja suunavat osa üliõpilaste seas. Iga üliõpilane peab suhtuma eksamite ettevalmistumisse täie tõsiduse ja hoolega, samuti teadmisega, et eksamiteks ettevalmistumisel ei piisa loengumaterjali läbitöötamisest, vaid tuleb kasutada erialast kirjandust.

Eeloleval eksamisessioonil peavad õppejõud oma kõrge nõudlikkusega ja üliõpilaste teadmiste objektiivse hindamisega näitama oma võimeid nõukogude noore intelligentsikaadri kasvatamisel. Samuti TRÜ Ametiühing peab täie vastutustundega kindlustama eksamisessiooni organiseeritud läbiviimise.

Üliõpilaste põhjalikult omandatud erialased ja ideelis-poliitilised teadmised suurendavad meie ülikooli osatähtsust sotsialistliku kodumaa ülesehitustöös, on väärtuslikuks panuseks kommunistliku ühiskonna ehitamisel.

Oppejõudude ja üliõpilaste rahulik loov töö olgu pühendatud rahukaitseliikumisele, mis on kujunenud suurimaks rahvaliikumiseks tänapäeval. Nõukogude rahvad võitlevad eesrindlastena teadlikult ja plaanipäraselt kindla ning püsiva rahu eest kogu maailmas.

S. LAANES,
TRÜ a/ü komitee õppeteadusliku komisjoni esimees õppetöö alal.

N. V. Gogoli 100. surma-aastapäeva tähistamiseks

TRÜ rektori käskkirjaga nr. 226 18. nov. 1951. a. N. V. Gogoli 100-nda surma-aastapäeva tähistamise korraldamiseks loodud komisjoni poolt on välja töötatud järgnev kava suure vene kirjaniku mälestuspäeva tähistamiseks.

1. Korraldada 2. märtsil 1952. a. kell 18 TRÜ aulas pidulik koosolek suure vene kirjaniku N. V. Gogoli mälestuseks, mille kavas oleks 2 kõnet ja kontsertosa ning stseenid «Surnud hingedest» ja «Revidendist» «Vanemuise» teatri artistide ja üliõpilaste osavõtul.

2. Nädal enne pidulikku koosolekut korraldada üliõpilasõhtu Tartu rajooni Kultuurimajas. Lavastatakse Gogoli «Jõulueelne öö».

3. TRÜ pearaamatukogu ruumes organiseerida N. V. Gogolile pühendatud näitus järgmise alajaotusega:
1) N. V. Gogoli elu ja looming
2) Kirjandust Gogoli kohta
3) Gogol Eestis.

4. Filoloogia kateedritel läbi viia Gogoli loomingule pühendatud teaduslik konverents. Ettekannete temaatika ja esinejate määramine tehakse ülesandeks vene kirjanduse kateedrile.

5. Kuni 10. veebruarini 1952 korraldada seminar lektorite ettevalmistamiseks eesti kirjanduse, vene kirjanduse ja vene keele kateedrite õppejõudude ja filoloogia üliõpilaste hulgas, kes esineksid loengutega Gogoli kohta kolhoosides, ettevõtetes, koolides, kultuurimajades, käitistes jne.

6. Kevadsemestril 1952. organiseerida fakultatiivne kursus Gogoli elust ja loomingust.

7. Valmistada kaks kursuse tööd Gogoli loomingu teemadel.

8. Teha eelnimetatud kateedrite õppejõududele ülesandeks kirjutada artikleid Gogoli elust ja loomingust avaldamiseks ajakirjanduses.

9. Välja anda ülikooli lehe erinumber, mis on pühendatud Gogoli 100-nda surma-aastapäevale. Samuti paigutada Gogoli kohta artikleid ülikooli seinalehtedesse.

TRÜ komsomolikomitee koosolekult

Hiljuti toimus TRÜ ELKNÜ komitee koosolek, kus arutati Tartu Riikliku Ülikooli 150. a. juubeli ettevalmistamise küsimust.

Mõistes juubeliaastapäeva suurt tähtsust ülikooli elus, võttis komitee vastu konkreetse ürituste plaani. Vastavalt sellele viiakse teaduskondades läbi lahtisi koosolekuid, pühendatuna TRÜ ja teaduskondade komsomoliorganisatsiooni ajaloole. Ühtlasi korraldatakse teaduskondades õhtuid 150. a. juubelile pühendatud ettekannete ja isetegevusliku osaga.

Märtsis 1952. a. viiakse läbi TRÜ lektooriumis loengute tsükkel TRÜ ajaloo kohta, kus esinevad lektoritena TRÜ ajaloo koostamise komisjoni liikmed.

Suurt ettevalmistust nõuab ÜTÜ liinis järgneva õppeaasta alguses toimuv VI teaduslik konverents. Ettevalmistuse küsimusi tuleb läbi arutada iga teaduskonna algorganisatsiooni lahtistel koosolekutel ning juhtida üliõpilaste tähelepanu teaduslike tööde õigeaegsele valmimisele.

Kehakultuuri ja sporditöö osas tähistatakse juubelit ülikooli spordipäeva korraldamisega 1952. a. kevadel.

Komitee otsus näeb ette veel rida üritusi, mis viiakse läbi teaduskondade ulatuses.

Kõigi üliõpilaste kohuseks on aktiivselt lülituda juubeli ettevalmistustöösse, et väärikalt tähistada eelseisvat tähtpäeva.

P. Luigaleht,
TRÜ ELKNÜ Komitee liige

23. detsembril 1951. aastal on valimised Eesti NSV rahvakohtutesse

Anname oma hääled kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatidele!

Rahvakohtute valimiste eel

Rahvakohtuniku kandidaat sm. Lesnikova

Õppetöö kõrval töötas ta vastutaval kohal ametiühingus ja andis kogu oma energia ametiühingulise töö parandamiseks ja kommunistliku kasvatuse teostamiseks ülikoolis. Hinnates tema aktiivset osavõttu valimiseelsest agitatsioonitööst möödunud aastal anti talle EK(b)P Tartu Linnakomitee aukiri.

Teadmisi ja vastutustunnet töös, ausust ja armastust oma rahva vastu nõuab nõukogude kohtuniku töö. Neid omadusi ja iseloomujooni omab Tartu Linna I jsk. rahvakohtuniku kandidaat Ilme Lesnikova.

Temal, töölisperekonnast võrsunul osutus tänu nõukogude võimule võimalikuks omandada nõukogude juristi elukutse.

1950. a. võeti sm. Lesnikova kui õppetöö eesrindlane ja ühiskondliku töö aktivist vastu leninliku kommunistliku noorsooühingu ridadesse, kus ta on eeskujulikult täitnud kõik temale usaldatud ülesanded.

Sm. Lesnikova on komsomoli kasvandik ja töötava rahva ustav tütar. Tema printsipiaalsuse ja töökuse, kõrge teadlikkuse ja hea erialase ettevalmistuse tõttu võime kindlad olla selles, et ta ka rahvakohtunikuna täidab hästi oma ülesanded ning väärib töötava rahva suurt usaldust.

Tubli kommunistlik noor

TR Ülikooli õigusteaduskonna ja arstiteaduskonna õppejõudude, üliõpilaste, tööliste ja teenistujate üldkoosoleku poolt esitati rahvakohtu kaasistuja kandidaadiks sm. Irina Loode.

Irina Loode sündis 1928. a. Tallinnas teenistuja perekonnas. 1936. a. asus õppima Tallinna õpetajate Seminari algkooli. 1942. a. astus Tallinna X Keskkooli, mille lõpetas 1947. a. kevadel. Õppetöös näitas sm. Loode silmapaistvat edukust. 1947. a. sügisel astus TR Ülikooli arstiteaduskonna raviosakonda, kus ta praegu õpib V kursusel.

Juba esimestel kursustel sm. Loode lülitus aktiivselt ühiskondlikku töösse, täites edukalt mitmeid talle usaldatud ülesandeid ametiühinguorganisatsioonis. III kursuse üliõpilasena astus ta ÜTÜ-sse, kus hiljem töötas teadusliku ringi vanemana ja ÜTÜ arstiteaduskonna osakonna nõukogu liikmena. Samal ajal sm. Loode tegeles innukalt teadusliku uurimistööga. Eksamid on sm. Loode sooritanud hinnetele «hea» ja «väga hea».

1950. aastal sm. Loode võeti kui õppetöös edukas ja ühiskondlikust elust aktiivselt osa võttev üliõpilane kuulsusrikka ÜLKNÜ ridadesse. Siingi näitas sm. Loode silmapaistvat aktiivsust. Arstiteaduskonna komsomolibüroo äsjavalitud liikmena seisab sm. Loode ees suur töö ÜTÜ arstiteaduskonna kommunistliku kasvatustöö parandamisel. Agara ja tubli kommunistliku noorena tuleb ta toime ka vastutusrikka tööga rahvakohtu kaasistujana.

Evald Väärt,
raviosak. V k. üliõpilane

Meie kandidaate

23. detsembril 1951. a. valib meie liiduvabariigi töötav rahvas rahvakohtunikeks ja rahvakaasistujateks parimad endi hulgast. Ta valib õigusemõistjaiks need, kes on selleks väärilised ja kellele kuulub töötava rahva usaldus.

Anda igakülgsete teadmistega varustatud ja ideeliselt arenenud juriidilist kaadrit, kellele kuulub rahva usaldus — selline on TRÜ õigusteaduskonna suur ja austav ülesanne.

Nii on Tartu linna II jsk. rahvakohtuniku kandidaadiks üles seatud sm. Linda Paglant — õppetöö eesrindlane ja ühiskondliku töö aktivist, ÜK(b) Partei liige — meie töötava rahva ustav tütar.

Tartu põllutööriistade tehase «Võit» töötajad esitasid Tartu Linna I jsk. rahvakohtuniku kandidaadiks leninliku komsomoli kasvandiku Ilme Lesnikova.

Rida Õigusteaduskonna parimaid kommunistlikke noori ja üliõpilasi on esitatud rahvakaasistujate kandidaatideks (Meskossejev, Kuusmaa, Larin jt.).

Selline töötava rahva suur usaldus ja poolehoid kohustab õigusteaduskonna kollektiivi veelgi suurematele saavutustele õppe- ja kasvatustöös.

B. Hiire

Kohtumine kandidaatidega

11. dets. 1951. a. toimus agitpunkt nr. 20 kohtumine II jsk. rahvakohtuniku kandidaadi sm. Paglantiga.

Agitpunkti olid kogunenud ringkonna töötajad, koduperenaised, üliõpilased. Esinesid ka rahvakaasistujate kandidaadid sm-d Vaga, Ehapalu, Elango.

Valijate ja ülalnimetatud kandidaatide vahel arenes elav vestlus nõukogude õigusemõistmisest.

Seoses rahvakohtute valimisega esines veel sm. Sildmäe, kes andis ülevaate kommunismi suurehitustest.

Kohtumine kohtuniku ja rahvakaasistujate kandidaatidega kui ka möödunud laupäeval toimunud noorte valijate õhtu hea kordaminek näitab agitpunkti head tööd valimiseelses kampaanias.

Agitpunktil on oma seinaleht, mis kajastab agitkollektiivi tööd.

Eeloleval laupäeval, s. o. 15. dets. 1951. a. organiseeritakse agitpunktis valijate õhtu, kus esineb NSVL teeneline meistersportlane Kullam, kes kõneleb oma muljetest sõbralikus Hiinas. Esinevad ka rahvakaasistujate kandidaadid.

N. Kolmen

Parandada agitpunkti tööd

Agitpunkti nr. 8 agitkollektiiv komplekteeriti alles kaks nädalat tagasi, mil sai alustada intensiivset tööd. Agitkollektiivi liikmete enamik suhtub oma ülesannetesse ausalt (arsti-, matemaatika-loodusteaduskondade agitgrupid).

Sm. Rubeli agitgrupp lõpetas oma töö valijate nimede kontrollimises juba 8. dets. Väga sisukad ning kõrgel tasemel on agitaatorite sm-te Kannu, Herinksoni jt. vestlused valijatega (sm. Laugaste agitgrupp).

Lubamatult pealiskaudselt suhtuvad oma töösse aga sm. Tuvike, Turu ja Levzetsov. Kehakultuuriteaduskonna agitgrupp ei ole veel täiesti tööle rakendunud (juhataja sm. Goldbach). Seetõttu ei ole agitkollektiiv suutnud lõpetada valijate nimekirja kontrollimist. 12. detsembril oli veel 200 valijat, kes ei olnud kontrollinud oma nime. Suhtumine nimede kontrollimisse on valimisjaoskonnas sageli pealiskaudne. Sm. Haldre ei tunne oma kollektiivi, siiani ei ole suudetud toimetada agitkollektiivi seinalehte,

M. Lõhmus

PARTEI ELU

Töötajate olustikuliste tingimuste parandamise eest

Ülikooli parteiorganisatsiooni järjekordsel üldkoosolekul, mis toimus möödunud nädalal, oli arutusel õppejõudude, üliõpilaste, teenistujate ja tööliste elutingimuste parandamise küsimus, mille kohta aruande esitas haldusprorektor sm. B. Võrse.

Hulgaliste näidete varal tõi aruandja esile Nõukogude valitsuse ja bolševike partei määratut hoolitsust TR Ülikooli teadlaste ja üliõpilaste eest. Juba ainuüksi see, et sõjajärgseil aastail on ülikooli vajadusteks assigneeritud mitusada miljonit rubla, et on ehitatud või taastatud ligi 8000 ruutmeetrit õpperuume, et praegu püstitatakse uut ühiselamut ja võimlat, näitab kujukalt, et nõukogude võimu tingimustes on õppejõududele ja üliõpilastele loodud parimad elutingimused ja eeldused viljakaks tööks.

Kui aga meil siiski esineb hulk tõsiseid puudusi, siis tulenevad need eeskätt sellest, et me halvasti oleme kasutanud olemasolevaid võimalusi. Projekteerijate ja ehitajate halva töö tagajärjel näiteks ei rahulda ventilatsioon keemiahoones. Anatoomikumides on ruumid külmad, peahoone keldrikorrusel juurdeehitatud auditooriumid on niisked, ventilatsioon vilets. Ühiskonnateaduste kateedrid peavad töötama ebasobivais ruumides.

Üldse tuleb märkida suurt õpperuumide puudust, kuid samal ajal kasutab administratiivaparaat ülemäära suuri pindu.

Tõsiseid väärnähtusi on ka internaatides, mis tulenevad eeskätt suurest ülemajutusest (732 kohaga ühiselamuis elab 898 üliõpilast). Selle tagajärjel pole Näituse ja Ülikooli tän. ühiselamus õppetuba. Küllalt järjekindlalt ega otstarbekohaselt pole läbi viidud üliõpilaste paigutamist tubadesse.

Tõsiseks väärnähtuseks on toitlustamise halb korraldamine. Teiselt poolt tuleb nõuda üliõpilastelt rohkem korda ja distsipliini. Häbiks kogu ülikoolile on joomingute ja korrarikkumiste asetleidmine ühiselamuis (eriti Ülikooli tänaval).

Peatudes teenistujate olukorral märkis sm. Võrse, et haldusaparaat pole suutnud küllaldaselt kindlustada töötajate varustamist elamispinnaga. Kuni käesoleva ajani puudub lasteaed ja teadlaste maja.

Õigusega märkis sm. Võrse, et meie partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid tegelevad lubamatult vähe kollektiivi elutingimuste küsimustega ega võitle operatiivselt nende parandamise eest.

Läbirääkimistest aruande kohta võtsid osa kommunistid sm-d Gross, Kudu, Väljas, Roots, E. Paul, Sobolev, Kurg ja Klement. Sõnavõtjad tõid esile juhtumeid, kus kateedrid on asetatud halbadesse töötamistingimustesse. Üldise ajaloo kateeder näiteks paigutati keldrisse, veneroloogia kateedris tuleb aga katseloomi hoida kateedri ruumis. Rea õppejõudude (vene keele kat., kehakultuuriteaduskond) korteritingimused ei võimalda häirimatut ja viljakat tööd. 4 noort KKT õppejõudu, kellel eriti palju tuleks teha oma erialase kvalifikatsiooni tõstmiseks, elavad näiteks koos ühesainsas toakeses.

Üliõpilaste osas rõhutati eriti vajadust kindlustada korda ühiselamutes ja pöörata tähelepanu toitlustamise küsimustele. Tarvis on ka võtta tarvitusele abinõusid ühiselamute nõukogude tugevdamiseks ja nende autoriteedi tõstmiseks ning rangemalt läbi viia üliõpilaste paigutamine ühiselamuisse lähtudes nende tegevusest õppe- ja ühiskondliku töö alal.

Üksmeelselt märgiti puudusi töötajate teenindamises majandusaparaadi poolt. Ühiselamute komandandid töötavad halvasti (näit. sm. Lilleorg). Raamatupidamises (sm. Pikkat) esineb bürokratismi juhtumeid, tähtsaid, kiiret lahendamist nõudvaid dokumente maetakse terveteks kuudeks kalevi alla.

Parteiorganisatsiooni üldkoosolek töötas välja laiaulatusliku otsuse ülikooli üliõpilaste, õppejõudude, tööliste ja teenistujate elutingimuste edasiseks parandamiseks.

P. Kaar

TRÜ juubeli eel

Juubelinäituse ettevalmistamine hoogsamaks

Ülikooli juubeli puhul näituse korraldamine kuulub selle tähtsa sündmusega seotud ürituste seas tähtsamate hulka. Näitus peab juubelist osavõtjaile andma pildi ülikooli arengust 150 aasta jooksul, esile tõstma seda tähtsat osa, mida meie ülikool on etendanud vene teaduse ajaloos, näitama siin töötanud suurte teadlaste teeneid, eriti valgustades Tartu Ülikooli tihedaid suhteid vene teadusemaailmaga. Et näitus seda kõike pakkuda suudaks, nõuab ta põhjalikku ja hoolikat ettevalmistust. Kahjuks aga näib, et need ettevalmistustööd pole seni veel saanud täit hoogu.

Õeldu maksab kõigepealt matemaatika-loodusteaduskonna kohta. Esialgu on ainult valmistatud ja näituse komisjoni (esimees sm. Räni) poolt kinnitatud programmid teaduslikkude distsipliinide kohta, mis näitusel esitamisele tulevad. Eksponaatide süstemaatilisele valmistamisele ja korraldamisele aga pole veel tõsiselt asutud.

Olukorra selgitamiseks võttis teaduskonna parteigrupp selle küsimuse arutusele oma koosolekul 27. novembril koos teaduskonna kateedrijuhatajatega. Rohkearvulistest sõnavõttudest selgusid raskused, mis näituse ettevalmistust pidurdavad. Näiteks toodi ette, et juubelinäitus peab olema kooskõlas nende ajalooliste ülevaadetega, mida kateedrites koostatakse vastavate teaduseharude arengu kohta Tartu Ülikoolis ja tulevad avaldamisele juubeli puhul väljaantavas koguteoses. Need ülevaated on aga enamikul autoritest alles valmimata, peamiselt sel põhjusel, et need pole võetud kateedrite teadusliku uurimistöö plaanidesse, vaid need tuleb teha ühiskondliku kohustuse korras ajal, mis jääb üle plaanilise töö kõrval.

Märgiti, et jäi teostamata ja nihkus edasi kevadeni näituse komisjoni korralduse täitmine kateedrite töö pildistamise kohta ülikooli kino-fotokabineti poolt. Teade selleks määratud päevade kohta jõudis teaduskonda nii hilja, et enam midagi korraldada ei jõutud.

Tabelite, diagrammide ja muude näituse jaoks valmistamisele tulevate eksponaatide kohta arvati, et kui neid iga kateeder hakkab tegema oma äranägemise järgi, siis need võivad kujuneda sedavõrd erinevateks oma suuruselt ja laadilt, et neid pole võimalik ühes koos teaduskonnale näitusel määratavas ruumis välja panna. Otsustati töö ühtlustamiseks ja kõigi muude näituse korraldamisega seotud küsimuste lahendamiseks teaduskonna ulatuses luua eriline komisjon.

Selle otsuse täitmiseks määras dekaan (sm. A. Mitt) komisjoni koosseisus: esimees — dotsent J. Lang, liikmed — dots. G. Bichele, dots. E. Mõls, prof. T. Rootsmäe, dots. H. Sossi ja prof. A. Vaga. Komisjon kohustati oma tööd alustama hiljemalt 15. detsembril.

Komisjon pidas 6. detsembril oma esimese koosoleku, kus arutati väljapandavate esemete laadi. Siia kuuluksid eksponaadid, mis illustreerivad teaduslikku tööd: õpetlaste portreed, nende tähtsamad teosed, instrumendid, millede abil need õpetlased oma uurimusi teostasid, ja muud ajaloolised esemed, diagrammid, mis näitavad, milliste Vene riigi osade uurimisega oli seotud nende õpetlaste tegevus jm. Teise rühma moodustaksid eksponaadid õppetegevusest, kateedrite koosseisude kujunemisest, ruumide arenemisest, õppevahendite täienemisest, üliõpilastest ja nende tegevusest jne.

Komisjon leidis, et mitte kõiki esemeid pole võimalik näituse ruumi koondada. Näiteks on Tähetornis ajaloolised teleskoobid, milledega prof. F. W. Struwe teostas oma maailmakuulsad uurimused. Kohale monteerituna peavad need paigale jääma, nende vaatamiseks aga tuleb Tähetorn ise avada ja sisustada kui osa näitusest. Selliseid «näituse osakondi» võib tulla tarvis korraldada mõnegi teise kateedri juures, kus on küllaldaselt esemeid, mis ei mahu üldise näituse raamidesse.

Peaasi aga, mille kohta komisjon tarvilikuks pidas viivitamatult hakata andmeid muretsema, on näituse ruumide küsimus. Senikaua, kui pole teada ruumide ligikaudnegi suurus, pole võimalik teha mingeid otsuseid piltide ja tabelite suuruse ja arvu kohta.

Nagu näeme, on matemaatika-loodusteaduskonnas astutud alles kõige esimesi samme ülikooli juubelinäituse sisustamise küsimuse lahendamiseks. Näituse sisustamistööd tuleb teha energiliselt ja plaanikindlalt.

Prof. A. Vaga

Märkmeid „Loova Mõtte" kohta

TRÜ ÜTÜ kirjandus- ja rahvaluuleringi laualehe «Loov Mõte» eesmärgiks on populariseerida kirjandusringi tööd, näidata selle töö tulemusi ja tutvustada meie noorte autorite loomingut. Sellest seisukohast vaadates on «Loova Mõtte» 7/8 numbri sisu hästi valitud. On puudutatud kirjandusringi uusi ülesandeid, näidatud tema möödunudaastasi vigu (A. Nagelmaa «Uutest ülesannetest uuel tööperioodil»), on jutustatud kirjandusringlaste suvisest tegevusest, on avaldatud ringi liikmete omaloomingut.

Lugedes torkab aga silma kaastööliste nimestiku ühekülgsus. Käesolevas laualehe numbris on avaldatud kolm luuletust, neist üks on tõlge, kaks — O. Kruusi looming. O. Kruusi nimi figureerib ka veste «Reisumärkmeid põlevkivibasseinist» autorite nimekirjas. Kokku on laualehes seitse sisukorrapunkti, siia on juurde arvatud ka toimetuse eessõna. O. Kruus kuulub toimetuse koosseisu vastutava toimetajana, nii on põhjust arvata, et tema sulg ka eessõna kirjutamisest eemal ei seisnud. Seega on laualehes ainult kolm tööd, mis kuuluvad teistele autoritele. Kas ei ole karta, et laualeht selles suunas edasi arenedes muutuks sm. O. Kruusi isiklikuks laualeheks või tema teoste koguks, kui mul nii lubatakse öelda?

Vaatleksime lähemalt sisu. Laualehte avades köidab pilku kõigepealt luuletus «150. aasta künnisel» (O. Kruus). Esimene salm annab hea pildi nõukogude üliõpilastest, kes on suvel hästi puhanud ja kel nüüd «käed kihelevad, ihaldades tööd». Aga teine salm:

...naer auditooriumi elustab,
kui taas kateedrisse professor astub
ja vastset loengusarja alustab.

Mis siin naerda on? Meie ülikooli professorid ei ole naeruväärsed ega ole ka midagi väljanaerdavat uues loengusarjas! On arusaadav, et sm. Kruus nii ei mõelnudki, kahjuks kipub aga luuletuse lugejale jääma selline mulje.

Sisukorras järgmine on veste «Reisumärkmeid põlevkivibasseinist», mis koosneb ekskursioonist osavõtjate päevikulehtedest. Autoreiks on siin H. Peep, A. Nagelmaa, O. Kruus ja J. Mitt. Neist reisumärkmetest kerkib lugeja ette eluröömsalt antud kujukas pilt põlevkivirajoonist, tema noortest linnadest, kus on käimas hoogne ehitustöö ja tema inimestest, «kes on vabad sünge mineviku pärandist ja kes elavad ja töötavad meie kodumaa õitsengu nimel».

Rõõmustava nähtena tuleb märkida S. Petõfi luuletuse «Tuul viib õilmelt lehe ära» E. Hiiobi poolt tehtud väga hea tõlke avaldamist. Rõõmu teeb siin kõigepealt see, et laualehe veergudel ka tõlked koha on saanud, sest tõlkeprobleem on praegu valus probleem kogu Nõukogude Eesti ulatuses. On hea, et ka meie kirjandusring sellele küsimusele tähelepanu pöörab.

Laualehe viimane luuletus, «Vaskratsanik» (O. Kruus), näib kannatavat vähese viimistlemise all. Kuidas võiks mõista muidu sellist lauset:

Ratsanikku valdas
kuid hoopis hunnitu idee.

Üldse võib öelda kogu laualehe kohta, et siin jääb viimistlemisest puudu. Häiriv on lugemise juures ka tohutu hulk trükivigu, mida on püütud parandada küll rohelise ja sinise tindiga, küll hariliku ja pastapliiatsiga. Sellest hoolimata on mõned read ikkagi veel kahe silma vahele jäänud.

Kokkuvõttes võib «Loova Mõtte» 7/8 numbriga peaaegu rahule jääda. Suund on õige. Ainult kaastöölisi tahaks rohkem näha, ka esimeselt kursuselt! Jääme ootama uusi, üha paremaid ja veelkord paremaid numbreid!

A. Pervik

Eksamisessiooni eel

Eeskujuliku kordamineku eest

Eksamisessiooni eeskujulikus kordaminekus omab kahtlemata juhtivat osa meie komsomoliorganisatsioon. Ainuüksi kõikide meie kommunistlike noorte initsiatiivil on võimalik tõsta üliõpilaskollektiivi tööindu, parandada õppedistsipliini, aidata õppetöös mahajäävaid seltsimehi. Teaduskondade ja kursuste komsomolibürood eesotsas sekretäridega ja õppesektori juhatajatega peavad senisest tõsisemat tähelepanu pöörama eksamisessiooni ettevalmistustele ja õppeprotsessile üldse. Viivitamatult peavad oma tööd elustama ka grupporgid. Viimased, olles oma õpperühma liikmetega vahenditult kontaktis, on kohustatud süstemaatiliselt jälgima rühma õppetöö taset ning ühes rühmavanematega määrama abivajavatele üliõpilastele šeffe ja korrale kutsuma loenguilt puudujad ning hilinejad. Grupporgid peavad vastutama ka selle eest, et nende grupi liikmed sooritaksid kõik arvestused ja eksamid tähtajaliselt.

Eksamite ja arvestuste tulemusi tuleb, nagu möödunud aastatelgi, kanda vastavatesse graafikutesse, mille täitmise eest vastutavad kursusevanemad.

On oluline, et eksamieelsel perioodil otsustavalt piiratakse koosolekute arvu kui ka nende kestvust. Vajalik on välja selgitada ka ühiskondliku tööga ülekoormatud inimesed ja vabastada nad liigsest koormusest.

Suurt osa eksamite edukal ettevalmistusel on meie dekanaatidel, kes peavad hoolitsema õpperuumide muretsemise eest, kus üliõpilased võiksid õhtuti õppida.

Võib kindel olla, et kui meie üliõpilaskollektiiv võtab eeskuju seltsimeestelt B. Hiirelt, A. Blumfeldilt, J. Lepikult, E. Parmastolt, E. Jaanvärgilt, O. Maimetsalt, S. Grassmannilt ja tervelt realt teistelt tublidelt kommunistlikelt noortelt, suudame kindlustada eksamisessiooni eeskujuliku kordamineku.

H. Kahn,
TRÜ ELKNÜ komitee õppesektori juhataja

Teaduse ja praktika koostöö

8. detsembril 1951. a. korraldati Tartu Riikliku Ülikooli aulas õhtu, mis oli pühendatud Tartu Riikliku Ülikooli ja Eesti Raudtee Tartu osakonna raudteelaste loomingulisele koostööle. Õhtu avas Tartu raudtee poliitosakonna ülem Berezin, kes oma lühikeses sõnavõtus mainis, et vaatamata meie ülikooli humanitaarsele ilmele on tal küllaltki võimalusi abistada meie raudteetransporti nii tehniliste ja meditsiinilis-hügieeniliste probleemide lahendamisel kui ka loengutega ja isetegevusega raudteelaste ideelis-poliitilise ja kultuurilise taseme tõstmiseks.

Pikema ettekandega esines Tartu Riikliku Ülikooli rektor sm. Klement. Sm. Klement käsitles põhjalikult ülikooli võimaliku abi küsimust raudteetranspordile, näidates siin võimalusi kõigile teaduskondadele. Nii peaksid arstid võitlema rea professionaalsete haigustega, keemikud ja füüsikud leidma teid vedurite kateldes rohkesti tekkiva ja vedurite kasutegurit alla viiva katlakivi likvideerimiseks, oma abi saavad pakkuda juristid, geoloogid jne. Ka üliõpilaste teaduslike ja diplomitööde «välja mõeldud» teemade asemel tuleb anda teemasid, mis on seotud abiga praktikale. Peale teadusliku abi saab ülikool abistada raudteelaste ideelispoliitilise ja kultuurilise taseme tõstmisel loengutega ja isetegevuslastega, oma spordibaasi ja instruktoritega. Raudteelased aga omalt poolt võivad tutvustada ülikooli töötajaid nõukogude tehnika saavutustega. Oma kõne lõpul avaldas sm. Klement lootust, et ülikooli ja raudteelaste suhe kujuneks tihedaks, mõlemale kasu toovaks ja sõbralikuks.

Üksikutest raudteetranspordi abistamise konkreetsetest küsimustest kõnelesid veel Tartu Raudteesõlme masinist-stahhaanovlane Kutta ja TRÜ teadusala prorektor prof. Martinson.

Järgnes kontsert raudteelaste ja TR Ülikooli isetegevuslaste poolt.

Loodame, et ülikooli side Tartu raudteelastega kujuneb tihedaks ja selline sõprusõhtugi ei jää viimaseks.

H. Vainu

Suhtuda hoolikalt õppetöösse

Käesolev õppesemester on raviosakonna II kursusele üks raskematest, kuna semestri lõpul toimuvad komisjonieksamid histoloogias ja inimese anatoomias. Uue õppeplaani kohaselt on need distsipliinid koondatud kolmele semestrile endise nelja asemel. Kuna materjali ulatus on jäänud endiseks, nõuab eksamite väga hästi ja hästi sooritamine üliõpilastelt tõsist pingutust ja hoolikat suhtumist töösse.

Hiljuti toimunud tootmisnõupidamisel analüüsis kursus kõiki vigu ja puudusi, mis seni takistasid edukat õppetööd. Selgitati ka mahajääjad ning võeti vastu konkreetsed otsused nende abistamiseks.

Eksamite-eelsel perioodil on üliõpilased andunud põhjalikule õppematerjali omandamisele. Kursusekolmik (Komsomoli algorganisatsiooni sekretär U. Meikas, kursusevanem E. Kase ja a/ü kursusevolinik M. Luts) on korduvalt arutanud õppedistsipliini ja õppeedukuse tõstmise küsimust kursusel. Kursusekolmiku initsiatiivil on kateedritega kooskõlastatud eksamiplaan, milles eksamite raskust arvestades on jäetud küllaldaselt päevi õppematerjali kordamiseks. Ka on organiseeritud küllaldaselt konsultatsioone ja preparaatide õppimist kateedrites. Juba mitu nädalat toimuvad regulaarselt konsultatsioonid anatoomias ja histoloogias, millest üliõpilased aktiivselt osa võtavad.

Ka arvestusteks ettevalmistumine on kursusel elav. Seoses asjaoluga, et marksismi-leninismi aluste kursuse kava on juba läbi töötatud seminaridides, otsustas kursus üksmeelselt sooritada marksismi-leninismi aluste arvestuse ennetähtaegselt. Järgmisel nädalal algavad ka konsultatsioonid füüsikalises ja kolloidkeemias, millest üliõpilastel tuleb aktiivselt osa võtta.

Üldiselt on raviosakoona II kursusel loodud kõik tingimused edukaks eksamite- ja arvestuste sooritamiseks. Igal üliõpilasel on vaja suhtuda hoolikalt õppetöösse, et anda omapoolne panus kursuse üldise taseme tõstmiseks.

E. Kase,
raviosakonna II kursuse vanem

Ettevalmistusi olümpiaadiks

Arstiteaduskonnas

4. dets. toimus Arstiteaduskonnas kunstilise isetegevuse olümpiaadi teine ülevaatus.

Kuna sellel õhtul esinenud isetegevuslased olid enamikus esimese kursuse üliõpilased, kellel esinemiskogemused puuduvad või on neid vähe, siis kujunes selle õhtu kava kunstiline tase publiku hinnangu järgi nõrgemaks kui tavaliselt arstiteaduskonna kollektiivide esinemistel. Kahtlemata on siin tegemist ka puudusega teaduskonna orgkomitee töös, kes esimestele kursustele peaks osutama suuremat tähelepanu.

Žürii parima hinnangu (9,5 punkti) vääriliseks tunnistati deklamaator Leo Vernik (ravi V k.) kes jõuliselt ja hea tõlgitsusega esitas J. Schmuuli «Rahu rahvastele». Vokaalsolistidest olid parimad Maie Rattur (ravi III k.) ja Erich Kuus (ravi I k.).

Hästi esines stomatoloogia osakonna naisrahvatantsurühm, kes esitas vene rahvatantsu «Kaseke», eesti «Vanatüdrukute tantsu» ja valgevene rahvatantsu «Bulba», milledest huvitavaim oli viimane.

Instrumentaalsolistidest Ain Klink (ravi II k.) esitas akordionil 2 omaloomingulist pala, milledest eriti arstiteaduskonna komsomoliorganisatsioonile pühendatud «Kommunistlike noorte laul» vääriks esitamist muusikalise omaloomingu võistlustele.

Omaloominguga esines veel ravi IV k. üliõpilane G. Sudela, kes esitas satiirilise pala «Oma meetodi ohver». Selle siiani Arstiteaduskonnas (arvatavasti ka teistes teaduskondades) viljelemata žanri kasutuselevõtmine on väga tervitatav.

Kahjuks peab konstateerima arstiteaduskonna õppejõudude ja abiõppepersonali eemalejäämise fakti nii seilest ülevaatusest kui ka teaduskonna isetegevuskollektiivide tööst üldse.

Suureks veaks ülikooli olümpiaadi orgkomitee poolt tuleb lugeda seda, et kui olümpiaadi esimese etapi ülevaatused on ette nähtud lõpetada 15. detsembriks, siis olümpiaadi läbiviimise juhend ei ole seni kätte saadetud. Kuna teaduskondades toimuvate ülevaatuste läbiviimine toimub teaduskondade orgkomiteede äranägemise järgi, oleks väga vajalik üldjuhis, mis ühtlustaks üksikute teaduskondade tööd.

H. Pilliste

Õigusteaduskonnas

24. nov. toimus õigusteaduskonna isetegevusolümpiaadi õhtu. Kuigi vähesed esitatavatest ettekannetest ületasid keskpärase kunstimeisterlikkuse taseme, võib õhtut tervikuna siiski rahuldavaks nimetada.

Skobotski ameerika «vabadust» paljastav ühevaatuseline näidend «Agent» ei pääsenud õigusteaduskonna üliõpilaste kollektiivi poolt esitatuna mitte täies ulatuses esile. Soovida jättis mängutehniline külg.

Õhtu parimateks numbriteks võib kahtlematult nimetada solist sm. Tennosaare esitatud kaht laulu. Sügava mulje jättis ka Mai Meringi poolt ette kantud Ed. Vilde «Kupja Kaarli adjustaadid».

Rahuldavaks võib pidada mees- ja naisvokaalansamblite esinemisi. Edasi harjutamise tulemusena on siin kõik eeldused kõrge meisterlikkuse tasemeni küündivate rühmade kujunemiseks.

Õigusteaduskonna olümpiaadiõhtu repertuaarivalikuga võib enamvähem rahul olla. Puudust tundus ainult kaasaja temaatilistest deklamatsioonidest. Kunstiline viimistlus võinuks igas suhtes kõrgem olla.

L. Varres

Tellime ajakirjandust

Ajakirjanduse tellimine ülikoolis 1952. aastaks jätkub. Keskajalehtedele tellimiste äraandmise tähtpäev on 15. dets., vabariiklikele — 22. dets. Tellimiste käigu eest teaduskondades vastutavad ühiskondlikud levitajad. Mõned nendest on aru saanud oma ülesande tähtsusest ja suhtuvad hoolikalt oma ülesannetesse. Parimaid ühiskondlikke levitajaid on matemaatika-loodusteaduskonnas üliõpilased Mustjõgi, Roose, kehakultuuriteaduskonnas Viirma jne.

Eesrindlike levitajate kõrval on ka halbu. Side ühiskondlike levitajate ja ametiühingu ajakirjanduse sektori vahel on nõrk. Ühiskondlikud levitajad pöörduvad vähe ametiühingusse, võtavad halvasti osa koosolekutest, mis ametiühingus korraldatakse ajakirjanduse levitamise küsimustes.

Meie ülesanne on lõpetada ajakirjanduse tellimine õigeaegselt, kaasa tõmmates kõiki üliõpilasi. Plaanikohaselt tuleb igal üliõpilasel tellida üks keskajaleht ja ülikoolileht. Saavutame, et mitte ükski üliõpilane ei jääks tellimisest eemale.

P. Ložkina,
TRÜ a/ü. ajakirjanduse sektori juhataja

Сегодня в номере

I страница

Передовая. С. Лаанес — Хорошо подготовиться к зимней экзаменационной сессии.

Перед выборами в народные суды.

Партийная жизнь. П. Каар — За улучшение бытовых условий трудящихся.

Празднование 100-летия со дня смерти Н. В. Гоголя

Информация о собрании комитета комсомола.

II страница

А. Вага — Усилить подготовку к юбилею.

Подготовка к экзаменационной сессии.

Перед олимпиадой художественной самодеятельности.

А. Первик — заметки о «Лоов Мыте»

Информации.

Teadaanne

17. detsembril kell 17 toimub ülikooli peahoones, vene keele ja kirjanduse kabineti ruumes seinalehtede toimetajate ja kaastööliste nõupidamine.

Toimetaja
J. Feldbach

MB 17371 Tartus Ülikooli 21/23. Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3491

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 41 (129) Reedel, 21. detsembril 1951. a. IV aastakäik

23. detsembril 1951. aastal toimuvad valimised Eesti NSV rahvakohtutesse

Kõik valimistele!

Kõik hääled kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatidele!

Kõik hääled töötava rahva parimate esindajate poolt!

23. detsembril s. a. toimuvad ENSV rahvakohtute valimised. Ettevalmistused valimisteks kutsusid esile määratu suure poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõusu Nõukogude Eesti töötajate hulgas. Töötajate parimad esindajad esitati rahvakohtunike ja rahvakaasistujate kandidaatideks. Poliitilise aktiivsuse tõusu tähe all toimusid valimiseelsed koosolekud ka Tartu Riiklikus Ülikoolis. Rahvakohtunike kandidaatideks esitati eesrindlikud üliõpilased kommunist Linda Paglant ja kommunistlik noor I. Lesnikova. Rida eesrindlikke õppejõude ja üliõpilasi esitati rahvakaasistujate kandidaatideks. Paljud ülikooli kollektiivi liikmeist on täitevkomitee volinikeks, häältelugemise komisjonide liikmeteks. Ülikooli agitkollektiivide, mis töötavad peamiselt 8. ja 20. agitpunkti juures, silmapaistvat tööd on korduvalt esile toodud ajakirjanduse veergudel. Ent töö lõplikud tulemused ilmnevad alles valimiste päeval.

Iga valimiskampaaniast aktiivse osavõtja (agitaator või häältelugemise komisjoni liige jt.) kohuseks on kindlustada valimiste eeskujulik ja ettevalmistatud läbiviimine. Selle ülesande täitmine on eksamiks ühiskondlikus töös. Selle eksami sooritamine on tunnistuseks, kuidas üks või teine aktivist suhtus oma ühiskondlikku kohustusse, kuidas ta täitis selle suure usalduse, mida osutasid talle kollektiiv ja ühiskondlikud organisatsioonid.

Ei peaks olema kahtlust, et meie aktivistid tulevad edukalt toime oma ülesannetega ja need auga täidavad. Teaduskondade parteiorganisatsioonid peavad sügavat huvi tundma oma teaduskonna aktivistide töö vastu valimiste päeval. Tuleb hoolitseda selle eest, et raskematel ja otsustavamatel töölõikudel asuksid kommunistid. Ei tohi unustada, et rahvakohtute valimised on tähtsaks poliitiliseks kampaaniaks. Ka ametiühinguja komsomoliorganisatsioonidel on siin tõsised ja vastutusrikkad ülesanded oma jõudude õigel paigutamisel.

Eelseisvad ENSV rahvakohtute valimised tõestavad kahtlemata nõukogude demokraatia uut võitu ja rahva poliitilise aktiivsuse kasvu. Iga nõukogude kodaniku aukohuseks on ilmuda juba varakult valimisele, andes oma hääled töötava rahva parimate esindajate poolt nende valimiseks rahvakohtusse.

Üliõpilased, õppejõud, töölised ja teenistujad — ilmugem 23. detsembril juba kell 6 hommikul valimistele!

Meie rahvakohtunike ja rahvakaasistujate kandidaate

LINDA PAGLANT

Linda **Paglant** sündis 1924. aastal Väike-Maarjas metsavahi tütrena.

Ta lõpetas 1939. aastal kohaliku Vajangu algkooli ja neli aastat hiljem Väike-Maarja progümnaasiumi. Kehva majandusliku olukorra tõttu ei saanud ta kohe jätkata õpinguid ning see võimalus avanes talle alles pärast maa vabastamist fašistliku okupatsiooni ikkest.

Keskhariduse omandas ta Tallinnas õhtukoolis.

Pärast maa vabastamist fašistlikust okupatsioonist võttis sm. Paglant aktiivselt osa uue elu ehitamisest. Ta astus 1945. aastal ÜLKNÜ liikmeks ja asus samal aastal tööle kommunistlike noorte organisaatorina oma koduvalda. 1947. aastal võeti ta vastu ÜK(b)P liikmeks ja samal aastal astus ta TR Ülikooli õigusteaduskonda, kus õpib praegu V kursusel.

Kommunistina on sm. Paglant TR Ülikooli õigusteaduskonna üks aktiivsemaid üliõpilasi, eeskujulik õppija ning aktiivne ühiskondlikust elust osavõtja. Ta on palju kaasa aidanud TR Ülikooli õigusteaduskonna õppeja kasvatustöö pideval tõstmisel.

TR Ülikooli õppejõudude, üliõpilaste, tööliste ja teenistujate üldkoosolek esitas Linda Paglanti Tartu linna II jaoskonna rahvakohtu valimisringkonnas rahvakohtuniku kandidaadiks.

ILME LESNIKOVA

Ilme **Lesnikova** on sündinud 1928. aastal Tartu linnas töölisperekonnas. 1936. aastal asus ta õppima kohalikku VI algkooli.

1940. aastal astus ta kooli pioneeriorganisatsiooni ja võttis aktiivselt osa selle tööst.

Ilme Lesnikova lõpetas Tartu II keskkooli 1947. aastal ja astus samal sügisel TR Ülikooli õigusteaduskonda, kus ta õpib praegu V kursusel.

Sm. Lesnikova võeti kui tubli õppetöö eesrindlane ja aktiivne ühiskondlikust elust osavõtja 1950. aastal vastu kuulsusrikka leninliku kommunistliku noorsooühingu ridadesse, kus ta on eekujulikult täitnud kõiki temale usaldatud ülesandeid. Eksamid on sm. Lesnikova sooritanud hinnetele «hea» ning «väga hea».

1949. aasta rahvakohtute valimiste ajal paistis Ilme Lesnikova silma tubli ja teadliku agitaatorina ning talle omistati EK(b)P Tartu Linnakomitee aukiri. Samuti on sm. Lesnikova silmapaistvate tulemustega osa võtnud TR Ülikoolis naiskomisjoni ja ametiühinguorganisatsiooni tööst.

Tartu põllutöömasinate tehase «Võit» töölised ja teenistujad esitasid Ilme Lesnikova Tartu linna I jaoskonna rahvakohtu valimisringkonna rahvakohtuniku kandidaadiks.

ILMA TOOTS

Ilma **Toots** sündis 1921. aastal Tjumeni oblastis töölisperekonnas. Pärast alghariduse omandamist lõpetas ta 1940. aastal Tjumeni keskkooli. Samal ajal võeti ta vastu ka kommunistliku noorsooühingu liikmeks.

Pärast Suurt Isamaasõda töötas sm. Toots Eesti NSV-s mitmes asutuses raamatupidajana ja tõlgina, näidates ennast kohusetruu ning püüdliku töötajana. 1947. aastal võeti ta vastu ÜK(b)P liikmeks.

1949. aastal asus sm. Toots tööle Eesti Raudtee II jaoskonna poliitosakonna instruktori kohale komsomolitöö alal. Sellel vastutusrikkal töölõigul ilmnesid sm. Tootsi suured organisaatorivõimed. Ta parandas tunduvalt komsomoliorganisatsioonide tööd raudteel.

Sm. Toots on aktiivne kollektiivi ühiskondlikust elust osavõtja. Ta töötab ka ELKNÜ Tartu Linnakomitee büroo liikmena.

Möödunud aastal lõpetas sm. Toots Marksismi-Leninismi Õhtuülikooli silmapaistvate tulemustega ja praegu õpib ta mittestatsionaarse üliõpilasena TR Ülikooli õigusteaduskonnas.

Eesti Raudtee Tartu Raudteesõlme tööliste, teenistujate ja inseneriliste tehniliste töötajate üldkoosolek esitas ta rahvakohtuniku kandidaadiks Tartu III jaoskonna rahvakohtu valimisringkonnas.

HELENE KURG

Kurg, Helene Hermani t. sündis 1921. a. Lomonossovi linnas Leningradi oblastis. Alates 1922. a. asus perekond Tartu elama.

Raske oli töölise tütrel kodanlikus Eestis haridust omandada. Ta pidigi katkestama õpingud keskkoolis ning läks tööle. Tütarlaps töötas leivatööstuses, lastekasvatajana ja juhuslikkudel töödel metallitööstuses kuni nõukogude võimu kehtestamiseni 1940. a. juunis.

1940. a. astus sm. Kurg ÜLKNÜ ridadesse. Fašistliku armee lähenemisel Tartule evakueerus sm. Kurg Nõukogude Liidu tagalasse. Eesti rahvusliku väeosa loomisel astus sm. Kurg vabatahtlikult selle koosseisu ja võttis osa paljudest lahingutest. Väejuhatus märkis tulihingelise patrioodi teeneid lahingutes mitmete medalitega.

Pärast demobiliseerumist asus sm. Kurg tööle Tartusse ja praegu töötab ta Tartu Riikliku Ülikooli kaadrite osakonna ülemana. Eeskujuliku töö eest on teda korduvalt autasustatud aukirjadega. Alates 1942. aastast on sm. Kurg ÜK(b)P liige.

Sm. Kurg esitati TRÜ administratiiv-, majandus- ja transportala tööliste ning ametiühingu üldkoosoleku poolt Tartu Linna II jaoskonna rahvakohtu rahvakaasistuja kandidaadiks.

KARL TIIDO

Tiido, Karl Karli p. sündis 1924. aastal eesti külas Abhaasia Autonoomses Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis. Isa on tal Beria-nimelise kolhoosi sepp, ema töötab kolhoosipõldudel. 1943. a. lõpetas sm. Tiido Suhhumi linnas meditsiinilise tehnikumi ja mobiliseeriti Nõukogude Armeesse. Ta võttis osa Suurest Isamaasõjast, teenides Eesti rahvuskorpuse väeosades sanitaarinstruktorina.

Pärast demobiliseerimist astus sm. Tiido Gruusia Riiklikku Kehakultuuriinstituuti Tbilissis, mille lõpetas 1951. a. Pärast seda suunati sm. Tiido Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuriteaduskonda õppejõuks. Oma tööalal on sm. Tiido näidanud kohusetundlikku suhtumist töösse.

Sm. Karl Tiido esitati Tartu Riikliku Ülikooli Kehakultuuriteaduskonna õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate üldkoosoleku poolt II jaoskonna rahvakohtu rahvakaasistuja kandidaadiks.

VLADIMIR KILK

Kilk, Vladimir Peetri p. sündis 1921. a. Bognašeni külas Gruusia NSV-s, kus ta vanemad olid kolhoosnikud.

1939. a. lõpetas sm. Kilk keskkooli ning astus ajateenistusse Nõukogude Armee ridadesse. Suure Isamaasõja esimesest päevast kuni lõpuni teenis sm. Kilk tegevarmees, tehes kaasa Nõukogude Armee kuulsusrikka tee Volga-äärsetest steppidest Berliinini.

Pärast demobiliseerimist astus ta Tartu Riiklikku Ülikooli. Sm. Kilk on aktiivselt osa võtnud ühiskondlikust ja teaduslikust tööst, olles üks aktiivsemaid ÜTÜ liikmeid. Eesrindliku noorena kuulub sm. Kilk ÜK(b)P ridadesse.

Sm. Kilk esitati rahvakaasistuja kandidaadiks TRÜ ajaloo-keeleteaduskonna õppejõudude, üliõpilaste, tööliste ja teenistujate üldkoosoleku poolt.

HEINO ELKEN

Heino Juhani p. **Elken** on sündinud 28. okt. 1922. a. Tallinnas töölisperekonnas.

1949. a. lõpetas H. Elken TRÜ kehakultuuriteaduskonna. Ta suunati tööle KKT võimlemise kateedri õppejõuna.

TRÜ KKT kollektiiv esitas sm. H. Elkeni rahvakaasistuja kandidaadiks kui teadliku ja aktiivse nõukogude ühiskonna liikme, kes kahtlemata suudab edukalt toime tulla tema ette asetatavate vastutusrikaste ühiskondlike ülesannetega.

NIKOLAI MUKOSSEJEV

Nikolai Vassiljevitš **Mukossejev** on pärit Velikije Luki oblastist, kus ta sündis 17. dets. 1923. a. Tema õpingud katkestas Suur Isamaasõda, mille vältel ta astus lennuväekooli. Omandanud kiirelt mehaaniku kutse, tegi ta lõpuni kaasa Nõukogude Armee kuulsusrikka võitlustee, saades autasustatud paljude medalitega.

Keskhariduse omandas sm. Mukossejev Tartus, lõpetades 1950. a. kohaliku töölisnoorte kooli.

Käesoleval sügisel astus ta TRÜ õigusteaduskonda, et omandada nõukogude juristi auväärne elukutse.

TRÜ õigusteaduskonna ja arstiteaduskonna õppejõudude, üliõpilaste, tööliste ja teenistujate üldkoosolekul esitati õigusteaduskonna I kursuse kollektiivi poolt Tartu II jaoskonnna rahvakohtu rahvakaasistuja kandidaadi kohale sm. Nikolai Mukossejevi kandidatuur.

Ülikooli tn. ühiselamu üliõpilaste

ÜLESKUTSE

Kõigile TRÜ ühiselamutes elunevatele üliõpilastele

Läheneb meie rahva suur pidupäev — Eesti NSV rahvakohtute valimiste päev. Nagu kogu Nõukogude Eesti töötav rahvas, nii ka meie ülikooli kollektiiv valmistub valimisteks armastuse ja hoolega.

Meie, Ülikooli tänava ühiselamu üliõpilased, oleme kindlalt otsustanud demonstreerida oma nõukogude patriotismi, armastust ja ustavust Nõukogude kodumaale ja bolševike parteile, kes hoolitsevad meie noorsoo hariduse eest, meie nõukogude intelligentsi uute kaadrite kasvatamise eest sellega, et 23. detsembril hääletame üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt.

Kutsume üles kõiki TRÜ ühiselamuis elunevaid üliõpilasi meie rahva suurel pidupäeval 23. detsembril teadlikult ja organiseeritult juba kella kuueks hommikul minema valima ja andma oma hääled kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt Eesti NSV rahvakohtute valimistel.

Vastu võetud Ülikooli tn. ühiselamu kollektiivi üldkoosolekul

AUGUST EELMÄE

Laul Stalinile

Kaukaasia karmilt ja mägiselt rajalt
sai alguse kotka me võimsama lend.
Hüüd julgena kõlas sel äreval ajal:
«Töörahvas, nüüd võitluseks koguge end.»

Hüüd miljoneis südameis sütitas viha
ja tuhandeid juhtis see võitluse teil.
Ta miljoneis äratas võitluseiha
türannide vastu, kes rõhusid neid.

Kui puhkes oktoobritorm vaenlaste vastu,
või võitlus me olemasolu eest kees,
siis tema, suur Stalin, julgesti astus,
kui juht meie töörahva väerinde ees.

Sa vaenlast lõid Volgal ja Uuralt rindel
ning võidu me maale, me rahvale tõid.
Su käsi, nii otsustav, julge ja kindel
tõi priiuse, kõikvõimsa riigi meil lõi.

Sa kodumaa raskeimal katsumushetkel,
kui hitlerlik vaenlane tallas me teid
meid päästsid, sest sõdureid lahinguretkel
Sa saatsid ning võidule juhtisid neid.

Suur juht, Sulle kauaks veel jatkugu aastaid
Su õpetus kaua meid juhtigu veel
Ei vaenulik sõjaleer iial siis laasta
meid rahu, kommunismi ning õitsengu teel.

Eksamisessiooni eel

Kõik jõud õigeaegseks ettevalmistuseks

Seoses läheneva eksamisessiooniga hoogustub õppetöö meie teaduskonnas. Eksamiteks ettevalmistuste käigus etendab suunavat osa teaduskonna komsomolibüroo. Büroo on korduvalt arutanud eksamisessioonideks ettevalmistamise küsimusi. Eriti suurt tähelepanu on pööratud ühiskonnateaduste, vene keele ja võõrkeelte õppimisele. Bürool on arutatud vene keele ja võõrkeelte õppimist koos vastavate kateedrite õppejõududega. Vene keele paremaks omandamiseks on rakendatud mitmes õpperühmas šeflusmeetodit. Näit. abistavad I kursuse vene filoloogid pidevalt eesti õppekeelega üliõpilasi vene keele õppimisel.

Et kõigiti ettevalmistunult ja kindlate teadmistega minna eksamitele, selleks alustati meie teaduskonnas ettevalmistusi eksamisessiooniks juba varakult. Kõigis õpperühmades on läbi viidud koosolekuid, kus on arutatud õppetöö küsimusi.

Kuna häid tagajärgi õppetöös oleme suutelised saavutama vaid kõrge ja teadliku distsipliiniga, siis on suurt tähelepanu pööratud õppedistsipliinile. Teaduskonnas on sisse seatud puudumiste graafikud, kus märgitakse ära individuaalselt iga üliõpilase õppetööst puudumine. Puudumisgraafikute sisseseadmine ja distsipliinirikkujate korralekutsumine komsomoligruppide poolt on aidanud palju parandada õppedistsipliini. Kuid ometi leidub veel üksikuid vastutustundetuid üliõpilasi, kes ei võta korralikult loenguist osa. Niisugusteks üliõpilasteks on Kala, Ruud ja Leonov I kursuselt, Tamme ja Udrit II kursuselt, Ernits, Sokolova, Langsepp ja Niinemägi III kursuselt, Metsa IV kursuselt. Eriti rekordiliste arvudeni tõusis puudumistundide arv üliõpilastel Ruudil ja Metsal, kes on süstemaatilise puudumise pärast stipendiumilt maha arvatud. Kõigi nende üliõpilaste küsimust on korduvalt arutatud rühma- ja komsomoligrupi koosolekuil.

Pidevalt käib teaduskonnas vene keeles ja võõrkeeltes kohustusliku lektüüri vastamine. Kuna kogu semestri jooksul on pidevalt teostatud kontrolli lektüüri lugemise üle, siis ei teki lektüüri vastamisel raskusi. Seoses lähenevate eksamitega tiheneb konsultatsioonide läbivõtmine kõigis õppeaineis. Kuid ikka veel ei saa kõik üliõpilased aru konsultatsioonidest osavõtu vajalikkusest, nii näiteks kukkus I kursuse ajaloolastel arheoloogia konsultatsioon läbi, kuna kohale olid ilmunud vaid üliõpilaste tähtsusetu vähemik. Niisugune lubamatu suhtumine tuleb likvideerida ja rakendada kõik jõud eksamite õigeaegseks ettevalmistuseks, ainult siis oleme suutelised saavutama kõrgeid näitajaid õppetöös.

L. Lepiste,
ELKNÜ ajaloo-keeletk. organisatsiooni büroo õppetöö-sektori juhataja

Teha veel tõsist tööd

Eksamiteni on jäänud ainult mõned nädalad. Matemaatika-loodusteaduskonna füüsika osakonna I kursuse praegune töö kulgeb eksamiteks ettevalmistumise tähe all.

Kursusel on 3 eksamit: üldises füüsikas, üldises keemias ja kõrgemas matemaatikas. Üldiselt on paremini omandatud üldise füüsika materjal. Keemias on lugu halvem, mida näitab kursuse loid osavõtt konsultatsioonitundidest. Kõrgemas matemaatikas on kontrolltööd näidanud tõsiseid lünki mõningate üliõpilaste töös. Kuid kursusel on ka eesrindlasi, kes tegid kontrolltööd ainult headele ja väga headele hinnetele. Nii vabastati õppejõud sm. Ü. Lepiku poolt arvestustöö kirjutamisest 9 üliõpilast. Nende seas on kursuse komsomoligrupi organisaator sm. Vesman, kursusevanem sm. Avaste, ametiühingu rühmaorganisaator sm. Mägi, sm. Teiss jt.

Marksismi-leninismi aluste omandamisel on teinud kursus suure töö. Kuus eesrindlikku üliõpilast, kes aktiivselt osa võtsid seminaridest, on arvestuse juba sooritanud. Siin väärivad esiletõstmist sm-d Avaste, Lukats, Mägi, Teiss jt.

Kokkuvõttes võib öelda — kursusel tuleb teha veel tõsist tööd kõrgemas matemaatikas, üldises keemias ja üksikutel üliõpilastel ka vene keeles, et edukalt õiendada oma esimesed üliõpilasmid, mis on üliõpilaste poolt tehtud töö aruandeks meie kodumaa ja nõukogude rahva ees.

J. Lembra,
MLT füüsikaosakonna I kursuse üliõpilane.

Likvideerida võlgnevused

Õigusteaduskonna II kursuse C-rühm on asunud ette valmistuma eksamiteks.

Suurem osa üliõpilastest (Lang, Lasman, Voltri jt.) on vastanud täies ulatuses vene keele koduse lektüüri, ning valmistuvad ette juba vene keele arvestuseks. Samuti on paljud üliõpilased (Lang, Voltri jt.) eeskujuliku osavõtu tulemusena marksismi-leninismi aluste seminaridest täiesti ette valmistunud marksismi-leninismi aluste arvestuseks.

Paralleelselt ettevalmistumisega arvestusteks, millised toimuvad juba käesoleval kuul, valmistutakse ette ka eksamiteks.

Eriti suurt tähelepanu eksamiteks ettevalmistumisel pööratakse rahvusvaheliste suhete ajaloole ning kodanlike riikide riigiõigusele.

Kuid üldise ettevalmistuse kõrval leidub veel terve rida puudusi. Näit. ei ole üliõpilased Adamson ja Pütsepp seni veel suutnud likvideerida võlgnevust vene keele möödunud semestri eksamites, seistes sellega eksmatrikuleerimise lävel. Õppegrupp peab pöörama senisest rohkem tähelepanu üksikute grupiliikmete juures esinevate puuduste likvideerimisele.

B. Maiste

TRÜ juubeli eel

Avati N. I. Pirogovi muuseum

Seoses N. I. Pirogovi 70 surmapäevaga korraldas arstiteaduskond teadusliku konverentsi 25. nov. s. a. Samaaegselt avati TR Ülikooli botaanika-aias asuvas hoones N. I. Pirogovi mälestusmuuseum. Mitmesugused muuseumis väljapandud materjalid nagu tema teosed, dokumentide ja kirjade fotokoopiad, ülesvõtted, anatoomiliste preparaatide joonised, atlased jm. valgustavad suure teadlase ja välikirurgia rajaja elu ja tegevust. Väljapanekud on süstematiseeritud vastavalt N. I. Pirogovi tegevusperioodidele alates tema üliõpilasaastatest Moskva Ülikoolis 1823 kuni 1828. Sellest perioodist on välja pandud tema õpetajate E. O. Muhhini, M. J. Mudrovi jt. teaduslikud tööd ja fotod.

Järgneva perioodi moodustavad N. I. Pirogovi õppimisaastad Professorite Instituudis Tartus aastatel 1828—1832. Nendest aastatest on esitatud fotokoopiad dokumentidest N. I. Pirogovi õppeedukuse, eksamite ja teaduslikkude tööde kohta. Samuti on välja pandud tema doktori dissertatsioonitöö originaal ja selle esimene täielik venekeelne tõlge 1951. aastast.

Kolmanda perioodi N. I. Pirogovi teaduslikus tegevuses moodustavad aastad 1836—1841, mil ta töötas kirurgia professorina Tartus. Sellest on esitatud tema topograafilis-anatoomilised atlased ja Tartu Ülikooli kliiniku kirurgia osakonna annaalid, samuti tema õpilaste B. A. Karavajevi jt. dissertatsioonitööd.

Neljanda perioodi väljapanekud illustreerivad N. I. Pirogovi tegevust Peterburi Meediko-kirurgilises Akadeemias 1841—1853, kus ta esimesena maailmas organiseeris ja juhatas hospitaalkirurgia kateedrit ja kliinkut. Sellest ajajärgust väärivad esiletõstmist tema tööd eetrinarkoosi ja luuplastiliste operatsioonide kohta. Viienda perioodina on eraldatud N. I. Pirogovi tegevus välikirurgia rajajana ja arendajana, kusjuures on esitatud tema peamised tööd välikirurgia alalt.

Kuuenda s. o. viimase perioodina on esitatud N. I. Pirogovi tegevus pedagoogilisel alal pärast Krimmi sõja lõppemist, tööde näol mis käsitlevad rahvahariduse küsimusi ja mis leidsid kõrge hinnangu suurte demokraatide N. G. Tšernõševski ja N. A. Dobroljubovi poolt.

Viimane osa muuseumist on pühendatud N. I. Pirogovi mälestusele. Selles on esitatud rida töid, mis käsitlevad N. I. Pirogovi elu ja tegevust, kusjuures on eraldi toodud Tartu osa N. I. Pirogovi mälestuse jäädvustamisel.

N. I. Pirogovi muuseum on avatud alalisena ja selle külastamine on võimalik igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kella 16—19.

Kuna N. I. Pirogovi tegevus pedagoogina, teadlasena, arstina ja oma kodumaa tõelise patrioodina on hindamatu, oleks tervitatav, kui muuseum leiaks rohkearvulist külastamist.

H. Petlem,
hospitaalkirurgia kateedri juhataja

Kindlustada ÜTÜ konverentsi hea ettevalmistamine

1952. a. sügiselt tähistab TRÜ oma 150. aastapäeva.

TRÜ Õpetatud Nõukogu ja ÜTÜ Nõukogu otsusel korraldatakse 1952. a. märtsikuus järjekordne üliõpilaste teaduslik konverents, arvult viies TRÜ ÜTÜ ajaloos.

Selle küllaltki tähtsa ürituse ettevalmistamisele on suunatud kogu ÜTÜ kollektiivi tähelepanu. Tuleb arvestada olukorda, et käesoleval õppeaastal tuleb ette valmistada 2 teaduslikku konverentsi. Nimelt toimub seoses TRÜ 150. aastapäevaga 1952. a. oktoobris ka ulatuslik üliõpilaste teaduslik juubelikonverents, mille ettevalmistamine tuleb põhiliselt teostada käesoleval õppeaastal.

Et saada paremat ülevaadet konverentsi ettevalmistustööde käigust (teemade õige valik, tööde õigeaegne valmimine ja esitamine jne.) on ÜTÜ Nõukogu otsustanud mitte piirduda ainult tööplaanide konverentsi temaatikate aruannete jt. paberite esitamisega osakondade ja ringide poolt, vaid hakata teostama otsest ringide sisulise töö kontrolli ja suunamist, eriti konverentsil esitatavate tööde osas, et sellega kindlustada tööde õigeaegset valmimist.

Selleks kutsutakse ringide esindajad, ringide liikmed, töökollektiivi või ringi juhendajad ÜTÜ Nõukogusse, et isikliku vestluse teel saada õiget ülevaadet tõelisest olukorrast ühes või teises ringi töid puudutavas küsimuses.

ÜTÜ-l on küllalt häid ringe ja osakondi (näit. matemaatika-füüsika osak., esimees sm. Epler), kust peaksid eeskuju võtma need ringid, kelle töös esineb veel puudusi.

ÜTÜ liikmeil kui ka ringide juhendajatel tuleb praegu peatähelepanu ÜTÜ töös suunata sellele, et kindlustada konverentsi ettekannete valmimine tähtaegselt.

Et teostatavaid suuri üritusi edukalt lõpule viia on vaja ÜTÜ Nõukogu poolt arendada senisest suuremal määral töö sisulist kontrolli ja suunamist, mida seni on siiski vähe tehtud.

On vaja luua veelgi tihedamad sidemed TRÜ komsomoli ja ametiühingu organisatsioonidega, et praktilises töös esilekerkivaid küsimusi õigeaegselt ja kiiresti lahendada.

H. Hanson,
ÜTÜ konverentsi ettevalmistuskomisjoni esimees

Organiseerida teatri ühiskülastusi

Kuigi teatri ühiskülastamine on aja loo-keeleteaduskonnas teinud viimasel ajal edusamme, esineb veel ikka tõsiseid puudujääke. Näit. pole mõned meie teaduskonna teatrivolinikud mõistnud teatri osatähtsust nõukogude üliõpilaste kasvatamisel. Eriti kohusetundetult suhtuvad oma töösse I kursuse teatrivolinikud. Vaatamata sellele, et neid seltsimehi on korduvalt kutsutud täitma oma kohustusi, pole sellele aga pööratud tõsisemat tähelepanu. Niisugune suhtumine ühiskondlikesse kohustustesse on täiesti lubamatu. I kursuse teatrivolinikel tuleb kiiresti likvideerida oma vead ja asuda aktiivselt teatripääsmete levitamisele. Mõningaid puudujääke esineb ka II kursuse teatrivolinike hulgas, kuigi siin on olukord veidi parem.

Teistele volinikele võib eeskujuks tuua IV kursuse teatrivolinikke Oskar Kruusi ja Paul Lehesmetsa. Mainitud seltsimehed on suhtunud oma kohustustesse alati täie tõsidusega ja tänu sellele on IV kursuse üliõpilased meie teaduskonna aktiivsemaid teatrikülastajaid. Hästi töötavad ka III kursuse teatrivolinikud.

Tublisti tuleb parandada kõigi teatrivolinike tööd kogu ülikooli ulatuses, et organiseerida teatri ühiskülastusi regulaarselt ja süsteemikindlalt.

R. Koppel,
ajaloo-keeleteaduskonna teatrivolinik

TRÜ raamatukogust

Seoses üliõpilaste ülemajutusega ühiselamuis, ei ole võimalik kasutada õppetubasid. Head õppimisvõimalused avanevad üliõpilastele aga raamatukogudes ja lugemistubades, mis on õppimiseks avatud igal tööpäeval kella 22-ni. TRÜ Pearaamatukogu saab kasutada isegi puhkepäevadel. Õppetööd kergendavaiks asjaoludeks raamatukogus on see, et käepärast on õppekirjandus ja programmid.

Raamatukogus esineb ka rida väiksemaid puudusi. Lähemal tutvumisel kartoteekidega näeme, et nende süsteem on puudulik ja vajalike raamatute leidmiseks kulub ebanormaalselt palju aega.

Paljusid raamatuid pole võimalik saada selletõttu, et mõned laenutajad hoiavad neid eneste käes üle ettenähtud tähtaegade, isegi kuid. Näiteks «Механика в СССР за 30 лет», «Математика в СССР за 30 лет», jt.

Mitmeid tarvilikke raamatuid leidub aga ainult 1—2 eksemplari, mida laenutatakse, kuigi nõudmine nende järele on suurem. Paljusid raamatuid pole pearaamatukogust üldse võimalik saada.

A. Kõiv

Teadaanne

21. detsembril k. a. algusega kell 18 toimub Tartu Riikliku Ülikooli Õpetatud Nõukogu saalis teaduslik konverents teemal: «J. V. Stalini teos: «Marksism ja rahvusküsimus».

Ettekannetega esinevad seltsimehed K. Laigna, F. Lõpp, H. Sossi, A. Andronov, P. Palmeos ja V. Vaga.

EK(b)P Tartu Riikliku Ülikooli algorganisatsiooni büroo ja rektoraat paluvad konverentsist osa võtta kõiki õppejõude, abiõppepersonali, üliõpilasi ja teenistujaid.

TR Ülikooli ajaloost

F. R. Faehlmann Eesti ajaloo käsitlejana

Eesti ajalool on meie töötajate poliitilisel kasvatamisel alati olnud erakordne tähtsus. Eesti ajaloo põhifaktide õige hindamine pidi süvendama viha rahva orjastajate vastu, tahet nende kurnamisvõimu kukutamiseks, pidi rahvale näitama tema loovtöö jõudu. Seevastu omaaegsed valitsevad klassid püüdsid kasutada Eesti ajaloo võltsimist, et sel teel nõrgendada allasurutud masside klassivõitlust.

Eesti ajaloo käsitlemist rahvamasside huvide kohaselt püüdsid valitsevad klassid muidugi kõigiti takistada. Tsaristliku riigikorra ajal ei võetud Eesti ajalugu Tartu ülikooli õppeainete hulka ning kodanluse diktatuuri ajal võltsiti seda tolleaegsete ajalooprofessorite, kodanlike natsionalistide Kruusi, Sepa ja teiste poolt kõige häbematumalt. Eesti ajaloo tõeliselt teaduslik ja töötajate huvidest lähtuv käsitlus sai täielikult võimalikuks alles eesti töötava rahva ajaloolise võidu, 1940. aasta juunirevolutsiooni ja nõukogude korra taaskehtestamise tulemusena.

Tartu ülikooli progressiivsed õppejõud on aga korduvalt varemgi taotlenud läbi viia Eesti ajaloo õpetamist rahva huvidest lähtuvalt. Seda tuli teha mööda minnes kõigist ametlikest eeskirjadest ja programmidest. Eesti ajaloo õpetamise progressiivsete traditsioonide esimesi viljelejaid Tartu ülikoolis oli eesti kirjanik-valgustaja Friedrich Robert Faehlmann.

Faehlmann astus julgelt vastu balti parunite võimu kindlustamise huvides levitatavaile ajaloovõltsinguile. Kui balti parunid ja nende kannupoisid püüdsid XIII sajandi saksa-skandinaavia röövvallutajaid kujutada kultuuritoojaina, siis Faehlmann väidab vastupidiselt, et eestlaste kultuur on toorete vallutajate barbaarse surve tõttu alla käinud. Ta kinnitab seda ka oma avaloengus Tartu ülikoolis 1842. a. Eesti keelt, selle reeglipäraselt ülesehitust, peab, Faehlmann tunnistajaks eesti rahva suurest minevikust. Selle väitega eestlaste suurest minevikust Faehlmann muidugi liialdab ning satub vastuollu ajalooliste faktidega, kuid oma aja oludes oli ka sellel liialdusel võitluses balti-saksa feodaalide väidetega, nagu oleksid eestlased üldse ebasuutelised igasuguseks kultuuriliseks loominguks, progressiivne funktsioon. Faehlmann kirjutab eestlaste kohta, et rahvas, kes selle keele lõi, ei ole tähtsuseta ürgmineviku läbi elanud, ka siis mitte, kui tema teod teaduse makulatuur-registrisse, mis ennast maailma ajalooks ja maailmakohtuks nimetab, pole registreeritud.

Põhilaadilt samasugust argumentatsiooni arendab Faehlmann ka oma muistendite eessõnas, kus ta kirjutab: „On öeldud ja tõestatud, et ristiusk kreeka ja rooma antiikseid kunstiväärtusi rohkem olevat kahjustanud kui vandaalid, goodid ja nendetaolised. Mutatis mutandis kehtib see ütlus ka eesti muinasaja kohta... Et eestlast kindlalt ning täielikult orjaks ja veoloomaks teha, pidi temalt kõik võetama, mis iseseisvat minevikku võis meenutada."

Faehlmanni hukkamõist eestlaste orjastajaile XIII sajandil ja nende hilisemaile rõhujaile kulmineerub järgnevais lauseis: „Must märk seisku ajalooraamatus, kus esmalt saksa jalg Eesti pinnale astus. Seisuse, rahvuse ja usu eelarvamustega tulid sakslased meie maale. Rüütel pidas ennast mõneks ülemaks olevuseks eestlase kõrval, keda ta röövis ja oma veoloomaks tegi."

Eesti ala peab Faehlmann õigusega eestlaste põliseks asumispaigaks. Ta tõrjub tagasi jällegi balti parunite huvides ära kasutatud väite, nagu ei oleks eestlaste maa iidsetest aegadest peale eestlastele kuulunud, millest võiks järeldada, nagu ei olekski kogu maa lõplik anastamine balti parunite poolt 1816. ja 1819. a. talurahvaseadustega verine ülekohus. Faehlmann kirjutab 11. mail 1843. a. Kreutzwaldile (silmas pidades 1842. a. Tartus ilmunud Fr. Kruse teose „Necrolivonica" vaenulikke väiteid): „Kas sa ennamb surnokünkaid ei olle läbituhnind — ja mis sa leidsid — ja kelle luud nende sees maggavad, kas Eesti rahva või Varägi tontid? Kül sa ehk jo targa mihhe ramato luggesid — kondid ja ehted ja sõjja-riistad, kõik on tontide omma. Europa põhjapoolsed rahvas ollivad kül kõik, ni paljo kui neid olli, meie makest surno-ingamise-kohaks väljaotsinud. Sinna olleksid mees, kes jampsijale luavart võiks näidata."

Oma vaidluses parun Nolckeniga Faehlmann kummutab ka balti parunite võite, nagu oleksid need kunagi hiljem omandanud tunnustust vääriva õiguse maaomandile Baltikumis. Ta kinnitab et rüütelkondade õiguste tekkelugu on äärmiselt segane ja et oma ainuõiguse maaomandile on balti aadel alles Katariina II valitsusajal ise usurpeerinud. Ehkki balti rüütlid olid tegelikult seda õigust juba pikema aja kestel kasutanud, ei tee see nende maaomandiõigust veel inimliku õiglustundega kooskõlas olevaks. Faehlmann märgib põhjendatult, et mingisugusest ükskõik kui pikast ajavahemikust ei piisa, et sanktsioneerida usurpeeritud õigust.

Faehlmanni progressiivsed ajaloolised ideed hingestasid tema tegevust Tartu ülikoolis. Tema võitlusideed balti parunite vastu ei jäänud unarusse. Siin tegutsenud vene õpetlased andsid mitmeile Faelmanni ideedele hoopis sügavama teadusliku põhjenduse. Näiteks Tartu ülikooli professorid Viskovatov ja Haruzin kummutasid täielikult balti parunite huvides levitatud võltskontseptsiooni, nagu oleksid Baltikumis enne eestlasi elanud mingisugused germaani hõimud.

Faehlmann on suur mitte ainult kirjanikuna ja keelemehena. Talle kuulub auväärne koht ka eesti historiograafia arenguloos. Temast tuleb kõnelda ka Tartu ülikooli ajaloos kui varaseimast siin tegutsenud eesti rahvusest teadlasest.

Van. õp. V. Laigna

Сегодня в номере

I страница

Передовая — Все голоса лучшим представителям трудящихся.

А. Эельмяэ — Песня Сталину.

Наши кандидаты в народные судьи и народные заседатели.

II страница

Перед экзаменационной сессией.

Перед юбилеем Госуниверситета: Х. Петлем — Музей Н. И. Пирогова.

Х. Хансон — Подготовка к конференции СНО.

В. Лайгна — Из истории Госуниверситета (Ф. Р. Фельманн).

Информации.

Toimetaja
J. Feldbach

MB 17376 Tartus Ülikooli 21/23. Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3579

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR

Raamatupalat

Head uut aastat, seltsimehed!

Signaaleksemplar
31. XII 1951

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 42 (130) Laupäeval, 29. detsembril 1951. a. IV aastakäik

AASTAVAHETUSEL

A. Köörna,
EK(b)P TR Ülikooli algorganisatsiooni sekretär

Mööduv aasta on täis suuri sündmusi nõukogude rahva elus. Tormiliselt areneb kommunistliku ühiskonna ülesehitustöö, kerkivad võimsad stalinliku ajastu kommunismi suurehitused. Meie maa rahvamajanduse taastamise ja arendamise neljas stalinlik viisaastak on täidetud ja ületatud. Koos kõigiga ka Nõukogude Eesti töötajad on saavutanud uusi edusamme ülesehitustöös.

Täis pingelist tööd on olnud mööduv aasta Tartu Riiklikus Ülikoolis. Möödunud aastal võeti vastu ENSV MN ja EK(b)P KK määrus Tartu Riikliku Ülikooli 150. juubeliaastapäeva tähistamise kohta. Ülikooli kollektiiv asus organiseerima juubeli ettevalmistamist, mis peab toimuma õppe- ja teadusliku taseme tõstmise tähe all, kollektiivi poliitilise aktiivsuse tõusu tähe all.

Tuleb märkida, et juubeli ettevalmistus kutsus esile mõninga tõusu õppe- ja teaduslikus töös. Nii näiteks kevadisel eksamisessioonil 58,7% kõigist üliõpilastest sooritasid eksamid väga hästi ja hästi. On märgatavalt paranenud loengute ideelis-poliitiline ja teaduslik tase. Rida saavutisi on teadusliku töö ümberkorraldamisel seltsimees Stalini geniaalsete tööde valgusel keeleteaduse küsimustes. Real ülikooli õppejõududel ja professoritel on valminud teaduslikud tööd (prof. P. Ariste, prof. A. Vaga jt.).

Ka ühiskondlikus töös kerkis esile rida eesrindlasi nii õppejõudude kui üliõpilaste hulgast. Nii töötavad eeskujulikult ühiskondlikke kohustusi täites dots. Mäll, kelle ülikooli kollektiiv valis ametiühingukomitee esimeheks. Dots. Mitt, van. õp. Püss, prof. A. Vaga, prof. Ariste ja rida teisi õppejõude kõrvuti teadusliku- ja õppetööga võtavad aktiivselt osa ühiskondlikust tööst ülikoolis ja väljaspool ülikooli.

Rida üliõpilasi — õppetöö eesrindlasi on tublideks aktivistideks, näit. sm. Hiire õigusteaduskonnast, sm. Eiber ajaloo-keeleteaduskonnast jt.

See annab tunnistust meie kollektiivi poliitilisest kasvust.

Ent, heites pilgu tagasi meie saavutustele, näeme ka veel suuri puudusi meie töös, millede kõrvaldamiseks tuleb mobiliseerida kogu kollektiiv. Tuleb märkida, et nõrgalt areneb veel ettevalmistus juubeliks, mõned kateedrid ei ole võtnud veel konkreetseid kohustusi juubeli auks. Harva esinevad meie õppejõud ja üliõpilased loengutega ja ettekannetega ülikooli ajaloo kohta.

Veel esineb lünki õppetöö, õppedistsipliini, loengute kvaliteedi osas. Teaduslikus töös ei ole toimunud täielikku murrangut. Endiselt rida professoreid ja õppejõude ei ole avaldanud ühtki tööd teaduslikes ajakirjades ja väljaannetes. Seepärast tuleb eelseisva juubeli ettevalmistamise tähe all mobiliseerida kõik kollektiivi liikmed murrangulistele saavutustele kogu töös.

Rektor sm. Klementi ettekandes püstitatud perspektiivid Ülikooli töö edasiseks arendamiseks said tegevusprogrammiks ülikooli kogu kollektiivile. Teaduskondade parteiorganisatsioonid peavad kindlustama nende ülesannete elluviimist ja tõstma kommunistide eesrindlikku osa õppe- ja teaduslikus töös.

Mõnedes teaduskondades ei ole veel parteiorganisatsiooni töö täisvereline, millega on vähendatud parteiorganisatsiooni juhtivat ja suunavat jõudu. Tuleb aktiviseerida kommunistide hulki, laiendada partei ridu. Möödunud valimised näitasid meie õppejõudude ja üliõpilaste aktiivsuse märgatavat kasvu. Tuleb neid, kes eesrindlikult töötasid, valmistada astumiseks partei ridadesse. Mõned parteiorganisatsioonid ei kasvanud möödunud aasta jooksul mitte ühegi inimese võrra. See näitab, et parteiorganisatsioonid ei tõmba kaasa laialdasi parteitu aktiivi hulki ja vana intelligentsi esindajaid aktiivsesse poliitilisse töösse. Tuleb otsustavamalt abistada meie intelligentsi vanemal osal vabaneda kodanlikest igandeist, võidelda kodanliku natsionalismi, apoliitilisuse avalduste vastu õppe- ja teaduslikus töös.

1952. aastaga astume juubeliaastasse. Ülikooli 150. a. juubel on suure poliitilise tähtsusega sündmus. Nõukogude avalikkus tähistab seda kui ühe vanema nõukogude kodumaa õppeasutuse aastapäeva. Nõukogude Eesti töötajad tähistavad seda kui vormilt rahvusliku ja sisult sotsialistliku kultuuri õitsengu uut avaldust, sest alles nõukogude korra tingimustes võib Tartu Ülikool tasa teha seda mahajäämust, mida tekitasid kodanluse valitsemisaastad, mil ülikool oli eraldatud eesrindlikust nõukogude teadusest.

Me peame võitlema selle eest, et olla väärikaks liikmeks teiste nõukogudemaa ülikoolideperes. Selleks tuleb eelseisval aastal saavutada teaduslikus töös tõsine murrang, täita teaduslike tööde plaan, mis on seaduseks teaduslikele töötajaile, marksistliku meetodi sügavust omandades ja rakendades teaduslikus töös.

Õppetöös tuleb tõsta veelgi loengute ideelis-poliitilist ja teoreetilist taset, et kasvatada meie üliõpilasi nõukogude patriotismi vaimus, piiritu ustavuse vaimus oma kodumaale.

Meie peame andma rohkem väärtuslikke, teaduslikke töid, ettevalmistama kõrgelt kvalifitseeritud nõukogude spetsialiste — seda ootab meilt rahvas, meie nõukogude kodumaa.

Eelseisvaks aastaks nende ülesannete edukat täitmisel kõigile jõudu ja edu!

Head uut aastat, seltsimehed!

UUTE SAAVUTUSTE EEST

Oma kõnes ÜLKNÜ Keskkomitee XIV pleenumi pidulikul istungil andis M. I. Kalinin suurepärase määrangu kommunistliku noorsooühingu töö kohta öeldes: «Pole ainustki tegevusala, millest kommunistlik noorsooühing, meie partei truu abiline poleks osa võtnud.»

TRÜ komsomoliorganisatsioon oma tööga on näidanud, et ta suudab olla selle juhtlause elluviijaks. Võitluses kõrge õppeedukuse ja -distsipliini eest, üliõpilaskonna kasvatamise eest kommunismi vaimus on ta parteiorganisatsiooni vahetul juhtimisel saavutanud hinnatavat edu. Paljud algorganisatsioonid ja komsomoligrupid on oma plaanikindla tööga nende otsustavate ülesannete lahendamisel saavutanud häid tulemusi. Esile võib tõsta eriti õigusteaduskonna IV kursuse algorganisatsiooni (sekretär sm. Valmsen), ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse algorganisatsiooni (sekretär sm. V. Kimmel), matemaatika-loodusteaduskonna organisatsiooni (sekretär sm. Ruubel) jt. Need algorganisatsioonid on õigesti asetanud oma töö keskpunkti õppe- ja kasvatusliku töö. Tulemused räägivad ise endi eest. Õigusteaduskonna IV kursusel on eksamisessioon edukalt lõppemas. 14 eesrindlikku üliõpilast nagu A. Blumfeldt, O. Utt, Tamm, Pilliste jt. on sooritanud oma eksamid ainult väga headele hinnetele. Algorganisatsioon on teinud palju ka kommunistliku kasvatuse süvendamiseks, mille tulemusena kommunistlike noorte ridade arv suurenes 4 uue liikme võrra.

Kommunistlikud noored on parteiorganisatsiooni ustavate abilistena jätkanud võitlust kodanlike igandite kaotamise eest meie noorte teadvuses. Kõige selle tulemusena on komsomoliorganisatsiooni autoriteet üliõpilaskonnas pidevalt kasvanud, mis väljendub selles, et komsomoliorganisatsioon õppeaasta esimesel semestril on kasvanud 67 uue liikme võrra.

Tehes lühikokkuvõtteid komsomoliorganisatsiooni tööst I semestril ei saa mööduda vaikides vigadest ja puudustest, millised esinevad veel meie organisatsiooni töös. Põhimine puudus komsomoliorganisatsiooni senises töös on organisatsiooni ebajärjekindel võitlus õppetöö taseme tõstmise eest. Võitlus kõrge õppeedukuse ja distsipliini eest pole saanud veel meie kõigi komsomoligruppide lahingülesandeks. Märkigem siin õigusteaduskonna I kursust, ajalookeeleteaduskonna II kursuse ajaloolaste ja I kursuse vene filoloogide rühma (grupporgid Laas ja Klimavitski), kus komsomoligrupid on jäänud abitute kõrvalvaatajate ossa ja pole suutnud täita neid vastutusrikkaid ülesandeid.

Meie komsomoliorganisatsiooni ees seisavad uuel aastal tõsised ja suured ülesanded. 1952. aastaga astume Tartu Riikliku Ülikooli juubeliaastasse ja kogu meie kollektiivi edukas töö peab tähistama seda tähtpäeva. Meie ees seisab töö otsustava parandamise ülesanne, kohustus operatiivselt organiseerida juubeli auks kogu kollektiivi haaravat liikumist ülikooli töö taseme tõstmise eest.

Intensiivistada tuleb ülikooli juubelikonverentsi ettevalmistusi, milline peab eredalt kajastama üliõpilaste teadusliku töö tõusu. Juba nüüd peab hakkama ette valmistama komsomoliorganisatsioonide lahtiseid koosolekuid, millised toimuvad veebruari alul ja on pühendatud juubelikonverentsi ettevalmistamisele.

Suur töö seisab ees meie teaduskonna komsomoliorganisatsioonidel, et järgneda ajaloo-keeleteaduskonna üleskutsele ja viia ellu ette nähtud üritused, millised kindlustavad meie üliõpilaste õppe- ja teadusliku töö tõusu.

Likvideerides lünga ja puudused peab komsomoliorganisatsioon olema rektoraadi ja parteiorganisatsiooni tõeliseks abiliseks tublide nõukogude eriteadlaste ettevalmistamisel. Meie noorte tööd iseloomustab tõusujoon, mitte rahuldumine saavutatuga. Saagu uuel aastal meie devii'siks — täna paremini kui eile, homme paremini kui täna!

V. Väljas,
ELKNÜ TRÜ komitee sekretär

Astudes uude aastasse

Algav uus aasta on Tartu Riikliku Ülikooli juubeliaasta. 1952. aastal täitub 150 aastat meie ülikooli asutamisest. See on suure ja ajaloolise tähtsusega sündmuseks kogu meie kollektiivile.

Valmistudes oma kuulusrikka minevikuga ülikooli juubeli tähistamiseks me oleme seadnud endale eesmärgiks keskendada kõik oma jõud selleks, et juba lähimas tulevikus muuta Tartu Riiklik Ülikool meie suure Nõukogude kodumaa üheks eesrindlikumaks ülikooliks.

Astudes uude aastasse me oleme kindlalt veendunud, et saavutame selle eesmärgi. See on meie kõigi ühiseks tahteks ja püüdeks, kuid see asetab ühtlasi meie ette suured ja vastutusrikkad ülesanded eriti eelseisval juubeliaastal.

Möödunud aasta oli kogu meie kollektiivile pingelise töö aastaks. Ühiste jõupingutuste tulemusena oleme möödunud aasta jooksul kahtlemata saavutanud tunduvaid edusamme nii õppetöö ideelis-poliitilise kui ka ideelis-teoreet'lise taseme tõstmisel. Tunduvalt on paranenud ka teadusliku töö olukord. Meie ülikooli kateedrites ja laboratooriumides on käimas pingeline uurimistöö. Meie teadlased uurivad aktuaalseid probleeme, mis on tihedalt seotud meie rahvamajanduse ja kultuurilise ülesehitustöö vajadustega. On valminud rida monograafilisi uurimusi, mis 1952. aastal tulevad avaldamisele trükis. Samuti on valmimas teaduslike tööde käsikirjad, mis avaldatakse juubeli puhul väljaantavates koguteostes.

Meie teaduslike töötajate kollektiivid on oma õppe- ja teaduslikus töös järjest ulatuslikumalt toetunud praktika kogemustele ning omapoolselt osutanud hinnatavat abi teaduse saavutuste rakendamisel praktikas.

Teooria ja praktika vahelise seose edasise tihendamise ja süvendamise eesmärgil viiakse läbi kõigis meie teaduskondades loova koostöö lepingute sõlmimine ettevõtete ja asutistega. Ei ole kahtlust, et selle tulemusena teooria ja praktika sidumine kujuneb eeloleval aastal veelgi ulatuslikumaks ja plaanikindlamaks ja loob uusi võimalusi teaduse saavutuste kõige tõhusamaks rakendamiseks rahvamajanduse mitmesugustel aladel.

Uuel algaval aastal seab TRÜ ametiühing oma põhiliseks eesmärgiks senisest veelgi tõhusamalt ja ulatuslikumalt aidata kaasa meie kollektiivi ees seisvate suurte ja vastutusrikaste ülesannete täitmisele nii õppekasvatusliku kui ka teadusliku uurimistöö alal. Eeloleval aastal me peamegi veelgi süvendama võitlust meie töös esinevate puuduste ja väärnähtustega, veelgi järjekindlamalt rakendama kriitika ja enesekriitika vahedat relva.

Oleme kindlalt veendunud, et algav juubeliaasta kujuneb meie Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivile uute edusammude ja võitude aastaks.

Olgu meie ühiseks püüdeks väärikalt tähistada oma ülikooli juubeliaastat uute saavutustega õppe- ja teaduslikus töös.

TRÜ a/ü. komitee soovib selleks kõigile õppejõududele ja üliõpilastele, töölistele ja teenistujatele jõudu ja edu!

J. Mäll,
TRÜ a/ü. komitee esimees.

Väitekirjade kaitsmine

Tartu Riikliku Ülikooli aulas toimus eile, 28. detsembril Õpetatud Nõukogu koosolek, mille päevakorras oli väitekirjade kaitsmine.

ENSV Teaduste Akadeemia Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudi aspirant Oskar Jaani p. Plaan kaitses väitekirja «Tibude koktsidioosi tõrje» veterinaarteaduste kandidaadi teadusliku kraadi saamiseks. Ametlikkudeks oponentideks olid prof. vet.-tead. doktor F. Laja ja prof. J. Kaarde.

ENSV Teaduste Akadeemia Bioloogia Instituudi vanem teaduslik töötaja Liivia Richardi t. Laasimer kaitses väitekirja «Loometsa ökoloogiast» bioloogia teaduste kandidaadi teadusliku kraadi saamiseks. Ametlikkudeks oponentideks olid prof. biol.-tead. doktor A. Vaga ja dots. põllumaj.-tead. kand. K. Veermets.

Õpetatud Nõukogu tunnistas sm-d O. Plaani ja L. Laasimeri kandidaadi teadusliku kraadi väärilisek.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi rahvakohtute valimiste tulemused

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi teadaanne

23. detsembril 1951 toimusid Eesti NSV rahvakohtute valimised. Eesti NSV Ulemnõukogu Presiidiumile saabunud rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede teadaannete alusel võttis rahvakohtute valimistest Eesti NSV-s osa 99,77 protsenti valijaist. Rahvakohtunike kandidaatide poolt antud häälte arv moodustab 99,88 protsenti ja rahvakaasistujate kandidaatide poolt antud häälte arv 99,97 protsenti valijate üldarvust, kes võtsid osa hääletamisest. Valimised toimusid kõikides valimisringkondades. Kõik valitud rahvakohtunikud ja rahvakaasistujad on kommunistide ja parteitute bloki kandidaadid. Valitud rahvakohtunike ja rahvakaasistujate hulgas on naisi 41,2 protsenti, ÜK(b)P liikmeid ja liikmekandidaate 37,8 protsenti, parteituid 62,2 protsenti.

Valimised möödusid töötajate suure poliitilise aktiivsuse tähe all.

Valimispäeval agitpunktis nr. 8

Avaras VI keskkooli klassiruumis toimub varajasest hommikutunnist alates vilgas tegevus. Klassiruumi sisenevad ja saades korraldusi uuesti väljuvad tõsise asjaliku ilmega TRÜ õppejõud, aspirandid ja üliõpilased.

Ruumi keskel asuv laud on kogu aeg ümber piiratud järjest vahelduvate inimeste poolt. Saades lühikesed, selged korraldused, nad väljuvad ülesannete täitmiseks.

On tunda, et see ruum on keskus, kust kindlalt ja rahulikult juhitakse kümnete inimeste tegevust. Keskpäeva tundide lähenemisega sisenevad inimesed teatavad järjest oma ülesande täitmisest.

Kogu tegevust juhtiv 8. agitpunkti juhataja sm. Vally Haldre võtab vastu esimestena lõpetanud agitaatorite gruppide vanemate arstiteaduskonna v. õpetaja M. Epleri ja ajaloo-keeleteaduskonna v. õpetaja G. Laugaste teadaanded töö lõpetamisest.

Palju ei jää esimestest maha ka matemaatika-loodusteaduskonna dotsent A. Ruubeli agitaatorite grupp.

Paremuse järjekorda agitpunkti juhatajal tuleb hiljem määrata peaaegu minutilise täpsusega, sest järjest saabuvad teated agitgruppide vanematelt ülesannete täitmise kohta.

8. agitpunkti kollektiivi kiire ja takistusteta töö valimispäeval on hästi läbiviidud valimiseelse töö tulemuseks. Valimiste eel ja valimispäeval oma tõsise suhtumisega võetud kohustustesse tõusid esile matemaatika-loodusteaduskonna v. õpetaja H. Mürk, v. laborant K. Ruse, aspirant L. Aru ja ajaloo-keeleteaduskonna dotsent K. Kann, v. õpetaja Eringson, üliõpilane I. Viirsalu.

Agitpunkti nr. 8 agitaatorite kollektiiv eesotsas sm. V. Haldrega võib rahuldustundega vaadata tagasi valimiseelsetele pingsatele päevadele, sest nende kollektiiv oma laitmatu töö tulemusena on õigustatult tunnistatud parimate Tartu agitpunktide hulka.

A. Karu

Organiseeritult hääletamas

Kell on alles 5 hommikul, kui juba Tiigi tänava üliõpilaste ühiselamu aknad löövad särama elektrituledest. Siinseal algab liikumine. Kõige enne tõusevad agitaatorid ja need üliõpilased, kes on seotud tööga valimispunktides.

Parimad akordionistid sm-d Luigaleht, Mürk ja Remmel liiguvad toast tuppa, et muusikahelidega äratada viimaseid magajaid. Kiiresti-kiiresti pestakse, riietutakse ja kogunetakse tänavale, kus moodustatakse väikesed kolonnid. Punalipu lehvides ja rõõmsate pillihelide saatel hakatakse liikuma valimispunkti nr. 9 poole.

Üllatuseks ei jõuta siia esimestena, vaid valimispunkti ukse juures ootab juba kümmekond valijat.

Kellaosutid on jõudnud 6-le. Avatakse valimispunkti uksed. Valijad astuvad pidulikult kaunistatud ruumidesse. Valimiskomisjoni esimees palub valijaid hääletama. Tiigi tänava ühiselamust on esimeste hääletajate hulgas sm-d Muller, Tiiman, Oja jt.

Kohale on jõudnud juba teine kolonn hääletajaid Tiigi tänava ühiselamust. Peale hääletamist ei minda kohe koju, vaid siirdutakse isetegevusettekandeid jälgima, einelaudadesse, punanurka.

Kella 9-ks olid Tiigi tänava ühiselamu üliõpilased peaaegu kõik käinud hääletamas, mis oli vastuseks Ülikooli tänava ühiselamu üleskutsele.

M. Pael

TR Ülikooli juubeli eel

Lõpetada õigeaegselt kõik juubeli ettevalmistustööd

Tartu Riikliku Ülikooli 150 juubeliaasta pidustusteni 1952. a. septembris on jäänud aega veel vaid üks semester. Selle aja jooksul tulevad lõpetada kõik juubeli ettevalmistamisega seotud tähtsad üritused. Tuleb trükis avaldada õppejõudude teaduslike tööde kogumikud, ülikooli kateedrite ajalugu käsitlev teaduslik teos, ÜTÜ teaduslikes ringides valminud tööde kogumik ja 6 suuremat monograafilist uurimust. Lõpetada on vaja selles ajavahemikus ülikooli ajalugu valgustava näituse ettevalmistused ning koostada kõrgel ideelisel ja teaduslikul tasemel seisvad teadusliku sessiooni ettekanded.

Pole kahtlust, et juubeli kõigi ettevalmistuste plaanipärane ja õigeaegne lõpetamine, milline töö on usaldatud mitmesuguste komisjonide kätte, on omakorda seotud ülikooli kollektiivi kõigi liikmete pingutustega.

Mis puutub õppejõudude teaduslike tööde juubelikogumikku (45 tr. pg.), ajalooliste artiklite kogumikku (40 tr. pg.) ja üksikute õppejõudude monograafiliste tööde trükki toimetamise käigusse, siis selgus 4. dets. s. a. rektoraadi poolt kokku kutsutud autorite kollektiivi koosolekul, et suuremas osas on oodata õigeaegset artiklite valmimist (tähtaeg 1. jaan. 1952. a. on nagu teada isegi hilinenud arvestades varem ettenähtud tähtpäeva!). Mõningate artiklite suhtes ja nimelt ajalooliste tööde kogumiku osas, nõnda nagu kinnitasid seda mitmed autorid (dots. N. Rägo, prof. G. Rägo, prof. Orvik, prof. Käer-Kingisep jt.) tuleb arvestada küll pikemate käsikirjade valmimise hilinemistega kuni 3 kuud. On selge, et kõik need hilinemised tõsiselt segavad juubeli ettevalmistustööde käiku. Rektoraat peab katsuma neid puudujääke likvideerida, rakendades kõiki võimalikke abinõusid. On vajalik, et rektoraat, arvestades c'ukorda, koostaks uuel aastal tööde käigu selgudes uue ja reaalse plaani, mille täitmist tuleb järjekindlalt nõuda. Vastasel korral võib isegi valminud tööde trükis ilmumine lubamatult hilineda. Võib lisada, et plaanikohaselt oli 1. aprill 1952. ajalooliste artiklite, 1. mai — teaduslike tööde kogumiku ja 1. juuni — ÜTÜ teaduslike ringide poolt väljaantavate tööde kogumike trükist ilmumise tähtaegadeks. Pole kahtlust, et need tähtajad praegu ei ole enam reaalsed. On vaja rakendada kõik jõud, et need kõik ilmuksid aga ikkagi enne juubelipidustusi.

Lisaks sellele plaanipärasele tööle lisandub teatavasti iga päevaga aga uusi materjale, mis vajavad samuti läbitöötamist. Nimelt vastavalt rektoraadi üleskutsele saabub praegu ülikooli iga päevaga mitmesuguseid teateid endistelt TRÜ õppejõududelt ja üliõpilastelt, kes töötavad teistes Nõukogude Liidu kõrgemates õppeasutustes teadusliku uurimise instituutides. Nende materjalide ärakasutamine on kiire ja pakiline ülesanne.

Ülikooli juubeli ettevalmistusega seoses olevate ürituste raamides omab suure tähtsuse ka juubelinäituse ettevalmistamine. Näituse korraldamine ei ole ainult välise efekti küsimus, vaid näitus peab meid abistama eelkõige Tartu ülikoolis tehtud teadusliku töö tähtsuse mõistmisel. See omakorda aitab meil lahendada mitmeid meie kodumaise teaduse arenguga seotud probleeme.

Ülikooli juubelinäituse ettevalmistamiseks moodustatud komisjoni (esimees sm. Räni) tööd on seni oluliselt takistanud asjaolu, et kuni kõige viimase ajani ei olnud selgust näituse ruumide suhtes. Nüüd on see küsimus ülikooli peahoone taga asuva hoone määramisega näituse jaoks positiivselt lahendatud. Need ruumid on oma asukohalt kui ka suuruselt näituse teostamiseks kõigiti sobivad. Näituse komisjonil tuleb nüüd kiiresti koostada näituse üldplaan, mille valmimise tähtajaks on Õpetatud Nõukogu poolt määratud 1. jaanuar 1952. a.

Ülikooli juubeli ettevalmistustööd asetavad suuri ülesandeid ka meie ülikooli majandusaparaadile. Eelkõige on vaja korda seada näituseks kasutatavad ruumid. Kuid ka ülikooli teiste hoonete suhtes on vaja teostada remonttöid. Ka ülikooli majandusosakond peab kiirendama juubeliks ettevalmistumise töid, et võiksime ülikooli juubelit vastu võtta hästi korrastatud ja maitsekalt dekoreeritud ruumides.

Eelkõige tuleb aga võidelda meie töö sisulise kõrge kvaliteedi eest. Mil määral meie ülikooli kollektiiv nende nõudmiste täitmisega toime tuleb, seda peavad aitama selgitada ka juubeliga seostuv õppejõudude teaduslik sessioon ja üliõpilaste teaduslik konverents. Viimase edukaks teostamiseks on juba samme astutud. ÜTÜ on välja töötanud üliõpilaste konverentsi temaatika ja autorid on asunud oma teemade läbitöötamisele. Seevastu ettevalmistused õppejõudude teaduslikuks sessiooniks ei ole õieti veel alanudki.

Kõigi ülikooli juubeli ettevalmistustööde teostamine on jõudnud otsustavasse faasi. Ülikooli juhtkonnalt nõuab ettevalmistustööde juhtimine pidevat kontrolli kõigi sektorite üle. Ülikooli juhtkond peab senisest veel resoluutsemalt võitlema ettevalmistustööde kõigi etappide õigeaegse lõpuleviimise eest.

Dots. I. Sibul, A. Käärik, K. Laigna,
toimetuse brigaad

Eksamisessiooni eel

Varakult õiendada arvestused

Ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse eesti filoloogia osakonnas on alanud arvestuste periood. Ette on nähtud arvestused vene keeles, NSV Liidu rahvaste kirjanduses, tänapäeva eesti keeles ja võõrkeeles — esimene neist jooksva arvestusena. Viimaste nädalate jooksul on üliõpilased pingsalt. töötanud, et lõpetada koduse lektüüri ettevalmistamine vene ja võõrkeeles. Käesoleva nädala jooksul õiendatakse vene kirjanduse ja tänapäeva eesti keele arvestusi, kuna võõrkeele arvestus (kirjalik) on määratud viimaseile loengupäevile.

Kuna eksamisessioonil ootavad ees sellised olulised eksamid, nagu dialektiline materialism ja poliitökonoomia, siis on praegu üliõpilaste pingutused suunatud sellele, et võimalikult varakult õiendada arvestused ja asuda eksamite materjalide põhjalikumale läbitöötamisele.

M. Jäger

Eeskujuks teistele

Juba kolmandat nädalat kestab eksamisessioon õigusteaduskonna IV kursusel. Põhjaliku ettevalmistuse tulemusena on senised eksamiresultaadid kujunenud üpris rõõmustavaiks. Nii on maa- ja perekonnaõiguse eksamid enamike üliõpilaste poolt sooritatud hindele «väga hea». Kõik eksamid on «väga heale» senini sooritanud sm-d Utt, Jakobson, Mälton, Blumfeldt, Palgi ja Paluvee. Kasutades kõiki võimalusi õppematerjali põhjalikuks omandamiseks ja õppejõudude abi, kes korraldavad hulgaliselt konsultatsioone, lubavad IV kursuse juristid ka viimased eksamid sooritada eeskujulikult.

L. Kaar

Täidame kohustused

Lähenev eksamisessioon seab üliõpilaste ette tõsiseid kohustusi. Et sessioon algab juba jaanuari alguses, peaks enamus võlgnevusi arvestuste osas olema juba õiendatud.

Arstiteaduskonna stomatoloogiaosak. II kursusel on arusaamatuste tõttu õppeplaanis tekkinud teatud ummik ja arvestused on kuhjunud semestri viimastele nädalatele. Nimelt planeeris dekanaat eksamisessiooni nimetatud kursusel uue õppeplaani järgi 14.—24. jaanuarini. Selle järgi koostas kursus ka arvestuste ja eksamite kava. Õppeosakond aga planeeris meie eksamisessiooni endise õppeplaani kohaselt 5.—24. jaanuarini. Õppeosakonna plaan kinnitati. Kursusele teatati plaani muutmisest hilja ja selle tagajärjel kuhjusidki arvestused õppesemestri viimasele nädalale.

Stomatoloogia II kursuse üliõpilased püüavad hästi täita kõik eksamisessiooni-eelsed kohustused ja minna eksamitele võimalikult heade teadmistega.

E. Arek

KONSULTATSIOON

Kuidas õppida eksamiteks

Lähenev talvine eksamisessioon on järjekordseks kontrolliks üliõpilaste poolt semestri vältel tehtud töö kohta. Nagu kõik meie ühiskonna liikmed, nii ka üliõpilased püüavad töötada järjest paremini ja produktiivsemalt.

On väga oluline, et eksamieelne õppetöö toimuks plaanipäraselt. Plaanis tuleb kindlaks määrata aeg ainete igapäevaseks kordamiseks, jaotades materjali nii, et kordamine lõpeks ca 2 päeva enne eksameid. Viimaseid päevi tuleb kasutada individuaalseks või kollektiivseks enesekontrolliks ja teadmistes ilmnenud lünkade täiendamiseks. Plaani koostamisel ja ka järgneval aine läbitöötamisel on suureks abiks vastava aine programm.

Õppetöö organiseerimisel tuleb luua soodsad välised tingimused: mugav iste, õige valgustus, käepärast seatud töövahendid, hästi tuulutatud ja vaikne tööruum. Oluline on ruumilise harjumuse loomine, s. t. töötada kindlal kohal, mida ainult õppimiseks kasutada. Hommikused tunnid tuleb määrata raskemate ülesannete lahendamiseks, mis nõuavad pinevamat vaimset tööd. Õhtusi tunde on parem kasutada vähem keeruliseks tööks ja kordamiseks.

Teise materjali õppimisele üle minnes on vaja teha väike vaheaeg.

Eksamiteks ettevalmistamisel tuleb tingimata leida aega spordiks, puhkuseks ja lemmikharrastusteks. See kõik aitab säilitada normaalset töövõimet.

Õppimise produktiivsust aitab tõsta kindel tahe aine omandamiseks. On tähtis, et materjali omandamine oleks ettekavatsetud, teadlik. Katseliselt on kindlaks tehtud, et kui inimene ei püstita endale eesmärki omandamiseks, siis võib ta materjali korduvalt lugeda, ilma et see oluliselt meelde jääks. Kui aga on seatud eesmärk omandamiseks, siis toimub materjali äraõppimine märgatavalt kiiremini.

Samuti on eduka õppetöö tingimuseks aktiivne suhtumine õpitavasse.

On tarvilik, et õppimine põhjeneks arusaamisele, et omandamine oleks mõtteline. Materjalist paremaks arusaamiseks kasutatakse rida viise, mida järgnevalt vaatleme.

Õpitava mõttelise sisu põhjal toimub materjali mõtteline grupeerimine, jaotamine nn. «mikroteemadeks». Edasi on tähtis mõtteliste tugipunktide loomine.

Õpitavast paremat arusaamist võimaldavad samuti õpitava sidumine juba olemasolevate teadmistega ja õpitava «tõlkimine oma keelde», väljendamine oma sõnadega.

Parim abinõu unustamise vältimiseks on kordamine. Kordamisega tuleb alustada peatselt pärast materjali äraõppimist, sest unustamine toimub siis kõige kiiremini.

Kordamisel on tähtis mitmekesisus, mida saavutatakse korratava sisu ja kordamisviiside muutmisega. Tähtsaks momendiks on õpitava endale ülesütlemine kordamisel, mis on heaks enesekontrolli vahendiks. Väga oluline on kordamiste õige ajaline jaotus.

Käesolevate näpunäidete jälgimine võimaldab kindlasti tõsta õppetöö produktiivsust ja saavutada eksamisessioonil häid tulemusi.

J. Sõerd,
loogika ja psühholoogia osakonna üliõpilane

Sõpruse ja olümpiaadi õhtu

15. dets. toimus TRÜ komsomolikomitee korraldusel ajaloo-keeleteaduskonna, arstiteaduskonna ja Tartus viibivate nõukogude rahvuste esindajate sõprusõhtu, mis oli ühtlasi ka mainitud teaduskondade olümpiaadiõhtuks.

Õhtu avas TRÜ komsomolikomitee sekretäri asetäitja sm. A. Blumfeldt, kes kõneles meie paljurahvuselise riigi rahvastevahelisest sõprusest kui meie kodumaa võimsuse ühest allikast.

Arvukad osavõtjad kuulasid huviga mitmete Nõukogude Liidu rahvuste esindajate sõnavõtte. Venelane, lätlane, baškiir, tadžik ja usbek rääkisid sellest, kuidas nende rahvad, töötades tihedalt koos suure vene rahvaga ja teiste vennasrahvastega, on saavutanud majandusliku ja kultuurilise õitsengu.

E. Mai

Meile kirjutatakse

Ebasobivad elamistingimused

Elamistingimuste poolest üheks halvemaks toaks Tiigi tänava internaadis on kahtlemata tuba nr. 69. Selles toas on seitse I kursuse üliõpilast. Toast käib läbi 22 üliõpilast. Peale selle mängitakse toa kohal 3. korrusel lauatennist, mistõttu toa lagi müriseb ja vappub. 19. skp. varises lae krohv ootamatult suurte tükkidena alla, rikkudes üliõpilaste õppevahendeid.

Kõigest ülalöeldust võime järeldada, et tuba nr. 69 ei sobi üliõpilastele elutoaks, kuna siin pole mingisuguseid õppimisvõimalusi. Kuid vaatamata sellele ei ole ühiselamu komandant sm. Kruuse ega halduse prorektor sm. Võrse huvi tundnud ühiselamu ruumide vastupidavuse suhtes. 69. toa elanikud jäävad lootma, et neid sellistest elutingimustest peatselt päästetaks.

A. Peterson, V. Ilves.

TR Ülikooli ajaloost

Farmaatsiateaduste arendamine Tartu ülikoolis

Üks ülatuslikumaid peatükke Tartu Ülikooli ajaloost kuulub farmaatsiale.

Farmaatsia on üks esimesi distsipliine, mille õpetamisele asuti juba ülikooli rajamisel, kui esimese kuue asutatava professuuri hulgas loodi üks keemia ja farmaatsia ühine professuur. Juba selle ühise keemia ja farmaatsia professuuri kestvuse vältel a. 1802—1843 arenes farmaatsia eridistsipliinina niivõrd, et 1842. a. otsustati eraldada Tartu Ülikooli juures omaette farmaatsiainstituut, mille juhatajaks oli direktor-farmaatsiaprofessor. Selleks ajaks oli farmatseutiliste distsipliinide õpetamiseks kujunenud rikkalik õppebaas, oli hea droogidekogu, ravimtaimede herbaariumid ning atlased, mineraalidekogu, keemilised ja farmatseutilised preparaadid, paljude maade farmakopöad jm. Vastava akti alusel antigi kogu ühise kateedri varandus farmaatsiainstituudi valdusse, ametisse seatud keemiaprofessorile jäi ainult võimalus kasutada keemia õpetamiseks vajalikku aparatuuri.

Asutatud farmaatsiainstituut oli esimene selletaoline õppeasutus kogu Venemaal. Seetõttu kogu eelmise sajandi teise poole vältel ning käesoleva sajandi alulgi oli Tartu Ülikooli tähtsus eriti farmatseutilise kaadri kasvatamisel erakordselt suur. Instituudi tegevus nii õppe- kui ka teadusliku töö alal üha kasvas ja laienes. Aastast 1870 alates oli farmaatsiainstituudi kasutuses kogu kolmekordne nn. vana ülikoolihoone, mida 1884. a. ja hiljemgi laiendati juureehituste teel (hoone, kus asub praegu Tartu Rajooni Täitevkomitee).

Farmaatsiainstituudis tehtud teaduslik töö hõlmab praeguse mõiste järgi otsustades väga mitmesuguseid erialasid. Uurimisobjektideks on olnud kõige mitmekesisemad, kogu maailmas kasutamisel olevad taimse päritoluga droogid, mineraalid, Baltimaade ja teiste Venemaa rajoonide floora, Venemaa maapõuevarad, kohapealsed ja kaugemal asuvad veekogud, mineraalveed, mullastik, õhk, mikroobid, toitained jm.

Tartu Ülikooli farmaatsiainstituudile kuulub prioriteet metoodika väljakujundamisel nii taimeanalüüsi kui ka kohtukeemilise analüüsi alal. Prof. G. Dragendorffi sellealased tööd on ilmunud mitmes euroopa keeles ja ettepandud reaktiivid on käesoleval ajalgi kasutamisel kõigis kohtukeemia laboratooriumides. Prof. I. Kondakovile, kes oli farmaatsiainstituudi direktoriks a. 1895—1917, kuulub prioriteet isopreeni ning kautšuki sünteesi teostamisel. Põhjapanevaid ning suunaandvaid töid on tehtud droogide mikroskoopilise struktuuri uurimisel. Farmaatsia magistrikraadi taotleva tööga on saavutatud esikoht isegi mikrobioloogias. Nii tunnustatakse 1912. a. magistritööna avaldatud uurimus koolera vibrioonide muutuvuse kohta vees esimeseks tööks mikrobioloogia alal, mis käsitles väliskeskkonna toimet mikroorganismisse.

Tartu Ülikool, olles möödunud sajandil kaua aega ainus ülikool Venemaal, kus saadi kõrgem haridus farmaatsia alal, omas veel käesoleva sajandi algul ülevenemaalise tähtsuse farmatseutilise kaadri ettevalmistamisel. Nii näit. pärines 1912. a. immatrikuleeritud farmaatsiaüliõpilastest 26% Eesti-, Liivi-, ning Kuramaalt, 74% Venemaa kaugematest kubermangudest. Mõned ülikooli lõpetajaist valdutasid erandlikult tähtsaid juhtivaid kohti nii õppeasutustes kui ka tööstuses. Nii tõusis vene teadus oma saavutustega väävelhappe tööstuslikul tootmisel Tartu Ülikooli kasvandiku R. Kordese kaudu esikohale maailmas. R. Kordese poolt avastatud kontaktmenetluse rakendamisel asutati 1903. a. Peterburis väävelhappe tehas, millest otseses sõltuvuses rajati hiljem Peterburist koha peale lähetatud vene teadlaste juhtimisel väävelhappetehased nii Euroopa riikides, USA-s, Jaapanis ja mujal.

Mitmed Tartu Ülikooli lõpetajad said õppejõududeks ülikoolides ja neid leidub praegugi nõukogude teadlastena farmaatsia- ning farmakoloogiakateedrites.

Suur osatähtsus oli Tartu Ülikooli farmaatsiainstituudil ka arstide ettevalmistamisel, sest said ju arstid veel isegi käesoleva sajandi alul oma teadmised keemias, farmaatsias ja farmakognoosias farmaatsiainstituudis. Arstide riigieksamite hulka kuulusid farmaatsia ning farmakognoosia, mida sooritati farmaatsiakateedris. Veel praegu leidub arstiteaduskonna õppejõudude seas I. Kondakovi õpilasi. G. Dragendorff, kes eksamineeris välismailt siia siirdunud arste, hindas nende ettevalmistust keemias madalamaks kui Tartu Ülikooli lõpetajail.

Tartu Ülikooli juubeliaasta tähistamise puhul sai praegune farmakognoosiakateedri juhataja ülesandeks koostada ülevaade farmaatsiateaduste saavutustest meie ülikoolis. Ülevaate koostamiseks on kogutud materjali originaaltöödest, perioodikast, koguteostest, kirjavahetustest, farmakognoosiakateedri kogudest, ülikooli nõukogu protokollidest, aruannetest ja mujalt. Lisaandmeid on saadud Moskva farmaatsiamuuseumilt ning Moskva ning Leningradi õppejõududelt. Plaanikohaselt käsitleb ülevaade Tartu Ülikooli farmaatsiainstituudi saavutusi droogide mikroskoopia, droogide keemia, üldkeemia, kohtukeemia alal, instituudi osavõttu mitmesuguste loodusvarade uurimisest ja tema osatähtsust farmatseutilise kaadri ettevalmistamisel kogu Venemaa tarbeks.

Juubeli puhul korraldatava üleülikoolilise näituse jaoks on hangitud originaalteoseid tähtsamatest, maailmakirjandusse jõudnud töödest ja praktikas erakorralise tähtsuse omandanud uurimustest. Tähtsamate teadlaste käsikirjade olemasolu Tartu Riikliku Ülikooli raamatukogus on kindlaks tehtud.

Fotomaterjali farmaatsiainstituudi hoonest, laboratooriumidest, tööprotsessist, endistest õppejõududest ja nende õpilastest on hangitud farmaatsiainstituudi endistelt õpilastelt. Samuti on olemas fotosid praegusest õppetegevusest ja tööprotsessist farmaatsiakateedrites. Farmakognoosia kateedri droogidekogus on mõningaid ajaloolisi, eelmisel sajandil uurimise all olnud objekte.

Ajalooline ülevaade farmaatsiaalaste teaduste saavutustest ei ole veel valmis, samuti jätkub materjalide kogumine, korrastamine ning kohandamine näituse jaoks.

Ülikooli 150. aastapäev on üleliidulise tähtsusega sündmus, mille väärikaks tähistamiseks kohustab meid ülikooli kuulsusrikas minevik. Farmaatsiainstituudi laiahaardeline tegevus väga mitmesugustel aladel on meile pärandanud suure ning mitmekesise materjali, mille õige ning otstarbekohane kasutamine võib anda õige peegelduse meie ülikooli saavutustest farmaatsiateaduste arendamise alal.

Prof. A. Tomingas

Õiendus

Allakirjutanu süü läbi sattus ajalehe «Tartu Riiklik Ülikool» 21. detsembri numbri artiklisse «Kõik jõud õigeaegseks ettevalmistuseks» viga. Suurema puudujana õppetöölt on IV kursuselt mainitud sm. Metsa, peab aga olema Meri. Stipendiumilt arvati maha süstemaatilise puudumise pärast IV kursuselt Leenart Meri.

L. Lepiste

Сегодня в номере

I страница

Передовая. А. Кээрна — На пороге нового года.
В. Вяльяс — За новые достижения.
И. Мялл — Вступая в новый год.
Защита диссертаций.
Информации о выборах в народные суды ЭССР.

II страница

Доц. И. Сибуль, А. Кяарик, К. Лайгна — Своевременно окончить подготовку к юбилею.
Проф. А. Томингас — Развитие фармацевтических наук в Тартуском университете.
Консультация. И. Сыэрд — Как подготовиться к экзаменам.
Информации о подготовке к экзаменационной сессии.

Toimetaja
J. Feldbach

MB 17382 Trükikoja „Tartu Kommunist" trükk Tartus Ülikooli 21/23. Üksiknumbri hind 20 kop. Tellimine nr. 3682

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR